

فەرھەنگی دوانەى ئۆكسفۆرد

ئینگلیزى - كوردى
كوردى - ئینگلیزى

سەلام ناوخۆش

پیداچوونەووەدى

محمد هەریرى

زانکۆى ویست مینستەر / بەریتانیا

٢٠ تصویر ابو عبد الرحمن الكردى

بۆدابه‌زاندنی جوۆمه‌ها کتیب: سه‌ردانی: (مُنْتَدی اِقْرَأَ الثَّقَافِی)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدی اِقْرَأَ الثَّقَافِی)

په‌رای داڤوود کتایه‌های مه‌خْتَلَف مه‌راجعه: (مُنْتَدی اِقْرَأَ الثَّقَافِی)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (کوردی ، عربی ، فارسی)

فەرھەنگى
ئۇكسفۇردى ئۆي

نووېنى
سەلام ئاوخۇش

نەخشەسازى و كارى كۆمپيۇتەرى
ئامانچ عبدالكريم

نەخشەسازى بەرگ
سليمان شىخۇ ئامانچ عبدالكريم

سال و ژمارەى چاپ
۲۰۰۶ - چاپى سىھەم

چاپکردنى
چاپخانهى رۆشنىبىرى- ھەولير

تيراژ
۳۰۰۰ دانە

ژمارەى سپاردن ۱۴۸
سالى ۲۰۰۶

ماڭى چاپ پارىژراۋە بۇدانەر

فەرھەنگى ئۆكسۈردى نوى

فەرھەنگىكى كوردى-ئىنگىلىزىيە
سۇرانى بادىنى ئىنگىلىزى

نوسىنى
سەلام ناوخۇش

چاپى سىھەم
كوردستان ۲۰۰۶

ناومرؤك

خ-ژ		پیشہ کی
ر-ص		تہلف بای کوردی
ف-ق		بۇچی تہم فہرہنگہ
ع		سہرچارہ
غ		سویاسنامہ
۱۵-۱		قا
۳۳-۱۶		ب
۴۵-۳۴		پ
۵۳-۴۶		ت
۵۷-۵۴		ج
۶۲-۵۸		چ
۶۵-۶۳		ح
۷۴-۶۶		خ
۹۰-۷۵		د
۱۰۳-۹۱		ذ
۱۱۳-۱۰۴		ز
۱۱۷-۱۱۴		ژ
۱۳۵-۱۱۸		س
۱۴۴-۱۳۶		ش
۱۴۶-۱۴۵		ع
۱۴۷		غ

101-141		7
102		7
164-103		10
190-170		7
208-191		7
220-209		7
237-221		4
208-227		10
271-209		7
298-272		4
303-299		5

بەناوی خۆای گەورە

فەرھەنگنۆوسی دیاردەییەکی شارستانیە و زۆربە ی گەلان فەرھەنگی تایبەت بە زمانی خۆیان ھەبوو و ھەییە، بوونی فەرھەنگی تایبەت بە زمانیکەو، ناخاوتنکاران و کەسانی رەسەنی ئەم زمانە لە یەکتەر نزیکتر دەکاتەو، بەدەگمەن ھەلدەکەوی زمانیک زیندو ھەرتەنھا زاریک یاخود شیوہ زاریک لەخۆ بگری، بەلکو دیاردە ی ھەبوونی زار و شیوہ زار لە زماندا دیاردەییەکی جیھانی و گشتیە.

زمانیککی وەک عەرەبی چەندەھا زار و شیوہ زاری ھەییە ھەروەھا زمانی ئینگلیزی، بەلەن عەرەب و ئینگلیز ھەریەکە ھەولی داوہ زمانیککی ستاندەرد بۆ خۆی پەپرەو بکا و ھەموو عەرەب و ئینگلیز تا پادەییەک لەسەر شیوہ زاریک ریک بکەون و زمانی ستاندەردی خۆیان نەک ھەر بۆخۆیان بەلکو بۆ غەیرە خۆیشیان فەرھەم بینن، ھەریەک لەم دوو زمانە کە ئەمڕۆ دوو زمانی جیھانین و فەرھەنگی ستاندەردی تایبەت بەخۆیان ھەییە، ھەروەھا چەندەھا فەرھەنگیش لە بواری زمانی slang و colloquial و idiom ھەن، ئەم چۆرە زمانانەش ھەر لە راژە ی زمانی یەکگرتوو دان.

لەناو کوردانیشت زۆریک لە رۆشنبیر و توێژەرانی کورد خەریکی کاری فەرھەنگنۆوسی بوونە، ئەوہ ی زانراوہ ئەحمەدی خانی یەکەم فەرھەنگی کوردی بەناوی "نوبەھارا بچوکان" ی نووسیوہ، ھەروەھا لەپاشان کەسانی وەک یوسف پاشای خالیدی و گیوی موکریانی و موحمەد خال و مەردۆخی و جەرخوین و توفیق وەھبی و شەفیق قەزاز و ئیدی.

بەھوكمی ئەوہ ی کوردستان ولاتیکی داگیرکراو بووہ زمانی کوردی شەش

زاری سهرهکی لهخۆ گرتوووه که شهویش: کرمانجی خواروو، کرمانجی سهرو،
گۆزان و لوړ و لهک و زازایه.

لهناو ههریهک لهم زارانهدا چهندهها شیوهزار ههیه ههریهکهو وشه و پهیقی
تایبته بهخۆی ههیه، فرههنگنووسانی کورد ههریهکی بهگویرهی شییانی خۆی
ههولیداوه وشهکانی زارهکهی یاخود زیاتر له زاریکی کوردی له فرههنگینکدا
کو بکاتهوه بهلکو شه کارهی بیته ههنگاویک بو شهوهی هم شه وشانه له
فهوتان لهسهردهمی داگیرکردن زرگاری بیی ههروهها بو شهوهی روشنبیرانی
کورد لهسهر بونیادی زمانیکی یهکگرتوودا کوک بن، بهلام خهونی شه فرههنگ
نووسانه لهسهر ناستی کوردستانی گهوههدا نههاتوته دی، چونکه هیشتا
سی بهشی کوردستان له حالهتی داگیرکردن دهژی، لهبهشه باشوری
کوردستاندا، که سی بهش له پاش سهرهلدانی بههاری ۱۹۹۱ دهسهلاتیکی
کوردی بهرپوهی دهبات دهرهفتیک هاتوته ئاراهه بیر له زمانیکی یهکگرتوو
بکریتهوه.

لهوانهیه ههنديک بلین زمانیکی یهکگرتوو له باشور ههیه، بهلام شهوهی پیی
دهوتری زمانی یهکگرتوو زیاتر له شیوه زاری سلیمانی وهرگیراوه و تارادهیهک
دهسهلاتی بهسهر شیوازی نووسینی بهشه کرمانجی خوارودا پهیداکردوووه.

بهلان نووسهرانی ههرسی شاری کهرکوک، سلیمانی، ههولیر تهواو دهکیان
بهوه کردوووه که شه دیاردهیهکی زور ساخهه و تهندروست نیه، بویه له
کهرکوک و ههولیر (بهتایبتهتی ههولیر بهحوکمی شهوهی دواي راپهپین بوته
ناههنديکی روشنبیری و سیاسی) روشنبیران پهیقی تایبته به شار و
دیتهاتهکانی خویان بهکاردينن، ههرچی دهقهری بادینانه شهوا هیچ لهم زمانه
یهکگرتوووه ناگات ههروهها دهقهری سۆزان و گهرمیان و بابانییش زور له
پهیفهکانی دهقهری بادینان ناگهنا

له ههشتهکان بو شهوهی دیاردهی سۆزانی (کرمانجی خواروو) بادینی

(بەشىك لە كرمانجى سەرو) زياتر لەيەكتەر جودا بن، رژىمى عىراق رۇژنامەى
(ئاسق) بەشىئوھى سۆرانى و (بزاڤ)ى بەبادىنى لە بەغدا دەردەكرد،
لەسەردەمى دەسەلاتى كوردىش (۱۹۹۱-۹) لە پاش ۱۹۹۴-ەو، دەسەلاتى
كورد بەشى باشورى كرده دوو دەقەرى لەيەك جيا، مانەوھى ئەو حالەتە تاكو
۲۰۰۲، پرۆسەى زمانى يەكگرتووى زۆر دواتر ئىخست!!

نووسەرى ئەم فەرھەنگە بچووكە لەسالى ۱۹۹۹ لە ژمارە (۱۹) رۇژنامەى
پەيمان كورته وتارىكى بەناوى (سۆرمانجى دەستپىكەك بۆ زمانى كوردىي
هەڭگرتى) بلۆ كردهووە بەشىئوھىكى تىزورى بانگاشەى ئەوھى كرد كە
هەولبەرى بە "سۆرمانجى" سۆرانى-كرمانجى-بدويىن، بنووسىن، لەسالى
۲۰۰۲ يش كە فەرھەنگى ئۆكسڤۆردى دەركرد لەزۆر شوین وشەى بادىنى
لەگەل وشەى سۆرانى لەبەرامبەر پەيڤى ئىنگلىزى بەكارهینا، ئەمسالىش
لەهەولىكى تردا فەرھەنگى ئۆكسڤۆردى نوى كە فەرھەنگىكى كوردى-
ئىنگلىزىيە لەبەشە كوردىيەكەدا ستونىك زاراوھى سۆرانى لە بەرامبەرى بادىنى
بەكارهیناوە، بەلام بەراشكاوى دەلیم ئەو هەولانەى من هیچ كاریگەریەكى ئەو
تۆى نابى ئەگەر دەسەلاتى كوردى بەپىارىكى "كوردانە" كتيبە مەنەجىەكانى
قوتابخانە و دام و دەزگای دەولەت بەو دوو زاراوہ بلۆ ئەكاتەوہ!!

ئەلف باي كوردى

لە ئىيو كوردان دا سى جۇرى رىنووس ھەن: رىنووسى سىلاقى كوردەكانى سۇقىھەتى پىشور پى ئەنووسن؛ رىنووسى پىتى لاتىنى كوردەكانى باكور و رۇژئاوا و بەشەك لە باشور بەكارى دەھىنن، رىنووسى پىتى عەرەبى كوردەكانى باشور و رۇژھەلاتى كوردستان بەكارى دەھىنن، ئەم سى جۇر رىنووسە ھىچيان لە رەسەندا كوردى نىن؛ بەلكو لەسەر رىنووسى پىتى گەلانى دراوسى كورد دارىژراون، ھەريەك لەم رىنووسانەش كەم و كورتى خۇيان ھەيە، فەرھەنگە كوردىيەكانىش ئەوانەى من دىومن- بەپى رىنووسى پىتى لاتىنى ياخود عەرەبى نوسراون، تۇفيق وەھبى بەھاوبەش لەگەل ئىدمۇندز لەسالى ۱۹۶۶ دا فەرھەنگىكى كوردى-ئىنگىلىزان بەپى پىتى لاتىنى (ياخود ئىنگىلىزى) نووسىو.

بەگۆيرەى ئەوان بەلف باي كوردى سى و يەك پىت لەخۇ دەگرى، لەسالى ۱۹۹۲ باران رزگار فەرھەنگىكى كوردى ئىنگىلىزى، ئىنگىلىزى كوردى بلۆكرىدۆتەو، ئەويش لە لاپەرە (۴-۵) ئەلف باي كوردى بە (۳۱) پىت داناو، ھەرەھا ئارماندىل فەرھەنگىكى كوردى-ئىنگىلىزى توركى فەرھەنگىسى بلۆكرىدۆتەو ژمارەى پىتەكانى كوردى بە (۳۱) پىت داناو، ئەمە لە لايەك، لە لايەكى تر ئەو سى فەرھەنگە ئەلف باي كوردىيان بەشىوہى ئەلف باي ئىنگىلىزى رىزكرىدوو و ئەو پىتانەى كە لە ئىنگىلىزى نىن لە كوردى دا ھەن بەگۆيرەى نىكى پىتەكە لە پىتە ھاوسى كەى رىزكرىدوو بەم شىوہى:

a b c d e f g h h I j k (k) l m n o p q r r s s t
(t) u v w x x y z

لەم شىوہ رىنووسەدا، بزوين و ئەبزوين تىكەل يەك كراون ھەرەھا مەرج نىە ئەم ھەموو پىتە ھەر ھەمووى لەبەرايى وشەى كوردى بىن، بۆيە خوينەر چۆن دەتوانى لە وشەيەك بۇ نمونە كەبە (I-) رى لاواز- دەست پى بكات كە لەرەسەندا لە كوردى وشە نىە بە (r) دەست پى بكات ھەرەھا ئەوہى تەواو شەھرەزاي ئەلف باي

ئینگلیزی نەبێ ناتوانی بە ئاسانی ئەو وشەییە بدۆزیتەوه کە گەرەکیەتی، لەسەر ئەلف بای لاتینی زۆتر ناپۆین چونکە ئەم فەرەنگە ی ئیمەبە پیتی ئەلف بای عەرەبییە. لە فەرەنگی المۆرد عەرەبی ئینگلیزی، روحی البعلبکی لە لاپەرە (١٧) ئەلف بای عەرەبی بەم شیوەیە ریزکردووه:

ا ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ غ ف ق ک ل م ن ه و ی.

هەر فەرەنگێکی کوردی کە بە ئەلف بای عەرەبی نوسرا بێ، ئەوا بە پێگەری کردن بە ئەدگار و تاییبەتییەکانی زمانی کوردی ئەو ئەلف با عەرەبییە ی بۆ خوێ کردۆتە بێنەمایەک، بەلام هەر هەموویان لەسەر ژمارە ی پیتەکانی کوردی کۆک نین، موحەمەد خانی رافەقانی قورئانی پیرۆز، فەرەنگێکی سێ بەرگی قەبارە گەورە ی نووسیوه، لە جزمی یەکەمی فەرەنگە کەدا دەنووسی: "زمانی کوردی (٢٧) پیتی هەیه" و ئەلف با کەشی بەم شیوەیە ریزکردووه:

ا ب پ چ ح خ د ر ز س ش ع غ ف ق ک ل م ن و ه ی هەروەها لە ریزکردنی

پیتەکانیش هەموو فەرەنگە کوردیەکان (و) وەپیش (ه) دیخن، ریزدار فاضل نیرامەدین لە لاپەرە (٧) ی چاپی دووهمی "ئەستێرە گەشە" دا پیتەکانی کوردی ئاوا ریز دەکات:

ا ب پ ت ج چ (ح) خ د پ ز ژ س ش (ع) (غ) ف (ق) ک ل م ن و ه ی.

لە پەرەوێزی لاپەرە هەشتدا کاک فاضل بە دوور دەزانێ کە هەر چوار پیتی (ح ع غ ق) کوردی بن، بەلکو هاتۆتە ناو زمانی کوردی، لەو پوانگەوه، لە نەزەری کاک فاضل دا کورد (٢٢) پیتی هەیه، ئەو پیتانەش بێجگە لە پیتی (ف) لە کرمانجی خواروودا هەموو لە سەرەتای وشە دین، بەلام هەرچی (ف) ئەوا زیاتر لە وشەکانی کرمانجی سەرودا لە سەرەتای وشە دیت.

مامۆستا هەژار موکریانی لە نووسینی فەرەنگی هەنێانە بۆرینەدا سودی وەک سەرچاوەیەک لە "ئەستێرە گەشە" بینیوه بەلام ژمارە ی پیتەکانی زمانی کوردی دەکاتە (٢١):

هەمزه بێ پێ تێ جیم چێ حێ خێ دال رێ رێ بزرگ زێ ژێ سین شین عین غین
فی قی قاف کاف لام لام بزرگ میم ن واو واوی مجهول هی یی یای مجهول.
لە فەرەنگی "تاهیر سادق" دا ئەلف بای کوردی بەم شیوەیە هاتووه:

ا ب ت پ چ ح خ د ر ز ژ س ش ف ق ك گ ل م ن و ه ی.

گیوی موکریانى له فرههنگى کوردستاندا ئەلف باى کوردی وا دهیینی:

ك ب پ ت چ ح خ د ر ز ژ س ش ع غ ف ق ك گ ل م ن و ه ی.

د. شهفیق قەزازیښ له لاپەرە (۱۷-۱۸) ئەلف باى کوردی وا دهنووسی:

ا هه مزه ب پ ت چ ح خ د ر ز ژ س ش ع غ ف ق ك گ ل م ن و ز و و ه ی ئ ی و ی

لهم چەند فرههنگەدا، فرههنگنووسانى کورد هه ره موو له سه ر یه ك ئەلف با رێك نین، مامۆستا فاضل باوه‌ری وایه كه هه ر چوار پیتی (ح ع غ ق) کوردی نین، گیوی موکریانیش دهنووسی كه (ع غ) کوردی نین بۆیه له زۆر شوین (ح ع) و (خ غ) له فرههنگه‌كه‌ی تیكه‌لكراوه، له فرههنگی "تاهیر سادق"یشدا (ع غ) نه‌هاتوون، به‌لام موحه‌مه‌دی خاڵ و هه‌ژار موکریانى ئەم چوار پیتیه‌یان له فرههنگه‌كانیاندا به‌كاره‌یناوه، مامۆستا خاڵ له فرههنگه‌كه‌ی دا له‌و چەند لاپه‌ریه‌دا په‌یڤی کوردی بۆ ئەم چوار پیتیه‌ هیناوه: (ح-۴۷-۵۶)، (ع ۳۵۷-۳۶۱)، (غ ۳۶۲-۳۶۴) (ق ۷-۱۵) مامۆستا هه‌ژاری موکریانیش له‌و چەند لاپه‌ریه‌دا وشه‌ی کوردی بۆ ئەم چوار پیتیه‌ هیناوه:

(ح ۲۲۵-۲۳۴)، (ع ۵۰۳-۵۰۹)، (غ ۵۱۱-۵۱۳)، (ق ۵۴۱-۵۴۶). له فرههنگی "کوردستان"یش له لاپه‌ره (۳۴۱-۳۵۰) وشه‌ بۆ پیتی (ح) هینراوه، بۆ پیتی (ق) له (۶۸۲) هه‌تا (۷۲۷) وشه‌ی بۆ هینراوه، له فرههنگی شاره‌زوریښ وشه‌ بۆ ئەم چوار پیتیه‌ هینراوه:

(ح ۲۱۷-۲۲۲)، (ع ۳۹۰-۳۹۲)، (غ ۳۹۳-۳۹۴) (ق ۴۰۸-۴۳۰).

ئه‌مه‌و له فرههنگه‌كاندا له هه‌ندێ شوین بزوین و نه‌بزوین تیكه‌لكراون هه‌روه‌ها هه‌ندیکیان له ریزکردنی پیتیه‌كاندا كۆك نین بۆ نموونه له فرههنگی تاهیر سادق دا (ت) پێش (پ) هاتوو هه‌روه‌ها (ق) پێش (ف) هاتوو.

ئه‌مه‌و هه‌ردوو جووته پیتی (ل، ل')، (ر، ر') له کوردیدا جیاواز له نینگلیزی فۆنیمن نه‌ك ئەلوفۆن: بۆیه ده‌بێ له‌یه‌ك جیا بركێشه‌وه، گیوی موکریانى له لاپه‌ره (۸۲۸) هه‌ردوو (ل ل') تیكه‌ل ده‌كا و دهنووسی: (ل) پیتیکی ئایینی کوردیه‌.

له موکریاندا له گه‌لێك جیاگیا‌ندا به‌ (ل') و له سۆزێندا به‌ (ر) به‌کارده‌برێ و ه‌كو

مار، خار: مال، خال و له باکوردا به (ل) به کارده بری. له نووسیندا ئەم دوو له یەک جیان ئەک یەک پیت بن: هه له، هه له، په له، په له، که له، که له زۆر له یەک جیان.

لەم فەرھەنگەدا ئەم ئەلف بایە پەیرەو دەکری:

ا ب پ ت ج چ خ د پ ز ژ س ش ع غ ف ق ک گ ل م ن و ه ی .

بۆچی ئەم ئەلف بایە؟

باوەڕم وایە کە ئەو چوار پیتە (ح ع غ ق) لە لای هەندێ فەرھەنگ نووس بە کوردی نازانرێن هەر چوار کوردین بە تایبەتی (ح) و (ق) و (ع) چونکە هەریەکە لە چەندەھا وشە کوردی هەن، هەروەھا بەسود وەرگرتن لە عەرەبی و تورکی ئەوا (غ) لە کوردی ئەمڕۆ دا هەیە.

هەندێ وشە کوردی ئەمڕۆ بەجۆری بوونەتە کوردی کە هەموو کوردێک لایان تی دەگا، هەر بۆ نموونە قەلەم، قوتابی، قەساب، وەخت، هتد، لەم فەرھەنگەدا (لەریزکردندا) ئاماژە بە (ر) و (ل) نەکراوە چونکە ئەوانە لە سەرھتای وشە کوردی دا ناھێن، ئەمە ئەوە ناگەیەنێ کە ئەم دوو پیتە کوردی نین، بەلکو تەنھا بۆ کاری فەرھەنگکاری بەکارمان نەھێناون، چونکە لەسەرھتای وشە نایەن، هەروەھا هەر چەند (ۆ)، (و)، (وو) لە کوردیدا فۆنیم بە واتای مانای وشە دەگۆڕن لە هەندێ شوێن وەک کۆپ، کوپ، کووپ بەلام سەبارەت بە سەرھتای وشە (و) و (وو) واتای وشە ناگۆڕن بۆلای وشە/ووشە؛ و تە/ووتە هەر هەمان واتە دەبەخشن، بۆیە لەم فەرھەنگەدا تەنھا (و) لە سەرھتای وشە باسکراوە، بەلام لە هەندێ وشە (لە ناوەراست و کۆتایی) (وو) نووسراوە.

پیتی (ف) پیتیکی رەسەنی کوردییە بەلام لە کرمانجی خواروودا تەنھا چەند وشە یەک بەم پیتە دەست پێدەکەن، هەرچی هەورامی و باکورییە ئەوا چەندەھا وشەیان هەیە کە بەم پیتە دەست پێدەکەن، ئێمەش تەنھا ئەو چەند وشەیان هێناوە کە لە کرمانجی خواروو-سۆزانی دا هەن.

هەروەھا سەبارەت بەو فەرھەنگانەی کە لەسەر ئەلف بای لاتینی نووسراون و کە وشەیان بەجیا بۆ (ئە e)، (ئێ ئی) (ئۆ-ه) هێناوەتەر، ئێمە هەموومان لەژێر پیتی (ئا) یاخود (ا) ریز کردوون، چونکە بەرای ئێمە (ئە، ئی، ئو) سێ پیتی لە یەک جیانین.

بۇچى ئەم قەرەنگە

قەرەنگىنوسانى كوردەك بەرپۇزان موخەمەدى خال و فاضل نىزامەدىن و گىيوى موكرىيانى و ھەژارى موكرىيانى ھەرىكە قەرەنگىكى قەبە و بەنرخيان دانائو بە ھەزاران وشەى كوردىيان لە فەوتان رزگار كوردە، ئەم قەرەنگەش ژىدەرەكەى ھەر ئەم قەرەنگانە و ئى ترە...

لەم قەرەنگانەدا وشە لە زۆرىەى زارەكانى كوردىدا ھىنراون، بەلام لەم قەرەنگەى ئىمەدا وىزراى ئەوەى بەرامبەر ھەر وشەىكەى كوردى چەند وشەىكەى ئىنگلىزى ھىنراو، ئەوا ھەولدارو لە ستونى يەكەم (بەشى سۆزانى) وشە لە ھەرسى شارى ھەولير و كەركوك و سلیمانى بەئىن و لە بەرامبەر وشەى بادىنى دابىئىن بۇ ئەوەى سەرەتا بەشى باشور سود لەم ئەزموونە ۋەرىگرى، سەبارەت بە سۆزانى يەكە بە ھوكمى ئەوەى نووسەر خەلكى ھەوليرە و ئاگادارى پەيغەكانى كەركوك و سلیمانى، ئارىشەىكەى ئەوتۆى ئەھاتۆتە پى، بەلام سەبارەت بە پەيغەكانى بادىنى تووشى ھەندى گىروگرفت بووین، ھەر چەندە نووسەر ئەوە ھەوت سالا مامۇستايە لەبەشى ئىنگلىزى ئادابى دەۋك، بەلام بە ھوكمى ئەوەى پىسپۆرىەكەى لە ئىنگلىزى، تەواو بەسەر بادىنى يەكە زال ئى، ھەروەھا ئەگەر لەسەردەمىك كرمانجى سەروو زمانى نووسىن بوو و لە قۇناغىكى زىرپىن دا ژىاوە بەجۆرى لە زۇر بواردا نووسەرانى پىشەنگ بوونە ۋەك لە قەرەنگ نووسىدا ئەھمەدى خانى بە "نوبەھارا بچوكان" پىشەنگ بوو، لە چىرۆك دا (مەلا مەحمودى بايەزىدى و فۇادى تەمق) بە پىشەنگ دىن، لە نوپكردەنەوەى شىعرى كوردىدا رەحمى ھەكارى، لە رۇژنامە نووسىدا مەقداد و جەلادەت بەدرخان، بەلام لەدواى سەدەى بىستەمەو بەتايبەتى لەپاش داگىر كوردن و دابەش كوردنى كوردستاندا، كرمانجى سەروو بەتايبەتى بەشە بادىنى يەكە و بۇتانى يەكە دوچارى ھەرەشەى فەوتان بوونەو، لە دەقەرى بادىيان كوردى نووسىن بەرەو كزىبونىكى خەتەرنەك چوو، ئەوەتا سادقى بەھائەدىن كە رىژماننوسىكى ديارى كوردە، كوردى يەكەى لە سەرەتا بەھىز ئەبوو.

ھەروەھا نووسەرىكى ۋەك ئەنۋەر موخەمەد تەھىر لەچاوپىكەوتنىكدا دەنۋوسى: "دەمى من دەست دايى چىرۆكفىسىنى چ بەرھەمىن دى يىن كوردى ل پىش من نەبوون، يەغنى من چ بەرھەم ب كرمانجى ئەخواندىنە " لەپاش ۱۹۷۵ ھەرەشەى "تەرىب"

بەتەرەككى ھەرساڭىرىيىو بەجۇرى چەند نەرمەككى ھەتا دىۋى راپەر پىنشى
 يىگەياند زۆر بى ئاڭايون لە زمانى كوردى، لەر ھەسالىدا، دەرەكە وا بوزگەنەرمەك لە
 زوۋى زمانەرمە بەختوۋە ھىتتى چاۋمىيى ئەكرى لە رىنى پرومەي بەكوردى كرىنى
 مەتھەجى خوتىندىن نەرمەككى كوردى زان (بە ئاخاۋتن و نووسىن) دىروست يىنى، نووسەر
 بۇ ئەۋەي فەرھەنگەككى لە رىچكەي ئەكادىمىيەت دورر ئەكەۋىتتەۋە پرسىياري لە ھەموو
 كوردىزانىكى دەرەكە كىردوۋە، لىزەش ھەر توۋوشى ئارىشە ھاتىن، چونكە
 ەشپىرەتەككەنى ئەۋە دەرە ھەرىكە و پەيىقى تايىبەت بەخۇي ھەيە و تارادەيەك لەيەك
 جىيان، بەلام ئىمە ھەر كۆلمان ئەدا پرسىيارمان لە مامۇستا و نووسەر و فەرھەنگىنووس و
 قوتابى و پىرەمىزدى دەرەكە كىرد تەكو بتوانىن تارادەيەك فەرھەنگى بنووسىن شاين
 بەمتەنەبى.

لە كۆتايى پىم خۇشە ئەم سى سىرنجە لە بارەي فەرھەنگەمەۋە بىخەمە پوۋ:
 يەكەم: ئاۋى فەرھەنگەكە: فەرھەنگەكەم ئاۋنا بە ئۇكسفۇردى نۆي، چونكە لە ئايندەيەككى
 نىزىكا خوار يارىيى لەگەل فەرھەنگى ئۇكسفۇرد ئىنگلىزى-كوردى لەيەك بەرگى قەبارە
 گەۋرەدا بلاۋى دەكەمەۋە ھەروەما فەرھەنگىكى گىرفانىشىيان ئى دىروست دەكەم.
 دوۋەم: لە ھەندى شوۋن ھەولمان داۋە وشەيەككى سۆرمانجى دابىنىن، ئەم دىاردەيش
 ساخلەم و تەندىروست بوۋە چونكە ئەۋەي ئىستا بەتايىبەتى قوتابىيان زۆربەي ھەرە زۆرى
 لە سۆرمانجىيەكە دەكات.

سىيەم: نووسەر چاك دەرەنى (سۆرانى) و (بادىنى) ئەۋەندى پەيوەندىيان بە جۇگرافىا و
 سىياسەتەۋە ھەيە ئەۋەندە پەيوەندىيان بەزمانەۋە ئىيە، بەلام ماۋەيەككى زۆرە لە ئاۋەۋە و
 دەرەۋەي كوردستان كە دەرەكە سۆرانى ياخۇد بادىنى تى دەرەكە مەسەلەكە چىيە، لە پاش
 چاپكردنى فەرھەنگى ئۇكسفۇرد ئىمىلىنىم لە نووسەرنىكى دەرەۋە بەناۋى David kemp بۇ
 ھاتوۋە پرسىياري ئەۋە دەكات ئاخۇ فەرھەنگەكەم كوردى سۆرانى يە يان ئەم؟!
 لە كۆتايى ھىۋادارم ئەم فەرھەنگە بچوۋكەم سەرەتايەك بى بۇ ئەۋەي رۇشنپىرەنى
 ھەردوۋ دەرە زىاتەر ئاڭادارى وشە و پەيىقى يەكترىن.

سەلام ئاۋخۇش

۲۰۰۳/۵/۲۲

سەرچاوه

- ١- ئەنوەر محمد تاهیر و عبدالستار فتاح، فەرھەنگا مامۆستای کوردستان ٢٠٠٠.
- ٢- جگەر خوین، فەرھەنگا کوردی، بەرگی یەکەم و دووەم، بەغدا ١٩٦٢.
- ٣- سەرتیپ قادر و صلاح خوشناو، نۆسەد و شەهێ بەسوود. لەندن ١٩٩٢.
- ٤- فاضل نێزامەدین، ئەستێرە گەشە، بەغدا ١٩٧٧، ١٩٨٩.
- ٥- گیوی موکریان، فەرھەنگی کوردستان، هەولێر ١٩٩٩.
- ٦- موحەمەدی خال، فەرھەنگی خال، ٣ بەرگ، سلێمانی ١٩٦٠-١٩٦٤.
- ٧- ھەژار موکریان، ھەنابانە بۆرینە، تەھران ١٩٩١.
- ٨- ھەژار موکریان، وەرگیترای قورئانی پیرۆز بەکوردی، تەھران ١٣٧٩.

- Baalbaki, .1988 Al-mawrid-A modern Arabic English dictionary, Beirut.
- Bakir,s.n. 2002 Oxford, English kurdish Dictionary, Hawler:naza press.
- Qazzaz,sh.2000.The sharezoor,Kurdish English Dictionary. Hawler:Aras press.
- Rizgar,B.1993. Kurdish-English, English-Kursdish dictionary,London
- Saadalla,s. 1998. _____.
- Wahby,T. and Edomnds, c.j 1966. A Kurdish-English dictionary. Oxford:clarendon press.

سوپاسنامە

سوپاس بۆ خوای گەورە که زۆر یارمەتی دام ئەم فەرھەنگەش تەواو بکەم.
لە نووسینی ئەم فەرھەنگەدا بەتایبەتی لەبارەی پەیفی کوردی بادینی، زۆر
مامۆستا و فەرھەنگنووس و نوسەر و قوتابی و خەلکی گوندان یارمەتی
زۆریان دام، لەوانەی که لەبیرم ماموستا ئەحمەد حەیدەر، فازل حەیدەر،
ئەنوەر موحەمەد تاهیر، عەبدولستار فەتاح، عماد وەیس، بایز عومەر، حەسەن
سلێفانەیی، هەفال سەلیم، ابو عبید عبدالله، دیار عبدالکریم، قەیدار نەبی،
سلیمان اسماعیل، إبراهیم شیلانی، رەشید سەعدی شاھین، هادی عەلی یونس،
مستەفا دەرباس، ھەروەھا زۆر سوپاسی برای هیژا کاک ئامانج عەبدولکەریم
دەکەم کەرەنجیکی زۆری کیشا و کاری کۆمپییوتەرەکەیی بۆ کردم.
دووبارە سوپاس بۆ ھەرکەسی کەوشە یەکم سودی وەرگرتی بەتایبەتی
کەسانی نادیار کە زۆریان ھاندان و یارمەتیان دام، ئەک ھەر لە کوردی یەکە
بەلکو، لە ئینگلیزیەکەش.

سەلام ناوخۆش

English	بادینی	سۆزانی
A The first letter of the kurdish alphabet	ئا	ئا
Yes	ئە، بەلی	ئا
Ah! Oh!	ئا، ئای	ئا
August	تەباخ	ئاب
Reputation, honour	شەرم	ئابروو
Sanction, blockade, siege	دورپێچ	ئابلووقە
Economic, embargo, economic sanction	دورپێچا ئابووری	ئابلووقەى ئابووری
Economy	ئابووری	ئابووری
Political economy	ئابورا سیاسى	ئابووری سیاسى
Economist	ئابورناس / ئابورزان	ئابوریزان / ئابوریناس
Economics	زانستى ئابورى	ئابوریزانى
Subscription	ئابونە	ئابونە
Sigh	ئاخ	ئاخ / هەناسە
Talk-discourse, utterance	ئاخفتن	ئاخاوتن
Trough, (manger)	هافر	ئاخوپ
Stable	ستەبل	ئاخوپ / تەویله
Direction, guidance	سەمت	ئاراستە
Tranquillity, patience	هەدار / ھەویان	ئارام
Make up, adornment	خەملاندن	ئارایش
Flour	ئار	ئارد
Cucumber	خیار	ئاروو
Desire, lust	ھەز / فیان	ئارەزوو
Sweat	خوھ	ئارەق
Wine, alcohol	ئارەق	ئارەق

English	بادینی	سۆرائی
Drunkard, addict	ئارەققە خور	ئارەققۇر
Brave, bold	زیرەك / پەیت / بجەرگ	ئازا
Free, independent	ئازا / سەربخۆ	ئازاد
Liberty, freedom	ئازادی / سەربخوویی	ئازادی، سەربەستی
Freedom of assembly	ئازادیا کۆمبونى	ئازادی کۆیونەوه
Freedom of choice	ئازادیا ھەلبژارتنى	ئازادی ھەلبژاردن
Freedom of seas	ئازادیا دەریای	ئازادی دەریایی
Freedom of trade	ئازادیا بازرگانی.	ئازادی بازرگانی
Freedom of speech, opinion	ئازادیا بیروپایا	ئازادی پادەربەین / بیروپا
Freedom of movement, travel	ئازادیا گەشت کرن	ئازادی گەشت کردن
Freedom of religion	ئازادیا ئۆلی / دینی	ئازادی ئایینی
Political liberty	ئازادیا سیاسی	ئازادی سیاسی
Personal liberty	ئازادیا کەسی	ئازادی کەسی
Freedom of press	ئازادیا روژنامەقانی	ئازادی روژنامەگەری
Freedom of worship	ئازادیا پەرستنى	ئازادی پەرستن
Freedom of thought	ئازادیا ھزرى	ئازادی بیر
Ache, agony	ئیش	ئازار
March	ئادار	ئازار
Supplies, provisions	ئەرزا / مەتا	ئازوخە / ئازوووقە
Livestock	تەرش / کەوال	ئازال / ئازەل
Zoology	زانستى کەوالى	ئازالزانى
Agency	ئەجانس	ئازانس
Disturbance, chaos	شەپەرزە / گرفتاری	ئازاوه
Agitator, troublesome	شەپروکە	ئازاوهچى

English	بادینی	سۆزانی
To drive	هاژوتن	ئاژووتن
To lead	هاژووتن	ئاژووتن
Easy, simple	ساناھى	ئاسان
Security	تەناھى / تەنايى	ئاسايش
Security council	جڭاتا تەنايى	ئەنجومەنى ئاسايش
Ordinary, usual, customary	ئاسايى	ئاسايى
Ancient, antique	كەڭن	ئاسايى / كۆن
Level, standard	لوڭ / ئاست	ئاست
Trifle	بىزەخمەت	ئاستەم
Obstacle	ئاستەنگ	ئاستەنگ
Deer, gazelle	خەزال	ئاسك / مامز
Sky, heaven	ئەسمان / عەسمان	ئاسمان
Divine	ئەسمانى / يەزدانى	ئاسمانى
Sky-blue	شىنئى عەسمانى	ئاسمانى (رەڭگ)
Abstract	ئەسمانى	ئاسمانى
Iron	ئاسن	ئاسن
Blacksmith	ئاسنگەر	ئاسنگەر
Horizon	ئاسۇ	ئاسۇ
Horizontal	ئاسۇيى	ئاسۇيى
Peaceful, happy	دېخۇش / كەيفخوۋەش / بەكەيف	ئاسوودە
Happiness	كەيفخوۋەشى	ئاسوودەيى
Asia	ئاسيا	ئاسيا
Asia minor	ئاسيا بېچىك	ئاسياي بېچوك
Mill	ئاش	ئاش

English	بادینی	سورانی
Meal, food	ناش	ناش
Tax of mill	ههقی ناشی	ناشانه
Quit, give up doing	بهسکرن	ناشبه تال
Reconciliation	ناشتبون	ناشت بوونه وه
Peace	ناشتی	ناشتی
Obvious	خوه یا / دیار	ناشکرا
Appearance, uncoverness	ئهشکرا بوون	ناشکرا بوون
To reveal, declare	ئهشکرا کرن	ناشکرا کردن
Mill operator, miller	ناشه فان	ناشگیپر / ناشه وان
Acquaintance	نیاس / ناشینا	ناشنا
Acquaintanceship	نیاسی	ناشنا یه تی
Friends and acquaintance	هه قال و نیاس	ناشنا و روشنا
Disturbance, sedition, riot, unrest	ناشووب / فیتنه	ناشووب
Miller	ناش فان	ناشه وان
Millery	ناش فانی	ناشه وانی
Water mill	ناشی نافی	ناشی ناو
Coffee grinder	ناشی قه هوی	ناشی قاوه ی
Air mill, wind mill	ناشی بایی	ناشی با
Lover	ناشق	ناشق
Creation, origination, formation, Molding	چیکرن / ئافراندن	ئافراندن
Woman	ژنک	ئا فره ت
Bravo, excellent, excellence	هه ره باش / عافه رین	ئا فره رین
To praise	مه دح	ئا فره رین

English	بادینی	سۆرائی
Direction, trend	ئاقار	ئاقار
Orchard, open field	ئاقار	ئاقار
Moral, conduct	ره‌وشت / سنج	ئاکار
Ethics, moral philosophy	ره‌وشتناسی	ئاکارناسی
Result, outcome, consequence	ئه‌نجام	ئاکام
Sober	ئاکه‌هدار	ئاکادار
Conscious, aware	ئاکه‌هدار / هشیار	ئاکادار / وشیار
Informer, informant	ئاکه‌هکەر	ئاکادارکەر
Intelligence, consciousness	هشیاری	ئاکایی
Class consciousness	هشیاری چینه‌یه‌تی	ئاکایی چینه‌یه‌تی
Fire	ئاکر	ئاکر
Bombardment	ئاکرباران	ئاکرباران
Play with fire, fireworks	ئاکربازی	ئاکربازی
Cease fire, armistice	ئاکر به‌ست	ئاکر به‌ست
Fire place, hearth	کوچک، ئاکردانک	ئاکردان
Inflammable	ئاکر گر	ئاکر گر
Fire extinguishing, to quench	ئاکر قه‌مراندن	ئاکر کوژاندنه‌وه
Volcano	ئاکر پزین	ئاکر پزین
Fire worshipper	ئاکر پارێز / ئاکر په‌رست	ئاکر په‌رست
Fire fighter	ئاکر کوژ	ئاکر کوژینه‌وه
Scarlet red, bright	سوری قه‌بی	ئال
Banner, flag	ئال / ئالا	ئالا

English	بادینی	سۆرائی
Gold	زیر	ئالتون
Grazing, grass, fodder	ئالف	ئالف
Complex, complicated	ئالوز / ئاسی	ئالوز
Exchange	ئالوگۆر / گوهرین / قه گوهارتن	ئالوگۆر
Barter, trade, trade-off	پهڤ گوهرین / ب تشته کی گوهرین	ئالوگۆر
Tonsil, gland	ئالور هیستل / گلله / به یقوڤک	ئالو
Burdened, longing	ئەشق	ئالوده
Fodder	ئالف	ئالیک
Ready (cloth)	ئاماده / جیکری	ئاماده
On alert	ئاماده	ئاماده
Presence, be ready	ئاماده بون	ئاماده بون
Preparation, to prepare	ئاماده کرن	ئاماده کردن
Organiser, preparer	ئاماده کەر / به ره قه	ئاماده کار
Statistics, census	سەرژمیر	ئامار
Hint, reference, mark	ئامازە / هیما	ئامازە
Househad utensils, pots and pans	ئامان	ئامان
Target, aim, goal	ئارمانج	ئامانج
Tool, particle, article	ئالاف / ئالەت	ئامراز
Cousin	پسمام و دۆتمام	ئاموزا
Institute, establishment	پهیمانگه	ئاموزگا

English	بادینی	سۆزانی
Adviser, counsellor	شیره تکار / ئاموژ کار	ئاموژگار
Advice	ئاموژ گاری / شیرهت	ئاموژگاری
Aunt,	ئاموژن	ئاموژن
Father's brother's wife	ئامورهت / ئالاف	ئامیر
Tool, instrument	همبیز / همبیز کرن /	ئامیز
Embrace,	به ر سینگ کرن	ئامیز
containment	ئه نیشک / ئانیشک	ئانیشک
Elbow	ئاف	ئاو
Water, juice	ئاقناسی	ئاوناسی
Hydrology	ئاقابون	ئاوابوون
Sunset, disappearance	هیفی	ئاوات
Hope, longing, desire	هیقیدار	ئاواته خواز
Wishful, hopeful	مشهختی	ئاواره
Banished, exiled,	ئاواز	ئاواز
homeless, shelterless	ئاواز چیتکرن	ئاوازدانان
Melody, tune	ئاوازدانه ر	ئاوازدانه ر
To compose,	ئاقا کرن / نوزه تکر	ئاواکردن
melodize	گوند، ئاقایی، ئاقانی	ئاوایی
Composer	ئاف پالیف	ئاوپالینو
To construct,	ده ستاف، ئه ده ب،	ئاودهس
innovate, build	ئه ده بخانه	ئاوپینگ
Village, inhabited	خوناف	ئاوزینگدان
Filter	سه که رات / روحدان	
Toilet,		
w.c. water closet		
Dew		
Death struggle,		
agony of death		

English	بادینی	سۆرائی
Silk	ئارمیش	ئاوریشم
Gilding	ئاف زېر	ئاو زېر
Silver ore	ئاقزېو	ئاوزېو
Swallowing, inflammation, infection	وهرمى، گوپىرى	ئاوسان
Swollen, flammable, inflammable	وهرمتى، گوپىرى	ئاوسا
Water carrier, pump	ئاقكىش	ئاوكىش
Small pox	سورك	ئاولە / سۆرىكە
Fetus, embryo	پز / ئاقلمە / كۆرپەلە	ئاولەمە / كۆرپەلە
Pregnant	ئاقس ، ب زك	ئاووس / ئاوس
Weather, climate	سەقا / ئاف و ھەوا	ئاو و ھەوا
Sewerage	سۆلېن / بەلوعە	ئاوھېۆ
Opposite, counter, converse	بەرەقازى	ئاوھژوو
Capsized, turnedover	بەرەقازى	ئاوھژوو / سەراوگىر
Companion, comrade	ھەقال	ئاوھل
Wife's sister's husband	ھەقلىنگ	ئاوھلزاوا
Adjective	ھەقالناف	ئاوھلناو
Adverb	ھەقالتار	ئاوھلكردار
Knickers - panties	ئەتەك	ئاوھلكراس
Mediator, intercessor	ئاقبەر / ئاقبەرچى	ئاوھنديار
Like this, that	ھۆسا / وەسا	ئاوھە
So, such	ھۆسا	ئاوھە
Complex, mixture	لېكدای / تېكەك / تېكەل	ئاوئېتە
Mirror	قۇدېك	ئاوئېنە

English	بادىنى	سۇرانى
Watery, marshy, dew	ئاقى	ئاۋىسى
Sperm, semen	ئاقىن	ئاۋى
Alas! Sighing, sorrow, grief	ئاھىن	ئاھ
Groaning	ئاھىن	ئاھ وئالە
Party, vestival, concert	ئاھەنگ	ئاھەنگ
Commencement, graduation ceremony	ئاھەنگا دەرچوون	ئاھەنگى دەرچوون
Wedding ceremony		ئاھەنگى بووك
Marriage ceremony	داۋەت	گۈاستنەۋە
Oh	ئۇف / ئاى	ئاى
does? Do	ئەرى؟	ئاي؟
Religion	ئۇل / ئاين	ئاين
Future	داھاتى، پاشەرۇژ	ئاينىندە
Wile, equivocation	ناز / مەكر	ئاين و ئۇين
Doctrine, belief, dogma, path	مەزھەب	ئاينىنرا / ئاينىنزا
Religious	ئاينى / ئۇلى	ئاينىنى
Heresy, heterodoxy	ئۇلا نوى	ئاينى نوى / بىدعە
Then	پشتى / قىچا	ئىنجا
Fault, responsibility	ستۇ	ئۇبال
Car, automobile	ترومبىل	ئۇتۇمبىل
Hotel	ئوتىل	ئوتىل
Room, chamber	ئۇدە / ژور	ئۇدە
Trip, departure	سەفەر / ۋەغەر	ئۇغر
Ow! Oh!	ئۇف	ئۇف
Patience, tranquility	ھەدار	ئۇقرە

English	بادىنى	سۇرانى
Ocean	ئۇقىيانووس	ئۇقىيانووس
Iron, laundry	ئوتپە	ئوتتۇ
Hope	ھېشى	ئومىد
Wile, trick	گەند / حىلە	ئۇيىن
Puzzled, piebald	غەجىب گىرتى	ئەبلەق بوون
Disgrace, corruption	ھەتكە و نامىس	ئەتكە
To insult, defame	ھەتكە بىرن	ئەتكە كىردىن
Atom	ئەتۇم	ئەتۇم
Atomistics, atomics	ئەتۇمناسى	ئەتۇمناسى
Of course	پاچەوا / بى گومان	ئەدى كو
Politeness, manner	ئەخلاق	ئەدەب
Literature	تورە	ئەدەب
Purple	مۇر / ئەرخوانى	ئەرخەوانى
Earth, land, estate	غەرد / غەدر	ئەرد
Cheap	ئەرزان	ئەرزان
Archives	ئەرشىو / ئەرشىف	ئەرشىف
Duty, task, function	ئەركە	ئەركە
Physiology	ئەركناسى	ئەركناسى
Experiment, experience	سەربۇر	ئەزموون
Examination, test	تاقىكرن	ئەزموون
Serpant, snake	مار	ئەژدەر
Dragon	ئەژدەھا	ئەژدەھا
To count, calgulate	ھىزمارتن	ئەژماردن
Arithmetic	ھىساب	ئەژماردن (زانىست)
Knee, kneel	چۆك	ئەژنۇ

English	بادینی	سۆرائی
Stallion, horse	ههسپ	ئهسپ
Trojan horse	ههسپ تهرواده	ئهسپ تهرواده
Calmness, stillness	ب كهري / بدهنگی	ئهسپایی
Bike, bicycle	بایسکل	ئهسپه ئاسنینه
Louse	سپی / سپیه	ئهسپی
Thump	تالا بهرائی	ئهسپی کوژه
Cervix, burden	سکورده / ستو	ئهستو
Loaf, bread	سهوک	ئهستورک
Thick	ئهستیر	ئهستوور
Column	ستون / ستین	ئهستوون (رۆژنامه)
Pillar, pole, post	دینگه	ئهستوون
Vertical	ستواینکی	ئهستوونی
Star	ستیر	ئهستیره
Astrology	ستیرناسی	ئهستیره ناسی
Reservoir	ئهستیرک	ئهستیل
Tear	رۆندک	ئهسرین
Sponge	ئسفهنج	ئهسفهنج
Origin	ئهسل / رهسهن / نژاد	ئهسل
Purebred, highborn, of noble origin	رهسهن	ئهسلزاده
Tear	رۆندک	ئهشک
Torture, agony, rebuک	ئیش / ئازاردان	ئهشکهنج
Cave	ئهشکهفت / شکهفت	ئهشکهوت
Foe, enemy	دژمن	ئهغیار
Myth, legend	ئهفسانه	ئهفسانه
Mythology	ئهفسانهزانی / ناسی	ئهفسانه ناسی

English	بادینی	سۆزانی
Sorcery	سیر / سحر / خەفرانک	ئەفسوون
Officer	ئەفسەر	ئەفسەر
If	ئەگەر	ئەگەر
Otherwise	دەنا / ھەكە	ئەگەرنا
Doubtless	بی گومان	ئەلبەت
Diamond	ئەلماس	ئەلماس
Missing link, intermediate form	ئەلقە یا بەرزە	ئەلقە ی بزر
This	ئەف	ئەم
Store, warehouse	ئەمبار	ئەمار
These	ئەف / ئەقان	ئەمانە
Extreme	بێقام / پەرگر	ئەمپەر
Now, Then	قێجا / ئەقجا	ئەمجا
Today	ئیرۆ / ئەقرو	ئەمرو
Tonight	ئەقشەقە	ئەمشەو
Finger	تل	ئەموس
Pitch dark, Gloomy	تل چەھف	ئەموستەچار
Then, now	قێجا / ئەقجا	ئەنجا / ئەوجا
Conclusion	ئەنجام / ئاکام	ئەنجام
Council, assembly, board, court	جقات	ئەنجومەن
Secutity council	جقاتا تەناھی	ئەنجومەنی ئاسایش
Board of trustees	جقاتا ئەمیندارا	ئەنجومەنی ئەمینداران
Constituent assembly	جقاتا دامەزراندنی	ئەنجومەنی دامەزراندن
Junta	جقاتا شوړشی	ئەنجومەنی شوړش
assembly parliament	جقاتا میلهت / گەل	ئەنجومەنی گەل

English	بادینی	سۆزانی
State consultative council	جڭاتا شېره تڪارا	ئەنجومەنى راوئژ
Senate (council)	جڭاتا پېران	ئەنجومەنى پېران
National assembly	جڭاتا نىشتمانى	ئەنجومەنى نىشتمانى
Council of ministers, cabinet	جڭاتا وەزيران	ئەنجومەنى وەزيران
Council of municipality	جڭاتا باژىرى	ئەنجومەنى شارەوانى
Legislative council	جڭاتا ياسادانان	ئەنجومەنى ياسادانان
Executive council	جڭاتا بېجېيئىنالى	ئەنجومەنى بەجھيئەنەن (تەنفيزى)
Engineering	ئەندازىارى	ئەندازە
Geometry	ئەندازەزانى	ئەندازەزانى
Analytic engineering	ئەندازاريا شروڧە كرنى / شلوڧە كرنى	ئەندازەى شى كرنەو
Engineer	ئەندازيار	ئەندازيار
Member	ئەندام	ئەندام
Organ	ئەندام	ئەندام
Organology	ئەندامزانى	ئەندامناسى
Contemplation	ھزر و بىر	ئەنديشە
Purpose	مەبەست / مەرەم	ئەنقەست
On purpose	ز قەستى	(بەدەستى ئەنقەست)
Ring	گوستېلك / گوستېرك	ئەنگوستېلە
That	ئەو	ئەو
He, she, they	ئەو / ئەوى / ئەوى	ئەوان
They	وان	ئەوان
Those	ئەو / وان	ئەوانە

English	بادینی	سۆزانی
Extreme, utmost, opposite side	ئەولا / رەخى دى / قامادى	ئەوپەپ
Extremist	پەرگەر	ئەوپەپ
Then, now	ئەقچا	ئەوجا
In past	وى دەمى	ئەوسا
That	ئەو	ئەوہ
So, that	ھندە / ھند	ئەوہندە
One who, one which	ئەوى / كۈ / ئەوا كۈ	ئەوہى
There	وېرى	ئەوى
Another	يا / يى دى	ئەويتەر
Others	يىت / يىن دى	ئەوانيتەر
Oh pity! Alas!, woe	ھەى ھاوار / ھەوارە	ئەيەپۇ
Yes	ئە / بەلى / لەي	ئى
Once	ئىكجار	ئىجگار
Completely, totally, Extremely	ب جەرەكى	ئىجگارەكى
Here	قېرى / قىر	ئىرانە، ئىرە
Now	نوكە	ئىستا
Mule	ھېستەر	ئىستەر
Station	ئىزگە / ئىستگە	ئىستگە
Bone	ھەستى / ھەستىك	ئىسقان
Bone, skeleton	ھەستى	ئىسك
Cute, affable	دارسقىك / ھەستى سقىك	ئىسك سووك
Boorish, dull	دارگران / ھەستى گران	ئىسك گران
Skeleton, broken bones	كەلەخ / قەرقودە	ئىسك و پروسك
Pain, ache	ئىش	ئىش

English	بادىنى	سۇرانى
Painful	ب ئېش	بە ئېش
Patrol, watching	پاس	ئېشك
Watchman	پاسقان / زېرەقان	ئېشكچى
Tribes	ئىل	ئىل
To vomit	ئېلىچ	ئېلىنچ
We	مە	ئىمە
Evening, eve	ئېقار	ئىوارە
Good evening	ئېقار باش	ئىوارە باش
You	وہ / ھىن	ئىوہ
Paralyzed	شەھى	ئىفلىچ
Paralysis	قالىچ / شەھى	ئىفلىچ / گۆجى
Flowerpot, vassel, vase	قافك	ئىنجانە
Job, work, labour	شۇل	ئىش
To work	شۈتكىر	ئىشكردن
Worker, labourer	كارگەر / شۈلكەر	ئىشكەر

English	بادینی	سۆرائی
B The second letter of the kurdish alphabet	ب	ب
Wind, air	با	با
Lets	دی، بلا	با
Lets go	بلا بچین	بابړۆین
Rheumatic, swelling, rheumatic, pain	با	با
Father	باب	باب
Subject	بابەت	بابەت
Grandfather	بابیر	بابە گەرە
Grandfather	بابیر	بابیر
Tax, poll	باچ	باچ
Collector	باچگر	باچگر
Tax office, custom house, toll-house	باچگەھ	باچگە
Orchard, vineyard	باغ	باخ / باغ
Garden	باخچە / بەخچە	باخچە
Bosom, pocket	بەرک	باخەڵ
Gardener	باخچەفان / بەخچەفان	باخەوان
Rheumatic	باوی / باهینک	بادار
Rheumatic, windy	باداری	باداری
Almond	با هیف	بادام
Bending	بادان	بادان
To Turn	بادان / دپور	بادانەوہ
Wine, drink	بادە / ئەرەق	بادە
Cheers! To your health	نۆش	نۆش!
Wine-seller	بادەفروش / ئەرەق فروش	بادەفروش

English	بادینی	سۆزانی
Addict (of wine)	ئارەققۇر، شەرابخۇر	بادە نوش
Load, cargo, burden	بار	بار
Mill grain	باراش	باراش
Rain	باران	باران
Raining	باران بارین / باران هاتن	باران بارین
pulliometer, rain gauge	باران پیف	باران پیو
Help, support	ئاریکار کرن	باربوو
Store, warehouse	ئەمبار	بارخانه
Unloading	بار ئیخستن / خالی کرن / قالاکرن	بارخستن
Loading, pack load	بارگرنیدن	بارکردن
Volume, bloc, mass	گوفه ک / قهواره / بارست	بارستایی
Positive and negative	بارگه	بارگه (کاره با)
Draft horse, big mule, beast of burden	بارگیل / بارگیر	بارگیر / بارگین
Deposit, hostage	ره قانندی	بارمته
Goods	مال / شمه ک / پرتال	باروبنه
Gunpowder	بارود / باروت	بارووت
Headquarters, palace, arsenal	باره گه	باره گا
Thin, slim, slender	باریک	باریک
Immature (bird)	نه کهیشتی	بارپ
Inn	بارپ	بارپ
Bleating	باراندن	بارپاندن
Tempest	باهۆز	بارپهش
Falcon, sparrow hawk	باز	باز

English	بادینی	سورانی
Jump	باز	باز
Skilled, talent	شه هرهزا	باز
Bargain, market	بازار	بازار
Black market	سیکارهش	بازاری پەش
Merchant, businessman, tradesman	بازرگان	بازرگان
Commerce, trading	بازرگانی	بازرگانی
Check point	بازگه	بازگه
Bracelet	بازن / بازنک	بازن
Circle	بازن	بازنه
Vicious circle	بازنی قالا	بازنه ی بۆش
Arm, wrist	بازۆ، زه‌ند	بازوو
Town, market	بازیر / سیک	بازیر
Arm, forearm	باسک	باسک
Good, well	باش	باش
Goodness, healthiness	باش	باش
South	باشور	باشوور
Bleating	باعاندن	باعاندن
Bunch	قه‌فته‌ک	باق
Brightening	ته‌پساندن	باق و بریق
Bleating	باقاندن	باقه باق
North	باکور	باکوور
Rod-roller	باگوردان	باگردین (باگوردان)
Wing, arm	باسک / بار	بال
Wart	بالور / به‌لالوک	بالوکه
Volleyball	قۆلی پۆل / ته‌پکافه‌نده	باله

English	بادینی	سۆزانی
Puberty, sexual maturity, wet dream	بالقبون	باله غببون
Farting	قر	بائی بهریوون
Pillow, cushion	بالیف / بالیف / بالیفک	بالیف
Wing	چهنگ	بال
Arm	باسک	با
Height	بهژن	بالا (بهژن و بالا)
High	بلند اخاندن	بالا (بلند) خویندن
Jubbah	بالاپوش	بالاپوش
Powerful	بهیز / خورت	بالا دهست
Sacrifice	کوری / قوربان	بالا گهردان
Bird fowl	بالنده	بالدار / بالنده
Building, upperstorey	ناقاهی	باله خانه
Ambassador	بالیوز	بالیوز
Embassy	بالیوخانه	بالیوزخانه
Plateau, rooftop, surface	بان	بان
Bank	بهنق	بانق
Call	بانگ	بانگ
Prayer call	بانگ	بانگدان
Caller, muezzin	بانگیژ	بانگدر
Wailing, weeping	لۆرین / ناخین	بانگ مهلدان
Midspring season, April	بانهمهر	بانهمهر
Roof, upper	بانی	بانو
Father	باب / باف	باو
Fashion, custom, habit	ئادەت / تیئال	باو

English	بادینی	سۆزانی
Look, (look like red), reddish	قەبی	باو (سورباو)
Parents	باب و داک	باوان
Father	باب	باوک
Fatherhood	باقتی / بابی / بافی	باوکیستی
Faith, belief	باوهر	باوهرپ
Trustee	باوهرپیئکر	باوهرپیئکراو
Believer	خودان باوهر	باوهرپدار
Believing, to believe	باوهرکرن	باوهرکردن
Faith, trust	باوهری	باوهری
Father's wife - step mother	ژنباب	باوه ژن
Embrace	ئامبیز / همبیز	باوهدش
Fanning, fan	بازهن	باوهدشین
Yawn	باویشک، باوشک	باویشک
Almond	به هیف / باهیف	باوی
Bitter almond	ئازک	باوی تال
Eggplant	باینجانکارهش / باجان	باینجان
Merit, value	بوها / بهها / کرنگی	بایهخ
Valuable, worthy, priceless	په بهها / بهر کهتی / شایسته	بایهخدار
Idol	پوت / بت	بت
Paganist, heathenist	پوتپهرست	بتپهرست
Temple, idol house	پهرستگهه	بتخانه
Small	بچیک	بچووک
Brother	برا	برا
Foster brother	برای شیرى	برای شیرى
Friend	ههقال	برادهر

English	بادینی	سۆزانی
Friendship	هه‌قالیتی	براده‌ریتی
Nephew, niece	برازا	برازا
Brother's wife	زنبرا	براژن
Friendly	براینی	برایانه
Fraternity, brotherhood, brotherliness	برایی	برایه‌تی
Transmit, seize, confiscate	برن / داگیر کرن	بردن
Winning, to win, overcome	برن	برده‌نه‌وه
Grilling, broil	برازگه / براژتن	برژان
Eyelash	مژگان / برژانک / مژیلانک	برژانک
Grill	بژارتی	برژاو
Hungry	برسی	برسی
Hunger, starving	برچینی / برسیتی	برسیتی
Rice	گرار	برنج
Eyebrow	برؤ	برؤ
Thunder	گورژین / گورمین	بروسک / بروسکه
Pain	ئیش	بروسک
Telegraph	بروسک	بروسک / بروسکه
Progress	پیشغه‌چون	بره‌و
Winner, victor, triumphant	سه‌رکه‌تی	بره‌وه
Wish, desire	خوزی	بریا
Glitter	چریسکه / ته‌یسین / شه‌وقدان	بریسه / بریقه
Wound, injury	برین	برین

English	بادینی	سۆرائی
Nurse	پەرستار	برین پیچ
Wounded	بریندار	بریندار
Piece, some, sum	پیچهك	پر
Vertebral column	کاریتی پشتی	برپراگه
Lineage	پشت / ستونكا پشتی	برپره (پشت)
Paragraph	برگه / بهند	برگه
Faith, belief	باوهر	بروا
Trusting	باوهرپیکرن	برواپیکرن
Justification	هه نهجهت	بروبیانور
Decision, resolution	بریار	بریار
Declaration	راگه هاندن / نه شگراکرن	بریارنامه
To cut	برین	برین
Severance, break off, rupture	برین	برین / په یوه ندی
Lost, missing, absent	به رزه	بزر
Nail	بزمار	بزمار
Goat	بزن	بزن
Active, restless	چه له تگه	بزوك / بزئو
Vowel	بزوین	بزوین
Smile	گر نژین	بزه
Compensation, indemnity	خستنه جی / شوندان	بزاردن
Living	ژیان	بژیوی
Longlive	بژی	بژی
Span	بوست	بست
Dwarf	بهژن بوست	بسته بالا
Chaos	تهقل ههقی / بی سه رو بهری	بشینوی

English	بادینی	سۆزانی
	بئ / نه كه	بئ
Client, buyer	كردار	بكر
Fatal	كوژ / مرنى	بكوژ
Killer, slaughter	كوژه كئ / كوژ	بكوژ
Subject	بكه	بكه
Doer	كرار / بكه	بكه
Agent	پيشكار	بكه
Take	بگره	بگره
Block	بلوك	بلوك (خشت)
Bloc, camp	گرو / بهر	بلوك (به ره ی سياسى)
Nightingale	بلبل	بلبل
Crystal	بهلور	بهلور
Flute, pipe	بلبل / بلویل	بلویل
Ticket	پلیت	پلیت
Genius	بلیمهت / ژیر	بلیمهت
Spreadout, widespread	بلاو	بلاو
Scattered	بلاو	بلاو
		(پهرش و بلاو)
Publishing	به لافكرن	بلاو كردنه وه
Distributing	دابەشكەن / لیكفه كرن	بلاو كردنه وه
Announcement	راگه هانندن	بلاو كردنه وه
Dispersion, tear	به لاتكرن	بلاو ه پی كرن (ئا پوره)
Bubble, blister	به قلیشك	بلق
Mumbling, murmuring	پلته پلته	بلمه بلم

English	بادینی	سۆزانی
High, dizzy	بلند	بَلَنْد
Say	بېژە	بَلَي
Blaze, flame	گورە / گوری	بَلَيَسە
Bottom	بن	بَن
Under, beneath	بن / ژېر	بَن
Foot of ahillor mountain, foothill	بەنار / دامېن	بَنار
base, ground, foundation	بناغە	بَناغە
Armpit	پاخل / بن کەفش	بَن باخەل
Ceiling	بان	بَنمېچ
Family, dynasty	مالبات / بنەمال	بَنەمالە
Reservoir, dam, source	بەند	بَنەوان
Violet colour	بەنەقشە	بَنەوشەیی
Gum	بینیشت	بَنیشت
For, to	بو	بُو
Inorder to, so as to, to	ژ بەر کو	بُو ئەوێ
Why?	ژ بەر چی / بوچی	بُوچی
Grey	بۆز	بُوژ
Bombardment	بوردمان	بُوژدومان
Storm, tempest	تیغان / بالوڤە	بُوژان
Moaning, yelling	بورین / قیژین	بُوژان / بُوژاندن
Tube, pipe, canal	بوری	بُوپی
Gray	بوز	بُوژ
Hideout, ambush	بوسە / مەلاس	بُوَسە
Empty, vacant	ڤالا	بُوَش

English	بادىنى	سۆزى
Blank, gap, hollow	قالەھى / قالاتى	بۆشايى
Space	قالايبا ئەسمانى	بۆشايى ئاسمان
Frog	بەق	بۇق
Grumble	بول بولگىرىن	بۆلە بۆلگىرىن
Bomb	بۇمبا	بۇمبا
Bombardment	بومباران	بۇمباران
Perfume, smell	يېنى، يېنى	يۇن
Factor, cause, occasion	بويەر / ھەلەكەت	بۇنە
Polish	بوياغ / رەنگ	بۇياخ
Shoeshineboy	بوياغچى	بۇياخچى
Paint	بوياغ / رەنگ	بۇيە
Painter	بوياغچى	بۇيەچى
Necktie, tie	قىرەوات	بۇيىنباخ
Field, aspect	بوار / بياق	بوار
False, accusation	بوختان / بوختان	بوختان
Bundle	بوخچە / بوخچە / بوخچەك	بوخچە
Earthquake	يېقەلەر	بومەلەر
Seismology	يېقەلەرناسى	بومەلەرنەناسى
Leaveout, skip	ھىلان / يېتەپ نەدان	بوواردن
Budget	بودجە	بووچە / بودجە
Faint	گىز بوون	بوورانەو
Reviving, invigorating	قەزىن	بوورثانەو
Bride	يېك	بووك
Doll, toy	ليزۇك / ليزۇك / لەيستون	بووكە شوشە
Bridal	بووكاتى	بووكىنى

English	بادینی	سۆزانی
Nuptial night	شه قاییکینی / زاقاهیتی	شه وی بوو کینی
Earthquake	هه ژان / هه رد لئین	بوومه له رزه
Existence	هه بوون / بوون	بوون
Ontology	بوونناسی	بوونناسی
Poet	هوزانقان	بوویژ
According to, due to	ل دیف	به پیی
Empty	خالی / قالا	به تال
Blanket	به ته نی	به تانی
Puppy	کونده	به چکه
Luck, fortune, fate	بهخت / شانس	بهخت
Fortune-teller, diviner, soothsayer	فال فه کر / خه فزان	بهختگر وه
Lucky	بهخت	بهختدار
Unlucky	خولی بسه ر / بی بهخت	بهخت رهش
Donation	دان / به خشان	به خش
Generous, merciful	به خشنده	به خشنده
Gift, grant, tip	به خشیش	به خشیش
Upbring, raise	خودانکرن	به خێوکردن
Bad	به د / خراب	به د
Unfortunate, unlucky, miserable	به د بهخت	به د بهخت
Pessimist	به دبین	به دبین
Evildoer	به دکار	به دکار
Fruit, outcome, product	به ر	به ر
Prior	به ری	به ری

English	بادینی	سۆرائی
Pubic hair	روڤکی بن زکی / ریڤی / روڤی	بهر / مووی بن زگ
Gift, favour, allowance	دیاری	بهرات
Pig, swine	بهراز	بهراز
Opposite, versus	ههمبهر / بهرا بهر / بهران بهر	بهرامبهر
Ram	بهران	بهران
Comparative	بهره هڤدا	بهر اورد کردن
Barber, hairdresser	بهر بهر	بهر بهر
Bribe	بهر تیل	بهر تیل
Obstacle	ئاسته نگ	بهر به ست
Responsible	بهر پرسیار / بهر پرس	بهر پرسیار
Responsibility	بهر پرسی	بهر پرسیار
Lamb	بهرخ	بهرخ
Abortion	بهر ئاقیتن	بهر خستن
Stone	بهر د / بهر	بهر د
Petrology	بهر ناسی	بهر دناسی
Millstone	بهر اش / بهر ئاش	بهر د اش
To release, discharge, set	بهر دان	بهر دان
High	بلند	بهر ز
Interest	بهر ژه وهندی	بهر ژه وهندی
Apron	بهر کۆش / بهر مالک / بهر فانتک	بهر کۆش
Cover, volume	بهر گ	بهر گ
Tailor	د روتکهر	بهر گدروو
Defence, defense	بهره قان	بهر گری

English	بادینی	سۆزانی
Rug, mat	شەمەلەك	بەرماڭ / دوڭرد
Remnant, residue	بەرماي، بەرمايە	بەرماوہ
Barrel	بەرمیل	بەرمیل
Collar	بەرسىتو / بەرسىنگ	بەرۇك
Date	بەروار	بەروار
Apron	بەردەك، بەركوش	بەرۈانكە
Outcome, result, product	بەرھەم	بەربووم
Obstacle	ئاستەنگ	بەرھەلىست
Resistance	بەرخواەدان / دەياغ / بەرگى	بەرھەلىستى
Production, outcome	بەرھەم	بەرھەم
Generation	نەقە / نەش / پىشت	بەرە
Front	بەرە	بەرە
Battlefield, battleground	بەرە	بەرەى جەنگ
Gradually, step by step	بەرەبەرە	بەرەبەرە
Dawn	بەرەبەيان / بەرەبانگ / تارىبار	بەرەبەيان
Licentiousness, profligacy, pornography	بەرھەلا	بەرەللا
Free	ئازاد / سەربەست	بەرەللا
Into, about, toward	بەرەف	بەرەو
Palm	ھەقىس / كەفادەست	بەرى دەس
Infact, actually	بەراستى	بەراستى
Oak	بەپى	بەپو

English	بادینی	سورانی
Administration	کارگیری	به ریوه بردن
Director, manager	ریقه بهر / بهر گهر	به ریوه بهر
Directorate	ریقه بهر یا	به ریوه بهر یتتی
Fat, tallow, suet	بهز	بهز
Party, amusement	بهزم	بهزم
Sin, guilt	گونه ه	بهزه
Sinner, guilty	گونه هکار	بهزه کار
Mercy, pity	دلوقانی / میهره بانی	بهز می
Defeat	شکه ست / ره قین	بهزین
Dryland	هشکاتی	بهژ
Height and appearance	قه د و قامه ت	بهژن و بالا
Height, physique, stature	بهژن	بهژن
Waist	بهژن	بهژن
Enough	بهس	بهس
Aged, advanced in years	دان عومر	به سالآ چوون
Connection, joining, tieup	گریژدان	به ستنه وه
Dam	به ست	به ست
Icecap	کولاقکی جه مه دی	به سته لهک
Happening, event	سهرهاتی	به سهرهات
Share, portion, allotment	پشک	بهش
Department	پشک	بهش
Heir	میرانگر / پاشماگر	به شبه
Division, partition	بهش بهشکردن	بهش بهشکردن

English	سۆزانی	بادینی
Deprived	به‌شخوړاو	بی‌به‌ش / بی‌به‌شکری
Participant	یه‌تندار	پیشکدار
Collaborator		
Participation	به‌شندار بوون	پیشکدار بوون
Contribution		
Snow	به‌فر	به‌فر / به‌رف
Snow water	به‌قراو	شلوڅه / لولاڅ
Snow shovel, snow plough	به‌فرمال	به‌رف مه‌ریږل
Greengrocer	به‌قال	به‌قال
Generally	به‌گشتی	بگشتی
To generalize	به‌گشتی کردن	بگشتی کړن
Free	به‌لاشی	به‌لاش
Boat	به‌له‌م	به‌له‌م
Calamity	به‌لا	به‌لا
But	به‌لام	به‌لام
Phlegm, mucus	به‌لخه‌م / به‌لغهم	به‌لغهم / چلم / چلموک
Also	به‌لکو	به‌لکی
Evidence	به‌لکه	به‌لکه‌ه
Document	به‌لکه‌نامه	ده‌ستاځیز / باومرنامه
Piebald	به‌له‌ک	به‌له‌ک
Yes	به‌لی	به‌لی
Vow, promise	به‌لین	سوز
Contractor	به‌لینده‌ر	گرېډار / به‌لینده‌ر
Recently	به‌مزووانه	به‌رده‌مه‌ک کورت
Recently	به‌مدواپناه	قې دوماهی‌یی
Rope, thread, lace	به‌ن	وهریس

English	بادینی	سۆزانی
Article	به‌ند	به‌ند
Slavery	به‌نیتی / به‌نده‌تی / کوله‌تی	به‌ندایه‌تی / کۆیلایه‌تی
Dam	به‌ست / سکر / ئاف به‌ند	به‌نداو
Slave	به‌نی	به‌نده
Port, harbour	به‌نده‌ر / له‌نگه‌رگه‌ه	به‌نده‌ر
Prisoner	گرتی	به‌ندی
Jail, prison	گرتیکه / گرتیخانه / چه‌بس	به‌ندیخانه
Jailer, jailor	زیندانقان	به‌ندیوان
Petrol	به‌نزین	به‌نزین
Petrol station	به‌نزیخانه	به‌نزیخانه
Hashish, hemp	به‌نگ	به‌نگ
Value	به‌ها / بوها	به‌ها
Spring	به‌ار	به‌هار
Spices	به‌ارات	به‌هارات
Pretense, pretext	هینجه‌ت / به‌هانه	به‌هانه
Gift, talent	هونه‌ر	به‌هره
Talented	هونه‌رقان / هونه‌رمه‌ند	به‌هره‌مه‌ند
Paradise	به‌هشت	به‌هه‌شت
Untilled land, barren land, heath	به‌یار	به‌یار
Morning	سپیده	به‌یان
Veterinary surgeon	پزیشکی به‌یتاری	به‌یتال / پزیشکی ئازله‌لی
Splint	جه‌بار	به‌یتار

English	باديني	سوراني
Orthopedics, bonesetting	جه باري	به يتاري
With out	بي	بي
Ignorant, unaware	بي ناگاه	بي ناگا
Infidel, faithless, pagan (ist)	بي دين / بي كول	بي ناين
With out	بي	بي نه وهى
Unemployed	بي شول	بي نيش
Fickle, opportunist, chameleon	مروقتى دهمدهمى / كه ره سه	بي بار
Too deep	كه لك كویر / كه لك كور	بي بن
Bottomless	بي بن	بي بن
Groundless	بي بنيات / بي بنه جه	بي بنج
Innocent	بي گونه / روسپى / داوپاك	بي تاوان
Wireless	بي تيل	بي تهل
Baby, infant, young of	تينشك	بيچوو
Aversion	دل زيمای / بينز	بينز / قينز
Sieve	تيله ك / هيله ك	بينزنگ
Finance support	بينس / هاريكاري	بينشه
Cradle	لاندك	بينشكه
Corvee	بينگار / زهود	بينگار
Foreigner	بينگان / بينگانه / بياني	بينگانه
Spade	مهر بيل	بيل
Brainless, stupid	بي مه زى	بي ميشك
Menstruation	خوين ديتن / بي نفيزى	بي نوپزى
Unique, incomparable	بي هه ميا / بي هه قزى	بي هاوتا

English	بادینی	سۆزانی
Widower	بیژن / میړه‌بی	بیوه‌پیاو
Widow	بیژن	بیوه‌ژن
Desert	به‌یابان	بیابان
Excuse, pretext	هه‌نجه‌ت / به‌هانه	بیانوو
Look, face	روی	بیچم
Twenty	بیست	بیست
Hearing, listening	بیستن	بیستن
Pupil	ره‌شکا چاڤان	بیل‌بیله
Pepper	بیبه‌ر	بیبه‌ر
Thought	هزر	بیر
To think	هزر کردن	بیر کردنه‌وه
Well	بیر	بیر
Theory	بیردوز	بیردۆز
Thinking	هزر کردن	بیر کردنه‌وه
Thought, idea	هزره‌ک	بیرۆکه
Insurance	دایینکرن	بیم
Fear, scare	ترس / ته‌رس	بیم
Architectonics	ئاڤاهیزانی	بیناسازی
Sight, optical	دیتن	بینایی
Optics	دیتن‌زانی / بینینزانی	بینایناسی
To see	دیتن	بینین
To meet	دیتن	بینین

English	بادینی	سۆزانی
P The third letter of the kurdish alphabet	پ	پ
Foot	پی	پا
Ship	پاپور	پاپۆر
Battery	پاتری	پاتری
Pickaxe	مهر بیل	پاچ
Reward, prize	خهلات	پاداش
King, monarch	پاشا	پادشا
Last year	پار	پار
Wet, moist	تهپ	پاراو
Party	پارتی	پارتی / حیزب
Piece, shell	پارچه	پارچه
Smash	پارچه پارچه کرن	پارچه پارچه کردن
Flock, herd	کهه	پارچه مه کهه
Balance, scale	پار سهنگ / هه قسهنگ	پار سهنگ
Last meal, before dawn	پاشیف	پارشینو
Morsel, bite, mouthful	پاری	پاروو
Money	پاره / دراف	پاره
Spending money in vain	دهسته بردان	پاره به فیرودان
Mintage, strike a coin	سکه	پاره لیدان
Embezzlement, pilferage defalcation, stealing,	پاره برن	پاره لیدان
Diet	پاریز	پاریز
Governorate	پاریز گاه	پاریزگا

English	بادینی	سۆزانی
Governor, mayor	پاریزگەر	پاریزگار
Lawyer	پاریزەر	پاریزەر
Beseach	لاف لاف	پارانهوه
Heel	پهجنی	پاژنه
Pass, guard	زیره قانی	پاس
Guard	زیره قان	پاسهوان
Anarchy	پاشقه چوون	پاشاگهردانی
Later	پاشی	پاشان
Kingship, monarchy	پاشایهتی	پاشایهتی
Delay, defer	گیرو کرن	پاش خستن
Suffix	پاشگر	پاشگر
Repent, regret	پهشیمانی	پاشگهزیوونهوه
Remainder	پاشمایک / بهرمایک	پاشماوه / بهرماوه
Autopsy	غهیبهت	پاشمله
Afternoon	پشتی نیفرۆ	پاشنیوهپۆ
Waste product, leftovers	پاشمای	پاشهپۆک
Future	پاشهروژ	پاشهروژ
Saving, deposit	لیکدان	پاشهکهوت
Back	پشت	پاشهوه
Sweets	بهقلاوه	پاقلاوه
Bean	باقلک	پاقله
Clean	پاقر	پاک
Exculpatory plea, excuse	گهردن ئازاکرن	پاکانه
Tax	خویک	پارکانه
Purification	پاقر بوون	پاکبوونهوه

English	بادینی	سورانی
Chastity, continence, purity	کچینی	پاکیزه‌یی
Beside	لنگه / رهخ	پال
Filter, refinery	پارزنین	پالوتن
Overcoat	ساکو	پالتو
Rest, laying	پالدان	پالدانه‌وه
Pushing	پال لیدان / پالدان	پالنان
Pressure, force, effect, impact	پهستان	پاله‌په‌ستو
Hero, heroine	قارهمان	پاله‌وان
Championship	پاله‌وانی	پاله‌وانبازی
Refinery	مفسک	پالینو
Tea refinery, colonder	هه‌فینک	چا پالینو / پارزونگ
An extensive area	پاناف	پانتایی
Trousers	په‌نته‌رون	پانتول
Ink pen	پندان / پاندان	پاندان
Fifteen	پازده	پانزه / پازده
Fifteenth	پازده‌مین / یه‌پازدی	پانزه‌مین / پازده‌مین
Flatten, flattering	مزدانی	پانکردنه‌وه
Crushing, running over	پانکرن	پانکردنه‌وه
Fan	پانکه	پانکه
Grazing ground	پاوان	پاوان
Capital	پایته‌خت	پایته‌خت
Rank, post	پایه	پایه
Autumn, fall	پاییز	پاییز
More	زیت / پتر	پتر

English	بادینی	سورانی
Solid	موکوم	پتو
Breaking off, snap	قه تیان	پچپان
Orange	پرتقال	پرتقال
Hair, thread, lock	پرچ	پرچ
Snoring	فرفر	پرخه پرخ
Bridge	پر	پرد
Question, cause, issue	پرس	پرس
Consulting	پسیار کرن	پرس پیکردن
Condolence	بهی	پرسه / تازیہ
Question	پسیار	پرسیار
Split up	بہ لاقہ	پرش و بلاو
Spark, spray	چریسک	پریشک
Full	تزی / پر	پر
Armed	چہ کدار	پرچہک
Filling	تزی کرن / پر کرن	پرکردن
Filling, inlay	تزی کرن	پرکردن (دندان)
Project	پرؤژہ	پرؤژہ
Porpaganda	پروپاگندہ	پرؤپاگندہ
Naughty, silly	پویچ	پروپوچ
Doctor, physician	پزیشک	پزیشک
Sneezing	بہزین	پژمین
Expert	پسپوز	پسپوز
Lisping	پس پس	پسہ پس
Back	پشت	پشت
Immunity	حہ سانہوہ	پشتبہستہ

English	بادینی	سۆزانی
Diplomatic immunity	حه سانا دېلوماسی	پشتبه سته ی دېلوماسی
Waistbend, belt	شویتک	پشتوین / پړدین
Backstroke swimming	سه رېشت / پشٹی	پشته مله
Strap	پشتین / پستان	پشتینه
Dung of sheep	پشکل	پشقل
Department	پشک	پشک
Portion	پشک / بهش	پشک
Ember	گوری	پشکو
Inspection	پشکین / لښیرین	پشکین
Investigation	پشکین / لښیرین	پشکین
Check point	لی نیریت	پشکین
Rest, breath	بښ	پشوو
Vacation, holiday	بښ ځه دان	پشوو
Chaos, restlessness	ناره حه تی	پشیووی
Cat	پشیک	پشيله
Puff, blow	پف	پف
Blowing (to ignite)	پقدان	پقدان
Urging, inciting	هاندان	پقدان
Blow, puff	پفکر	پف لیکردن / ښاگر
Finger	تل / تېل	پل
Allusion	هه فروش	پلار
Ladder, stair	پایسک / دهره چک	پلیکانه
Maternal, paternal aunt	خاله ت و ممت	پلک
Boiled rice	کرار	پلاو

English	بادینی	سۆزانی
Tiger	پلنگ	پلنگ
Point, dot	خال	پنت
Crest, comb	گوپیتک	پۆپکه
Summit, top, peak	لوتکه / گوپیتک	پۆپه
Boot	پوتین	پۆتین
Powder	پودره	پۆدره
Excuse, pardon, forgiveness	لایبورین / پوزش	پۆزشت / پۆزش
Post mail	پوست	پۆسته
Post office	دایهرا پوستی	پۆسته خانه
Dress, garment	چلک	پۆشاک
Class, flock	پۆل	پۆل
Ember	پهنگر	پۆل / ئاگر
Police	پولیس	پۆلیس
Police station	دایهرا پولیس	پۆلیس خانه
Steel	پیللا	پۆلا
Neat	کوک	پوخت
Synopsis, abstract	کورته	پوخته
Maternal & paternal aunt	خالهت و مهت	پوور
Cousin, aunts daughter & son	کچ مهت، کچ خالهت، کورمهت، کورخالهت	پوورزا
Calf	باق	پووز
Dry grass, hay	پیش	پووش
Gum	چرمسی	پووک
Emaciated, dry up	ژناف چوون	پووکانهوه
Stamp	پوول	پوول

English	بادینی	سۆزانی
Money	پاره	پوول
Owl	په پوک / کونده	په پوو / کونده به بۆ
Hoopoe	په پیک	په پوو سلیمانی
Butterfly	بهلاتینک	په پوله
Rope, string	وه ریس	په ت
Flu, influenza	په زی	په تا
Potato	بتات	په تاته
Blanket	به ته نی	په توو
Pure, plain	په تی	په تی
Veil	عه با	په چه
Broadcasting, publishing, printing	په خش	په خش
Prose	په خشان	په خشان
Rib	په راسی	په راسوو
Footnote	ده هممه	په راوین
Book	په رتوک	په رتوک
Forelock (hair)	په رچه م	په رچه م
Flag, banner	په رچه م / ئالا	په رچه م
Glass	په رداغ / گلاس	په رداغ
Curtain	په رده	په رده
Fence, hedge	په رزین / چيله	په رزین
Worshiping	په رستن	په رستن
Temple	په رستگه	په رستگا
Epilepsy	ته ب	په رکه م
Enthusiasit	په روش	په روش
Fan, moth	پاتک	په روانه

English	بەدینى	سۆزلىرى
Lord, god	پەروەردىگار	پەروەردىگار
Development, progress	پىششىقلىق	پەرسەندىن
Fairy, virgin of paradise	پەرى	پەرى
Leat, sheet, page	پەر	پەر
Copybook	تىنۇوس	پەراۋ
Rag, napkin	پەرۋ	پەرۋ
Sad	ب خەم	پەست
Unripegrape	بېسىرە	پەسىرە
Towel	خاۋلى	پەشتەمال
Muddled, confused	شەپىزە	پەشىۋ
Repentant, regretful	پەشىمان	پەشىمان
Handicapped	پەككەتلى	پەككەتلى
Attack, assault	ھۇرۇش	پەلامار
Leaf, sheet	بەلەك	بەلەك
Rainbow	كەسك و سۆز	پەلەك زىرىنە
Bird	بالىدە	پەلەۋەر
Spot, stain	خال	پەلە
Cotton	پەمبى	پەمبى
Hidden corner, shelter	پەناگەھ	پەنا
Refuge	پەناپەر	پەناپەر
Drug, smugle	دەرمان / بەنج	پەنج
Fifty	پىنچى	پەنجا
Finger	تىل	پەنچە

English	بادینی	سۆرائی
Thump	تلا بهرائی	پهنجهی نه سپی کوزه / گه وره
Indexfinger	تلا شه هادی	برای توته / پهنجهی شایه تمان
Window	پهنجهر	پهنجهره
Gloves	دهستگورک	پهنجه وانه
Puncture	پهنچهر	پهنچهر
Proverb	په ند	په ند
Lake	گۆم	پهنگار
Cheese	په نیر	په نیر
Message	په یام	په یام
Messenger	پیغه مبه ر	په یام به ر
Reporter, correspondent	په یام نیر	په یام نیر
Ladder	پایسک	په یزه
Statue	په یکه ر	په یکه ر
Sculptor	په یکه ر ساز	په یکه ر تاشی
Vow, promise	په یمان / سوز	په یمان
Connection, relation ship, league	په یوه ندی	په یوه ندی
Manure	سه ماد	په بین
Foot	پی	پی
Puttee, bend, turn	پیچ	پیچ
Complicated	پیچا و پیچ	پیچا و پیچ
Bandage	پاته / لفاف	پیچکه
Opposite, inverse, contrary	دژ	پیچه وانه

English	بادینی	سۆزانی
Barefoot	پی خاس	پی خاوس / پی خواس
Gown	رۆب	پیخه ف
Year before last	پیرار	پیرار
The day before yesterday	پیر	پیری
The night before last	شه فادی	پیری شهو
Contents	پیرست / نافه روک	پیرست
Platform	په پرهو	پیرهو
Skin	پیست	پیست
Dead animal's skin	کهقل	پیسته
Before, in front of	پیش / بهری	پیش
Water closet	ده ستاف	پیشاو
Prediction, prophecy	به رینی / پیشینیکرن	پیشبینی
Dedication	پیشکیشکرن	پیشکه شکردن
Progressive	پیشکه فتی	پیشکه وتو
Prefix	پیشگر	پیشگر
Suggestion	پیشنیار	پیشنیاز
Reception	پیشه وازی	پیشوازی
Former, ex	پیشی	پیشوو
Gnat	پیشی	پیشوله
Preface	پیشه کی	پیشه کی
Leader	ریشه ر	پیشه وا
Prophet	پیشه مبه ر	پیشه مبه ر
Laughing	که نین	پی که نین
Together	پیکه	پیکه وه
Shoe	پیلاف	پیلادو

English	بادینی	سۆرائی
Cobbler, shoe mender	پندووز	پینلار درو
Eyelid	میژیلاک	پینلور
Definition	پیناسه	پیناسه
Mediator	دهسک	پینار
Sake	زهر	پینار
Five	پینج	پینج
Thursday	پینج شه مەم	پینج شه مەم
Pentagon	پینج رهخ / پینج کولنج	پینج لا
Pen	پینووس	پینووس
Measure	پیان / پیشان	پیان
Necessity	پینویستی	پینویستی
Poetic license	پینویستیا هۆزانی	پینویستی شیعرى
Review	دوباره کرن	پیاچوونهوه
Pedestrian	پیاده	پیاده
Onion	پیغاز	پیاز
Walking	پیاسه	پیاسه
Cup	پیاله	پیاله
Piano	پیانو	پیانو
Pianonist	پیانوژهن	پیانوژهن
Man	زهلام / میرک	پیاو
Manly	زهلامینی	پیاوانه
Saint, good man, pious	پیاوچاک	پیاوچاک
Play	شانوگهری	پیهس
Letter	پیت	پیت
Donation	هاریکاری	پیتاک

English	بادینی	سۆرائی
Old, aged	پیر	پیر
Sacred, holy	پیروز	پیرۆز
Congratulation	پیروز باهی	پیرۆزبایی
Old woman	پیره ژن	پیره ژن
Old man	پیره میړ	پیره میړد
Senility, senescence	پیری	پیری
Dirty	پیس	پیس
Feces, excrement	پیسائی / گو	پیسایی
Pollution	پیس بوون	پیس بوون
Show, fair, exhibition	پیشانگه	پیشه نگا
Occupation, profession	شۆل	پیشه
Industry	پیشه سازی	پیشه سازی
Professional	پیشه گر / پیشه گهر	پیشه وهر
Plot, conspiracy	پیلان	پیلان
To plot, conspire, collude, intrigue	پیلان دکت	پیلان داده نی
Plotter, conspirator	پیلانگهر / پیشکار	پیلانگیر
Patch	پنی	پینه
Patching	پنیکرن / ره فین	پینه کردن
Mender, cobbler	پنیدوز	پینه چی

English	بادینی	سۆزانی
T the fourth letter of the kurdish alphabet	ت	ت
Fever	تا	تا
Until, till	حه تا	تا
One side of the scales	کته کا / ره خه کێ ته رازی	تا
Tableau	تابلو	تابلو
Bier	تابووت	تابووت
Column, battalion	به تالیون	تابور
Tapu	تاپو	تاپو
Registering property at tapu office	تاپو کردن	تاپو کردن
Long and thin stone	فه رشێ نغیزی	تات
Thin, weak	بیخیر / لاواز	تات / قوچ
Wooden stone	فه رشێ مری شوشتنی	تاته شور
Crown	تاج / تانج	تاج
Shadow	سیبهه / سیتاف	تارمایی
Balcony, veranda	تهرمه	تارمه
Widely and wildly scattering	تارومار کردن	تارومار کردن
Dark	تاری	تاریک
Darkness	تاری	تاریکایی
Gloomy night, pitch dark	شهوزولمات / تاری	تاریک و نوتهک
New	نی	تازه
Innovation, renovation	نی کردن	تازه کردنهوه
Condolence, consolation, comfort	به هی / تازی	تازی

English	بادینی	سۆزانی
Hound, hunting dog	تاژی	تاژی
Metal bowl	ترار / تهست	تاس
Bump	چالک / تهسه	تاسه
Shaving, to shave	تراشین	تاشین
Plague	رهشاف / تاعون	تاعون
Prime, peak	گوپتک / ههرهت	تاف
Water fall	سویلاف / سیلاف	تافکه
Shelf, wall	دیوار	تاق
Halfaday, period	دان	تاق / دان
Unique, singu	ئیکانه	تاقانه
Crew, group, set	تاقم	تاقم
Examination, test	تاقیکرن	تاقی کردنهوه
Laboratory	تاقیگه	تاقیگه
Individual, single, odd	کتک	تاک
Unique	ئیکانه	تاکانه
Unil, till, unless, if not	حه تا / تا کو	تا کو
Bitter	تهحل	تال
Thread	کهل	تال
Loot, pillage	تالان / کهله پیره	تالان
Taste, flavour	تام	تام
Gazellehound, hunting dog	تاژی	تانجی
Plot	تهقن	تان و پۆ
Crime, offense	تاوان	تاوان
Criminology	تاوانناسی	تاوانناسی
Criminal, culprit, guilty	تاوانبار	تاوانبار

English	بادینی	سۆزانی
Accusation	تاوانبار کردن	تاوانبار کردن
Peacock	تاووس	تاووس
Moment, heat	تاف / کاف	تاف
Special, particular	تایبەت	تایبەت
Tire	تایرە	تایە
Clan	قەبیله	تایەفە
Border	تخویب	تخویب
Other	ئیدی	تر
Balance, scale	تەرازى	ترازو / تەرازوو
Patter, footstep	پێژن	ترپە
Soft and heavy sound	تەپ / تەپ / قوتان	ترپە ترپ
Fear	ترس	ترس
Frightened	ترسیای	ترساو
Timid, coward	ترسنوک	ترسنوک
Frightful, horrible	بترس	ترسینەر
Sour, acid	ترش	ترش
Fermentation	خراپ بوون	ترشان
Pickle	ترشی	ترشیات
Pump	پەمپ	ترۆمپا
Automobile, car	ترومبیل	ترۆمبیل
Grape	تری	تری
Opium	تریاک	تریاک
Gleam	تیریژ / چرسین / تەیسین	تریسکە
Sheen, moonlight	کەشانی / تیریژا ھەیفی / کوی ھەیفی	تریفە
Fart	تر	تپ

English	بادینی	سۆرائى
Farter	ترکهن	ترکهن
Spit	تف	تف
Provisions, supplies	تفاق	تفاق
Gun	تفهنگ	تفهنگ
Gunmen	تفهنگچی	تفهنگچی
Gunsmith	جفسى	تفهنگساز
Drop	دلوپ	تك
Request	داخاز	تكا
Please	تكايه	تكايه
Opium	ترياك	تلياك
Drop	دلوپ	تنوك
You	تو	تۆ
Repentance, regret	توبه	تۆبه
Repetant	توبه‌دار	تۆبه‌كار
Ball, cannon	تهپه	تۆپ
Football	تهپايى	تۆپ تۆپىن
Artillery man	توپچى	تۆپچى
Artillery barracks	توپخانه	تۆپخانه
Cudgel, club, bat, baton, stick, billy	توبز / داردۆق	تۆپز / تۆبز
Dead (for animals)	سهكتى	تۆپيو
Dark, deep (colour)	نارى	تۆخ
Withdraw and sulk	سل بين / ريزبوون	تۆران
Offended, sulky, touchy	ريز	تۆراو
Net	تور	تۆپ
Dust	توز	تۆز

English	بادىنى	سۇرانى
Foggy, dusty	توز	تۇزاۋى
Dandruff	كۈنەش / نەمەس	تۇشكە
Tempest	توفان	تۇفان
Metal collar, neckband,	سەنجىل / گورىيىنك	تۇق
Throat latch		
Frightening, horrifying	تۇقە	تۇقە
Shake hand	چۈنە دەست	تۇقە
False - forged	فەلپ	تۇكل
Strong	مىكۇم	تۇكمە
Revenge	تول	تۇلە
Take revenge	تۇل قەكرىن	تۇلە سەندىن.
record, register, file	تۇمار	تۇمار
Registration	تۇمار كرىن	تۇمار كرىن
Sperm, seed	تۇف	تۇۋ
Ability, capacity	شيان	توانا
Allusion, insinuation	پلار / سەرنج / نىشانكرىن	توانىچ
Competence	شيان	توانىست
Metting, assimilation, dissolving	خەلىيان	توانەۋە
Seed, element	تۇف	تۇخىم
Tight, thick, fierce, severe	گىرىداي	تۇند
Severe, cruel	دۇۋار	تۇند
Histology	تەقنىزانى	تۇلكارزانى
To allocate, allot	لېكىداي	تەرخان دەكا
Pimp / bawd	گەۋاد	تەرەس (گەۋاد)

English	بایدینی	سورانی
Tobacco	تیتن	تووتن
Tobacconist	تیتنچی	تووتنچی
Tobacco grower	تیتنچی	تووتنه دان
Parrot	ببهغا	تووتی
Raddish	تقر	تور
Level, plain, stone, bed	تهخت	تهخت
Spindle	تهش	تهشی
Wet, moist	تهر	تهپ
Corpse, dead body	تهرم	تهرم
Hail	گژلوک	تهرزه
Stitch	تهقل	تهقل
Endeavour, try, effort	پیکول	تهقلا
Trap, snare, gin	تهله	تهله
Death trap	تهله یا مرنی	تهله ی مهرگ
Mouse trap	تهله یا مشکا	تهله ی مشک
Fog, mist	مژ	تهم
Tin	ته نه که	ته نه که
Tinsmith	ته نه کچی	ته نه که چی
Alone	بتنی	ته نیا
Exclusivity, exclusiveness	هه ربتنی	ته نیا و ته نیا
Loneliness	ته نیانی / یه کانی	ته نیایی
Beside, side	ره خ	ته نیش
Infection, spread	بلا ف بوون	ته نینه وه
Complete, finished, perfect	تمام	ته و او

English	بادینی	سۆرائی
Achieving, carring out, death	تمام بوون	ته و او بوون
Ax	ته قور / قهزمه	ته ور
Wave	پیله	ته وژم
Metal collar	سهنجول	ته وق
Weave, tissue, web	ته قن	ته ون
Lazy	بی خیرهت	ته وه زهل
Stable, barn	سته بل	ته ویله
Ready	به ره هه / ناماده	ته یار
Notice, note, mark	تیبینی	تی بیننی
Passing	تی پهر	تی پهر
Transitive	تی پهر	تی پهر / ریزمان
Cost	مه زاخت / تیچویی	تیچوون
Dark, pale	تیر	تیر
Satisfied	تیر	تیر
Satisfaction	تیر بوون	تیر بوون
Netric acid	تیزاب	تیزاب
Road food, Picnic food	زاد	تیشوو
Thinking, pre occupation	هزر کردن	تیفکرین
Total	تیکرا / نه انجام	تیکرا
Co-, together	تیکهل	تیکهل
Mixture	تیکهل	تیکه لاو
To shoot, to fire, to target	ستیرک کردن	تیگرتن

English	بادینی	سۆزانی
Involvement, implication, Entanglement, embroilment	تووش بوون	تیۆه گلان
Cassation, bringing appeal for cassation	ته میز	تییه لچونه وه (تمین)
Prostitute, whore, harlot	تریاتو / قه چیه	تیاترۆ
Brothel, night club	قه چیه خانه	تیاترۆ خانه
Theatre	شانو / تریاتو	تیاترۆ خانه
Light, ray	تیشک	تیشک
Team	تیپ	تیپ
Letter	تیپ	تیپ / پیت
Arrow	تیر	تیر
Arrow and bow	تیرو کقان	تیروکه وان
Clan, faction	ئیل	تیره
Sharp, keen	تیژ	تیژ
Edge, blade	دهف	تیغ
Treatment	چاره سه ری	تیمار
Hospital	نه خۆشخانه	تیمارخانه
Thirsty	ته نی	تینوو
Thirstiness	ته نیانی	تینوو بوون
Thirsts, thirstize	ته نی کرن	تینو کردن
Division, squad, contingent	تیپ	تیپ / سه ربازی
Band, orchestra	تیپ	تیپ / موسیقا
Troupe, Team	شانۆ	تیپ

English	بەدەنیی	سۆزانی
Ĉ The Fifth letter of the kurdish alphabet	ج	ج
Gum	ئاچكە / بېنەت	جاچكە / بەنەت
Woolen cover	سېزە	جاسەم
Magic, charm, sorcery	جادوو	جادوو
Sorcerer	جادوگر	جادووربان / جادوگر
Street, pavement	جاده	جاده
Time, once	جار	جار
In the past	جارەك	چاران
Occasionally	جارجار	جارجار
Proclamation, announcement	راگەھاندن / ئەیانامە / دانراش	چار
Caller, town crier	بانگییز	چارچی / چاردەر
Announcement, declaration	راگەھاندن / ئاگەھکردن	چاردان
Spy, espionage	جاسوس	جاسوس
Ass, mercenary, hired	جەش	جاش
Spider	نەقشپورە	جالجالوکه
Bowl, glass	جام	جام
Swindler, horse trader, horse coach	چەمباز	چامباز
Brief case, bag	چەنتە	چانتا
Dignity	جەھ	جەھ / جاخ
Young	جەحیل	جەھیل / جەھیل
Ammunition storehouse	جەبەخانە	جەبەخانە
Rat	جەرد	جەرج / جورج

English	پښتو	سوراني
Twittering, twinkling	تهيسين / بروسين	جړيوه
Purse, wallet	جزدان	جزدان
Liver	مېلاک / جه گړ / جه رگ	جگړ / جه رگ
Cigarette	جگاره	جگړه / جگاره
Smoking	جگړه کيښان	جگړه کيښان
Clothes, dress	جلك	جل / جلك
Tailor	درونتهر / درېندهر	جل درو
Washing machine	جلشو	جلشور
Twins	جېمک	جېمک
Joint	جومگه / گړي	جمگه / جومگه
Crowd, movement	قهړه بالغ	جمه
Fairy, evil, spirt, genie	لېجنه	جنوکه
Abuse	چارس / څه بهر	جنیو / جوین
Barley	جوږه	جو
Major stream	ريښار	جوبار
Sort, kind	جوړ	جوړ
Stream, brook	جوک	جوگه
Weaver, knitter	تښکمر	جولا
Swing, seesaw, cradle	جولان / لاندک	جولانی
Beautiful, pretty	جان / جوان	جوان
To beautify	ده سلايدن	جوانکردن
Calf (1-2 years)	جانه گا	جوانه گا
Beauty	جاني / جواني	جواني
Aesthetics	جوانانسان	سوراني
Different	جدا	جولوا

English	بادینی	سۆزانی
Secessionism, disunionism, separatism	جوداخازی	جوداخوازی
Geography	جوغرافیا	جوگرافیا
Geopolitics	جوغرافیا سیاسی	جوگرافیای سیاسی
Jew	جہی	جوو / جووله که
Jewism	جہی	جووله کایه تی
Pair, couple	جووت	جووت
Intercourse, coitus, coition	چوونه دهف	جووت بوون
Cultivation	جووت کرن	جووت کردن
Peasant, farmer	جووتیار	جووتیار
Movement	لغین / بزاف	جوولانه وه
Chewing	جیتن	جوین
Algebra	جهر	جهر
Highwayman, pirate	دهریاگر	جهرده
Screw	بزماری بادهل	جهر
Jar, jug	جهرک	جهره
Fete, feast, eid	جهژن	جهژن / جیژن
Fete gift	عهیدانی	جهژنانه
Body	لهش	جهسته
Whip	جهلده	جهلده
Cattle, livestock	جهلهب	جهلهب
Owner of the cattle or livestock	جهلهبدار	جهلهبدار
Mass, crowded	جهماوهر	جهماوهر
Pole, pillar	دنگ / ستون / کاریته	جهمسهر
War	چهنگ / شهر	جهنگ

English	بادینی	سورانی
Fighter	شہر کھر	جہنگاوہر
Jungle	دارستان / دہل	جہنگہل
Essence	جہوہہر	جہوہہر
Hell	جہہنہم	جہہہنہم
Young	جہیل	جہہیل
Place	جہ / شین / شوین	جی / جیگا
Foot print	جہ پی	جی پی
Representative	نوینہر / شاندار	جیدار
Vice, deputy	جیگر	جیگر
Different, separate	جیاواز	جیاواز
Difference	جیاوازی	جیاوازی
Squeaking	جیر چیر	جیرہ جیر
Mercury	جیوہ	جیوہ
World	جیہان	جیہان

English	بادینی	سۆرانى
The 6 th letter of the kurdish alphabet	چ	چ
What	چ	چ
Tea	چا	چا / چای
Teapot	قوری / چادان	چادان / قوری / چاپه‌ست
Active	چه‌له‌تک	چاپوک
Recovery, feel better	چی‌بوون	چابوونه‌وه
Printing, print	چاپ	چاپ
Flattery	دوووری	چاپلووس
Teastrainer	سه‌فۆک	چا پالینو / پارزنگ
Printing office, press office	چاپخانه	چاپخانه
Printing	چاپکردن	چاپکردن
Typewriter, printer	چاپکەر	چاپکەر
Press	چاپه‌مه‌نی	چاپه‌مه‌نی
Time, century	چه‌رخ	چاخ
Casino, teahouse	چایخانه	چاخانه / چایخانه
Pavilion, tent	چادر / کۆن	چادر
Remedy, solution, treatment	چاره‌سه‌ر / چاره	چارا / چاره / چاره‌سه‌ر
Four	چار	چارا / چوار
Frame	چارچۆف	چارچیوه / چوارچیوه
Fourteen	چارده	چارده / چوارده
Unlucky, unfortunate	بی‌به‌خت	چاره‌ره‌ش
Quarter	چارئیک	چاره‌ک
Fate, destiny	چارنقیس / به‌خت	چاره‌نووس

English	بادىنى	سۇرانى
Saint, good man, good	خوش مروڧ	چاك
Favour	قەنجى	چاكە
Hole, ditch, cavity	چال / كوبر	چال
Poem	ھوزان	چامە
Eye	چاڧ	چاو
Meeting, interview	چاقىيىكەفتن	چاوپىكەوتن
Generous	مەرد / داندىھ	چاوتىر / دانيار
Mean	قەلس	چاۋچىنۇك
Watchman, observer	چاڧدىر	چاۋدىر
Cross-eyed	ويڧر	چاۋ شاش / خىل
Blackmail, propaganda	گەڧ	چاۋوراۋ
Source, base	چاڧكە / زىدەر	چاۋوگ
Waiting	چاقەرى	چاۋەروانى
Spectacles	چاڧكە	چاۋىلكە / غەينەك
Lamp	چرا	چرا
Wrinkled, furrowed	چرمىسى	چىچ
Bud	بىشكوڧ	چىرۇ
Claw	پەنجەروك / چىنگ	چىرنووك
Face	سەروچاڧ / بىچىم	چىروچاۋ / روخسار
Sting, burning, pain, ache	ئىيش / دىۋار	چىز
Sting	زىڭكە / شىشەك	چىزو
Sizzling sound	تف / بڧ بڧ	چىزە
Forty	چل	چل
How	چەۋا	چىلۇن / چۇن / كو

English	بادىنى	سۇرانى
Branch, plough	چەق	چل
Filth	قىزىق	چلك
Snot, nasal mucus	چلم / ئاف / كلىمىش	چلم
Knee	چوك	چۆك / ئەژنۆ
Empty, vacant, desert	چول	چۆل
Fourteen	چارده	چواردە / چاردە
Wednesday	چارشەمبە	چوارشەممە / چارشەم
Square	چارگوشە	چوارگوشە / چارگوشە
Quatrain	چارىن	چوارىن
Knee	چووك	چووك
Alike, akin	وەك ئىك	چوون يەك
Left, leftwing	چەپ	چەپ
Bunch	قەڭشەك / كەڭەك	چەپك / چەپكە
Clapping	دەست قوتان	چەپلە
Left-handed	چەپ / چەپ	چەپە
Filthy	پىس	چەپەل
Umbrella	شەمسىيە	چەتر / سەيوان
Pirate, viking, bandit	قەچاقچى / رېگەر	چەتە / جەردە
Time	رۆژگار	چەرخ / رۆژگار
Lighter, wheel	چەغماق / مەكىنە	چەرخ
Leather	چەرم	چەرم
White	سېى	چەرمو / سېى
Taste	تام	چەژ
Fixed	خوگەر	چەسپىيو
Species, sort	تەڧلىت / جور	چەشن
Knife	كىرك	چەقۇ / چەقۇ

English	بادینی	سۆرائی
Weapon, gun	چهك	چهك
Cheque	چهك	چهك
Disarming	چهككرن	چهككردن
Hammer, maul, gavel	چهكوش	چهكوش
Shingle, coarse gravel	زهگر / خه ره بهر / حه سحه سان	چهگر / چهگل
To bend, to kneel	چه ماندن	چه مانه وه
Concept	رامان / هزرا گشتی	چه مك
How many? How much?	چه ند	چه ن / چه ند
Chin, mentum	نهرزتك	چه ناگه
Talkative, prattler	پریژ	چه نه باز
Shingle, coarse gravel	زهگر	چهو
Oily, fat, greasy	قهلهوی	چهور
Persecution, oppression	ته په سه ر کړن	چه و سانه وه
Oppressed, persecuted	ته په سه ر	چه و سا وه
Food	زاد / تیشته	چیشته
Restaurant	خارنگه ه	چیشته خانه
Kitchen	نان دی / لینانگه ه	چیشته خانه / نان دین
Cow	چیل	چیر / چیل / مانگا
Mountain	چیا	چیا
Story, tale	چیروک	چیرۆك
Tale-teller	چیروک بیژ	چیرۆك بیژ
Story writer	چیروک نفیس	چیرۆك نووس
Meadow	میرك	چیمه ن

English	بادىنى	سۇرانى
Cement	چىمەنتۇ	چىمەنتۇ
Class	جىن	چىن
China	سىن	چىن
Turn, time	نۆبەت	چىن
Surface	روى	چىن

English	بادینی	سۆزانی
H The seventh letter of the kurdish alphabet	ح	ح
Utensils, equipments	حاجهت / پېدقی	حاجهت
Pilgrim, pilgrimage	حهجی	حاجی
Stork	له گله گه	حاجی له ق له ق
Denying	حاشا کړن	حاشا کړدن
Condition, stand	حال	حال / رهوش
Government	حکومهت	حکومهت
Coalition government	حکومهتا هه قبهش	حکومهتی هاو بهشی
Nationalunity government	حکومهتا ئیکهتیا نیشتمانی	حکومهتی یه کیتی نیشتمانی
Fedral g., federation	حکومهتا فیدرالی	حکومهتی فیدرالی
Plutocracy government	حکومهتا زهنگینا / دوله مه ندان	حکومهتی دوله مه ندان / خانه دان
Oligarchy government	حکومهتا ئولېگارکی	حکومهتی که مایه تی یه کان
Provisional government	حکومهتا ئینتقالی	حکومهتی ئینتقالی
Republican government	حکومهتا کۆماری	حکومهتی کۆماری
Theocracy government	حکومهتا ئایینی	حکومهتی دینی / ئایینی
Puppet government	حکومهتا کارتونی	حکومهتی کارتونی
Monocracy, autocracy, dictatorship	حکومهتا دکتاتوری	حکومهتی دکتاتوری
Parliamentary government	حکومهتا په رله مانی	حکومهتی په رامانی

English	بادینی	سۆزانی
Technocracy government	حکومه‌تا ته‌کنوقراتی	حکومه‌تی ته‌کنوقراتی
Houri	حوری	حۆری
Camel	حیستر	حوشتر
Ostrich	ئوستریج / هیسترما	حوشترمه‌ل
Whale	حیت / نه‌هه‌نگ	حوت / نه‌هه‌نگ
Art	هونه‌ر	حونه‌ر / هونه‌ر
Yalping, barking, yapping	کاستن / قه‌قین	حه‌په‌حه‌پ
Bewildered	شاش / گیز	حه‌په‌ساو
Limit, degree	سنور	حه‌د
Desire, appetite	حه‌ز	حه‌ز
Loving, liking	حه‌زئ کرڤ	حه‌زلی‌کردن
Surrounding wall	په‌رژین	حه‌سار / په‌رژین
Rest	بیهن قه‌دان	حه‌سانه‌وه
Longing, yearning	حه‌سره‌ت	حه‌سره‌ت
Night guard, night watch man	زیره‌قان	حه‌سحه‌س
Straw mat	حیسبل	حه‌سیر
God forbid!	حاشا	حه‌شا
Unthinkable		
Concealing, hiding	قه‌شارتن	حه‌شاردان
Doomsday	حه‌شر	حه‌شر
Seven	حه‌فت	حه‌فت / حه‌وت
Weekly	حه‌فتانه	حه‌فتانه / هه‌فتانه
Week	حه‌فتی	حه‌فته / هه‌فته
Seventeen	هه‌قده	حه‌قده / هه‌قده
sky, heaven	عاسمان	حه‌وا

English	بادینی	سۆرائی
Eve	حه‌وا	حه‌وا (دایکه‌ هه‌وا)
Pool	حه‌وز / گهر	حه‌وز
Patience	هه‌دار	حه‌وسه‌له
Courtyard	حه‌وش	حه‌وش / هه‌وشه
Cane	خه‌یزه‌ران	خه‌یزه‌ران
Regrettable	حه‌یف / مه‌خابن	حه‌یف
Catamite	حیز	حیز
Neigh (horse) , trick, cunning	حیه	حیه
Wile, cheating	حیه	حیه / فیل
Cheater	حیه‌که‌ر	حیه‌باز

English	بادینی	سورانی
X the eighth letter of the kurdish alphabet	خ	خ
Ravaged, waste	کاو لکری	خاپوور
Sake	خاتر	خاتر
Favour	قهنجی	خاتراڻه
Lady	خانم	خاتوو
Lady, dame	خانم / خاتوون	خاتوون
Cross, crucifix	خاچ	خاچ
Cross, worshipper	خاچ په‌رئیس	خاچپه‌رست
Crusade	خاچ په‌رتیسی	خاچپه‌رستی
Red cross	خاچا سور	خاچی سوور
Earth	عه‌رد / خاک	خاک
Pedology	خاکناسی	خاکناسی
Shovel	مه‌ربیل	خاکه‌ناز
Mother's brother uncle	خال	خال / خالو
Point, dot, fullstop	خال	خال
Mole, beauty spot, nevus	نیشان	خال / جوانی
Punctuation	خالبه‌ندی	خالبه‌ندی
Mother's brother's children	کچ خال و کور خال	خالوژا
Mother's brother's wife, aunt	کچ / کور خال	خالوژن
Raw, callico	کال / خاف	خام
Pen, pencil	خامه / قه‌رم	خامه
Khan	خان	خان
Caravansary	خانه	خان

English	بادینی	سورانی
Lady	خانم	خانم
House	خانی	خانوو
Homestead, building, apartment	ناقاهی	خانوبه‌ره
Cell	خانه	خانه
Cytology	خانه‌ناسی	خانه‌ناسی
Retired	خانه‌نشین	خانه‌نشین
Retirement	خانه‌نشینی	خانه‌نشینی
Pension	موچا خانه‌نشینی	موچه‌ی خانه‌نشینی
Aristocrat family	مالبات	خانه‌واده
Raw, crude, sleepy, inactive	خاف	خاو
Towel	خاولی	خاولی
Imposed tax	خویک	خاوه
Owner	خودان	خاوه‌ن
Concessionaire	خودان ئیمتياز	خاوه‌ن ئیمتياز
Your excellency, highness	خودان شکو	خاوه‌ن شکو
Ownership	مال‌خویی / خودانی / سه‌میان	خاوه‌نداریتی
Clean	پاقر	خاوین
Lasting, costing	قه‌دک‌یشیت	خایاندن
Tickling	تمار / دقدقاتک	ختووکه
Bad	خراب	خراب
Spoilness, inoperative	خراب بوون	خراب بوون
Vice, evil	خراب	خرابه
Violation, misdoing	خرابی	خرابه‌کردن
Excitement, incitement	تازاندن / تازراندن	خروشان

English	بادینی	سۆزانی
Round, circle	خر / گروڤر	خر
Gathering	كوم كرن / خرڤه كرن	خر
Corpuscle	له شكك / پرتك	خروكه
White blood corpuscle	پرتكا سپى	خروكه‌ى سپى
Red blood corpuscle	پرتكا سوڤ	خروكه‌ى سوڤ
Soft and chubby	ديهم گروڤر / قهلهو	خروخه پان
Rotund, stout	گروڤر / خر	خروپر
Relatives, kins	خزم	خزم
Kinship	خزمايه تى	خزمايه تى
Service	خزمهت	خزمهت
Servant	خزمه تكار	خزمه تكار
Patter	پيژن	خشپه
Brick	لبن	خشت
Time table, schedule	خشته	خشته
Jewellery	زېږوزيڤ	خشل
Reptile (animal)	خشوك	خشوك / خشهك
Slippery	خز / خليسك / خليسك	خليسك
Slip	خليسان	خليسكان / خليسكانى
Dye, tinge, tint, imbue, pigment	بويه / رهنگ	خم
Dying house, tint house	رهنگخانه	خمخانه
Dyer, tinger	رهنگريز / هه شكه ر / رهنگكار	خمگه ر
Suffocation, drowning	خه نقين	خنكان
Suffocated, choked, drowned	خه ندقى	خنكاو

English	بادىنى	سۆزلى
Self, psyche	خۇ	خۇ
Surrender, give in	خو دانە دەست	خۆبە دەستە وەدان
Preservation	خۇپاراستن	خۇپاراستن
Selfish, self-loving	خۆپەرست	خۆپەرست
Selfishness	خۆپەرستى	خۆپەرستى
Self-conceited, vainglorious	خويىنى	خۆپەسند
Local	خۆيەتى	خۇجىيى
West, sunset	روژ ئاقا	خۇر ئاوا
Sunsetting	روژ ئاقابوون	خۇر ئاوا بوون
Western	روژ ئاقايى	خۇر ئاوا يىيى
Food	زاد / خوراك	خۇراك
Dietetics, sitology	زانستى خۇراكى	خۇراكناسى
Sunburned	تاق بىرى	خۇر بىردو
Natural, by nature	خورست	خۇرسك
Solar eclipse	روژ غەيرى	خۇر گىران
East, sunrising	روژ ھەلات	خۇر ھەلات
Sunrising	روژ ھەلاتن	خۇر ھەلاتن
Oriental, eastern	روژ ھەلاتى	خۇر ھەلاتى
Middle east	روژ ھەلاتا ئاقەراست	خۇر ھەلاتى ئاۋەراست
Orientalist	روژ ھەلاتناس	خۇر ھەلاتناس
Orientalism	روژ ھەلاتناسى	خۇر ھەلاتناسى
Free	بەلاش	خۇرايىيى
Wish, hope	ھېقى / خوزى	خۇزگا
Fine, nice	خوش	خۇش
Concealing	خۇقەشارتن	خۇشاردەنە

English	بادینی	سۆرائی
Calligrapher	خوشنقیس	خۆشنووس
Beloved, dear	خوشتفی	خۆشه‌ویست
Love	ئەقینی	خۆشه‌ویستی
Resistant	بەرگەر	خۆگر
Disguising, changing one's cloth	خوگۆهرین	خۆگۆرین
Dust, soil	توز	خۆل
Ash	ئاری	خۆلەمیش
Gray	بۆز	خۆلەمیشی
National, local	خومالی	خۆمالی
To nationalize	خومالی کەرن	خۆمالی کەرن (نەوت)
Allah, God, Lord	خودی	خوا
Divinity, theology	ئەسمانی / خودی / غەیبی	خوایی
Looked, inclined	لەنگ	خوار
Eating	خارن	خواردن
Drinking	قەخارن	خواردنەوه
Niece, nephew	خارزا	خوارزا
South	ژیری	خواروو
Wish, request	خواز / خواست	خواز / خواست
Asking, herhand	خاستن / خواستن	خواستن
Metaphar	خوازه	خوازه
Borrowing	خاستن	خواستن
Natural	خورست	خواکرد
Counter, table, tray	سفرە	خوان
Pious, devout	خودی ناس	خواناس
Gavel, mallet, beetle	تۆپز	خوترە

English	بادینی	سۆرائی
Coins	هیرده	خوردە
Itching	خوراندن	خوران
Dates, palm	هرمه	خورما
Small pox	خوریكه	خوریكه
Flowing of water	شهرشهر	خوپه خوپ
Sister	خیشك	خوشك
Niece, nephew	خارزا	خوشكهزا
Course	خول	خول
Circulating	زفرینهقه	خولانهوه
Minute	دهقیقه	خولهك
Hobby, wish, preoccupation	ئارهزوو	خولیا
Servant	خولام	خولام
Dew	خوناف	خوناو
Necklace	رستك	خوناوكه
Bud	بشكوژ	خونچه
Habit	عهدهت	خوو
Salt	خوی	خوی
Blood	خوین	خوین
Bloody	خوینی	خویناوی
Blood money	خوین بایی	خوین بایی
Studying	خاندن	خویندن
Reading	قه خاندن / قه خویندن	خویندنهوه
Primary school	خاندنگه ها سه ره تایی	خویندگای سه ره تایی
Intermediate school	خاندنگه ها نا فه ندی / ناوه ندی	خویندگای ناوه ندی

English	بادینی	سۆزانی
Secondary school	خاندنگه‌ها ئاماده‌ی/ دواناوه‌ندی	خویندگای دواناوه‌ندی
Preparatory school	خاندنگه‌ها ئاماده‌ی	خویندگای ئاماده‌یی
Literate, educated	خینده‌وار	خوینده‌وار
Blood thirsty, bloodshed	خوین ریژ	خوینریژ
Cold blooded	خوین سار	خوین سارد
Tolerable, cute	خوین شیرین	خوین شیرین
Student	خاندەقان / قوتابی	خویندکار
Blood sucker	خوین مژ	خوین مژ
Struggle	خه‌بات	خه‌بات
Struggling, strive	خه‌باتکرن	خه‌باتکردن
Circumcision	سونه‌تکرن	خه‌ته‌نه
Expenditure	مه‌زاختن / تێداچون/ خه‌رجی	خه‌رجیی
Harvest, heap	جوخین / بێده‌ر	خه‌رمان
Senile, insane	هه‌له‌لی / خورفی	خه‌ره‌فاو / خه‌له‌فاو
Busy	مژیل	خه‌ریک
Falling, autumn	پاپیز	خه‌زان
Treasure	خه‌زینه	خه‌زنه / خه‌زینه
Incharge of treasure	خه‌زینه‌دار	خه‌زنه‌دار
Father-in-law	خه‌زیر	خه‌زوور
Nose ring	خه‌زیم	خه‌زیم
Emasculating, castrating	خه‌ساندن	خه‌سان
Emasculated, constrated	بی‌خه‌سیایه	خه‌ساو

English	بادینی	سۆرائی
Thick, strong	ستیر	خهست / نهستور
Thick, pale	تیر	خهست (تیر)
Hospital	خهسته / نه خوشخانه	خهسته خانه
Mother-in-law	خهسی	خه سوو
Gauch, inexperienced	خشیم	خه شیم
Sadness, worries, grief, sorrow	خهم	خه فهت
Sad	خه مبار	خه فه تبار
Prize, reward	خه لات	خه لات
Temple	خه نافس / جینیک	خه نافس
People, folk	خه لک	خه لک
Coal	ره ژری	خه لووز
Solitude	خلوهت	خه لوهت
Dagger	خه نجهر	خه نجهر
Smile	گر نژین	خه نده
Henna	خه نا	خه نه
Sleep, dream	خه ئی	خه و
Sleepy	یی ب خه ئی	خه و آلوو
Sleep	خه ئی	خه و تن
Pleasant and sound sleeper	خه و خوش	خه و خوش
Sleepy, sleepless	خه و ره ئین	خه و زپان
Light sleeper	خه و سفتک	خه و سووک
Fault, defect	خه ش	خه وش
Deep, heavy sleeper	خه و گران	خه و قورس / گران
Dream	خه فن	خه ون
Daydream, uqverie	خه ونه روژ	زینده خه ون

English	سۆزاشى	
Oneiromancy	خەۋن راقە كرن	خەۋلىكدانەۋە
Dream interpretation	خەۋنامە	خەۋنامە
Tending to sleep, heavy sleeper	خەۋۋك	خەۋۋك
Cucumber	خيار	خەيار
Fancy, imagination	خيال / خەيال	خەيال
Favour, charity	خېر	خېر
Benefaction, alms	قەنجى / باش / خېر	خېر
Benevolent	خېرخاز	خېرخواز
Benevolence, charitable	خېرخازى / خېرخوازى	خېرخوازى
Family, wife, household	خېزان	خېزان
Family man, husband	خودان خېزان	خېزاندار
Cross-eyed	حەۋل / خېل	خېل
Tribe, clan	بنەمال / عەشىرەت	خېل
Ghost	سېتاقكە	خېۋ
Tent	خېقەت	خېۋەت
Traitor, betraying	خېانەت / بىۋەختى	خېانەت

English	بادینی	سۆزانی
D the ninth letter of the kurdish alphabet	د	د
Habit, custom	عهدهت	داب
Raining	باراندن	دابارین
Separation, divorce	بهردان	دابیران
Descending, getting off	دابه‌زین	دابه‌زین
Secure, fattening	دابه‌ستن / ره‌پیشه‌کردن	دابه‌ستن
Commence a prayer	نقیژ دابه‌ستن	نویژ دابه‌ستن
Distribution, division	دابه‌شکردن	دابه‌شکردن
Obtaining, getting	دابیین کردن	دابیین کردن
Despotic, autocratic, absolute	ئوتوکراتی / زوردار	داپلۆسه‌ر
Thrashing	ئیشاندن	داپلۆسین
Grandmother	دایپیر / پیر	دایپیر / دایپیره
Derivation	دارژتن	داتاشین
Anguish, grief	خه‌م / قه‌هر	داخ
Closed, locked	گرتی	داخراو
Request	داخاز	داخواز
Justice	داد	داد
Court, trial	دادگه‌ه	دادگا
Magistrate, judge	دادوهر	دادوهر
Notary public	دادنقیس	وادنووس
Defendant	ده‌عواییکری	داواییکراو
Prosecutor	ده‌عواکار	داواکهر
Grandsister	دایکۆک	داده
Wood, stick	دار	دار

English	بادینی	سۆزانی
Flagpole, flagstaf	دارئالا	دار ئالا
Log	دار	دارى (سوتان)
Finance	دارایی	دارایی
Stretcher, bier	داربەز	دارەباز (دارەبان) دارتەرم
Wood cutter, wood chopper, logger	داربەر	داربەر
Carpenter	دارتاش	دارتاش
Carpentry	دارتاش	دارتاشى
Cigarette holder	باسک	دارجگەرە
Palm	داراخورمى	دارخورما
Forest, wood	دارستان	دارستان
Dendrology	دارناسى	دارناسى
Clique	دارودەستەك	دارودەسە
Slingshot	دارلاستىك / بەرتىفك	دارلاستىق / دارلاستىك
Expertfree climber	دارەقان	دارەوان
Wooden	دارىن	دارىن
Composition, formulation	دارشتن	دارشتن
Sickle	داسك	داس
Crescent	هەيڤا چارەشەقى	داسەمانگ
Epic	داستان	داستان
Eagle	سەمسىارك	دال
Shelter	دالە	دالە
Decrease	داشكاندن	داشكاندن
Mother	دايك	داك / دايك
Unloading	داكرن	داكرن

English	بادینی	سۆزانی
Monopolize, monopolization	داکرن	داکردن
Monopsony	تشت راکرن / هه لگرتن	شت داگرتن
Defence, supporting Establishments, Authority, institution	بهره قانی	داکوکی
	دام و دهزگا ده سههلات	دام و دهزگا
To quench	قهمراندن / تهمراندن	دامرکانهوه
Draughts	دامه	دامه
Foundation, establishment	دامه زراندن	دامه زراندن
Skirt, footnote, edge	دههمهن	دامهن / دامین
Period, part of aday	دان	دان
Grain, give, gift	دان	دان
Odontology	ددانناسی	دانناسی
Toothache	ددان ئیش / ئیشا ددانی	دان ئیشه
To extract	ددان دههینان	دان دههینان
Sagacious	دانا	دانا
To put, place, set	دانان	دانان
Rare, uncommon	دهگهن	دانسقه
Losing teeth	ددان کهتن	دان کهوتن
Extracting teeth	ددان هه لکیشان	دان کیشان
Dialogue, discourse	دانوستاندن	دانوستان
Grain, cereal	دانی	دانوو
Single, individual	دانه	دانه / قل
Beloved, darling	دوست / هه قال	دانه / قل
Author	دانهر	دانهر

English	بادینی	سۆزانی
Generous	مهرد	دانیار
Sitting	رینشتن	دانیشتن
Inhabitance	دانیشتی / ئاکنجی	دانیشتوان
Demography	زانستی / ئاکنجی بوون	دانیشتوان ناسی
University, school	زانکو / زانینگه	دانیشگا / زانکو
Thread, trap	داف	داو
Request	داخازی	داوا
Caller, claimant	داخازکەر	داواکار
Suitor	خوازیار / خازیار	داواکەر
Drugs, medicines	دهرمان	داودهرمان
Invitation	دههوات	داوهت
Skirt	داو / داوین / دههمه	داوین
Decent, honest	دامانپاک / دههمه نپاک	داوین پاک
Indecent, dishonest	دههمه نپیس	داوین پیس
Future, coming	داهاتی	داهاتوو
Inclination	لاری / نشیقی	داهیززان
Creator, inventor	دروستکەر	داهینه ر</td
Mother	دایک / دایک	دایک
Motherhood	دایکایه تی	دایکایه تی
Grandmother	پیر / داپیر	دایه گه وره
Nurse	دایه / دایکوک	دایه ن
Nursery, creche	دایه نگه	دایه نگه
Tooth	ددان	ددان
Currency	دراڤ	دراو
Neighbour	هه قسی / جیران	دراوسی
Crack	دهرز	درز

English	بادینی	سۆزانی
Rough, coarse	مه‌زن	درشت
Divulge	درک‌اندن	درک‌اندن
Lie	دره‌و	درۆ
Liar	دره‌وین	درۆزن
Lies and fabrication	درۆده‌له‌سه	درۆده‌له‌سه
Creation, manufacturing	درست‌کردن	دروست کردن
Slogan, emblem	دروشم	دروشم
Blessing, peace salutation	سلاڤ	درود
Peace be upon him	ره‌ما خودی لسه‌ربیت / سلاڤ ل سه‌ربیت	درودی خ‌وای لّبی
Sewing	در‌وار	در‌و‌مان
Harvesting, reaping	در‌وین	در‌وینه
Harvester, reaper, gatherer	در‌وین‌کار	در‌وینه‌کار
Tree	دار	دره‌خت
Late	دره‌نگ	دره‌نگ
Shining, glittering, sparkling	بریسقی / ته‌یسی	دره‌وشانه‌وه
Long, tall	دریژ	دریژ
Length	دریژاهی	دریژایی
Along with	ب دریژیا	به‌دریژایی
Extending, prolonging	دریژ‌کردن	دریژ‌کردنه‌وه
Elaborating, give detail	دریژه‌پیدان	دریژه‌پیدان
Grudging	خه‌مه‌لنه‌گر	دریغی / که‌مه‌رخه‌می
Vicious, malicious	دپ / هار	دپ

English	بادینی	سۆرائی
Tearing	دِراندن	دِران
Torn	دِرِیای	دِرِاو
Thorn	دِرِک / ستری	دِرِک
Wild, beast	دِرِنده / هوقانی	دِرِنده
Thief, robber, burglar, stealer	دز / دزیکهر	دز
Stolen	دزِیای / دزی	دزِراو
Theft, robbery, thievery, larceny	دزی	دزی
Piracy, free-boating	دزی دهریایی	دزی دهریایی
Opposite, counter	دژ	دژ
Counterattack, counter offensive	دژِه هیرش	دژِه هیرش
Enmity	دژمناتی	دژمنایه تی
Dirty	دِیس	دژوین
Husband's and wife's sister	دش	دش
Heart	دل	دل
Heartache	دلئیشان / ئیشا دلی	دلئیشان
Appetite, captivate	دلبرن	دلبرن
Beloved, sweetheart	دلبر	دلبر
Suspicious, distrust	دلپیس / دل خهلت	دلپیس
Love	دلداری / ته قینی	دلداری
Sincere	دلسوز	دلسوز
Drop	دلۆپ	دلۆپ
Drop	دلوپ	دلۆپه
Vindication, heart beating	دل لیدان	دله کوته

English	بادینی	سۆرائی
World	دنیا	دنیا
Experienced	دنیا دیتی	دنیا دیده
Buttermilk	دهو	دۇ
Daughter	كچ	دۆت
Condition	بار / رهوش	دۇخ
Losing	دۆریان	دۇپان
Loser, forfeiter	دۆرپای / خوسار	دۇپاو
Case, issue	دۆز	دۆز
Hell	دوزهخ	دۆزهخ
Discover	دوزه رهوه	دۆزه رهوه
Discovery	قەدیتن	دۆزینه وه
Illicit lover, friend, girl friend, boy friend	هه قال / یار	دۆست
Friendship	هه قالینی	دۆستایه تی
Dosie	دوسیه	دۆسیه
Grape syrup	دوشاف	دۆشاو
Mattress	دوشهك	دۆشهك
Milking, milching	دوشین / دوشتن	دۆشین
Jug, jar, pitcher	دولك	دۆلكه
Valley	نهال / گهلی	دۆل
Cupboard	دولاب	دۆلاب
Domino	دومینه	دۆمینه
Donum	دونم	دۆنم
Last, final	دیماهی	دوا
Delay, postpone, defer	پاشیختستن	دواخستن
Future	پاشهروژ	دواوژ

English	بادینی	سۆزانی
Twelve	دوازده	دوازده
Retard, regressive	پاشکەفتی	دواکهوتو
Duodecimal, duodenum	دازده گری	دوازده گری / دوازده گری
Rostrum, pulpit	سه کو / دهپ	دوانگه
Later, final, latter	پاشی	دوایی
Microscope, farsighted	دویرینه	دوربین
Island	گزیرته	دورگه
Enemy	دژمن	دورژمن
Enmity	دژمنایه تی	دورژمنایه تی
Shop	دکان	دوکان
Shopkeeper	دکاندار	دوکاندار
Button	قوپچه	دوگمه
Two	دوو	دوو
Twins	جمنیک	دووانه
Once again, repeat	دوو باره	دوو باره
Schism, dissension	هه فذزی	دوو بهر مکی
Support, back	پشتگیری	دوو پات
Scorpion	دپیشک	دو پیشک
Square	دوجا	دووجا
Hesitation	دوودلی	دوودلی
Homosexual, sodomite	نیرباز / لوی	نیرباز
Far, distant	دویر	دوور
Distance, dimension	دویری	دوورایی
Out of range	قهدهر	دووره پهریز

English	بادینی	سۆرائی
Two-faced, hypocrite	دوو روی	دووپوو
Hybrid, cross-bred	دوورهك	دووپهك
Junction	دوپریان	دووپریان (مفرق)
Deceitful, double tongued	دووزمان	دووزبان / دووزمان
Deceitfulness	دووزمانی	دووزبانی / دووزمانی
The day after tomorrow	دوزبه	دووسبهی
Monday	دووشهمب	دووشهم / دووشهممه
Double	دووقات	دووقات
Together	پیکقه	دووقولی
Smoking	دویکیل	دووکهل
Yesterday	دهی	دوینی
Last night	شقییدی	دوینی شهو
Ten	دهه	ده
Dagger, damascended dagger	خه نجر	دهبان
Stupid	ساویلکه / ساهینه	دهبهنگ
Conclusion	تهنجام	دهرتهنجام
Profit, income, earnings	داهات	دهرامهت
Courtsy	هاریکهری مالا شاهی	دهربار
Rescued, saved	قورتالبو	دهربازبوون
Expression	دهربیرین	دهربیرین
Astray, homeless, wander	دهربهدهر	دهربهدهر
Strait	دهربهند	دهربهند
Dress, underwear	دهری	دهری

English	بادینی	سۆزانی
Exit, escape	دەرچوون / دەرکەفتن	دەرچوون
Disease, pain, torment	دەرد	دەرد
Disturbance, worry, diseased	نەخوش	دەردەدار
Lesson, lecture	دەرس / وانه	دەرز
Dozen	دەرزەن	دەرزەن
Teaching	وانەبێژی	دەرزوتنەوه
Neddle, injection	دەرزیک	دەرزى
Give an injection	دەرزیک لێدان	دەرزى لێدان
Vanished, abandoned	دەرکری	دەرکراو
Door	دەرگەه	دەرگا
Doorman	دەرگەفان / قاپوکی	دەرگاوان
Drug	دەرمان	دەرمان
Pharmacy	دەرمانخانه	دەرمانخانه
Chemist	دەرمانساز	دەرمانساز
Pharmacology	دەرمانناسی	دەرمانناسی
Gate, introduction	دەسپیک	دەروازە
Environment, context	دەروربەر	دەروربەر / دەروربەر
Psyche, conscience	دەرون	دەرون
Psychology	دەرروناسی	دەرروناسی
Experimental psychology	دەرروناسی ئەزمونی	دەرروناسی ئەزمونی
Educational psychology	دەرروناسی پەروردهی	دەرروناسی پەروردهیی
Chance, opportunity, shelter	دەرفەت / چه	دەرەتان
Capacity, copewith	دەرەقی	دەرەقەت

English	بادینی	سورانی
External, foreign	دهره کی	دهره کی
Out side, aboard	دهرڤه	دهره وه
Sea	دهریا	دهریا
Lake	دهریاچه	دهریاچه
Establishment, institution	دهزگه	دهزگا
Fiance, fiancée	دهزگر	دهزگیران
Involvement, engagement	دهزگیرانی	دهزگیرانی
Thread	دهزی	دهزوی
Hand	دهست	دهس / دهست
Grinder	دهستار	دهستار
Empty-handed	دهست ڤالا	دهسته تال
Fraudulent, deceitful	دهولېږ	دهسپړ
Generous, lavish, extravagant	دهسبهردای	دهسبلاو
At once, immediately	ښیکسهر	دهسبه جی
Under forced residence	دهسته سهر	دهسبه سهر
Trustworthy	دهسپاک	دهسپاک
Masturbation	دهسته پږ	دهسپږ
Start, commence	دهسته پیکرن	دهسپیکردن
Constituent, draft	دهستور	دهستوور
Dozen, ingroups	دهسته ک	دهسته
Clique, coterie, faction	دار و دهسته ک	دهسته و دایره
Initiation, initiative	دهست پښخه ری	دهست پښکه ری
Phrase, expression	دهسته وازه	دهسته وازه

English	بادینی	سۆزانی
Interfere, intervene	مايتيكرن	دهستينخستن
Aggression	دهستدريژی	دهستدريژی
Cash	كاش	دهستی / كاش
Manual	دهستی	دهستی
Hand writing	دهسخت	دهسخت
Wash basin	دهششور	دهششور
Handle, haft, pestle	دهستك	دهسك
Bunch of flowers	دهسته کی گولا	دهسكه گول
Tampering, mending	دهسكاری	دهسكاری
Artificial	دهسكرد	دهسكرد
Poor	دهسكورت	دهسكورت
Income, achievement, earnings	دهستهفتن / دهستهفت	دهسكهوت
Gloves	دهزگورك / لهمپك	دهسكیش
Potholder	دهستگر / دهزرگر	دهسگر
Supporting	دهستگرتن / دهزگرتن	دهسگرتن
Headcover	دهرسوك	دهسمال
Capital, wealth	سهرمايه / سهروماال	دهسمایه / سهرمايه
Capitalist	سهرمايه دار	دهسمایه دار / سهرمايه دار
Manuscript, hand written	دهستنثیس	دهسنووس
Ablution	دهستنثیژ / دهستری	دهسنویژ
Handkerchief	دهستهسپ	دهسهسپ
Authority, power	دهسپهلات	دهسهلات
Pet, tamed	كههی	دهسهمو
Plain	دهشت	دهشت

English	بادینی	سۆزانی
Open plain	دهشتایی / دهشتانی	دهشتایی
Open air, open country	دهشت و دهر	دهشت و دهر
Insect, creature	درنده	دهعبا
Pride, conceit	دغبلندی	دهعیه / قیز
Crops, grain, wheat and barley	دهخل و دان	دهغل و دان
Tambourine	دهف	دهف
Copy book, note book	دهفتهر	دهفتهر
Vessel, container	لهگهن	دهفر / لهگهن
Text	دهق	دهق
Exactly	وهکی / عهینی	دهقا و دهق
Rigid	رهقکری / ئوتیکری	دهقگرتو
Nare, token	کیم / دهگهن	دهگهن
Gap, breach	کولهک / دهلاقه	دهلاقه
Bitch	دیهل / دیلک	دهل / دیل
Lioness	شیری می	دهله شیر
Agent, broker	دهلال	دهلال
Oral, mouth	دهف	دهم
Brain	میشک	دهماخ
Vein, nerve	دهمار	دهمار
Neurology	دهمارناسی	دهمارناسی
Pistol	دهبانجه	دهمانجه
Abusive	دهقییس	دهم پیس
Man of words, deceitful	ئهزمانخوش / زمانخوش	دهم تهپ
Face, visage	سهروچاف	دهموچاو

English	بادینی	سۆرائی
At once	نوکه	دهمودهس
Dialogue	هههف پهیقین / ئاخفتن	دهمهتهقی
Wrangle	جرهچوون / جرر	دهمهقالی
For along time	دهمهکی درێژ	دهمیکه
If not, otherwise	هه کهرنه	دهنا
Single grain	دندک	دهنک
Single grain of wheat	دندکه کا گهنی	دهنکه گهنم
Sound, voice	دهنگ	دهنگ
Phonetics, acoustics	دهنگناسی	دهنگناسی
Good voice, nice sound	دهنگخوش	دهنگخوش
Voiced	دهنگدار	دهنگدار
Voting, poll, election	دهنگدان	دهنگدان
Echo	دهنگ فهدان	دهنگدانهوه
Hoarse sound	دهنگ کهتی	دهنگگر
Completely hoarse	دهنگ کهفتی	دهنگ گیران
News	دهنگ و باس	دهنگوباس
Noise, noisy	خه بسه دهنگ / قه رقه شه	دهنگه دهنگ
Beak, edge	سه رک	دهنووک (تیغ)
Beak	تکل / دمک	دهنووک
Home, tent	دهوار	دهوار
Reading	پیداچوون	دهورکردنهوه
Environment, surroudings	دهوروبهر	دهوروپشت
Enclose	دوربینچ	دهوره دان / دهورگرتن
State	دهولهت	دهولهت
Rich	زهنگین	دهوله مه ند

English	بادینی	سۆرائی
Bush	تەراش	دەۋەن
Drum	دھۆل	دەھۆل
Drummer	دھولغان	دەھۆلگەن / دەھۆلگوت
Tenth	بى دەھى	دەھەم
Tens	دەھان	دەيان
Village	گوند	دى
Will come	دېئېت	دى
Preface	دېباچە	دېباچە
From village to village	زگوندەكى بو گوندەكى	دىبەدى
Monastery	دېر	دېر
Once upon atime	چارەكى	دېرزمەن
Ancient, antique	دېرىن	دېرىن
Gray	خولى	دېز
Watered by rain	دېم	دېم
Demon	دېو	دېو
Village	گوند	دېھات
Villager	گوندى	دېھاتى
Salesman	دېۋەرە / بەقال	دېۋەرە
Another, other	يەنە	دى
Country	ولات	ديار
Christian	فەلە	ديان
Phenomenon, phenomena	دېاردە	دېاردە
Phenomenology	دېاردەناسى	دېاردەناسى
Gift, present	دېارى	دېارى
Sight, meeting	دېتن	دېتن

English	بادینی	سۆرائى
Meeting	دیدار	دیدار
Eyes	چاڧ	دیده
Visiting	سەرەدان	دیدەنى
Vanguard	دیدەڤان	دیدەوان
Boy scout	دیدەڤانى	دیدەوانى
Pillar, pole	كارىته	دیرهك
Again, also	دېسا	دېسان
Prisoner of war, internee	يەخسېر / ئېخسېر	دیل
Swindle, swing	جولانگك / هزاندن	دیلاڤى / جۆلانى
Interview	دیدار	دیمانه
Scene	دیمەن	دیمەن
Religion	ئۆد / ئایین	دین
Religious man, pious	ئولدار	دیندار
Piety, religiousness	ئولدارى / ئولپەرستى	دیندارى
Wall	دیوار	دیوار
Divan, council	دیوان	دیوان
Guest room	كوچك	دیوه خان

English	بادینی	سؤرائی
Persuading, convincing	رازیکردن	رازیکردن
Service	خدمت	راژه
Commission, recommendation	راسپاردن	راسپاردن
Authorized agent	رئیدای	راسپیئردراو
Recommendation	سپارته ک	راسپیئری
Plain true, right, rightist	راست	راست
Straightway, flat	راستایی	راستایی
Get on one's feet	ههستانهوه	راستبوونهوه
Truth-teller, truthful	راستگو	راستبیز / راستگو
Correction, straighten	راست فیکرن	راستکردنهوه
Ruler	راسته / خه تکیش	راسته
Real, true	راسته قینه	راسته قینه
Direct, straight	ئیکسهر	راسته وخۆ
Live	زندى	راسته وخۆ
At once, immediately, instantly	راست و دروست	راسته و راست
Stirring	شلقاندن	راشله قاندن / راسته کاندن
Running, avoid	ره قین	راکردن
Laying back	خودریز کردن / پالقه دان	راکشان
Pulling	راکیشان	راکیشان
Puller, charming	راکیشه	راکیشه
Upbring	راگرتن	راگرتن
Servant	خولام	راگرتنه

English	بادینی	سۆرائی
Information, propaganda, publicity	راگه‌هاندن	راگه‌یاندن
Coming, arriving in time	قئ راگه‌هه‌شتن	راگه‌یه‌شتن
Dean	راگر	راگر
Pet, accustomed	که‌هی	رام / که‌وی
Taming	که‌هی کرن	رامکردن / ده‌سته‌مۆکردن
Sweeping	مالین	رامالین
Preoccupation	نیرامین	پامان
Submitting, obedience	بی ده‌نگکرن	رامبوون
Political	رامیاری	رامیاری
Thigh	ران	ران
Pronoun	جیناف	راناو
Personal pronoun	جینافی که‌سی	رانای که‌سی
Trousers	شمل / په‌شم	رانک
Hunting, fishing	راف / نیچیر	پاو
Hunter	رافچی / نیچیرقان	راوچی / راوکه‌ر
Chasing, pursuing	دېقه‌هفتن	راونان
Foray	تالان	راوهره‌وت
Standing, stopping	راوستان	راوه‌ستان
Consulting, discussing	راوئز	راوئز
Consultant	راوئزکار / شیره‌تکار	راوئزکار
Commodity	راهاتن	راهاتن
Practice	راهینان	راهینان
Cover, carpet	مه‌حفیر	رایه‌خ

English	بادینی	سۆزانی
Narrow way	بهروار / ریکا تهسک / تهنگ	رچه
Heard	ریه	ردین
Decay	رزین	رزان / رزین
Free, liberated	رزگار	رزگار
Be saved, liberated	رزگار بوون	رزگار بوون
Rescue	رزگار کردن	رزگار کردن
Liberation	رزگاری خواز	رزگاریخواز
Pouring, spilling	رژیان	رژان
Greedy, miser	قهلس	رژد
System, regime	رژیم	رژیم
Spin	رستن	رستن
Sentence	رسته	رسته
Syntax	رسته سازی	رسته سازی
Disgraced	شهرمه زار	رسوا
Vomiting, cholera	هلاقیتن	رشانه وه
Shedding blood	خین رشتن	رشتن / خوین
Sparkle	ته یساندن / چریسک	رشین
To kidnap	ره قانندن	رفانندن
Elopement	ره قانندن	رفانندن
To loot	تالان	رفانندن
Anger, wrath	کهرب	رق
Spite, rancour	کهرب و کین	رق
Stubborn	رکو	رق نه ستوور
Authority, power	رکیف	رکیف
Spear	رم	رم
Falling, collapse	ههرفانندن	رمان

English	بادىنى	سۇرانى
Jousting	رەمبازى	رەمبازى
Javelin thrower	رەم ھافىز	رەمھافىز
Collapsed, ruined	ھەرقى	پەماو
Wailing	شىن و گرى	رۇدۇ
Godown	رۇچوون / زەنەك	رۇچوون
Spirit	رەخ	رۇخ
Edge, bank	رەخ	رۇخ
Time, all day	وەخت / دەم	رۇڭكار
Sun	رۇز	رۇڭ
Daily	رۇزانە	رۇڭانە
West, sunset	رۇزئاقا	رۇڭئاقا
Sunset	رۇزئاقابون	رۇڭئاقابون
Western, westerner	رۇزئاقاى	رۇڭئاقاى
Dawn	شەفەق / بەرى سېئىدى	رۇڭيۈنەو
Carry on, pass, waste, Spend	رۇزبۇراندن	رۇڭيەسەربردن
Chameleon, sun worshipper	رۇز پەرسىت	رۇڭپەرسىت
Solar eclipse	رۇز گىران / رۇز غەبرى	رۇڭگىران
News paper	رۇزنامە	رۇڭنامە
Journalism	رۇزنامەئاقانى	رۇڭنامەگەرى
Journalist	رۇزنامە نقيس	رۇڭنامەنووس
Fasting	رۇزى	رۇڭو / رۇڭى
Breaking fasting	رۇزى شىكاندن	رۇڭوشىكاندن
One who fasts	رۇزى گىر	رۇڭوگىر
East, sunrise	رۇزھەلات	رۇڭھەلات
Eastern, oriental	رۇزھەلاتى	رۇڭھەلاتى

English	بادینی	سۆزانی
Orientalist	رۆژه لاتناس	رۆژه لاتناس
Orientalism	رۆژه لاتناسی	رۆژه لاتناسی
Resurrection, the hereafter	ئاخرهت	رۆژی دواپی
Bright, lit up	رهوشه	رۆشن
Shedding light, brightness	رۆشناپی	رۆشناپی
Educated, intellectual	رهوشنبیر	رۆشنبیر
Cultural	رهوشهنبیری	رۆشنبیری
Anger, wrath	رک / کهره	رق و قینه
Role	رۆل	رۆل
Sonny, baby	کورۆ	رۆله
Novel	رومان	رۆمان
Novelette, novelta	کورته رومان	کورته رۆمان
Oil, grease	رون	رۆن
Clear, pure	رۆهن / شهشهرا	رۆن (پوون)
Forming	چیکرن	رۆنان
Walking, going	چوون	رۆیشتن
River	ریبار	رۆبار
Face, form	روخسار	روخسار
Appearance	پوی دهرفه	روکار
Face	ری / پوی	پوو
Appearance, hypocrisy	ئادگار / نژیار	پوالهت
Hypocrisy, duplicity	دوو پوی	روالهت
Planting	چاندن	روواندن

English	بادینی	سۆزانی
Look, watch, observe	چاقدیری / لی نیرین / سه حکرن	پوانین
Observer	دیده گه / لینه	رووانگه
Area	پویه	پویه
Face to face	ری ب ری	پویه پویه
Veil	پهچه / پینچه	پوپوش
Naked, bare	ریت / ریس	پوت
Completely naked	پویت و قیت	پوت و قوت
Robbing, looting	تالانکرن / پویتکرن	رووتاندنه وه
Molting	قهریچان	رووتانه وه
Bald	پویت	رووتاوه
Looting	پویتکرن	پوتکردنه وه
To undress, put off, take off	ریس کرن	پوتکردنه وه
Naked, dishonest, thin	پوته	پوته
Half-naked	نیف ریس	پوته له
Lean, skinny, bony	قوز	پوته له
Undressed	ریس	پوته ن
Spoil, destroy, collapse	روخان	پووخان
Destroying, spoiling	روخاندن	روخاندن
Cheerful, gay	ری خوش / که یف خوش	پووخوش
Event, happening	ریدان	پوودان
Accidence, incidence	رویدان	پوداو
Pale, discomfited	پیتی	پووزمرد
Reputable, honourable	ری سپی	پووسپی / پووسۆر

English	بادینی	سورانی
Morose	پوی گرژ	پو وگرژ
Shroud, appearance	پوی دهرقه	پو وکەش
Cheek	پووی	پو و مەت
Clear, bright	روون	پوون
Bright	روناک	پووناک
Brightness light, illumination	روناهی	رووناکی
Eloquence, rhetoric	تەر زمانی / رهوانبیزی	پوونبیزی
Clarifying, illuminating	رونکرن	پوونکردنەوه
Daring	میرانی	پو و هاتن
Plant	رووهک	رووهک
Botany	رووه کزانی	رووه کزانی
Toward	به رهف	پو و وه
Sharp, exact	مهزبوت	ره بهق
Celibate, bachelor	ره بهن	ره بهن
Stiff and straight, erect	رهپ / راکدی	رهپ
Passing, to pass	بوری	ره تبوون
Refusing, to refuse	قه بول نه کری / قه بول نه کرن	ره تکردنەوه
Bare, poor	پو و ته / پيس	ره جال
Origin, root, stock	بنه کوک / بنه مال	ره چه لهک
Tranquil	ره حەت	ره حەت
Funnel for pouring oil	کوژک / ره حەتی	ره حەتی
Comfortable	رحەت	ره حەت
Equipment	کەل و پەل	ره خت

English	بادینی	سۆزانی
trousseau	بارگا بیکئ / خرومری بیکئ	رهختی بووک
Sturdy	خورت / قایم / مکوم	رهخته
Sturdy criticism	رهخنه‌ی مکوم	رهخنه‌ی رهخته
Criticism, fault-finding	رهخنه	رهخنه
Literary criticism	رهخنه‌ی ئه‌ده‌بی	رهخنه‌ی ئه‌ده‌بی
Critic	رهخنه‌گر	رهخنه‌گر
Criticizing	رهخنه‌گرت	رهخنه‌گرتن
Vineyard	رهز	رهز
Consent	رازی	ره‌زا
Satisfaction, ratification	رازی / ره‌زانه‌ندی	ره‌زانه‌ندی
Vine dresser	ره‌زقان	ره‌زه‌وان
Mean, stingy, miser	ره‌زیل / قه‌لس	ره‌زیل
Charcoal	ره‌ژی	ره‌ژوو / خه‌لوز
Descent	ره‌سه‌ن / بته‌کوک	ره‌سه‌ن
Pedigree, thorough bred	ره‌سه‌نناسی	ره‌سه‌ن
Picture, photo	ره‌سم / وینه	ره‌سم
Black	ره‌ش	ره‌ش
Charcoal ink	ره‌شاف	ره‌شاو
Blackness, indistinct distant object	ره‌شاتی	ره‌شایی
Blackish	په‌چه‌کی ره‌ش	ره‌ش‌باو
Mobilization, leve en masse	سه‌فه‌ره‌ر	ره‌ش‌بگیری
Pessimist	ره‌ش‌بین	ره‌ش‌بین
Erasing	ژی‌برن / ره‌ش‌قه‌کرن	ره‌ش‌کردنه‌وه

English	بادینی	سۆرائی
Envy	حەسەویدی	رەشك / ئۆرەیی
Envious	زكە رەشك	رەشكەن
Cummin seed	رەش رەشك	رەشكە
Black goat-skin tent, black-tent	كۆین / كۆنی رەش	رەشمال
Bribe	بەرتیل	رەشمە / رەشو
Poor, down-at-heel	بەلەنگاز	رەش و پووت
Piebald, black and white	رەش و سپی	رەش و سپی
Tempest, violent wind, Gale	رەشەبا	رەشەبا
February	شوات	رەشەمى
Cattle	كەر اكەرى پەزى	رەشەولاخ
Iris of eye	چاقدان	رەشینە (چا)
Behaviour, conduct	رەوشت	رەفتار
Shelf	رەف	رەفە
Hard, cruel, severe, solid, frozen	رەق	رەق
Thin, slim	قۆر	رەقلە
Root, vein	رە	رەگ
Origin	رە / بىچىنە / نژاد	رەگ و ریشە
Race, sex, gender	رەگەز	رەگەز
Ethnology	نەژادناس	رەگەزئاس (نەتەوئەناس)
Racist	رەگەزپەرست	رەگەزپەرست
Racism	رەگەزپەرستی	رەگەزپەرستی
Instinct		رەمەك
Ordinary	ئاسایی-ئاسا	رەمەكى

English	بادینی	سۆزانی
Labour, strife, toil	ره‌نج	ره‌نج
Servant, labourer	رینجهر	ره‌نجهر
Toiler	کار‌کەر / رینجهر	ره‌نج‌ده‌ر / ره‌نج‌کیش
Unfortunate, one who has toiled in vain	بی‌به‌خت / به‌خت‌ره‌ش	ره‌نج‌ه‌پۆ
Colour, paint	ره‌نگ	ره‌نگ
Chromatics	ره‌نگ‌ناسی	ره‌نگ‌ناسی
Multi-coloured	ره‌نگ‌اوره‌نگ	ره‌نگ‌اوره‌نگ
Colourful, pretty	ره‌نگین	ره‌نگین
Its colour is not fast	به‌دره‌نگ / ره‌نگی زوی دچی	ره‌نگ‌دانه‌وه
Reflex	قه‌دان	ره‌نگ‌دانه‌وه
Dying, paining	ره‌نگ‌کردن	ره‌نگ‌کردن
To turn pale	ره‌نگ که‌تی	ره‌نگ‌ه‌لکه‌پان
Possible, probably	چینو‌نبار	ره‌نگه
Number	ژماره	ره‌نوس
Exodus, march, imigration	ره‌فین	ره‌و
Just, fair	داد / ره‌وا	ره‌وا
Fluent	ره‌وان / ره‌وانبیزی	ره‌وان
Rhetoric, fluency	ره‌وانبیزی	ره‌وانبیزی
Fluency	ره‌وانی	ره‌وانی
Bright	ره‌وشه‌ن	ره‌وشه‌ن
Moral, behaviour	ره‌وشت	ره‌وشت
Ethics, moral philosophy	ره‌وشت‌ناسی	ره‌وشت‌ناسی
Wheel	پینچه / چه‌رخ	په‌وره‌وه

English	بادینی	سۆزانی
Cowboy	گاغان	ره‌ووک / گادان
Flock	جه‌له‌ب / گاران	ره‌وه
Nomad	ره‌قه‌ند / کوچه‌ر	ره‌وه‌ند
Colony	ره‌قه‌ند	ره‌وه‌ند
Be untied, loosened	قه‌ره‌ئین	ره‌وینه‌وه
Unable to sleep	خه‌و ره‌ئین	خه‌و / ره‌وینه‌وه
Heavy rain	ره‌هیل / تافی باران	ره‌هیله
Shower, downpour	ره‌هیله	ره‌هیله
Road, way	ریک	ری
Highway	ریکا سه‌ره‌کی	رشاری
Possible, sensible	چیریییت / ریک دجیتی	ری تیچوون
Way, doctrine	ریباز	ریباز
Methodology	مه‌له‌زه‌زانی / ریباز کاری	ریبازگه‌ری
Passerby	ریبوار / ریغینگ	ریبوار
January	چله‌یا پاش	ریبه‌ندان
Permission	ده‌ستویردان	ریپیدان
Management, arrangement	ریکخستن	ریخستن
Political organization	ریکخراو	ریکخراو
Organiser, coordinator	ریکخه‌ر	ریکخه‌ر
Carridor, passage	ناقدهر	پیره‌و
Respect	ریز	ریز
Class	ریز / قوناغ	ریز
Rank	ریز	ریز
To respect	ریز گرتن	ریزلینان
Waterfall	سولاڤ / سیلاڤ	ریزان / تافکه

English	بادینى	سۆرائى
Ratio, per	رئز	رئزە
Percent	رئزا سەدى	رئزەى سەدى
Rule	ياسا	رئسا
Regular, arranged	رئك و پئك	رئك
Chic	كەشخە	رئك
Organisation	رئكخراو	رئكخراو
Arrangement	رئك و پئك كرن / سەرۈبەركرن	رئككردن
Agreement, treaty	رئكەفتن	رئككەوتن
Way, road	رئك	رئگا
Permission, allowance, grant	دەستۈيردان	رئگادان
Highway man, bandit, highway robber	رئگر	رئگر
Rhubarb	رئقاس	رئواس
Fox	رئقى	رئوى
Flattering, hypocrisy	رئاكرن	رئاكردن
Dung	رئخ	رئخ
Bowels	رئفئك	رئخۆلە / رئخەلۆك
Appendix	رئفئكا كۆرە	رئخۆلە كۆيرە
Class, line, rank	رئز	رئز
Beard	رئە	رئش
To shave	رئە تراشئن	رئشتاشئن
To trim, clip, cut	رئە كرن	رئش كورتكردن
Root	رەە	رئشە / رەگ

English	بادینی	سۆزانی
Z The 11 th letter of the kurdish alphabet	ز	ز
Self, psyche	زات	زات
To dare	وڤریان	زاتکردن
Food	زاد	زاد
Mouth	دهف	زار
Dice	زار	زار
Dialect	زار	زار
Term	زاراف	زاراوه
Orally	زارهکی	زارهکی
Tosqueak, to twitter, Twittering, squeaking	چیره چیر	زاق و زیق
Dominant	زهفه ردهست	زال
To dominate	زالبوون	زالبوون
Wound	برین	زام
Wounded	بریندار	زامدار
Scientist, scholar	زانا	زانا
Known, informed	هیتکری / لی هاته زانین / راگه هاندی	زانراو
Science	زانست	زانست
Scientific	زانستی	زانستی
University	زانکو / زانیتگه	زانکو
Scientist	زانیار	زانیار
Information	زانباری	زانباری
To know, knowledge	زانین	زانین
Newly born	نی زایی	زاو / تازه زاو
Bride groom	زاقا	زاوا

English	بادینی	سُورانی
Son-in-law	زافا	زاوا
Intercourse	جوتبون	زاوژی
To perish, give away, lose	به رزه کرن	زایه کردن
To wail, wailing	شین و گرین	زایه له
Echo	زرین	زایه له
Sex	سیکس	زایه ند
Sexology	زانستی سیکس	زایه ندناسی
Birth place	زینگه / بونگه	زاییگه / زاینگه
Anno domini	زایینی	زایینی
Language, tongue	زمان	زبان / زمان
Rough, harsh	زقر	زبر
Rubbish	زبل / کلش	زبل
Refuse, heap	گوفه ک	زبلدان
Rubbish carrier	گلش ریژه	زبلریژ / زبلکیش
Gall, courage	زراف	زراو
To terrify	زراف قه ناندن	زراو بردن
Be terrified	زراف چون	زراو چوون
Huge	مه زن	زرته / زرته زه لام
Unripe	که رک / نه که هشتی	زک / زپ / نه که ییو
Booming, thudding	دهنگه دهنگ	زرمه زرم
Clever, smart	زیره ک	زرنک
Tinkle, buzz	زرین / رنگیل	زرنگانه وه
Tinkling, buzzing	زرین	زرنکه زرنک
Armour, mail	زری	زری
Armoured	زریپوش	زریپوش

English	بادینی	سۆزانی
Shrieking	زریک / قیژ کردن	زریکه زریک
Barren (tree)	کەرک / بی بهر	زپ
Step, false	زپ	زپ
Be interrupted	خه و قه حەر / خه و	زپان / خه و
Tinkle	فهییت / هه تک چوون	زپان / ئابپوو
Step-father	زپ باب	زرباب / زرباوک
Step brother	زپ برا	زپ برا
Step sister	زپ خیشک	زپ خوشک
Step mother	ژن باب	زپ داک / زپ دایک
Step daughter	زپ کچ / نه فسی	زپ کچ
Step son	زپ کور / نه فسی	زپ کور
Winter	زقستان	زستان
Wintry	زقستانی	زستانه / زستانی
Belly, abdomen	زک	زک / زگ
Hereditary	زکماک	زکماک
Belly ache	زک ئیشی / زک ئیشان	زک ئیشه
Huge, big	مه زن	زل
To enlarge, to make big	مه زکردن	زکردن
Slap	شەق	زله
lovelock	زلف / زلوف	زلف
Sideburns	بیسک	زلف / بسک
Spinach beat	به قل	زلق / سلق
Language, tongue	زمان / ئە زمان	زمان
Eloquent	ئە زمان تەر	زمانپاراو
Non-abusive	ئە زمان پاقر	زمان پاک

English	بادینی	سۆرائی
Abusive, offensive	ئەزمان پیس	زمان پیس
Sharp-tongued	ئەزمان درێژ	زمان درێژ
Linguist, linguistician	زمانزان	زمانزان
Lose the power of speech, About to die	ئەزمان شکەستن	زمان شکان
Prattle, begin to talk	ب ئاخفتن / کەفتن	زمان گرتن
Bite one's tongue in regret	(پەشیمانی) ئەزمان گەستن	زمان گەستن
Become tongue-tied	ئەزمان گرتن	زمانگیران
Smooth-tongued	ئەزمان تەر / لوس	زمان لووس
Tenon, valve, needle	ئەزمانووک	زمانه
Linguist	زمانناس	زمانهوان / زمانناس
Linguistics	زمانناسی	زمانهوانی / زمانناسی
Chain	زنجیر	زنجیر
Mountain range	ریزه چیا	زنجیره
Episode	ئەلقه	زنجیره
Stove	سووبه	نۆپا / نۆپه / سووبه
Plenty, much	گەلهک	نۆر
Wrestler	گەمشو / هەمباز	نۆرانباز
Wrestling	خۆلیکدان / گەمش / زورانی	نۆرانبازی
Talkative	پەرییژ	نۆربلی / نۆروهەر
Growth		نۆرهەر
Multiplication	نۆربوون	نۆربوون
Gluttonous	خۆره	نۆرخۆر
Tyrannous, oppressive	زۆردار	نۆردار

English	بادىنى	سۆرائى
Compulsion, oppression	زۆردارى	زۆردارى
Crafty, cunning (man)	زۆرزان	نۆرزان
to force, compel	زۆرلىكەن	نۆرلىكەن
House arrest, compulsory, forcible, obligatory	ب زۆر	نۆرەملى / نۆرلىگىر
Resort	زۆزان	نۆزان
Bastard, illegal child	بىزى	نۆل / بىزى
Marsh	زوتك / جوماڧ	نۆنگاۋ
Stagnant water	كۆم	نۆنگاۋ
Majority, most of	پىتراتى / پىرىنە	نۆربە / نۆربە
Wooden flute, pipe	زىرنا	نۆرنا / نۆرنا
Piper	زىرناپىز	نۆرناۋەن
Limpid, pellucid	زەلەل	نۆلەل (ئاۋ)
Serene and clear	ساف / زەلەل	نۆلەل (دەنگ)
Tress	زىلف	نۆلف
Quick, soon, early	زى	نۆۋ
Faster, sooner	زىتەر	نۆۋتەر
Plateau, highland	بانو / بان	نۆرگ
Offended, vexed, annoyed	زىز	نۆير / نۆير
Force	ھىز	زەبىر
Tyrant, harsh	زەبەردەست	زەبىرەدەس
Tyrannical, overbearing	زەفەردەست	زەبىردار
Strictness, force	ھىز	زەبىرەدەس
Weak	زەمىف / بى تاقەت	زەبۈۋ

English	بادینی	سۆزانی
Huge, burly	مه زن	زەبەلاح
Muscle	شەلەك	زەبەلەك
Trouble, difficult	زەحمەت	زەحمەت
Toiler	زەحمەتکیش	زەحمەتکیش
Alm, tax	زەكات	زەكات
Yellow	زەر	زەرد / رەنگ
Pale	پیتی / زەر	زەرد / روخسار
Bile	زەرداف	زەرداو
Yellowish	زەرو / پچەکی زەر	زەردباو
To turn pale	زەربوون	زەردبوون /
		زەردەلەگەران
Yellow and red, youngster	زەر و سور	زەرد و سور
Last moment of evening twilight	زەرکا ئیقاری	زەردەپەر
Smiling, to smile	گەنژین	زەردەخەنە
Apricot	زەردەلی / زەردەلە	زەردەلو
Wasp	ستینگ	زەردەوالە
Yolk	زەرک	زەردینه
Stafflower	زەرک	زەرتک / زەردک
Envelop, container	زەرف	زەرف
Small spices of wasp	زەرکیت / زەلکیتک	زەرگەتە / زەرگەتە
Leech	زەلو / زەرۆ	زەرۆ
Loss, harm	زیان	زەرەر / زیان
Sea	دەریا	زەریا
Lake	دەریاچە	زەریاچە
Sailor	دەریاقان	زەریاوان

English	بادینی	سۆزانی
Naval	کەشتی / دەریایی	زەریایی
Microscope	هوبر بین	زەربین
To bray	زرزر / زرین	زەرزەر / زەربین
Visible, clear	دیار / بەرچاڤ	زەق
Staring	چاڤ زیق / چاڤ زق / چاڤ زل	زەق / چاوزهق
Balanites	زەقنەبووت	زەقنەبووت
Huge	زەلام	زەلام
Man	زەلام	زەلام
Reedy marsh	گۆم / زوتک	زەلنگاڤ
Salad	زەلاتە	زەلاتە
back	غەیبەت	زەم
Wedding party	دەهوات	زەماوەند
Basket	زەمبیل	زەمبیل
Earth, ground, geo	زەقی / عەرد	زەمین / زەوی
Geologist	زەقی ناسی	زەمیناسی / زەویناسی
Be terrified		زەندەق چوون
Atheist	زەندیق	زەندیق
Bell, ring	زەنگ	زەنگ
Tinkle, rattle	زەنگل / کیقیت ماری	زەنگۆل
Hornet, sting	ستینگ	زەنگەتە / زەنگەزۆر / زەنگەسۆر
Small bead	مۆرک / زەنکیلۆک	زەنگیانە
To seize, confiscate	زەفتکردن	زەوت کردن / زەفتکردن

English	بادینی	سۆزانی
Ground, earth, soil	زەمئى	زەوى
Earth gauge, land survey	زەمئى پېش	زەوى پيو
Farm-lands	زەمئى و زار	زەوى و زار
Poison	ژەھر	زەھر / ژەھر
Poisonous	ژەھردار / ب ژەھر	زەھردار
Olive	زەيتون	زەيتون
Confined, in childbed	ل بەر بچويك بونى	زەيستان
Intelligence, wit	زەھن	زەھين
Intelligent, witted	ب زەھن / ب مېشك	زەھينروون
Stupid, dull-witted	بى مەژى / بى مېشك	زەھينكوير / زەھينكۆر
River	رېبار / زى	زى
Birth place	زايىنگە	زىد
Privilege, concession	ئىمتىياز	زىدە ماف / ئىمتىياز
Drain, sewage, sewer	پىساق / سولېن / ئاقرىژگە	زىراب
Gold	زىر	زىر
Golden	زىرىن	زىرىن
Goldsmith	زىرىنگەر	زىرىنگەر
Guardian of shrine	پاسقانى نزرگە	زىوان
More, excessive	زىدە	زىاد
Saint	مەزار / نزرگە	زىارەتگا / چاك
Loss, harm	زىان	زىان
Harmful	ب زەرەر	زىانبەخش
Pimple, small boil	زىپىك / پرزك	زىپىكە
Fornication, illegal coition, incest, Adultery	زىنا	زىنا / زىناح

English	بادینی	سورانی
Adulteress, whore, harlot	زیناکەر	زیناکەر / ژن
Prison, jail	حه‌پس / زیندان	زیندان
Jailer	زیندانخان / زیره‌فانی	زیندانه‌وان
Prisoner	زیندانی حه‌پسکری / گرتی	زیندانی
Political prisoner, state prisoner	گرتیت سیاسی	زیندانی سیاسی
Alive, lively	زیندی	زیندوو
Direct	زیندی	زیندو
Resurrection day	زیندی بی / زیندی قه‌بین	زیندوو بوونه‌وه
Bring back to life	زیندی کرن	زیندوو کردنه‌وه
Commemoration	ساخ قه‌کرن	زیندوو کردنه‌وه / یاد
To bury alive as punishment	قه‌شارتنا بچوینکی ب ساخ	زینده‌چال / زینده‌به‌گۆر
Insect, bug	پیتک	زینده‌وهر
Entomology	پیتکزانی / مورانزانی	زینده‌وهرزانی
Insecticide	پیتک کوژی	زینده‌وهر کوژ
Gravel	زه‌گر / جهرجیر	زیخ
Clever, smart	زیره‌ک	زیره‌ک
Shriek	زریقین / قیر / قیژ	زیره
Shrieking	زریک / قیژ کرن	زیره‌زیر
To rotate, to revolve	زیزبوون	زیزبوون
Squeak, squeaking	چیره‌ک / چیره‌چیر	زیکه / زیکه
Squeak, squeaking	چیره‌چیر	زیکه‌زیک / زیکه‌زیک
Saddle	زین	زین

English	بادینی	سۆرائی
Saddler	زینکەر / سەراج	زین درو
Silver	زیف	زیو
Made of silver	زیفی	زیوین

English	بادینی	سۆرائی
Zh The twelfth letter of the hurdish alphabet	ژ	ژ
Poison, venom, bane	ژههر	ژار / ژهر
Poisonous, toxic, venomous, liquid poison	ژههرین / ژههری	ژاراو
Gum	بنیشت	ژاژک
Flavoured cheese	ژاژی	ژاژی
To crease, crumple	قورمچین / کورژی	ژاکان
Creased, crumpled, pale	قورمچی	ژاکاو
Oleander	رورک / رولک	ژاله
Pain, ache	ژان / ئیش	ژان
Unhealthy, painful, ached	ب ئیش / ب ژان	ژاندار
Become painful	ژان هاتن	ژان لیهاتن / ژان ویرک
Belly ache, stomach ache	زک ئیشان	ژانه سک
Headache	سهر ئیشان	ژانه سهر
Repetitious talk, tedious noise	بیزار / مروسس	ژاوه ژاو
To count, counting	هژمارتن	ژماردن
Number	ژمار / هژمار	ژماره
Accountant	ژمبیار	ژمبیار
Accountancy, statistics	ژمبیار	ژمبیار
Woman	ژنک	ژن (نافرته)
Wife	ژنا	ژن / ژنی
Spouse	ژنا	ژن / ژنی

English	بادینی	سۆزانی
Womanly	ژنانی	ژنانه
Effeminate	ئاریله / ژنانه	ژنانی
Monogamy	ئیک ژنی	یهک ژنی
Polygamy	چەند ژنی	فرە ژنی
Civil marriage	ژن ئینانا مەدەنی	ژنەینانی مەدەنی
Temporary marriage	ژن ئینانا خوشی/اوختی	ژنەینانی کاتی / بوخوشی
Marriage of convenience	ژن ئینانا مەسلەحی	ژنەینانی بەرژەوەندی
Don juan	ژنباز	ژنباز
brother-in-law	ژنبرا	ژنبرا
Ask for woman in marriage	ژن خواستن	ژن خواستن
Wife and family	ژن و مال	ژن و مال
Married couple	ژن و میر	ژن و میرد
To marry, get married	ژن ئینان	ژنەینان
Room, chamber	زور	ژۆد / ژۆور
Appointment	ژقان	ژووان
Hedgehog	ژیشک	ژووشک
Meal	ژەم / دان	ژەم / جەم
To play amusical instrument	ژەناندن	ژەن
Violinist	کفانچەقان	کەمانچەژەن
To play, rock, churn	ژەناندن	ژەندەن
Rust	ژەنگ	ژەنگ
Rusty	ژەنگی	ژەنگاوی

English	پادینی	سورانی
Rusty, tarnished, corroded	ژهنگدار	ژهننگرتوو
Poison	ژههر / ژهحر	ژههر
To venom, bane	ژههرکردن	ژههرکردن
String, cord	ژی / زی / بهن	ژی
Under, beneath, bottom, down, below	ژیر / بن	ژیر
Under water	بن ئاف	ژیرئاو / بن ئاو
Footstool, foot print	بن پی	ژیرپین / بن پی
Saucer	ته بلیک	ژیرپیاله
Basement, ground floor	بنیات / سهرداب	ژیرخان
Ground floor	بهوما ئهردی	ژیرخان
Submarine	کهشتیا نوغار / نوگاف	ژیردهریاگر
Oppressed, dependant, subject	بن دهست	ژیردهست
Under ground, cellar	ژیرزهمین	ژیرزهمین
Slip, female under garment ,Knickers	ئهتهک	ژیرکراسه / بن کراسه / ئهتهک
Fail, be beaten, worsted	کهفتن / شکهستن	ژیرکهوتن
Life	ژیان	ژیان
Biology	ژیانناسی	ژیانناسی
Biography	ژیاننامه	ژیاننامه
To revive	قهژین	ژیانهوه
Civilization	ژیار / شارستانی	ژیار
Glowing ash, ember	پهنگر	ژیلهمو
Reason	ئهگهر	ژیر

English	بادینی	سۆرائی
Shrewd, wise, intelligence	ژیر	ژیر
Logics	ژیرناسی	ژیرناسی

English	بادینی	سۆزانی
S the thirteenth letter of the kurdish alphabet	س	س
Arbour	سهوانه / زنج	سابات
Cottage	خانی	سابات
Male goat, billy, goat, he-goat	نیری	سابرین / نیری
Soap	سابین	سابوون
Soapy	سابونی	سابوناو
Ceiling	بن بان	ساپیته
Time, hour	دهم / وهخت	سات
Drawers, underpants	سهتهن	ساتان / سهتهن
Slip, stumble	شهمتین / هلكومین	ساتمه
Teak	تیك / ساج	ساج
Griddle	ساج / سیل	ساج
Bread baked on griddle	نانی سیلی	نانی ساجی
To fall into poverty	بهلهنگاز دییت / چ پاره پی نامینی	ساجی عهلی
Small shot	ساجمه	ساجمه
Healthy, sound	ساخ	ساخ
False, fabricated	سهخته / قهلب	ساخته
Forger, cunning	سهختهچی	ساختهچی
Simple	ساده	ساده
Humble	ره بهن / خولی سه	ساده
Desert	بیابان	سارا

English	بادینی	سُزانی
Cold	سار	سارد
To cease to be friends	ساردی	ساردیوونه‌وه
To die	ره‌قبوون / مردن	ساردیوونه‌وه
To flatter	رو بازی کرن	ساردکردنه‌وه
Make it cold	سار کرن	ساردکردنه‌وه
Very cold	سروسه‌قه‌م	ساردوسر
Refreshment, viands	ته‌زیاتی	سارده‌مه‌نی
Be healed	که‌واندن	ساریژ
To heal (wound)	که‌واندن	ساریژبوون
Musical instrument	ساز	ساز
Arrangement, ready, organised	به‌ره‌ه‌ف	ساز
Harmony, to harmonize	پیکه ژبان	سازان / سازاندن
To arrange, manage	گیران / ساز کرن	سازدان
Pure, clear, wholesome	زه‌لال	سازگار
Healthy	ساخ	ساغ / ساخ
Evidence, clearness	ساخ‌بوون	ساغ‌بوونه‌وه
To prove	ساخ کرن	ساغ‌کردنه‌وه
Overcoat	ساکو	ساقو
Simple, humble, plain	ساوه / بسانه‌ی	ساکار
Commander	سالار	سالار
Year	سال	سال
Yearly, annually	سالانه	سالانه
Calender	سالنامه	سالنامه

English	بادینی	سۆرائی
From year to year	سال بوسال	ساله و سال
For years and years	چه‌ند سال	ساله‌های سال
Leap year	سال‌آپر	سال‌ی پر
Anno domini	سال‌زاینی	سال‌ی زاینی
Emigration year	سال کوچی	سال‌ی کوچی
Fear	ترس / سه‌هم	سام
Sublimity, majesty	سه‌میان / مریس	سام
Majestic, impressive	شامانه / سه‌میانی	په‌سام / سامدار
Clear sky, cloudless sky	زه‌لأل	سامال
Wealth, fortune, property	سامان	سامان
Wealthy	زه‌نگین	ساماندار
National wealth	سامانی نه‌ته‌وه‌یی	سامانی نه‌ته‌وایه‌تی
Dangerous	ب ترس	سامناک
To take, obtain	سته‌ندن / برن	ساندن
Toddler, very young	ساقا / زارو‌ک	ساوا
Boiled and pounded wheat or its dish, porridge	ساقار	ساوار / ساوهر
Simple, gullible	ساویلکه	ساویلکه
Inlight of, under patronage	سیبهر	سایه
Shade, shadow	سیبهر	سایه / سیبهر
Tomorrow	سبه‌هی / سبه	سبه‌ی / سبه‌ینی
Mornings	سپیده‌هیا	سبه‌ینان
Army, troops	سوپا	سپا / سوپا

English	بادینی	سۆزانی
Recommendation	سپاردە	سپاردە
To entrust	جى باوەرى	سپاردن / سپاردە
To bury	قە شارتن	سپاردن / بە خاک سپاردن
Thanks, gratitude	سوپاس	سپاس / سوپاس
Spring	سپرنگ	سپرنگ / سپرینگ
Unfaithful, ungrateful	يىکیر	سپلە
Unfaithfulness, ungratefulness	يىکیرى	سپلەيى
Louse	سپى	سپى / ئەسپى
Spinach	سپىناغ / سلقوگ	سپىناخ
Eye whitener	سپىلک / سپىلکا چاقى	سپىنە
Make-up, cosmetics, powder face	سپىياڭ	سپىياو
Whiteness	سپىياتى / سپىلک	سپىيايى
Plaster work	سپىکارى	سپىکارى
White	سپى	سپى
Senility, become old	سپى بوون	سپى بوون / ریش
Be whitened, faded	سپى بوون	سپى بوون
Refine, to lose its colour	سپى بونەقە	سپىبوونەوہ
To turn pale	سپى بوون	سپى بوون / سپى هەلگەرەن
To take, obtain	ستەندن	ستائىدن
To praise	پەسن	ستايىش
Column	ستوين	ستوون

English	بادینی	سۆزانی
Cruelty	سته‌م	سته‌م
Cruel	سته‌مکار / زوردار	سته‌مکار
Grape molasses	دۆشاق / دۆشاب	سجوق / دۆشاو
Bodice, waistcoat	سوخمه	سخمه / سوخمه
Vinegar	سهك	سرکه
Syringe	سرنج	سرنج
Nature	سروش / خورست	سروش
Natural	سروشتی / خورستی	سروشتی
Rite, liturgy, ceremony	ته‌قس	سرووت
March	سرود	سرود
Anthem, hymn, chant	سرود	سرود
National anthem	سرودا نیشتمانی	سرودی نیشتمانی
Angel gabriel	جبریل	سروش
Inspiration, revelation	سروش / نیلهم / په‌یخام	سروش
Gentle whisper	سروه / پس	سروه
Rustle	خشین / خوشین	سروه
Queue, line, range	سره	سره
Calm, rest	ته‌ناهی	سره‌وت
To be calm	ته‌ناهی بوون	سره‌وتن
Glue, gum, paste	سمغ	سریش
Numb	مت	سر
Secret	نه‌په‌نی	سر
Lethargy, dormancy, sleep	مت بوون	سربوون
To narcot(ize), dope	سرکردن / ته‌خژیرکردن	سرکردن

English	بادینی	سورانی
To wipe, erase	ژی برن	سرینه‌وه
Penalty, punishment	سزا	سزا
To punish	سزادان	سزادان
Death penalty, capital punishment	سزایی سیداره / سزایی مرنی	سزای سیداره
Slow	سسست / هیدی	سسست
Slowness	سسستی	سسستی
Zero, naught	چنه	سفر
Mat spread on the ground for meal	سفره	سفره
Belly, womb	زگ	سک / زگ
Complainment, grievance	گازنده	سکالا
To complain, blame	گازنکرن / لومه کردن	سکالا کردن
Petition	داخارنامه	سکالانامه
Pregnant	ئاقس	سکپر / سکدار
Pregnancy	ئاقسی	سکپری
Diarrhoea	زگچوون	سکچوون / زگچوون
To lose child	زگ سوئن	سکسووتان / زگسووتان
Ember	بزوت	سکهل / پیشکو
Elevator	سلنگ	سلنگ / سرنگ
Shy, startled	قه‌حنقی / تهریلی	سل
Greeting, salute	سلاف	سلاو
To salute	سلاکرن	سلاو کردن
Spinach beet	به‌قلی	سلق

English	بادینی	سۆزانی
To take fright, flinch	جَنقین / ترسیان	سلکردنه وه
Be frighten	ترسیان	سله مینه وه
Hoof	سم / چم	سم
Sumac	سماق / سفوک	سماق
Squirrel	سفوره	سموره
Moustache	سمیل	سمیل
To trim, cut	سمیل کردن	سمیل کردن
Species of aphid	سون / سن	سن
Pin	سنجاق	سنجاق
Swelling	وه مرتن	سندان
Anvil	سندان	سندان
Plague upon you	سندان	سندان
Box	سندوق	سندوق
Breast	سنگ	سنگ / سینک
Border, frontier	سنور	سنور
Boundary	سنور	سنور
Limited, confined	سنوردار	سنوردار
Burning	سوتن	سو
Stove	سوچه	سوچ
Soda	سوچه	سوچه
Red	سوور	سوژ / سوور
trace / Whereabouts	کیده ری / در رشون	سوژاخ / سوژاخ
Sympathy, pity, love	سوژ	سوژ
Prostitute, harlot	قهچه	سوژانی
Rock partridge	سیسک	سوژسکه / سوژسکه

English	بادینی	سۆزانی
Socialism	سوشیالیزم	سۆشیالیزم
Sufi, mystic	سوفی	سۆفی
Water fall	سولاف / سیلاف	سۆلاف
Light brightness	بیناهی / روناھی	سۆما
Light of the eyes	قهترا چاقی / بیناهیا چاقی	سۆما / چار
To plaster, smoothe	هنین	سواخ / سواغ
Knight, rider, horseman, cavalier	سیار	سوار
Cavalry, chivalry	سیار	سوار
To ride	سیاربوون	سواربوون
Accomplished horseman	سیارباش	سوارچاک
To beg	خاستن	سوال
Beggar	خاز خاروک	سوالکەر
Army, troop	سوپا	سوپا
Commander-in-chief	سەرلهشکر	سوپا سالار
Military	سوپایی	سوپایی
Rug, mat	مهحفیر / فهرشی نفیژی	سوجاده / بهرمال / دوگرده
Theological student, Religious student	سوخته	سوخته
Bodice, waistcoat	سوخمه	سوخمه
Drudgery, corvee	سوغره	سوغره
To burn	سوتک / سوزتن	سوتان
To heal	ساریژبون	سوتاندنهوه

English	بادىنى	سۆزلى
Burnt	سووتى	سووتاو
Ash	خولى	سووتوو
Fuel	سوتمەنى	سووتەمەنى
Corner	كونج / گوشه	سووچ
Faulty, guilt	سيچ / سووچ	سووچ / سوچ
Faulty, guilty, sinner	گونه هبار	سووچدار / سوچدار
Grief, sorrow, pity, longing	خەم	سوو
Interest, usury	ريبا	سوو
Usurer, one who practises usury	ريباخۇر	سووخۇر
Profit, benefit, interest	مفا	سوود
Profitable	مفادار	سوودمەند
Payee, beneficiary, persistant, insistant	رژد	سوور / رژد
Red, burnt	سور	سوور / سۆر
Rouge, make-up, brine	سۆزاف / سويراف	سووراو / سۆراو
Reddish	سوربون	سوورباو / سۆزباو
To fry	بزارتن	سووربونەو
Blush (shy) (shame)	سۆربون	سووربونەو / سوورداگەران
Fair-skinned	سووروسپى	سووروسپى
Measles	سوورك	سوورئىژە
Turn	نۆبەت	سوور
Rotation, cycle	زقروك	سوور

English	بادینی	سۆزانی
Blood circulation	زقروڭا خوينی	سوری خوین
To revolve	گهریان	سووران
To run, manage	ب ریقه برن	سووراندن / به ریوه بردن
Gonorrhoea	سوسه نهک	سووزه نهک
Packing needle	سوژن	سووژن / سوژن
Light (weight)	سئک	سووک
Unimportant, bad (person)	سئک	سووک
Grief, sorrow	دلگرائی / خهه / که سهه	سوئی
To feel sorrow	دل گران	سوئیوونه وه
Oath, swear	سویند / سوئند / سوز	سویند / سوین
To swear	سویند خازن	سویند خواردن
To take an oath	سوئند دخوا	سویند دهخوا
To perjure, commit perjure	د رهو سوند دخوت	به درق سویند دهخوا
Switch	سوچ	سوچ
Owing to, about	سه بارهت	سه بارهت
Basket	سهلک	سه به ته
Pipe (tobacco)	قهلین	سه بیل
Casual reaper, hired	سه پان / خولام / ره شهک	سه پان
Bucket	سه تل	سه تل
Dawn	سه جههه / سپیده	سه جهه
Difficult, hard	زه حمهت	سه خت
Worried, distressed	ناره حهت	سه خلهت
Hundred	سهه	سهه

English	بادینی	سۆرائی
Hundreds	سەدان	سەدان
Century, age	سەدە	سەدە
Percent	سەدی	سەدی
Head, top	سەر	سەر
On my head	سەرسەری من	سەرسەر
To foam	سەرئاڤ کەتن	سەرئاوکەوتن
Government offices	سەرا	سەرا
Mirage	سەراب	سەراب
Wholly, from head to head	پەراڤا / حەمی / سەراسەر	سەراپا / سەراسەر
Ceiling	بن بان	سەراییتە
Chiefs	سەرۆکین	سەران
Head poll	سەرانه	سەرانه
w.c.	دەستئاڤ	سەراو
Additional load	بارزیدە	سەربار
Inspite of, despite	سەربار	سەربار
Soldier	سەرباز	سەرباز
Camp, barracks	سەربازگە	سەربازگە
Mobilization	سەفەر بەری	سەربازگیری
Title, topic	بابەت	سەرباس
Roof, roof-top	سەریان	سەریان
Slaughter	سەرژێشە کەرن	سەربزین
Event, occurrence	دەرۆک	سەربورد
Uncovered head, receptacle	سەرکول	سەربەتال / سەرکۆت
Independent, free	سەربەخو	سەربەخۆ

English	بادینی	سۆزانی
Independence	سەربەخۆی	سەربەخۆیی
Proud, eminent	سەربەرز	سەربەرز
High reputation	سەربەرزی	سەربەرزی
Free	سەربەست	سەربەست
Freedom, liberty	سەربەستی	سەربەستی
Quarrelsome, seditious	شەرۆک	سەربەکۆبەن / سەربەگینچەل
Sealed, stamped	مورکری	سەربەمۆر
Downward	بەرەف خاڤ / بەر ب ژێر / نشیقی	سەربەرەوژێر
Fellow wife (of a polygyny)	ههوی	سەربەههوی
Unpire, referee	بەرەقان	سەربیشک
Cover, lid	دەرپۆش	سەربپۆش
Bare-headed	سەر ریس	سەربەتی
Supervisor	سەربەرشت	سەربەرشت
Foreman of labourers	سەرکار	سەربەل
Toe, tiptoe	سەری تەلی	سەربەنجە
Disobedient	سەربپچی / سەرکیشی	سەربپچ
Be involved	توشبوی / تیکەتی	سەربپیوه‌بوون
From top to bottom	سەری هەتا پێی	سەرتاپا
From head to head, wholly	هه‌می / سەراسەر	سەرتاسەر
Barber, hairdresser	سەرتراش	سەرتاش
Headshaving	سەرتراشین	سەرتاشین
Total	سەرجه‌م	سەرجه‌م

English	بادینی	سۆزانی
Preoccupied, busy	مژۆل	سەرجه‌نجال
On my eyes	سەرچاڤا	سەرچاو
Spring, source	سەرچاو/ک/کانیک	سەرچاوه
Reference, bibliography	ژیدەر	سەرچاوه
Opinionated	رکدار	سەرچل
Kneeling, kneecap	سەرچوک	سەرچۆک
Drunkard	سەرخوش	سەرخۆش
To condolence, condole	سەرخوش لیکرن	سەرخۆشی لیکردن
Inauspicious	سەرخور	سەرخور/سەرەخۆره
Nap, siesta	سەرخه‌ف	سەرخه‌و
Chieftain, headman in tribe	سەرۆک عه‌شیره‌ت	سەرخیل
Chief	سەردار	سەردار
To visit	سەردان	سەردان
To sacrifice	سەردانان	سەردان
To defer to obey, bow the head	سەرنقی نه‌کرن	سەردانه‌واندن
To comb hair	شه‌کرن	سەرداهینان
Funeral recitation, Lamentation	پیگوتن	سەردۆلکه
Professional mourner	پیپیژ	سەردۆلکه‌ بیژ
Epoch, moment	سەرده‌م	سەرده‌م
Contemporary	هه‌قچه‌رخ	سەرده‌م (هاوچه‌رخ)
Honest	سەراست	سەراست
To blame, reproach	لومه‌کرن	سەرنه‌نشت

English	بادینی	سۆزانی
To count	سەرژماردن	سەرژماردن
Census	سەرژمیر	سەرژمیر
Statistics	سەرژمیرناسی / سەرژمیرزانی	سەرژمیرناسی
Puzzled, surprised, astonished	حیبهتی	سەرسام
Wise old lady	سەرسپی	سەرسپی
Bathroom	سەرشول	سەرشۆرك
Busy, preoccupied, distraught	مژۆل	سەرقال
Superintendent	سەرکار	سەرکار
Leader	فەرمانده / ریبه	سەرکرده
The president of the republic state	سەرۆکی کوماری	سەرکۆمار
To reproach	لومه کړن	سەرکۆنه
Cheek bone	ئاله کە / سیرهت	سەرکولم
To succeed, pass	سەرکهفتن	سەرکهوتن
Nipple, tit, teat	سەرهمهک / سهرکیت مه مکا	سەرگۆ
Coldness, cool	سەرما	سەرما
Be numbed, be frozen	سهرمابری	سهرمابرده
Wealth, capital	سهرمايه	سهرمايه
Capitalist	سهرمايه دار	سهرمايه دار
Capitalism	سهرمايه دارى	سهرمايه دارى
Model, pattern	نمونه	سهرمه شق
Attention, caution	سهرهنج	سهرنج

English	بادینی	سۆرائى
Aware, cautions	هشيار	سەرئىچدەر
President	سەرۆك	سەرۆك
Presidency	سەرۆكايەتى	سەرۆكايەتى
Rhyme	سەروا	سەروا
Spring, source	كانى / سەرۆچاوك	سەرۆچاوه
Sovereignty	سەرۆهرى	سەرۆهرى
Beginning	دەست پىك / سەرەتا / بەرايى	سەرەتا
Primary	سەرەتايى	سەرەتايى
In addition to, moreover	سەرەبار	سەرەراي (ئەوھى)
Spear, lance	سەرەرم	سەرەرم
Highway	سەرەرى	سەرەرى
Main, major	سەرەكى	سەرەكى
Death pangs, death struggle	بەرمرن / جانكېسى	سەرە مەرگ
Riddle, coarse sieve	سەرەند	سەرەن (سەرەند)
Conclusion, result	ئەنجام	سەرەنجام
Pillow	باليكك	سەرەين
Martial-law, mobilization	سەفەر بەر	سەفەر بەر
Brokendown, handicapped	سەقەت	سەقەت
Platform	دوانگە / ھەرزال	سەكۆ
Bench	سەكو / تەخت	سەكۆ
Dog	سە	سەگ / سە
Otter, beaver	سەيى ئاقى / سەگاف	سەگاۋ

English	بادینی	سۆزانی
To bray, bark	رهوین	سه گوهر
To prove, admit	سه لماندن	سه لماندن
Interest, usury	ریبا	سه له م / ريبا
Elegance, skillfulness	شیان	سه ليقه
Solitary, single, bachelor	سه لت	سه لت
Style, as he, she likes	سه لته نه ت	سه لته نه ت
Dance	ده هوت / گوڤه ند / دیلان	سه ما
Dancer	داوه تکه / گوڤه ند که ر / دیلان که ر	سه ما که ر
Samovar	سه ماوهر / سه ما فهر	سه ماوهر
Loaf	سه مون	سه مون
Dignity	سه تگ	سه تگ
Weight	سه تگ	سه تگ
Trench	نه وچه	سه تگهر
Heavy, precious	گران	سه نگین
To exchange, bargain	بازاری / بازار کرن	سه ودا
Green	که سگ	سه وز
Greenery	که سگانی	سه وزایی
Vegetable	زه رزه وات	سه وزه
Oar	سه ول / شه لپی	سه ول
Ice, freezed, snow	به فر / جه مه د / به رف	سه هؤل
Obstinate, pig-headed	سه ر ره ق	سه هه ند
Shade, shady place	سیبه ر	سه هه ند
Strange	سه یر	سه یر

English	بادینی	سۆزانی
Picnic, trip	سهیران	سهیران
Recreation	سهیرانگه	سهیرانگا
Umbrella	شه‌مسی / سه‌یوان	سه‌یوان
Three	سی	سی
Shade, shadow, umbra	سیبهر	سیبهر
Under the patronage of, under the auspices of	ل بن سیبهر	له‌ژیر سیبهری
Gallows	سیداره	سیداره
Thirteen	سیزده	سیزده
Tripod, triumvirate	سی کوچک	سی کوچکه
Triangle	سی گوشه / سی کوزی	سی گوشه
Liquidity, fluidity	لیسه	سیلاو
Apple	سیف	سیو
Parentless, orphan	بی باب و داک / یتیم	سیوی
Adam's Apple	سیفا ئاده‌می	سیوی ئاده‌م
Thirty	سیه	سی
Lung	سیه	سی
Politics	سیاسه‌ت	سیاسه‌ت
Politician	سیاسه‌تقان	سیاسه‌تمه‌دار
Prod, knuckles	گریچک	سیخورمه
Porcupine	سیخور	سیخور
Sorcery	سیحر	سیحر
Garlic	سیر	سیر
Skin, peel	تیفل	سیرمه

English	بەدەئىنى	ئۇزبەك
Faded, withered	سېسى / زەر	سېسى
Cricket	كرىكت	سېسىرك
Vulture	كەچەلوڭ / كەرگەس	سېسىركە كەچەل
Consumption, tuberculosis of lung	سېل	سېل
Consumptive	سېلدار	سېلدار
Face, personal appearance	سېما	سېما
Breast	سېنەك	سېنە
Cinema, movie	سېنەما	سېنەما
Tray	سېنى	سېنى / سېنى خۇان
Chinese	سېنى	سېنى
Tooth pick	سېواك	سېواك
Lungs and liver	سېھ و مىلاك	سى و جگەر

English	بادینی	سۆزانی
Sh The fourteenth letter of the kurdish alphabet	ش	ش
King	شاه	شا
Appeal for wedding largess	شاباش	شاباش
Queen	ژن شا	شایانوو
Harbour, port	شابه‌نده‌ر	شابه‌نده‌ر
Horn	شاخ	شاخ
Mountain	شاخ	شاخ
Mountainous	شاخاوی	شاخاوی
Mountaineer	شاخه‌وان	شاخه‌وان
Glad, happy	شاد	شاد
City	شار / باژیر	شار
Obscure, vague, ambiguous, unclear	غیم	شاراوه / ناروون
Hidden	قه‌شارتی	شاراوه / نادیار
Exiled, vanished	شاربه‌ده‌ر	شاربه‌ده‌ر
To vanish	شاربه‌ده‌ر کردن	شاربه‌ده‌ر کردن
To hide, to bury	قه‌شارتن	شاردنه‌وه
Townsmen, urban	شارستان	شارستان
Civilization	شارستانییه‌ت	شارستانییه‌ت
Urban, civilized	شارستانی	شارستانی
Water cucumber	شارۆخ / خه‌یار	شارۆخ
Town, small town	باژیر / باژیرک	شارۆکه / شارۆچکه
Expert, well-versed	شه‌هره‌زا	شاره‌زا
Mayor	باژیرقان	شاره‌وان

English	بادینی	سُورانی
Municipality	بازیرقانی	شارهوانی
Urban, civilized	شاری	شاریی
High way	ریکا سه ره کی	شاری
Prince, princess	شه هزاده	شازاده
Sixteen	شازده	شازده
Sixteenth	شازدهم / یی شازدی	شازدهم
Queen	ژن شا	شاژن
Masterpiece	شاکار	شاکار
Apprentice	شاگرد	شاگرد
Minister, secretary (u.s.a)	وهزیر	شالیار
Attack, assaut, raid	هیرش	شالو
Shoulder	مل	شان
Responsibility	به پر سیاریتی	شان
Proudness	شانازی	شانازی
Side by side	مل به مل	شان به شان
Chance, lucky	شانس	شانس
Theatre, stage	شانو	شانو
Comb	شه	شانه
Cell	شانه	شانه
Beehive, hive	شانه	شانه (هنگ)
Plumb	شاوول	شاوول
Kingly	شاهانه	شاهانه
Heron	شینه شاهو	شامبو
King of kings	شاهنشا	شاهنشا
Queen bee	شامیشیت هنگفینی	شاههنگ

English	بادینی	سۆزانی
Worthy, deserving	هیزا	شایان / شایه
Suitable, worthy	هه‌زی	شایسته
Witness	شاهید	شایه‌ت / شایه‌د
To testify	شاهید دان	شایه‌تدان
Poet, bard, singer, chanter	هوزانغان	شایه‌ر
Dance, festivity	گوڤه‌ند / دیلان	شایی
Be disconcerted	شه‌پرزه	شپ‌رزه
Thing	تشت	شت
To wash	شیشتن	شتن / شوشتن
Equipment, furniture	تشتیت مال	شتومه‌ک
Match, light	شخاته	شخارته
Vaccination, syringe, injection	شرنقه	شرنقه
To give injection, Vaccinate	شرنقه لیدان	شرنقه لیدان
Glue	سمغ	شریت
Tape	شه‌لیت	شریت
Cassette	کاسیت / شریت	شریت
Snore	پخین / خرخر	شریخه
Tattered, torn	رزووک	شر
Death pangs, about to die	ل به‌ر مرنیه / چوووی	شر
Bad, desparate	خراب	شر
Doubt	شک	شک / گومان
Complaint	گازنده / شکات	شکات
Hunting, shooting	نیچیر	شکار
Broken	شکه‌ستی	شکاو

English	بادینی	سۆرائی
Defeat	شکستی	شکست
Majesty	سام	شکۆ
Glory	شکۆ	شکۆ
Your highness, your majesty	خاوينشکۆ / خودان شکۆ	خاوهن شکۆ
Majestic	شکودار / سام	شکۆدار
Loose	خاف / سیست	شل
Fluid, watery	ئاڤی / ریق	شل
To loose, be convinced	ڤه کردن / سیست کردن	شل کردن
Persuaded, convinced	رازی بوون / رازی کردن	شل کردن
Broth, muslin	ئاڤک	شله
Be disconcerted	تهنگاڤ / شهپرزه	شلهژان
Wooden pipe (music)	بلویل / لولی	شمشال
Sword, saber	شیر	شمشیر
Fencing with asaber	شیربازی / شوربازی	شمشیربازی
Wind, gentle, breezed soft movement of air	با	شنه
Land after first ploughing, field ploughed once	شو	شو
Vivacious, exquisite	شوڤ	شوڤ
Salty, brackish	سویر	شور / سویر
Soup	شوربه	شوربا
Revolution	شورهش	شورش
Hanging down, drooping	شور	شور
Revolutionary, agitator	شورشگیر	شورشگیر

English	بادینی	سۆزانی
Platform pavement	ره سیف / ره حاجادی	شوسته
Shepherd	شقان	شوان
To marry, get married	شی کردن	شووکردن
	تی	شووبرا / تی
Ram part, Fence, Protective wall	دیوار / شور	شوره
Water melon	شتی	شووتی / شفتی
Shame	شهرم	شوره یی
Packing Needle	شیشرن	شوژن
Glass	شیشه	شووشه
Bottle	شیشه	شووشه
Misfortune	بیوله ی / به د به ختی	شوم
Place, position, site	چه	شوین
Trace, archeology	شوینوار	شوینه وار
Archeology	شوینه وار ناسی	شوینه وار ناسی
Dawn, daybreak	شه به ق	شه به ق
Palm of hand	له پ / نا قمست	شه پ
Slap	شه ق	شه پ / شه پازله
Hat, cap	شه فقه	شه بقه
Slap	شه ق	شه پلاخ
Paralysis	شه پک	شه پله
Kurdish jacket	شه پک	شه پک
Wave	شه پول / پیل	شه پول
Chess	شه تره نج	شه تره نج
Transplantation	شه تل / نیهال	شه تل
Nursery, plantation	باغ / نیهال خانا	شه تلگا

English	بادینی	سۆزانی
Ice	جه‌مه‌د	شه‌خته
Shame, modesty, shyness, Bashfulness, diffidence	شه‌رم	شه‌رم
Diffident, abashed	شه‌رم‌ن / شه‌ی‌بو‌که	شه‌رم‌ن
To shame abash, Embarrass	شه‌رم	شه‌رم
Be ashamed, embarrassed	شه‌رم‌زار	شه‌رم‌زار
Trousers	شه‌روال	شه‌روال
War	شه‌ر	شه‌ر
War-like, aggressive	شه‌ر‌کر / شه‌رو‌ک	شه‌ر‌فر‌ش
Sixty	شه‌یست	شه‌یست
Six	شه‌ش	شه‌ش
Revolver	ده‌بانچه / وه‌رو‌هره / شه‌ش‌میل	شه‌ش‌خو‌ر / ده‌پانجه
Slap	شه‌ق	شه‌ق
Clap, clacking	شه‌ق	شه‌ق / شه‌قه / شه‌ق و شه‌قه
Crack	شه‌ق / درز	شه‌ق
Breast	نیف مه‌مکان / شه‌ق	شه‌ق
Street	شه‌قام	شه‌قام
Step	پینگاف	شه‌قاو
Stamp	پیل	شه‌قل
Yearling lamb	به‌رخ	شه‌ک
Sugar	شه‌کر	شه‌کر
Sweetened water	قه‌نداف	شه‌ک‌راو
Sugar bowl	شه‌کردان	شه‌کردان

English	بادینی	سۆزانی
Exhausted	به تلی / وهستیای	شهکمت
Lame	شهل / لهنگ	شهل
Cool northerly wind	شه مال	شه مال
Musk melon, cucumis melon	شه ماموک / قلاوان	شه مامه
Saturday	شه مبی	شه مبه / شه ممه
	چلی ملی / چه کچه کیله /	
Bat	شه قهره قیبتک /	شه مشمه کویر
	میر مورنگ / شهف	
	شه فوک	
Train	شه منده فر	شه منده فر
Sprightly, gay, pretty	شهنگ و شوخ / سبه هی	شهنگ و شوخ
Night	شهف	شهو
Good night	شهف باش	شهو باش
nocturnal, Night fever	شهف تا	شهوتا
Late evening night	شهف خوشک	شهو چهره
snack		
Light	شهوق	شهوق
Longing	شهوق	شهوق
Weak sighted	شهفکور	شهوکویر
Night time	دهمی شهفی	شهوگار
Dew	خوناف	شهونم
Nightmare, female demon	شهف پهست	شهوه
Jaw	چمن / ئهرزیتک	شهویک
Martyr	شههید	شههید
Satan, devil	شهیتان	شهیتان

English	بادینی	سۆرائی
Frantic, distraught	بی ئەقینی / دژوار	شەیدا
Damp	تەری	شی ^۷
Chestnut	شی (بۆ ھەسپی)	شی ^۷ / ئەسپەشی ^۷
Fool, insane, mad, lunatic	شی ^۷ ت / دین / بی ئاقل	شی ^۷ ت
Lunacy hospital	نەخۆشخانا شیتا	شی ^۷ تخاڤە
to squeeze, knead, massage	پەرخاندن	شی ^۷ لان
Lion	شیر ^۷	شیر ^۷
Cancer	پەنجەشیر ^۷	شیر ^۷ پەنجە
Turnip	شیل ^۷ م	شیل ^۷ م
Valley	گەلی	شیو ^۷
Supper, dinner	شیف	شیو ^۷ / نان
Style, design	شیواز	شیواز
Methods, style	شەپرزە / شکستی	شیواو
Way, shape, method	شیو ^۷ ە / ریکت	شیو ^۷ ە
Ability, suitable	شیان	شیان
Suitable, appropriate	کیدراتی / هیژا	شیاو
Sweet	شرین	شرین
Dessert, sweet, candy	شرینەمەنی / شریناتی	شرینەمەنی / حەلوا
To analyse	شروڤە کرن / شلوڤە کرن	شیتە لکردن
Sword	شیر	شیر / شمشیر
Lukewarm, tepid	تینشیر	شیر ^۷ تین
Milk	شیر	شیر
Milker, milkman	شیردۆش	شیردۆش
Bride-price	نەخت	شیربایی
Foster-brother	برای شیرى	شیربرا / برای شیرى

English	بادینی	سۆرائی
Nagging	پتپتوگ	شیره شیر
Metal bar, iron	شیش	شیش
Iron monger	بازرگانیا شیشلی	بازرگانی شیش
To solve, remedy, treat	چاره سهر	شیکار
To explain, parse, analyse	شروقه کرن	شیکردنه وه
Syrup	شروب	شيله
Creamy	شيله / شیره / دۆبه	شيله
Blue	شین	شین
To wail, lamentation, mourning	شینى	شین / شیوهن
Garden, path of green	شین	شین / سهوز
Valley, ravine, gully, gorge	کهلى / نهال / نیوال	شیو
Lamentation, mourning, wailing	شینى	شیوهن

English	بادینی	سۆزانی
S The 15th leteer of the kurdish alphabet	ع	ع
Ivory	عاج	عاج
Wine, arrack	عه‌ره‌ق / مه‌ی	عه‌ره‌ق
Addict	عه‌ره‌ق فه‌خور	عه‌ره‌ق‌خور
Sweat, perspiration	خوه	عه‌ره‌ق
To sweat	خوه دان	عه‌ره‌ق ده‌ردان
Single, bachelor	زگورد	عازهب
Sky	عه‌سمان	عاسمان
Gown, frock, cloak, aba	عه‌با	عه‌با
Perfume	بیهن	عه‌تر
Estate, earth	عه‌رد	عه‌رد
Cart, carriage, vehicle, van	عه‌ره‌بانه	عه‌ره‌بانه
Carter	عه‌ره‌بانچی	عه‌ره‌بانچی
Soldier, troop, army	عه‌سکه‌ر	عه‌سکه‌ر
Military	عه‌سکه‌ری	عه‌سکه‌ری
Militarism	عه‌سکه‌ریه‌ت	عه‌سکه‌ریه‌ت
Tribe	عه‌شیره‌ت	عه‌شیره‌ت
Turkey	عه‌لوشیش / عه‌لوک	عه‌له‌شیش
Warehouse, store	کو‌گه / عه‌مبار	عه‌مار
Antique	عه‌نتیکه	عه‌نتیکه
Folk, common people	خه‌لک / گه‌ل	عه‌وام
Barking, braying	عه‌وه‌وه	عه‌وه‌وه
Clan, tribe	عیل	عیل
Loins, private parts of alady	عه‌وره‌ت	عه‌وره‌ت

English	بادىنى	سۇرانى
Carat, karat	غەيەر	غەيەر
Gnosticism	گنوستى	غىر فانيەت
Rationalism	غەقلا نىيەت	غەقلا نىيەت
intellectualism	غەقلىيەت	غەقلىيەت
Mentality, mind	راگىر / سەرھىز	غەمىد (غەسكەرى)
Brigadier, general	ئەفسەرى دەريايى	غەمىد (دەريايى)
Commodore	دېلوماسى / سىياسەتچان	غەمىد (دېلوماسى)
Diplomatic	راگىر	غەمىد (كۆلىش)
Dean		

English	بادینی	سۆرائی
X The 16 th letter of the kurdish alphabet	غ	غ
Gallop, galloping	چارگاف / هه سب	غار (هه سب)
Race, running	پیشبه زین / هه قبه زین	غاردان
Race	غار غارانی	غار غارین
Gas	غاز	غاز
Perfidious, traitor	نا پاک / جه گهرمژ	غایه نخایهمن / خائن
Bud	بشکوش / بشکوژ	غونچه / خونچه
Double chin	دو ئهرزیتک	غهیغه
Coarse sieve, cribble	موخل	غهرپیل
Gazette, newspaper, journal	روژ نامه	غهرته
Alyric poem, ode	غهرهل	غهرهل
Nose ring	خزیم	غهرزیم / خه زیم
Treasure	خه زینه	غهرزینه / خه زینه
Noisy, crowd	تهق و رهق	غهل به غهل ب
Sadness	خهم / خه فته	غهم / خهم
Wink, eyewink	ئاور / تروکه	غهمزه
Metaphysical, supernatural, unseen	غهیپی	غهیپی
Zeal	غیرهت	غیرهت
Nerve, grit	میر خاسی	غیرهت
Gargle	لیوهردان	غهر غهره

English	بادینی	سۆرائی
F. The 17 th letter of the kurdish alphabet	ف	ف
Bean (s), kidney beans	فاسولی	فاسولیا
Aluminium	فافون	فافون
Trap	خهفكك	فاقه / تهله
Grumbling	گزگز یۆك	فاك و فيك
Fortune-telling, read omens	فال	فال
Palm reader, fortune-teller	فالكهه	فالگر
	فالگرتن	فالگرتن
Understanding, comprehension	فام	فام
To understand, know, recognize	فامكرن	فامكردن
Lantern	فانوس	فانوس
Magic lantern	فانوسی سیجری	فانوسی جادو
Interest (on money)	فايده	فايز / سوو
Football game, soccer	تهپانی / تهپایی	فتبۆلین
Wide, broad	فرهه	فراوان
Brush	فرچه	فرچه
Chance, opportunity	دهرفهت	فرسهت
Verb, action	فرمان	فرمان
Clerk, officer, official	فهه مانبهه	فرمانبهه / فهه مانبهه
Tear	رونهكك / فرهیسكك	فرمیسك
Selling, to sell	فروتن	فروتن / فروشتن
Seller, pedlar	فروشیار	فروشهر / فروشیار
Plentiful, very, poly	گهلهكه	فره

English	بادینی	سۆزانی
Polygamy, poly gyne	چەند ژنی	فرە ژنی
Polyandry, polygamy	چەند میردی	فرە میردی
Multi-party, pluralism	چەند حیزبی / فرە حیزبی	فرە حیزبی
To save, to come to help, to join	هاوار	فرین
Emergency	تەنگاشی	فریاکەوتن
Relief	هاوار هاتن	فریاکەوتن
First aid	هاوار هاتنا دەستیکی	فریاکەوتنی سەرەتایی
Angel	فریشتە / ملیاکەت	فریشتە
Fraud	سەرداچون	فریو
Cheater, deceitful, trickster	سەرداچۆی	فریوباز
Be defrauded	سەرداچۆی / هاتە سلیمان	فریو خواردن
Trickery	فیل / حیلە	فرۆفیل
Noise of sipping (tea)	فرر-فرر	فرە فر (چا خواردنەوه)
To kidnap, to elope	رفاندن / رهفین	فراندن
Kite	فرفرۆک	فرفرۆکە / قوشکاغەز
Airplane, plane	بالەفر	فرۆکە
Pilot	فرۆکەفان / گەمیفان	فرۆکەوان
Flight, to fly	فرین	فرین
Flapping, flutter	فرەفر	فرەفر
To throw, to toss	فریدان	فریدان
Hissing noise	سس	فس
Coward	ترسنوک	فش
Spreading	بلاف بوون	فش
Wide, large	فرەه / بهرین	فش (فرە)

English	بادینی	سورانی
Boasting, exaggeration	مهزنگرن / مگر کرن	فشه / فشه فش
Brush	فرچه	فلچه
Cup	فینجان	فنجان
Palm reader	فنجانخوین	فنجانخوین
Phosphate	فوسفات	فوسفات
Phosphorous	فوسفور	فوسفور
Fountain, jet	کانی	فواره
Puff, blow	پف	فوو
Neglected, forgotten	فهراموش	فهراموش
Neglect, forget	فهراموشکرن	فهراموشکردن
Bag, gunny sack	فهرده	فهرده / گونیه
Carpet	مهخفیر / بهرک	فهرش
Order, firman, decree	فهرمان	فهرمان
Clerk, civil servant	فهرمانبهر	فهرمانبهر
Commander	فهرمانده	فهرمانده
Teachings	فهرمان	فهرمایش
Discourse, speech	ناخفتن	فهرمووده
Dictionary	فهرهنگ	فهرهنگ
Cultural, educational	زانیاری / رهوشه نیبری	فهرهنگی
Loot, booty, pillage, spoils	فهرهود / تالانی / کله پیره	فهرهود
To loot, to plunder	تالان کرن	فهرهودکردن
Immature, unripe	نه گه هشتی	فهریک
Favour, worth, splendour	قهنجی	فهر
French	فهره نسی	فهرهنگ

English	بادینی	سُورانی
Philosophy	فہلسفہ	فہلسفہ
Christian	فہلہ	فہلہ / گاور / دیان
Space, orbit, circuit	فہلہ ک	فہلہ ک
Astronaut	فہلہ کناس	فہلہ کناس
Astronomy	فہلہ کناسی	فہلہ ک ناسی
To demolish, spoil, destroy	ژناقبرن	فہوتاندن
Epileptic fit	تہ پ	فیّ
Epileptic, to have such fit	تہ پدار	فیدار
To learn	فیروون	فیروون
To teach	فیروکرن	فیروکردن
School	فیروگہ	فیروگہ
Trick, wile	گہ ند	فیّل
Cunning, deceitful, trickster	فیلباز	فیلباز
Cool, nice weather	فیتک / ہین	فینک
Pride, boasting	شہنازی	فیز
Boastful, proud	شہناز / فزین	فیزن
Bullet, shot, gunshot	فیشہ ک	فیشہ ک
Whistle	فیتک	فیکہ
Elephant	فیل	فیل

English	بادینی	سۆرائی
V The 18 th letter of the kurdish alphabet	ف	ف
Corner	رهخ / قوژبن	قاج
Region, area	دهقهه	قاج
Chicken, hen	مامه / مریشتک	قار
Lapel, opposite	قازی / بهرازی	قازی
Virus	قایروس	قایروس
Love	قیان	قیان
Visa	قیزه	قیزه / قیزا

English	بادینی	سۆزانی
Q The 19 th letter of the kurdish alphabet	ق	ق
Vessel, dish, plate	قافک	قاب / قاپ
Wooden clog	قابقاپ	قابقاپ
Pots and pans	ئامان / له گهن	قاب و قاچاغ
Overcoat	قابیت	قابووت
Door, gate	دهر گهه	قاپی
Storey, floor	قات	قات
Times	کات / دهه	قات
Suit	قات	قات
Crisis, difficulty, poverty, famine, dearth, starvation	خیزانی / ههزاری	قات و قری
Poverty, famine, dearth	خیزانی / ههزاری	قاتیی
Leg	پی / قاچ	قاچ
Smuggling, contraband	قاچاغ / قه قاچ	قاچاخ / قاچاغ
Smuggler	قه قاچی	قاچاخچی
Mushroom	کفارک	قارچک
Hero, champion, gallant	قه هرمان	قارهمان
Twang, cawing, snuffling, crying bitterly	قارقار	قاراندن / قاره قاپ
Goose, swine	قاز	قاز
Judge	قازی	قازی
Profit, interest, avail, advantage	قازانج / سود / مفا	قازانج
Pine-tree	کاز	قاز

English	بادیني	سُوراني
Crowing, harsh or shrill cry, cawing, honking	قاژقاژ	قازده قاز
Chough, rook	قراپی سؤر	قازوو
Safe, coffer, money box	قاس / قاسه	قاسه
	قه بین / قه ب قه ب / ده تگی کهوی	قاسپه قاسپ
Boisterous laughter, guffawing	تیقلیق	قاقا
Paper	کاغەز / پەر	قاقەز / کاغەز
Notes, banknotes, papermoney, paper currency	پاریت کاغەز	پارە ی قاقەز
Playing cards, deck	پەرکانی	قاقەزین
Kite, paper plane	فر فروک / تەبارئ	قاقەزین
	وهره قی	
Blackbeetle, cock roach	کیز گلوک	قالونچه / قالوچه
Frame	قالب	قالب
Whip	قامچی	قامچی
Thumb	قامک / تلابهرانی	قامک
Big toe	تلابهران	قامکی پی
Reed, cane	له قەن	قامیش
Fumigation, smoking	دو کیلکدن	قانگ
Skill, shell, hull	تیقل	قاووغ / توینکل
Coffee	قه هوه	قاوه
Coffee-mover	قه هوه چی	قاوه چی
Brown	قه هوای	قاوه یی

English	بادینی	سورانی
Strap, thong	قایش	قایش
Convinced	قایل / رازی	قایل
Agreemant, convince	قایل بوون	قایل بوون
To convince, persuade, to make agree, accept	قایل کرن	قایل کردن
Strong, severe	قایم	قایم
District commissioner, deputy governor	قایمقام	قایمقام
Ward	قایش	قاوش
To cluck	قدهقد / قدهقدامریشکی	قدهقد (مریشک)
Wasting, squandering, throwing away	برک	قرب
Vacant, hollow	بیچ	قربوک / پوویچ
Dried up (fruit)	زوهاکری / قهماندی	قربول
Scab, scum	قچک / قهلب	قرتماخه
To cramp, crinkle	تهزتەزینک	قرچ
To crackle	قرچ / چهرقین	قرچه قرچ (ناگر)
Mean, stingy, crinkled, wrinkled	قهلس	قرچوک
To lose porposity, to lose money and become bankrupt	پروینه	قرخ
Snuffler, twanging, nasalizing, no longer porous	بیهنکه	قرخن
Lobster, crab, crayfish	قرژانگ / کفراله / کیقراله	قرژال / قرژانگ

English	بادینی	سۆزانی
Tick	گرنی / کرنی	قرنه / پند
Laughing, shouting and crying	کهین / تیقلیق	قربوه قریو
Destruction, eradication	نه مان	قپ
Extinction, dying out	نه مان	قپ / قپوون / نه مان
Mass massacre, geonocide, annihilation, extermination	فهرمان	قپان
To exterminate, annihilate, eradicate, extirpate	ژ ناف برن / نه هینشتن	قپکردن
Dirt, filth	قریز	قریز
Hair	پرج	قز
Hairy, hirsute, shaggy	توکن / پیرتو / کوسک / قزه	قزن
Speech, talking	قهسه	قهسه
Frank, straightforward, candid, direct	رهپ و رات	قهسه له پرو
Proverb	مه ته لوک	قهسه ی پیشینان
Nonsense, balderdash, poppycock	پوچ	قهسه ی قوچ
Tar	قیر	قسل
Government house	سه را	قشله
Lock	قفل	قفل
To lock	قفلدان	قفلدان
Single	کهت	قل

English	بادینی	سۆزانی
Beloved, mistress	خوشتی	قل
To burst	پهقین	قلیشانهوه
To crack, cleavage, fission	درز / دمرز	قلیشانهوه
To secede from, separate from, breakaway, to split, crack, cleave	جودابون	قلیشانهوه / جودابونهوه
Button	قوپچه / قومچه	قوپچه
To copy	قوپیه	قوپیه
Horn	قوج	قوج
To butt, butting	قوچلیدان	قوچلیدان
Peach	خوخ	قوخ
Hut, hovel	کوتک / زنج	قوخ
Ditch, obstacle	چهپەر / چوک	قورت
Digger, engraver, driller	کورکول	قورت مەلکەن
Booking, reservation	گرتن / پاراستن	قورخ
To book (aseat), reserve	جە گرتن	قورخکردن
Teapot	قوری	قوری
Bad, harsh	قۆر	قۆر
Non sensical, nonsense	قور / پوچ قسه	قسهی قۆر
Bad, harsh words, swearwords	قسین قۆر	قسهی قۆر
Rumbling, growling, gurgling	مەرمەر / گەمین	قۆرەقۆر
Handsome, chic	کەشخە	قۆز
Excellent, very good	کەشخە	قۆز

English	بادینی	سۆزانی
Clown, joker, jester	ترانه کەر	قۇشمە
Direction, aspect, column of troops	قول	قۇل
Sleigh, arm, sleeve	قول	قۇل
Shoulder blade, scapula	قۇلنچ	قۇلنچ
Heap, pile, stock	کېفک	قۇمەت
Period, juncture	قۇناغ / قۇیناغ	قۇناغ
Stage, phase, step	قۇناغ	قۇناغ
Gun stock	قۇنداغ / قونداغ	قۇنداغ
Shoes	قۇندەرە	قۇندەرە
Boiled rice	کرار	قۇبۇلی / قوبۇلی
Crushed, dented	تەبقی / پەتشی	قۇپاو
School	قۇتابخانا	قۇتابخانا
Student, pupil	قۇتابی	قۇتابی
Be-saved, rescued	قۇرتال بو	قۇتاربو
The process of saving, rescuing	قۇرتال بوون	قۇتاربوون
To save, rescue	قۇرتالکردن	قۇتارکردن
Tin	قۇتی	قۇتو
Pyramid	قۇچەك / ئەھرام	قۇچەك
Pyramidal, hierarchy	قۇچەکی / ھەرەمی	قۇچەکی
Pod lock	قۇفل	قۇفل
Sacrifice, victim	قۇربان	قۇربان
To sacrifice	قۇربانی	قۇربانی
Heavy (weight)	کران	قۇرس
Difficult, hard	قۇرس	قۇرس

English	بادینی	سۆزانی
Weight	گرانى	قورسايى
Mud	تەقن	قوپ
Lead	قورقوشم	قورقوشم
Throat, neck	قورك / قرك / هەكك	قوپك
Corner, nook	قورنەت	قورنە / قوژین
Corner, newspaper column	قونج	قونج
Hook	چنكال	قولاپ
Fish hook, rod	شووك	قولاپ / قولاپ
Needle, pin	سنجاق	قولاپە
Negro, slave	بەند / بەنى	قوللە
Peak, top	گوپىتك / جە زىرە قانىي	قوللە
Negro, slave	بەند / بەنى	قوللەرهش / قولى
(rounded) handle, loop	قولپ	قولپ
Having a hole, perforated	قولپىر	قولپىر
Hook	قولف	قولف
Sand	قوم / خىز	قوم
Gambling	قوماز	قوماز
Gambler	قومازچى	قومازىاز
Texture, fabric	قوماش	قوماش
Hand-grenade	قومبەلە	قومبەلە
Swallow	حاجى رەش	قووت
To swallow	دداغىرەيت	قووتدان
To sip, sup	قورت	قووتدان
Sob, cry with great sobs	قورەقور / قورپىن	قورپەقور

English	بادینی	سۆزانی
Deep	کویر	قوول
Depth	کویرانی	قوولایی
Volume	قه باره	قه باره
Grave	قه بر / گور	قه بر / گۆر
Gravedigger	گور کول	قه بر مه لکۆل
Grave-yard	گورستان / زیاره ت	قه برستان
Measure	پیشاندن	قه بلاندن
To guess, imagine	چندبیت / ره نگه	قه بلاندن
Size, volume	قه باره	قه باره
Big, massive	شه قه لاج	قه به
Snap, sharp bite	له قه	قه پ / قه پال
Steel, yard	کیشان	قه پان
Weigh, bridge	قاپان	قه پان
To weigh	کیشان	قه پانکردن
Muzzle, snout	له مېوز	قه پۆز
Never, not at all	قه ت	قه ت / مه رگیز
Tar	قه تران	قه تران
Scab, scum	قاچک / قه لب	قه تماخه
Pent up, confined	چریسک	قه تییس
Harlot, whore, prostitute	قه حبه	قه حبه / قه حبه
Brothel, whorehouse	قه حبه خانه	قه حبه خانه
Stature, waist	نافقه د	قه د / ناو قه د
Stem	چق	قه د
Side, flank of mountain	نه قراز	قه د پال

English	بادینی	سۆرائی
Stature, height and appearance	قەد و قامەت	قەد و بالا
Prohibition	قەدەغە	قەدەغە
To prohibit	قەدەغە کەرن	قەدەغە کەردن
Halter chain	قەراسە	قەراسە / قەرازە
Edge, bank, brink	قەراغ / رەخ / بەرئاڤ	قەراغ
King, prince	میر	قەرال
Queen, princess	ژن میر	قەرالیچە
Debt, loan	قەر	قەرز
Debter, in debt	قەردار	قەرزدار
To lend	قەرددان / دەین دان	قەرزدان
To payback (debt)	زقەrandن / دەین زقەrandن	قەرزدانەوه
Dung, droppings of	قەرسەقول / زبل	قەرسەقول
Green barley	قەرسیل	قەرسیل
Gipsy	قەرەج	قەرەج
Bed	تەخت	قەرەویڤە
Terebinth	قەزوان / کەزان	قەزوان
Butcher, meatman	قەساب / گوشت فروش	قەساب
Slaughter-house	قەسابخانە	قەسابخانە
Date, phoenix dactylifera	قەسەپ	قەسەپ
Intention, purpose	قەست	قەست
Priest	قەشە	قەشە
Beautiful, pretty	جان	قەشەنگ
Clown, laughing-stock	بى تراتک / لیبۆن	قەشەمر
Trap, snare	قەف	قەف

English	بادینی	سۆرائی
Cage	قه‌فەس	قه‌فەز / قه‌فەس
Chest, ribs, rib cage	قه‌فسینگ / قه‌فەسکا سینگ	قه‌فەزە ی سینگ
Magpie, pica pica	قه‌لە باسک / قه‌لە باچکە	قه‌ل / قه‌لە باچکە
Crow, raven	قه‌لەرە شک	قه‌ل / قه‌لەرە شکە
Preserved fried meat	قه‌لی	قه‌لی
Massacre	قه‌لاچۆ / کوم کوژی	قه‌لاچۆ
Extinction, dying out	نەمان	قه‌لاچۆبوون
Turkey	عەلوعەلو	قه‌لە موون / عەلە شیش
Itinerant dervish, poor	قه‌لە ندەر	قه‌لە ندەر
Fort, castle	قه‌لا	قه‌لا / قه‌لات
Rook	قه‌لە	قه‌لا ی (شە ترەنج)
Strapping figure	قه‌لافەت	قه‌لافەت
Flase, faked, forged	قه‌لپ	قه‌لپ
Armour, shield	مەتال	قه‌لغان
Crowd, throng	قه‌رە بالغ	قه‌لە بالغ
Reed	قه‌لەم	قه‌لەم
Pen, pencil	قه‌لەم / پی نووس	قه‌لەم
Pen-knife	قه‌لەم تراش / قاتانە	قه‌لەم بپ
Pen-case, pencil box	قه‌لەمدان	قه‌لەمدان
Pen	قه‌لەم پندان	قه‌لەم پاندان
Fine chisel	کەزاخ / کەزەختن	قه‌لەم کردن
Fat, corpulent, stout, fleshy, overweight	قه‌لەو	قه‌لەو
Fatness, corpulence, stoutness, ghee, shortening	قه‌لەوی	قه‌لەوی

English	بادینی	سۆزانی
Whip	قامچی	قه مچی
Hunch back, hump-back, convex	پشت کومل	قه موور
Long dagger, dink	قەمە	قەمە
Pole, hooks for hanging carcasses	قەنارە / سیدارە	قەنارە
Hallop, noose	وهرسیی سیداری	پەتی قەنارە
Loaf sugar	قەند	قەند
Hook, pole	شووک / چنگال	قەنارە
Hot water with sugar as drink	قەنداق	قەنداق / قەنداو
Sofa, settee	قەنەپە	قەنەفە
Volume, size	قەرەھ / سایز	قەرارە
Being, structure, entity	بوون / کیان	قەرارە
Cylinder	قەوان	قەوان
Reload cartridge case, bullet case	قالک	قەوان
Ooze	کەفر	قەوزە
Happening, event	قەومانندی / قەومانندن	قەومان
To cause (sth) to happen to (sb)	قەومانندن	قەومانندن
Saying, discourse	قەول	قەول
Lace	قەیتان	قەیتان
Crisis, impasse, dead lock	ئاریشه	قەیران
Spinster, old maid	قەیرە کچ	قەیرە کچ
Tsar, czar, emperor	قەیسەر	قەیسەر
Market, shopping center	سیک	قەیسەری

English	بادینی	سۆزانی
Caesar	قه یسه ری	قه یسه ری / نه شته رگه ری
Apricot (-compote)	زه ردله / قه یسی	قه یسی
Dislike, aversion, repugnance	بیز / دل ژیمای	قیژ
To dislike, feel nauseated	دل ناحه بینی / دل ناچیتی	قیژنی بوونه وه
Kiblah, mecca, south	قیبله / به ری به یتی	قیبله
Compass	قیبله نوما	قیبله نما
Erect, set up on end	قیت / راکری	قیت
Resurrection, to rise, wake up	رابوون	قیت بوونه وه
Pitch, tar, asphalt, black top	قیژ	قیژ
Highway, road	قیژ	قیژ
Asphalt, tar, pitch, asphalt	قیژ کردن	قیژتاو
Tar, pitch	قیژ کردن	قیژتاو کردن
Croaking, caw, squawk		قیژاندن
Croaking	وهق وهق	قیژه قیر (بوق)
Screaming	قیژ قیژ	قیژه قیژ
Minced meat	قیمه	قیمه
To mince, chop up, hash	قیمه ده / هیرده	قیمه ده کا
Spite, rancour	نه فیان / که رب	قین
Spiteful, vindictive	زگ رهش	قیناوی

English	بادینی	سۆزانی
K The 20 th letter of the kurdish alphabet	ک	ک
Hay, chaff	کا	کا
Where?	کا	کا / کوا
Wife house	کابانی	کابان
Fellow, known but not named guy	کابرا	کابرا
home	به‌ری به‌یتی	کابه
Skull	کلوخ	کاپۆل
Time	دهم	کات
Watch, clock	دهم ژمیر	کاتژمیر
Glue	جه‌وی	کاتیره
Work, jop	کار / شۆل	کار
Kid	کارک	کار
Expert, practised	شهره‌زا	کارامه
Expert knowledge, to have experience	شهره‌زایی	کارامه‌یی
Partner	هه‌قبشک	کاربرا
Official, chief, responsible	به‌رپرس	کاربه‌ده‌ست
Card	کارت	کارت
Wedding card, marriage card	کارنا ژنێنانی	کارتی ژنێنان
Card of results	کارت	کارتی نمره
To influence, impact	کارتیکردن	کارتیکردن
Factory, work shop	بافریقه	کارخانه
To reflex, to react, reaction	کردانی / دژه‌کردار	کردانه‌وه

English	بادینی	سُورانی
Expert, talented	کارزان	کارزان
Expert knowledge	کارزانی	کارزانی
To work	کار کردن / شول کردن	کار کردن
Mashroom	کفارک	کارگ
Factory, workshop	کارگاه	کارگا / کارگه
Agenda	کارنامه	کارنامه
Caravan	کهره فان	کاروان
Caravanseray	خانه	کاروان سہرا
Affairs	کاروبار	کاروبار
Electricity	کارہا	کارہا
Tragedy, calamity, catastrophe, disaster	دہر دہ سہری / کارہ سات	کارہ سات
Servant, maidservant	کار کەر	کارہ کەر
Fountain, subterranean canal	کارینز	کارینز
Black arum lily, curry, curry powder	کاری	کاری
Spine, roof-tree	کاریتہ	کاریتہ
Vertebra column, spine	کاریت پشتی	کاریتہ ی پشت
Effective	کار تیکەر	کاریگەر
Pine-tree	کاژ	کاژ
Slough of snake	کہ لیاماری	کاژ
Giddy, stunned	کینز	کاس
Cup, trophy	کاس	کاس
Cup, glass, tumbler, goblet	گلاس	کاس
Giddy, nauseated, startled	کینز	کاس

English	بادینى	سۆرانى
Gainer, tradesman	كاسبكار	كاسبكار
Bowl	ترار	كاسه
Cranium	كولو قاتك	كاسه‌ى سهر
Cash	ئىكسهر	كاش
Tile	كاشى	كاشى
Paper	كاغەز	كاغەز
Camphor	كافور	كافور
Sir, mister	كاك / برا	كاك
Cacao, cocoa	كاكاو / كەكاو	كاكاو
Essence, core, heart	دان / كروك / گەوھەر	كاكل
Kernel, core	كاكل / ناكك	كاكل / كاكلە
Walnut kernel	كاكلك	كاكلە گۆيىز
Tuft, hair brushed up in curl behind	پەرچەم	كاكۆل
Base of lower jaw	كاكىلك	كاكىلە
Scabbard, sheath	كالان / قاب	كالان
Pale, faded	زەر / بىر رەنگ	كال
Unripe, quite unripe, sour	كەرەك / نەگەھىشتى	كال
Agriculture	چاندن	كال / كىشت و كال
Cloth, garment	قوماش / پەرۆك	كالا
To fade, to lose its colour	بەقەم بوون	كالىبونەوہ
Quite unripe, sour	پويچ	كال و كرىچ
Melon	گندور	كالەك / گندۇرہ
Hut, hide, shelter	قوژبن / كۆلك	كالىت / كۆلىت
Which?	كىشك؟	كام؟

English	بادینی	سۆرائی
Which one of you?	کیشکک ژوه	کامتان
Which one of us?	کیشکک ژمه	کاممان
Happy, successful in life	که یف خووش	کامهران
Happiness, success	که یف خووشی	کامهرانی
Camera	کامیرا	کامیرا
Which one? Which one of them?	کیشکک ژوان	کامیان
Mine, quarry	مین	کان
Metal	کانزا	کانزا
Mineralogy, metallurgy	کانزاناسی	کانزاناسی
Mine	کان	کانگا / کانگه
Bottom of the heart	نیفادلی	کانگای دل
Fountain, spring	کانی	کانی / کانیاو
Where is	ل کیرییه؟	کانی؟
Lamb of 3-6 months	کافر	کاوپ
Ruined, devastated, damaged	کاؤل	کاؤل
To become ruined, deserted	کاؤلبوون	کاؤلبوون
Ruining, destroying	کاؤلکاری	کاؤلکاری
To ruin, devastate	کاؤلکردن	کاؤلکردن
Rumination	قه جین	کاویژ
To ruminate, to chew the cud	قه جین	کاویژکردن
Arena, field	بیاف	کایه
Magnetic field	بیافی موگناتیبسی	کایه ی موگناتیبسی

English	بادینی	سۆرائی
Quiet, silent, voiceless, deafened	بی‌ده‌نگ / که	کپ
To become silent, deaf	که بوون	کپ بوون
To deafen	کپ کرن	کپکردن
Cat	کتک / پشیک	کتک
Kettle	کتلی	کتلی
Book	کتیب	کتیب
Library	کتیبخانه	کتیبخانه
Book shop	کتیبخانه	کتیبخانه / کتیبفروش
Book seller	کتیبفروش	کتیبفروش
Girl	کچ	کچ / کیژ
Daughter of	کچا	کچی / کیژی
For girls	کچا / کچکا	کچانه
Girlish	کچانی / سه‌رژنک	کچانی
Small	بچیک	کچکه
Elopement	کچ هه‌لگرتن / رفاندن	کچ هه‌لگرتن
Girl-fairy	په‌ری / حوری	کچه په‌ری
Little girl, orphan, beloved	خوشتقی / ده‌زگر	کچه‌تیو
Grandchild,	نه‌قی	کچه‌زا
Girlhood	کچینی	کچیتی
Girl hood, virginity	کچینی	کچینی
Shirt	قه‌میس	کراس
Open, unlocked	قه‌کری	کراوه
Open minded	قه‌کری / هه‌زی	کراوه
Un obstructed	به‌ردای	کراوه (به‌ره‌للا)

English	بادینی	سۆزانی
Untied, un fastened	بهردای	کراوه (که به ره لالا)
To clip, trim, gnaw	له قانندن	کرتانندن
Tough, unripe	پویج / خرش / نه گه هشتی	کرچ
Action, operation	کریار	کردار
Verb	کار / کردار / فرمان	کردار
The Creator	چینکەر	کردگار
To do	کرت	کردن
To make	چینکرن	کردن
To open, unlock	قه کرت	کردنه وه
Action, work, performance	کریار / کار	کرده
Deed, behaviour	کریار	کرده وه
Wrinkled, shriveled, sullen	چرچ کرمشی / قورمچی	کرژ / کرچ
To become wrinkled	کلنجی / کرژی / قورمچین	کرژی بون
Cartilage	کر کرۆک / قه کرۆک	کرکراکه
Worm	کرم	کرم
Villager, peasant	گوندی	کرمانج
A major kurdish dialect	کرمانج	کرمانج
Worm-eaten	کرمی / رزی	کرماوی / کرمن / کرمی / کرمی
To mince, to chop up	کرانندن / که لیژین	کرۆتن / کرۆژتن
Core, essence	نافک	کرۆک
Hire, ease, rent	کری	کری
To rent, to let	ب کری دان	به کری دان
To hire	ب کری گرتن	به کری گرتن

English	بادینی	سۆزانی
Hired, mercenary	کردی گرتی	به کړیگی راو
Worker, labourer	پاله	کړیکار
Occupation of labourer	پاله یی	کړیکاری
Mercenary, hired	کردی گرتی	کړیگریته
Motionless, silent	کم	کم
Become silent, broody	کمېوون	کمېوون
Stop crying, be silent again	کمېوون / بې دهنگی	کمېوونه وه
To silence, to make (it) silent	ته ناکړن	کمېکړدن / کمېکړدنه وه
Sit on eggs	کورک	کمېکه وتن
To kneel, to knee, to bend	چه ماندن	کمېنوش
Whine, whimper, lament	گریان	کمېوزانه وه
Dirt, filth	قریش	کمېش / قریش
Blizzard	شلوځه	کمېځوه
Purchaser, purchase, buyer	بکر	کریار
To buy, purchase	کړین	کړین
Dim, despondent, weak	لاواز	کز
To smart, itch, tickle	ژان / ئیش	کزانه وه / برین / سوتان
To lose its brightness, weak	کزېوون	کزېوون / روڼاکي
Weak market	هشک	کزېوون / بازار
Gentle breeze	فهر استین / هین	کزه
Smart, sharp pain	ئیش	کزه

English	بادینی	سورانی
Heart ache	ئیشادلی	کزە ی جەرگ
Mountain	شاخ	کەژ
Period of relax, turn	نۆبەت	کژە / کژ
Season	کەژ / وەرژ	کژ
Shephe	کس / چتە	کس
Flaming, burring, sizzling	کزیڤ	کسپە
Check (chess)	کش	کش
Shoo away, scare away	کش	کش
To advance	پیشەچوون	کشان / پیشەرە
To retire	زقرین / پاشقە کشاندن	کشاندنەرە
Draw back, withdraw, retreat	کشین / پاشقەچوون	کشانەرە
Agriculture	چاندن	کشت
Farmer, peasant	چوتیار	کشتکار / کشتیار
Farming, agriculture	چاندن	کشت و کال
Agronomy	چاندن	کشت و کالناسی
Twine	کشتەک	کشتەک
Sultana raisin	کشمش / خاتینۆک	کشمیش
Silent, subdued	بی دەنگ	کش و مات
To shoo, check	کشی	کشەلیکردن
Worn out	هیلاک / شەگەت	کفت
Rissole	ترشک	کفته
Shroud	کفن	کفن
To shroud	کفنکردن	کفنکردن
Blasphemy, infidelity, atheism	کفر	کفر

English	بادیانی	سۆزانی
Kohl	کل	کل
To darken one's eyelids with kohl	کلکرن	کلکردن
Kohl-pot	کلدانک	کلتوور
Kohl-pot	کلدانک	کلدان
Tail	کلتک / کوری	کک
Handle, haft	دهسک	کک / دهسک
Hollow, hoop	کلور / قولینر	کلور
Crore	کلور	کلور
Coccyx	کلیرزی	کلینچکه / کلیرزه
Key, lock	کلیل	کلیل
To lock	کلیلکرن	کلیلدان
Hat, head-dress	کلاف	کلور
Skullcap, kneecap	کلاف	کلور
Smoke-hole in roof	کونابانی	کلوروزنه
Any hole in roof	باروک	کلورقز
Knee cap	چوک	کلوی نهژنو
Flame, blaze, burn	گوری	کلپه
To flame, blaze, burn, inflame, burst into flames	ئاگر بهردان	کلپه کردن
Lump, clod	پرتک / شه کرا / سه رک / توپهل	کلو
Clod	کومچک / که سه ک / نه نگوتک	کلو
Hip (bone)	که ماخ / ههستی یی / که ماخی	کلوت

English	بادینی	سورانی
Wretched, unfortunate	بئ بهخت/ بهخت رهش	کلۆل
Misfortune	بئ بهختی	کلۆلی
Mortis for bolt	کلوم	کلۆم
Church	دیر	کلێسه
Arm-pit	بن ههنگل/ بن کهفش/ بن چهنگ	کلێشه
Cliche	کلێشه	کلێشه
By, near, beside	نک	کن
Nearness, proximity	نزیکی/ نیزیکی	کن
Gundelia	کنگر	کنگر
to pile, collect	کۆمکردن	کۆ
Plural	کۆ	کۆ
Meeting, assemble	کۆمبون	کۆبوونهوه
Together, collection	پێکته/ تێکهل	کۆبهند
To hold a meeting	گیران/ گرتن (کۆمبون)	کۆبهند
Pack saddle,	پالان	کۆپان/ کۆپه
Metal collar	توق	کۆت
Top (of a mountain)	کۆت	کۆت
Texture	پهروک	کوتال
Pigeon, dove	کۆتر	کۆتر
Lump of wood, log	پارچه	کۆتک/ دار
Stocks and chains	زنجیر	کۆت و زنجیر
Chain up, bind with chains	زنجیر کردن	کۆت و زنجیر کردن

English	بادینی	سۆرائی
Migration, exodus, expatriation, the hegira, immigration	مشەختی	کۆچ
To migrate, emigrate	مشەخت بوون	کۆچکردن
Migration	ره‌ئین	کۆچ ره‌و
Nomad, nomadic	کۆچەر	کۆچەر
To pass away, die	مرن	کۆچی دواایی
Brain drain	مشەختبونا عەقلان / خودان شه‌ه‌ادان	کۆچی عەقلەکان
Cottage, hut, shanty, shack	خانیک	کۆخ
To cough	کوخک	کۆخین
Coup, etat	کودەتا	کۆدیتا
Baby	ساقا / پز	کۆرپە
Newly born, infant	تیشک / بچویک	کۆرپەلە
Embryology	پز زانی / پسزانی	کۆرپەلەزانی
Gathering, seminar	کۆپ	کۆپ
Sheep pen	کوز	کۆز
Mountain	شاخ / چیا	کۆسار
Obstacle, barrier	کۆسپ / ئاستەنگ	کۆسپ
Patron, support	پشتەقانی	کۆست
To lose means of support	بێ پشتەقانی / ئیک زی مری	کۆستکەوتو
Shark	ماسی	کۆسە
Lap	باوەش	کۆش
Effort, striving	بزاف / خەبات	کۆشش
Mansion, castle,	قەسر / کوچک	کۆشک

English	ئادىتى	سۆزلىرى
palace		كۆشك و سەرا
Large mansion, palace	كوشك / كوچك	
Chic	كوك	كۆك
Be in harmony with	رازى / كۆك	كۆكبوون
To collect, to gather, compile	كۆمىكن	كۆكردنەو
Coughing	كۆكك	كۆكە
Whooping cough	خەندىخەندۆك	كۆكە رەشە
Store, warehouse	كوگەھ	كۆگا / كۆگە
Kite	فرىرۆك	كۆلارە
Dull, incompetent	كوھ	كۆل / كۆر
Log	كولك	كولكەدار
Load	بار	كۆل
Carrier, porter	بار ھەلگىر	كۆل ھەلگىر
Street, lane	كولان	كۆلان
To defeat, to make submit,	شكىست پى ئېنان	كۆلپىدان
Surrender, give in		
Viable, to give in, submit	خودانەدەست	كۆلدان
Sedulity	خۆنەدەست	كۆلنەدان
Invincible, sedulous	خونادەتە دەست	كۆلنەدمر
Carrier, porter, pedlar	بار ھەلگىر	كۆلگىش / كۆلھەلگىر
Stiffneck	قولنج	كۆلنج
Pillar, column	ستون / كارىتە	كۆلەكە
Humble, uneducated, ignorant	بەلەنگاز	كۆلەوار

English	بادىنى	سۇرانى
Rainbow	كەسك و سۆر	كۆلكە زىرىنە
Shelter, hut, hide	كولەك	كۆلەت
To investigate, research	قە كولەن / لىنىرىن	كۆلەن / كۆلەنە
To dig, dig out	كولەن	كۆلەن
Rock inscription	بەر كولەن	بەرد كۆلەن
Anus, bottom	قون	كۆم
Hunch-backed	پشت خوز / پشت كومل	كۆم
Republic	كومار	كۆمار
Republican	كومارى	كۆمارى
To become bent	چەماندى	كۆمانە
Stooping, bowed	چەمايى	كۆماو
Help, support	ھارىكارى	كۆمەك
To help, support	ھارىكارى	كۆمەكى
Society, community	جفاك	كۆمەل
Social	جفاكى	كۆمەلەتە
Society, community	جفاك / كۆمەلگەھ	كۆمەلگا
Organisation	كومەل	كۆمەلە
Association	كۆمەل	كۆمەلە
Group	كومەل	كۆمەلە
Committee	كومىت / كۆمىتە	كۆمىتە
Central committee	كۆمىتا ناقىن	كۆمىتە ناوەندى
Old, ancient	كەڭن	كۆن
Conference	كونگرە	كۆنفراس
Conference, congress	كونگر	كۆنگرە
Old clothes	كەڭن	كۆنە

English	بادینی	سۆزانی
Second hand	كەڭنەي نۆي / كەڭن و نۆي	كۆنەباش / نىوداش
Old friend	كەڭنە برادەر	كۆنەبرادەر
Reactionist, conservative	كەڭنە پەرىس (باشقەروا)	كۆنەپەرسىت
Reactionary, regressiveness	كەڭنە پەرىسى	كۆنەپەرسىتى
Dealer in second hand wares	كەڭنە فروش	كۆنە فروش
Concrete	كونكرىت	كۆنكرىت
Tangible	كونكرىت	كۆنكرىت
Magazine	گۇڧار	كۆوار / گۇڧار
Slave, serf, chattel	كولە / بەنى / كۆيل	كۆيلە
Slave owner, enslaved, subjugated	كولەدار	كۆيلەدار
Slavery, enslavement	كولەتنى / بەنستانى	كۆيلەيى
Where?	كوبرى	كوا
Mushroom	كڧارك	كوارك
Fire-place	كوچك	كوانوو
To beat, thresh	قوتان	كوتان
Threshing, crushing	گېرە	كوتانەوہ
Bat, mallet, wooden hammer	كوتك / ميكوت	كوتك
Suddenly	ئىشكىڭھ	كوت و پىر / كت و پىر
Alike, facsimile	كل و مل	كوت و مت / كت و مت
Force, strength	ھېز / كوتەكى	كوتەك
Short	كورت	كورت
Brief	كورت	كورت

English	بادینی	سۆرائی
Saddle, pack-saddle	کورتان / زین	کورتان
Saddler, saddle-maker	زینکەر (سەراج)	کورتان درو
Summerize, shorten	کورت کرن	کورت کردنه وه
Synopsis, summary, abstract	کورتی	کورتە
Dwarf	بەژن کورت	کورتە بالا
Stumpy, stubby, squat	قوت	کورتە بنه / قوت
Brevity	کورتی	کورتی
Kurdish patriotic movement	کوردایه تی / کوردینی	کوردایه تی
Kurdistan	کوردستان	کوردستان
home land		
Kurdologist	کوردناس	کوردناس
Kurdology	کوردناسی	کوردناسی
The kurdish world, kurdish life	کوردەواری	کوردەواری
Kurdish	کوردی	کوردیی
Kurdish language	زمانی کوردی	زمانی کوردی
Kurdish culture	کەلتوری کوردی	کەلتوری کوردی
Chair	کورسی	کورسی
Throne	کورسی	کورسی (دەسەلات)
Boy	کوچ	کوچ
For boys	کورکا / کورکا	کوران
Boyish	نێرە کور	کورانه
Tom-boy	کورکا / کورکانه	کورانیی
Youths! boys!	کورینو / گەلی کورکا	کورگەل
To bow, bend, pray	چەمیان	کورنووش / کرنووش
To wail, lamentation	نارین	کوروزانه وه

English	بادینی	سۆزانی
Grand child	نهقی	کورەزا
Boyhood, boyishness	کورینی	کورینی
Son of..	کورى	کورى
Flatterer, toady, fawner	دووڕۆ / دووری	کوزکەش / قوزکیش
Flattering, hypocrisy	دووڕۆیی	کوزکەشی / قوزکیشی
Killing, slaughter, to kill	کوشتن	کوژ / کوشتن
To quench, extinguish	قەمراندن	کوژاندنەو
Fire-extinguishing	ناگر قەمراندن	ناگر کوژاندنەو
Off	قەمراندن / تەمراندن	کوژانەو
Light off, gone	کارەبا تەمراندن	کارەبا کوژانەو
kill, slay	کوشتن	کوژتن / کوشتن
be killed	کوشتی	کوژراو
killer, murderer	کوژەک	کوژەر
Killing	کوشت	کوشت
Slaughter	سەرژیکرن	کوشتار
Slaughter-house	جی سەر ژیکرنی	کوشتارگە
To kill, murder	کوشتن	کوشتن
Killer, culprit, love to kill	کوژەک / بکوژ	کوشتیار
Lethal, fatal, deadly	کوژەک	کوشندە
Blunt	کوھ / نهخۆشی	کول / کوژ
Stupid, dull, slow-witted	کەلپور / خونتال	کول
To irritate, revive	قەژاندن / ئەنرین / دئەنرینت	کولاندنەو
Smart, feel painful	دئیش تەقە	کولانەو

English	بادىنى	سۇرانى
Mosquito-net	كوله	كوللە / كوله
Hollow, vacant	قالا / قوليز	كۆلۈر / كلۆر
Flake (snow), ball	پەرمىچىك	كولو / بەفر
Locust, grasshopper	كولى	كوله / كوللە
Mosquito-net	كوله	كوله / پەردە
Drudgery, slavery, hardship	زەخمەت كىشى	كوله مەرگى / كۆلە مەرگى
To boil	كەلاندن	كۆلەن
Cheek-bone	ھەنارۆك (روى) / ھەنارەك	كۆلم / گۆنا
Stiffness in shoulder and neck	كولنچ	كۆلنچ / قۆلۈنچ
Wretched	پەرىشان / داماي	كۆلۈل / كلۈل
Mortise for bolt	قوغل	كۆلۈم / كلۈم
To die down (emotion)	كول لىدەركىن	كۆل و كۆ دامىر كاندەنە
Draft, bill of exchange, bond	كومپىيالى	كومپىيالى
Communist	شوعى	كۆمۇنىست
Hole, gap, aperture	كون	كون
Full of holes	كون كون	كوناوى / كون كون
Make holes, pierce	كون تىكرىن / كون لىكرىن	كون تىكرىن
Corner, tight spot	قولاچىك / كونچ	كونچ
Sesame	كونجى	كونجى
Rope	وهرىس	كوندر / كندر
Drill	كونكەر	كونكەر
Nook and cranny	قوژىن	كون و قوژىن / كون و كەلىن
Owl	كوند	كونەبەبوو / كوندە بەبۇ

English	بادینی	سۆزانی
How	چهوا	كوو / چۆن
Cup	كوپ	كووپ
Jar	دهن	كووپه
Texture, garment, cloth	قوماش / بهرۆك	كووتال
Pyramid	قوچهك / نههرام	كووچك / كوچهك / قوچهك
Lane, alley	كولانك / كوچه	كووچه
Bee-hive	سهلهميشك / كوره / شانك	كوورهى ههنگ
Fire-place for charcoal, hearth	كورهه / كومر	كووره
Hunched, crooked	پشتقوس / پشتقوب	كوور
Pumpkin, vegetable marrow	كولند	كولهكه / كودى
Where?	كوبرى؟	كوئى؟ / كيندهر
Blind, extinct	كوره	كوير / كۆر
Blindly	ب كۆرى	كويرانه / كۆرانه
Become blind	كورهبون	كويربون
Extinction	نه مان	كويربوننهوه
Drudgery, hardship, toil	زهحمهتى	كويرهوهرى
High lands, resort	زۆزان	كوستان
When	كهنگى	كه
Who, which	كى / چى	كه
Kabab, roast-meat wrapped on skewer	كهباب	كهباب
Housewife	كهيبانو / كابانى	كهبانوو / كهيباننوو

English	بیادینی	سۆزانی
		کابان
Bower, hut	کهپر	کهپر
Summit, peak	کوپک / کوپتک / لوتکه	کهپکه
Snout	تهپک / داڤ	کهپکه
Skull	قهرقوده / کلوخ / قهحفک	کهپۆل
Nose	کهپی / دفن	کهپوو / لووت
Nasal cavity	کونکیت دفی	بۆشایی لووت
Bran, scurf	ئالف	کهپهک
Single	کهت	کهت / تاک
Linen	کتان	کهتان
Mischief, roguery, rascality	کهتن	کهتن
Broad-shouldered, heavily built	مل پان	کهته
Glue, gum, tragacanth	سترک / سمغ	کهتیره
Crooked, bent, lowered	چهمی / خار / خوار	کهچ
Not good, useless	بی مفا	کهچه
Bald, suffering from scalp disease	کهچهل	کهچهل
Donkey, ass	کهر	کهر
Asinine	کهراتی / خربو	کهرانه
Foolish, stupid	کهراتی	کهرانه
Asinate, use some one	کهرکرن	کهرکردن
Sector, part	کهرت	کهرت
Division, part-fragment	پشک	کهرت
To divide	دابهشکرن	کهرتکردن

English	بادینی	سۆزانی
Unicorn, rhinoceros	که رکه دهن	که رکه دهن
Vulture	که رگهس / که چه لوک	که رگهس / که رگهز
Rabbit, hare	کیشریشک	که رویشک
Butter	که ره / نیفشک	که ره
Grey-brown donkey, obstinate	که ری بوز / رکدار	که ره دیز
Equipment, material	ئالاف / پیدقیت (مال)	که ره سته
Parsley	که ره فس	که ره وز
Deaf	که ر	که ر
Deaf and dumb	که ر و لال	که ر و لال
Mildew, mold, fungus	کوفک	که روو
Turn, time	نوبهت	که رهت
Lock of hair	که زی	که زی
Mountain, hill, crag	گر	که ژ
Season	کژ	که ژ
Person, any body, individual	کهس	کهس
Wretched, poor and miserable	شه پرزه / پهریشان	کهساس
Personality	که سایه تی	که سایه تی
Clod	که رسه ک / گومچکا ئاحی	که سته ک
	یان ته قنی	
Green	که سکه	که سکه / سه وزه
Unprecedented	نویژه ن / کهس نه دیت	کهس نه دیو
Relatives, kins	کهس و کار	کهس و کار
Any person, a person	که سه ک	کهسی
Paralysis, numbled	شه پله / شه هتی / فالنج	که سیره

English	بادینى	سۆزانی
Climate weather	سەقا	کەش
Weather	ئاف و با / کەش	کەش و ھەوا
Ship	گەمی	کەشتی
Space-ship	گەمیا ئەسمانی	کەشتی ئاسمانی
Sailor, captain	گەمبشان	کەشتیەوان
Beggar, s bag	توبری خاز خازۆک / خوازۆک	کەشکۆل
Monk	قەشە / رەبەن	کەشیش
Foam, froth	کەف	کەف
Foamy	کەفی / کەفدار	کەفاویی
Shroud, grave clothes	کفن / قەر قەر	کەفن / کفن
To shroud, enshroud, Wrap in a shroud	قەد شیرت / کفن کرن	کەفن کردن
Deserted, ruined building	چولکری / کاشلکری / ویرانکری	کەلاو
Skull	کلوخ / قەحقە	کەللە
Obstinate	کەللە پیچ / رکدار / سەھەند	کەللەرەق
Equipment, bits and pieces	کەل و پەل	کەل و پەل
Hand cuff	کەلەبچە	کەلەبچە
Culture, heritage	کەلەپور	کەلەپوور
Cabbage	کەلەم / لەھەن	کەلەرم
Corpse	کەلەخ	کەلەك / کەلاك
Cleft, crack, gap	دەررز / دەرزهك	کەلین
Fang, canine tooth	قیل / کەلەم	کەلبە
Use, benefit,	سود / مفا	کەلك

English	بادینی	سورانی
advantage		که له که له
Notion, anxiety	مه ره ق	
Cock	دیکل / دیقل	که له باب / که له شیر
Stack, pile	که له ک	که له ک
Trick	فیل	که له ک
Rogue	فیل باز	که له ک باز
Heapup	کوم	که له که
To heap, to pile	گدیش دکه ت / کوم دکه ت	که له که کردن
Taurus, bull	گا / بوغ	که له گا
Fairly tall person	بلند	که له گه ت
Few, insufficient	کیم	که م
Mean	پوچ / ره زیل	که م
Fiddle, violin	که مه نه چه	که مان / که مان چه
Fiddler, violinist	که مان ژهن	که مان چه ژهن
Short comings, fault, defect	کیماسی	که مایه تی / که م و کور تی
Minority	کیماتی / کیمایه تی	که مایه تی
To decrease	کیم بوون	که م بوونه وه
To neglect, uninterested	بی خه م	که مته رخه م
Be-neglected	بی خه می	که مته رخه می
Hyena	کیمتیار / کهفتار / حیفتیار	که متیار
Anemia	بی خوینی / کیم خوینی	که م خوینی
Taciturn	کیم ناخفتن - مت	که م دوو

English	بادینی	سۆزانی
Taciturnity	کیم ئاخفتن-متی	کهەم دوویی
Unprofitable, needy	بئ تهوس / په پوک / دهست کورت / دهست تهنگ	کهەم ده رامهت
Belittle	کهەمکر نه څه	کهەمکر دنه وه
Step by step, gradually	به ره به ره / کیم کیم / هیدی هیدی	کهەم کهەم
More or less	کیم و زور	کهەم و زور
Flask, beaker	کهەموله / گوگم	کهەموله
Shortcomings, disadvantages	کیماسی	کهەم و کووری
Fewness	هنده کایی	کهەمی
Rareness	هند کایی	کهەمی / ده گمهنی
Arch, belt, waist	کهەمر	کهەمر
Belt	ناقکیل / پشتین / کهەمر	کهەمر به ند
Edge, bank, beach	کهەنار / رهخ	کهەنار
Cupboard	قنسور / دولاب	کهەنتور
Ditch, valley, ravine	کهەند / کهلی	کهەند
Gulf	کهەنداڤ / ده لاف	کهەنداو
Bay	ده لاقوک / کهەنداڤوک	کهەنداو
Rift	کهەلش / ده رزه ک	کهەندر / کهەنده لان
Obstacles, difficulties	کوسب / گيرو / ريگر	کهەند و کو سب
Synagogue	کنيشته / کونيست	کهەنشته / کهەنيسه ی
Kangaroo	کانگارو	جوله کهه کهەنغهر
Milk cow, milch cow	چيلا ب شير	کهەنو / مانگای شیردهر

English	بادینی	سۆزانی
Girl	كچك	كه نيشك
To laugh, laughing	كه نين	كه نين
Partridge	كه و	كه و
Gown reaching below knee, wadded and quilted coat, robe	روپ / فستان / كه وى	كه و ا
Bow	كه قان	كه و ان
Bracket	كه قانه	كه و انه
To fall, collapse	كه تن / كه فتن	كه و تن
To fail	كه فتن	كه و تن
Make his effort, start	خوبه رهه ف كر	كه و تنه خو
Set out, depart	دانه رى	كه و تنه رى
Start to work	كه فته كارى / كه ته كارى	كه و تنه كار
Spoon	كه فچك / كاچك	كه و چك
Clumsy, block-head	نه شه هرهزا / خرو	كه و ده ن
Armpit	بن كه قش	كه و ش
Shoe	پيلاف	كه و ش
Shoemaker	پيلافكه ر / سولكه ر	كه و ش درو و
Skin, fur	كه قل	كه و ل
To skin	كه قلكرن	كه و لكردن
Leek	گوره د / سيرموك	كه و ه ر
Pet, tamed	كه هى	كه وى
To tame	كه هى كرن	كه وى كرن
When	كه نكى	كه وى / كه نكى
Housewife	كبابنى	كه وى بانو و
Pleasure, happiness, amusement	كه يف	كه يف

English	بادینی	سورانی
Pleased, delighted	که یف خوش	که یف خوش
To amuse	که یف کردن	که یف کردن
Goings-on	کار / بویه	که ین و به ین
Who	کی	کی
Flea, chigoe	کیچ	کیچ
Knife	کیرک	کیرد
Metre (scan)	کیش	کیش
Weight	کیشان	کیش
To weigh	کیشان	کیشان
To smoke, smoking	جگاره کیشان	جگاره کیشان
To pull, draw back	کیشان / راکیشان / قه کشان	کیشانه وه
Charm, attract, magnetize	راد کیشی / راکشاند / ناراندن	کیش کردن
Controversy, moot argument, dispute	کیش و قه کیش	کیشمه کیش
Crisis, problem	ناریشه / ته نگزاری	کیشه
Tombstone, gravestone	کیل	کیل
Sheath	قاب / کالان	کیلان
To plough, cultivate	کیلان	کیلان
Field	زه فی	کیلگه
Guineapig	زه فی یا نه زمونا	کیلگه ی نه زمون
Domain, realm	پاوان	کیلگه (پاوانی) ده سه لات
Magnet field	زه فی یا مه غنه تیزی	کیلگه موگناتیزی
Mine field	زه فی یا مینا	کیلگه ی مین

English	بادینی	سۆرائی
Oil field	زه‌فی یا گازی	کیلگهی نه‌وت
Semantic field	بواری واتایی	کیلگهی واتایی
Mucus, pus	کیم	کیم
To mucus	کیم کرن	کیم کردن
Mountain	شاخ	کیو
Wild, undomesticated, untamed	کیفی	کیویی
Continent	کیشوهر	کیشوهر
Girl	کچ	کیژ
Daughter of	کچا	کیژی
Cyst, ascus, swelling, water blister	کیسک / میزدانک / پورک	کیس
To swell	کیس کرن	کیس کردن
Bag, sack, pouch	توربه / تیرک	کیسه
Tortoise	کیسه‌له	کیسه‌ل
Wallet, purse	جزدان	کیسه‌ی پاره
Sheath	کالان	کیف
Kilometre	کیلومه‌تر	کیلومه‌تر
Kilogram	کیلوگرام	کیلوگرام
Chemistry	کیمیا	کیمیا
Chemist	کیمیازان	کیمیاهر
Chemical	کیمیایی	کیمیایی
Spite, rancour	کین / کهرپ	کین / کینه / قین
Spiteful	دلره‌ش / دلتاری	کیناوی

English	بادینی	سۆزانی
G The 21 th letter of the kurdish alphabet	گ	گ
Ox	گا	گا
Rock, big rocks	کهقر / زنار	گابهرد / گاشه بهرد
Plough ox	گاجووت	گاجووت
To cackle, cluck	قت قت	گاراندن (قدقد)
Herd of oxen, herd of cattle	گاران	گاران
Oats	چهودار	گارس
Gasoline	گاز	گاز / گازۆلین
Pincers, nippers	کهلبه تان / گاسک	گاز
To call	گازی کرن	گاز / بانگ کردن
To bite	لهق / گهز	گاز / گهزه
Back	پشت	گاز / گازی پشت
Complaint	گازنده	گازنده
Prosecutor, prosecuting attorney	گازنده لیکهر / گلهیی	گازنده لیکهر
Defendant	لیکهر / گلبیا گازنده لیکری / گلهیی	گازنده لیکراو
Casino	گازینۆ	گازینۆ
Plough, plow, lister	گیسن / هه قجار	گاسن
Big stone	بهز / کهقر	گاشه
To crawl on all fours	چار لهپ / خوشین	گاگوله
Herd of oxen	گاران	گاگهل
Sarcasm, mockery, ridicule	ترانه / گالته	گالته
To mock, make fun of, poke fun at	گالته پیکرن / ترانه پیکرن	گالته پیکردن

English	بادینی	سۆزانی
Sarcastic, satiric, joker, jester	ترانه کەر	گالته چی
Buffalo	گامیش	گامیش
Cowboy	گامیشه فان	گامیشه وان
Cowboy	گافان	گاوان
Christian	قهله	گااور
Small	بچویک / بچیک	گچکه
Expensive, dear	گران	گران × هه رزان
Difficult, hard	زه حه مه ت	گران × ئاسان
Heavy, weighty	گران	گران × سووک
Important	گرتک	گران × که م
Respectable	گران	گران × بنی ریز
Valuable, expensive	ب به ها / گران	گرانبا / گرانبه ها
To increase price	گران کردن	گران کردن
Typhoid fever	ئیشا گران / بیغیری تایا	گرانه تا
Weight	گران	
Famine	گرانی / گرانی	گرانی / قورسایی
To arrest, take, seize, capture, usurp	کینماتی / برستی	گرانی / قات و قری
To grow (fruit)	گرتن	گرتن
To bear, endure, resist	به ر دگرت / وه رار دبت	گرتن / میوه گرتن
To occupy, invade, usurp	خۆل سه ر دگرت	گرتن / به رگه (گرتن)
To hold, convene	داگیر کردن	گرتن / داگیر کردن
To shut, close	گریدان / داخستن	گرتن / به ستن
To capture, arrest	داخستن / داخستن	گرتن / داخستن
	گرتن	گرتن / دزگرتن

English	بادىنى	سۇرانى
To catch epilepsy	تەپ	گرتن / فى / گەشكە گرتن
To include, cover	دگىرى / تىرى...	گرتن / جى
To have patience	خۇگرتن	خۇگرتن
To seize, confiscate	دەست ب سەر داد كىشىت / دگرت	كەلۈپەل گرتن
Hill	گر	گرد
Assembling	گربوون	گربوونەو
To bring together, collect	خر كرن	گربوونەو
Small hill	گر ك	گردۆلكە
Tubby	قوت و قەلەو	گرددەلە
Wrinkled, shrivelled	كرمشى / قورمچى	گرژ
Spasm, convulsion	كرژى / رەق بوون	گرژى / ماسولكە
Constrict, tense, stress	تەنگى / تەنگ	گرژى / رەوش
Problem, disgust	ئارىشە / ئالوزى	گرفت / ھەرس
Political problem	گرفتارى / ئارىشە	گرفت / سىياسى
Be involved	توش بوون	گرفتاربوون
Rumbling	گمىن / رەقرەقى	گرماندن / گرمەى ھور
Bang	گورم / تەقەن	گرماندن / گرمەى تۆپ
Rumble boom	گمىن	گرمە
Rumbling	رەقرەق	گرمەگرم / گرم و ھور
Thunder	گورگورى / گورمىن	گرمەى ھور / گۆرە
Rough	گر	گرىچ
Important	گرنك / فەر	گرنك
Importance, significance, merit	گرنكى	گرنكى

English	بادینی	سۆرائی
Flay	کەون / کەفل	گروون
To flay	کەفل کرن	گروون کردن
Bet, stake	کەرەو	گەرەو
To bet, stake	کەرەو کرن	گەرەو کردن
Knot, loop, snarl, knur, complex, plot, phrase, riddle	گرێ / گرێک	گرێ
Plot	گرێ / ئالوزی	گرێ
Phrase, grammar	گرێ	گرێ / ریزمان
Plot (novel)	گرێ	گرێ / ئەدەب / رۆمان
Psychological complex	گرێا دەروونی / گرێ یا دەروونی	گرێ / دەروونی
Oedipus complex	گرێا ئۆدیپی / ئالوزیا ئۆدیپی	گرێ / ئۆدیپ
Riddle, puzzle	مامک	گرێ / گرفت
Problem, knot	ئاریشە	گرێ / کێشە
Decade, decennial	دەه	گرێ / دە
Bond, contraction	هەقەبەند / هەقەبەست	گرێ / گرێ بەند
Marriage contraction	هەقەبەندا هەقژینی	گرینی هاوسەری
Lease, contract of tenancy or rent	هەقەبەستا کری	گرینی کری
Bill of sale, contract of sale	هەقەبەندا فرووتنی	گرینی فرووتن
Ganglion	گرێا دەمار	گرینی دەمار
Loop, noose	گرێا وەرێسی	گرینی / پەتی مل
To tie up, to knot	گریدان	گریدان

English	بادینی	سۆزانی
Tied up, failure of consummating marriage	گریدای	گریدراو
Tied up, knotted	گریدای	گریدراو
Loose knot	شل / بهردایی / قه کری	گری قولفه
Intricate knot	ئالوز	گری کویزه / گری کوزه
Weeping, crying	گریان / گرین	گریان / گرین
Assumption	گریمان	گریمان
Weeper	گریکهر	گرینوک / کزگری
Blaze, flame	گۆری	گر
Circular motion	چهمهرهیی / لقینا	گر
	چهمهرهیی	
Prominent (teeth)	دیار / گره گر	گر / ددان
Hoarse	دهنگ کهتی	گر / دهنگ گریووه
First rays of rising sun	تیریز / تیشک	کزنگ
Unfairness	زورداري	گزینی
Headman, master, chieftain	سهرۆک	کزیر
Vegetation	ههشیناتی / ههلز	کزوکیا
Broom	کیسک	گسک
To sweep	کیسک دان / مالیشان	گسک دان
Sweeper	کیزیفان	گسکدهر
Every	ههمی	گشت
General, public	گشتی	گشتی
Promise	سوز	گفت
To promise	سوزدان	گفت دان

English	بادینی	سۆزانی
Conversation	گفتوگو	گفتوگو
Gland	لڭك / ئالو	گلاند
Sweat gland	لڭكا خوهدانى	گلاندی / ئاره قه
Tear	لڭكا روندك	گلاندی / فرميسك
Mammar, mammal	لڭكا مه مك	گلاندی / مه مك
Nerve	لڭكا ده مار	گلاندی / ده مار
To fall, roll	كريل دكه ت	گلان
Be engaged, be involved	توش بوون	گلان / تيوه گلان
Cause to roll	كريل كرن	گل بوونه وه / كلور بوونه وه
To seize	ده ست ب سهردا كرتن	گلدانه وه
Complaint	كازنده	گله یی
Obelisk, light	كلوپ	گلوپ
Clay, mud	ته قن	گل
Get defiled	كرتيكری / پيس بوی	گلاو
defile	كرتيت كرن / پيس كرن	گلاو بوون
Impureness	نه بزينيتی	گلاوی
Blaze, flare	گوری	گله
Grave	گور	گلگو
Eyeball	توپكا چاقی / يبيكا چاقی	گلینه
Melon	گندوره	گندوره
Nipple	گومك / سهرمه مك	گو (مه مك)
Teat, tit	سهركيت مه مك / مژمژوك	گو (مه ميله) چچه
Globe	گوگ / جيهان	گو (زه وی)

English	بادىنى	سۇرانى
Problem	ئارىشە	گۈبەن
Staff, crook, hockey stick	كوپال	گۈپال / گۇچان
Button, bud	بشكوژ	گۈپكە / گۈپپتە
Be crippled, rickety	گىرى / كروتى / لەنگ	گۈت
Randomly, bulk	گۈترە / جەلەب	گۈترە
Maimed in the hand	قۇل	گۈچ
Hockey stick	كوپال	گۈچان / گۈپال
Song, ballad	ستران / مقام	گۈرانى
Singer	ستران بىژ	گۈرانى بىژ
Socket, sock	گۈرە	گۈرەۋى / گۈرى / گۈرىيە
Mentioned, former	ئاقىبرى	گۈرىن
Grave, tomb	گور	گور
Change, shift	گۈرۈپ	گۈران
Graveyard, cemetery	گورستان / زيارەت	گورستان
Grave digger	گور كول	گۈرەلەكن
Grave guard	زىرەقانى گور / زيارەت	گۈرەۋان
Pressure of earth on fresh grave	قەبرىت شىيىت	گۈرەۋشار
To exchange	گۈھارتىن	گۈرىنەۋە
Porous clay pot	جەر	گۈزە
Yearling calf	گۈلك (سالەكى) جانى	گۈزەلە
Ankle	گۈزەك	گۈزىنگ / گۈزىنگ
To stab to death, to slay, From ear to ear	سەرۋى قەكرىن	گۈشا و گۈش
Meat	گۈشت	گۈشت

English	بادینی	سۆزاشی
Gravy	ئاققا گۆشتی / مت فینی / ئاقگۆشت	گۆشتاۋ
Carnivore	گوشت خور	گۆشت خۆر / بالندە
Butcher	گوشت فروش	گۆشت فروش
Corpulent, flesh, pump	ب گۆشت / قەلەو	گۆشتن
Vegetarian	گوشت نەخور	گۆشت نەخۆر
Angle, corner	گوشە / کوژی	گۆشە
Goniometer	گوشەپیف	گۆشەپیو
Recluse	بەھیمە / قەلەندەر	گۆشەگیر
Magazine	گوفار	گۆفار
Pronunciation	دەنگکردن / ژار کرن	گۆکردن
Sulphur	گۆگرد / کبریت	گۆگرد
Pond	گۆل / ئاقگر / ئەستیل	گۆل
Calf	گولک	گۆلک
Goal, score	گۆل	گۆل
To score	گولکرن	گۆلکردن
Lake	گۆم / گۆل	گۆم
Pool	گۆم	گۆماو
Magazine	گوفار	گۆوار / گۆفار
Eye ball	بیبیکا چاقی	گۆی چاو
Globe	جیہان	گۆی زەوی
Nipple	سەر مەمک	گۆی مەمک
Excrement	گۆی	گۆ
Earring, eardrop	گۆھارک	گۆارە
Transportation	قە گۆھاستن	گۆاستنەوہ

English	بادینی	سۆزانی
Udder, dug	گوان / گوهان	گوان
Speech, discourse	گوتن	گوتن
Tom-cat, tommy cat	نیره کتک	گورپه / پشيله
Active, lively	بزيف / جابک / لڦوک / زيره ک	گورج / گورج و گۆل
Quick, alert	پلهز / وريا / ليکدای	گورج
Kidney	گولچيسک	گورچک / گورچيله
Brave	زيره ک	گورد
Bundle	درب	گورز
Wolf	گورک	گورک
Rope	وهريس	گوريس
Warm	گهرم	گور / گهرم و گور
Energy, impetus	شيان	گور
Threatening	گهف	گوره شه / هه ره شه و گوره شه
Predicate	گوزاره	گوزاره
Meaning	رامان	گوزاره
Expression	ده برين	گوزاره
Passage, passing	ده ريار / بورين	گوزهر
Living	ژيار / ژيان	گوزهران
To thrust	ئيريش / پالدان	گوژم
Sum, cost	کزی / سه رجهم	گوژم
Happy	که يف خوش	گوشاد
Guile, squeezed	گفاشتی / گفواشتی	گوشراو
Squeezer	گوفيشک	گوشهر
To squeeze	گفاشتن	گوشين

English	بادینی	سورانی
Leprose	گوری	گول
Leper, leprous	بازو / کوتی	گول
Bullet	گولله	گولله
To shoot fire	گولله باراندن	گولله باران
Well-fortified, shield, safeguard	باز به بند / گولله به بند	گولله به بند
Mangy, scabby, leprosy	گوری	گولیسی / گوری
Flower, rose	گول	گول
April and may	گولان	گولان
Tea-rose, rose water	گولاف	گولاف
Vase	گولدان	گولدان
Rose garden, orchard	گولستان	گولستان
Sun flower	گول به روز	گوله به روزه
Lost, missing	به رزه	گوم
Doubt, suspicion	گومان	گومان
Astray	ری وندا / سه رگ را	گومرا
Dome	گومبه د	گومبه ت / گومه ت / گومه ز
Leap	گیفتک	گومه ته
Bound, leap	پابه بند / فرقاس	گومه ز
Testicle, spermatic cord	گون	گون
Sin	گونه ه	گوناح / گونه ه
Sinner	گونه هبار	گوناحبار
To commit sins	گونه ه کردن	گوناح کردن
To harmonize, fit	گونجان	گونجان

English	بادینی	سۆزانی
Suitable, appropriate	گونجاو	گونجاو
Village, countryside	گوند	گوند
Pasta, dough	گمرک	گونک
Hernia, rupture	رتلۆ	گونک
Sack	خیشک / گونیک / میتافک / تهلیس	گونیه
Excrement	گووی	گوو
Inside of cheek	هنارک / هناراروی	گووپ
Chubby	پووتژی	گووپن
Customs, tariff	گومرک	گومرک
To pay customs duties	گومرک دان	گومرک دان
To impose, customs	گومرک کرن	گومرک کردن
Ear	گوھ	گوی
Hard auditus	گوھ گران	گوی گران
To obey	گوھ دان	گوی دان
Donkey	کەر	گوی دریژ
Calf	گولک	گویره که / گۆلک
Heed	گوهدان	گویراهیشتن
Obedient	گوهدار	گوی رایهل
Obedience	گوهداری	گوی رایه لی
Tetanus, lockjaw	گوھ رهپ	گوی رهپه
Walnut	گویز	گویز
Razor	گویزان	گویزان
To transport, transfer	قه گواستن	گویزانه وه
Carrot	کیزهر	گویزه ر / کیزهر

English	بادینی	سۆزانی
Hard of hearing	خەف کران / کەر	گویی قورس / گویگران
Alert	خەوسقە	گویی قولاخ
Deafened	کەر	گویی کپ
Listener	گۆهدار	گویگر
Head	سەر	گویلاک
Calf	گولک	گویلک / گولک
Leave out, neglect	گوھ نەدان	گوینەدان
Bulky		گەپ
Gossip, chit-chat	گۆت گۆتک	گەپ
Gypsum	گیچ	گەچ / گنچ
Beggar	خوازۆک / خوازخوارۆک	گەدا
Stomach	هینرۆک / ئاشنک	گەدە
	چلدا نەک / عویر	
If	ئەگەر	گەر / ئەگەر
Spawn, eggs of insect, roe	خەرز	گەرا
To lay eggs, form eggs	کورک بوون	گەرادانان
Dust, blemish	توز / گلیش	گەرد
Conjugation	پینگە گریدان	گەردان
Sacrifice	گوری / فیدا کرن	گەردان
	خۆبەخت کرن	
To sacrifice	گوری کرن	گەردان کردن
Necklace	گەردەنە	گەردانە
Tempest, whirlpool	بارووف / باگەر	گەرداو
Microscope	مایکروسکۆپ / هوربین	گەردبین
Neck	گەردەن / ستۆ / هەقە	گەردن

English	بادینی	سۆزانی
To forgive, set free	گهردن ئازاد کردن	گهردن ئازاد کردن
Submissive	سه‌رشۆر	گهردن كه‌چ
Sand-spout	بابه‌لیسكه‌	گهردولولول / گهرده‌لول
Universe	گهردوون	گهردوون
Hot, warm, negative	گهرم	گهرم
To bathe	سه‌رشوشتن	گهرما و کردن
Temperature	گهرماپیف / پیو	گهرماپیو
Hot bath, bathroom	گهرماف	گهرماو
At once	ئیکسه‌ر	گهرما و گهرم
Warmth, heat	گهرمای	گهرمای
Become warm	گهرم بوون	گهرم بوون
To warm up	گهرم کردن	گهرم کردن
Warm and hot, direct	ئیکسه‌ر / ب گهرمی	گهرم و گوپ
Warm region	دهشت	گهرمه‌سیئر / گهرمیان
Heat	گهرمی	گهرمی
Thermometer	گهرم پیف	گهرمیژمیئر
Throat, gullet, gorge, pharynx	هه‌فكه‌ / گه‌روی	گه‌روو
Necessary, needy	پیندقی	گه‌ره‌ك
Mangy, scabby	گوپی	گه‌پ
Curred, lame	له‌نگه‌ / سه‌قه‌ت	گه‌پ
Tyrn	گه‌پ	گه‌پ (نۆره‌)
Attempt, try	گه‌پ	گه‌پ (خوول)
Vortex, whirlpool	گه‌پ اگه‌راف-زفره‌كه‌	گه‌پ (ئاو)
Traveller	گه‌پۆكه‌	گه‌پال
Travelling, walking	گه‌پیان / گه‌ره‌ان	گه‌پان

English	بادینی	سۆزانی
To turn, come back	زقَرین	گه پانه وه
Metal fountain	گه رماڤ	گه پاو
Traveller	گه روک	گه پوک
Quarter	گه ره ک	گه په ک
Disharmony, chaos	بی سه روبه ری	گه په لاوژه
To be mangy, scaby	گوپی	گه پیسی
To bite	لهق	گه ز/ گه زه/ گه زتن
Boasting, bragging	شانازی	گه زاف
Tamarisk, manna	گه زو/ گه ز	گه زو
Blooming, flourishing	گه ش	گه ش
Be delighted	گه شپوون	گه شانده وه
Fresh, blooming	گه ش	گه شاهه
Travel, tour	گه شت	گه شت
To travel	گه شتکردن	گه شتکردن
Record of travel	گه شتنامه	گه شتنامه
Tourism	گه شت و گوزار	گه شت و گوزار
Puff, Fire, blaze, flame	گه شکر	گه شکردنه وه
Faint	تهپ	گه شکه
Joy	تهپ	گه شکه
Faint, eclipse	تهپدار	گه شکهدار
Increases, growth	شین بوون	گه شه
To grow	شین بون	گه شه کردن
To threat	گه ف	گه ف/ گه ف و گوپ
Barking	رهوین	گه فه/ گه فین
People	گه ل	گه ل

English	بادینی	سۆزانی
August	گه لاڦیژ / ته باخ	گه لاویژ
Stupid, silly	به هیمه	گه لحو / گه لۆر
Gully, gorge	نهال / گه لی	گه لیلی
Leaf	به لک	گه لا
Autumn, fall	پاییز	گه لاریزان
To prepare, polish	ئاماده کرن	گه لاله
Be about to end, be about well-organised	چی بوون	گه لاله بوون
To prepare, manage	ئاماده کرن	گه لاله کردن
Male dog, mastiff	کوچک / سه	گه مار (نیره سه گ) / گه مال
Siege, blockade	دورپیچ	گه مارۆ
Embargo, sanction	دورپیچا ئابوری	گه مارۆی ئابوری
Stupid	به هیمه	گه مره
Game	گیم / یاری	گه مه
To play	گیم کرن / یاری کرن	گه مه کردن
Boat	گه می	گه می / گه می
Fetid, stinking	گه نی	گه ن / بوگه ن
Evil-smelling pool, putrid smell	گولاگه نی	گه ناو
Young	گه نچ / لاو / خورت	گه نچ
Treasure	خزینه	گه نجینه
Treasurer	ئه مینداری خزینه	گه نجینه وان
Remainder, ermanent	به رمایک	گه ند / گه نگ
Rotten, putrescent	رزی	گه نده ل
Wheat	گه نم	گه نم
Wheaty	گه نمى	گه نم رهنگ / گه نماوی

English	بادینی	سورانی
Maize	گه‌مشام	گه‌نمه‌شامی
Putrefy, rot	کرنی / ته‌بو / نو‌ش	گه‌نه
Rotten, putridity	گه‌نین / رزین	گه‌نین
Rotten, putrid	گه‌نیو / رزیو	گه‌نیو
Bawd, pimp	گه‌واد	گه‌واد
Certificate, witness, testify	شاهی‌دی	گه‌واهی
Stupid, silly	به‌هیمه	گه‌وج
Big	مازن / مه‌سن	گه‌وره
Great, gravy	مه‌سن / مه‌زن	گه‌وره
Important, responsible	گر‌تک	گه‌وره
Grown-up, senior	زه‌لام	گه‌وره
To bring up, up bring	خودا‌تکرن	گه‌وره‌کردن
To enlarge	مه‌ز‌تکرن	گه‌وره‌کردن
Head of family	ماسنی مالی	گه‌وره‌ی مال
Rolling motion	گر‌یل کرن	گه‌وزان
To roll on back	گه‌ق‌زین	گه‌وزین
Gem, essence	گه‌وه‌هر	گه‌وه‌هر
Jewel, trinket, ornament, finery	زیر و زین	گه‌وه‌رات
Convey, transmit, communicate	گه‌هاندن	گه‌یاندن
To come	گه‌ه‌شتن	گه‌یشتن
To arrive	گه‌ه‌شتن	گه‌یشتن
Received, delivered	گه‌ه‌شتی	گه‌یشتوو
Ripe, mature, full-grown	گه‌ه‌شتی	گه‌یشتوو / پی‌گه‌یشتوو

English	بادینی	سورانی
Conductor, conductive	گههینەر	گهیهنەر
To connect, link, join	بهستن / گریدان	گهیهنەر
To ripe	گهههشتن	گهیین
Ripe, mature	گهههشتی	گهییو
World, universe	دنیا / جیهان	گیتی
plaster	کلس	گنچ
scale, manometer	پهستانپیف / پیقه	گنچ
Quarrel, wrangle	ئاریشه	گنچهل
Fond of, longing	ئهقین / ئهشق	گیروده
Threshing with oxen	گیره	گیره
Problem, concern	ئاریشه	گیره
Quarrelsome, disruptive	شهروک / شیم	گیرهشیوین
Lame	لهنگ / سهقهت	گیر
Gear, shift	گیر	گیر
To run, manage	ریقهبرن	گیران
Restore	زقراندن	گیرانهوه
Carrot	گیره	گیره
Giddy, silly	گیر	گیر
Whirlpool, eddy, vortex	زهفرهک / گهراڤ	گیراو / گیره
Whirlwind	بوران / باهر / بابهلیسک	گیرهلوکه
Simple-minded	بههیمه / تی نهگههشتی	گیرل
Cherry	گیرلاس	گیرلاس
Grass	گیرا	گیرا
Soul, spirit	گیران	گیران

English	بەدایینی	سۆزانی
Living creature	گیاندار	گیاندار / گیانلەبەر
Moment of death	گیاندان / روودان	گیاندان
Angel of death	گیانکێش	گیانکێش
Dear	خوشتفی	گیانە
Animal	گیانەوەر	گیانەوەر
Pocket	بەریک	گیرفان
Pickpocket	دزیکەر	گیرفانپ
Kid	گیسک	گیسک
To eclipse, sink down	غەیری بوون	گیران
Solar eclipse	رۆژ غەیری بوون	گیران / رۆژ
Lunar eclipse	هەیف غەیری بوون	گیران / مانگ
Detained, under arrest	گرتی	گیراو
State prisoner	گرتیی سیاسی	گیراوی سیاسی
Mixture	تێکەڵ	گیراوە
To disdain, be puzzled	نێگەران / دودل	گیرخواردن / چاش مان
Prisoner, captive	گرتی	گیرۆدە
Involved	توش بو / وەریتی	گیرۆدە
Crisis, difficulty, question, problem	تەنگافی / ئارێشه	گیروگرفت
Whistling, whizzing	کەزگە	گیرەگیر
Hay cock, stook	قرش / قەسەل	گیرشە
Sheath	کافلان / قەبیرە	گیرف

English	بادینی	سۆزانی
L The 22nd letter of the kurdish alphabet	ل	ل
Side, aspect, direction	لا / رهخ	لا
Deposition, dismissal, discharge, to displace, to remove	ژی برن	لابردن
Lame	لهنگه	لابه لا
Zig zag	سه رخوش	لابه لا (کهس)
Flank, side	لا / رهخ	لاپال
Waist, middle	ناققهه	لاپال
Boot (s), shoes (for sports)	لاپچین	لاپچین
Hint, remark, implied criticism	به لا / تهعلیق	لاپلار
Paper	لاپهپ	لاپهپ
Sideroad, isolated, recused	جودا / بههیمه	لاپهپ (کهس)
Page	لاپه ره	لاپه ره
Broke, bankrupt, insolvent	بی پاره	لات
Uncultivated land, non-ploughed land	زه قی یا نه کیلای	لات
Subside, recused	دویر	لاته ریک
Temple (between ears and eyes)	گولیسک / جینیتک / زلوف	لاجانگ
To disappear, go away	چوون / نه مان	لاچوون
To vanish, be moved, be removed	به رزه بوون	لاچوون
To deviate	لادان / قاریبون	لادان
To avoid, to remove	لادان / ژی برن	لادان

English	بادینی	سۆزانی
Out of law	سەرچل / لادەر	لادەر
Deviated	لادایی	لادەر
Village, countryside, hamlet	گوند	لادی
Villager, rustic	گوندی	لادییی
Inclined, oblique, bent, leaning	لهنگ	لار
To bend, tip	خوچر کرن	لارکردنهوه
Elegant walk, swaying gait	تهرز / خوههزاندن	لارولهنجه
Detour, side road	فاری	لاری
Stupid, ignorant, unintelligent	بههیمه	لارک
Heedless, reckless, slack	شیم	لاسار
Imitation, miming	چاقلیکرن / لاسایی	لاسایی
Classic	کلاسیک	لاسایی
Plastic, stretchy, rubber	لاستیک	لاستیک
Stump, stub, neck, stem	قورم	لاسک
Species of apple red on one side	سگیفا سور	لاسوره
Ill-balanced, imbalanced	نهههمشهنگ	لاسهنگ
Corpse, carcass	کهلهخ / کهلهش	لاشه
Boast, vainglorious	شههنازی	لاف
Flood, spate	لیسور / ناف رابوون	لافاو
Leg	لینگ	لاق
To mock at	ترانی	لاقرتی

English	باديني	سوراني
Side, flank	رهخ / ته نشت	لا قه د
Corpse, carcass	کهله خ	لاک
Alley, back street	کولانک / کوچه	لاکولان
Occasional smoker	لاکیش	لاکیش
Oblong carpet , rectangle carpet	لاکیش	لاکیش
Rectangle	لاکیشه	لاکیشه
The end of mouth, side bridle	لالغاف / هه قسار	لالغاف
Maternal uncle, mother's brother	خال	لالو
Estranged, alienated	زیز	لالووت
Dumb, mute	لال	لال
To lament, wail, elegize, mourn	بی بیژن	لالانهوه (لاواندنهوه)
To implore, beseech	لاف لاف کرن	لالانهوه
Lamp	لهمبه	لامپا
Cradle	لاندک	لانک
Nest, den, lair	لانه / هیلین	لانه
Immigrant, shelterless, homeless	دمرودمر / بی پهنا	لالنهواز
Youth, young	لاو / خورت	لاو
Slim, thin, meagre	زهعیف / بی خیر	لاواز
To lament, comfort	لاواز	لاواز
Secondary incidental	لاوه کی لره خه کی نه ترنگه	لاوه کی
Side	لا	لایه ن
Felt, pad	تاتی / ته حتی	لباد
Lower lip, jaw	ته نرین	لچ

English	بادینی	سۆزانی
Pout	روترشکری / زیز	لچ شوپ
Pout	ئه نرین رویی / روترشکری	لچن
Two lips	ههردولیف	لچ و لیو
Pout	ئه نرین / رویی	لچه
Snorting, grunting	بخ بخ / خرخر	لرخه لرخ
One who snorts, snorter	خرخرکه	لرخن
Gulp, swallow	داقورتن / فرک / گولپ	لرف
Rustle, guiping	داقورتن / دانوران / شنگین	لرغه لرف
To lick, lap up	تالیستن	لستن
Bridle, rein, bit	لغااف / ههفسار	لغاو
To bridle, rein in, curb	لغااف کرن	لغاوکردن
Sponge, luffa	ههورهک / ئهورهک	لغه
Branch, bough	لق	لق
Branch, section	پهژن / پهژک / لک	لک
To stick	لهسقاندن	لکاندن
Sand	خیز / زیخ	لم
Snout, muzzle	لهمبوز	لمۆز
Leg, thigh	لنگ	لنگ
Reddish kind of bean	لوبیک	لوییا
Crease, wrinkle	گلفچی / کرزی	لۆچ
Flexure, undulation	جهمین لولان	لۆچ (جلك)
Creased, wrinkled	قورمچی / کرمشی	لۆچدار
Leg, step, stride	لینگه هه کری / پینگاف	لۆق
	مهزن	

English	بادینى	سۆرانى
Long stride, trot	چار گاڭشى / چار بازى	لۆڭن / لۆڭە
Cotton	پەمبى / پەمبو	لۆكە
To blame, complain	لومە	لۆمە
Be suitable, compatible	بەر ب ھەف	لەروان
Nose	دەفن / كەپى	لەوت
Be conceited	دەفن بلند	لەوت بەرز
Summit, peak, top	گوپىتك / لوتكە	لەوتكە
Big-nosed	دەفن مەزن / دەفن درىژ	لەوتە
To howl	زىقەن / بۆرەن	لەورانەن
Soft and silky	شل و مل / خلى	لەوس
Smooth, hairless	بى موى / روخلى / لەوس	لەوس (بى موى)
Beardless	بى رىھ / كوسە	لەوس / لەوسكە
Cheater, cunning	دەخاپ / لىپوك	لەوس
Whinny	حەرر / شەين	لەوشكە
Sobbing	نەسكە / ئىس / گەرن	لەوشكە
Curly, frizzly hair	گەرنزى / گز / ئالەن	لەول
Howling	لەورەن	لەورە لەور
To roll up, to curl	دەئالەنەت / دەچەت	لەول دان
At, on, in	ل	لە
At the level	ل ھەمبەر	لە ئاستى
Concerning, regarding	ل بابەت / دەرحەق	لە بابەت
Instead of, on behalf of	ب ناڭى / ژ شون	لە باتى / لە برى / لە برىتى
Convenient	ھەژى / كىرھاتى	لە بار
To a bort, abortion	بەرھافىن	لە بارچوون

English	بادینی	سۆزانی
About, on	ل سەر / ل دور	له باره‌ی
Marzipan, sweet almond paste	شرینیایی ابا هیف و شه‌کر و سپیلکا هیکه	له بزینه
Parched peas	له به‌له‌بی	له به‌له‌بی
Below	ل بن	له بن
Because of	ژ بهر	له بهر
Because of	له‌ورا / داکو	له بهر نه‌وه‌ی
In front of, remarkable	دیار / ل پیش چاف	له بهر چاو
To take in to consideration why?	ژ بهر نه‌کرن	له بهر چاو بوون
To take off, to undress	ژ بهر چی؟	له بهر چی؟
At the presence of, from the mouth of	ریس کرن	له بهر داکه‌ندن
To memorize	به‌رده‌ف / ب پیش چاڤی	له بهر ده‌م
To sift	ژ بهر کرن	له بهر کردن
To forget, neglect	موخل کرن / بیژینگکردن	له بیژینگدان
Palm	ژ بهر برن	له بهر بردنه‌وه
Palmist, chiromancer	نافده‌ست / ناف کەف	له پ
After, beyond	له پین	ناو له پ خوین
Later, after that	پاشی	له پاش
At the absence of, behind the back	پاشتر / پشتی هنگی	له پاشا / له پاشانا
Beside	ل پشت را	له پاش مله / پاشمله
Suddenly	تک	له پال
At the back	ژ نشکیڤه	له پیر
	ژ پشتڤه	له پشته‌وه

English	بادینی	سۆرائی
Ahead, before, in front of	ل پېش	له پېش
For, for sake	پېخه مهت	له پېناو
Half, piece, fragment	نیف	له ت
Because of, under pressure of	ژ بهر	له تاو
With, beside, together with	د گه ل	له ته ک
Beside	ب رخ ڼه	له ته نیشته
Dislocation, luxation	گه ه چوون	له جی چوون / له گه چوون
Instead of, in lieu of	ژ شون / ب ناڅی	له جی ی / له جیات ی
To print, publish	چاپ کړن	له چاپ دان
Compared to, with	همه څه بهر کړن / هم بهر کړن	له چاو
Envious	حه سیر / ده سوک / ده خسدار	له چهر
Mean, miserly, stingy	رژد / قهلس	له چهر
Kerchief, head cover	ده سروک	له چک
To deceive, cheat	خا پان دن	له خسته بردن
Boastful, proud	شه ه نازی / ژخوه رازی	له خوبایی
To have forgiveness	پیار / دل فرمه	له خوبو ورده
To have capacity to do it	شیان	له خو راپه پموون
By himself, automatically	ب خوه / خوکاری	له خو وه
To give birth, to be born, beget	ژ دایک بوون	له دایک بوون
Maternity hospital	نه خوشخانه ژ دایک بوونی / خه سته ژ دایک بوونی	نه خوشخانه ی له دایک بوون

English	بادینی	سۆزانی
Finally, later	لدوماهی	له دوا ییدا
To knock at the door	دهرگا قوتین	له دهرگا دان
To lose	ژ دهست دان	له دهس دان
To quake, quiver, oscillation	ههژان / بوره بور	له رانه وه / له رینه وه
Ague, tremble, shiver	لهرز / تا	لهرز
To shiver	گریزه / لهرزین	لهرز گرتن
Permanantly trembling	لهرز ههک / لهرزو ک	لهرزۆک
Typhoed fever, malaria	تیفو / مه لاریا	لهرزوتا
Quaking	لهره کرن / ههژین	لهرزۆک
Frequency	لهره	لهره لهز
Slim, thin, feeble	زهعیف / زراف	لهپ
Clear, explicit	زهلال / نهشکهره	لهپوو
In the face of	ل پروی	لهپوو
Taste, pleasure	تام / لهزهت	لهزهت
Tasty, delicious, pleasant	ب لهزهت / ب تام	به لهزهت
Above, over, about	ل سهه	له سهه
Why? because of what?	ژ بهرچی	له سهه رچی
Calm, quiet, still, silent	هیدی / دلی خۆ	له سهه رخۆ
Body	تهرم / لاش	لهش
Ceremonially impure	نه بژین / داو بیس	لهش پیس
Sane, healthy	ساخ / ساخ لهم	لهش ساغ
Active	چه لهنگ	لهش سووک
Inactive	سهست / نه چالاک	لهش قورس / گران

English	بادینی	سۆزانی
Army, troop	له شکر / سوپا	له شکر
To mobilize army against, to advance, usurp	له شکر ئینان / داگیر کرن	له شکر کیشی
Camp	له شکر گه	له شکر گا
Body	لاش	له ش و لار
Loose, slack	شل / خاف	له ق / شلوق
To bite	له ق	له ق / له قه / گهزه
Kick	شهق / پى	له ق / له قه / شاپلاغ
Stain, spot, blemish	پتک / پنى	له که
Stained, spotted	پت پتک / له که بار	له که دار
With, together	دگهل / پتکته	له که ل
Inspite of this, despite that, although	هه رچه ند	له که ل نه مه شدا
Basin	له گهن	له گهن
By	ژلایى	له لایه ن
Teacher, tutor, male servant	سه پدا / خولام	له له
To cut of head, execute	سه ر ژیقته کرن	له مل دان
Inside	ژناف / دناف	له ناو
Illuminate, demolish, terminate, annihilate	ژناف برن	له ناو بردن
Elegant walk, to reel, stagger, swing	هه ژان	له نجه
Lame, cripple, out of balance	له نک	له نک
Even, equal, balanced, anchor	هه قسه نک / له نکهر	له نکهر

English	بادینی	سۆرائی
Harbour, port, anchorage	لەنگەر گەھ / بەندەر	لەنگەرگا
Talkative, garrulous	پەڕیژ	لەوچە
Grazing	چەریان / وار کوز	لەو پ
To mind, to graze	چەر / لەو پ	لەو پاندن
Grazing-ground	پاوان / چێرە / کوز	لەو پگا
There	ل وێر	لەو
Amnesty, forgiveness	لێبۆرین	لێ بۆردن
To inquire	پرسیار لێکرن	لێ پرسینەو
To touch	هلمسین / دەسدان	لێخشان
Muddy, miry	تەقنی	لێخن
To forgive	عەفو کەرن / لێبۆرین	لێخۆشبوون
Driver, rider	هازیار / سیار / سایەق	لێخور
To drive, ride	ئاژوتن	لێخوڕین
To hit, beat, strike	قوتین	لێدان
To knock, rap, bang (on lat a door)	دەری قوتین	دەرگا لێدان
To blow (a trumpet)	زەرنا لێدان	زورنا لێدان
To ring, toll (a bell)	زەنگل لێدان	زەنگ لێدان
To coin, mint	دراڤ لێدان	پارە لێدان
To drum, to beat a drum	دەھول لێدان	دەمبک / دەھۆل لێدان
To give an injection	دەرزیک دانان	دەزی لێدان
Discourse	ئاخافتن	لێدوان
To divide	دابەشکەرن	لێدەرکردن
To understand, comprehend	فامکەرن / تێ گەھشتن	لێدەرکردن
To deduce	کێم کەرن	لێدەرکردن

English	بادینی	سۆزانی
Wood, forest	دارستان	لَیْر
Here	قَیْرَی / هر	لَیْرانه / نَیْره
Heavy rain	تاغی باران	لَیْزمه
Flood, tempest, torrent	لَیْسور / لَیْزم	لَیْزماو
Slope, sloping, downwards	نشیف	لَیْژ
To lick	ئالِیستن / ئالاستن / زماندان	لَیْسانه وه
To take, seize	برن / ژسهندن	لَیْسهندن
Torrent, flood	لَیْسور / تیراف	لَیْشاو
Quilt, eiderdown, cover	لَیْغَک	لَیْغه
To get into trouble	لَیْ قهومیان	لَیْقه مان
Bereaved	لَیْ قهومیای / دل شهوات / دل سوتی	لَیْقه و ماو
Forgiveness, tolerance	بورین / ئَیک و دو قه پیل کرن	لَیْکبوردن
Similarity	پَیْکچون	لَیْکچوون
To multiply	لَیْکدان	لَیْکدان
To press, to pick	ژَیْقه کرن / را کرن	لَیْکردنه وه
To retire	شقتن	لَیْکه و تن
To be defeated	شکهستن	لَیْکه و تن
To investigate, study	قه کولین	لَیْکولینه وه
Shallow, muddy, miry, dark, ambiguity, murky	ته قلی / ته تک / قیل	لَیْل
Cloudy, hazy	شَبلی / نه وری	لَیْل (ئاسمان)

English	بادینی	سۆزانی
Opaque	تاری / لَیْلَ	لَیْلَ (ناپوون)
Lip	لَیپ	لَیپ
Edge, bank	رهخ	لَیوار
Full	تۆز	لَیوان
To stare, analyse	لَیئیرین	لَیوردبوونهوه
To scrutinize	دپونزت / سهکرن	لَیوردبوونهوه
To bite lips, repellant	لَیپ گهزتن	لَیوگهستن
Can be expected, predicted	چاقهری کری / بهربین کری	لَیوهشانهوه
Suitable	زۆ هاتن	لَیهاتن
Committee, commission	لَیژنا	لَیژنه
List	لیسته	لَیسته / لیسته
Sticky, gluey, limy	لینج / دهیبش	لینج
Marsh, bog	تهقنی / زهلاو	لِیتاو
Muddy, turpid	تهقنی	لیخن
Sponge	ههورهک / نهورهک	لیفکه
(Skin) eruption, rash, efflorescence	لیر / فزکاندن	لیر
Spittle, slimy	گلیز	لیک
Juiced, squeezed	گقاشک / شیریز	لیک
Slobbering, limy	دهف گریز	لیکن
Lemon, citrus	نیمووک / لهیمون	لیمو
Limon, lime	نیمووکا ترش	لیموی ترش
Sweet limon	نیمووکا شیرین	لیموی شیرین
Limonade	شهربه تا نیمووک	شهربه تی لیمون

English	بادینی	سۆزانی
M The 23 rd letter of the kurdish alphabet	م	م
Longing, fond of	شهیدا	مات / به پەرۆش
Silent, soundless	مت	مات / بی دهنگ
Female	می / میه	مات
Mathematics	حیساب	ماتماتیک
Motorcycle, motorbike	ماتۆر	ماتۆپ
Motor, generator	ماتۆر	ماتۆپ
Sadness, concern, down-hearted	دلشکنتی / نهخۆش / خه مباری	ماته مین
Funnral ceremony, dejection, Depression	به هی	ماته مینی
Kiss	ماچ / راموسان	ماچ
To kiss	ماچکردن / راموسان	ماچکردن
Matter	ماده	ماده
Physical thing, tangible	ماده	ماده
Material, materialist, concrete	مادی	مادی
Snake, serpent, viper, adder	مار	مار
Stang, bitten	مار پیغه دای	مارانگاز / مارگه زتو
Eel	مارماسی	مارماسی
Lizard, dabb	چهپ چه پیسک	مارمیلکه / مارمیلوک / مازمیلوق
Be engaged, fiancée	دهزگر	ماره پیر

English	بادینی	سورانی
To give a dower to, to marry(off) , to conclude marriage contract	مار کردن	ماره‌پرین / ماره‌کردن
Dower, dowry, bride-price	نهخت	ماره‌یی
To abuse	خه‌به‌رگوتن	مارس
Infidel, miscreant, atheist	کافر / بی‌دین	مارس
Gall oak	مازی	مازوو
Yoghurt, curds	ماست	ماست
Water-yoghurt	ثاقه ماست / چقل ماست	ماستاو
She-deer	غزال	ماسک / ناسکی می
Mask	ماسک	ماسک / ماسکه
Musele	زه‌بله‌ک / شلک	ماسولکه
Fish	ماسی	ماسی
Fisher	ماسیگر	ماسیگر
Fishing	ماسیگرتن	ماسیگرتن / پاوه‌ماسی
Mung beans	ماش	ماش
Ejector	گازک	ماشه / په‌نگرگر
Human right, right	ماف / حق	ماف
Jurist	مافناس	مافناس
Carpet	مه‌حقیر	ماقوور
Respectable, goodman	مه‌زن / ماقیل	ماقوول / به‌پیز / سه‌نگین
Origin	ره‌سه‌ن	ماک
Stain, spot	پنی	ماک
She-ass	ماکه‌ر	ماکه‌ر

English	بادینی	سۆرائی
Hen-partridge	میڭه‌و	ماکه‌و
Wily, artful, foxy	فیلباز	مالۆس
Sow, she-pig, female pig	ماهی	مالۆس / خووک
Rabbi	رابی	مالووم / مال
House, home	مال	مال
Wealth, property, family	مال	مال
Farewell	مالئافایی	مالئافایی
Flocks	مالات	مالات
Catasrophy	تهرشقان	مالآتدار
Wealthy, rich	زه‌نگین	مالآتدار
House breaking, burglary, holdup	دزی	مالبیرین
Wife and family	مال و منال	مال و منال
Catasrophy, disaster	مالویرانی	مالویرانی
Tamed, pet	که‌هی	مالی / که‌وی
To tame	که‌هیکرن	مالی کردن / که‌ویکردن
To sweep, clean	مالین	مالین
Uncle, paternal uncle	مام	مام
Midwife	پیرک	مامان
Hen, chicken	مریشک / مامر	مامر
Deer	ئاسک / غه‌زال	مامز
Aunt, paternal uncle's wife	ژنمام	ماموژن / ئاموژن
Teacher	ماموستا / سه‌یدا	ماموستا
Meaning, sense	رامان	مانا
Tired, tiresome	وه‌ستایی	ماندو

English	بادینی	سۆزانی
To make tired	وهستاندن	ماندوکردن
Month, moon	هه‌یف	مانگ
Lunar eclipse	هه‌یف غه‌یری	مانگ گیران
Cow	چێل	مانگا
Monthly	هه‌یفانه	مانگانه
Strike	مانگرتن / لیخستن	مانگرتن
Moonlight	تاقه هه‌یف	مانگه‌شه‌و
Honeymoon	هه‌یقا هنگفین	مانگی شه‌کراو
Arabic lunar (months)	هه‌یقا عه‌ره‌بی	مانگی عه‌ره‌بی
Crescent	هه‌یقا نوی	مانگی نوی / مانگی یه‌ک شه‌وه
To stay	مان	مانه‌وه
Period, time, distance	ده‌م	ماوه
To give time	نۆبه‌تدان / رێدان	ماوه‌دان
Capital, wealth	مایه	مایه / سه‌رمایه
Origin	بنیات	مایه
Insolvent	سه‌رسه‌ری	مایه پووت / نابووت / سه‌رسه‌ری
Insolvent	روت	مایه پوچ / نابووت
Piles, hemorrhoid	باوه‌سیر	مایه‌سیری
Mare	ماهین	مایین
Agent	بریکار	ماینده
Confidence	باوه‌پی	متمانه
To trust	باوه‌ر کرن	متمانه‌کردن
Wish, desire	مراد / ئومید	مراد / مران
Growling, grumbling	مره‌مې	مراندن

English	بادینی	سۆرائی
Duck	وهردهك	مراوی
Snore gently	خرخر	مرخه مرخ
Dead (animal)	مردار	مردار
Death, passing away	مردن	مردن
Dead	مردی / مری	مردوو
Man, human being, man kind	مرو	مرو
Man, human	مروڤ	مروڤ
Humanity	مروڤایه تی	مروڤایه تی
Pearls	مراری	مرواری
Chicken, hen	مریشك	مریشك
Tart, slightly sour	مز	مزر / میخوش
Coppersmith	سهفار	مزگهر
Mosque	مزگهوت	مزگهوت
Largess, tip	مزگینی	مزگینی
Mist, haze	مژومۆر	مژ
Bearing good news, tip	مزگینی	مژدانه
Tip, largess, glad tidings	مزگین	مژده
To suck	میژتن	مژین
Copper	مههس / مس	مس
Fist	مست	مست
Boxing	مستبازی / کولمبازی	مسته کۆله / مشته کۆله
Penny weight	مسقال	مسقال
Musk	مسك	مسك
Serf, villager	بهلهنگاز / گوندی	مسكین

English	بادینی	سۆرائی
Coppersmith	سەفەر	مەسگەر
Saw, trepan, buck saw	مشار	مشار
Full of, filled up with, loaded with	مشت / تژی	مشت
Handful	چەنگ / مستەك	مشت
Discussion, argument	كیش و ڤه كیش	مشت و مپ
Mouse	مشك	مشك
Mousetrap	تەلی مشك	مشكگر
Ash	خولی	مشکی
Turban	مشکی	مشکی
Parasitic, cadging	مشەخۆر	مشەخۆر
Hanger-on, sponger	مفتخوهر	مفتخۆر
Pairs of tongs, tweezers, forceps	گاسك	مقاش
Rumour, hearsay	گۆت گۆت	مقۆمقۆ
Commotion, agitation, bustle	بی سەر و بهری	مقۆمقۆ
Cartoon	مقهوا	مقهبا
Magnet	موقناتیز	مگناتیس
Neck	هەڤك / گەردەن	مل
Muffler, neck scarf	هەڤکری	مل پینچ
To subject, submit, give in	بەر بار	ملدان
Submissive, humble	مل شوهر	ملکەچ
Confrontation, challenge		ململانی
Necklace	گەردانه	ملوانکە
Stubborn, pigheaded	سەر رەق / بی تەبەعت	ملهور

English	بادىنى	سۆزلى
Peak	گۆپىك	ملە
Mumps, parotitis	نىكاف	ملە خرى
Neck band collar	يەخە	ملە وان
Billion	مليار / بليۇن	مليار
Billionaire	خودانى بليۇن دولارا	ملياردىر
Millimeter	مليمەتر	مليمەتر
Million	مليۇن / ھەزار ھەزار	مليۇن
Estate, property	خوھىي / زەويىبار	ملىك
Estate tax	مالانە	ملىكانە
Property owner	مالخو / مالدار	ملىكدار
I, me	من / ئەز	من
Minaret (of a mosque)	منارە	منارە
Child, baby	زاروڭك / بچوپىك / مندال	مندال / مندال
Infant	ساقا	مندالى ساوا / مەلوتكە
New born, neonate, nascent	سۆرىلاتىك	مندالى تازە بوو
Illegitimate child, love child, Whore son	بىزى	مندالى بىزى
Quarrelsome	شىم	مندالى بىزى
Suckling child	زاروڭكى شىرقەخۇر	مندالى شىرقەخۇر
First child	نەخىرى	مندالى يەكەم (نۆبەرە)
Childish, child like	زاروڭكى	منالانە
Child birth	بچوپك بوون / زاروڭك بوون	منالبوون
Womb	تيزانگ / مالبچوپك / پزدان	منالدان
Child hood	بچوپكاهى / زاروڭكى	منالى
	بچوپكاتى	

English	بادىنى	سۇرانى
Twanging, speaking nasally	ئاخافتىن (دەڭىزدا)	مىنگە مىنگە
Snuffler, twanging, nasalizing	بېيىتەكەر / پېننىتەكەر	مىنگىن
Echoism	ئەزى / مىنى	مىنىيى
Selfish	خۇشپايى	مىنىيى
Nightmare	شەڭ پەست / مۆتەكە	مۆتەكە
Bone marrow, brain	مۆخ / مەزى	مۆخ
Model, fashion	مۆدە	مۆدە
Violet colour, mauve	بىنەڭش	مۆر
Seal	مۆهر / مور	مۆر
Sealed	مۆر كرى	مۆر كراۋ
Cloth moth, corrosion	خورپىن / داخوران	مۆرانە
To seal	مۆر كرىن	مۆر كرىن
Weaver, lapidary, seal engraver	مۆر كۆل	مۆرەلەن
Frown, scowling, glowering	روتىش / روتال	مۆپ
Banana	مۆز	مۆز
Museum	ئەنئىنىخانا	مۆزەخانا
Music	مەزىقا	مۆزىقا / مۇسىقا
Musician	مەزىقاژەن / سازقان	مۆزىقاژەن
Water proof, raincoat	بەر باران / ساقو	موشەما (ساقو)
To troop	گىربون / كۆم بون / خرقە بون	مۆلداڭ (سوپا)
To bunch together, group	خرقە بون / ل سەر ئېك	مۆلداڭ (مەپومالەت)
Sheep pen, corral	كۆم بوون	مۆلگە
	كوز	

English	بادینی	سۆرائی
Break, respite	مولهت	مولهت
Leave, permission	ریدان / دهستور / هیلان	مولهت
To allow, permit, grant	دهستوردان / هیلان	مولهتدان
Staring, blank, gazing	زل / زیق	مولهق
Wax, candle, bougie	مۆم / شه مالک	مۆم
Candlestick, candleholder	مومدان / شه مالک / قندالک	مۆمدان
Sealing wax	موما سور	مۆمی سۆر (ختم)
Wick, candlewick, waxwick	فتیلکا موئی	فتیله موئی
Wax light, candlelight	روناهی یا مومئی	رؤناکی مۆم
To wax	موم هه لکردن / گریهردان	مۆم هه لکردن
Mummy	مومیا	مۆمیا
Mumified	مومی کری / مومیا کری	مۆمیا کراو
Glum, morose, frown, scowl	مروس / روترش	مۆن
Vaccine, inoculum, scion	کهزاختن	موتربه / موتوربه
To inoculate, vaccinate	کهزاختن	موتربه کردن
Oilcloth	موشه ما / موشه می	موشه ما
Hair	موی	موو
Shiver, shudder	گریزه / له رزه / ته قز	مووچرک
Salary, wage	موچه / مانگه	مووچه
Earn, employee, salariat	موچه خوهر	مووچه خۆر
Pubic hair	ریقی / روقی / موی بن زکی	مووسه لان

English	بادینی	سۆزانی
Scared, blessed	تبهرك	مووفهرك
Tweezers	مىچىنگ	مووكىش
Hairy, hair-like	ئ ب مويى	موويىن / به موو
We	مه	مه
Lest	داكو	مه يادا
Intention	مه رام / مه قسه د	مه به س / مه به ست
Groom, water-bottle	مه يتر / مه هتر	مه تاره / مه تهره
Trench	سه نگر / چه پر	مه تاريژ / مه تهرىژ
Metre	مه تر	مه تر
Danger	سه هم / ترس	مه ترسى
Mallet, Gavel, staff, force	توپز / هيز	مه تره ق / كوته ك
Riddle, puzzle	مامك / تشنانوك	مه تل
Maji, magian	ئاگر په ريس	مه جوسى
Wrist	زه ند	مه چه ك
Anxiety, curiosity	مه ره ق	مه راق
Intention, wish	مه رام / مه قسه د	مه رام
Flattery	روپايى / دورويى	مه رايى
Condition, term, mortgage	گره و / شهرت	مه رج
Brave	زيره ك	مه رد
Manly	ميرانه	مه ردانه
Manliness	ميراني / ميرانى	مه ردايه تى
Man, human being	مرو	مه رد م / مه ردوم
Manliness	مروى	مه ردى
Jar, vat	كوپ / دهن	مه ركانه
Death	مړن	مه رگ

English	بادینی	سوزانی
Rat-poison	ژار مشک / مشکوژ	مهرگه مشک
Arsenic	زرومات / زرنیخ	مهرگه مووشی
Mohair	مهره ز	مهره ز
Paddy-field	زه فی یا برنجی	مهره زه
Ink	حوبر / مهره کعب	مهره کعب
Ewe, sheep	مه / په ز	مه پ
Marble	مهرمه پ	مه پ مه پ
Flocks, flocks and herds	جهله پ / نازال	مه پومالات
Auction	مه زاد	مه زاد
Sell by auction	مه زاد کرن	مه زاد کردن
Saint	مه زار / مهرقه رد	مه زار
Great, big	مازن	مه زن
Greatness	مازنی	مه زنی
Appetizer, snacks with wine	مه زه	مه زه
Guess, assumption, approximately	مه زاختن / پیژن	مه زنده
Drunk, intoxicated	سه رخوش	مه ست
Water-pot, spout	ئیبیریج / مه سینک	مه سینه
Practice	راهینان / نه ریت / ره وشت	مه شق
To practise	مه شق کرن / کردار رکن	مه شق کردن
Tongs	گاز	مه قاش / ماشه
Scissors	مه قه س	مه قه س
Brazier	مه نقل	مه قه لی
Wile	فیل / حيله	مه کر

English	بادینی	سۆرائی
Tricky, cunning, trickster	حیلە کەر	مە کرباز
Fly	میش	مە گەز
Bird	تەیر	مەل
Mulla, muslim religious man	مەلا	مەلا
Call for dawn prayer	بانگ / نغیڑا سپیڤدە	مەلا بانگدان
Infant	ژن مەلا	مەلا ژن
Swimming	ساقا	مەلو تکه
To swim	مەله قانی	مەله
Swimmer	مەله کرن	مەله کردن
Swimming	مەله قان	مەله وان
To hide, conceal	مەله قانی	مەله وانی
Palate	قەشارتن	مەلا سدان
Excuse, justification, motive	پوتکه / پانکا دەقی	مەلا شوو
Centre	بەهانه / هەنجەت	مەلامەت
Salve, ointment	مەلبەند	مەلبەند
Mamma, breast	مەلحەم	مەلحەم
Breast, bosom, bust	مەمه / مەمک	مەمه
Udder, dug	مەمک	مەمک
To milk	گوان + گوھان	مەمکی گیانە وەر
Bras, brassiere	مەمک دان	مەمکدان
To suck at breast	مەمکبەند / ستیان	مەمکدان
Cooking-pot, kettle, jar	مەمک مژتن	مەمک مژتن
	قازان	مەنجەل

English	بادینی	سۆزانی
Steam-kettle, steam-pot	قازا ناھلمی / قوریکا ھلمی	مەنجەلی ھەلم
Still and deep	مەند / کویر	مەند / مەنگ
Distance, space	دوراهی	مەودا
Wine, liquor, spirits	ئەرەق / عەرەق	مەی
Middle	ناوەند / ناڤین	مەیان
Moderate	نەرم / نەرمەپێباز / نەتوند	مەیانرەو
To coagulate, clot, curdle	گڤین / مەیین	مەیاندن
Tavern, inn	ئارەقخانە / خان	مەیخانە
Arena, space, square	مەیدان	مەیدان
Monkey	مەیمونک	مەیموون
Intoxicant	ئەرەق قەخۆر	مەی نوش
Suffering, toil	زەحمەتی / ژان مەینەت	مەینەت
Coagulation, clotting, curdling	گڤین	مەیین
Female	مێ	مێ
Don juwan, womanizer	مێباز	مێباز
Nail, peg	مێخ / ئاریخ	مێخ
Bitter-sweet	مز	مێخۆش
Pink, carnation, dianthus	مێخەك	مێخەك
Clove	پل / پېغازك	مێخەك / مێخەكە
Husband	مێر	مێرد
Matron, married	ب مێر / شی کری	مێردار / بەمێرد
Nightmare, hobgoblin	ملزوم / ئەجنە	مێردەزمە

English	بادینی	سۆرائی
Meadow	میرگ	میرگ
Insect	پیت / پیتک	میروو
Ant	میری	میرووله
Table	میز	میز
Turban, fillet, headband	کوم / شاشک	میزهر
History	دیروک	میژوو
Historia	دیروکنقسی	میژوونوس
Historical	دیروکی	میژوویی
Fly	میش	میش
Brain, mind	مهزی	میشک
Mosquito	پیشی	میشووله
Honey bee	میش هنگفین	میش مهنگوین
Chicken pox	میرکوته	میکوته
Flocks	چهلهب / میکل	میگل
Beeswax	موما میش هنگفینی	میو
Vine, grape, vine leaf	میو / بهلگی میوی	میو / دارتری
Fruit	فیقی	میوه
Raisin	میویژ	میوژ
Female, feminine	ژنین / میباتی	میینه
Feminity, muliebrity, womanhood	ژنیتی / میباتی	مییهتی
Between	نیغان / بهین	میان
Relationship	په یوهندی	میان
Germ	میکروپ	میکروپ
Microscope	میکروسکوب	میکروسکوپ
People	ملهت / گهل	میلهت

English	بادینی	سۆرائی
Prince	میر	میر
Heritage, inheritance	میرات	میرات
Heir, inheritor	پاشمانگر / میرات خوه	میراتخۆر / میراتگر
Principality, leadership	میریقی	میرایه تی
Prince ship, principality	میرگه	میرنشین
State property, state estate	میری	میری
Urine, piss	میز / دهستا قازراف	میز
To urine, micturate, make water, piss	میز کرن	میزکردن
Urinary, bladder, vesica	میزدان / رۆدین / میزداتک	میزلدان
Mile	میل	میل
Hand, pointer	دهستک	میلی کاتژمیر
Second hand	میلا چرکه / نیشانکه / دهستک	میلی چرکه
Aunt	خالهت و مهت	میمک
Guest	میپشان	میوان / میوان
Hospitable	میپشان دوست / میپشان پهریس	میوان پهروه
Hotel	ئوتیل	میوانخانه
Guest house, rest house	دیقه خان	میوانخانه (دیوه خان)
Host, hostess	خودان مال	میواندار
Hospitality	میپشاندار	میوانداری / میوانیی

English	بادینی	سۇرانى
Guest-like, hospitable	مېھقان دوست	ميواندوست
Fruit	فېقى	ميوه

English	بادینی	سۆزانی
N The 24 th letter of the kurdish alphabet	ن	ن
No	نه	نا
Abnormal, non-ordinary	نه ئاسایی	نا ئاسایی
Deviant, aberrant, perverse	قارٍ	نا ئاسایی
Hopeless, sad	دامای / مه‌لویل	نا ئومید
Immature, soggy	نه‌بالق	نا‌بالغ / نا‌بالق
Bankrupt, broke	بی‌پاره	نا‌بوت
Weak, thin	زراف / لاواز	نا‌بوت
Not suitable, appropriate	نه‌ه‌ه‌زی	نا‌به‌جی
Blind	کور	نا‌بینا
Blindness	کور‌ی	نا‌بینایی
Traitor, hypocrite, double-dealer	نه‌پاک / خاین / دوروی	نا‌پاک
Undesirable, non acceptable	نه‌قیای / دل‌پیس	نا‌په‌سه‌ند
Villain, rascal, whoreson	بی‌زی	نا‌په‌سه‌ند
Servant of the bath	خزمه‌تکاری / سه‌ر شوین	نا‌تر
Defaut, defect, shortcoming	ب‌عه‌یب	نا‌ته‌واو / که‌م / به‌خه‌وش
Immoral, whore	بی‌نامو‌یس / قبی‌ت	نا‌ته‌واو / نا‌کار‌ن‌زم
Imperfect, not correct	نه‌پ‌یک	نا‌ته‌واو / نا‌ری‌ک
Sick, patient	نه‌ساخ / نه‌خوش	نا‌ته‌واو / نه‌ساخ
Insane, idiot, mad, crazy	کی‌م / کی‌م عه‌قل / دین	نا‌ته‌واو
Hybrid, cross bred	دوره‌ک	نا‌ج‌سن / نا‌ره‌سه‌ن

English	بادینی	سۆزانی
Bastard, whoreson	بیژی	نا جسن / زۆل
Compelled, forced, obliged	نه چار	ناچار
To impel, force, compel	نه چار کردن	ناچار کردن
Senseless, insignificant	بی مه‌عنا و بویج	ناچیزه
Non-original	بیژی / بویج	ناچیزه / ناره‌سه‌ن
Enemy, foe	ناحه‌ز / دژمن / نه یار	ناحه‌ز
Enmity, hostility	نه یاری	ناحه‌زی
Depth, inner	ناخ / ژ دل	ناخ
Bitter, ruffle, dull	نه‌خۆش	ناخۆش
Catasrophy, disaster	نه‌خۆشی	ناخۆشی
Wrong, false, incorrect	نه‌دروست / نه‌ساخ	نادروست
Unknown, invisible	نه‌دیار	نادیار
Passive voice	نه‌دیار	نادیار / ریژمان
To export, send, dispatch	هناردن / هنارتن	ناردن
Bitter orange	ناره‌نج	نارنج
Bomb, grenade	قونه‌ره	نارنجۆك
Cluster bomb	قونه‌ریت ئیشی / گۆشی	نارنجۆکی هیشوویی
Orange colour	نارنجی	نارنجی
Cry, scream	قیژی / شهین	ناره‌ته
Crooked, curved, twisted	بیل / شلقاف	ناراست / خو
Liar	دره‌وین	ناراست
Fidgety, restless, uneasy	خه‌م‌سار	ناره‌حه‌ت

English	بادینی	سۆرائی
Grumbly, grouchy	گازنده کەر / ئەنی گری	نارەحەت
Anxiety, restlessness	نەرەحەتی	نارەحەتی
Chaos, disturbance, menace	تێکدان / گێڵەشووک	نارەحەتی
Discontented, dissatisfied, Displeased	نەرازی / ئەنی گری	نارەزا
Bastard, whoreson	بیژی	نارەسەن
Hybrid, crossbred	دورە / دورەگ	نارەسەن
Unjustly, unfairly	زولم و زۆر / گز / بێداد	نارەوا
Injustice, unfairness, tyranny	زولم و زۆری	نارەوایی
Irregular, abnormal, non-organised	نەئاسایی	ناپێک
Odd, queer, not(tidy, chic)	نەپێک	نا / پێک
Coquetry, flirtation	ناز	ناز
Sweetheart, honey, darling	نازدار	نازدار
Delicate, soft, coquettish	نازک	نازک
Sensitive	حەساس	نازک
To coquet, flirt	نازکرن / خو دەلال کړن	نازکړدن
Surname, agnomen, nickname	نازناف	نازناو / ناسناو
Coquettishness, flirtation	نازکرن	ناز و نووژ
Disdain, haughtiness, prid, Selfesteem	نازداری	نازین

English	بادینی	سۆزانی
Unhealthy, patient, sick	نەساخ	ناساخ / ناساغ / نەساغ
Not suitable, unhealthy	نەساز	ناساز
Famous, known, well-known	ب نائ و دەنگ	ناسراو
Coquettish, delicate	نازک	ناسک / نازک
Identity, card	ناسنامە	ناسنامە
Nationalistic identity	ناسناما نەتەوی	ناسنامە ی نەتەوایی
Civil card, civic card, identity	ناسنامە باژێرقانی	ناسنامە ی شارستانی
Severe pain, ache, wound	ب ئیش / ناسور	ناسۆر
Relatives, kins	خزم	ناسیار / ناسیاو
To introduce	ناسین	ناسین
Definity, definite	ناسین	ناسین / رێزمان
Recognition	فەناسین	ناسینەوه
Sad, unhappy	بخەم / کەیف نەخوێش	ناشاد
Not talented, idiotic, stupid	نەشەرەزا / بەهیمە	ناشارەزا
To bury	فەشارتن	ناشتن
To plant	چاندن	ناشتن
Cannot	نەشی	ناشی
Ugly	نەشرین / کرێت	ناشیرین
Simple, humble, innocent	نەقام	ناقام
Unripe, incomplete, imperfect	نەگەهشتی / نەکامل	ناکام
Sudden	ژنشکێقه	ناکاو
Contradict, opposite	هه‌ق‌دەر	ناکۆک

English	بادینی	سۆزانی
Contradictory, enmity	هه قه‌دژی	ناکوکی
Whoreson, bastard	بیژی	ناکه‌س به‌چه
Undesirable	نه‌قیانبار	نااله‌بار
Horseshoe, sole	نال	نال
Moaning, groaning	نالین / ناهین	نالاندن
To shoe (horse)	نالکردن	نالکردن
To give, teach a lesson	ده‌رس دان	نالکردن
Groaning sound	نالین / ناهین	ناله
Sustained groaning	نااله‌نال	نااله‌نال
Moan, whimper	نالیف	نالین
Honour, dignity	نامووس / هه‌تک	نامووس
Letter	نامه	نامه
Message	په‌یام	نامه
Carrier	نامه‌به‌ر	نامه‌به‌ر
Carrier pigeon	نامه‌به‌ر	نامه‌به‌ر / کوتر
Library	کتیبخانه	نامه‌خانه
Booklet, pamphlet	به‌لاقووک	نامیلکه
Bread	نان	نان
Prepare a meal	زاد خوارن / نان خوارن	نان خواردن
Breakfast	تیشته	نان خواردنی به‌یانی
Lunch	فراقین	نان خواردنی نیوه‌پۆ
Dinner, supper	شیف	نان خواردنی ئیواره
To bake (bread)	نانکردن / نانپێژی	نانکردن
Baker	نان پێژ	نانکه‌ر / نانه‌وا
Bread and salt	نان و خوی / تیشته	نان و چا / ژهمی به‌یانی
Oven	فرن / نانپێژی	نانه‌واخانه

English	بادینی	سۆرائی
To plot, trap	پیلان گیران	نانه وه
Plain bread, bread alone	نانی تورسی	نانی وشک
Name	ناف	ناو
Title	ناف	ناو
Inside	ناف/ هوندر	ناو
Noun	ناف	ناو/ ریزمان
Contents	ناقه روک	ناواخن
Stuffing	تزی کرن	ناواخن/ ناوناخن
Unique, incomparable	کیم وینه	ناوازه
Reputation, fame	ناقبانگ	ناوبانگ
Mentioned	ناقبری	ناوبراو
To mention, recite	ناقبرن	ناوبردن
Partition	ناقبر	ناوبر
Mediation, reconciliation	ناقبری	ناوبری
Mediator, peace-maker	ناقکین	ناوبریکەر
Go-between, mediatress	ناقکین	ناوبریکەر
Referee, arbiter	حه کهم	ناوبریکەر/ وهرزش
Reconciliation, mediation	ناقچتی/ ناشت بوون/ به ره فانی کرن	ناوبریکردن
Occasionally, from time to time	ناف ب ناف	ناوبه ناو
One by one, name after name	ئیک دیک ئیک/ ناف دیک ناف	ناو به ناو
Inside, inner side, endothelium	به تهن	ناوپوش

English	بادینی	سۆزانی
Veiled, secret	قەشارتی	ناو پۆشراو
Essence	ئاسل / ئیف	ناوجەرگ
The heart, the centre	ناقەند	ناوجەرگ / ناوجەرگە
Days of feast	رۆژێن عیدی	ناوجەژنان
Region	ناوچە / دەقەر	ناوچە
Center, centre	ناقەند	ناوچەق
Forehead	ئەنی	ناوچەوان
Fate, destiny	چارەنقیس / بەخت	ناوچەوان
Domestic, local	ناقخۆ / هوندەر	ناوخۆ
Ministry of the interior	ومزارەتا ناقخۆ	ومزارەتی ناوخۆ
Famous, well-known	ناقدار	ناودار
Be famous	ناقدار بوون	ناودەرکردن
Palm	ناف دەست / پانیادەستی	ناودەس / ناودەست /
	کەفادەستی /	ناولەپ
Oral cavity, cavity of mouth	ناف دەف	ناودەم
The upper, inner side of the crotch	ناف ران / ناف لینگ	ناو پان / ناوگەل /
		ناولینگ
To lose one's reputation	بی هەتکی	ناوززان
Disreputable	شەر مزار / بی هەتک	ناوزپاو
Bowels	عویروریشی	ناوزگ / ناوزک / ناوسک
Interior of city, downtown	ناف شار / ناقەند	ناوشار
Waist	ناقته تگ	ناوقەد
Insole, palm	کەفا دەستی / ناقمست /	ناوکەف
	سولاهوندوری	

English	بادىنى	سۇرانى
Joint, common	ھەۋېشكە	ئاوگۇيى
To name, giver choose name for	ئاقىرن	ئاوئىنان / ئاوانان
To abuse	ئاقلىتىن / ئىكرىن بىناھەكى كەرىت / خەبەر	ئاوئىنان
Furniture, interior of house	ئاقمالى	ئامال
Moderate	نەرم / ئاقىن	ئاونجى / ميانرەو
Medium, middle	ئاقىنجى	ئاونجى
Nice (weather)	ھېتىكى	ئاونجى / فېتىك
Address	ئاق نىشان	ئاونىشان
Topic, subject	ئاق نىشان	ئاونىشان
Navel, seed	ئاقىك	ئاووك
Core	ئاقىك	ئاووك
Nuclear	ئاقى / گەردىلەي	ئاووكى
Nuclear bomb, A-bomb	بومبىياگەردىلەي / ئاقى	بۇمباي ئاووكى
Not in time, not in asuitable time	نەشۈەخت	ئاوەخت
Contents	ئاقەرۈك	ئاوەرۈك
Centre	ئاقەرەست / ئاقەند / ئىف	ئاوەرەست
Local, internal, interior, domestic	ئاقخۇيى	ئاوەكىي / ئاوخۇيى
Internal security	ئاسايش / تەناھيا ئاقخۇيى / تەنايى	ئاسايشى ئاوخۇيى
Boarder, boarding students	قوتايىن پىشكىن ئاقخۇيى	قوتايى بەشى ئاوخۇيى
Civil war	شەرى ئاقخۇ	شەرى ئاوخۇيى

English	بادینی	سۆزانی
Ministry of the interior, home office	وهزارهتا ناخۆیی	وهزارهتی ناوخوای
Minor, medium	ناوهنجی	ناوهنجی
Secondary	دووهمکی	ناوهنجی / لاوهکی
Medium, means, centre	ناقه‌ند	ناوه‌ند
Moderation, temperateness	ناقه‌ندی	ناوه‌ندی
Centralization, centrality	ناقه‌ند	ناوه‌ندی
Intermediate school	ناقه‌ندی / ناوهنجی	ناوه‌ندی
Secondary school	دوا ناوه‌ندی / دواناوهنجی	دواناوه‌ندی
	/ ئاماده‌یی	
Unique, expensive	په‌په‌ها / هه‌یژا / به‌اگران	ناویژه
Agent, subject	ناقی به‌کر	ناوی به‌کر
Uneven, bumpy, hard	چه‌پ و چه‌ر	ناهه‌موار
Rough, coarse, harsh	ره‌ق	ناهه‌موار
Flute	بلویل	نای
Excellent, rare, valueless	هه‌ره‌باش	نایاب
Capsized, turned over	وه‌رگه‌راندی / به‌ره‌قاژی	نخوون
Upside down, turn about, tip over	به‌ره‌قاژی بون	نخوون بوونه‌وه
Price, value, importance	به‌ها	نرخ
Tariff, pricing, quation	به‌ها کرن	نرخ دانان
Moaning, groaning, whimpering	ئاھین / گری / لورین	نرکاندن / نرکه‌نرک

English	بادینی	سۆزانی
Pray, beseech, implore	لاڤ لاڤ	نزا
Shady side of mountain, cold and shade region	نزار	نزار
To pray, beseech, implore beg	لاڤ لاڤ کرن / هیڤی ژئ کرن	نزاکردن
Shrine, sanctuary	مهزار	نزرگه / مهزارچاک
Temple, saint	په‌رستگه	نزرگه
Mean, humble, lowly	له‌وچه / کیم / بی‌رویمه‌ت	نزم
Low, depressed	نزم / نگی	نزم
Low	نزم / سه‌رنشیف	نزم
Depression	کۆرک / ئه‌ردی نزم	نزمایی / نزمیی
To drop, dip, diminish, shrink	حلمسین / کرژبون	نزم بوونه‌وه
Descend, glide down, incline	نشیف بون (بالافرا)	نزم بوونه‌وه
Near, close	نزیك	نزیك
Kins, relatives	خزم / مروڤ	نزیك
To approach, Approximate, Come near	نزیك بوون	نزیكه‌وتنه‌وه
About, around, approximately, Almost	نزیكه‌ی	نزیكه‌ی
Nearness, neighbour, relatives	نزیکی / هه‌ڤسوی	نزیکی
Surgeon	نوژدار	نوژدار
Surgery, surgical operation	نوژداری	نوژداری
moderate region	نزار	نسار

English	بادینی	سؤرائی
Damp and cold, shade and wet place	سار / نزم	نسرم / نسئی
Sobbing	نسک / هه نسک	نسکه
Depression, sinkage	نشیف	نشینو
To alight, perch lie, crouch	قه نشستن / داهشتن	نشین
To sit, lie heavily on	رونیشتن / کورک بوون	نشین
Ship, kingship, dom=kingdom	جه / وهلات	نشین
Topronounce, utter, phonate, speak	دهنگ ژئی هاتن / بیژه کرن	نقه کردن
To deny, disown, dis claim	نه وهیی کرن	نکوول کردن
Meaning, groaning	ناهین / ناهین	نکه
Appetite, appetency, longing, lipido	دل چوون	نگه
Moist, wet, sparkle(water)	نه / خوناڤ	نم
Dew, moist, damp, wetted	ب شه	نماویی / نمدار
Performance, representation, starring	نیشانندان / زارقه کرن	نمایش
Pretense, pretendingg, Make-believe	خو ده رنځستن	نمایش
To preform, play, act, star	زارقه کرن	نمایش کردن
Fair, show, exhibition	پیشانگه ه	نمایشگا
Degree, mark, value	نمره	نمره
Number	ژماره	نمره
Scale	پیشان / پیقه	نمره

English	بادینی	سۇرائى
Example, instance, model, pattern	نمونه	نمونه
Sample	نمونه	نمونه (پزىشكى)
Pacemaker, ideal	نمونه	نمونه
Salt	نان و خوى / خوى	نمەك / خوى
Meal, food	نان و خوى / قەنجى	نمەك / خواردن
Ungrateful, unthankful, ingratitude	بى نان و خوى	نمەككۆير
Grateful, thankful, gratitude	ب نان و خوى	نمەكگير / نمەكناس
Nine	نەھ	نۆ
Newly-married, recently-married, new-bride	نوى بىك	نۆبووك
Guard, patrol(man), sentry, escort	نوبەدار / ئۆرەقان	نۆبەچى
Look out, sentinel	پاسقان / ئۆرەقان	نۆبەچى
First born, eldest	نۆبەر / ئەخرى	نۆبەرە
Turn, shift, tour, rotation	نۆبەت	نۆرە
Alternately, in rotation, by turn	ب نۆبەت	بەنۆرە
Nineteen	نوبەدار نۆزدەھ	نۆرەگر نۆزدە
To drink (wine)	قەخارن / قەخوارن	نۆشەن
Chick-pea, garbanzo	نۆك	نۆك
Servant, maid	خولام / خزمەتكار	نۆكەر
Fellow, mercenary, hired	كردىگرتى	نۆكەر

English	بادینی	سۆرائی
Canal, water way, water course	که نال	نۆکه ند
Recently converted to islam	قهریبولعه هد / نوبوسلمان	نۆ مسلمان
Ninth	نه هی / یا / یی نه هی	نۆه م / نۆیه م
Performance	زارقه کرن	نواندن
Pretense	دوز / خونیشاندان / گوتن	نواندن
Earnest, handsel, to give a handsel	پیشه کی	نواندن / پاره دانان
Period, full stop	نوقته	نوخته / نوقته
Surgeon, doctor, physician	نوژدار	نوژدار
Surgery, surgical operation	نوژداری	نوژداری
Caesarian, section, operation	کریارا زگه قه کرنی	نوژداری قه یسه ری
To sleep	نوستن	نوستن
Asleep, sleeping	نقستی	نوستوو
Amulet, charm, incantation, talisman, exorcism, hex	نقشتی	نوشته
To make incantation	نقشتی چیکرن	نوشته کردن
Setback, relapse, degeneration	شکست	نوشوستی / نوششتی
Extinction, cessation	نه مان	نوغرؤبوون
Deluge, drown, engulf	خه ندقی	نوغرؤبوون
Pinch, nip, tweak	قورینجک	نوقورچ
To nip, tweak	قورینجک لیدان	نوقورچه لیدان
Drown, sunk	خه ندقی	نوقوم

English	بادینی	سۆزانی
Gloomy dark, dismally dark	زولمات	نووتەك
To kneel, bend, crook	چەماندن	نووچانەوه
To howl, yelp, yowl	لورین	نووراندن
Sobbing, whimpering	نویژ	نووزە
To stick	پێقه‌نان	نووساندن
Writer, editor	نقیسەر	نوووسەر
Writing	نقیسین	نوووسین
To re-write	نوو سینە‌قه	نوو سینە‌وه
Written	نقیسکی / نقیسی	نوو سیراو
Blockage, obstruction, Make abstruse	گرتن	نوو قان
To close, shut one's eyes	نقین / گرتن	نوو قاندن (چاو)
Point, nib, tip	سەرک	نووک
Beak, bill, nib	دم	نووک
To pering (to apoint)	سەرک	نووکدار
Pointed, peaked	دمدار	نووکدار
New, modern	نوی	نوی
Modernism, innovation	نویخازی	نوی‌خوازی
To innovate, modernize	نوژە‌تکرن / نویکرن	نوی‌کردنە‌وه
Prayer	نقیژ	نویژ
To commence a prayer	دەست ب نقیژ کرن	نویژ دابەستن
To pray, to perform a prayer	نقیژ کرن	نویژ‌کردن

English	بادینی	سۆزانی
Dawn, daybreak, aurora prayer	نقیڭزا سپیڭدی	نویڭزی به یانی
Noon prayer	نقیڭزا نیڭرۆ	نویڭزی نیوپانی/ نیوه پۆ
Afternoon prayer	نقیڭزا ئیقاری	نویڭزی ئیواری/ عه سری
Sunset prayer	نقیڭزا مه غروب	نویڭزی رۆژئاوا بوون- مه غروب
Evening prayer	نقیڭزا عیسا	نویڭزی شیوان/ خه و تنان
Friday prayer	نقیڭزا ئهینی	نویڭزی مهینی
Bed, mattress	نقین	نوین
Calf (one year), yearling heifer	نوگن/ چیلا بچوک	نوینگین/ مینگوین
Representative, deputy	نوینه ر	نوینه ر
Butter, cream	نقیشتک	نویشتک
Essence, core	نقیشتک	نویشتک
Storey, floor	تاق	نهۆم
Secret	نه په نی	نهینی
Betrayer, faithless, traitor	بی سوز	نهینی بر
Secretary, one who keeps asecret	سکرتیر	نهینی گیر
Secretary general	ئهمینداری گشتی	نهینی پاریزی گشتی
No, not	نه	نه
Lest		نه با
Not congenial, cordial	نه بان	نه بان
Non-existence	نه بوو	نه بوو
Poverty, destitution, penury	نه بوونی	نه بوونی

English	بادینی	سۆزانی
brave and adventurous	زیره ک	نه بهرد
Indomitable, unconquerable	نه شکستناوار	نه بهز
Nationalism	نه ته وه یی / نه ته وی	نه ته وایه تی
Nation, people	نه ته وه	نه ته وه
Nationalist	نه ته وه په ریس	نه ته وه په رست
United nations	نه ته وین ئیکگرتی	نه ته وه یه کگرتوه کان
Nationalistic	نه ته وی	نه ته وه یی
Dowery - bride's price	نه خت	نه خت
A little, amount, a small quantity	په چه ک	نه ختی
Design, pattern	نه خش	نه خش
Decorate, ornament	نه خشاندن	نه خشاندن
Map	نه خشه	نه خشه
Colourful	ره نگین	نه خشین
Patient, sick	نه خوش / نه ساخ	نه خوش
Hospital	خه سته	نه خوشخانه
Nurse	سیسته ر	نه خوشه وان
Ailment, disease	نه خوشی / نه ساخی	نه خوشی
Especially, particularly	نه مازه / نه خاسمه	نه خوازه لا
Illiterate, uneducated	نه خوینده وار	نه خوینده وار
Illiteracy	نه خوینده واری	نه خوینده واری
No	نه ء	نه خیر
Dice	زار	نه رد / زار
Backgammon, trictrac, dice-gawe	تاوله	نه ردین / تاوله

English	بادینی	سۆرائى
Feeble, flexible	نەرم	نەرم
Soft, smooth, gentle	نەرم	نەرم
Persuade	رازى كىر	نەرمكردن
Soften, smoothe	نەرمكردن	نەرمكردن
Escalope, veal	نەرمە / نەرمەك	نەرمە
Softness, tenderness, flexibility	نەرمى	نەرمى
Negative	نەرى	نەرى
Custom, habit, wont, convention	تېئال	نەرىت
Customary, conventional, Traditional	ئەدەتى / نەرىتى	نەرىتى
To cry, yell, shriek, scream	قىز / ھاوار كىر	نەپاندن
Potent, virile	زىرەك	نەپە
Male, bull	ئىر	نەپە
Male demon, male afreet	دىۋ	نەپە دىۋ
(male) lion	شىر	نەپە شىر
Wild boar	يەكەنە	نەپە بەراز
Uneducated, naive, innocent	نەزان	نەزان
Ignorant	نەزان	نەزان
Ignorance, naivety, gullibility	نەزانى	نەزانى
Fruitless	بى بەر / خىرش	نەزۇك
Sterile, nulliparous	ستەپور	نەزۇك

English	بادینی	سۆرائی
Nullipara, sterilizer, sterile	یئومر / یئ دوندمه / یئوچ	نەزۆک
To sterilize	یئوچ کرن / نەزۆک کرن	نەزۆک کرن
Sterility, barrenness	شوره کی / یئومری / بی بهری / ستهوری	نەزۆکی
Origin, source	نژاد / نژاد / ژندهر	نەژاد
Etymology	نژاد / پە یقزانی	نەژادی وشە
Genesis	نژاد	نەژاد (رهگەز / چۆر)
Descent, lineage, ancestry	پشت / بنه ماله	نەژاد (پشت)
(dissecting)knife, scalpel, lancet	کوپزان	نەشتەر
Surgeon	نوژدار / نەشتەر گەر	نەشتەر گەر
Surgery, operation	نەشتە گەری	نەشتەر گەری
Scream, shout, loud and shrill cry	هاوار	نەعرەتە
Ignorant, stupid, unlearned	بی قام	نە قام
Pre-Islamic, pagan	جاحیل	نە قام
Ignorance, state of ignorance	بی قامی	نە قامیی
Pre-Islamic times, pre-Islamic paganism	جاهیلی	نە قامی
Abhorrence, loathing, curse	لەعنەت	نەفرین
Prod, goad, spur	زەختە / زەخت	نە قیرە
Stonemason	نە قار	نە قار
Engraver, drilllex	نە قاری	نە قار

English	بادینی	سۆرائى
Stone masonry	نەقارى / تكلاندن	نەقارى
Miserable, illfated, unlucky	بەخت رەش	نەگبەت
Unluckiness, misery, wretchedness	بەخت رەشى	نەگبەتى
Vile, despicable, quarrellsome	پىسۈك / سەرپىل	نەگريس
Unripe	نەگەھىشتى	نەگەيو
Sapling, seedling, shrub	شىتل / نەمام / نىھال	نەمام
Plantation, nursery	نەمامگەھ / مېشتەل	نەمامگە
Death, extinction, finishing	نەمان	نەمان
Immortal, eternal	نەمەر	نەمەر
Immortality, perpetuity, eternity	نەمرى	نەمرى
Unknown	نەناس	نەناس
Grandmother	پېر	نەنك / نەنە
Shame, infamy, degradation	شەرم / قەيىت	نەنگ
Tune, melody	ئاواز	نەوا
Comfort, easy circumstance	قەسەپىن / بەھى	نەوا
Petroleum, mineral oil	گاز / گازا سېيى	نەوت
Oil station / Petrol	پانزىن خانە	نەوتخانە
Adolescent, pubescent, juvenile	كەنج / خورت	نەوجەوان
New day	نەقروز	نەورۆز
Greed, inclination, cupidity	نەقس	نەوس

English	بادینی	سۆرائی
Greedy, covetous, avid	بی نه قس	نه وسن
Grandson, daughter	نه قی	نه وه
Generation	بابک / پشت	نه وه
Ninety	نۆد	نه وه د / نۆهه د
Low	نزم / کند	نه ویی
Calamity, disaster, plague	بوه لالت / کاره سات	نه هات
Unluckiness, ill-fatedness	بی به ختی / به خت ره شی	نه هاتی
Whale	حویت / حیت	نه هه نگ
Reed pipe, flute	دودک	نه ی
Reed piper	دودک قان	نه یژهن
Mirror	قۆدیک	نه ینۆک / ئاوینه
Victim, prey	نیچیر	نیچیر
Hunter, huntsman	نیچیر قان	نیچیروان
Male	نیر	نیر
Sodomy, pederasty, buggery,	نیربازی	نیربازی
Homosexuality		
Narcissus, daffodil	نیرگز	نیرگز / نیرگس
Narghile, hubble-bubble	نارگیله	نیرگه له
Male, masculine	نیر	نیره
Bisexual, androgyne, inter sex, epicene	نیره موک / نیره می	نیره موک
Male	نیر	نیرینه
Ram, male of ewe	نیری	نیری
Lance, spear, javeling	رم	نیزه

English	بادینی	سۆزانی
Inside, inner, within	ناف	نیو/ ناو
Noun	ناف	نیو/ ناو/ پیزمان
Between, among	نیف	نیوان
Mediatress, nurse, gobetween	ناقبیژ (می)	نیوان
Forehead, brow	ئه‌نی/ هه‌نی/ ته‌فیل	نیوچه‌وان
Intention, goal, aim, purpose	نیه‌ت/ مه‌به‌ست	نیاز
To desire, want, intend	نیه‌تکردن	نیازکردن
Lentle	نیسک	نیسک
Starch, amyllum	نشا	نیشاسته
Country, homeland	نیشتمان	نیشتمان
Patriotic	نیشتمان په‌ریس	نیشتمانپه‌روه‌ر
Patriotism	نیشتمان په‌ریسی/ ولات پاریزی	نیشتمانپه‌روه‌ری
National, nationalistic	نیشتمانی/ نه‌ه‌وی	نیشتمانیی
To land, alight	هاتنه‌ خا‌ر	نیشتن
Settlings, sediment	ته‌بتین/ قه‌ر	نیشتوو
Resident, domiciled	ئاکنجی	نیشته‌جی/ نیشته‌نی
Scene	دیمه‌ن	نیگا
Look, glance	پ‌وی	نیگا
Revelation	وه‌جی	نیگا/ سروش
Picture, drawings	وینه‌	نیگار
Artist drawer, to painter	وینه‌کیش	نیگارکیش
To draw, to paint	وینه‌کیشان	نیگارکیشان
Semi, quasi	نیف	نیمچه

English	بادینی	سۆزانی
Semi vowel, quasivowel	نیف تیپه بزۆین	نیمچه بزۆین
Peninsula	نیف گراف / نیف دورگه	نیمچه دورگه
Semi official, semi formal	نیف میری	نیمچه فهرمی
Secondhand	نیف و نیف	نیوداشت / نیوداش
Target	نیشان / ئارمانج	نیشان
Sign	نیشان	نیشان
Engagement gift, party	نیشان	نیشان
Guide, adviser, counselor	رێبهر / شیرهتکار	نیشاندهر
To hit a target	ئارمانج شکاندن	نیشانشکاندن
Target	نیشانه / ئارمانج	نیشانه
Birth mark	خال	نیشان
Sign	نیشان	نیشانه
Sniper, shooter	نیشان هه لگر	نیشانه شکین / هه لگر
Engaged (of agir)	نیشانگیری	نیشانه کراو
Indicated	نیشانگیری	نیشانه کراو / دیارکراو
Nail	نه ینوک / نینوک	نینوک
Half, mid	نیف	نیو
Noon	نیفرۆ / نیف روژ	نیوه پۆ
midnight	نیفه شهف	نیوه شهو
Half-boiled	تین شیر	نیوه کول

English	بادینی	سۆرائی
w the 25 th letter of the kurdish alphabet	و	و
Such, so	وهسا، هۆسا، وا	وا
Such and such	وهسا، هۆسا	وا
Ship, stean .ship	كهشتی	واپۆر/ پاپۆر
Meaning, sense	پامان	واتا
Meaningful	واته‌دار	واتادار
Semantics	واتاسازی	واتاسازی
Comparative semantics, contrastive semantics	واتاسازی هه‌قبر کری	واتاسازی به‌راورد
Means, i.e. that is to say	ناتكو	واته
Rumour, hearsay	وات	واته
Time, season	دهم/ واده	واده
Promise	سوۆز/ واد	واده
Camp, encampment	هه‌وار گه‌ه/ وار گه‌ه	وار گه‌ه
To give up, avoid	دهست ژێ به‌ردان	وازی نه‌هێنان
Play, game	وازی	وازی
To play	وازی کردن	وازی کردن
Word, item	په‌یف/ بیژه	واژه
Noise	ده‌نگه‌ ده‌نگ/ خه‌بسه	واژه‌واژ
Signature	نیمزا	واژۆ/ واژوو
Sparrow-hank	چقیك/ دوبراکی چوچكا	واشه
Feeling, sense, mind	هزر/ هه‌ست	واق
Be puzzled, astonished, amazed, absent minded	مه‌نده‌ مۆش	واقوپ

English	بادینی	سۆرائی
Wailing	زارین / وسویسک	واقه واق
Croaking	قاره قار	واقه واق
Barking	وه رین	واقه واق
Explanation, exposition	شلوڤه کرن	والاکردن
Opening-to open	ڤه کرن	والاکردن
Lesson, lecture	دهرس / وانه	وانه
Example	نمونه / وه کوک	وانه
Article, essay	گوتار	وتار
Discourse	گوتار	وتار / گوتار
Preacher, orator	گوتار بیژ	وتار بیژ
To give a lecture, to teach, to address a speech	گوتاردان	وتاردان
to speak, talk, to converse, speech,		
Discourse, conversation	گوتن	وتن
To repeat again encore	دوباره کرن	وتنه وه
To teach	ماموستائی / هیندایی	وتنه وه
Laundry, iron, flatiron	بالاڤخانه / ئوتی	وتوو / ئوتو
Steam iron	ئوتی یا هلمی	ئوتوی هه لمی
Laundered, ironed, pressed	ئوتی کری	وتوکراو
To iron, press	ئوتی دکهت	وتوکردن
Speech, talk	بیژه / په یف	وته
Promise	به لین / سۆز	وته / به لین
That is to say	ئانکو	وتهنی

English	بادینی	سۆزانی
Dialogue, conversation	هه‌ف په‌یقین	وتویژ
Break, rest, period	بیهن قه‌دان	وچان
To break rest, to stop	بیهن قه‌دان	وچاندن
Murmur, snarl, mutter, grumble	بولاندن / مرمیرین	ورته
Murmer, mumble, grumble	بولاندن	ورته ورت
Bear	هرچ	ورچ
Small, tiny	هویر، بچیک	ورد
Exact, sharp	هویر	ورد
Be broken	شکه‌ستن	وردیوون / شکان
To be cautious, careful, to be exact	هویربوون	وردیوون
To imagine, think	خه‌یال کرن، به‌رانین	وردیوونه‌وه
To stare, gaze	سه‌حرکن	وردیوونه‌وه
To note, notice carefully	سه‌رنج	وردیوونه‌وه
Microscope	هویربین	وردبین
Be exact	هویر / هور	وردبین
To breake	دشکنینی	وردکردن
To exchange, change	گوهرین / قه‌دگوهرین	وردکردنه‌وه
Small kids	بچویک / ژارو	وردکه
Pieces, scattered	زیقار / پرتک	وردوخاش
Gradually, step by step	پیچ پیچه	ورد ورد
Coins	ویرده / هیرده	ورده
Hawker, peddler, travelling salesman	فرۆشیاری گه‌روک	ورده فرۆش

English	بادینی	سۆرائی
Strict, exact	هویر	ورده کار
Exactness, preciseness	هویر کاری / کاری هویر	ورده کاری
Leftover, remainder, remnant	هویر و مویر	ورده و آله
Exactness, preciseness	هویری	وردی
Youngster, small children	هویر کوک	وردییه
Radiance, brightness, brilliance	ته یساندن	ورشانه وه
To glitter, shine, radiate	تیریزی / گهش	ورشه
To shimmer	چرسین / ته یسین	ورشه
Belly, abdomen, venter	ورگ / زک	ورک
Corpulent, stoat, fleshy, potbellied, Paunchy	قهله و / ب گوشت	ورگن
Attack, assault, raid, sorty	هیرش	ورژم
To attack, raid	هیرش برن	ورژمیردن
Rouse, excite, urge, incite, swarm	هاروهیج	ورژان
To rouse, excite, agitate	ئازراندن / ئاراندن	ورژاندن
Resolution, determination, spiritual strength	وره	وره
To despair, to lose resolution, to demoralize	وره دان	وره بهردان

English	بادینی	سۆزانی
Discussion, wrangle, hassle, Squabble	جر / لیکنه تن	وره ور
Active, awake	هشیار	وریا
To wake up, to be careful	هشیارقه بون / رابون	وریا بوونه وه
To warn, to inform	هشیار کەر	وریا کردنه وه
Dizzy, giddy	کیز	وڤ
Dizziness, giddiness	کیز بون	وڤ بون
Importunity, insistence, obdurancy	حه تک / رکداری	وڤک / جه نه گه
Belly	زک	ورگ
Sound, boom, peal	گورژی / زره زر	وڤه
Delirium, raving, irrational, talk	فشار / قراقه	وڤینه
To rave, talk irrationally	زبه ر ناخفتن	وڤینه کردن
Startle, shock	کیزی	وڤی
Mazement, astonishing	حه یبه تی	وڤی
Energy	وزه / تین	وزه
Strength	تین	وزه
Power	ده سه لات	وزه
To digest	دگشیرت	وزه وت
Hush	وژ	وژه
Silent	هش / هش به	وس
Soundless	بی ده تک	وس
Silence, calmness, still	هش بون	وس بوون
Without attitude	بی ده تک بوون	وس بوون

English	بادینی	سۆزانی
To respond, react, answer	بەرسف دان	وەرام دانەوه
Fall, autorun, collapse	وەریان	وەران
Loss of hair, alopecia	وەریان	وەران / پرچ
Change, transformation	وەرچەرخان	وەرچەرخان
Turn round, turn back	زفرین	وەرچەرخان
Cultivated land, ploughed land, land after second ploughing	زەفیا کێلای	وەرد
Plowing, tilling again	جوتکر نهفه	وەرد دانەوه
Axis, pivot	تەوه ره اناوچهقا	وەردینه
Trachoma	تەراخوما / بیروقا چاقان	وەردینه
Season	وەرز	وەرز
Sports, athletics	وەرزش	وەرزش
Athlete	وەرزشان	وەرزشان
Agricultural labourer, wage earner	سەپان	وەرزێر
Agricultural labour	سەپانی	وەرزێری
North-east wind	وەرزى	وەرزەبا
Seasonal, periodical	وەرزى	وەرزى
To receive, take	وەرگرتن	وەرگرتن
Comprehension, to comprehend	تێگەهستن	وەرگرتن
Recovery, getting back, retake	وەرگرتنه	وەرگرتنهوه
Twist, torsion	پشتهرى بون	وەرگەپان
Turn round, turn over	قۆلب بون / وەرگەڕین	وەرگەپان / ئۆتۆمبیل

English	بادینی	سۆزانی
Translator, interpreter	وهرگیر / وهرگیرخان	وهرگیر
Translation	وهرگیران	وهرگیران
Written translation	وهرگیرانا نقیسن	وهرگیرانی نووسین
Oral translation, interpretation	وهرگیرانا زاره کی	وهرگیرانی زاره کی
Come	وهره	وهره
Fall, autumn	وهرهان / پایز	وهرین / وهرز
Fall	کهتن / بهلک	وهرین / دار
Loss of hair	مو وهرین	وهرین / پرچ
Drop (tears)	روندک بارین	وهرین / فرمیستک
Bored, vexed	جارسکری	وهرز-وهرس
To vex, disturb	د ئه نریت / بیزاردکهت	وهرزکردن / وهرسکردن
Barking	رهوین / کهفین	وهرپین
To talk annoyingly	سل کرن / بیزارکرن	وهرپین
Ministry, department (u.s)	وهرارهت	وهرارهت
Ministry of housing	وهرارهتا ئاکنجی کرنی	وهرارهتی نیشته جی
Ministry of information	وهرارهتا راگه هاندن	وهرارهتی راگه یاندن
Ministry of religious endowments	وهرارهتا ئه وقاف	وهرارهتی ئه وقاف
Ministry of commerce	وهرارهتا بازرگانیی	وهرارهتی بازرگانی
Ministry of education	وهرارهتا پهروهردهری	وهرارهتی پهروهرده
Ministry of planning	وهرارهتا پلانی	وهرارهتی پلان
Ministry of culture	وهرارهتا روشنبیری	وهرارهتی روشنبیری
Ministry of war	وهرارهتا شهړ	وهرارهتی جهنگ
Ministry of foreign affairs	وهرارهتا دهرقه	وهرارهتی دهره وه

English	بادینی	سۆزانی
ministry of the interior	وہزارہتا ناخوؤ / ہندور	وہزارہتی ناوخوؤ
Ministry of defense	وہزارہتا بہرہقانی	وہزارہتی بہرگری
Ministry of agriculture	وہزارہتا چاندن / نی	وہزارہتی کشت و کال
Ministry of health	وہزارہتا ساخلہمی	وہزارہتی تہندروستی
Ministry of social affairs	وہزارہتا کاروباریت جفاکی	وہزارہتی کاروباری کۆمہلایہتی
Ministry of municipality	وہزارہتا باؤیرقانی	وہزارہتی شارہوانی
Ministry of justice	وہزارہتا داد	وہزارہتی داد
Ministry of tourism	وہزارہتا گہشت و گوزار	وہزارہتی گہشت و گوزاری
Ministry of industry	وہزارہتا پیشہسازی	وہزارہتی پیشہسازی
Ministry of finance and economy	وہزارہتا دارایی و ئابوری	وہزارہتی دارایی و ئابوری
Ministry of labour	وہزارہتا کار / شوؤل	وہزارہتی کار
Ministry of works	وہزارہتا ئہشغال	وہزارہتی ئہشغال
Ministry of transportation	وہزارہتا فہ گواستنی	وہزارہتی گواستنہوہ
Ministry of communications	وہزارہتا گہانندن	وہزارہتی گہیانندن
Minister, vizier, secretary (u.s.a)	وہزیر	وہزیر
Deputy minister, under secretary (u.s.a)	بریکاری وہزیری	بریکاری وہزیر
Master, builder	ہوستا	وہستا
Craftsman, expert	شہرہزا / شہرہزا	وہستا
Standing	راوہستان	وہستان

English	بادینی	سۆزانی
Opposition	بهره‌لستکاری / ركه‌بهری	وه‌ستان
Stagnancy	بیّ بازاری / مه‌ندی	وه‌ستان
Stagnant	راوه‌ستایی	وه‌ستاو
Upright, atanding up	راوه‌ستایی / ره‌پ	وه‌ستاو
Warm rain, south-east breeze bringing soft	ده‌شت	وه‌شت
Sit stand still	بیّ ده‌تک	وه‌قره / ئۆقره
As, like	وه‌ک / وه‌کی	وه‌ک
For instance, for example	بونمونه / وه‌ک	وه‌ک
As follows, as in	وه‌ک ل	وه‌ک
Identical, similar, alike, analogous	وه‌ک هه‌ف / وه‌کو ئیک / ته‌ینی	وه‌کویه‌ک
Equal	وه‌ک ئیک	وه‌کویه‌ک ئیکسان / یه‌کسان
Answer, reply, response	به‌رسف	وه‌لام
To answer, reply, respond	به‌رسف دان	وه‌لامدانه‌وه
Yawn, nod	باویشک ئالین	وه‌نه‌وزه
Violet	بنه‌فش	وه‌نه‌وشه
Violet, pansy	بنه‌فشی	وه‌نه‌وشه‌یی
Thus, like this	وه‌سا	وه‌ها
Harm, misfortune	خسار، ئیش	وه‌ی
Calamity, catasrophy	کاره‌سات / به‌لا	وه‌یشومه
Very severe winter weather	زورسار	وه‌یشومه

English	بیادینی	سۆزانی
Dare, daresay	ویرین / نه ترسیان / ویریان	ویران
Ruin, destroy	کافل / خاپور	ویران
To ruin, destroy	کافل کرن / خاپور کرن / هه رماندن	ویرانکردن
Ruined, deserted, ruins	کافل / خاپور	ویرانه
Comma	بیهنۆک / فاریزه	ویرگول
Tiger	پلنگ	ویژ
Literature	توره / ئه دەب	ویژه
Upright, standing up	راکری / راهه ستایی	ویستان
Stagnancy, stagnation	بی بازاری / مهندي	ویستان
Homeless, shelterless	دهر بدهر	ویل
Stray bullet	به رزه / نه دیار	ویل (گولله)
Friend, comrade	هه قال	ویلاش
husband	هه قلیتک	ویلاش (زاوا)
Lucerne	ئینجه، سییه لک، نه فەل	وینجه
Example, sample	نمونه	وینه
Picture	وینه	وینه
Poetic image	وینه / شیعری	وینه ی شیعری
Photo	ره سم / وینه	وینه
Painter, artist, drawer	وینه کیش	وینه کیش
Photo	وینه گرتی	وینه گا
Photographer	وینه گر	وینه گر
Camera man	وینه گریا ته له فزیونی	وینه گری ته له فزیونی
Press photographer	وینه گری روژنامه فانی	وینه گری روژنامه وانی

English	بادینی	سۆزانی
Motion-picture camera man	سینه‌مایی	وینه‌گری سینه‌مایی
Conscience	ویژدان	ویژدان
Wanted, required	قُبای	ویست
To like, to be fond of	قُبان	ویستن
To want	دقِیت	ویستن

English	بادینی	سۆزانی
H The 26 th letter of the kurdish alphabet	ه	ه
Yes	ها	ها
Came	هات	هات
Luck, fortune	بهخت / شه‌نس	هات
To come	هاتن	هاتن
Be produced, out come	به‌ره‌م دده‌ت / به‌ره‌م	هاتنه به‌ره‌م
fulfil /To come true	به‌یه‌کرن	هاتنه دی
givein, /To surrender	م‌ل‌دان / دده‌ت به‌ر	هاتنه ژێ‌رب‌ار
To begin to speak, commence	دی‌ ناخفی	هاتنه قسه
respond /To reply	به‌رسف دده‌ت	هاتنه قسه
To boil	دی‌ که‌لی / که‌ل‌اندن	هاتنه کول
To enter	هاتنه ناو / دی‌ته ژورقه	هاتنه ناو
To join, to become a member of	دی‌ته ئە‌ندام	هاتنه ناو
come back, To return again	ژ‌ه‌رین	هاتنه وه
To come round from faint	سه‌رخو‌قه دی‌ت	هاتنه وه سه‌رخو
Recover consciousness	دی‌ت سه‌ر هوشاخو	هاتنه وه هوش
Retraction, shrinking, shrinkage, contraction	قورمساندن / قورمسی	هاتنه وه یه‌ک
Deflation, downswing	کیم بازاری	هاتنه وه یه‌ک
		(دراوی ئابوری)
Introversion, with drawl	گو‌شه‌گیری / کشین	هاتنه وه یه‌ک (زات)

English	بادینی	سۆزانی
To meet (twoends), contraction	بیککه هشتن	هاتنه وه یهک
Traffic	هاتن و چون	هات و چۆ
Coming and going	هاتن و چون	هات و چۆ
Traffic office	هاتن و چون	هات و چۆ
to come and, To visit go	سهردانی کرن	هات و چۆکردن
Uncertain	هات و نه هات / نه جهی باوه ری	هات و نه هات
Gambling	قومار کرن	هات و نه هات
in /Coming, arriving	هاتی	هاتوو
Incomings, earnings, revenues	به رههم	هاتوو
Mentioned, stated	ناقبری	هاتوو
Rabid	هار	هار
Mad, quarrelsome	هار / دین	هار
Ruffian, rough, tough	هوڤ دپه مروڤ	هار و هاج
Quarrelsome	شهروکه	هار و هاج
Madness, rabidness	هاری / دینی	هاریی
Grinded, thrushed, powder	هویرک	هاپاو
Roar, clank, clink	نرپن	هاپه
noise, Moan, groan,	ئاخین / نالین	هاپه هاپ
thrush, To grind	هیئران	هاپین
Ground, milled	هیئرای	هاپین
Swoothing, rustling sound	شنگین	هاژه
Sound of wind	ده تک	هاژه / با

English	بادینی	سُورانی
Murmur, sound of gushing water	پِیلا دہنگی / شرب شرب	ھاڑہ ھاڑ / ناو
Sound of raining	رہپ رہپ	ھاڑہ / باران
Nearly, shortly	ہہما	ھاکا
hot air /Steam	گہرم / تین	ھاٹو
To visit	سہرہ دان	ھاموشق
Flat, simple, straight for ward	پہحن / تات	ھاموار
To mend, repair	چاکہ کرن / راست کرن	ھاموار کردن
Encouragement, appeal for help	ھالان / ٹاٹراختن / ستار کرن	ھانا
To seek for refugee, to implore	پہنا بردن	ھانا بردن
To urge, To encourage	ھاندان	ھاندان
Persistent, incitement	ھان / ٹاراندن	ھانہ ھان
Motive, incentive	پالدہر	ھاندہر
To bring, import	ٹانین	ھانین
Cry, scream, shout	گازی	ھاوار
Camping, Relief ground	ھاوار ھاتن	ھاوار
To cry, shout	گازی کردن	ھاوار کردن
Call for help, appeal for aid	فہر یاد / پیسیر گرتن	ھاوار لیہہ لسان
Companion, fellow, mate	ھہقال	ھاوال / ھاوہل
Share, Common	ھہقیشک	ھاوہش
Partner	ھہقیشکی / شہر کاتی	ھاوہش
Partnership, socialism	ھہقیشکی / شہر کاتی	ھاوہشایہ تی
To share	پشکداریکرن	ھاوہشی کردن

English	بادینی	سۆزانی
To participate, associate	پشتکداریکرن	هاو به شى کردن
Sharing, association	پشتکدارى / هه قبه شى	هاو به شى
Contemporary	هه ق چهرخه	هاو چهرخ
Comrade in arme	هه ق چهك	هاو چهك
Brother by same father	هه ق پشت	هاو پشت
Allied, confederated, coalition	هه ق بهيمان	هاو به يمان
Coalition, ally	هه ق بهيمانى	هاو به يمانىتى
Supplement, addendum	هه ق پىنج	هاو پىنج
Professional colleague	هه ق پيشه	هاو پيشه
Equal of rank, counterpart	هه ق كويف	هاو تا
Of same age	هه ق ته مهن / هه ق عومر	هاو ته مهن
Sort,	هه ق جوړ	هاو جوړ
Of the same kind		
Intimate	هو كر / هه ق ده ق / هه قالى	هاو ده م
Affable friend	نزىك	
Ready helper	هه ق ده نك / به ره ه ق / ئاماده	هاو ده نك
Homophone	هه ق ده نك / هو مؤفون	هاو ده نك
To bring	ئانين	هاو ردين
Sharer of secret, intimate	بى باوه رى / هه ق سې	هاو پاز
Comrade	هه قال	هاو پى
Companion, colleague, friend	رى به ق / هه قال	هاو پى

English	بادینی	سۆرائی
Friendship, companionship	هه‌قالیتی / هه‌قالی	هاورپیه‌تی
Twins	هه‌قالزا / جیمک	هاوزا / هاوزگ / هاوسک
The husband of one's wife's sister	هه‌قلینک	هاو زوا
Limitrophe	ده‌قهره سنوری / سه‌ر حه‌دی	هاوسنور
Neighbor, of the same border, Frontier	هه‌ف توخیب	هاوسنور
husband, /Wife spouse	هه‌قزین	هاوسهر
Marriage, wedding	هه‌قزینی	هاوسهریتی
Of equal weight and importance	هه‌ف کیش	هاوسه‌نگ
Advanced	هه‌ف سه‌نگ	هاوسه‌نگ
Neighbor	هه‌قسوی	هاوسی
Fellow citizen	هه‌قشار	هاوشار
Equal in rank	هه‌ف کوپف	هاوشان
Analogue, Counterpart	هه‌قهر	هاوشان
Foster brother or sister	براماک	هاوشیر
Cooperator	هاریکار	هاوکار
Cooperation	هاریکاری	هاوکاری
Formula	هه‌فکیش	هاوکیشه
Synonymous	هه‌ف واتا	هاو واتا
Synonymy	هه‌ف واتای	هاو واتایی
Citizen	هه‌قولاتی	هاوولاتی

English	بادینی	سۆرائی
Of equal power, strength	هه‌ق‌ر‌ک / هه‌ق‌ هێز / به‌رام‌به‌ر	هاوه‌یز
Companion, colleague	هه‌قال / هو‌گر / دو‌ست	هاوه‌ل
Fellow, friend	هه‌قال	هاوه‌ل
To throw, to toss	ها‌ق‌یش‌تن	هاو‌یش‌تن
To blow	ها‌ق‌یش‌تن	هاو‌یش‌تن
Summer	ها‌ق‌ین	هاو‌ین
Summer resort	ها‌ق‌ینگ‌ه‌ه‌، زو‌زان	هاو‌ینه‌هه‌وار
Of summer resort	ها‌ق‌ینی	هاو‌ینی
Summer fruit	ف‌یق‌یا ها‌ق‌ینی	م‌یوه‌ی هاو‌ینی
Summer garment cloth	ج‌ل‌ک‌ی‌ت ها‌ق‌ینی	ج‌لی هاو‌ینی
Summer time	ده‌م‌ی‌ت ها‌ق‌ینی	کاتی هاو‌ین
Etc, etcetera	ه‌ت‌د	ه‌ت‌د
Reason, cause, pretext	ئه‌گ‌هر	ه‌و
Political reason	ئه‌گ‌هر‌ا س‌یاس‌ی	ه‌وی س‌یاس‌ی
Economic reason	ئه‌گ‌هر‌ا ئابو‌ری	ه‌وی ئابو‌ری
Social reason	ئه‌گ‌هر‌ا ج‌قا‌کی	ه‌وی کۆمه‌لایه‌تی
Section, division	پ‌ش‌ک / ل‌ق	ه‌ویه
Sheep-fold, sheeppen, stockade	کوز / پاوان	ه‌ویه
Chamber, room	ژو‌ور	ه‌وده
Mam, mother	دای‌ک	ه‌وده / ئوده
Kind of traditional kurdish song	هو‌ره	ه‌وره
Sheep-fold	کوف / کوم / کوز	ه‌ور / ه‌ول
Boo, hoot	ق‌یژه	ه‌وپه

English	پادىنى	سۇرانى
Tribe	ھوز	ھۆز
Yard, corral, sheep-pen	ھوز	ھۆز
Wise, witty	ئاقلمەند، بېش، زانا	ھۆزاک
Poetry	ھۆزان	ھۆزان
Whoa, wo	ھۆش	ھۆش
Sense, feeling, consciousness	ھۆش	ھۆش
Wise, witty	ھۆشيار	ھۆشمەند
Conscious, aware	ھوشيار	ھۆشيار
To pay, attention	ھىشيابون	ھۆشياربۈونەۋە
To recover consciousness	رابون	ھۆشياربۈونەۋە
To wake up To make aware	ھىشيار كىردن	ھۆشيار كىردنەۋە
Consciousness, awareness	ھىشيارى	ھۆشيارى
Friendly, amicable, amiable, affable	ھوگر	ھۆگر
Familiarity, intimacy, affinity	ھوگرى	ھۆگرى
Hall, room	ژور، ھول	ھۆل
Ballroom	ھولاشەھيانى / گۆقەندى / دىلانى	ھۆلى سەما
Courtroom	ھولا دادگا	ھۆلى دادگا
Verse, poetry	ھوزان	ھۆنراۋە
Poet	ھوزانقان	ھۆنيار
Poet laureate	ھوزانقانى مىرى	ھۆنيارى دەربارە
To poetize	دقەھىنىت	ھۆنىنەۋە

English	بادینی	سۆزانی
Attack, assault, campaign	هیرش	هورژم
To attack	هیرش برن	هورژم بردن
Unaware, unconscious	گیژ/ هیژ	هوپ
Vacant, hollow	قالا/ خالی	هولؤل
Hope, wish	هیچی	هومید/ نومید
Art, talent	هونه ر	هونه ر
Artist, talented	هونه ر مه ند	هونه ر مه ند
Fine arts	هونه ریت جان	هونه ره جوانه کان
Existence, entity, being	بوون/ هه بوون	هه بوون
Scattered, destroyed, pieces	زیقار زیقار	هه پرون هه پرون
Idiot, silly, insane, imbecile	کهوج/ خریو/ لاژک	هه پؤل
Until, till	حه تا/ تا کو	هه تا
Etcetera, till the end	تا دو ما هیکی	هه تا دوایی
Sun, light	هه تاف	هه تار
Solar	هه تافی	هه تاروی
Forever, for good, eternally Perpetually	هه تا هه تا	هه تا هه تا
Eternal, perpetual, everlasting	هه می شه یی/ هه ر ده می	هه تای
Insistent, importunate, persistent	رشت	هه ته ر
Insistence, persistence	رشتی/ په لیکرن	هه ته ری
Orphan, fatherless	ئیتیم	هه تیو
Widow	بیژن/ ژنی	هه تیو بار

English	بادینی	سۆزانی
Homosexual, sodomite, pederast	نیرباز / قونه ک	هه تیوباز
Buggerinvert, pederasty	نیربازی	هه تیوبازی
Sodomize	نیربازی دکهت	هه تیوبازی دهکا
Orphanage	سپۆیخانه / ئیتیم خانه	هه تیوخانه
Orphanhood	سپۆتی	هه تیوی
Any, every, each	ههر	ههر
Now, at this moment	ههر نوکه	ههر ئیستا
Anyperson, anyone, whoever	ههر ئیک	ههر کهسی
Any time, whenever	ههر وه خته کی / ههر گافی	ههر وه ختی
Uprising, chaos	ههرا / سه ره هه لدان	ههرا
Din, brawl, riot	ههرا / ئاژاوه / قیزی	ههرا
Widespread disoorders	خه بسه / بی سه روبه ری	ههرا و هۆریا
Annoyance, disturbance, harassment	عاجز کرن / نه نراندت	هه راس
Be tortured, annoyed	ته نگاف / عاجز	هه راسان
To annoy, to disturb, to harass, vex	ته نگاف کرن / سلکرن	هه راسان کردن
Amature, ripen, grown, young	که هشتی	هه راش
to /To cry, scream make noises	قیزی / هاوار	هه را کردن
Such and such aperson	زه لامه ک	هه رامه
To make violance, to create chaos	ئاراندن / ئاریشه چیکرن	هه رانا وه

English	بادینی	سۆزانی
Viva, Long live	بژی	هه‌ر بژی
Whatever, anything	هه‌ر چ	هه‌رچ
However	هه‌ر چه‌وا	هه‌ر چۆن / هه‌رچۆنی
Although, though, the less never	هه‌ر چه‌ند	هه‌ر چه‌ند / هه‌رچه‌نده
Any, anything, whatever	هه‌ر چ	هه‌رچی
Badlands, bumpy, uneven region	تێر کۆرک	هه‌رد
Estate	عه‌رد / زه‌قی	هه‌رد / عه‌رد
Cheap	ئه‌رزان	هه‌رزان
Cheapness, abundance	ئه‌رزانى	هه‌رزانى
Giant, millet, pearl millet	هه‌رزن / باچک	هه‌رزن
Adolescent, teenager, teen	نوکه‌هشتى / جێل	هه‌رزه‌کار
Adolescence, puberty	هه‌رزه‌کارى / جێلى	هه‌رزه‌کارى
Whichever, anything	هه‌ر تشته‌کى	هه‌ر شتى
To digest	گفتیڤین	هه‌رس
Any one, whoever	هه‌ر که‌س / کى بیت	هه‌ر کام
Wherever, any place	هه‌ر کوده‌ / هه‌ر کیشه	هه‌ر کوێیه‌ک
When	که‌تکى / کاتا	هه‌ر که
Whoever	هه‌ر که‌س / کى بیت	هه‌ر که‌سى
Never, ever	چ جار / قه‌ت	هه‌ر گیز
From, since	ز وه‌ره	هه‌ر له
Pear	هه‌رمیک	هه‌رمى
Randomly, in this way	کوئره	هه‌ر وا

English	بادینی	سۆزانی
For instance, as in	وهك / بو نمونه	ههروهك
Exactly, facsimile	وهك ئىكك / كت و مر	ههروهك
Also, too, and	ههروهسا	ههروهسا
The most	زۆر	ههره
Excellent	ههرهباش	ههره باش
The prettiest, most beautiful	ههرهجان	ههره جوان
Avalanche, landslide, collapse	ههرفين	ههرهس
To fall, fall down, snow slip	ههرفين / بهفر	ههرهس / بهفر
Prostration, collapse	قهزهلاندن / روخان	ههرهس / عهقل
Collapse	ههرفين / هلوهشين / شكهستن	ههرهس شوپش
Nervous breakdown	ههرفين / تىكچون	ههرهس / دهمار
To collapse, fall down	ههرفين	ههرهسهپنان
Communal labour, Voluntary labour	زباره	ههرهوهز
Cooperation, corvee	زباره	ههرهوهزى
District, region, province	ههرىم / دهقەر	ههرىم
Regional	ههرىمى	ههرىمايهتى
Regional	ههرىمى	ههرىمى
Regional authority	دهسههلانا ههرىمى	دهسهلاتى ههرىمى
Regional (neighbouring) countries	ولاتين ههرىمى	ولاتانى ههرىمى
Prime, vigor, bloom	ههرهت / تولازى	ههرهت
Season	كز	ههرهت

English	بادینی	سۆزانی
Ardor of youth	گونل	هه‌په‌تی لاوی
Peak of Hot season	هه‌ره‌تی گهرمی	هه‌په‌تی گهرما
Prime youth	گونل / هه‌ره‌تی تولازی	هه‌په‌تی هه‌رزه‌کاری
Threat, menace, minate	گه‌ف	هه‌په‌شه
To threaten	گه‌ف کرن	هه‌په‌شه‌کردن
Pyramid	قوچه‌ک / هه‌ره‌م	هه‌په‌م
Hierarchy, succession	ده‌سپه‌لاتی	هه‌په‌م / ده‌سه‌لات
Thousand	هه‌زار	هه‌زار
Thousands	هه‌زاران	هه‌زاران
Thousandth	هه‌زاره‌م / یی‌هه‌زاری	هه‌زاره‌هه‌م
Poor, needy, low-income, destitute	به‌له‌نگاز / ده‌ست ته‌نگ	هه‌ژار
Poorness, poverty, destitution	ژاریتی / ده‌سته‌نگی	هه‌ژاری
Eighteen	هه‌ژده	هه‌ژده
Eighteenth	هه‌ژده‌م	هه‌ژده‌م
Poison snake, dragon	ژه‌هری / ژه‌هرین	هه‌ژده‌ها / هه‌ژدیها
Sense, feeling	هه‌ست	هه‌س / هه‌ست
Planet	هه‌ساره	هه‌ساره
Whetstone, grindstone, hone, Sharpner, grinder	هه‌سان	هه‌سان
To feel, to sense	هه‌ستکرن	هه‌ستکردن
Emotional, delicate, sensitive, Touchy	ب هه‌ست	هه‌ستیار
Sensitive, sensible, susceptibility	حه‌ساس	هه‌ستیار / سیاسه‌ت

English	بادینی	سۆزانی
Concealment, hiding place	په ناگه / كونج	هه شار
Cache, hideaway		
To conceal, to hideaway	فه شارتن	هه شاردان
Eight	هه شت	هه شت
Eighty	هه شتی	هه شتا
Eightieth	هه شتایم / یه ک ژ هه شتی یا	هه شتا هه مین
Eighth	هه شته م	هه شته م
Seven	حه فت	هه فت / حه فت
Seventy	حه فتی	هه فتا
Weekly	حه فته یی / حه فتانی	هه فته
Week	حه فته / حه فتی	هه فته
Companion, colleague	هه قال	هه قال
Comrade	هه قال / هه قری	هه قال / هاوپی
Saddle bag	تیر / تیرک / خورجک	هه گبه
Chance, opportunity	ده رفته / ده لیقه	هه ل
Cotton carder, cotton teaser	هه لاج / هری فه چرینه ر	هه لاج
Carding	فه چراندن / شی	هه لاج کردن
Cotton teasing	شه هکرن	هه لاجی
Torn, lacerated	چراندی / چرهایی / شر / دراندی	هه لا هه لا
To tear, to mince	دراندن / چراندن	هه لا هه لاکردن
Opportunist	که بیس په ریس / گهانوک / ده لیقه گر	هه لپه رست

English	بادینی	سۆزانی
To acclaim, applaud, hail	تلیلی	هه لهه له
Scream, cry, noise	گازی / ههرا	هه لا
Sun rise, sunshine	روژهه لائن / روژ	هه لاتن / روژ
	دهر که تن	
To run away, escape, elope	ره فین	هه لاتن
Common cold, influenza, flu	په رسیف	هه لامه ت
To catch a cold	په رسیف گرتن	هه لامه ت گرتن
Adjournment	باشخستن	هه لاوسین (دانیشتن)
Suspension, temporary cancellation	هه لواسین / راگرتن / باشخستنه کا دهمداری	هه لاوسین
Hanging, dangling	هه لویستن / داهیلان	هه لاوسین (په رده)
To cut out, to make measure	بو له شی مروقی ددروی	هه لپرین / قوماش
Uplifting, raising, elevation	بلند کرن / هه لدان	هه لپرین
To become pale, turn pale	پیتی / روزه رک	هه لپزکان / پوو
Coagulation, clotting, curdling, Thickening	ده مهیت / مه بین	هه لپزکان / شیر
Clotting (blood)	خوین / گفین	هه لپزکان
Election, poll, selection	هه لپزارتن	هه لپزاردن
Selected, elected, anthology	ژیکرتی	هه لپزارده
Selected, elected, voted	به ربژید	هه لپزاراو
Undoubtly, doubtlessly, of course	بی گومان	هه لیه ت

English	بلایینی	سوزانی
To jump	باز	هه‌لبیز
To spring, jump	بازدان	هه‌لبیزانموره / هه‌لبیزین
Poetry, to organize verse, poem	هوزان	هه‌لبیست
Poet, organizer	هوزان‌نشان	هه‌لبیسته وان
To poetize, versify	دقه‌هینیست / قه‌هاندن	هه‌لبیست / هه‌لبیست
Fabrication, invention	ادره‌ویا نیشاندان	هه‌لبیست (درق)
To tie, fasten, bind	گریدان	هه‌لبیست
Abrasion, fret	قه‌ره‌نین	هه‌لپاچین
To cut, to clip, to streak	که‌زاختن	هه‌لپاچین
To tear, be torn automatically	چراندن / هلوه‌شین	هه‌لپچران
To disconstruct, to spread away	پزکاندن / به‌لافکر	هه‌لپرووسکان
To coagulate, clot	مه‌یین / گفژین	هه‌لپرووسکان
To support, abutmenton , lean on, rest on	پالدان	هه‌لپساردن
Suspension, temporary Cancellation	پاشتیخستنه‌کا وه‌ختی اده‌مداری	هه‌لپساردن
Topant, gasp, breathe quickly	هه‌لکه‌لک / پرته	هه‌لپه
To pant for, eager for, to sigh for	په‌روش	هه‌لپه
Dance, dancing	کو‌قه‌ند / دیلان	هه‌لپه‌پکی
To sigh for, to bemoon, to pant to tie, to Bandage	هه‌لکه‌لک کرن	هه‌لپه‌کردن
doctor	پینچان (برین)	هه‌لپینچان

English	بادینی	سۆزانی
to force, to compel	خورتی لیکن / زۆر لیکن	هه لپیچان
To ruin, spoil, destroy, shake	کاشکرن / نه هیلان	هه لته کان
To disturb, ruffle, embitter	شه پرزه بون / ئاراندن	هه لته کان
To boil over (water food) seethe	که لین / جوشی	هه لچوون
To excite, agitate, turmoil	ئاراندن / هار کرن	هه لچوون
To boil, to make steam, vapor	که ف کرن / هه لم کرن	هه لچوون
To slide, glide, slip	خلسین / خلسین	هه لخزان
To ski, skate	دخلست / دته حسست	هه لخزان
To exposure to the	دانه بهر	هه لخست
To show, exhibit	نیشان دان	هه لخست
To slide, slip	خلسین / سور کاندن / خلسین	هه لخلیسکان
Be astray, to lose	ژری یا راست دهرد که قهت	هه لخلیسکان
To cheat, deceive	خاپاندن / دخاپینت	هه لخه له تان
To set up, erect, post	ئافاد کهت / ره پ دهت	هه لدان
To reside, live	ئاکنجی دی	هه لدان
To open again	قه کر نه قه	هه لدانه وه
To remove, dislodge	دئینته ده	هه لدانه وه
To sew, tailor, stitch	دروین	هه لدروون
To rip, tear, rip open	دچرینت	هه لدپین
To unsew, unstitch	قه ده کهت یان ددرینت	هه لدپین
To drop, skip	رژتن	هه لژان

English	بیادینی	سۆزانی
To flow	خور / بولقین / بلند بونا ناقى	هه لَرژان
To drop, skip	رژتن	هه لَرپشتن
To evacuate, to say	گوتهن / فالا کرن	هه لَرپشتن
To rise, get up, stand up	رابون	هه لَسان
To do, perform, carry out, make	جى به جى کرن	هه لَسان
To resurrect	قَه دژینت / قَه ژین	هه لَسان
theresurrection, judgement day, Easter	قَه ژاندن / قَه ژیان / حه شرومه شر	هه لَسانه وه
To stand up again, to get up	رابون	هه لَسانه وه
Prosperity, welfare, revival	فره هى / ته نایی	هه لَسانه وه
To startle, scare away, shock	جنگین / ته ریلاندن	هه لَسله مینه وه
To rear, ramp, capriote	بازدان	هه لَسله مینه وه
To run, operate	شول پیکرن	هه لَسووپان
To move, to head	سه رو کاتی کرن / ریبه ری کرن	هه لَسووران
To operate, to manage, run	ریقه برن	هه لَسووپاندن
To massage, rubdown, to anoint, embrocate, oil	چه ور کرن / رون کرن / که مراندن	هه لَسوون
To stain, pollution, befoul	که مار کرن / پیس کرن	هه لَسوون

English	بادینی	سورانی
To estimate, appreciate	نرخاندن / خه ملکردن / به ها کردن	هه لسه نگاندن
To weigh, to test	چهر باندن	هه لسه نگاندن
To scold, rebuke, reprimand	ته هاندن / تیخو پرین	هه لشاخین
To fly, to compel, expel to fly	فراندن	هه لفراندن
To fly-flight	فرین	هه لفرین
To contract, constrict	قورمچی / چرمسی	هه لقرچان
To shrink	گرنزین / قورمساندن	هه لقرچان
To intervene, involve	تیکی کردن	هه لقوتان
To swallow, gulp, drink	داقورتن / قورت	هه لقوراندن
To stem from, come from	ژ دوورتیرن در / ژیدەر	هه لقولان
To well, gushout, flow	هه لاقتن	هه لقولان
Ring, chain, circle	هه لقه / گوستیلک	هه لقه
Episode, installment	ئه لقه / خه له ک	هه لقه
To ignite, to blow fire	قیدخت / شه وتاندن / پف دکه ت	هه لکردن / ئاگر
To blow wind	باهاتن / با دهیت	هه لکردن / با
To exposure	دانه بهر (روژ / ئاف)	هه لکردن / جل
To harmonize, go with, to live together	پیکه ژیان	هه لکردن / گونجان
To relax, lay on back	خودریز کردن	هه لکشاو
To climb up, descend up	سه ره کفتن / هه لکشین	هه لکشاو
To engrave, dig, carve	داکولین / کولین	هه لکولین

English	بادینی	سۆزاسی
To attack, to make campaign against	چونه سهر	هه لکوتانه سهر
Digger, excavator, carver, engraver	کوله ر	هه لکه ن
Gravedigger	گور کول	هه لکه ن / گۆپ
To dig, excavate, carve	کولین	هه لکه ندن
Famous, well known	ب ناف و دهنگ	هه لکه وت / هه لکه وتوو
To drag, pull up	خشان و راکیشان	هه لکیشان
To extract	دهرئینان	هه لکیشان / ددان
To feel proud, to show off	له وچه یی / فره یی	هه لکیشان / خو
Kidnapper	ره قنکار / ره قونه ک	هه لگر (ژن)
Holder, carrier, bearer	هه لگر	هه لگر
Porter, carrier	باربر / کۆل هه لگر	بار هه لگر
m.a.p.hd. holder	بروانامه هه لگر / خودان بروانامه	بروانامه هه لگر
Distributor	نامه بر	نامه هه لگر
Marksman, sharpshooter, sniper	سه کفان / نیشاندار	نیشان هه لگر
(virus) carrier	قایروس هه لگر	قایروس هه لگر
Bachelor	خودان بروانامه به کالوریوس	هه لگری به کالوریوس
To carry, bear, hold, catch	هه لگرتن	هه لگرتن
To elope	ژن برن / ره قین	هه لگرتن / ژن
To bear, endure	هه لگرتن	هه لگرتن / شت
To squeeze, compress	گفاشتن / قه گفاشتن	هه لگوشین
To climb, go up	سهر که فتن	هه لکه پان / دار / چیا

English	بادینی	سۆزانی
To change colour	قەرمین / پیتی	هەلگەپان / رەنگ
Coupetat, rebellion, mutiny	سەرکێش / سەربزافتن	هەلگەپانەوه
To turn back, regrees, turn over	زەفرین / دۆورکردن	هەلگەپانەوه
To turn over, flip	وەرگەراندن / وەردگەرپینیت	هەلگێرپانەوه
Eloped, kidnapped	رەقاندی	هەلگیراو
Kept, kept aside	داکری / هەلگرتی	هەلگیراو
To excite, ignite	ئاگر بەردان	هەلگیرسان
To break out	دەست پێکردن	هەلگیرسان / شەپ
To swallow, gulp	داقورتن	هەللووشین
To tremble, quake, quiver, shiver	لەرزین / رەجفین	هەللەرزین
Vapor, steam	هەلم	هەلم
Marble	مات / تەبەل	هەلمەت
Marbles	تەبەلانی	هەلمەتین
To slough, skin, flay	کەژل کردن	هەلمالین
Hank, skein	شەلیتک / شەلیتک	هەلمالین
To undress	ریس کردن	هەلمالین
To suck	مژتن	هەلمژین
To swallow	داقورتن / بن ئینان	هەلمژین
Campaign, assault, attack	هێرش	هەلمەت
To attack	هێرش بردن	هەلمەت بردن
To alight	پەیادبەت	هەلنشین
To sit, perch, roost	روینیشتن	هەلنیشتن
Eagle	ئەلهو	هەلۆ

English	بادینی	سورانی
To hang, to kill, halter	دار دادکەت / دکۆزیت	هه‌لو‌واسین
To hang, (curtains)	داده‌یلێت	هه‌لو‌اسین
Plum, pear	هه‌رمی / هه‌رمی	هه‌لو‌وژه
To shake off, dust off	دافه‌شاندن / دادوه‌شینت	هه‌لو‌ه‌راندن
To fall, to dust off	دکه‌قیت / دهرین	هه‌لو‌ه‌رین
Disassembly, disjunction	بودابون	هه‌لو‌ه‌شان
Break up, rupture, split	چراندن / شه‌لقین	هه‌لو‌ه‌شان (فتق)
Unsew, unstitch	قەدییت یان ددریت	هه‌لو‌ه‌شان
Disconstructlism, disstructuralism	هه‌لفه‌شین	هه‌لو‌ه‌شانه‌وه
Split, break up	جودابوون / که‌لشین	هه‌لو‌ه‌شانه‌وه
Unsew	قە‌که‌رن	هه‌لو‌ه‌شاندن
split, break up	که‌لشی کرن / که‌لشاندن	هه‌لو‌ه‌شاندن
cancel, to make null and void	پوچ‌کرن / پوچ‌دکه‌ت / هه‌لو‌ه‌شاندن / هه‌لدە‌شینت	هه‌لو‌ه‌شاندن
Stand, stance, attitude	هه‌لو‌یست	هه‌لو‌یست
To run away, escape, elope	ره‌قین	هه‌له‌اتن
To rise (sun)	هه‌لاتن / دهر‌که‌تن	هه‌له‌اتن
Fermentation	ترش‌بوون	هه‌له‌اتن
To conclude, infer, deduce	زانین	هه‌له‌اتن
To realize, predict	به‌رینی کرن / پیش‌بینی کرن	هه‌له‌اتن
To disclose (puzzle)	ته‌شکه‌را کرن	هه‌له‌اتن

English	بادینی	سۆرائی
To open (eyes)	قەکرەن	هه لهیئەن
To pull out, take out	دەرئێنان / کێدان	هه لهیئەنجان
Error, mistake, fault	شاشی	هه له
To mislead, misguide	سەردابەرن / شاشکەرن	هه له پێکردن
Defiance, unruliness, disobedience	بەرەهەنگاری / سەرکێشی	هه له ت
Rash, impetuous, intrusive,	دەر / دزوار / هول	هه له شه
Obtrusive intruder		
Obtrusiveness, meddle	دزواری	هه له شهیی
Talkative, chatty, gossipy	پەریژ	هه له وه پ / زۆربلی
Too, also	ههروه سا	هه م
The same, the like	خوه / ب خوه	هه مان
Bleached skin bag	تێر / تێرک	هه مانه / هه مبانە
All	هه می / پەرائی	هه موو
All of you	هه میتان / هه مویتان	هه مووتان
All of us	هه مویمان	هه موومان
All of them	هه مویان	هه موویان
Always	هه میشه / هه ردهم	هه میشه
Everlasting, eternal	هه ردهم	هه میشه
Eternity, sempiternity	هه میشه	هه میشهیی
Pomegranate	هه نار	هه نار
To send, delegate, dispatch	هه نارتن	هه ناردن
Breath	بێه	هه ناسه
Panting	ناکووتک / نیخه نیخ	هه ناسه برکی

English	بادینی	سۆزانی
Artificial, respiration	هه ناسه دان / بشین	هه ناسه پیدان
To breathe, exhale	بیهن دان	هه ناسه دان
Unfortunate, unlucky	دل سار / بی بهخت	هه ناسه سارد
Wretched	شه پرزه / شه پرزه	هه ناسه سارد
Asthmatic	بیهن تهنگ / نه کس / بیهن سویار	هه ناسه سوار
To inhale, breathe in	بیهن کیشان / بیهن د کیشیت	هه ناسه وه رگرتن
To sigh	باوشین / تاهین / تاخین	هه ناسه هه لکیشان
Inside of body, bowels, inward	هه ناف	هه ناو
Internal	هه ناف	هه ناو
Fig	هه ژیر	هه نجیر
Some	بیچه ک / هنده ک	هه ندی
Sobbing, panting	نسه / ئیس / گرین	هه نسه
Bee	میشا هنگشین	هه نگ
Step, pace, stride	پینگاف	هه نگاو
Hip, haunch	که ماخ / ران قورک هه نگل	هه نگل
Honey	هنگشین	هه نگوین / هه نگین
Now, at this moment	نوکه	هه نووکه
Air, weather, climate	سه قا / کهش و هه وا	هه وا
To ventilate, air, fan	باگوهورک	هه واگوپکی
Wind	با	هه وا
Camp, resort	زوم / زوزان	هه وار / هه وارکه
News	نوچه	هه وال

English	بادینی	سۆزانی
Condition, state	حالهت	هه‌وال
Trifle, vanity	پوچ	هه‌وانته
Illegal, invain	بى ریتی / بى یاسایی	هه‌وانته
Cloud, sponge	عه‌ور	هه‌ور
Rise, ascent, acclivity	ئه‌قراز	هه‌وراز
Thunder, thunder blot, blot	گورژین / گرمین	هه‌وره تریشفه
Thin silk scarf	ده‌سروک	هه‌وری
Halter	هه‌قسار / رشمه	هه‌وسار
To swell up	هه‌فکرن	هه‌وکردن
Try, attempt	پیکول	هه‌ول
To try, attempt	پیکول کردن	هه‌ولدان
Desire, liking	حه‌ز / قیان	هه‌وه‌س
Carnal, lust, sexual, appetite	حه‌ز / قیان	هه‌وه‌س / زایه‌ندى
Appetite, appetency, hankering	هه‌وه‌س / گه‌فل	هه‌وه‌س / زاد
co-wife in polygamous society, fellow wife	هه‌وی	هه‌وی
Leaven, leavening	هه‌یفین	هه‌وین
Clot, coagulum	هه‌یفین	هه‌وین / مه‌یین
Doagh, paste, pasta	هه‌فیر	هه‌ویر
To knead dough	هه‌فیر کرن / هه‌فیر شیلان	هه‌ویر شیلان
Yeast	هه‌فیر ترش	هه‌ویر ترش
Friday	ئه‌ینی / خوتبه	هه‌ینی
Veranda	به‌ربانک / تورمه	هه‌یوان
Once for all	جاره‌کی	هه‌یجار / یه‌کجار

English	بادینی	سۆزانی
Quite, completely	تەمام	هه‌نجگار
Attack, assault, offensive, raid, Sorty	هه‌یرش	هه‌یرش
Attacker, assailant, assaulter	هه‌یرشبه‌ر	هه‌یرشبه‌ر
To attack, raid, assault	هه‌یرش برن	هه‌یرش بردن
Energy	زاغ	هه‌یز
Ability, capacity	شیان	هه‌یز
Force, strength, power	هه‌یز	هه‌یز
Infantry force	هه‌یزین په‌یاده	هه‌یزی پیاده
Mule	هه‌یستر / قاتر	هه‌یستر
Plow, plough, lister	هه‌ه‌قجار	هه‌یش
Still, yet	هه‌یشتا	هه‌یشتا
To permit, allow, let, leave	هه‌یلان / رێدان	هه‌یشتن
Leave behind	ل پاش خو هه‌یلان	هه‌یشتنه‌وه
Cluster, bunch	گوشی	هه‌یشوو
Nest, aerie	هه‌یلین	هه‌یلانه
Egg	هه‌یکه	هه‌یکه
Fried eggs	هه‌یکه‌ت قه‌لاندی	هه‌یکه‌ی برژای
Boiled eggs	هه‌یکه‌ت که‌لاندی	هه‌یکه‌ی کولاو
Ovary	هه‌یکدان	هه‌یکه‌دان
To lay eggs	هه‌یکه‌ کرن	هه‌یکه‌کردن
Oviparous, egg-laying	هه‌یکه‌ر	هه‌یکه‌که‌ر
Testicle, spermary	هه‌یکه / باتو / گون	هه‌یکه‌گون
Oval, ovate, egg-shaped	هه‌یکی	هه‌یکه‌یی

English	بادینی	سۆزانی
Line, sketch, latitude	خیچ	هیلّ
Air lines, air ways	هیلّا ئەسمانی	هیلّی ئاسمانی
Railway	ری یا ئاسنی	هیلّی ئاسنی
Demarcation line, confrontation line	هیلّا سنور کرڤ	هیلّ (هیلّی تەماس)
Furrow (plough)	خیچ	هیلّی زەوی
To permit, leave, allow	هیلّان / رێدان	هیلّان
Drawing, lineation	کشاندن / جەزگرن	هیلّکاری
Diagram	نەخشە ک / نەقشە	هیلّکاری
To belch, burp, eruct	قەرقینە / تەرت	هیلّنج
Sieve, bolter	سەرەند / هیلّە ک / دۆبژەن	هیلّە ک
Railroad line, railroad track	ری یا ئاسنی	هیلّی ئاسن
Horizontal	هیلّا ئاسویی / ریزا ئاسویی	هیلّی ئاسویی
Vertical, perpendicular	هیلّا ستوینی	هیلّی ستوونی
Symbol	نیشان / چەقەنگ	هیمّا
Symbolism	هیمایەتی / چەقەنگی	هیمّاگەری
Quiet, calm, silent	هیمن / تەنا	هیمن
To bring	هینان	هینان
Slow	هیناوش / ئیناوش	هیناوش
Belong(s) to	هی	هی
Another, other	ئیدی	هییتر
Naught, zero, nonsense	چ نا	هیچ

English	بادینی	سورانی
At least	چ نہ بت	هیچ نہ بی
Mean, silly	پوچ	هیچ و پوچ
Tired, tiresome, wearisome	وہستیای	ھیلاک
To weary, exhaust	دوہستینت / ماندی دکت	ھیلاک کردن
Fatigueness, exhaustness, Drudgery	کەشەنگی / وەستیان	ھیلاکی
Activity	شیان	هییمەت
To put faith in Allah		هیوا
Hope, expectation	هیفی / هیفی	هیوا
Hopeful, hoping	هیقیدار	هیوادار

English	بادینی	سۆزانی
Y the 27 th letter of the kursish alphabet	ی	ی
Either..or	یا	یا
Or	یان	یا
Oh, o lord!	یا خودی	یا (خوایه)
If not	یا	یا
Dolmade	یاپراخ	یاپراخ
Or	یان / یا	یاخود
Collar	یاخه	یاخه
Insurgent, rebellious, mutinous, Mutineer	سهر کیش / بارنه بر	یاخی
Disobedient	سهر کیش	یاخی
Rebellion, mutiny, insurrection, insurgence	سهر کیشی / سهر پیچی	یاخی بوون
Civil disobedience	سهر کیشیا مهدهنی	یاخی بوون مهدهنی
Memory	بیره وهری	یاد
Centennial, centenary, looth, Anniversary	سهده سالی	یادی سهده سالهیی
Memorandum, memo	بیرانین	یادداشت
To remember	بیر کرن	یادکردن
Remembrance, reminiscence	یادگار / بیر کرن	یادگار
Anniversary	سالانه / سهر سالی	یاده وهری سالانه
Memorandum, memo	بیر نانین	یادنامه
Fellow, companion	هه قال	یار
Fancier, beloved, girl friend	یار	یار

English	بادینی	سۆرائی
Help, aid, support	هاریکاری	یارمه‌تی
To help, support	هاریکاریکرن	یارمه‌تیدان
Helper, supporter, aide	هاریکار	یارمه‌تیده‌ر
Play	یاری	یاری
To play	یاری کردن	یاری کردن
Player	یاریکهر	یاریکهر
Stadium, playing-field	یاریگاه	یاریگا
Assistant, aide	هاریکار	یاریده‌ده‌ر
Law, tradition	یاسا	یاسا
Forbidden, unlawful, prohibited	قه‌چاغ	یاساغ
Guard	زیره‌قان	یاساؤل
Marshal, court officer	مارشال / یاوه‌ری دادوهری	یاساؤل
Lawful, customary, traditional	یاسای	یاسایی
Corundum	یاقوت	یاقوت
To paz	یاقوتی زهر	یاقوتی زهر
Ruby	یاقوتی سؤر	یاقوتی سؤر
Sapphire, hyacinth	یاقوتی شین	یاقوتی شین
Mane, crest	یال	یال
Hill-side, mountain slope peak of heights	ئەرواز	یال
Or	یان	یان
Eleven	یازده	یانزه
Eleventh	یازدهم	یانزه‌مین
Club, house	یانه	یانه

English	بادینی	سۆزانی
Desert, wilderness	به یابان / چۆل	یاوان
Delirium, raving, nonsense	یاوه	یاوه
Companion, aide	هه‌فال	یاوه‌ر
Mummy, mother	دادی	یایه
Castrated, emasculated	خه‌سان	یه‌خته
Gelded	یه‌خته / گونوکرن	یه‌خته‌ی گیانه‌وه‌ر
To castrate, emasculate	خه‌ساندن	یه‌خته‌کردن
To geld	گونوکرن / ده‌سه‌سینت	(گیانه‌وه‌ر)
Old	یه‌ختیار	یه‌ختیار
Fridge	به‌فرگر	یه‌خچال / ساردکه‌ر
Prisoner of war, captive, slave	یه‌خسیر	یه‌خسیر
Collar	یاخه	یه‌خه
Spare, substitute	یه‌ده‌ک	یه‌ده‌ک
Allah, God, lord	یه‌زدان / خودی	یه‌زدان
Cry: to drive goats and donkeys	هه‌شه	یه‌شه
Looting and pillaging	تالان / ده‌سته‌تی	یه‌غما
One	ئیک	یه‌ک
Ones, uni, mono, single	ئیکان	یه‌کان
Unilateral, one-sided	ئیکلا	یه‌کلا
Unique, only	ئیکانه	یه‌کانه
Boar	به‌راز انی‌را	یه‌کانه (نی‌ره‌ی به‌راز)
Effective, most effectivous	ب باندور	یه‌کاوییه‌ک

English	بادینی	سۆزانی
Suitable, appropriate	مناسب	یه‌کاو یه‌ک
Fixed, stable	جیگرتن / خوگر	یه‌کبار
Alleh, lord, god	خودی	یه‌کتا
Oneness, singleness	خودی به‌ریسی	یه‌کتا به‌ریستی
Estuary	ریزگه / ئاڤکه	یه‌کاو
Unification, union	یه‌کبون	یه‌کبون
Each other, one another	ئیک دی	یه‌کتر
Crisscross, cross	هیل برین / یه‌کترپ	یه‌کترپ
Crossword puzzle, cross word	خاچه‌پرس / له‌یزتنا / به‌یقین شاشین	ووشه‌ی یه‌کترپ
Quite, completely	ته‌مام	یه‌کجار
Once	ئیکجار	یه‌کجار
One-handed	ئیک‌ده‌ست / خودان	یه‌کده‌ست
Unified, united	ئیک‌ده‌ست	یه‌کده‌ست
Equal	یه‌کسان / ئیکسان	یه‌کسان
Equality	ئیکسانی	یه‌کسانی
At once, immediately	ئیکسه‌ر	یه‌کسه‌ر
Directly, straight forward	ئیکسه‌ر	یه‌کسه‌ر
Directly, straightly	ئیکسه‌ر	یه‌کشه‌ق
Sunday	ئیک شه‌مبه	یه‌ک شه‌مه
To unify	ئیک کرن / کره‌ئیک	یه‌ککردن
Unification, association	ئیکگرتن	یه‌کگرتن
One by one	ئیک دیک ئیک	یه‌ک له‌دوای یه‌ک

English	بادینى	سۆرانى
Unit	ئېكە	يەكە
First	ئېكەم	يەكەم
Priority, seniority, precedence	پېشىنى / پېشەستى	يەكەمى
One by one	ئېكە ئېكە	يەكە يەكە
One of	ئېكە ز	يەكى
Unity, union, federation	يەكېتى / ئېكەتى	يەكېتى
One by one	ئېكە ئېكە	يەكە يەكە
Vest, waist coat	يەلەك	يەلەك
Cry: to drive sheep	يېخ / خورېن / ئازوتىن	يېخ
	ئېخە	
To couch camel	نەزم دىكەت (سەرا)	يېخ

Elements of Novel	رەگەزەکانی رۆمان
Plot	گرێ، تان و پۆ
Character	کاراکتەر، گەس
Theme	پێم، مەغزا
Setting	کات و شوێن
Language	زمان
Techniques of narration	تەکنیکی گێڕاوە

نووسینه ئەکادیمییه کانم به ئینگیزی

لەگۆنارە ئەکادیمییه کانێ زانکۆی دهۆک — ههولێر — به‌غدا بلاوکراوه‌ته‌وه

- 1- A Contrastive Study of Ellipsis in Kurdish and English.
- 2- Northern Kirmanj Kinship Terms.
- 3- Polysemy of Some Adjectives in Kurdish.
- 4- Synonymy in Kurdish.
- 5- Ambiguity in Kurdish.
- 6- Kurdish Diminutive System.
- 7- Kurdish Honorifics System.
- 8- Diglossia in Kurdish.
- 9- Classifying and Translating Idioms in English and Kurdish.

Socialistic Realism	رياليزمى سۇشيالىستى
Modernism	مۇدېرنىزم
Dadaism	دادا ئىمىت
Futurism	ئاينىدە خىۋازى
Naturalism	سروش خىۋازى
Surrealism	سورىالىمىت
Post Modernism	پۇستمۇدېرنىزم
Absurdism	غەبىسىمىت- بېئودىمى
Existentialism	بىۋىنالىمىتى
Marxism	ماركسىزم
Structuralism	پونىيانگىمىرى
Deconstruction	ھەلۈمەشەننىمە
Liberalism	لىبېرالى
Mysticism= Sufism	سۇفىيىگىمىرى
Nazism	نازىمىت
Fascism	فاشىمىت
Rightism	راستچىمى
Racism= Racialism	رەگىمىزىمىستى
Egoism	ھەر (مىن) ئىمىتى
Eutopia	توپاۋىيە
Sadism	سادىمىزم
Formalism	شەكىللىمىت
Feminism	فىمىنىنىزم
Phenomenalism	دېياردىمى
Opportunism	ھەلپەرمىستى
Radicalism	رادىكالىمىت، رېشىمى
Globalism	جىيەئانگىمىراسى
Anti-Globalism	دۇمىجىيەئانگىمىراسى
Idealism	ئايدىئالىزم (ئىلىپالىيە)
Particularism	خۇمىمىتى
Euro	ئەۋرۇپىيالىتى
Conservatism	پارېزىكارى

Subjective	خودى، ناپايىتى
Subject matter	بايىت
Symbol	رەمز، ھىما
Symbolic language	زمانى رەمزى
Symbolism	ھىماگەرى، رەمزىيەت
Talent	بەھرە
Artistic Talent	بەھرى ھونەرى
Technique	تەكنىك
Text	دەق
Tone	ئاواز
Tradition	نەرىت، گەلتور، داب
Tragedy	مەرگەسات
Tragicomedy	تراجىكومىيەلى
Tragic Scene	دېمەننى تراجىيەلى
Turning point	خالى وەرچەرخان
Union	يەڭگىلى
Unique	بىر ھاۋا
Utopia	يۇتۇپيا
Utterance	ئاخاۋتن
Literary Utterance	ئاخاۋتنى ئەدەبىي
Vernacular	ئاۋجەمىي، ھەرىمى
Vernacular language	زمانى ئاۋجەمىي، زمانى دايەك
Vernacular literature	ئەدەبىي ئاۋجەمىي
Victorian literature	ئەدەبىي فەكتۇرى
War Poetry	شەپىرى جەڭگ
Works	شاكار

دېيىمازە ئەدەبىيەتلىرى بۇرۇنلار :

Western Literary Doctrines/ Schools/ Approaches	
Classicism	كلاسىزم
Neo Classicism	كلاسىزمى نوئى
Romanticism	رۇمانسىيەت
Neo Romanticism	رۇمانسىيەتلى نوئى
Realism	رېئالىزم

Pre history	بەر له مێژوو
Propaganda Criticism	ئەدەبی پرۆپاگاندەیی
Prose	پەخشان
Prose poetry	شێعری پەخشان نامیز- پەخشانه شێعر
Prosodic	کێشناسی، عەرووز
protagonist	قارەمان، پالەوان
Psychology	دەروونناسی
Pun	جیناس
Quatrain	چوارین، چوارخستەکی
Rationalism	ئەقڵانیت
Reading	خوێندنەوه
Literary Reading	خوێندنەوهی ئەدەبی
Philosophical Reading	خوێندنەوهی فەلسەفی
Realism	ریالیزم
Reason	ئەقڵ، هۆ
Age of Reason	سەردەمی ئەقڵ
Regionalism	ناوچهگەری
Regularity	ڕێسابی
Renaissance	ڕینیسانس، سەردەمی بوژانهوه
Revelation	سروش، نڤا
Rhetorics	هونەری دوان، دوانزانی
Rhyme	سەروا، قافیە
Rhythm	ریزم، کێش
Riddle	مەتهڵ
Romanticism	ڕۆمانسیت
Satire	ساتیر، تەنز، هەجو
Scene	دیمەن
Science Fiction	چیرۆکی خەیاڵی زانستی
Semiology	سیمیۆلۆژیا، ناماژناسی
Sentimental	عاتیقی، هەستبزوین
Short story	کورتەچیرۆک
Simile	لێکچواندن
Structuralism	بونیاڤگەری
Style	شێواز
Stylisticism	شێواژگەریتی

Neo Classicism	كلاسیزمى نوئى
Neo Romanticism	رۇمانسىمىتى نوئى
New Criticism	پەخىنەى نوئى
Novel	رۇمان
Novelette	كورتە رۇمان
Objective	بابەتى
Objective Novel	رۇمانى بابەتى
Objectivity	بابەتتىتى
Ode	چامەى گۇرانى
Oral literature	ئەدەبى زارمكى
Original Creation	داھىننى پەسەن
Orthodoxy	ئۇرسۇدۇكىسى
Painting	نىگار كېشى، وىنەكىشان
Panegyrist	پەندىپىز
Parody	شىۋازى چاولىكرىنەۋە
Pastoral	شەئرى شوانكارەى
Pentameter	پەنج يەكەى
Personification	دوانلىنى شتى بىگىان
Pessimism	پەشپىنى
Philosophy	فەلسەفە
Plot	گىرە، تان و پۇ
Poem	فەسىدە، چامە
Poet	شاعىر
Poetic	شەئرى
Poetic prose	پەخشانە شەئىر
Poetic image	ۋىنەى شەئىرى
Poeticity	شەئىرىيەت
Poetry	شەئىر
Poetry of exile	شەئىرى تاراپوگە، مەنفا
Popular Poetry	شەئىرى مىللى
Popular literature	ئەدەبى مىللى
Popularism	مىللىيەت، جەماۋەرى
Post modernism	پۇست مۇدېرىنىزم
Practical	كردارى، پراكتىكى
Practical Criticism	پەخىنەى پراكتىكى

Literature	ئەدەب
Court Literature	ئەدەبىي دەريار
Political Literature	ئەدەبىي سىياسى
Nationalistic Literature	ئەدەبىي ئەتمومىيى
Proletarian Literature	ئەدەبىي پرولېتارى
Love Poem	چامەى ئەقىنى
Lyrical Poem	چامەى گۇرانى- شىئەرى گۇرانى
Lyricist	شاھەر، گۇرانىيېز
Manuscript	دەستىنووس
Masque drama	درامى دەمامكدار
Medieval Ages	چەرخەگەنى ناوەرەست
Melodrama	مېلۇدراما
Memory	بىرھەمى، يادگارى
Men of Letters	نووسەر، ئەدەبىي، خاۋەن شەئەم
Metacriticism	رەخنەى رەخنە
Metaphysical poetry	شىئەرى مېتافىزىكى- ئەۋدىيى سىروشت
Metaphor	مېتافۇر، خۋازە، مەجاز
Meter, Metre	كەش
Metrics	كەشناسى
Mimesis	لاساپى كەرنەۋە
Modernism	مۇدېرنىزم، نۆى
Modernity	مۇدېرنىتە، نۆىتى
Monologue	مۇنۇلۇگ- لەگەن خۇدوان
Moral criticism	رەخنەى ئاكارى
Mysticism	سۇلفىياتى، سۇلفىگەرى
Myth	ئەفسانە
mythology	مېسۇلۇزى، ئەفسانە
Narration	گېرپانەۋە
Narration form	شىئەى گېرپانەۋە
Narratologist	گېرپانەۋەناس
Narrator	گېرپانەۋە
Narratee	گويىگر
Nature	سىروشت
Language of Nature	زمانى سىروشت
Neo	نۆى

Historical Novel	رۆمانى مېژوۋىسى
Hymn	سرودى ئايېنى
Hymnist	سرودخوين
Identity	ناسنامە
Identity of text	ناسنامى دەق
Idiom	ئىدىيۇم
Illusion	وھىم
Image	وژنە
Poetic image	وژنە شىعرى
Imaginative	خەيالى، خەيالىئامىز
Individualism	تاكفۋازى، تاكىتى
Innovation	نويكرىنمە، تازىكرىنمە
Inspiration	سروش، ئىلھام، نىگا
Intellectual	پۇشنىر، زەنى
Interior Monologue	مۆنۈلۈزى ناخى
Internal rhyme	سەروى ناۋىكى
Intertext	ناۋدەق
Intuition	پەمەكى، خۇپسە، پەھرە
Irony	ئاپىرەنى، قۇشەنى
ironist	قۇشەنى
Irregular meter	كەش بىر پەسا
Journalism	پۇژنامەگىرى، پۇژنامەۋانى
Katharsis	پاكىۋونەۋە
Language	زمان
Language of Literature	زمانى ئەدەب
Poetic language	زمانى شىعرى
Legend	ئەھسسانە
Line	دېرەشچىر
Line endings	كۆتايپەكلىنى دېرەشچىر
Literary	ئەدەبىي
Literary Competence	توانىتى ئەدەبىي
Literary Criticism	پەخنىي ئەدەبىي
Literary discourse	گوتارى ئەدەبىي
Literary doctrine	پەبازى ئەدەبىي
Literary Terms	زاراۋە ئەدەبىيەكان

Eclogue poetry	شېئىرى شىۋانكارىيى
Elegance	روونىيىتى
Elegy	چامەى ماتەم
Eloquence	پەۋانىيىتى
Enlightment	پۇشنگەرى، تەنۋىرى
Epic	داستان
Epistemology	ئەپستۇمۇلۇۋى-مەرىپەت
Essay	وتار
Ethical	ئىكالىيى
Existentialism	بىۋىئەتسى
Expressionism	رېئىيازى تەبىئىرى
Extra textual	دەرمۇدى دەق
Fairy tale	جەكايەتى پەرىيان
Fancy	خەيالى
Fantasy	فانتازىيا
Fiction	خەيالىئامىز، جىرۇك، پۇمان
Figurative	مەجازى
Figures of speech	ھۈنەرەكانى ئاخاۋتن
Flashback	فلاش باك-گەرەنەۋە بۇ راپىردوۋ
Folk literature	ئەدەبىي رەش و پروۋت
Folklore	فۇلكلۇر
Form	شېۋە، شەكلى
Formalism	شەكلىخۋازى-شەكلىنىمەت
Formalist	شەكلىنى، شېۋەخۋاز
Free verse	شېئىرى ئازاد
Futurism	ئايىندەخۋازى
Genre	ژانىرى ئەدەبىي
Gnomic Poetry	شېئىرى پەندىئامىز
Half rhyme	نېۋسەروا
Hermeneutics	ھېرمۇنتىكا، تەئۋىلزانى
Hero	بالەۋانى ھېلىم يان رۇمان
Heroic Couplet	كۆپلىمى جۋوت سەرواىى
Hexameter	دواز دەپەرگەيى-كېش
Historical	مىژۋوۋىى
Historical drama	دراىماى مىژۋوۋىى

Classicism	رئبازی کلاسیکی
Climax	لوتکه، پوپکه
Co-rhyming	هاوسهروا، سهروا هاوبهش
Comedy	کۆمیدی- گالتهنامیز
Comparative Literature	تهدهبی بهراورد
Comprehensive	گشتگیر، همه لایهن، سهراپاگیر
Concrete	کۆنکریت، بهرجهسته
Concrete poetry	شعری کۆنکریتی
Conflict	مملانی
Contemporary	هاوجهرخ
Contentio	جیناسی تهواو
Context	سیاق، دهق، چوارچۆوه
Couplet	جووت سهروا، مهستهوی
Court love	تههینی دهربار
Creative	داهینهر
Creativity	داهینهریتی، داهینان
Critic	پهخنهگر
Critical	پهخنهیی
Criticism	پهخنه
Culture	کهلتور
Cultural	فهرهنگیی، کهلتوری
Cultural background	پهپهینی کهلتوری
Dadaism	دادایزم، ولاخیزم
Deconstruction	ههلوهشاندهوه
Description	وصف
Detective Story	چیرۆکی سیخوپی
Determinism	تهدهریت
Didactic Poetry	شعری فیزکردن
Dimension	پههههه
Divinity	ئاسمانی، خودایی
Dogma	دۆگما
Drama	دراما
Dramatic	درامایی
Dramatist	درامانویس
Dualism	دوالیزم

باشكۆي سۆيەم:

زاراۋە ئەدەبىيەتكان

Literary Terms

Absolutism	پەرھانگەرى- مۇتلەقچىيەت
Abstract	تەجرىبىدى- دەرھەست
Act	پەردە(شانۇ) بەش
Adventure Stories	چېرۆكەكانى گىيانبازى
Affective Criticism	پەخنىي سۆزاۋى
Alienation	نامۇۋوون، ھالقىۋوون
Alliteration	دوبارەۋوونەۋى پەيتىك ئە دىئىرىكى شەئىرى
Allusion	ئامازە، ھىما
Ambiguity	ئىلى، تەم و مۇزى، شارۋىيى
Anarchy	پەشۋى، ئاشوب
Antagonist	دۇمپالەۋان
Anthem	سرودى (نەشتەمانى)
Anthology	گۈلۋىزىر
Anthropology	ئەنئەنىۋىۋۇلۇۋى، مۇۋەنەسى
Anti-hero	دۇمپالەۋان، دۇمقارەمان
Anti-rationalism	دۇم ئەھل
Approach	بۇجۋوون، قۇتايغانە، پەباز
Aristocratic Romance	پۇمانسى ئەمىرەستۇكراتى
Art	ھونەر
Arts	ئادەب، ئەدەبىيات
Art for art s sake doctrine	پەبازى ھونەر بۇ ھونەر
Art for life s sake doctrine	پەبازى ھونەر بۇ ۋەيان
Artist	ھونەر مەند
Autobiography	ۋەياننامەى خود
Ballad	بالاد، جامە
Bard	شاعىر، ھۇزانەان
Blank Verse	ھۇزانى بىئەسەروا
Chapter	بەش
Carpe diem	قۇرخكردنى كات، كات بەخۇشى
Character	پەسەرىردن
Classic	كاراكتەر، كەس
Classical	كلاسىك- كۇن
	كلاسىكى

Father s sister s Daughter	كچى مەت، كچى پىلى باب
Mother s Sister s son	كوپرى خالەت، كوپرى پىلى داپك
Mother s Sister s Daughter	كچى خالەت، كچى پىلى داپك
Nephew: Brother s son and Daughter	برازا، كوپ و كچى برا
Niece: Sister s son and Daughter	خوشكەزا، خوارزا، كوپ و كچى خوشك
Step-Mother	زې داك، ژىباب، باومېن
Step-Father	زېباب، زېباوك
Step-Brother	زېبرا/ براماك
Step-Sister	زېخوشك
Step-son	زېكوپ
Step-Daughter	زېكچ
Brother s wife	ژىبرا، براژن
Father s Brother s wife	مامۇژن، ژىمام
Mother s Brother s wife	خائۇژن، ژىخال
Husband s Brother s wife	ھاوگيان، ژن تى
Father s sister s Husband	مېردى خوشكى باوك
Mother s sister s Husband	مېردى خوشكى داپك
Grandson s children	نەموزا، نەمى جېرچېك

Grandfather	باپير
Grandmother	داهير، پير
Father	باوک، باب
Mother	داهک، داک
Husband	ميرد، همفرين، هاوسر
Wife	زن، هاوسر، همفرين
Son	کوږ (کوږی فلان)
Daughter	کچ (کچی...)
Brother	پرا
Sister	خوشک، خيشک
Uncle = Father s Brother	مام
Uncle = Mother s Brother	خال
Aunt = Father s Sister	ممت- پلک، پوور
Aunt = Mother s Sister	خالمت- پلک، پوور
Son-in-law	زاوا (زاوای.....)
Daughter-in-law	پووک (پووکى.....)
Bride	پووک
Bridegroom	زاوا
Father-in law	خمزوور
Mother-in-law	خمسوو
Wife s sister	دش (خوشکى زن)
Husband s sister	دش (خوشکى ميرد)
Husband s Brother	تى، شوبرا (برای ميرد)
Wife s Brother	خزم، کوږه خمزوور
Son s son	نموء، نمفى، کوږى کوږ، کوږمزا
Wife s children	نمفسى، زږمندال
Husband s children	نمفسى، زږمندال
Husband s Wife	هموى، هموى- زنى ميرد
Father s Brother s son	کوږهمام، پسمام، نامؤزا
Father s Brother s Daughter	کچهمام، دؤتمام، نامؤزا
Father s Brother s son s son	بن عمه- کوږى نامؤزا
Wife s sister s Husband	ولداش زاوا، هاشينگ
Father s sister s son	کورهممت، کورى پلکى باب

Ultimate constituent	دوا پېښه
Ungrammatical	ناپېژمانی
Universal Grammar	پېژمانی گشتی، جیهانی
Utterance	ونه
Verb Phrase	گړنی کاري
Vernacular	ناوځوی
Vowel	بزوین
Word	وښه، پمیف
Word Formation	پېښه، وښه
Word order	پېښه، وښه، لمدواپه ک هاتن
Yes-no- question	پرسپاری به-آی- نا
zoosemiotics	بمشپکه له زانستی هیماگمری سیمیتوژنیکسی

Quantifier	پادى چەندلىتى
Quantitative Linguistics	زمانەۋانى چەندلىتى
Quantity	چەندلىتى
Question	پرسىپار
Reduplication	دوويارمىس
Reflexive	خۇس
Referent	ھىما بۇكرائو
Regularity	پىئاسى
Regular Grammar	پىئامانى پىئاسى
Relativity	پىئامى
Re-write Rule	ياساى دويارمىكرىنمەۋە
Root	پەگ
Saussurean	پىئابازى زمانەۋانى سۇسپىر
Semantics	ۋاتاسازى
Semeiology	سىمۋولۇزى، ئامازمى
Sense	ۋاتا
Sentence	پىستە
Sociolinguistics	زمانەۋانى كۆمەلەپمىتى
Socio Pragmatics	پراگماتىكى كۆمەلەپمىتى
Speech act	كرىمى ئاڭاۋىتىن
Structure	پىككەتە، شىۋە، پۇنان
Style	شىۋاز
Surface Structure	پۇنانى سەرمەۋە
Syllable	بەپگە
Synonymy	ھاۋۋانا
Syntactic	پىستەمى-سىناكىسى
Syntagmatic relation	پەيۋەندى ئاسۋىسى
Syntax	پىستەسازى
Tag Question	كلكە پرسىپار
Tense	پىئەمى گار
Terminology	زاراۋمى
Theme	پاس
Topic	نىپاد
Traditional Grammar	پىئابازى تەقلىدى
Transformational Grammar	پىئامانى گۋاستەمەۋە

Nominal	ناویس
Noun	ناو
Noun phrase	گړئى ناوی
Number	ژماره
Object	بهرکار
Object deletion	لابردنى بهرکار
Paradigmatic relation	پهپوهندى ستوونى
Paraphrase	د اړشتنه ووه
Parole	ناخاوتنى کؤنکړيتى
Paronym	پارؤنيم، پهپوهندى وشه به پهگى خؤى
Parsing	شپکارکردن- شپتهلکردن
Particle	پارتیکل، له بهشه سره پهگهکانى ناخاوتن نپه.
Part of Speech	پهشى ناخاوتن
Passive Construction	پېکها تمى ناديار
Pattern	جوړ، شپوړ
Pedagogical Linguistics	زمانه پوهانى فيرکړن
perfect	تمواو
Performer	پکمر
Performance	کردارى، بهکاره پنان
Personal pronoun	جپناوى کمسى
Philology	فيلؤلؤزى
Phoneme	فؤنيم
phonetics	د منگسازى
Phrase	گړئ
Phrase Structure	پؤنانى گړئ
Phrase structure rule	پاساى پؤنانى گړئ
Polysemy	هره وانا، پؤلوانا
Pragmatics	پراگماتيکس
Prague School	پوتاپه پنه زمانه پوهانى پراگ
Prefix	پېشگر
Prepositional phrase	گړئ په ند
Primary Auxiliary	فرمانى پاريدمدمر
Primary Meaning	واناى سره گى
Qualifier	پرادمى جوؤنپتى

Level	ئاست
Levels of language	ئاستەكانى زمان
Morphological level	ئاستى وشەسازى
Phonological level	ئاستى ھۇنۇلۇزى / دىنگى
Semantic level	ئاستى واتاسازى
Lexeme	لېكسىم، وشەى واتادار
Lexicon	وشە
Linguist	زمانەوان
Linguistic	زمانەوانى
Linguistics	زانستى زمان، زمانناسى
Localism	ناوچەى
Logic	مەنتىق
Logical	مەنتىقى
Macro Linguistics	زمانەوانى گىشتىرى ھەمەلايەنە
Manner	رەقتار، ئاكار
Meaning	واتا
Metaphor	مەجاز
Metaphorical meaning	واتاى مەجازى
Mentalism	بىر، لۇزىك
Metallanguage	زمانى دەق
Metalinguistics	زمانەوانى كۆمەلەيتى
Microlinguistics	لايەنى دىنگ و وشە و پستە
Modifier	دىارخەر
Morpheme	مۇرفىم
Morph	مۇرف
Morphology	وشەسازى
Morphophonemic rule	پاساى مۇرفۇفۇنىمى- پاساى دىنگ و وشە
Nasal	لووتى- پەپوست بە لووت
Native-speaker	ئاخاوتىكەرى پەستى دەقەر
Natural Language	زمانى سروسىتى
Negation	نەرى
Neogrammarian	پېزىمانوسە لاومكان
Neuro Linguistics	زمانەوانى دەمار
Neutral	بىلايەن، نەمەن نە نېر
Norm	پېسا

Goal	جوگرافی
Government	بەرگەر
Government theory	دەسلەتات
Grammar	تەپۋىرى دەسلەتات
Grammatical	پۇزىمان
Grammatical meaning	پۇزىمانىيى
Grammaticality	ۋاقتى پۇزىمانىيى
Graphology	پۇزىمانىيىۋون
Hallidayan	گرافىكلىق: نوسىنى سىستېمى زىمان
Head word	پۇزىمانى ھالىدە، زىمانىۋى ئەرگى
High pitch	ۋىشى سەرە
Historical Linguistics	ئاۋازى بەرز
Homograph	زىمانىۋى مېزۋىيى
Homonym	ھاۋداپىشتىن- ھاۋداپىشتى ھاۋداپىشتى
Homophone	ھاۋدەنگ و ھاۋ بىزە
Hyponym	ھاۋدەنگ
Idiolect	ھاۋپۇنىم- بەشىك نە كۆمەلىك
Idiom	سىستېمى زىمانىۋى ھەسكەر
Internalised Language	ئىدىيۇم
Ill-formed	زىمانى بىر، ھۇش
Immediate Constituent	نارپىزىمانى
Imperative	پۇزىمانى دۋى بەكەم پۇلىن پان كەرتكەن
Indirect	ھەرمانىيى
Infinitive	نارپىستەۋخۇ
Inherent Feature	جاۋوگ
International phonetic Association	ئەنگارى بۇماۋىيى، بىنەجەيى
Intonation	پەكەتتى دىنگىزى جىيەنى
Jakobsonian	ئاۋاز
Katz-postal hypothesis	پۇزىمانى زىمانىۋى ياكۇبسون
Kernel	گىرمانى پۇستال و كاتز نە ۋاتاسازى
Kinship terms	پىستى سەرەكى
Language	زاراۋمىكانى خىزماپەتتى
Langue	زىمان
	سىستېمى زىمانى كۆمەلىك

Diminutive	نازدار کردن، گه مگردن
Discourse	ناخاوتن
Discourse analysis	شرقه کردن ناخاوتن
Ditransitive	هرمانی دوو بهرکاری همی
Educational Linguistics	زمانه‌وانی بهروردمی
Element	رهگمز
Elision	لابردن، سرپنهوه
Ellipsis	کرتانندن، لابردن
Environment	دموروبر
Etat de Langue	باری زمان
Etymology	زانستی نه‌ژادی- ره‌سنی وشه
Expansion rule	پاسای فراوان کردن
Family tree	داری مالبات، داری بنه‌چه
Feature	نهدگار، تاپه‌تمه‌ندی
Field	بوار، کینگه
Semantic Fields	کینگه واتاپه‌کان
Field of discourse	بواری ناخاوتن
Firthian	رهبازی فیرپ له زمانه‌وانی
Focus	فوکس- سهرکی
Form	شیوه
Formal grammar	رهبزانی بونه‌یادی، پیکه‌تاه‌ی
Formation rule	پاسای دارژتنی به‌رایی
function	نهرک
Functional analysis	شرقه کردن نهرکی
Functional grammar	شی‌کردنه‌وه له‌سهر بنه‌مای نهرک
Functional word	رهبزانی نهرکی
Gender	وشه‌ی نهرکی
Generic meaning	رهگمز، سیکس له رهبزمان
Generalization	واتای گشتی
Generative grammar	به‌گشتی کردن
Generative semantics	رهبزانی پیکه‌پنه‌ر
Genva school	واتاسازی پیکه‌پنه‌ر
Geographical Linguistics	هوتابخانه‌ی زمانه‌وانی جنیف
Geolinguistics	زمانه‌وانی جوگرافی
	زمانه‌وانی زهمپنی/ به‌شیکه له زمانه‌وانی

Clinical Linguistics	زمانه‌وانیسی کلینیکی
Cluster	هیشوو
Coalescence	تیکچېژان، له دوو دمنگ دمنگیکسی جیاواز
Code	دروست دهمی
Cognitive Meaning	هیمما
Cohesion	واتای خودی
Collocation	سازان، پمکگرتووی
Command	هاوریکسی- له گمډ پمک هاتن
Comparative	فهرمانی داخوازی
Concept	بهرارورد
Connotive Meaning	چهمک
Constructional Ambiguity	واتای ناوړه
Content	لیلی پیکهاتمی
Context	ناوړېوک، وشه‌ی فهره‌نگی، وشه‌ی ته‌واو
Conversation	دموروهر، سیاق
Conversation analysis	گفتوگؤ، ناخاوتن
Copenhagen School	شرېقه‌کردنی ناخاوتن
Co-text	قوتابخانه‌ی کؤپنه‌گان
Data	دهمی سیاق، چاره‌سهرکردنی لیلی
Declarative	داتا
Deep Structure	خهمهری
Deixis	پیکهاتمی بنجی- پړوانی ژېرموه
Denotative meaning	نیشانکارمکان
Dental	واتای ده‌لال/ هیمایی
Dependent	ددانی
Derivation	پارسته
Derivational Ambiguity	دارېژتن، داتاشین
Descriptive Linguistics	لیلی دارېژراو
Descriptive Semantics	زمانه‌وانیسی وصفی
Determiner	واتاسازی می‌سفی
Deviance	دپارخهر
Diachronic	لادان
Dialect	دایکرونیکی، میژووی، هؤناغ هؤناغی
Diaglossia	زار، دایه‌لیکت
	دایه‌گلؤسیا

Linguistic Terms	پاشكۆى يەكەم: زاراۋەنگانى زمانەوانى - زمانناسى
Absolute	رەھا، رەگەزى جىيا
Acceptability	شياۋ، ۋەرگىراۋ، جەسپاۋ
Accommodation theory	تىۋىرى سازان
Acoustics	دەنگىسازى بېسىن
Actor-action-goal	بەكەر - كردار - بەرگار
Adjacency pairs	جوۋتە گوتىن - جوۋتەى لەيەك نەيك
Adjective	ئاۋەلئەۋ
Adjectival	ئاۋەلئەۋ ناسا
Adjectival phrase	گىرى ئاۋەلئەۋى
Affirmative	ئەرى، ئەرى
Agreement	رەكەۋتەن - لەگەل يەك ھاتەن
Ambiguity	ئەلى
Antigrammatical construction	پەيگەتەى ناپەزىمانى
Applied Linguistics	زمانەۋانىي كىردارىي
Back formation	جۈرەكە لە رۇئەنى ۋەشە
Base	بەنەجە، چاۋۋەك
Base components	پەيگەتەنەركەنى بىنچ
Behaviorism	رەقتارىي
Bilingualism	دەياردەى دوۋزەمانى
Biolinguistics	زمانەۋانىي بايۋلۇژى
Bloomfieldian	رەبازى بىلۋەشەل، بونىيادگەرى لە زمان
Bracketing	شەۋازى كەۋانە دانان لە شەۋقەكەردنى پەستەدا
Branching	شەۋازى پەلەنكەردنى لق لەق
BT: Baby-Talk	ئەخاۋەننى زارۋەك
Cardinal	ژمارەى، يەك، دوۋ
Cardinal Vowels	بەزۋەنە ئەۋۋەنەبەيەگان
Cartesian Linguistics	زمانەۋانىي كارتەسى،
Category	پەيۋەشەندى نەۋان زمان و بىر پەۋل
Causative	ھۋىي
Chomskyan	رەبازى جۈمەسكى
Classification	پەلەنكەردىن
Clause	پەستە، بەشەكە لە پەستە

Zz

Z-z/zed/	دوا پیتی ئەلفبای ئینگلیزی
zany/'zəni/adj	ماستاوپچی / قوشمەچی / شینت
zap/zæp/v	(بەجەك) دەكوژی
zapper/n	۱- ریمۆتی كۆنترۆل ۲- كۆژمەری خێرا
zeal/'zi:l/n	پەرزەشی، ھەماسەت
zealot/'zelət/n	توندپەرە لە پەرزەشییەكەى
zealous/'zeləs/adj	بەپەرزەش، توندپەروى ئایینی / بەھەماس
zebra/'zebrə, 'zi:brə/n	كەرەكۆزى
zebra crossing/n	تێپەرگاى خەتدار
Zen/zen/n	بالتىكى بودىيە بايەخ بە زامانى غەریزەى موزۇقايتى دەدات (ئەك كتيبيى دينى)
zenith/'zemiθ/n	لووتكە، تەپلاكى سەر، تۆلەسەر
zephyr/'zefə(r)/n	شەمان، سروە، باى رۇزئاروا
zeppelin/'zepəlɪn/n	بالۆنى ئەچەماوە: ئەلمانەكان لە جەنگى يەكەمى جيهان بەكاريان دەھينا.
zero/'ziərəu/n	سەر، هیچ، چنە

zest/zest/n	چینز- خۇشى چەشتن
zigzag/'zigzæg/n	هینى پینچاوپینچ- زیگزاگ
zinc/zɪŋk/n	زینك
zip/zip/n	گیزەى گولە، دىنگى ددان
Zip code/'zip kəud/n	هینمای پۆستە
zither/'ziðə(r)/n	ئامیترىكى مۇسیقاىیە لەقانون دەمچى
zodiac/'zəudiæk/n	۱- قەللە، گەردوون ۲- بورج- كەلە
zonal/'zəunl/adj	دایەش كراوەتە سەر چەند ناوچەيەك
zone/'zəun/n	ناوچە، بەش، ھەزیم باخچەى ئازەلان
zoo/zu:/n	
zoological/'zəuə'lɒdʒɪkl/adj	پەيوەندى بەجیھانى گیانەمرائەو ھەيە
zoologist/'zəu'blədʒɪst/n	زانای ئازەلان، گیانەمرناس
zoology/'zəu'blədʒi/n	زانستى ئازەلناسى
zoom/zu:m/n	۱- ھەلسانەوہى لەمناکوى فېزىکە، گەرمە
	۲- گەرمەكى فزىک، زوومى كامېرا، ئاوينە
zucchini/'zu'kini/n	مێوہ
Zulu/'zu:lʊ:/n	تېرەيەكى ئەفریقایىيەو
	زمانىكى تاييەتى ھەيە / تېرەى زولۇ

yoga/'jəʊgə/n يۇگا: يىتۇدىكى ھىندىيە

لە سۆڧىيەت ئىزىگە جۇرۇشقا لە رۇھانىيەتى

ھىندۇسى

yoghourt/'jəʊgət/n

ماست

yogi/'jəʊgi/n وىرۇشەۋانى يۇگا/يۇگاۋان

yoke/'jəʊk/n ۱- تۇق ۲- جۈرۈشە گا

۲- ئاۋىل- شان ۴- ئاۋىل- كەمەر

yoke/'jəʊk/n گۈندىيى، دىشتەكى

yolk/'jəʊk/n زەردىنەنى ھىلگە

yon/'jɒn/adv لەرى

yonder/'jɒndə(r)/adj-adv ئەرە، لەرى

yonks/n مارەيەكى ئۇر

yore/'jɔ:(r)/n بەسەرچۈرۈپىشۈر

days of رۇڭاى كۇن/راپىرەۋو/دەيرىن

yore

you/'ju:/pron تۇ، (ئىۋە)

you'd * you had تۇ ھەتتۇر/

ئىۋە ھەتتۇر

you had تۇ/ئىۋە ھەتتۇر/ ھەتتۇر

you would تۇ/ئىۋە لەسەرە/ لە سەرە

you'll *you will شىۋە داھاتۇر

young/jʌŋ/adj

لاۋ، تۇرۇپچۈرۈك

بەچكە

youngster/'jʌŋstə(r)/n كۈر، ھەزەكار

your/'jɔ:(r)/pron ھىتۇ(مولىكدارى)

you're*you are

ھىتۇ، ھىئىۋە

yours/'jɔ:z/pron

yourself/'jɔ:'self/pron ۱- خۇت/خۇتتان

۲- تەندۈرۈستى باش

youth/'ju:θ/n گەنج، لاۋ، گەنجى

youthful/'ju:θfl/adj لاۋ- گەنج

youthful hostel ھۇتلى ھەزەن-بۈگەنجان

yowl/'jəʊl/v ۱- شىۋەن و پۇرۇ دەگا

۲- دەلۈرۈن

yo-yo/'jəʊ jəʊ/n يارى يۇيۇ

yule/'ju:l/n جەڭنى سەرى سال

yummy/'jʌmi/adj پەتام

yuppie=yuppy/'jʌpi/n لاۋىكى سەركەتۈ لە

كارەكانى

yurt/n

خىۋەت/ خىۋىتى جىلدى

Yy

Y-y/wai/	پیتی بیست و پنجم له
yacht/jɒt/n	ئەلغای ئینگلیزی
Yahoo	بەلەم، یەخت، قەیاغ
	پەگەزێکی گیانەرە شێوە
	هەموو خراپییەکانی موزی هەیه/
	تۆپێکی بەناوبانگی ئینتەرنێت.
yak/jæk/n	ناژەلی یاک: گایەکی پرچ درێژە
yam/jæm/n	پەتاتە چیژی
	پەتاتە شێرن
yank/jæŋk/n	پوتی دەکاتەرە، پادەکشێن
Yankee/'jæŋki/n	خەلکی ئینگلتەرای
	نۆی له ئەمریکا
Yankee/n	یانکی، ئەمریکایی
yap/jæp/n	وەرین (سەگی بچوک)، زۆرەوی
yap/v	دەرەوی، زۆرەوی دەکا
yard/jɑ:d/n	۱- (۹، ۱.۴) سەم یاردە/
	سێ قەدەم
	۲- دارێکی ئاسۆیی بۆ بەستنی پەردە
	۳- گۆرەپان- باخچە- رویەر
yardstick/'jɑ:dstɪk/n	دارێک
	درێژەگە یاردەییە/ میجەک
yarn/jɑ:n/n	۱- دەزوو، رێس
	۲- هەقیەت، بەسرەات
yawl/jɔ:l/n	بەلەمێکی بچوک،
	بەلەمی چارۆکەدار
yawn/jɔ:m/n - v	باوێشک- بۆژان/
	دەبۆژن- باوێشکی دە
ye/ji/pron	۱- ئۆ، ئێو
	۲- ئامرازێ ناسیاری- ناسین
yea/jei/n	بەلی
year/jiə(r)/n	سال
yearbook/'jiəbʊk/n	کتێبی سالانە
yearling/'jiərlɪŋ/n	ناژەلیک تەمەنی
	لەنێوان سالیک و دووسان بیت/ یەک سالی

yearly/adv

سالانە

yearn/jɜ:n/v

بەپەرۆش دەبێ، مەتوی دەبێ

yearning/'jɜ:niŋ/n

پەرۆش- ئارەزوو-

تەمەزۆ

yeast/ji:st/n

خومەر، هەورەترش

yell/jel/v

هاواری دەکا، دەنەزین

yell/n

هاوارکردن- نەزاندن

yellow/'jələʊ/adj

زەرد

yellow/n

پەمکی زەرد

yellow/v

زەرد هەلەمگەری

yellowish/adj

زەردباو

yelp/jelp/v

۱- دەورەیی

۲- دەنگاڵینی

yelp/n

۱- وەرین ۲- هاوار ئی هەلسان

yeoman/'jəʊmən/n

جوتیاری مولکدار

yeomanry/'jəʊmənri/n

تییێکی سوارە

جوتیاران

yes/jes/interj

بەلی

yesterday/'jestədeɪ/adv

دوێنی/دوێنی

yet/jet/adj

۱- هەتا ئێستا، هێشتا

۲- لەگەڵ (نەری) دا نیت

۳- سەریاری ۴- پۆژێک، پۆژێک له پۆژان

بەمانای (یان)، (یاخود)

yew/ju:/n

داری تەقسوس له نژیە

کلێسا دەروێ دارەکه هەردەم کەسکە

Yiddish/'jɪdɪʃ/n

زمانی ئاخواتنی جیهانی

جولەکه

- شێوەیەکه له زمانی ئەلمانی کۆن وەك زمانێکی

ئاوچەپی له ئەوروپای رۆژمەلات وای کۆچەران

پەکار دەن

yield/ji:ld/v

۱- بەرەمی دەبن- بەری دەبن

۲- چێتەرەنگاری ناکا

yield/n

بەرەم

yob/jɒb/adj

۱- بێ کار

۲- لاوێکی گێرمشێوین- دەمەرووت

Xx

X-x/eks/ پیتی بیست و چوارەم لە
ئەلغباي ئینگلیزی
۲-ژمارە دە ۲-مەنای چاران
xenophobia/zənə'fəubiə/n
(ئەخووش) بقی ای بوونەوهی
بیانی (بیگانە نەویستی)

Xerox/'ziəroks/n شینوازی (زیرۆکس) بۆ
کۆپی کەرتی بەلگەنامە
Xerox/v وێنە دەگری، کۆپی دەکا
Xmas/'krisməs/n جەژنی لەدایک بوونی
مەسیح (عیسا)
x-ray/'eksrei/n تیشکی سینی (ئەشیمە)
xylophone/'zaɪlə'fəun/n زایلوفون
(ئامێریکی مۆسیقاییه)

wren/ren/n	پاپۆز و فېرۆكە بالندەيەكی بچووكی	writhе/raið/v	خۆ دەرگوشن
wrench/rentʃ/n	خۆش تاوان ۱- پاكشانیکی لەناكاو ۲- لادانیکی لەپەر ۲- لەمەك جیاپووتەوه ۴- ئازار ۵- سووچنکی میكانیكی	writing/ˈraɪtɪŋ/n	۱- نووسن ۲- دانان
wrest/rest/v	۱- دەرڤینن ۲- بەكۆشش دەستی دەرگوش	written*write/adj	نووسراو
wrestle/ˈresl/v	زۆرانازی دەرگوش، خەبات دەرگوش، تێدەرگوشن	wrong/roŋ/n - v	گوناه، تاوان، پوچ- زۆلم دەرگوش
wrestle/n	زۆرانازی	wrong/roŋ/adj - adv	هەڵەيەكی ناراست، نادروست، ناشایسته، ناشەرعی، بەشێوهيەكی هەڵە
wrestler/ˈreslə(r)/n	۱- زۆراناز ۲- بۆكسێن كەر	wrongdoer/ˈroŋdu:ə(r)/n	گوناهبار
wretch/retʃ/n	كلۆل، هەزار	wrongdoing/ˈroŋdu:ɪŋ/n	ئازاردان، گوناه، تاوان
wretched/ˈretʃɪd/adj	۱- هیچ وپوچ، بێبەها، زۆر ناشاد ۲- خراپ، نەفەرەت لێكراو	wrongful/adj	نایاسایی/ناەدالەت
wriggle/ˈrɪɡl/v	دەرگوش كرم پێچ دەخواتەوه، لول دەرگا، پێچاوپێچ دەرگوش- ئاوی لێدینن	wrote*write/v	نووسی
wrinkle/ˈrɪŋkl/n	لۆچ بوون	wrought*work/v	كاری كرد
wrinkly/ˈrɪŋkli/adj	لۆچ دار	wrung*wring/v	گوشی، مەلێ گوشی تا بیکوژن
wrist/rɪst/n	مەچەك، قۆل	wry/v	۱- خوار دەرگوش/بادەدا ۲- پووی گەژ دەرگوش
wrist-watch/n	سەعاتی دەستی	wry/rai/adj	گالته جاپ و ناوومێد
writ/raɪt/n	فرمانیکی یاسایی / قەزاشی	wryly/ˈraɪli/adv	بەتەڕەزایی، بە گالته جاریهوه
write/raɪt/v	دەنووسن	wud/adj	گەمژە/ شین
write-off/n	زیانیکی تەواو- بێبەها بوون	wunderkind/n	پیتۆل/ عەبقری (ه) مەندالی- گەنجی
writer/ˈraɪtə(r)/n	نووسەر	wuss/n	گەمژە/ گەنج/ گەلج
write-up/n	نمایش، تۆمارنکی نووسراو	www	کورتهکراره ی تۆپی جیهانی بۆ دۆزینهوه ی زانیاری له کۆمپیوتەر
		wye/n	پیشی y
		wysiwyg	-ئەوه ی دەبینی ئەوەت دەست دەرگوش -کت وەت/ دەق و دەق/ وەك خۆی

workmanlike/adj کارامه-لیها توو

workmanship/n کارامهیی له

work-room/'wɜ:kru:m, -rum/n

پیشهسازی، ژووری کارکردن

workshop/'wɜ:kʃɒp/n

دهزگای کار

work-shy/adj تهمبەل، تەمەزل

world/'wɜ:ld/n

۱-دنیا، جیهان

۲-دنیا (زهوی و هه‌رچی له‌سه‌ریه‌تی)

۳-کاری دنیایی ۴-جیهان

۵-کۆمه‌لگای مرۆڤایه‌تی

worldly/'wɜ:ldli/adj

۱-دنیاویی

۲-جیهانی ۳-ئادینی نه‌ک دینی

worldwide/'wɜ:ldwaɪd/adj

ئاویانگی جیهانی / له‌سه‌ر ئاستی جیهانی

worm/'wɜ:m/n

۱-کرم

۲-که‌سیکی هیچ و پووج-ناگرنگ

worm-eaten/'wɜ:mi:tən/adj

خورا،

کرمی بوو

worn*wear/adj

له‌به‌رکراو

worn*out/adj

۱-له‌که‌ک که‌وتوو

۲-زۆر ماندوو

worry/'wɜ:ri/v

بی‌زاری ده‌کا-

نیگه‌رانی ده‌کا

worry/n

۱-نیگه‌رانی

۲-په‌زاره ۳-خه‌می دنیا

worry/adj

نیگه‌ران هین- نیگه‌رانکەر

worse/'wɜ:s/adj-adv

به‌شێوه‌یه‌کی

خراپتر

worsen/'wɜ:sən/v

تێکی ده‌دا، خراپی

ده‌کا

worship/'wɜ:ʃɪp/n

۱-په‌رستن

۲-خۆشه‌ویستی ئاراده‌ی په‌رستن

worship/'wɜ:ʃɪp/v

۱-ده‌یپه‌رستن

۲-هێنده‌ی خۆش ده‌وێ ده‌یپه‌رستن

worshipful/'wɜ:ʃɪfl/adj

به‌پێژ/

وێژدار

worshipper/'wɜ:ʃɪpə(r)/n

خوایه‌رست

worst/'wɜ:st/adj

خراپترین

worth/'wɜ:θ/adj

۱-شایانه، شایسته

۲-به‌های دراوی

worthless/'wɜ:θləs/adj

سوودی نیه،

بی‌به‌ها

worth-while/'wɜ:θ'waɪl/adj

۱-شتێکی شایسته ۲-به‌سوود

worthy/'wɜ:θi/adj

۱-به‌نرخ

۲-شایه‌ن به‌پێژ و پێزانین

would/wud/v

پاڤه‌دووی هه‌رچی

would-be

هه‌ز ده‌کات ببێت

wound/'waʊnd/n

برین

wound/v

۱-بریندار ده‌کا

۲-هه‌ستی بریندار ده‌کا

wove*weave/v

ده‌چنی

woven*weave/adj

چینه‌راو

wrangle/'ræŋɡl/n-v

ئاکۆکی

شهره‌ قسه‌ به‌شێوه‌یه‌کی توپه‌ وتوێژ ده‌کا

wrap/ræp/v

ده‌پێچینه‌وه، لۆوی ده‌دا

wrapper/'ræpə(r)/n

به‌رگه‌یه‌رگی

کتێب و روژنامه

wrapping/'ræpɪŋ/n

کاغه‌زی پێچانه‌وه

wrath/'rɒθ/n

تووه‌یی، په‌ستی

wrathful/'rɒθfl/adj

په‌ست، زۆر تووه

wreak/'ri:k/v

به‌سه‌ر ده‌بارێنی-

جێ به‌جێ ده‌کا

wreath/'ri:θ/n

تاجه‌ گۆلینه

wreath/'ri:ð/v

۱-به‌گۆل داده‌پۆشی

۲-تاجی گۆلینه‌ی له‌سه‌ر داده‌نی

۳-خۆ به‌ په‌که‌ داده‌پۆشی

wreck/'rek/n

(پاشماوه) ی‌پا پۆر،

وێزانی، پوخاو

wreckage/'rekɪdʒ/n

پاشماوه‌ی

womanly/'wumənli/adj	ڙٺائي، ڙٺو مڙوڪ	woodworm/'wudwɜ:m/n	۲-دارتاشي
womb/wu:m/n	۱-رهم ۲-بهزمي	woody/adj	مڙهي دار- کرمي دار
won*win/v	برديوه	wooly/'wuli/adj	لهدار نه چٽ- دارناسا
wonder/'wʌndə(r)/n	۱-سهيرو	wool/wul/n	خوري
	سمهره	woollen/'wulən/adj	لهخوري دروست
	۲-عجاب، لهراڻه بهدر، سمرسوپهينر	woollens/n	کراو
	۳-سمرسوپان	woolly/'wuli/adj	پيشه سازي خوري
wonder/'wʌndə(r)/v	۱-دهيهوئ	۱-وهو خوري وايه	
	بزانئ ۲-سهيرو سوڀر ده مينئ ۳-دهي بگري	۲-ناديار	
wonderful/'wʌndəfl/adj	سمرسوپهينر/ناياب	word/wɜ:d/n	۱-پهيف، وشه
wonderfully/'wʌndəfli/adv	به شيوه يڪي زور باش	۲-قسمه کردن، ناخوئن ۳-دهنگوياس	
wonderland/'wʌndələnd/n	ولائي سمرسوپان و شتي سوير/	۴-بهلئين ۵-لهمران	
	ولائي خه يائي له چيڙڪي مندان	۶-قسمي ناسماني، خوايي، كڙيبي پيڙ	
wonky/'wɒŋki/adj	۱-نمساغ	wore*wear/v	له بهري کرد
	۲-لهقاو- نه چه سپيو- جيئي متما نه يه.	work/wɜ:k/n	۱-کار، پيشه
won't*will not/v	نابئ	۲-کاري (فيزيائي) ۳-دانراو، کاري نه دهبي	
wont/wəʊnt/n	پراها توو	۴-کارگه ۵-کاري ميکانیکی	
woo/wu:v	۱-پيا به لدهئ	۶-دامه زراوه کان	
	۲-به دهست بينئ	work/v	۱-کار دهکا
wood/wud/n	دارستان	۲-ناميره کهي ده خاته گهڙ	
wood/n	دار	۳-سمره ده کوي ۴-سمره رشتي دهکا	
woodcut/'wudkʌt/n	وينه يڪي	۵-گري دهکا توه ۶-به هيو اشي پئي دهکا	
	هملکو لراو له سر دار	۷-دروست دهکا ۸-خومري تن دهکا	
woodcutter/'wudkʌtə(r)/n	دارپر،	workable/wɜ:kəbl/adj	نهو پيڙهيه
	دارهوان	جن به جي دهين/کرداري به	
wooded/adj	زهويه کي پر له دار	workaday/'wɜ:kdeɪ/adj	ڙياني
wooden/'wudn/adj	دارين، له دار		پڙانه: پڙئين
	دروست کراو	workbasket/n	سندوقي دورومان
woodland/'wudlənd/n	دارستان	workday/'wɜ:kdeɪ/n	پڙاني کار
woodwork/'wudwɜ:k/n	۱-کهره ستهي له دار دروست کراو	worker/'wɜ:kə(r)/n	کريکار، نيشڪر
		work-force/'wɜ:kfɔ:s/n	۱-کري
			دهست: نيشڪر ۲-ژمارهي کريکاران
		working class/adj	۱-چيني کريکار
			۲-کرداري
		workman/'wɜ:kmən/n	کريکار

wise	392	womanish
wise/waɪz/adj	زاننا، ژیر	لەدەرەوه
wish/wɪʃ/v	دەیبو، حەزی لێبە	withstand/wɪð'stænd, wɪθ's-/v
wishbone/'wɪʃbəʊn/n	ئێسکی پیل (یانفە)	۱- بەرەنگاری دەکا
wishful/'wɪʃfl/adj	هه‌یی دار، هه‌یواخواز	۲- بەرپەرچی دەداتەوه
wisp/wɪsp/n	کاکۆل، بێک (پەرچ)	witness/'wɪtnəs/n
wistful/'wɪstfl/adj	تێروانیکی خەماوی و تەمەرزۆی / مات	۱- بەلگە نامە
wit/wɪt/n	۱- ئەقڵ، بیر	۲- گەواھیدەر
wit/adj	۲- خوێن شیرینی، پووخواشی	witness/v
witch/wɪtʃ/n	جادوگر	۱- گەواھی دەدا
witchcraft/'wɪtʃkra:ft/n	سیحرو جادوگر	۲- پشتیوانی دەکا ۳- دەبین
witchdoctor/n	پزیشکیکی سیحریان (لەلای هەندیک کۆمەل)	۴- شایەتی لەسەر دەدا
with/wɪð, wɪθ/prep	لەگەڵ-	۵- ئیمرزاکە، پەسەندەکا
withdraw/wɪð'drɔ:, wɪθ'drɔ:/v	لەگەڵدا رێکەوت-خاوەن	witness-box/n
withdrawn/wɪð'drɔ:n, wɪθ'drɔ:n/v	لەگەڵ، لەوی- دژ- بەوی- لەگەڵ- بەهۆیەوه	شوننی وەستانی
withdrawal/wɪð'drɔ:əl, wɪθ'drɔ:əl/adj	- ئەوەی پەیمەندی بەرەوه هەبێت	گەواھیدەر/شایەد
wither/'wɪðə(r)/v	- سەرباری ئەوەی کە	witticism/n
withhold/wɪð'həʊld, wɪθ'h-/v	دەکشێتەوه	زیرەکایەتی- قۆشەمچەتی
within/wɪ'ðɪn/adj	کێشایەوه، خۆی کێشایەوه	نوکتەچی/قۆشەمچی /
without/wɪ'ðaʊt/adj	کشانەوه	witty/'wɪti/adj
	سیس دەبین	زیرەک
	۱- دەشارێتەوه ۲- رەتدەکا تەرە پدا	wives*wife
	۱- لەژێو (مال)	ژنەکان / هاوسەرەکان
	۲- لە میانە، لە حالەتی	wizard/'wɪzəd/n
	بەبی،	سیحریان، جادوگر
		whoa/int.wo
		راوەستە، هۆش
		(بۆ ئەسپ)
		wobble/'wɒbl/v
		لار دەبێ، بەگومان
		دەبێ
		woe/wəʊ/n
		بەلا، خەم، ئەفرەتی خوا
		woebegone/'wəʊbɪɡɒn/adj
		پوویکی خەماوی
		woeful/'wəʊfl/adj
		خەمۆک، کلۆل
		woke*wake/v
		رابوو- هەلسا
		woken*wake/adj
		رادەبێ، هەلەستێ
		wolf/wʊlf/n
		هەلسا، رابوو
		wolfish/adj
		گورگ
		دەپندە (وەک گورگ وایە)
		woman/'wʊmən/n
		گورگ ئاسا
		women/'wɪmɪn/n
		ژن، ئافرەت
		womanhood/'wʊmən'hʊd/n
		ژنان
		سەرچەم ژنان، ژنانی
		womanish/'wʊmənɪʃ/adj
		ژنانی،

wilderness/wildənəs/n	ناشەرى، ئارىك كاول،	windscreen/windskrin/n	جامى
wildfire/waɪldfaɪə(r)/n	ئاغرىنىكى ئۆزى ويرانىكى	windscreen-wiper/n	پىشەنەمى ئۆتۈمبىل قۇچى
wile/wail/n	قۇي، گىزى، مەكر، ئۆيىن	windward/'windwəd/n	ئىملايە
wilful/'wɪfl/adj	۱- سىر سەخت ۲- بە ئىنكەست	windy/adj	بەلەم كە يايى دەدات رۇڭنىكى بادار، گەردەلۈل
would.will	خاۋىستى (قەدىمى)	wine/waɪn/n	شەراب، ئارەق
would.will	رازى دەمى	wing/wɪŋ/n	۱- بال
would.will	گىرىمانەي رۇددانى شىتەك		۲- ھۈبەي ئۆتۈل ۳- بالى تۈندۈرۈلە پارتىك
would/v.will	۱- ۋىست ۲- ئارەزۈر	wink/wɪŋk/v	۴- لايەكى شائۇ چاۋى دەنۇقنىن
will/n	۱- ۋىست ۲- ئارەزۈر		چاۋى دەنۇقنىن
will/wɪl/n	۱- ئامادە ۲- كراۋ	winner/'wɪnə(r)/n	برايە
willing/'wɪlɪŋ/adj	بەخۇشى يەمە	winning/n-adj	(ئىسپى) برايە/بەردنەمە
willingly/adv	دار چىنار	winning/adj	خەندەمەكى سىراۋى
willow/'wɪləʊ/n	ھىزى ئىرادە-ۋىست		سىرنىچ راکىش
will-power/n	سىيىس دەمى	winnings/'wɪnɪŋz/n	قازانچ، دەسكەت
wilt/wɪlt/v	بەئۇيىن، ساختەچى، مەكرىز	winnow/'wɪnəʊ/n	كەپەك و دانەۋىلە جىيادەكەتەمە
wily/'waɪli/adj	دەبەتەمە	winsome/'wɪnsəm/adj	بەزەمەكى سىرنىچ راکىش
win/win/v	ئاي و ئۆي دەكا	winter/'wɪntə(r)/n	زىستان
wince/wɪns/v	راكىشەمە يەرزەكەمەمە	wintry/'wɪntri/adj	كەش و ھەۋاي زىستانى
winch/wɪntʃ/n	با، ھەۋا، ھەناسە/ غازى ئاسكە		۱- دەسپىتەمە، پاك دەكەتەمە ۲- ۋىشكى دەكەتەمە
wind/wɪnd/n	۱- پىنچ دەخواتەمە ۲- دەپىنچەتەمە ۳- دەبەستى ۴- مۇر دەكا	wire/'waɪə(r)/n	۱- ۋايەر، تەل ۲- (بەرقىيە) بروسكە
wind/v	بەبەست، باگر	wireless/'waɪələs/adj	بى تەل
wind/v	كىلىلى سەعات/پەلە	wiring/'waɪərɪŋ/n	تۈزى تەل كارمە، گەپەنەمە
windbreak/n	ئەم دارەي با دەپىخات		زانايى، ئىرى
winder/n	ئاشى ھەۋا	wisdom/'wɪzdəm/n	دەدەنى ئىرى
windfall/'wɪndfɔ:l/n	پەنجەمە	wisdom-tooth/n	
windmill/'wɪndmɪl/n	بۇرى ھەۋا		
window/'wɪndəʊ/n			
windpipe/'wɪndpaɪp/n			

whirl		wildcat
whirl/wɜ:l/n	گیزاڭ - خوول خوارده نو	۱- خوارده ئى تەندروستى ۲- ئامۇزگارى چاڭ
whirl/v	خوول دىمخو، گيزاڭ دىمىن	۳- پاقزۇ سەرنىچ راكىش
whirlpool/'wɜ:lpul/n	خوولى ئاو/ گيزاڭنى ئاۋى دەريا	ھەموۋى، سەرجەم
whirlwind/'wɜ:lwɪnd/n	گەردەلوول	كىن
whisk/wɪsk/n	۱- تۈزدەۋەشىن ۲- مېشكۇز ۳- مېلكەشكىن	كۆكەپەش
whisker/'wɪskə(r)/n	خەنەفەس، لاجانگ	سۇزىنى ، بەرەللا
whiskey/'wɪski/n, whiskey	۱- مېشكۇز ۲- مېلكەشكىن	ھى كىن
whisper/'wɪspə(r)/v	بەدزىيەۋە، پىنى دەلىن	بۇ ؟، بۇچى ؟، بۇچ ؟
whistle/'wɪsl/n	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	پىلتەي فانۇس (چىرا)، قىتە
whistle/v	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	شەرائى، پىس، بىزىزىكەر
white/waɪt/adj	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ
white-lie/wait 'laɪ/n	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ
white/n	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ
whitewash/'waɪtwɒʃ/n	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ
whither/'wɪðə(r)/adv	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ
who-whom-whose	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ
whoever/hu:'evə(r)/pron	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ
whole/həʊl/adj	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ
wholehearted/'həʊl'hɑ:tɪd/adj	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ
wholeheartedly/adv	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ
wholemeal/'həʊlmi:l/n	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ
wholesale/'həʊlsɛɪl/adj	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ
wholesome/'həʊlsəm/adj	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ	۱- سىپى ۲- مەلەنچاۋ

wet/wet/adj	پړژناو ته پړيو/باراناوی - خوناو/لاوا، بڼه یز - خاو	whereas/weə'æz/conj	له کاتیکدا
we've*we have	به توندی - به قیمی	wherefore/'weəfɔ:(r)/adv - conj	۱- له بهر چی ۲- له بهر چ هویهک
whack/wæk/v	لښی دودا	wherein/weə'ɪn/adv	له چ لایهک
whacked/adj	ماندوو، تاقهت چوو، شکهک	whereupon/weəə'pɒn/adv	له وړندا، له پاشان
whale/weɪl/n	نه ههنگ	wherever/weə'evə(r)/adv	له هر کوینیک
wharf/wɔ:f/n	له تگه ری به بندره کان/ شوسته ی به بندره	herewithal/'weəwɪðɔ:l/adv	پاره، یو معبستی
what/wɒt/det-pron	چی، بچی، ؟	wherry/n	به له مینکی بچوکه
whatever/wɒt'evə(r)/adj-pron	۱- چی شتیک - هر چ ۲- هر چو نیک بیت	whet/wet/v	۱- (چق) تیژ دهکا ۲- وادهکا دلای ببا
whatever/adv	۲- هر گیز	whether/'weðə(r)/conj	نه گهر
whatever	چی (بو جهخت کردن)	whetstone/'wetstəʊn/n	ههسان (به ردی تیژ کردن)
wheat/wi:t/n	گهنم، دانی گهنم	which/wɪtʃ/adj	کامه؟، کام؟
wheaten/adj	گهنمی، لگهنمه	whichever/wɪtʃ'evə(r)/adj	کام لهوه، کامه لهوه
wheel/'wi:dl/v	مهاری، ماستاو چپتی دهکا	whiff/wɪf/n-v	۱- مژ ۲- جگهری بچووک
wheel/wi:l/n	ویل، پینگ	while/waɪl/conj-n	کاتیک، هر که - سهریاری/ماوهی کات
wheel/v	له دهوری دوسو پرتوه	whilst/waɪlst/n	لهو کاته ی، کاتیک که
wheelbarrow/'wi:lbærou/n	عاره یانه ی دوستی	whim/wɪm/n	هوهس، نارهنوو، جمنیکی لهناکاو
wheeze/wi:z/v	گیزه گیز	whimper/'wɪmpə(r)/v	نوزه نووز دهکا، دهگری
whelp/welp/v	خره ی سینگی دی ۱- به چکه ی (سهگ)، شین ۲- لاسار	whimsical/'wɪmzɪkl/adj	موقینکی رهفتار سهیر/تامو/هوهسباز
when/wen/adv	که ی، کاتیک	whine/waɪn/n	گریان و پارانوه - نوزه نووز
whence/wens/adv	له یوه - له چ شوینیک	whip/wɪp/v	به قهچپی لښی دودا، چمده ی لښه دا
whenever/wen'evə(r)/adv	هر کاتیک	whip/wɪp/n	قامچی
where/weə(r)/adv	له کو؟		
whereabouts/weəə'baʊts/adv	له چی شوینیک/له نرک کو؟		

weatherman/'weðəmæn/n	خۇڧىررودو
weatherman/'weðəmæn/n	سەئاپېئو / پېشېينىكەرى كەش ومەوا
weave/wi:v/v-n	دەچنى، پېئكەردە
	دەئنى، تەون
weaver/'wi:və(r)/n	تەونچى، تەونكەر
web/web/n	تۆپ، پەردە،
	تەونى جانجالۆكە (داپېرۆچكە)
webbed/adj	بالئەدى ئاوى (لە)
	نىوان پەنچەكانىدا پەردە گۇشتىن ھەيە
webbing/'webɪŋ/n	فابرىكەى بەمىز
wed/wed/v	شوو دەكا، ئن
	دەمىنى-زەماوند دەكا
we would. We'd*we had	
wedding/'wedɪŋ/n	بووك گواستەنە،
	زەماوند، مارەپېن، شايى، داوت
wedge/wedʒ/n	مىخ-پواز
wedlock/'wedlɒk/n	ئن و مىزدايەتى،
	شەرىعى
Wednesday/'wenzdeɪ/n	چوارشەممە
wee/wi:/adj	بچوك-كەم
wee/n	مىزكردن
wee/v	مىزەدەكا
weed/wi:d/n	گىرۇگىاي زىانەخش
week/wi:k/n	ھەفتە
weekday/'wi:kdeɪ/n	پۇژانى كار
week-end/'wi:k'end/n	پشوى
	كۇتايى ھەفتە
weekly/'wi:kli/adj - adv	ھەفتانە
weeny/'wini/adj	زۇد بچوك
weep/wi:p/v	دەگرىن، شىوون دەكا
weigh/weɪ/v	۱-دەككىش ۲-دىاردەكا
	۳-تاقىدەكا تەو ۴-تەندەككەرى
weight/weɪt/n	قورسايى-كىش
weighty/adj	گران، كىشدار-قورس
weir/wiə(r)/n	بەندە-بەرىست

weird/wiəd/adj	ئامى، نەشاز-ئارەز
welcome/'welkəm/adj	ئاسروشتى
	بەسەرچا،
	بەخىر بىن
weld/weld/v	لھىمى دەكا،
	پىئكەردەى دەنوسىنىن
welfare/'welfeə(r)/n	بەرژەوندەى
	گشتى، خۇشگوزەرائى / ئاسايشى كۆمەلەيتى
well/wel/n	بىرى ئا
well/adj	بەلى، باشە
well/adv	بەتەواوتى-بەشىوۋەمكى
	ماقول-بەچاكى
well/v	سەرئو دەكەوى/
	خوۋن فشقە دەكا
well-being/adj	ھەستەكردن بەچالاكى
	(لەش ساغى)
well-connected/adj	وچەزادە
	(كوپى پىيا)
well-known/adj	ئاسرا
well-meaning/adj	نەتە باش
well-to-do/adj	دەولەممەند، دەستۇر
well-worn/adj	زۇد بەكارھىتەر،
	بىنكەك بوو
Welsh/welʃ/adj	خەلكى ئاۋچەى وىلز
went-go/v	چوو
wept*weep/v	گىريا
were*be/v	بوو
weren't*were not	نەبوو
west/west/n	رۇژئاوا
westerly/'westəli/adv	بەرەو رۇژئاوا
western/'westən/adj	رۇژئاوايى
westernize/'westənəɪz/v	دەستورى رۇژئاوايى بۇ ئا ولات دەمىنى-بە
	رۇژئاوايى دەكا
westward/adv	بەرەو پۇژئاوا
westbound/'westbaund/adj	بەرەو

Waterloo/n	۱-شهری واترلو (۱۸۱۵)	way/weɪ/n	۱-پنجا ۲-شیواری کار
watermark/'wɔ:təma:k/n	۲-نابلین تیدا شکا ۳-دورانیکي يهکلاکرموه	way-bill/n	۲-رهوت ۴-پنیشکومت ۵-حالت
water-melon/n	هیمای	wayfarer/'weɪfærə(r)/n	لیستی شمهکی بارکراو
water-mill/n	ناوی: هیمای ناوههکشان	waylay/weɪ'leɪ/n-v	پژموار
waterproof/'wɔ:təpru:f/n	شفتی-شوتی	wayside/'weɪsaɪd/n	بؤسه/بؤسه
waterskiing/n	ناشی ناوی	wayward/'weɪwəd/adj	دادهنی
water-tower/n	درېه ناو،	we/weɪ/pron	لا پی
waterway/'wɔ:təweɪ/n	دره ناو، ناو نادری	weak/wi:k/adj	مندانیکي
watery/'wɔ:təri/adj	لهسره ناو پویشتن	weaken/'wi:kən/v	یاخی، چهاوه سور، چه تون
watt/wɒt/n	قولله یهک تانکی	weakly/adv-adj	نیمه
wattle/'wɒtl/n	لهسر بیت	weakness/'wi:kns/n	لاواز، سوک
	پنچکي ناوی	weal/wi:l/n	لاوازی
	رنگای ناوی دوو بار	wealth/weiθ/n	۱-خیر-پاش
	۱-ناوی		۲-شوین قامچی یان دار لهسر لهش
	۲-پېر ناو ۳-زمرده لنگه پراو ۴-باراناوی	wealthy/'welθi/adj	سامان، گمنچینه
watt/wɒt/n	(وات) میزی کارهیا		زیادی، زوری
wattle/'wɒtl/n	۱-پرنشینک به گلاولق		دوله مهند
	دروست کرابین		زمنگین
	۲-گوشتی سوری ههواسراوی لهسره موه بؤ		شیر و خواردن دانه مندا
	خوار		وادهکا وازینن له (شیر)-
wave/werv/n	۱-شه پؤل		(جگهره)
	۲-به دست هیمای کردن ۳-لیواری درژی ناو		چک
wave/v	۴-چوولانی شه پولاوی		۱-جل لمبرکردن
	۱-شه پؤل دودا		۲-دبان-بین کتک بوون
	۲-سهر و بن دهکا ۳-پنیش و پاش دهکا		۱-لهمبر دهکا ۲-خوی دهگری
wavelength/'wervlenθ/n	درژی		۳-لهکلی دهکا ۴-نهیارمکانی ماندوو دهکا
	شه پؤل		ماندوو،
waver/'weɪvə(r)/n	لهرلر		دریژ
wavy/adj	لول، لوج، شه پولاوی		ماندوو، بی تاهت
wax/wæks/n	۱-موم		سقا، کش و هوا
	۲-هنگوین ۳-توپه		۱-زال دهین
wax/v	۱-ممدای زیاتر دهگری ۲-دهینته		۲-به ناراسته کی کش وهوا بهلم داژوا
waxen/'wæksn/adj	مومی		weather-beaten/adj
	زمرده لنگه پراو		(دهموجاویکه)
waxy/'wæksi/adj	توپه		

warrant	386	waterlogged	
warrant/'wɒrənt/n	۱- پاسا، پاکانه	بەغیر دەدا	
	۲- فەرمانی گرتن	دەست بلاو	
warrant/v	۱- دەمینی - شایەن	سەبەتی زەل	
	۲- پاسا دەمینی تەو ۲- گەرەنتی دەکا	بۆری ئاوەر	
warranty/'wɒrənti/n	گەرەنتی	بۆری ئاوی پیس	
warren/'wɒrən/n	پارچە زەویەك	كەسیکی هیچ	
	کونی گەرویشکی تێداین - کونە کەرویشک/	و پوچ، دەست بلاو	
	زەوی کێروشک گرتن	۱- شەڕنخوونی	
warring/n	چەند پارتیکی دژ بەیەک / ۲	۲- نۆبەداری ۲- کاتر مۆیری دەستی	
warrior/'wɒriə(r)/n	جەنگاوەر	watch/v	چاودیری دەکا، نۆبەت دەگرت
warship/'wɔ:ʃɪp/n	پا پۆری جەنگی	watchful/'wɒtʃfl/adj	بە ناکا
wart/'wɔ:t/n	قوئیر، بالۆکە	watchman/'wɒtʃmən/n	گارد،
wartime/'wɔ:taim/n	سەر دەمی شەڕ		جەسەس، پاسەوان
wary/'weəri/adj	وړیا، بە ناگایە	watchword/'wɒtʃws:d/n	۱- وشە
was/wəz/v	بوو		نەینی ۲- دروشم
wash/wɒʃ/v-n	۱- دەشوا، شووشن	water/'wɔ:tə(r)/n	۱- ئاو
	۲- پاپنج دەکا، پاپنجی کردن		۲- مەلچون و داچونی دەریا
	۳- رادەمالی، رامالین		۳- ئاودان - ئاودانی ئاژەل
washable/adj	(کوتالیک) دەشوردی	water/v	ئاو دەدا، دەرشین
wash-basin/n	شۆرەر - دەستشۆر و	water-bottle/n	زەمزمە، مەتارە ئاو
	سەر شۆر	water-closet/n	ئاو دەست
washer/'wɒʃə(r)/n	۱- جەل شۆر	water-colour	رەنگە ئاوی یەکان -
	۲- باز نەیکە پلاستیکی بچوک		بۆیە ئاوی
washerwoman/n	ژنیکی گەروێگرتە بۆ	water-course/'wɔ:təko:s/n	جۆگ،
	جەل شۆردن/ئوتو کەر		جۆگە
washing/'wɒʃɪŋ/n	شووشن	water-diviner	ئاواناس
washing/'wɒʃɪŋ/adj	جەل شووشن/	water-fall/'wɔ:təfɔ:l/n	تاقە، سیلا
	شۆردراو	waterfowl/'wɔ:təfaʊl/n	پەلەمەریکی
wash-out/adj	سەر نەکەوتوو		ئاوی
wasn't/v	بە مانای (وانەبوو)	waterfront/'wɔ:təfrant/n	قەرایی
wasp/wɒsp/n	زەردەوالی بچوک		ئاو (کەنا) / بەراو
wastage/'weɪstɪdʒ/n	بەزەوون، دۆران،	water-hole/n	۱- سەرچاوە ئاو/تەنگا
	وێران		۲- کون لە سەر بەستەلەك
waste/weɪst/adj	برینگ، وێران، وشک و	water-level/n	ئاستی ئاو
	برینگ	waterlogged/'wɔ:təlɒgd/adj	تێراو
waste/n	۱- لە دەست دان ۲- پاشماو		خوسا

walloping/ˈwɒləpɪŋ/adj	فەلاقى دەكا	ward off/v	بەرەنگارى مەترسى دەكا، مەترسى لادەبا
wallow/ˈwɒləʊ/v	۱-دەكەوزى/خۆى ۲-زۆر	warden/ˈwɔːdn/n	۱-سەرپەرشتىار ۲-زىندانەوان-پاسەوانى زىندان
wallpaper/ˈwɔːlpɛpə(r)/n	۱-زەرت وەردەگرى ۲-زەرت وەردەگرى	warder/ˈwɔːdə(r)/n	گاردى بەندىخانە-پاسەوانى زىندان/وەسى/چاودىر-حاكم
wally/ˈwɒli/adj	گەمزە/گەملىق/شېتق	wardress/ˈwɔːdrəs/n	كچە گاردى بەندىخانە
walnut/ˈwɔːlnʌt/n	گۈيز، دارگۈيز	wardrobe/ˈwɔːdrəʊb/n	۱-دۇلابى جل وەرگ ۲-جل وەرگ
waltz/ˈwɔːls/n	سەما مۇسقىيائى فالىسى	warehouse/ˈweəhaʊs/n	كۆگى گەرە
wan/wɒn/adj	پوگىر، مۇن، مېومۇچ	wares/ˈweəz/n	شەمەك، كەلپەل
wand/wɒnd/n	سولەجان، دارەست، دارى جادوكەران	warfare/ˈwɔːfɛə(r)/n	شەپ، جىهاد
wander/ˈwɒndə(r)/v	۱-پىياسە دەكا، دىگەرى ۲-رى بىز دەكا	warhead/ˈwɔːhɛd/n	سەرى تۇپ، نوكى تەقاو، رۇكىت
wanderings/ˈwɒndərɪŋz/n	گەرەن/گومە بوون	warily/adj	بە وریایى (مەقەبەتى)
wane/weɪn/v	بچووك دەبیتەو، لاواز دەبى، سىس دەبیتەو	warlike/ˈwɔːlaɪk/adj	۱-شەپكەر، جەنگاۋەر ۲-شەرخاۋ
wangle/ˈwæŋgl/v	فېلى ئىدەكا، بەفېل دەستى دەكەوى/خۆى رىگار دەكا	warm/ˈwɔːm/adj	گەرم
want/wɒnt/n	۱-كەمى، نەمان ۲-هەزىرى، نەدارایى ۲-پېئوستى	warm up/n	گەرم كىرەنەو
want/v	۱-دەبەوى ۲-پېئوستى دەبىن	warm up/v	(خواردن) گەرم دەكاتەو
wanton/ˈwɒntən/adj	سەرەپۇ، ژنى سۆزاسى/دېندە/قەشەمر	warmonger/ˈwɔːmɒŋgə(r)/n	شەرخاۋ
war/ˈwɔː(r)/n	شەپ، جەنگ	warmth/ˈwɔːmθ/n	گەرمايى، پەرۇشى
warble/ˈwɔːbl/v	(بىل) دەخوینى دەچرىكىنى	warn/ˈwɔːn/v	۱-هەرەشە دەكا ۲-ورىای دەكاتەو
warbler/ˈwɔːblə(r)/n	۱-مەلىكى بچوك/بالندەى بچوك ۲-خۇش ئاۋاز	warning/ˈwɔːnɪŋ/n	۱-لە مەترسى ناگادارى كىرەنەو ۲-ورىا كىرەنەو
ward/ˈwɔːd/v	لادەبا، پالەدا	warp/ˈwɔːp/v	۱-دەشېۋىنى ۲-دەچەمىنىتەو
ward/n	۱-قاۋش ۲-دایەرى مەلېئاردنى شارەوانى	warp/n	تەۋنكارى، چىن، چەمانەو
	۳-چاودىرى ۴-زىندان	warpath/ˈwɔːpaθ/n	سەرىك دایەرىيەك/خېلىك جەز بە شەپ بگات-توپەو تېز/دوژمندارى

فصلی

W-w/'dʌblju:/	پیتی بیست و سئیم	wait/n	چاوەڕوانی
	لەئەلغای ئینگلیزی	waiter/'weɪtə(r)/n	گەرسۆن، ساقی
wad/wɒd/n	۱- بێتک لە ماددیەکی		مەبێگر، شاگرد
	نەرم ۲- بێتک (پارە) / هەندئ بەلگەنامە	waitress/'weɪtrəs/n	خولام
	۳- ناوەخن		خزمەتکار، کارەگەر(ژن)
wadding/'wɒdɪŋ/n	بێتک لە لۆکە یان	waiting-list/n	لیستی چاوەڕێکاران
	خوری / ناوەخن	waiting-room/n	ژووری چاوەڕێکردن
wade/weɪd/v	۱- بە زەحمەت بەناو	waive/weɪv/v	واز ئی دەمەینی،
	قوڤاو دەروا ۲- بۆکس وەشینەکە زۆری		دەست بەردار دەبن، دەست هەڵدەگرن
	لێدەدا- هێرش دەکاتە سەر	wake/weɪk/v	لەخو هەڵدەسێ،
wafer/'weɪfə(r)/n	پسکیتیکی زۆر		لەخو پا دەبن
	نەرم (زۆر وورد دەبێت)	wakeful/'weɪkfl/adj	هەلساو، وریا،
waffle/'wɒfl/n	۱- زۆر نەرم(کێک)		پاڤو
	۲- زۆریلێنی (بێ کردووە)	waken/'weɪkən/v	لەخو هەڵدەسێ /
waffle/v	زۆر دەئ- مرقفی گێژ دەکا-		هەڵدەسینێ
	هەر دەئ و هێچ ناکا	wake/n	۱- پاشماوەی پووی ناو لە
waft/wɒft/v	۱- (بۆنێک) بەهەوادا		کاتی جولانی کەشتی
	بلاو دەبێتەو ۲- دادەگرن		۲- کۆبوونەو لەسەر جەستەئ مردوو لە شەوی
wag/wæg/v	(کەک، یان پەنجە یان		پیش شارەندووە
	سەر) دەجووڵینێ / سەر دەهەژینێ (نا)	walk/wɔ:k/n	پۆشیشتن ، پێ کردن،
wage/weɪdʒ/n	کرێ/هەفتانە		پیاڵەکردن
wage/v	(شەپ) هەڵدەگێسیین	walk/v	دەروا ، پیاڵە دەکا
wager/'weɪdʒə(r)/v	شەرتانی دەکا،	walkie-talkie/'wɔ:ki 'tɔ:ki/n	بین تەل
	قوماڕ دەکا، گروو دەکا		گۆچان، گۆپان
wager/n	شەرتانی ، گروو	walking-stick/n	بەتۆبەیی لەناکاوی
wag(g)on/'wæɡən/n	لارگۆنی	walk-out/v	دەردەچێ
	بارەلەر		مانگرتنی کرێکاران
waggle/'wæɡl/v	رادەجفری-	walk-out/n	بەردەواییکی ئاسان
	دەهەژێ- ئەم و ئەوسەر دەکا	walk-over/n	۱- پششی دەشکینێ
wail/'weɪl/n	وێل ، گومرا، ناواری	walk-over/v	(لەشەپ) ۲- فەرامۆشی دەکا
wail/weɪl/n	شیوون ، گریانێ بەکۆل		دیوار
wail/v	دەکۆزێتەو ، دەلاوێتەو	wall/wɔ:l/n	جێزدان
waist/weɪst/n	ناوەند ، کەمەر	wallet/'wɒlɪt/n	لانی دەدا،
waistcoat/'weɪstkəʊt/n	سوخمە /	wallop/'wɒləp/v	

vocal	383	vulva
۱- لیستی وو شه ۲- کۆمەلە وو شه یەك	voluntary/vɒləntəri/adj	۱- بویست
vocal/'vəʊkl/adj (فونیمی (دەنگیی)		۲- لە لای خۆیەرە بەخۆهێشتی خۆی
vocalist/'vəʊkəlɪst/n گۆراننێژ	volunteer/vɒləntiə(r)/n	فیداکەر
vocation/vəʊ'keɪʃn/n ۱- پێشه	volunteer/v	لەخۆیەرە دیتەپێش
۲- ھەلوێستیکى تاییهت	voluptuous/və'luptʃuəs/adj	زاینده
vocational/vəʊ'keɪʃənəl/adj پێشهیی		وڕوژین/ ھەست بزۆین
vociferous/və'sɪfərəs/adj دەنگ	vomit/'vɒmɪt/n - v	پشانەو/دەپشێتەو
بەرز، ژاوەژاوەکەر	voodoo/'vʊ:du:/n	فودو (سحر و فێلبازی)
vodka/'vɒdkə/n جۆرە شەپاییکی	voracious/və'reɪʃəs/adj	زۆر خۆر، بەھەلپە
پوسی یە	vortex/'vɔ:teks/n	خوولخوولاردنی ناو
vogue/vəʊg/n مۆدیلیکی باو/میللیهت	notary/'nəʊtəri/n	خۆتەر خانکەر بۆ تاییین و
voice/vɔɪs/n دەنگ		خزمت
voiced/adj دەنگی گز (پ، د)	vote/vəʊt/n	دەنگدان
void/vɔɪd/adj ۱- بەتائ	voter/'vəʊtə(r)/n	ھەلبژێر، دەنگدەر
۲- ھەلوەشاو، پووج ۲- بێئەو- بەبێ	votive/'vəʊtɪv/adj	پەییوەست یە نەزەر
volatile/vɒlətaɪl/adj فزێو، ھەلەمی،	vouch/vaʊtʃ/v	کەفالهتی دەکا، پشتیوانی دەکا
ھەلچو	voucher/'vaʊtʃə(r)/n	فۆرمی خرچ کردن
volcanic/vɒl'kænɪk/adj گزکانی	vouchsafe/'vaʊtʃ'seɪf/n	۱- دەبەخشێ
volcano/vɒl'keɪnəʊ/n گزکان		۲- رێ دەدا
vole/vəʊl/n مشکى كێلگە/جورج ئاسا	vow/vəʊ/n	پەیمان، نەزەر
volition/və'liʃn/n ویست، خواست	vowel/'vaʊl/n	پیتی بزۆین
volley/'vɒli/n ۱- تۆپیباران	voyage/'vɔɪdʒ/n	گەشتی دەریایی درێژ
۲- ژمارە یەك پەیمان و سوێند و ئەفرەت..		خایەن
۳- تۆپی ھەوایی (فۆلبیۆل)	voyager/'vɔɪdʒə(r)/n	گەشتیار
volt/vəʊlt/n فۆلت (كارمبا)	voyeur/'vɔɪə'z:(r)/n	چاویاشقال، چاوحین
voltage/'vəʊltɪdʒ/n ھێزی کارمبا		چاوگێز، لەزەت وەرگر لە شتی سێکسی
volubility/n زمانپارایی	vulgar/'vʌlgə(r)/adj	۱- باو ۲- بازاری،
voluble/'vɒljubl/adj زمانپاراو		بێئەدەب
volume/'vɒljʊm/n ۱- بەرگ ۲- قەبارە	vulgarian/n	شانازی بەدەوڵەمەندی
۲- بەشیکی زۆر ۴- دەنگی بەرز- دەنگ		خۆ کردن
۵- سال	vulnerable/'vʌlnərəbl/adj	بەناسانی
voluminous/və'lu:mɪnəs/adj		پەخەنی ئی-دەگێریت/دەپوخت- بەرگە ناگری
قەبارە گورە	vulture/'vʌltʃə(r)/n	۱- سێسارک
voluntarily/vɒləntəri/adv		۲- سێسارکە کەچەل ۳- برسی
بەویستی خۆی	vulva/'vʌlvə/n	قوز/ شەرمەجی

viola/'viəulə/n ۱- (فیولا) کهمانی

ناوهدی ۲- گوله و منوشه

violate/'vaɪleɪt/v

پنشینل دمکا

violence/'vaɪələns/n

توندوتیزئی

violent/'vaɪələnt/adj

توندوتیز، دې

violet/'vaɪələt/n

۱- گول و منوشه

۲- پهنکی و منوشهیی

violin/'vaɪə'li:n/n

کهمانچه

violinist/'vaɪə'linɪst/n

کهمانچهزن

viper/'vaɪpə(r)/n ۱- ماری ژهروری

۲- فیلپاز

virgin/'vɜ:dʒɪn/n ۱- پاقر، پاکیزه

بن نهزمون ۲- عازب، کچ

virginity/'vɜ:dʒɪnəti/n

پاکیزهیی

virile/'vaɪrɪl/adj

۱- نیر

۲- خاوهن پیاوختی - شینانی زایندهیی

virility/'vɜ:rɪləti/n

پیاوختی،

هیزی زایندهیی

virtual/'vɜ:tʃuəl/adj

کاری، کرداری

virtually/'vɜ:tʃuəli/adv

بهراستی

virtue/'vɜ:tʃu:/n

چاک خوازی، باشی

virtuoso/'vɜ:tʃu'əʊzəʊ, 'əʊsəʊ/n

موسیقارژمنی بلیمهت/کارامه/تویرژمن

virtuous/'vɜ:tʃuəs/adj

چاک، راستگو

virulent/'vaɪrələnt, -rjəl/adj

کوژم،

ژهری بهمیز

virus/'vaɪrəs/n

فایروس

visa/'vi:zə/n

پی پیدان بزهاتنه ناووه

visage/'vɪzɪdʒ/n

سیمار، روخسار

vis-a-vis/'vi:z ə: 'vi/adv

پوویه پوو

viscount/'vaɪkaʊnt/n

ناژاوه(لینویان)

کۆشک ویاپۆن) له بارژن بهرزتره

له کۆشکنشین نزمتره.

viscous/'vɪskəs/adj

۱- لینج- گهر

vise *vice/'vaɪs/n

قهناره- مهنکه

visible/'vɪzəbl/adj

بینراو، دیار

visibility/'vɪzə'bɪləti/n

پلهی بینن

visibly/'vɪzəbli/adv

لینی ده بینن

vision/'vɪʒn/n

۱- بینن، روان ۲- خهون

visionary/'vɪʒənri/adj

خه یالی، وههیی

visit/'vɪzɪt/v

سهردانی دمکا

visitor/'vɪzɪtə(r)/n

میوان

visor/'vaɪzə(r)/n

۱- بهشی داپن شروری

دهموچاو له کاتی کلای ناسنی له سهر بکرت

۲- بهرچا

vista/'vɪstə/n

دیمهیی باریک و دریز

(له دارستان) - ژنجیره یهک دیمهیی دریز/ناسو

visual/'vɪʒuəl/adj

چاوهکی (بصری)

visualize/'vɪʒuəlaɪz/v

دهمینته هزی خزی

- له خه یالی وینهی دهکیشن

vital/'vaɪtəl/adj

جهوههیی، بنگهدار، بالا

vitality/'vaɪtələti/n

چالاکي

vitamin/'vɪtəmin/n

ویتامین (پزشکی)

vitiate/'vɪʃieɪt/v

پوچی دهکاتهوه

vitreous/'vɪtriəs/adj

ناوی- شوشهیی

vitriol/'vɪtriəl/n

زاج (زاج) مادده یهکی کیمیا ییه

ترشی سولفور

vitriolic/'vɪtri'ɒlɪk/adj

قسه ی ناشیرین پی

کردن/زمان پیس

vituperate/'vɪtju:pə'reɪt/v

جنتوی پندهدا/

نه فرهتی لیدهکا

vituperation/'vɪtju:pə'reɪʃn/n

جنتوپیدان

vivacious/'vɪveɪʃəs/adj

شالاریکی چالاک

(به چاکي دیت) گورج

vivavoce/adj-adv

زارهکی/ بهدم

vivid/'vɪvɪd/adj

وهسفکی چاک

پرشتنگدار- بهرمونهق

vivisection/'vɪvɪ'sekʃn/n

توینکاری

ناژه ی زیندوو

vixen/'vɪksn/n

۱- مته ی پتوی

۲- ژنیکی مهنه شه- شه پاشی

vocabulary/və'kæbjələri/n

vice/vaɪs/n	۱- خالی لاوازی
	۲- خموش، عیب ۳- نامیزی دار تاشیو
	نامسنگری ۴- جیگیری سمرۆک
viceroy/vaɪsɔɪ/n	جیگیری پاشا
vice versa/vaɪs 'vɜ:sə/adj	پنچموان
vicinity/və'sɪnəti/n	له تەنیش
	نزیک- هاوسنی
vicious/'vɪʃəs/adj	۱- شەڕانی، دپ،
	خەوشدار ۲- هیچ وپوچ، دپنکار
vicissitude/vɪ'sɪsɪtju:d/n	گۆران
	(بۆن) دەوران
victim/'vɪktɪm/n	قوربانی، قۆج
victimization/'vɪktɪmaɪ'zeɪʃn/n	
	تۆله، سزا
victimize/'vɪktɪmaɪz/v	تۆله ی
	دەسەنن (سزای دەدا)
victor/'vɪktə(r)/n	سەرکەوتو- زان
Victorian/'vɪk'tɔ:riən/n	سەر دەمی
	شارتە لکتۆریا
victorious/vɪk'tɔ:riəs/adj	
	سەرکەوتوو
victory/'vɪktəri/n	سەرکەوتن
victual/v	ئازوو قە دەبەخشی
victualler/n	بازرگانی خۆراک
video-tape/'vɪdiəuteɪp/n	شریتی
	فدیو
vie/vaɪ/v	بەریەرەکانی دەکا
view/vju:/n	۱- تیروانین
	۲- دیمەن ۳- بێبو، بۆچوون
view/v	۱- تەماشای دەکا
	۲- تاقی دەکا تەرە
viewer/'vju:ə(r)/n	۱- بینەر
	۲- گەرەمەرەوی وینە
viewfinder/'vju:faində(r)/n	
	نامیزیکی کامیرایە ئەر ناوچانە لەرێگای

	ناوینەکی کامیراوە بەشیوەی وینە پیشان دەدا.
vigil/'vɪdʒɪl/n	شەڕگیری، شەڕ واگبوون
vigilance/'vɪdʒɪləns/n	بەناگایی
	چاودیری کردن
vigilant/'vɪdʒɪlənt/adj	بەناگا/چاودیر
vigilante/'vɪdʒɪ'lænti/n	ئەندامی ئاسایش
	ئەندامی کۆمیتە چاودیری
vigorous/'vɪgərəs/adj	بەهیز، چالاک
vigour/'vɪgə(r)/n	هیز، چالاک
Viking/'vaɪkɪŋ/n	چەتە ئایکنگ
	دزی دەریا
vile/vaɪl/adj	۱- هیچ وپوچ ۲- بێ قیمەت
villify/'vɪlɪfaɪ/v	۱- شتی هیچ وپوچ دەلی
	۲- غەیبەتی دەکا
villa/vɪlə/n	۱- خانووی گوند
	۲- مالیک لەقەرەخ شار
village/'vɪlɪdʒ/n	گوند
villager/'vɪlɪdʒə(r)/n	گوندی- دینانی
villain/'vɪlən/n	دپەرەشت، هیچ وپوچ،
	شەپتان، خراپەکار
villainy/'vɪləni/n	شەڕخواری/رەفتار بەدی
vim/vɪm/n	چالاک، بەهیز
vindicate/'vɪndɪkeɪt/v	دەسەلمەنین
vindication/'vɪndɪ'keɪʃn/n	بەلگە،
	هەنجەت، سەلماندن
vindictive/vɪn'dɪktɪv/adj	کینە لەد،
	تۆلەمەر
vine/vaɪn/n	۱- بۆلە ترئ
	۲- پووڕەکی مەلچوو
vinegar/'vɪnɪgə(r)/n	سەرکە
vineyard/'vɪnjəd/n	بەرسیلە (ترئ)/رەزی ترئ
vintage/'vɪntɪdʒ/n	رەزی ترئ چنن/
	ترئ پنین
vintner/'vɪntnə(r)/n	بازرگانی شەراب
vinyl/'vɪnl/n	مادە دی دڕوست
	کردنی پلاستیک/فینیل

vermillion

vermillion/və'milɪən/n ماددیهکی

سورخه / کیمیایی سورخی کراوه

vermin/'vɜ:mɪn/n ۱- تاژمل کینوی

زیانگه یهنر ۲- تاژمل مشه خور

verminous/'vɜ:mɪnəs/n ۱- مشه خور

۲- پرله زیندمور

vermouth/'vɜ:məθ/n ناروقی سپی

vernacular/və'nækjələ(r)/adj

زمانی پمشه خه لک/ناوچایی

vernal/'vɜ:nl/adj

بهاری

versatile/'vɜ:sətaɪl/adj

به هرهمور

versatility/'vɜ:sə'tɪləti/n

بهرهمندی

verse/vɜ:s/n ۱- ههلبهست، شعر

۲- بهشیکی سهریخو له چامهیک

کژله شاعر ۳- نایه تیک له قورنای پمژ

versed/vɜ:st/adj

شارمزا، پسپوژ

version/'vɜ:ʃn, 'vɜ:ʒn/n ۱- وهرگیزان

۲- گئیرانهوی پوداو-چاپ

versus/'vɜ:səs/prep

دژ، بهرامبه

vertebra/'vɜ:tɪbrə/n

۱- برکه

بهشیکی ئیسکه پشته ۲- بربره

vertebrate/'vɜ:tɪbrət/adj

تاژمل

بربره دار

vertex/'vɜ:teks/n

دوند، لووتکه

vertical/'vɜ:tɪkl/adj

ستوونی/شاقوولی

vertigo/'vɜ:tɪgəu/n

سهرگیز خواردن

verve/vɜ:v/n

چالاکي، چهلنگي، هیذی

very/veri/adv

زور

very/adj

همان شت، خوی

vespers/'vespɜz/n

نویژی شیوان

(له لایه لاله)

vessel/'vesl/n

۱- قاپ ۲- دهمار

۳- پایوژ

vest/vest/n

۱- بن کراس- ژیرکراس

۲- سوخمه

۳- جل وهرگی رهسمی شاهنگ

vest/v

پیتی ده بهخشی/ده گه ریتهوه

vestibule/'vestɪbjʊl/n

ژیر تاو/دهروازه

vestige/'vestɪdʒ/n

۱- شوون-شوینپی

۲- شویتنوار- پاشماوه

vestment/'vestmənt/n

جبهی قهشه/رؤی

رئی و رهسم

vestry/'vestri/n

۱- ژووری پاراستنی

جلوبهرگی ناو کلیسا

۲- ژووری وانه و نویژی یه کشه ممه (لای فله)

vet/vet/n

پزشکی تاژملان

vet/v

باش دپشکنی

veteran/'vetərən/n

۱- بلیمهت، شارمزا

به نه زموون ۲- جهنگاوهری کون

۳- سهریازی (دهرچو)

veterinary/'vetərɪnri/adj

تاژملکاری

veto/'vi:təu/n

فیتو، مافی بهریچ دانهوه

vex/veks/v

توورهی دهکا، بیزاری دهکا

vexation/vek'seɪʃən/n

۱- بیزاری

۲- تینکچوون

vexatious/vek'seɪʃəs/adj

بیزارکمر

via/'vaɪə, 'vi:ə/prep

له ریگی

viable/'vaɪəbl/adj

توانای ژیان و

گه شه سهندنی همیه/ پراکتیک دهکری

viaduct/'vaɪədəkt/n

پردیک له سهر دژلیک/پرد

vial/'vaɪəl/n

شووشه ی بچوکی دهمان

vibrant/'vaɪbrənt/n

پاراپ، له ره لمرکمر

vibrate/'vaɪbreɪt/v

دهه رئی/له ره لمری

دهکویتنی، به ره ره لمر دهکوی

vibration/'vaɪbreɪʃn/n

له ره لمر، پارایی

vicar/'vɪkə(r)/n

۱- قهشه

۲- جیگیر، یاریده دمر

vicarage/'vɪkərɪdʒ/n

مالی شوانی کلیسا

vicariously/'vɪ'keəriəsli/adj

له جیاتی شه

vermicular	راده گه نهی	vendetta
veracity/və'resəti/n	راستی، هق	vendetta/ven'detə/n
veranda(h)/və'rændə/n	بەلکونهی	دوژمنایهتی
verb/vɜ:b/n	دایوژمراو	رکابه رایهتی - ناریشه
verbal/vɜ:bl/adj	کار، فرمان	فروشیار
۱- ناخافتنی - به قسه		venerable/'venərəbl/adj
۲- زاره کی		۱- بهرین، به یوقار ۲- نازناوی شه مشون (هله)
۳- وەرگیرانی وشه به وشه		venerate/'venəreit/n
۴- پرسته یه کی کاری		پیزی ده گری
verbalize/'vɜ:bəlaɪz/v	به وشه دهرده بری	veneration/'venə'reɪʃn/n
verbatim/vɜ:'bɜ:tɪm/n	به یه کی قسه، ده قاو دهق - وشه به وشه	پیز گرتن
verbiage/'vɜ:biɪdʒ/n	قسه زۆر کردن/ وشه نا پیویست	۱- تووش
verbose/vɜ:'bɔ:ʊs/v	زۆر قسه ده کات (زۆر بلی)	بوون به نه خۆشی نه دنامه کانی زاوژی
verbosity/vɜ:'bɔ:səti/n	دریژ کردنهوه/ دریژداری	۲- پیووست به نه دنامه کانی جووت بوونهوه
verdant/'vɜ:dnt/adj	۱- نوئی و سهوژ	پزیشکی پسپۆر به
verdict/'vɜ:dɪkt/n	۲- بین نه زموون	نه خۆشی یه کانی نه دنامه کانی زاوژی
۱- حوکم، بریاری دادگا		vengeance/'vendʒəns/n
۲- پا		تۆله
verdigris/'vɜ:dgri:z/n	ژهنگ/کهوژ	venial/'vɪniəl/adj
verdure/n	سهوژایی، شینایی، کسکاتی	مهلی بچووک، لیبوردارو/ گوناوهی بچووک
verge/vɜ:dʒ/n	قهراغ، لیوار، کمنار	venison/'venɪsn/n
verge/adv-v	له قهراغ/ لیئی نزیکه	گوشتی ناسک
verger/'vɜ:dʒə(r)/n	۱- فهرمانبیری فره شمرک	۱- ژمه ر ۲- کینه- رق
۲- جیگریری سهوژک		venom/'venəm/n
verification/'verɪfɪ'keɪʃn/n	سهلماندن	کینه له دل، ژمه ر
verify/'verɪfaɪ/v	۱- راستی دهرده خا	۱- کون - دهرچه
۲- نیسپات دهکا ۳- جهختی له سهر دهکا		۲- ههواکیش
verily/'verɪli/adv	به راستی/ له راستی دا	۱- ههوا ده گۆپی
verisimilitude/'verɪsɪ'mɪlɪtju:d/n	لا سایی کردنهوه/ بوخسار	۲- گازنده دهکا
veritable/'verɪtəbl/adj	راسته قینه/ راست	ventilation/'ventɪ'leɪʃn/n
verity/'verəti/n	هق، راستی، پر سهن	ههواکۆپی
vermicide/n	کرم کوژ	ventilator/'ventɪleɪtə(r)/n
vermicular/adj	کرمی/ جیهانی کرم	پانکه
		ventricle/'ventrɪkl/n
		سکۆله
		(به شیکایی دل) ۲- مهر به شیکایی بۆشی جهسته
		ventriloquist/ven'trɪləkwɪst/n
		به بن لیوچولان قسه ده کات
		venture/'ventʃə(r)/n
		سه رهوژی
		venture/v
		۱- خۆی پین ده دا
		سه رهوژی دهکا ۲- دهویری
		venue/'venju:/n
		جیژوان
		veracious/adj
		راستگۆ- راست

vane/veɪn/n	با پینو/بای ناش	Vaseline/'væsləɪn/n	وازمین(معلجم)
vanguard/'væŋɡə:d/n	پیشین،	vassal/'væsl/n	۱-کریگرتی زوی کشتوکالی
	پیشرو/پیشمنگ		۲-خولام- سه پان ۲-ژیردهست
vanilla/və'nilə/n	فانیلا(کیک) بون	vast/vɑ:st/adj	فراوان، مەزن
vanish/'væniʃ/n	۱-پەرش ویلاو دەبین	vastly/'vɑ:stli/adv	بە فراوانی
	۲- لەچاو بزر دەبین	vat/væt/n	حەوزی دەباغی، قاپیکی گەرە
vanity/'væniəti/n	شانازی، غروری	Vatican/'vætɪkən/n	فاتیکان(دەولەت)
vanquish/'væŋkwɪʃ/v	بەسەردا زال		(پا پانشین)
	دەبین/دەیشکیینی	vault/vɔ:lt/n	۱-گومەت، گومبەت، گومەز
vapid/'væpɪd/adj	۱- ناخاو تەنکیکی		۲-گۆپ
	بەتال(قەسە قۆپ) ۲-بە تەم	vaunt/vɔ:nt/v	شانازی دەکا
vaporize/'væpəraɪz/v	دەبیته هەلم	veal/vi:l/n	گۆشتی گۆلک
vapour/'væpə(r)/n	تەمبکی کەم	veer/viə(r)/n	لادەدا، پووی دەگۆپی
variable/'væəriəbl/adj	گۆپاو	vegetable/'vedʒəbl/n	سەوزە، تەرە، فیک
variance/'væəriəns/n	پینچەرەنە	vegetarian/'vedʒə'teəriən/n	پووەکی،
	ناتەبایی		گۆشت نەخۆر
variation/'væəri'eɪʃn/n	گۆرین،	vegetate/'vedʒəteɪt/v	رەک رەک دەژی
	ناکۆکی		(بە چالاک)
varicose/'værikəʊs/adj	تووشی	vegetation/'vedʒə'teɪʃn/n	رەووک،
	باپەری پێبوو(دوال)		ژیانی رەوکی
	پێ بەل/نەستور بوون	vehemence/'vi:əməns/n	توندی، تیری
varied/'væəriəd/adj	جۆزواجۆز،	vehement/'vi:əmənt/adj	تیر، ویرانکەر
	هەمەچەشنە	vehicle/'vi:əkl/n	ئۆتۆمبیل/کەرەستە/هۆکار
variegated/'væəriəgetɪd/adj		veil/veil/n	پووپۆش، پینچە
	رەنگا و رەنگ، نەخشین	vein/veɪn/n	۱- وورده دەمار
variety/və'raɪəti/n	۱-جۆزواجۆز		۲- شەق- کەلین
	۲- هەمەجۆز ۲- چەشن		۳- گیل، خولق ۴- شیواز
	۴- شانۆگەری جۆزواجۆز	vellum/'veləm/n	پینستە
various/'væəriəs/adj	هەمەرەنگ	velocity/və'lesəti/n	خێرایریزگی خێرای
varnish/'vɑ:niʃ/n	وارنیش		(رووناکی)
	پۆلیش/رەونە قەکر	velvet/'velvɪt/n	کوتالی(قەدیفە)
vary/'væəri/v	دەگۆزی، هەمە	velvety/adj	قەدیفەیی
	چەشنە دەکا	velveteen/'velvə'ti:n/n	کوتالیکى لۆکەیی
vase/vɑ:z/n	گۆلدان		وێکە قەدیفە وایە
		venal/'vi:nl/adj	بەرتیل خۆر
		vend/vend/v	۱-دەفرۆش، ۲-بلاو دەکا تەرە

Vv

V-v/vi:/	پیتی بیست و دوهم له
	ئەلبەبای ئینگلیزی
vacancy/'veikənsi/n	۱- بەتالی،
	بۆشیی ۲- جی/پیشەیی بەتال
vacant/'veikənt/adj	۱- بەتال
	۲- ئەگراوه ۳- گەمژە- بێ مانا
vacantly/adv	بەگێژی
vacate/və'keɪt/v	چۆل دەکا- وازدینن
vacation/və'keɪʃn/n	۱- چۆل کردن
	۲- مۆلەت ۳- پێشوو
vaccinate/'væksinəɪt/v	دەمرزیلێدەدا
vaccination/'væksi'neɪʃn/n	دەمرزی
	لێدان (گراڤتات)
vaccine/'væksi:n/n	کوتان
vacillate/'væsələɪt/v	پارایی دەبێ،
	دوودل دەبێ
vacillation/'væsə'leɪʃn/n	پارایی،
	دوودلی
vacuous/'vækjuəs/adj	بەتال، هیچ
	بیرینکی تێدا نیه
vacuum/'vækjuəm/n	۱- بۆشایی
	۲- گسکی کارەبایی
	۳- شووشەیی ترمز
vagabond/'vægəbɒnd/adj	بەرەللا،
	دەریەدەر
vagina/və'dʒamə/n	۱- مێزەمێز
	۲- کێژان
vaginal/və'dʒaɪnəl/adj	پەییوەست بە
	کۆنەندامی ئافرەت
vagrancy/'veɪgrənsi/n	ئاواری،
	دەریەدەری
vagrant/'veɪgrənt/adj	سوالکەر،
	دەریەدەر
vague/vɛɪg/adj	تەمومزۆی، نادیار

vaguely/adv	بە نادیار
vain/vɛɪn/adj	۱- پوچ ۲- بەتال- بێ گەش ۳- لووت بەرز
vale/veɪl/n	شیو، دۆل
valency/'veɪlənsi/n	هاوتای پەگەز(کیمیا)
valentine/'væləntaɪn/n	خۆشەویست
valentine card	بلیتی خۆشەویستی
	ئاشقان پۆزی ۱۴ی شوبات دەیکۆپنەوه-
	رۆژی ئاشقان- رۆژی ئەفین
valet/'væleɪ, 'vælit/n	خزمەتکاری چل و
	بەرگی گەورەکەیی ئوتوکەری هۆتێل
valiant/'væliənt/adj	زۆر ئازا
valid/'vælɪd/adj	۱- چاک، ساخ، بەکار
	۲- یاسایی، شەریعی
validate/'vælɪdeɪt/v	۱- مۆری دەکا، رازی
	دەبێ ۲- بەشەری دەکا
validity/və'lıdɪti/n	شەریعی، لایەنی
	یاسایی- دەسەلات
valise/və'lız/n	چانتای سەفەر
valley/'væli/n	شیو، دۆل
valorous/adj	ئازا، جەربەزە
valour/'vælə(r)/n	ئازایەتی
valuable/'væljuəbl/adj	بە نرخ، بە بەها
valuation/'vælju'eɪʃn/n	نرخاندن
value/'vælju:/v	دەنرخینی
	بەچاکی هەڵدەسەنگینی
value/n	۱- بەها ۲- گرنگی
	۳- ئاكار ۴- ئاست
valve/n	جەمپەر، گەر/دەمەك
vampire/'væmpaɪə(r)/n	خوێن مژ
	(ئازەلیکی خورانی)
van/væn/n	۱- ئۆتۆمبیلیکی داپۆشراوی
	گواستەنەوه
	۲- عەرەبانەیی شەمەندەفەر
	۳- پێشەروی سوپا
vandal/'vændl/n	شەرەنگیز- هۆلانی-
	تێکدەر
vandalism/'vændəlɪzəm/n	گیانی

upside-down**upside-down** /ˌʌpsaɪd ˈdaʊn/adv

سەرە قىپ/سەرەقوون

upstairs /ˌʌpˈsteɪz/adj لەقائى سەرە**upstanding** /ˌʌpˈstændɪŋ/adj

ساخ- قىت

upstream /ˌʌpˈstri:m/adv

بەيىچەوانەى شەپۇلى دەريا

uptake /ˌʌpteɪk/v

بە ھىمايەك تىدەگا

سەرلىشىۋار

uptight /ˌʌpˈtaɪt/adj

دورۇڭار- ترساو

up to date /ˌʌp tə ˈdeɪt/adj

ھاۋچەرخ، نوئى

upward /ˌʌpwəd/adj/دەچىتە سەرە

بەرەو سەرەو

uranium /juˈreɪniəm/n

يورانيۇم

urban /ˈɜːbən/adj شارستانى- شارىيى**urbane** /ˈɜːbeɪn/adj رەۋىشت باش-

بەريز

urchin /ˈɜːtʃɪn/n

كورىكى شەپانى،

چەقاۋەسو

urge /ɜːdʒ/v

ھانى دەدا

urgency /ˈɜːdʒənsi/n

پىۋىستى- زوۋ-

پەلە

urgent /ˈɜːdʒənt/v

خىرا، زور پىۋىست

uric /ɜːrɪk/adj

ترشى يۇرىك(مىن)

urinal /n

۱-تەۋالىتى مىز

۲-شۈيىنى مىز كوردن

urinate /ˈjuːrɪneɪt/v

مىز دەگا

urine /ˈjuːrɪn/n

مىز

urn /ɜːn/n

گۈزە- گولدان

us/əs/prop

ئىمە(بەرگا)

usage /ˈjuːsɪdʒ/n

۱- بەكارھىنانان

۲- لە زماندا باۋە بەكارھىنانان

use /juːs/n

بەكار ھىنانان

use /juːz/v

بەكارى دەھىنىن

used /juːzd/adj

كۆنە باش

useful /ˈjuːsfl/adj

بەسوود

useless /ˈjuːsləs/adj

بىسوود

usher /ˈʌʃə(r)/n

رابەر- رىيپيشاندەر

دەرگاۋان

usher /ˈʌʃə(r)/v

جىنى- رىي پىن

پيشان دەدا

usherette /ˈʌʃəˈret/n

(كچىك)لە سىنەما

چىنگا بۇ خەلگەكە دەست نىشان دەكات

usual /ˈjuːʒuəl/adj

باۋ/ئاسايى

usually /ˈjuːʒuəli/adv

بەزۇرى

usurer /ˈjuːʒərə(r)/n

بەرتىل خۇر

usurp /juːˈzɜːp/v

زەۋىتى دەگا/داگىرى

دەگا

usurper /juːˈzɜːpə(r)/n

زۇردار، زەۋىتكەر

usury /ˈjuːʒəri/n

(رېا) سو

utensil /juːˈtensl/n

ئامبۇر/كەلۈپەل

uterus /juːˈtərəs/n

(رەھسى) ئافرەت

utilitarian /juːˈtɪlɪˈteəriən/adj

فەلسەفەى

سوود گەيمەنرى

utility /juːˈtɪlɪti/n

سوود

utilize /juːˈtɪlaɪz/v

بەكارى دەھىنىن

utmost /ˈʌtməʊst/adj

تا ئەۋپەرى- بىن پادە

Utopia /juːˈtəʊpiə/n

يۇتۇپيا(شارىكى)

نەۋۋەنىي)

Utopian /juːˈtəʊpiən/adj

نەۋۋەنىي، بىرىكى

سەرەبى

utter /ˈʌtə(r)/adj

تەۋاۋ

utterance /ˈʌtərəns/n

دەستەۋازە، قسە/

ئاخاۋتن

uttermost /adj

تا ئەۋپەرى مەبەست

uvula /juːˈvʊlə/n

قورقوراكە/

پارچە گۆشتى پىشتەۋەى سەۋى دەم

(مردنیکی) ناوهدخت
untold/ʌn'təuld/adj ۱- نه‌گو تراو،
باس نه‌کراو

۲- له‌حساب نایه‌ت، ناژمیردینت
untouchable/ʌn'tatʃəbl/adj - n
ده‌ستی لی‌خادینت (توخ‌دی‌ناکه‌وینت)/

نه‌ندامی نزمترین چین
untoward/ʌntə'wɔ:d/adj نه‌ویستراو
untried/ʌn'traid/adj ۱- هه‌ون نه‌دراو
۲- زیره‌ک نیه

۱- نرۆژن، ناراست
untrue/ʌn'tru:/adj ۲- بی‌وه‌فا

درۆ‌ده‌له‌سه
untruth/ʌn'tru:θ/n
دهرگا نه‌ما
unturned/ʌn'tɜ:nd/adj نه‌یکوتی (هه‌ولیکي زۆر ده‌دا)

به‌کار نه‌هینراو
unused/ʌn'ju:zd/adj
نا‌ناسایی
unusual/ʌn'ju:zuəl/adj
په‌رده‌ی لاه‌دا
unveil/ʌn'veil/v

نه‌ویستراو
unwanted/ʌn'wɒntɪd/adj
نه‌ویستراو
unwarranted/ʌn'wɒntɪd/adj
بی‌بیانوو، هه‌روا

ماندوو، نه‌خۆش
unwell/ʌn'wel/adj
گران
unwieldy/ʌn'wi:ldi/adj
به‌کار دینت

حه‌زناکات،
unwilling/ʌn'wi:lɪŋ/v
نایه‌وینت

پشوو ده‌دا
unwind/ʌn'waɪnd/v
گه‌مه‌، گینه‌بیاو
unwise/ʌn'waɪz/adj
به‌بێ‌قه‌ست/
unwitting/ʌn'wɪtɪŋ/adj
بێ‌ناکا

کوی‌به
unworldly/ʌn'wɜ:ldli/adj
دنیا نادات (خواپه‌رست)

شایانی نیه
unworthy/ʌn'wɜ:ði/adj
نه‌نووسراو
unwritten/ʌn'ɹɪtɪn/adj
(زنجیر) ده‌کاته‌وه
unzip/ʌn'zip/v

له‌سه‌ره‌وه/به‌ره‌وه سه‌ره‌وه
up/ʌp/adv
به‌توندی
upbraid/ʌp'breɪd/v
ره‌فتاری له‌گه‌ل ده‌کا (سه‌رم‌نه‌شتی ده‌کا)

په‌روم ده‌کردن
upbringing/ʌp'brɪŋɪŋ/n
گۆپ‌انیکی مه‌زنی
upheaval/ʌp'hi:vəl/n
له‌ناکاو

(به‌ره‌وه) سه‌ره‌وه، دژوار
uphill/ʌp'hɪl/adj
پشتیوانی ده‌کا
uphold/ʌp'həʊld/v
(کورسی به‌شتی نه‌رم) داده‌پۆشی
upholster/v

قه‌له‌وه، خروپ
upholstered/ʌp'həʊlstəd/adj
upholsterer/ʌp'həʊlstərə(r)/n
قالی چین، مافورچن

پیشه‌ی چین
upholstery/ʌp'həʊlstəri/n
چا‌که‌کردنه‌وه، سه‌ره‌به‌رشتی
upkeep/ʌp'ki:p/n
کرێ ی لی چا‌که‌کردنه‌وه

ووره به‌رز ده‌کاته‌وه/
uplift/ʌp'lɪft/v
به‌رز ده‌کاته‌وه

له‌سه‌ره‌وه‌ی
upon/ə'pɒn/prep
سه‌ره‌وه،
upper/ʌpə(r)/adj
له‌بلندایی، له‌به‌رزایی

uppermost/ʌpəməʊst/adj
به‌رزترین، بلندترین

ستوونی - په‌پ
upright/ʌpraɪt/adj
پاست، پاک
upright/ʌpraɪt/adj
راپه‌رین -

یاخی‌جوون
uprising/ʌpraɪzɪŋ/adj
ژاو‌ژاو
uproar/ʌprɔ:(r)/n
ناهه‌نگیکی

ده‌نگ به‌رز - به‌ژاو‌ژاو
uproariously/adv
به‌ژاو‌ژاو‌ی
uproot/ʌp'ru:t/v
(په‌گی) مه‌ل‌ده‌کێشن

قلبی ده‌کاته‌وه،
upset/ʌp'set/v
تیکی ده‌دا
upshot/ʌpʃɒt/n
نه‌ه‌جام/جه‌وه‌هه‌ر/کۆک

بەزمەیی پێدا نایەتەرە (زەحم ناکات)

unreliable/ˌʌnrɪˈlaɪəbl/adj

پشتی

پێنابەسترت

unrelieved/ˌʌnrɪˈliːvd/adj

شە

unremitting/ˌʌnrɪˈmɪtɪŋ/adj

هەواییکی بەردەوام

unrepeatable/ˌʌnrɪˈpiːtəbl/adj

دووبارە نابێتەرە

unrequited/ˌʌnrɪˈkwɑːtɪd/adj

(خۆشەویستی) یەک سەرە (لەبەك لاوە)

unreservedly/ˌʌnrɪˈzɜːvd/adv

پوو بە پوو، بەناشکرا

unresolved/adj

دوودل، پارا

unrest/ʌnˈrest/n

شێواوی،

نازاو، ناسەقامگیر

unripe/ˌʌnˈraɪp/adj

پێنەگەیشتوو،

کان

پێچەكەئەهكاتەرە

unroll/ʌnˈrəʊl/v

(لولیەكەئەهكاتەرە)

unruffled/ʌnˈrʌfld/adj

هێمن،

خۆپراگر

unruly/ʌnˈruːli/adj

یاخی،

سەرشیئ

unsafe/ʌnˈseɪf/adj

ترسناك

unsaid/ʌnˈsed/adj

نەروتراوە/ناوترئ

unscathed/ʌnˈskeɪðd/adj

تووشی

هیچ نەبوو، زیانی پێنەكەوتوو

unscrew/ˌʌnˈskruː/v

بورغیەكە

دەكاتەرە

unscrupulous/adj

بێوێژدان

unseasoned/adj

دارێكە نەگییو

بێ وەرژ/ وەرژ نەهاتوو

unseat/ˌʌnˈsiːt/v

۱- داڕدەگرت،

لای دەبا، دەری دەكا

۲- لەسەرئەسپەكەئە داڕدەگرتە خوارئ

unseemly/ʌnˈsiːmli/adj

بێ ئەهەب/

نادروست

unseen/ˌʌnˈsiːn/adj

نەبێنراو،

تێبینی نەكراو

unsettled/ʌnˈsetld/adj

نێگەران،

پارا، ناسەقامگیر

unshakeable/ʌnˈʃeɪkəbl/adj

سەقامگیر/ناهەژئ- نەهەژاو

unshaven/ˌʌnˈʃeɪvən/adj

نەتاشراو(پیش)

unsightly/ʌnˈsaɪli/adj

چارەمكران،

ناشیرین

unskilled/ʌnˈskɪld/adj

ناكارامە

unsophisticated

/ʌnsəˈfɪstɪkətɪd/adj

سادە، ساكار

unsound/ʌnˈsaʊnd/adj

خەوشدار،

ناهەواو

unspeakable/ʌnˈspiːkəbl/adj

وەسف ناكړئت/ناگوترئ

unspoken/ʌnˈspəʊkn/adj

نەوتراو

unstable/ʌnˈsterbl/adj

ناسەقامگیر

unsteady/ʌnˈstedi/adj

بە لارەلار

unsuitable/ʌnˈsuɪtəbl/adj

ناشایسته/نەگونجاو

unsure/ʌnˈʃʊə(r)/adj

نادانیا

unsuspecting/ʌnsəˈspektɪŋ/adj

گومان نەكەر(دانیاپە)

untapped/ʌnˈtæpt/adj

نۆبەرە،

دەستی ئی نەدراو

untenable/ʌnˈtenəbl/adj

پشتیوانی ناكړئت

unthinkable/ʌnˈθɪŋkəbl/adj

بە ئەقلى

كەس دا نایەت

unthought-of/adj

بە بیرى كەس دا نەهات

untidy/ʌnˈtaɪdi/adj

نارێك وپێك

untie/ʌnˈtaɪ/v

دەكاتەرە، هەلدەرەشێنێتەرە

until/ənˈtɪl/conj

هەتا، تەنانهت

untimely/ʌnˈtaɪmli/adj

بە بیرى كەس دا نەهات

unless

unless/ənˈles/ conj	هتا- نه گهر تا
unlike/ʌnˈlaɪk/ adj	جیاوازه نه
unlikely/ʌnˈlaɪkli/ adj	شیمانه نه کراو ناپه‌دل/ دلنه‌گر
unload/ʌnˈləʊd/ v	بارمه‌کی داده‌گرځئ ده‌هینځته خوارئ
unlock/ʌnˈlɒk/ v	د‌ه‌کاته‌وه بڼ‌په‌خت،
unlucky/ʌnˈlʌki/ adj	ب‌خت‌په‌ش
unmanly/ʌnˈmænli/ adj	۱- ترس‌نوک ناپیاو ۲- لاوازه (سیکس)
unmarried/ʌnˈmærid/ adj	کوپړی عازبه، کچی شونه‌کړد
unmask/ʌnˈmɑːsk/ v	رووی د‌هرده‌خا
unmentionable/ʌnˈmenʃənəbl/ adj	ناوی نه‌هینځنئ
unmindful/ʌnˈmaɪndfʊl/ adj	بڼ‌ ټاگا- نه بیرکمر
unmistakable/ʌnˈmɪsteɪkəbl/ adj	دیار، پوون
unmoved/ʌnˈmuːvd/ adj	گوځئ پڼ‌نه‌ده‌ر، توپه‌ ناځی
unnatural/ʌnˈnætʃrəl/ adj	ناسروشتی
unnaturally/adv	ب‌ه‌شینوه‌یه‌کی ناسروشتی
unnecessary/ʌnˈnesəsəri/ adj	ناپېژوست
unnerve/ʌnˈnɜːv/ v	وړه‌ی داده‌په‌زئ
unnoticed/ʌnˈnəʊtɪst/ adj	ه‌ه‌ست پڼ‌ناکړئ
unnumbered/ʌnˈnʌmbəd/ adj	له‌ژماره نه‌هاتو/ ناژمیردئ
unofficial/ʌnəˈfiʃl/ adj	ناره‌سمی
unofficially/adv	ب‌ه‌شینوه‌یه‌کی ناره‌سمی

unrelenting

unopposed/ʌnəˈpəʊzd/ adj	بڼ‌نه‌یار
unorthodox/ʌnˈɔːθədɒks/ adj	ب‌ه‌پېچ‌هوانه‌ی داب و نه‌ریت/دین
unpack/ʌnˈpæk/ v	ب‌ه‌تالی د‌ه‌کا، د‌ه‌کاته‌وه
unparalleled/ʌnˈpærəleɪd/ adj	بڼ‌وښته، بڼ‌هاتوا
unperturbed/adj	خوگر، نه‌گوځر
unpick/ʌnˈpɪk/ v	ه‌ه‌لید‌ه‌وه‌شینئ
unplaced/ʌnˈpleɪst/ adj	له‌ سڼ‌یه‌مه‌کانی یه‌ک‌م نه‌ه
unpleasant/ʌnˈpleznt/ adj	ب‌ون پیس، ټیک‌ده‌ر
unprecedented/ʌnˈpresɪdntɪd/ adj	ب‌ه‌بڼ‌ ه‌چ پڼ‌شه‌کیه‌ک
unpretentious/ʌnˈprɪˈtenʃəs/ adj	ناسامی- بڼ‌فین
unprintable/ʌnˈprɪntəbl/ adj	پیس، حه‌یا‌ب‌ر
unprofessional/ʌnˈprəˈfeʃənəl/ adj	شایانی پېشه‌ن‌ه‌یه
unprompted/ʌnˈprɒptɪd/ adj	ه‌ر له‌ خو‌وه بڼ‌ب‌ه‌شی/
unprovided/adj	بڼ‌ه‌اری‌ک‌اری
unprovoked/ʌnˈprəˈvəʊkt/ adj	ب‌ه‌بڼ‌ و‌و‌ژان
unqualified/ʌnˈkwɒlɪfaɪd/ adj	شایسته نه‌ه، ته‌راو نه‌ه- ره‌ها
unravel/ʌnˈrævl/ v	شی د‌ه‌کاته‌وه، د‌ه‌کاته‌وه
unreadable/ʌnˈriːdəbl/ adj	خه‌ټیک‌ی نه‌خیند‌راوه
unreal/ʌnˈriəl/ adj	خه‌یالی، نا‌حقیقی
unrealistic/ʌnˈrɪəˈlɪstɪk/ adj	ناواقعی
unreasonable/ʌnˈriːznəbl/ adj	ناماقول
unrecognizable/adj	ناناسریت‌ه‌وه،
unrelenting/ʌnˈrɪˈlentɪŋ/ adj	ژور گو‌ژاوه

unfrock/v بىن سۆز، بىن ئىدەپ

unfurnished/ʌn'fɜ:nɪʃt/adj لە قەشايەتلى دەرى دەكەن

unfurnished/ʌn'fɜ:nɪʃt/adj رانەدەخرا

ungainly/ʌn'gemli/adj ئاپىك/ئاقۇۋە

ungodly/ʌn'gɒdli/adj شەرقىي

ungodly/ʌn'gɒdli/adj ئادىنى

ungovernable/ʌn'gəvənəbl/adj كۈنتۈزۈل ئاكرى

ungrateful/ʌn'greɪftl/adj بەدەنەمەك

ungrateful/ʌn'greɪftl/adj ئاشۇكر

unguarded/ʌn'gɑ:dɪd/adj بىن ئاكرى

unguarded/ʌn'gɑ:dɪd/adj بەرەللا

unhappy/ʌn'hæpi/adj ئاشاد

unhealthy/ʌn'helθi/adj نەخۇش

unhealthy/ʌn'helθi/adj نەساغ، زىيانبەخش

unheard/ʌn'hɜ:d/adj نەبىستراو

unheard-of/ʌn'hɜ:d ɒv/adj نۇي

unheard-of/ʌn'hɜ:d ɒv/adj نەئاسراو

unhinge/v عەقلى تىك دەچى

unhinge/v عەقلى لە دەستى دەدات

unhinged/ʌn'hɪndʒd/adj عەقلى

unhinged/ʌn'hɪndʒd/adj ئاتەراو - عەقلى نەساغ

unhurried/ʌn'hʌrɪd/adj لەسەر خۇ

unhurried/ʌn'hʌrɪd/adj خاۋ

uni- بە تەنىيا

unicorn/'ju:nɪkɔ:n/n يەك قۇچ

unicorn/'ju:nɪkɔ:n/n (ئادەتلىكى خورافى ئەفسانەيىيە)

unidentified/ʌnaɪ'dentɪfɪd/adj نەئاسراو (بىن ئاسنامە)

unidentified/ʌnaɪ'dentɪfɪd/adj يەككەردن (يەككە پەرسىتى)

uniform/'ju:nɪfɔ:m/adj گونچاۋ -

uniform/'ju:nɪfɔ:m/adj يەكچۈز (جىل)

uniformed/adj (پۇلىستىك) بە جلوبەرگى

uniformed/adj رەسمىيەۋە

uniformity/'ju:nɪ'fɔ:məti/n وىك گونچاۋ

unify/'ju:nɪfaɪ/v يەككى دەكا (يەككە ئىكەن)

unilateral/'ju:nɪ'lætərəl/adj يەككەلەنە

unimpaired/ʌnɪm'peəd/adj ساغ، بىن ئازار، ئازار نەدراۋ

uninhibited/ʌnɪn'hæbɪtɪd/adj رەھا بەرەللا

uninterested/ʌnɪn'trəstɪd/adj گوى پىنەدەر

uninterrupted/ʌnɪn'trə'ɪptɪd/adj دوا بە دواى يەك

uninvited/ʌnɪn'vaɪtɪd/adj بانگىشتن نەكرى

uninviting/ʌnɪn'vaɪtɪŋ/adj سەرنج

uninviting/ʌnɪn'vaɪtɪŋ/adj رانەكىش

union/'ju:niən/n ۱- يەككەرتن

union/'ju:niən/n ۲- يەككىتى، يەككەرتوۋ

unique/'ju:nɪk/adj بىن ھاۋتا

unisexual/'ju:nɪseks/adj بۇ كچ و كور باشە

unisexual/'ju:nɪseks/adj بۇ ھەردوۋ جىنس

unison/'ju:nɪsn, 'ju:nɪzn/n گونچان

unit/'ju:nɪt/n ۱- يەككە ۲- نەمرە يەك لە يەكان

unite/'ju:nɪt/v يەككەگىرى

unity/'ju:nəti/n يەككىتى، يەككەرتن

universal/'ju:nɪvɜ:səl/adj جىيەھانى، تەۋاۋى

universal/'ju:nɪvɜ:səl/adj بەتەۋاۋى، سەرجەم

universally/adv گەردوۋن

universe/'ju:nɪvɜ:s/n زانكۇ

university/'ju:nɪvɜ:səti/n قۇش (پىرچ)

unkempt/ʌn'kempt/adj شانەنەكرى

unkind/ʌn'kaɪnd/adj دى، بىن يەزەيى

unknown/ʌn'nəʊn/adj نەئاسراو، ئادىار

unlearn/ʌn'lɜ:n/v خۇي ئىزگار دەكا

unleash/ʌn'li:ʃ/v يەرەللى دەكا/بەردەدا

unleavened/ʌn'levnd/adj ئانى بىن خومە

unleavened/ʌn'levnd/adj

unleavened/ʌn'levnd/adj

unleavened/ʌn'levnd/adj

unleavened/ʌn'levnd/adj

unleavened/ʌn'levnd/adj

unleavened/ʌn'levnd/adj

unleavened/ʌn'levnd/adj

unleavened/ʌn'levnd/adj

unleavened/ʌn'levnd/adj

unleavened/ʌn'levnd/adj

unleavened/ʌn'levnd/adj

unleavened/ʌn'levnd/adj

underwater/ˌʌndə'wɔ:tə(r)/adj

زیر ئاۋ

underwear/ˌʌndəweə(r)/n

جلی زیرەوه

underworld/ˌʌndəwɜ:ld/n

جیهانی تاوان

undesirable/ˌʌndɪ'zairəbl/adj

كەس حەزى ئى ناكات (نامەقبول)

زیاتبەخش

undies/ˌʌndɪz/n

جلی پەندەى ژنانە

undivided/ˌʌndɪ'vaɪdɪd/adj

تەراۋ،

سەرچەم

undo/ˌʌn'du:v

لېكى دەكاتەوه،

چارەسەرى دەكا، شەرقە دەكا

undone/ˌʌn'dʌn/adj

كراۋە، دروست

نەكراۋ

undoubtedly/ˌʌn'daʊtɪdli/adv

بى گومان

undress/ˌʌn'dres/v

خۇى رووت

دەكاتەوه

undue/ˌʌn'dju:adj

زىدەرۋ، زىاد

لەپزىست/ئىشتا شايەنى نى يە

undulate/ˌʌndjuleɪt/v

شەپۇل دەدا

unduly/ˌʌn'dju:li/adv

پەشپەشەيەكى

نەگونجاۋ

undying/ˌʌn'daɪɪŋ/adj

خۇشەويستى

نەمرى/ھەمىشەيى

unearned/ˌʌn'ɜ:nd/adj

ۋەرنەگىراۋ

پەدەست نەمىنراۋ

unearth/ˌʌn'ɜ:θ/v

لەزىر زەوى

دەردەھىتىن/ھەلدەكۆن

unearthly/ˌʌn'ɜ:θli/adj

لە سەروشت

بەدەر، سەير

زۆر ۋەد، زۆر دەرەنگ(كات)

uneasy/ˌʌn'i:zi/adj

نىگەران دودۇن،

ئاسەقەمگىر

unemployed/ˌʌnɪm'plɔɪd/adj

بىكار، مائىل

unemployment/ˌʌnɪm'plɔɪmənt/n

بىكارى

unequal/ˌʌn'i:kwəl/adj

ئايەكسان

unequivocal/ˌʌnɪ'kwɪvəl/adj

پوۋن / رەھا

unerring/ˌʌn'ɜ:ɪŋ/adj

ھەلەناكات، ورد

uneven/ˌʌn'i:vən/adj

ئايەكسان

unevenly/ˌʌn'i:vənli/adv

بەشىۋەيەكى

uneventful/ˌʌnɪ'ventfl/adj

ئايەكسان

unfair/ˌʌn'feə(r)/adj

بى پوۋداۋ

unfaithful/ˌʌn'feɪθfl/adj

ئاپاست - ئادادىگەر

خائىن،

unfamiliar/ˌʌnfə'mɪliə(r)/adj

خىانەت لە ژن

unfasten/ˌʌn'fɑ:sn/v

ئامۇ،

unfeeling/ˌʌn'fi:liŋ/adj

ئاگونجاۋ

unfit/ˌʌn'fɪt/adj

لېكى دەكاتەوه

unflinching/ˌʌn'flɪntʃɪŋ/adj

بى شعور، دلەرق

unfit/ˌʌn'fɪt/adj

ئابەجى/ئەگونجاۋ

unflinching/ˌʌn'flɪntʃɪŋ/adj

خۇگەر،

unfold/ˌʌn'fəʊld/v

جەريەزە

unforeseen/ˌʌnfɔ:'si:n/adj

دەكاتەوه، دەرىدەخا

unforgettable/ˌʌnfə'getəbl/adj

چاۋەروان

unforgettable/ˌʌnfə'getəbl/adj

نەكراۋ

unforgivable/ˌʌnfə'gɪvəbl/adj

لەير

unforgivable/ˌʌnfə'gɪvəbl/adj

ئاكرىت، نەمر

unfortunate/ˌʌnfɔ:tʃənət/adj

ئەلى ئابوۋېت

unfortunately/adv

بەدبەخت

unfounded/ˌʌn'faʊndɪd/adj

بەدبەختانە

unfrequented/adj

بىنەما

unfriendly/ˌʌn'frendli/adj

زىارەتلىكى دەگەن

unfriendly/ˌʌn'frendli/adj

زىارەتلىكى دەگەن

underclothes**underclothes** /ˈʌndəkləʊðz/n

جلوبه‌رگی ژیرموه

underclothing /ˈʌndəkləʊðɪŋ/n

جلی بنه‌وه / ژیرموه

undercover /ˈʌndə'kʌvə(r)/adj

نه‌ینس

undercurrent /ˈʌndəkʌrənt/n

شه‌پۆلی بنی دهریا

undercut /ˈʌndə'kʌt/n

شمه‌کیکی

به نرخي کمتر ده‌خاته‌وړو

underdeveloped

/ˈʌndədɪ'veləpt/adj

پښ نه‌گه‌یشتوړو

underdog /ˈʌndədɒg/n

چهره‌ساوړه

زورلایک‌کړاو

underdone /ˈʌndə'dʌn/adj

ته‌واو باش نه‌کولاو

underestimate /ˈʌndə'restɪmeɪt/v

که‌می‌ده‌کا، به‌هیچ‌نازانی

underexposed /adj

فیلم‌یکي که‌م

تیشک (رووناکی)

underfed /ˈʌndə'fed/adj

به‌دخوړاک -

خوړاکي که‌می هم‌یه

undergo /ˈʌndə'gəʊ/v

تالی د‌چیزئ

(ناخوړشي)

undergraduate /ˈʌndə'grædʒuət/n

قوتایی زانکوی پښ دهرچوون

underground /ˈʌndəgraʊnd/adj

ژیر زه‌وی

undergrowth /ˈʌndəgrəʊθ/n

نه‌مام - پووش

underhand /ˈʌndə'hænd/adv

به‌دزییه‌وه

underlie /ˈʌndə'laɪ/n

له‌بنه‌وه

پالده‌کوي، بنه‌ماله‌ی... د‌د‌مه‌زړیني

خه‌ت له‌زیري د‌دا

underline /ˈʌndə'laɪn/v**undermine** /ˈʌndə'maɪn/v

۱- تونیل

لیده‌دا ۲- که‌می ده‌کا / نابرووی نه‌تک ده‌کا

underneath /ˈʌndə'ni:θ/adv

به‌شی

ژیرموه / بن

undernourished /ˈʌndə'nʌrɪʃt/adj

که‌مخوړاک

underpay /ˈʌndə'peɪ/v

کړی

به‌ته‌واوی ناداتی

underpants /ˈʌndəpænts/n

شه‌روالی ژیرموه / جلی بنه‌وه

underpass /ˈʌndəpa:s/n

پښکای ژیر

زه‌وی

Underprivileged

/ˈʌndə'prɪvəlɪdʒd/adj

پښ به‌ش، پښ سره‌پریش‌ت

underrate /ˈʌndə'reɪt/v

له‌نرخي

که‌م ده‌کا ته‌وه

under-secretary /ˈʌndə'sekrətri/n

نه‌ندامی په‌رله‌مان و یاریده‌ده‌ری وه‌زیر

undersexed /ˈʌndə'sekst/adj

قوې

توانای زایه‌ندی که‌مه

understand /ˈʌndə'stænd/v

تیده‌کا،

هم‌لده‌مینجی

understanding /ˈʌndə'stændɪŋ/n

۱- تیگه‌یشتن ۲- ریکه‌کوتن

understate /ˈʌndə'steɪt/v

له‌نرخي که‌م

ده‌کا ته‌وه

understudy /ˈʌndə'stʌdi/n

جینگری نه‌کته‌ری

شانو / جینگره‌وه‌ی ناماده

undertake /ˈʌndə'teɪk/v

په‌یمان د‌دا

undertaker /ˈʌndə'teɪkə(r)/n

دوکاندار

مردوشاراوه

undertaking /ˈʌndə'teɪkɪŋ/n

ته‌ندمر

پروژه

undertone /ˈʌndətəʊn/n

چریه، شاراوه

رهفتار دهکا

unbiased/ʌn'baɪəst/adj بی لایعن

unblushing/ʌn'blʌʃɪŋ/adj بی حمیا،

بی شرم

unbounded/ʌn'baʊndɪd/adj

(حه زکی) بی سنوور

unbroken/ʌn'brəʊkən/adj

لی نه دراو، نه چپراو، کوی نه کراو

uncage/v له قهفوس دهرده چی-

بهر دهری/بهر ددها

uncalled-for/ʌn'kɔ:ld fɔ:(r)/adj

نه خواستراو و نه پیویست

uncanny/ʌn'kæni/adj

ناسروشتی و شاراو/سهر

unceasing/ʌn'si:ʃɪŋ/adj

همیشی/بهردهوام-نه پراو

uncertain/ʌn'sɜ:tɪn/adj

نادیار، گوزاو، نادنیا

uncertainty/ʌn'sɜ:tnti/n گومان

uncharitable/ʌn'tʃærɪtəbl/adj

وشك، توندوتیر/نازیبورد

uncharted/ʌn'tʃɑ:tɪd/adj

له سمر نه خشه تیه/نه دوزراوه

uncivil/ʌn'sɪvl/adj

بی نه دهب، دهمرووت

unclaimed/ʌn'kleɪmd/adj

داوانه کراوه

uncle/ʌŋkl/n

۱-مام/خال

۲-میزدی پلک

unclean/ʌn'kli:n/adj

پیس، ناپاک(بهران)

uncomeatable/adj

بهماسان دوستی ناگاتی

دوست ناگاتی/دژواو

uncommon/ʌn'kɒmən/adj

دهگمن، ناساسی

uncommonly/adv هتا پادهیک

uncompromising

/ʌn'kɒmprəmaɪzɪŋ/adj

وازله هلوئیستی ناهینی/چه سپاو

unconcerned/ʌn'kɒn'sɜ:nd/adj

ناپه یوهست

unconditional/ʌn'kɒn'dɪʃənəl/adj

خویه دهسته و دانی بی مهرج، په ها

unconscious/ʌn'kɒnʃəs/adj

۱-بوور او/بین هوش

۲-بین ناگا ۲-ناقهست

unconsciousness/n

بی شعوری

uncontrollable/ʌn'kɒn'trəʊləbl/adj

نا توانیت ریکی بخت

به سهری زال بی

uncork/ʌn'kɔ:k/v

قهیا قهکی دهکا توره

uncouth/ʌn'ku:θ/adj

۱-دپ، زیر ۲-سهر

ناپاو

uncover/ʌn'kʌvə(r)/

قهیاغی لاده دا/لادها

uncrossed/ʌn'krɒst/adj

شیک(چمکی)

unction/ʌŋkʃn/n

پاره یی یخهت خهت

unction/ʌŋkʃn/n

به پونی پیوژ چور

undaunted/ʌn'dɔ:tɪd/adj

کردن(نه لای فله کان)

undecided/ʌndɪ'saɪdɪd/adj

چهره زه/نازا

undecided/ʌndɪ'saɪdɪd/adj

دوودله نه

undefended/ʌndɪ'fendɪd/adj

رایه کی/هیشتا پریاری نه داوه

undefended/ʌndɪ'fendɪd/adj

گانه دیه کی

undeniable/ʌndɪ'naɪəbl/adj

بی بهر فانی/بهرگری لی ناگری

undeniable/ʌndɪ'naɪəbl/adj

بین چهندو

under/ʌndə(r)/prep

چوون/نکولی لی ناگری

under/ʌndə(r)/prep

۱-له ژیر

under/ʌndə(r)/prep

۲-له ژیر سهر پهرشتی

under/ʌndə(r)/prep

۳-که متر لره ۴-چهند حاله تیکی جیاواز

under/ʌndə(r)/prep

گیزی

under/ʌndə(r)/prep

دابه زینی فبوکه

under/ʌndə(r)/prep

داوای

under/ʌndə(r)/prep

نرخیکی که متر دهکا

Uu

U-u/ju:/ پیتی بیست و یکم له

نه لعلبای نینگیزی

ubiquitous/ju:'bikwɪtəs/adj

نامادەکی زۆر/ له هەموو جێ هەیە

udder/'ʌdə(r)/n گوان

udometer/n باران پێو

uglify/v ناشرین دەکات/ کریت

ugly/'ʌgli/adj ۱-دزۆ/ناشرین

۲-نیشانهی شەڕ

UK: United Kingdom

شانشین یەگگرتو- بەریتانیا

ulcer/'ʌlsə(r)/n پووشان (قرحە)

ulterior/'ʌl'tɪəriə(r)/adj

له پشتەوه/شاراوه

ultimate/'ʌltɪmət/adj ۱-کۆتایی

۲-مەزنیترین

ultimatum/'ʌltɪ'mentəm/n

دواوە/لەدواجا ئاگادارکردنەوه

ultra-/prep-adj لەسەرووی، سەرپۆ

توندپەرۆ

ultraviolet/'ʌltrə'vaɪələt/adj

تیشکی سەرووی بنەوشەیی

umbilical cord/'ʌm'bɪlɪkəl 'kɔ:d/n

وێڵداش

umbrage/'ʌmbrɪdʒ/v ریزی خۆی

نەراوەتی/ هەست دەکات هەستی بریندار

کراوه

umbrage/n ۱-سینبەر/گەڵای سینبەر

۲-بیزاری

umbrellage/'ʌm'breləʒ/n سەمیان/چەتر

unemployed/'ʌnpaɪə(r)/n ناوێژیوان،

داوەر

umpire/v ناوێژیوانی دەکا

unabated/'ʌnə'beɪtɪd/adj بەهێز

unable/'ʌn'eɪbl/adj دەستەوهستان

unabridged/n

سەرپا- هەمەلایەن

شامیل نەك پوختە

unaccompanied/'ʌnə'kɑmpənɪd/adj

بەتەنیا

unaccountable/'ʌnə'kauntəbl/adj

پاڤە ی بۆنیە

unaccustomed/'ʌnə'kʌstəmd/adj

قیرنیه/رانەهاتوو

unadulterated/'ʌnə'dʌltərətɪd/adj

پاک، بێگەرە

unaligned/adj بێ لایەن

un-American/'ʌn ə'merɪkən/adj

دژیه تیتال/ دژ به ئەمریکا

unanimity/'ju:nə'nɪmət/n بەسەرچەمی،

کۆ

unanimous/'ju'nænɪməs/adj سەرچەم

unanimously/'ju'nænɪməsli/adv

بەسەرچەم بێیار-بەکۆی دەنگ

unarmed/'ʌn'ɑ:md/adj بێچەك

unassuming/'ʌnə'sju:mɪŋ/adj بێخێز

unattached/'ʌnə'tætʃt/adj ۱-هەزەب-

رەبەن- بێژن ۲- سەرپەخۆ

unavoidable/'ʌnə'vɔɪdəbl/adj چارەنیە/

جەتەمی

unaware/'ʌnə'weə(r)/adj گێژ، بێئاگا

unawares/'ʌnə'weəz/adv بێ مەبەست-

لەخۆوه

unbalanced/'ʌn'bælənst/adj ناپارەسەنگ

unbearable/'ʌn'beərəbl/adj ئارامی

ئەیناگریت/ بەرگە ناگرێ

unbeaten/'ʌn'bi:tɪn/adj ژێرنەکەوتو،

ئەینەندراو

unbecoming/'ʌnbɪ'kɑmɪŋ/adj نەشیاو

unbelief/n کفر- گومان

unbelievable/'ʌnbɪ'lɪ:vəbl/adj بێوا

ناکریت/سەیر

unbend/'ʌn'bend/v بە ئارەزووی خۆی

typhus	هینلی ناو مندیه / گیزملوکه (نه چین)	367	tziganically
typhus/'taɪfəs/n	تای تیفو/لرزیوتا	typographer/n	پیت لیدهر / چاپکر
typical/'tɪpɪkəl/adj	نمونه‌یی	tyrannical/tɪ'rænikəl/adj	زبردان
typify/'tɪpɪfaɪ/v	دمونویندن/دهیته	tyrannize/'tɪrənəɪz/v	زبرداری دمکا
	هیمای..	tyranny/'tɪrəni/n	زبرداری
typist/'taɪpɪst/n	چاپکر	tyrant/'taɪrənt/n	چهرسینر- تاغوت
typography/tar'pɒgrəfi/n	هونری	tyre/'taɪə(r)/, (tire)/n	تایه‌ی توتومیل
	چاپکردن	tzar/zɑ:(r)/n	تزار- قهیسار
typology/n	۱- هیماسازی	tzetze=tsetse/n	میشیکی خونمژ
	۲- زانستی نمونه‌کانی که سایه‌تی	tzigane/n-adj	قمره‌ج، دژم/ قمره‌جی، دژمانه
typo/n	۱- بیت لیدهر ۲- هملی چاپ		

turn	366	typhoon
turn/tɜ:n/v	1- بەرەودوا وەرەدە چەرخی	یاری بەپەنجە دەکا،
2- دەگۆڤی 2- باز دەدا بەسەر	twiddle/'twidl/v	خۆ مۆڤلکردن بەکاری بیهودە
4- ئاراستە دەکا 4- دەردەکەوی	twig/twig/n	چۆل/لقی بچووک
6- ئاشکرا دەین	twig/v	تەن دەکا
turn/n	twilight/'twailait/n	کازیو،
1- دەور، پۆل، گۆڤان		پیش شەوی دنیا تاریک بئ/ شەبەق
2- قوچەک 2- بەرەودوا	twill/twil/n	چنراونکی لۆکەیییە
turnip/'tɜ:nɪp/n	twirl/twɜ:l/v	دووانە، جمک، یەک لە جمکان
شیلە	twirl/twɜ:l/v	2- (خول) وەرەگێڤی 2- دەچەمینی
turnover/'tɜ:nəʊvə(r)/n	twist/twɪst/v	دەستپ/ قۆلپ
1- نانێ 2- بێ پارە..	twister/n	1- سەررەنشتی دەکا
turpentine/'tɜ:pəntaɪn/n	twit/twit/v	2- پیتی رادەبویڤی
بۆن	twit/n	دەبنەگ، گێژ
turquoise/'tɜ:kwɔɪz/n	twitch/twɪtʃ/v	دەلەرزئ، رادەجفرئ
بەرنەخە/ بەردنکی شینی مەیلەو کەسکە	twitter/'twɪtə(r)/v	زێقەزێق دەکا
turret/'tʌrət/n	two/tu:/n	دوو
1- قولەییکی بچووک	twopenny/'təpəni/n	دووینسە
turtle/'tɜ:tl/n		(پارەیکە پینگلیزییە)
کیسەل	two-piece/n	دوو پارچە تەنور و چاکیت
turtle-dove/n	two-ply/adj	دووتوئ/دووبەر
کۆترە کێویە	twosome/'tu:səm/adj	دووانە، ژن و پیاو
turtle-neck/n	two-way/adj	دوولا
جلی خوری-	tycoon/'taɪku:n/n	خاوەن پارە و دەسلەت
جەرسە، ملینج	type/'taɪp/n	1- چەشن- جۆر
tusk/tʌsk/n		2- نموونە 2- پیتی چاپ
کەلبە	type/v	چاپ دەکا
tussle/'tʌsl/n	type-setter/'taɪpsetə(r)/n	پیت چن
شەڕکردن/ دەمەقانی	typewriter/'taɪpraɪtə(r)/n	ئامیری
tutor/'tju:tə(r)/n		چاپ
1- مامۆستای		تیلو
2- تاییبەتی 2- مامۆستای زانکۆ		گەردەلوونکی
tutorial/'tju:'tɔ:riəl/adj		
فێرکاریی- مامۆستایی		
tutorial/'tju:'tɔ:riəl/adj		
تاییبەتی 2- مامۆستای زانکۆ		
tutorial/'tju:'tɔ:riəl/adj		
فێرکاریی- مامۆستایی		
twaddle/twɒdl/n		
قەسە بێ فەر،		
چەنەبازی		
twang/twæŋ/n		
زنگە دەنگی		
(ژیی گیتار)		
tweak/twi:k/n		
گۆڤ راکێشان		
tweed/twi:d/n		
جلیکی خوری دەر		
tweezers/'twi:zəz/n		
موکیش		
twelfth/twelθ/pron		
دوانزەهەمین		
twelve/twelv/n		
دوازەدە- دوانزە		
twentieth/'twentiəθ/pron - n		
بیستەم		
twenty/'twenti/n		
بیست		
twice/twaɪs/adv		
دوو قات/دوو جار		

trustee	365	turmoil
۲- بېرېسيارى ۲- راسپاردن	tuition/tju:'tʃn/n	واھىيىتى
۴- يەكگرتنى كۆمىيەنەكان	tulip/'tju:lɪp/n	گۈلى (تولپ) / گۈلە خەزىم
۱- وەسيەتكار trustee/trə'sti:/n	tumble/'tʌmbl/v	لەناكاو دىكەن
نەمىندارىيەت	tumble-down/adj	كەرتو- كەلاو- روخا
۲- نەندامى كاروبارى كارى بازىگانى.	tumbler/'tʌmblə(r)/n	كاس، پەرداخ
trustworthy/'trʌstwɜ:ði/adj	tumbler-drier/n	ووشكەرەمە
جىيىپىوايە	tummy/'tʌmi/, tum/n	گەدە، وورگ
trusty/'trʌsti/adj	tumour/'tju:mə(r)/n	ناوسان
دلىسوز، جىيىپىوايە	tumult/'tju:mʌlt/n	ژاومژا
truth/tru:θ/n	tumultuous/'tju:'mʌtʃuəs/adj	بە ژاومژا، تىژ، توندوتىژ
پاستى، ھەق	tuna/'tju:nə/n	ماسى تونا
truthful/'tru:θfl/adj	tune/tju:n/n	۱- ئاواز ۲- ئىنى مۇسىقا
پاستىگۇ	tuneful/'tju:nfl/adj	خۇش ئاواز
truthfulness/n	tunic/'tju:nɪk/n	ئىكەتى عەسكەرى
راستى، دروستى، راستىگۇيى	tunnel/'tʌnl/n	تونىل
try/trai/n	turban/'tɜ:bən/n	شەپقە پياوانى (مى سىخ)
۱- ھەلدىن ۲- تاقىكرەنە	turbid/'tɜ:bɪd/adj	شىۋا- شىۋو
۲- ترائى ۴- دادومر	turbine/'tɜ:bam/n	تۇربىن (نەندازەيى)
tsar/zɑ:(r)/n	turbojet/'tɜ:bəʊ'dʒet/n	ماتۇرىكى تۇربانى
تزار، قەيسەر	turbulence/'tɜ:bjələns/n	ھارەھار، ژاومژا، ئاشوب
tsetse/'tsetsi/n	turbulent/'tɜ:bjələnt/adj	شىۋىنەر، ژاومژاوەكەر
مىشى تىسى	tureen/tju:'ri:n/n	سولتانيە، مەنچەل
tub/tʌb/n	turf/'tɜ:f/n	۱- مىزگ و چىمەن
۱- ھەلدىن ۲- تەشت	۲- يارى غارغارىنى ئەسپ	
tubby/'tʌbi/adj	۳- گۆرەپانى غارغارىنى ئەسپ	
كوت و قەلەو، كورتەنە، قوتە	۴- خەلگى ناۋچە....	
tube/tju:b/n	۱- بەسەرخۇشى قىزى دەدرىتە	
۱- بۇپى، لولەك	دەرەھى مەيخانە ۲- بە گيا دادەپۇشنى	
۲- شەمەندەفەرى كارەپايى	turf/v	عەلەشىش، قەل
tubercular/'tju:'bs:kjələ(r)/n	turkey/'tɜ:ki/n	ھەلقوم، لوقوم، رەھەتەلەقوم
سىلاي/توشىبو بە سىل	trukishdelight/n	كارى/كوركوم
tuberculosis/'tju:'bɜ:kju:'ləʊsɪs/n	turmeric/'tɜ:mərik/n	دورزان، ژاومژا
سىل/سى ئەستورپورن	turmoil/'tɜ:mɔɪl/n	
tubing/n		
بۇرى ئاسن وشووشە		
tubular/adj		
شىۋەي بۇرى		
tuck/tʌk/v		
۱- دىشارىتەو		
۲- زۆردەخا ۲- دادەپۇشنى		
tuck/tʌk/n		
۱- لۆچ- قەدەردىن ۲- خوارىن		
Tuesday/'tju:zdeɪ, 'tju:zdi/n		
سەيشەم		
tuft/tʌft/n		
چەپك، چىگىك		
tug/tʌg/v		
بە توندى رادەكىشنى		
tug/n		
۱- ماتۇر، بەلەم		
۲- راکىشانى لەناكاو		
tug-of-war/n		
(يارى) گورىس پاكىشان		

triplet

- ۲- پەيمانى سىلايەنى
triplet/'triplət/n يەككە لە سى جەك
triplicate/'triplikət/n سىدانەى
پىنچو
tripod/'traipəd/n سىپايە
tripper/'tripə(r)/n گەشتيار، گەريده
trite/trait/n ۱- قەسى ھىچ و پوچ
۲- كۆن و دويارە
triumph/'traɪəmf/n سەرگەمەن
triumphant/'traɪəmfənt/adj سەرگەمەن
trivial/'trɪviəl/adj ھىچ و پوچ
triviality/'trɪviələti/n ھىچى پوچوچى
trod/trod/v ھەنگاوى ھارويشت
trolley/'trɒli/n عارەبانەى دەستى
trombone/'trɒm'bəʊn/n ترومبون
(ئالەنچى مۇسقىيە)
troop/tru:p/n كۆمەلىك
troops/tru:ps/n سەرياز، يەكەى
سەريازى
trooper/'tru:pə(r)/n سەريازى شۆرە
سوار(تېپى سوار)
trophy/'trɒfi/n پاداشتىكى وەرزشى
tropic/'trɒpɪk/n ھىلى قىزىل
tropical/'trɒpɪkl/adj ئاۋچە گەرمەكان
(ھىلى قىزىل ئاسا)
trot/trot/n ۱- ھەروەلە، سەمكۆلان
۲- پىيازى تىزىشى
trotter/'trɒtə(t)/n ۱- ئەسپى ھارغازىن
۲- پىيى ھاراز(خواردن)
trouble/'trabl/n ۱- تەنگ پىن ھەلچىن
۲- نىگەرەنى ۲- ترسىكى دۇزار
trouble/v نىگەرەنى- ئازار بەرپا دەكا
troublesome/'trabləsm/adj مەندوۋكەر، سەرنىشكەر

364

trust

- ۱- جەۋزى ئالىك ۲- تەنكار
trough/'traʊf/n
troupe/tru:p/n تېپىكى ئوۋەن، بالا،
تېپى سىرك
trousers/'traʊzəz/n شەرۋال، پانتۇل(پانتۇل)
trousseau/'tru:səʊ/n شەمەكى بۈك
trout/traʊt/n ماسى سەلمون
trowel/'traʊəl/n ئاسقى، چەمچە/چېمەنتۇ
پاكرەۋە
truancy/'tru:ənsi/n نەھاتەن بەبى مۆلەت
truant/'tru:ənt/n قوتابى دۈكەرتوۋ/نەھاتوۋ
truce/tru:s/n شەر ۋەستەنى كاتى(ئاگرەست)
truck/trak/n ۱- عارەبانەىكى كىراۋى
شەمەندەۋەر ۲- ھارگۇن ۲- مېۋەى نۆى
۴- لۆرى ۵- شت گۆپىتەرە
truculence/'trækjələns/n شەپ پىن قىزىشتىن
truculent/'trækjələnt/adj شەپ قىزىشتىن
trudge/'trʌdʒ/v بەگەرنى دەچىت بەرئەۋە
true/tru:/adj ۱- راست
۲- ۋاقىقى- پەسەن- پاك ۲- ۋەدە ۴- بە ۵- ۋەقا
truffle/'trʌfl/n ۱- كۈرەك
۲- پاقلەۋەى نىكەلەى چۈكلىت
truly/'tru:li/adv ۱- پەرەستى ۲- پەتەرۋى
trump/'trʌmp/n كاغەزى پۈلەكە
trumpet/'trʌmpɪt/n نۇپنا
trumpet/v ۱- (بەزمەرى ھىن شىن)
پادەگەيەن ۲- دەنگى دەلىلى دەنگى فېلە
truncheon/'trʌntʃən/n دارى پۇلىسى/
تۇپىز
trundle/'trʌndl/v گۆرۈ دەپىتەرە
trunk/'trʌŋk/n ۱- پەگ
۲- لاشەى مۇز(پىچكە لە سەر ۋەستە و پىن)
۳- لوتى فېل ۴- جانتاى گەشتيار
۵- جەلۋەرىكى مەلمەۋى
۱- كۆتى ئاسنىي
۲- پىشدىنى پىشت ئىشە ۳- چەمەلۇن
۱- دىلىيى، ئارامى

trepidation

trepidation/ˈtrepɪdeɪʃn/n/ نیکه رانی،

ویدوژان (له باره ی شتیکی ناخوش)

trespass/ˈtrespəs/n تاوان، گوناها،

زمو تکردن

trespasser/ˈtrespəsə(r)/n زمو تکار،

لادمر

tress/tres/n بسک، پمک

trestle/ˈtresl/n ۱- کۆله که - کاریت

۲- هه لگری دارین

tri- سێ

trial/ˈtraɪəl/n ۱- دادوهری کردن

۲- دادگا ۳- نه زموون

triangle/ˈtraɪæŋɡl/n سێ گۆشه ی

(ئه هندازیه ی)

triangular/ˈtraɪæŋɡjələ(r)/adj

شێوه ی سێ گۆشه ی

tribal/ˈtraɪbl/n تیره گهری،

عه شایهری، تایه له گهری

tribe/traɪb/n هۆز، تیره

tribesman/ˈtraɪbzəmən/n تاکێ که له

تیره یه

tribulation/ˈtrɪbjʊˈleɪʃn/n کۆست،

نه گه یته ی

tribuna/n دادگا، ئه نجومه نی دادوهری

tribunal/ˈtraɪˈbjʊːnl/adj دادوهری

تایبه ته ی (ردین سپیاتی)

tributary/ˈtrɪbjətəri/n - adj چۆگه،

ملکه چ

tribute/ˈtrɪbjʊt/n خاوه، سه رانه

trice/traɪs/n به چاو تروکانیک/له نا کاو

trick/trɪk/v فێل ده ی

trick/n فێل

trickery/ˈtrɪkəri/n فێلبازی

trickle/ˈtrɪkl/n دلۆپه/که م (ناو)

trickster/ˈtrɪkstə(r)/n ته که به از

tricky/ˈtrɪki/adj ۱- زیره ک

۲- فێلباز- فێلۆی ۳- کارنکی) کارمه

tricycle/ˈtraɪsɪkl/n پاسکیلی سێ تایه

(هه رمانیک) هه ر

triennial/traɪˈeniəl/adj سێ ساڵ جارێک ده بێت

trifle/ˈtraɪfl/n ۱- شتیکی بێ قیمه ت

۲- خه لۆای گاتۆ (شیرین)

trifling/adj سووک، بێ به ما

trigger/ˈtrɪɡə(r)/n ۱- ته قینه ر

۲- شۆرش هه لگه رسان

trigonometry/ˈtrɪɡəˈnɒmətri/n

زانسته ی سێ گۆشه

trilby/ˈtrɪlbi/n شه پقه یه کی پیاوانه یه

trill/ˈtrɪl/n هه له له

trilogy/ˈtrɪlədʒi/n سێ لانه یی/سێ یانه

سێ یه

trim/trim/n ۱- چاککردن (په رچ)

۲- رازانه وه ۳- ئاماده - گونجاو

trim/v ده رازن/تێتته وه -

په رچی پێک ده خا

trimming/ˈtrɪmɪŋ/n رازاندنه وه ی چل/

شتی تایبه ت

trinity/ˈtrɪnəti/n سێ لایه کی - سێ نه یه ی

(فه لاتی)

trinket/ˈtrɪŋkɪt/n زیری بژووک وه رزان و

که م به ما

trio/ˈtriːəu/n تریپتیکی سێ لانه یی

trip/ˈtrɪp/v ۱- هه لده خلیسکی

۲- پینی ده لده که وێ ۳- به مه یواشی هه نگاو ده نی

trip/n سه یه ران، گه شت، ده رچوون

tripartite/traɪˈpaːtaɪt/adj

پێکه و ته نی سێ لانه یی

tripe/ˈtraɪp/n ۱- قسه ی مه یج،

قسه ی په رچ ۲- په رده ی گه ده

triple/ˈtrɪpl/adj ۱- سێ لات

transaction/træn'zækʃn/n

مامەلە، کاری بازرگانی

transatlantic/trænzə'læntik/adj

بەسەر ئوقیانوسى ئەتلەسى

transcend/træn'send/v

۱- دەپەزىنى (سنوود)

۲- لە (ئەزمۇنى مەۋە) تەن دەپەزىنى

transcontinental

/trænz,konti'nentl/adj

كىشومەر

transcribe/træn'skraib/v

۱- لەپەر دەگرتەۋە

۲- شىۋە دەنگىيەكە دەنۇسى

transcription/træn'skripʃn/n

كۆپىيىدىكى، لەپەرگرتەۋە، نۇسسىنە

transfer/træns'fɜ:(r)/v

دەگۈزۈش (خاۋەنچىلىق) دەگۈزۈش ... بۇ

transfer/'trænsfɜ:(r)/n

۱- گۈزەشتەۋە ۲- كۆپىيىش

transferable/'trænsfɜ:(r)əbl/adj

دېتە كۆپىيىش/دەگۈزۈش

transference/'trænsfərəns/n

گۈزەشتەۋە

transfix/træns'fiks/v

۱- پارچەي

دەكا ۲- لەپەل ۋېز دەكەي/ئىفلىج دەپى

transform/træns'fɔ:m/v

تەۋا

دەيگۈزۈش

transformation/'trænsfɔ'meɪʃn/n

گۈزەشتەۋە/گۈزەشتەۋە

transformer/træns'fɔ:mə(r)/n

كارەبا كۆپ

transfusion/træns'fju:ʒn/n

خۇيىن گۈزەشتەۋە

transgress/trænz'gres/v

ئىنى دەرياز دەپى - دەپەزىنى

transgressor/trænz'gresə(r)/n

گۈناھ، مەلە، تەۋا

transient/'trænzient/adj

كەم خايەن -

كاتى

transistor/træn'zistə(r)/n

تېرانسىستەر

transit/'trænzit, trænsit/n

دەريازىۋىن

transition/træn'ziʃn/n

قۇناغى گۈزەشتەۋە

transitional/træn'ziʃnəl/adj

گۈزەشتەۋە

گۈزەشتەۋە

transitive/'trænsətɪv/adj

گۈزەشتەۋە

گۈزەشتەۋە

transitory/'trænsətɪri/adj

گۈزەشتەۋە

translate/træns'leɪt/v

گۈزەشتەۋە

translation/træns'leɪʃn/n

گۈزەشتەۋە

translator/træns'leɪtə(r)/n

گۈزەشتەۋە

transliterate/træns'litəreɪt/v

گۈزەشتەۋە

گۈزەشتەۋە

translucent/træns'lu:snt/adj

گۈزەشتەۋە

transmission/træns'mɪʃn/n

گۈزەشتەۋە

transmit/træns'mɪt/v

گۈزەشتەۋە

transmitter/træns'mɪtə(r)/n

گۈزەشتەۋە

transparency/træns'pærənsi/n

گۈزەشتەۋە

transparent/træns'pærənt/adj

گۈزەشتەۋە

transpire/træn'spaɪə(r)/v

گۈزەشتەۋە

transplant/træns'plɑ:nt/n

گۈزەشتەۋە

transgress/trænz'gres/v

گۈزەشتەۋە

transport/træns'pɔ:t/v

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

transport/'trænsport/n

گۈزەشتەۋە

towel	360	transact
towel/'tauəl/n	traffic/'træfɪk/n	بازایی ها توچو/ها توچو
tower/'tauə(r)/n	traffic/v	بازرگانی قاچاق دهکا
tower-block/n	tragedy/'trædʒədi/n	۱- تراژیدیا
town/taʊn/n		۲- کارهسات
town-hall/taʊn'hɔ:l/n	tragic/'trædʒɪk/adj	تراژیدی
	tragically/adv	به شیوه یهکی جهرگب
townhouse/n	trail/treɪl/n	۱- شویتهوار
townsman/n		۲- توله پئییک له ناوچه یهکی شاخوی
townpath/n	trailer/ə'treɪlə(r)/n	۱- عمره بانه یهکی
toxic/'tɒksɪk/adj		پاشموره/پاشکۆ ۲- بپرگه یه که له فلیمیک پراگه یاندن
toy/toɪ/n	train/treɪn/n	شهمه نده فیر
trace/treis/n	train/v	فیری دهکا/مه شقی پین دهکا
	trainee/'treɪni:/n	راهینراو/مه شق پینکراو
trace/treis/v	trainer/'treɪnə(r)/n	راهینر- مه شق پینکری
		وهرنشی
trachoma/n	training/'treɪnɪŋ/n	مه شق کردن
tracing-paper/n	traipse/treɪps/v	به گران به پئیوه نه چیت
track/træk/n	trait/treit, treɪ/n	نه دگار- تابه ته نندی
	traitor/'treɪtə(r)/n	سیخوپ, خاین, شۆلار
	traitorous/'treɪtərəs/adj	سیخوپ/خاین
tract/trækt/n	tram/træm/n	پاس
	tramp/træmp/n	۱- ترپه ی پین
		۲- پیاسه و گه شتیگ به پین
		۳- گهریده, نابهلده, بئ مال و حال ۴- سۆزانی
tractable/'træktəbl/adj	tramp/v	له سهرخو دهپوا/ به گران دهپوا
	trample/'træmpl/v	پیشیل دهکا, پانده کاتهوه
traction/'trækʃn/n	trampoline/ə'træmpəli:n/n	تاله تی بازدان/
tractor/'træktə(r)/n		ترامپولین
	tramp-steamer/n	بار گویزهرهوه (بهلمه)
trade/treɪd/n	trance/træns/n	بوورانهوه/ مهستی
trademark/'treɪdzmɑ:k/n	tranquil/'træŋkwɪl/adj	هیمن و نارام
	tranquility/træŋ'kwɪləti/n	نارامی
trader/'reɪdə(r)/n	tranquillizer/'træŋkwələɪzə(r)/n	
tradesman/'treɪdzmən/n		دهرمانی هیمنکهرهوه
trade(s)-union/n	trans-	پیشگر (به مانای له ریگای)
tradition/trə'dɪʃn/n	transact/trænzækt/v	هاوکاری له گهل
		دهکا/مامه له ی له گهل دهکا
traditional/trə'dɪʃnəl/adj		

took/tuk/ + take بردی

tool/tu:l/n ئامبىرىكى دەستىيە

toot/tu:t/n فو، دەنگى ھۆپن

tooth/tu:θ/n ددان

toothache/'tu:θeik/n ددان ئىشە

tooth-brush/'tu:θbrʌʃ/n فلچەي ددان

tooth-comb/n شانەي دداندار

toothsome/'tu:θsəm/adj بەتام،

بەلەزەت

top/top/n ۱- دوند، لووتكە

۲- پلەسپايەي گرنك

topaz/'təupæz/n تۇپاز (بەردىكى)

بەنرخە)

topcoat/'tɒpkəʊt/n پالتۇ

tophat/n شەپقەيەكى رەشى درىزە

topheavy/adj لەشىكى ئاپارسەنگە/

سەرگران

topic/'tɒpɪk/n بابەت

topical/'tɒpɪkl/adj پەيۋەندى بە

كاروبارى ئىستاتىستىيە

topographical/'tɒpə'græfɪkl/adj تۇپۇگرافىيە

topography/tə'pɒgrəfi/n تۇپۇگرافىيە

topple/'tɒpl/v بەلا دەكەيۋى دەكەيۋىتە

خوارى

torch/tɔ:tʃ/n ۱- مەشخەل

۲- پاترى گىرغانى

tore/tɔ:(r)/ + tear/v شەقى كىرد/

بەي (پى)

torment/'tɔ:ment/n ئازار- ئەشكەنجە

torn/tɔ:n/ :tear/v شەق بوو

tornado/tɔ:'neɪdəʊ/n گەردەلوۋىكى

توندى

torpedo/tɔ:'pi:dəʊ/n تۇرپىدە (بۇمبى)

دەريايى

torrent/'tɒrənt/n سىلاۋىكى زۇر

torrential/'tɒrənʃl/adj باراننىكى زۇر/

سىلاۋ ئاسا/ ئىشەي

torrid/'tɒrɪd/adj ۱- زۇر بە ھەۋەس و گەرم

۲- زۇر گەرم و ۋىشك

tortoise/'tɔ:təs/n كىسەل

tortuous/'tɔ:tʃuəs/adj لوول، خوارو خىنج

پىچاۋپىنج

torture/'tɔ:tʃə(r)/n ئازاردان- ئەشكەنجەدان

Tory/'tɔ:ri/n - adj ئەندامى پارتى

پارىژگارنى بەرىتانىيا

toss/tɒs/v ۱- لەسەر خۇ داۋى- فرى دەدا

۲- ئەم لاۋ ئەم لاۋ دەدا

tot/tɒt/n ۱- مەدالى بچووك/

بەرنامەي مەدالان ۲- قومىكى كەم

total/'təʊtl/adj ھەمموي، سەرچەم

totalitarian/'təʊ,tælə'teəriən/n

دىكتاتورى/ھكۈمەتى يەك پارتى

totalitarianism/'təʊ,tælə'teəriənɪzəm/n

دىكتاتورىيەت/تاكىرەي

totalizator/n با پىنو

totally/'təʊtəli/adv بە تەۋەيەت

totem/'təʊtəm/n تەۋەمىيەت (رەمىي پىنۇزى)

totter/'tɒtə(r)/v لارەلار دەدا- خەرىكە دەكەيۋى

touch/tʌtʃ/v ۱- دەستى ئى دەدا

۲- كارى لە دەروۋى دەدا

touchy/'tʌtʃi/adj زۇر ھەستەمەر

tough/tʌf/adj لەشى بە ھىز، زەم، توند

toughen/'tʌfn/v بەھىز، پەق- دەدا

tour/tuə(r)/n گەشت و گوزار

tourist/'tuərist/n گەشتىار- گەشتكەر

tournament/'tuənəmənt,

'tɔ:nəmənt, 'tɔ:nəmənt/n

۱- يارى، گەمە ۲- پىشېرىكى ي وەرزش

۳- خوول

tousled/'taʊzld/adj قۇ لوول، قۇ ئاپىك

tow/təʊ/v (بەگورس) رادەكىشىن

towards/tə'wɔ:dz/prep بەرمو، بۇ مەبەستى

toast	358	too
toast/v رەقەي دەكا - دەپىزىنى	toleration/ˈtɒlə'reɪʃn/n ئىيىوردىن.	
tobacco/tə'bakəu/n توتۇن	1- باجى ھاتۇچۇ/باجى تەلەفۇن	چاۋ ئى پۇشىن
tobacconist/tə'bakənɪst/n جەگەرەفۇش/ توتۇنخانا	2- ئامارەي مردور و بىرىنداران	
toboggan/tə'boɡən/n گالىسكى سەر بەلەر	tomahawk/'tɒməhɔ:k/n پاجىنىكى مېندىيە	سورەكان تەمىر(وھەك ئامىر و چەك)
today/tə'deɪ/n ئەمىرۇ	tomato/tə'mɑ:təu/n تەماتە	
toddle/'tɒdl/n پەيزە، بەپىن كەتن	tomb/tu:m/n مەرقەد، گۆپ	
toddle/v تازە بەسەر پىن دەكەن	tomboy/'tɒmbɔɪ/n كىچى كوپانى / پەقتار	كوپانى
toddler/'tɒdlə(r)/n يەكەم پۇشىشنى	tombstone/'tu:mstəʊn/n كىل	
to-do/tə'du:/n ئازارە، ئازارە	tomcat/'tɒmkæt/n نېرەپىشە	
toe/təu/n پەنجەي پى	tomfoolery/'tɒm'fu:ləri/n نوكتەيەكى پوچ /	رەقتارى مىندالەنە
toffee/'tɒfi/n تۇخى: چۆكلىت شىرىنى	tommy-gun/'tɒmi ɡʌn/n رەشاشىنىكى	بچووك
together/tə'geðə(r)/adv پىكەرە ھە	tommy-rot/'tɒmi rɒt/n قەسەي ھىچ وپوچ	
toil/toɪl/v كارىكى گران دەكا -	tomorrow/tə'mdrəʊ/n بەيانى / سەبەي	
toiler/n زەمەت دەكەشنى	ton/tʌn/n تەن	
toilet/'tɔɪlət/n 1- خۇگۇرىن	tone/təʊn/n 1- ئاۋازى دەنگ	2- كەش ھەموا
2- ئاۋدەست	3- پەنگ كەرنى تۇخ / سىبەرى پەنگ	
token/'tɔʊkən/n 1- نىشانە، پەمەن،	tongs/tɒŋz/n ماشە	
شىتلىكى بچووك	tongue/tʌŋ/n 1- زمان (ئادەم)	2- زمان (ئاخاقتن)
2- قىشەي لەجىياتى پارە	3- زمانە (خواردن)	
told/ təʊld / : tell/v دوا، وتى	tongue-tied/adj 1- زمان بەستراۋ / شەرمەن	
tolerable/'tɒləərəbl/adj ئادەتچى،	tongue-twister/n ۱- شەپەك بەگرانى	۱- بىتە دەم
پەسەند	tonic/'tɒnɪk/n بەمىزكەر، رىياكەر	
tolerably/'tɒləərəbli/adv جارتا جارىك - بەزۇرى	tonight/tə'naɪt/n ئەمىشە	
tolerance/'tɒləərəns/n 1- ئىيىوردىن -	tonnage/'tʌnɪdʒ/n بارى پاپۇپ، سەرچەم	
ئىيىوردەيى	tonsil/'tɒnsɪl/n لەۋزەتەن	
2- ئوتاناي لەش بۇ دەرمەن	tonsillitis/'tɒnsəl'laɪtɪs/n ئاساننى لەۋزەتەن	ھەكەرنى قورگ
3- جىياۋزىيەكى رېپىندراۋ	too/tu:/adv ھەمروھما	
tolerant/'tɒləərənt/adj دۇل فراۋان -		
ئىيىوردە		
tolerate/'tɒləərənt/v 1- چاۋ ئى		
دەپۇشنى / دەپۇرى		

time-limit

time-limit/n كاتىڭكى ديارىكرار

time-server/n ھەلپەرست

time-signal/n ھىماي كات ديارىكرار

timetable/'taɪmteɪbl/n خىشتى كات

timid/'tɪmɪd/adj شەرمەزەر، شەرمەز

ترسۇڭ

timidity/tɪ'mɪdətɪ/n سامدار، ترسىنەر،

شەرمەزەرى

timorous/'tɪmərəs/adj بەھەبەت،

توپرەوتۇند

tin/tɪn/n ۱- تەنەكە ۲- قوۋىتى

tincture/'tɪŋktʃə(r)/n ۱- دەرمانى

توۋە لە كھول (چارەسى)

۲- سېۋى، بۇيە، رەڭگ

tinder/'tɪndə(r)/n زوۋسوتىن (دال)

tinge/tɪndʒ/v زىاد دىكا

tingle/'tɪŋɡl/n كەمى رەڭگىكرار

tinker/'tɪŋkə(r)/n ۱- بىن مال و حال

۲- تەنەكەرى گەپۇڭ

tinkle/'tɪŋkl/n دىنگى زىنگ

tinny/adj چەشىنى تەنەكەوايە

tin-opener/n قۇدى شكىن/قۇدى

كەرەۋە

tinsel/'tɪnsl/n شىرىتى رەڭگاو رەڭگ

tint/tɪnt/n - v رەڭگىكى كال/كەمى

بۇيە دىكا

tintack/n مېڭ

tiny/'taɪni/adj زۇر بچوڭ

tip/tɪp/n ۱- سىرىڭكى كوتراۋ

۲- لەسىر زمان ۳- پېسىيى

۴- بەخىشىش ۵- ئامۇزگارى

tip/tɪp/v ۱- دىكەۋى

۲- ۋەردەڭگېرى (بەلەم)

tip-off/n زمان لىدان

tipple/'tɪpl/n ئارەق خۇرى بەردەۋام

(فېربو)

tipster/'tɪpstə(r)/n دەر لەبارەى

تېسپ- تېپ (رۇزنامەنوس)

tipsy/'tɪpsi/adj زەۋق خۇش/ئىۋە

سەر خۇش

tiptoe/'tɪptəʊ/n پەنجەى پىن

tiptop/'tɪptɒp/adj زۇر باش، ھەرەباش

tire/'taɪə(r)/ + tyre/n تايە

tire/'taɪə(r)/v ماندوۋ دەپن/دەھىۋى

tired/'taɪəd/adj ماندوۋ

tireless/'taɪələs/adj چالاك، كورج وگۇل/

ماندوۋەناس

tiresome/'taɪəsəm/adj ماندوۋكەر

tissue/'tɪʃuː, 'tɪsjuː, 'tɪʃjuː/n ۱- كوتان

۲- شانە ۳- كاغەزىكى تەڭك

tissue-paper/n كاغەزىكى تەڭك

tit/tɪt/n ۱- چۆلەكەيەكى بچوڭ

۲- چاۋبەچاۋ، يەك بەيەك

۳- گۆى مەمەك/سىنەى ئافرەت

titbit/'tɪtbɪt/n ھەۋالىكى كور و خۇش/

قەسلۇڭ

tithe/'taɪð/n باجى دەيەك

title/'taɪtl/n - v ۱- ئاۋونىشان/ئاۋونىشان دادەنى

۲- ئازناۋى پېشەى ۳- مافى شەرى

title-holder/n بەرەۋەر، يەزىنەر

titter/'tɪtə(r)/v پىڭەنىڭكى توپەى لىۋەدى

tittle-tattle/'tɪtl tætl/n ۋورقەۋورق

قەسەى پوۋچ

tizzy/'tɪzi/n زۇر توپە

to/tuː/prep ۱- بەرمەۋ ۲- ھەتا

۳- دەۋىرى ۴- تەنە ۵- دەر ۶- دىكەتى

۷- رابردوۋ چوۋ ئاگەرىنەرە

toad/'təʊd/n ۱- بۇق دىچى لەسىر زەۋى دەۋى

۲- بۇقنىڭ زەۋى ھەيە

toad-in-the-hole/n سىچوڭ

toady/'təʊdi/n رىايەكەر

toast/'təʊst/n ئانىڭكى خوساۋ/پارچە نان

به ختوکه

through-out/θru:'aut/adv

به درېژای

throve * thrive/v

گه‌شه‌ی کرد

throw/θrəu/v

دوماوړی/هل دودا

thrush/θrʌʃ/n

بالندیه‌که پتکی پرش و

قاوه‌ی له سینگی هیه

thrust/θrʌst/v

۱- پالنددا

۲- به‌چاقو به‌روپیش د‌چن

thud/θʌd/n

ته‌په‌(دنگ)

thug/θʌg/n

چه‌قاوه‌سور، چه‌قزکیش

thumb/θʌm/n

پهنجه‌مؤر

thump/θʌmp/v

رمبه‌ی لیوه دی

thunder/'θʌndə(r)/n

هوره تریشک،

بروسک

thunder/v

بروسکه دودا

thunderstorm/'θʌndəstɔ:m/n

گرم‌دول‌لیکی/گرم‌دول‌لیکی به برووسکه

thunderstruck/'θʌndəstrʌk/adj

تیکچوو، سرنی شیواو/بروسکه لیدراو

Thursday/'θɜ:zdeɪ/n

پنجشنبه‌مه

thus/θʌs/adv

به‌وشیوه/یه‌ئاوما

thwart/θwɔ:t/v

تیکي دودا

ته‌گهری تن‌ده‌خا

thy/ðai/adj

تایبه‌ت به‌تو(کتیپ))

هی تو

thyroid/'θairɔɪd/n

لیکه‌گلاند/

لیکه‌پژن له‌به‌شی پینشوه‌ی مل

tic/tɪk/n

گرژبوون

tick/tɪk/n

۱- دهنگی کاتژمیر

تیک تیک- چرکه ۲- نیشانه‌ی () ۳- قهرز

۴- بن‌قیمت، هیچ وپوچ(ک‌س)

۵- پشکنین ۶- خوینمژ(پیشکه)

ticket/'tɪkɪt/n

بلیت، پیتاقه

tickle/'tɪkl/n

ختوکه

tickle/v

دلی خوش د‌کا- د‌یوروزین

ticklish/'tɪklɪʃ/adj

زوخ‌خوکه‌ی دی/

tidal/'taɪdl/adj

(مروفتیکی) پارایه، شه‌پولای

tide/taɪd/n

ه‌لیه‌زین و د‌ایه‌زینی د‌مریا/

ه‌لچوون و د‌اچوون

tidings/'taɪdɪŋz/n

ه‌موال

tidy/'taɪdi/adj

رینکوپینک

tie/taɪ/n

بؤینباغ- گوریس

tie/v

۱- د‌به‌ست- توند د‌کا

۲- بؤینباغ د‌به‌ست- گری دروست د‌کا

tied/adj

۱- به‌کرندراو به‌م‌رج

۲- به‌ستراو

tier/tɪə(r)/n

رینک له‌ سمر یه‌/

tiff/tɪf/n

تاکوکی‌یه‌کی سووک

-کیشمه‌کیشمی نیوان براند‌مران و دل‌داران

tiger/'taɪgə(r)/n

پلنگ

tight/taɪt/adj

۱- چسپاو- نه‌گؤپ، توندکراو

۲- درواړ ۳- راکیشراو

tighten/'taɪtn/n

د‌به‌ست- توند د‌کا

tight-fisted/adj

په‌زیل، قل‌س

tights/tarts/n

جلی ته‌نگی سه‌ماکر

tile/taɪl/n

کاشی، د‌یره‌ک

till/tɪl/n

سندوق

till/v

د‌ه‌کین

till/conj

ته‌مانه‌ت- ه‌تا

tiller/'tɪlə(r)/n

سه‌ولی به‌لم

tilt/tɪlt/v

لاید، په‌خنه‌ی لیکرت

tilt/v - n

به‌رو لیژی د‌با/لیژ

timber/'tɪmbə(r)/n

ته‌خته‌دار

time/taɪm/n

۱- کات ۲- پؤزگار ۳- ریتم

۴- ومختی (ژم) ۵- به‌ش- پشک

time-bomb/n

بؤم‌بی‌دانراو

time-honoured/adj

پیرؤز

timekeeper/'taɪmkɪ:pə(r)/n

سه‌عاتی کار

time-lag/n

به‌ین- ب‌ین

timeless/'taɪmləs/adj

ن‌مر

thing

thing/θɪŋ/n

شت

think/θɪŋk/v

۱- بیردهکاتهو

۲- واداندی ۲- دالغه ایدهدا

۴- پمگدهداتهو ۵- چاوهپی دهکا-

دهیوی ۶- بیر له پیشنیار دهکاتهو

۷- تاقی دهکاتهو

third/θɜːd/adj

سئیه

thirdly/θɜːdli/adv

سئیهمین

thirst/θɜːst/n

تینوژی

thirsty/θɜːsti/adj

تینوو

thirteen/θɜː'tiːn/adj - n

سیازده

thirteenth/θɜː'timθ/adj

سیازدهمین

thirtieth/θɜː'tiəθ/adj

به شیک له سی

سییه

thirty/θɜːti/n

سی

this/ðɪs/pron

ئههه

thistle/θɪsl/n

دپک(خوشتر) گولی

ئهرخهوانی

thong/θɒŋ/n

شریتیکی پیستین

thorax/θɔːræks/n

سینهک (زانستی

توئیکاری)

thorn/θɔːn/n

دپک

thorny/θɔːni/adj

تیکهل، دپکای

thorough/θə'reʊ/adj

(پیشکینی)

تهواو، نژود

thoroughly/θə'reʊli/adv

به تهواویتی

بهوردی

thoroughbred/θə'reʊbred/n- adj

(ئاسپی) به سمن، ممشق پیکراو

thoroughfare/θə'reʊfeə(r)/n

ریگای گشتی، ریگای گمراو

those/ðəʊz/ * that/det

ئهوانه

ئهوانیئن

thou/ðəʊ/pron

تو (کچ)، تو (کور)

though/ðəʊ/conj

سهریاری ئهوه

ههرچنده

thought/θɔːt/n

بیر، پا

thought/θɔːt/v

بیری کردهوه

thoughtful/θɔːtfl/adj

پیری، مژول

thoughtless/θɔːtles/adj

سهرهپی، گین

خهسارد

thousand/θaʊznd/adj - n

هزار

۱- زوری ئی دهدا/جهلدهی ایدهدا

thrash/θræʃ/v

۲- دهمیزنی ۲- (به دم تازارهوه) دهتلیتهوه

thread/θred/n

دمزو- دای

- شیرازهی بیر

thread/θred/v

دمزو/دای دهکاته کونی دهمزی

threadbare/θredbeə(r)/adj

دپاو، پزیو

کون و لوان

threat/θret/n

ههرشه و گهرشه

threaten/θretn/v

ههرشه ئی دهکا/

خزی گیف دهکا

three/θriː/adj - n

سئ

threefigure/adj

ژماره له نیوان (۱۰۰-۹۹۹)

thresh/θreʃ/v

به هاوهن گهن دههاری/دههاری

threshold/θreʃhəʊld/n

دهروازه

threw/θruː/ * throw/v

هاویژی

thrice/θraɪs/adv

سئ جارن

thrifty/θrɪfti/adj

دهست گر (خهرج نهکس)

thrill/θrɪl/n

دروژان

thriller/θrɪlə(r)/n

چیزوک یان فلیمیکی و

رووژنمر

thrive/θraɪv/v

گهشه دهکا- پهره دهسینن

throat/θrəʊt/n

قورگ، گمرو، ههوک

throb/θrɒb/v

تربه (دل) دی

throe/θrəʊ/n

ژان (مندالپون)

thrombosis/θrɒm'bəʊsɪs/n

خوین مهین

throne/θrəʊn/n

عرش، موك، کورسی

دهسهلات

throng/θrɒŋ/n

جهماوهریکی نژو/خهشامهت

throttle/θrɒtl/v

قورگی دهکری

through/θruː/adv

له میانهی

thatch/θætʃ/ن

ناماز کندن

thatch/θætʃ/ن

چهر داخ، پووش

thaw/θɔːv

دوتوتنهوه - شل ده بېتتهوه

the/ði/det

نامرازی ناسین

theatre/'θiətrə(r)/n

۱- شانق

theatre/'θiətrə(r)/n

۲- ژووری نه شتتر گمری

theatre/'θiətrə(r)/n

۳- دیمنی رودای گرنک

theatrical/θi'ætrɪkl/adj

شانقزی

thee/ði:/ :thou/pron

تق

theft/θeft/n

دزی/دزین

their/ðeə(r)/pron

نامرازی مولکداری

their/ðeə(r)/pron

کق

theirs/ðeəz/pron

سمر به (شوان) (تهی)

theism/'θiːzəm/n

باوچر به بېوونی خوا

theism/'θiːzəm/n

په کتا پرستی

theist/'θiːst/n

نیماندار به بېوونی خوا

theist/'θiːst/n

په کتا پرست

them/ðem/* they/pron

شوان (بهرگان)

them/ðem/* they/pron

بابه دى پاس، مه غزا/

theme/'θiːm/n

بیریکى موسیقایی

theme/'θiːm/n

بیریکى موسیقایی

themselves/ðəm'selvz/pron

شوان (نیرو من)

themselves/ðəm'selvz/pron

شوان (نیرو من)

then/ðen/adv

لهوکاته، لهوکاته

thence/ðens/adv

لهوڼوه/له بهر نه هڼیه

thenceforth/ðens'fɔːθ/adv

لهو کاته

thenceforth/ðens'fɔːθ/adv

به دواوه

theologian/θiːə'lɔːdʒən/n

زانای لاهوتی

theologian/θiːə'lɔːdʒən/n

زانای لاهوتی

theological/θiːə'lɔːdʒɪkl/adj

لاهوته (پیاوی ثابته)

theology/θi'ɒlədʒi/n

زانستى لاهوتى

theorem/'θiərəm/n

تیوژ، کیشه

theorem/'θiərəm/n

(زانستى بیژمن)

theoretical/θi'ɒrɪtɪkl/adj

تیوژیی

theory/'θəri/n

تیوژ، بیردوژ

theory/'θəri/n

تیوژ، بیردوژ

therapeutic/'θerə'piːtɪk/adj

چاره سمری/ارکشان

therapy/'θerəpi/n

چاره سمر کردن

there/ðeə(r)/adv

لهو

thereabouts/ðeəə'baʊts/adv

به نزیکی

thereby/ðeə'baɪ/adv

له نه نجامی نهوه

thereby/ðeə'baɪ/adv

له نه نجامی نهوه

therefore/ðeə'fɔː(r)/adv

له بهر نهوه

therefore/ðeə'fɔː(r)/adv

له بهر نهوه

thereupon/ðeə'pʊn/adv

بهو پزیه

thereupon/ðeə'pʊn/adv

له نه نجامی نهوه

therm/θɜːm/n

یه که ی پیوانه ی گمرمایى

thermal/'θɜːml/adj

گمرمایى/گمرمک

thermometer/θə'mɒmɪtə(r)/n

گمرما پینو

Thermos/'θɜːməs/n

ترموز

thermostat/'θɜːməstæt/n

گمرما ریخکهر

these/ðiːz/* this/ðɪs/pron

نه مانه

thesis/'θiːsɪs/n

تیز، نامه

they/ðeɪ/* them/pron

شوان

thick/θɪk/adj

۱- نه ستور ۲- چر

thick/θɪk/adj

۲- دهنگی گر ۴- به په روش

thick/θɪk/adj

۵- گمره

thicken/'θɪkən/v

چری دهکا

thicket/'θɪkɪt/n

نه مان/کومله دار

thick-headed/adj

ده بنگ، کمه تیده گات

thickness/'θɪknəs/n

نه ستوری

thick-skinned/adj

بیهه ست/پرو قایم

thief/θiːf/n

دز

thieve/θiːv/v

ده دزی

thievish/'θiːvɪʃ/adj

دز ناسا

thigh/θaɪ/n

پان

thimble/'θɪmbl/n

سکین/نه نگوستیله ی

thin/θɪn/adj

درومان

thin/θɪn/adj

۱- ناسک، لاوان، ناوی

thin/θɪn/adj

۲- کم، پهرش و بلو

thin/θɪn/adj

۳- تمواو پر نه بن

thine/ðain/pron

تایهت به تق

tepid/'tepid/adj ناوی شلتین/

ناوی شیرتین

term/tɜ:m/n ۱-ماوە، کات ۲-پادە، لایەن

۳- دەستەواژە- زاراوە ۴- مەرج

۵- کۆرسی خۆبندن

terminal/'tɜ:mi:nɪl/adj کۆژەر

terminal/n دواوینستگە

terminal/n گەینەنەری کارەبایی

(کۆمپیوتەر)

terminate/'tɜ:mineɪt/v کۆتایی پێ

دەهێنن- لەناوی دەبا

termination/'tɜ:mi'neiʃn/n

کۆتایی پێهێنان/ناوێردن

terminology/'tɜ:mi'nɒlədʒi/n

زانستی زاراوە (زاراوە ناسی)

termite/'tɜ:maɪt/n مېرە، مېرۆولەسپی

terrace/'terəs/n ۱- مەیان- داگران

۲- ریزە خانووی سەر تەلان

terracotta/'terə'kɒtə/n

فەخوژی

جگەری

terrain/'tə'reɪn/n بەرزى و نرمى زموى /

ئاوچەبەك

terrible/'terəbl/adj ترسینەر-تۆقینەر

terribly/'terəbli/adv بەشیوەیەکی

ترسینەر

terrier/'terɪə(r)/n تازی

terrific/'tə'rɪfɪk/adj مەزن، زۆرگەرە-

نایاب

terrifically/'tə'rɪfɪkli/adv زۆر زۆر

terrify/'terɪfaɪ/v دەتۆقینن

territorial/'terə'tɔ:riəl/adj هەرمی،

ئاوخوازی، خۆمالی

هەرم

terror/'terə(r)/n تۆقاندن، ترساندن

terrorism/'terə'rɪzəm/n تۆقاندن و

دەستدریزی

terrorist/'terərist/n تۆقینەر- تیرۆریست

terse/tɜ:s/adj کورت، پوخت- وەلامی وشک

test/test/n ئەزمون، تاقیکردنەوه

testament/'testəmənt/n بەلگە

سەردەمی کۆن،

testament/n

سەردەمی نوێ (بەشیکە لەئینجیل)

testicle/'testɪkl/n گون(کۆنەندامی پیاو)

testify/'testɪfaɪ/v گەواهی دەدا

testimonial/'testɪ'məʊniəl/n ۱- گەواهی،

پاکانە ۲- وەك ریزیک بۆ خەزەت

testimony/'testɪməni/n وەتەشایەت/

گەواهی نامە

test-tube/n بۆری تاقیکردنەوه

testy/'testi/adj ۱- بێ ئارام

۲- خێرا بێزار دەبێ

tetanus/'tɛtənəs/n ئەسکەرپوت، (گوزان)

tete-a-tete/'tɛt a: 'tɛt/n چەرپەچرپ/

کۆبونەوهی تاییبەت

tether/'teðə(r)/n پەشمە/کنڤ، زنجیر

text/tekst/n دەق

text-book/'tekstbuk/n کتێبی قوتابخانە

textile/'tekstaɪl/adj رستیچین/قوماش

texture/'tekstʃə(r)/n جۆرە رستیکی کوتال

thalidomide/'θə'lıdəmaɪd/n جەبی

هێمنکەر بۆ ئافەرەتی سکپ

than/ðæn/conj تەر(بەندەر)، (دەریژەر)

thank/θæŋk/v سوپاس دەکا

thankful/'θæŋkfʊl/adj سوپاسبار،

سوپاسگوزار

thankfully/adv بەسوپاسەوه

thankless/adj کارزکی بێ پاداشت

هەست بەسوپاس نەکردن

thanks/θæŋks/v سوپاس، خێرت بنووسن

thanksgiving/θæŋks'grɪvɪŋ/n نوێژی

سوپاسنامە

that/ðæt/pron ئەوه(ئامراز)

telepathy	352	tenure
telepathy/tə'lepəθi/n	temporary/'tempərəri/adj	کاتی
خویندنه‌روی	temporize/'tempəraɪz/v	دوای ده‌خا
بیری خەلکی		تا بپیار بدا
telephone/'telɪfəʊn/n	tempt/tempt/v	فریوی ده‌دا/له خشتە‌ی ده‌یا
تەلەفۆن	temptation/tem'pɛɪʃn/n	فریودان
telephonic/adj	ten/ten/n - adj	ده
تەلەفۆنی	tenacity/tə'næsəti/n	سووریون/ده‌ست‌پێوه‌گرتن
telescope/'telɪskəʊp/n	tenancy/'tenənsi/n	بە‌کری گرتن - ماوه‌ی
تەلەسکۆپ		بە‌کری
telescopic/'telɪ'skɒpɪk/adj	tenant/'tenənt/n	کڕێدار
تەلەسکۆپی	tend/tend/v	ده‌له‌مۆرێتن
televiser/'telɪvaɪz/v	tendency/'tendənsi/n	مەیل، ئارمژوو، خولیا
دادە‌گە‌یه‌نی،	tendentious/ten'denʃəs/adj	مە‌به‌ستدار
پە‌خشی ده‌کا	tender/'tendə(r)/v	پێشکە‌ش ده‌کا
television/'telɪvɪʒɪn/n		نمایش ده‌کا
تەلەفزیۆن	tender/adj	١- ناسک/سادە
tell/tel/v		٢- دۆلانی، داسۆز ٢- گۆشتی ناسک
پێی ده‌گە‌یه‌نی/جیای ده‌کا تە‌مه	tendon/'tendən/n	ئێ‌یه‌که گۆشت به
بە‌ئە‌رکێک ده‌نێری/		ئێ‌سقانه‌وه ده‌به‌ستێته‌وه.
رێسوا ده‌کا، خراپی پێ‌ده‌کا	tendril/'tendrəl/n	تالی رووه‌کی هه‌له‌واسراو
فیتنه‌ی له‌سه‌رده‌کا	tenement/'tenəmənt/n	بانه‌خانه‌یه‌کی چە‌ند
tell-tale/'telteɪl/adj		شو‌قه‌یی
دوو زمان -	tennis/'tenɪs/n	تۆپی تی‌نێس/ایاری تی‌نێس
زمان‌نێ‌ده‌ر	tenor/'tenə(r)/n	بە‌رێ‌ترین ده‌نگی نێ‌ر
temper/'tempə(r)/n	tense/tens/n	شیوازی کاری (پا‌بردوو،
خو‌لق، مۆ‌ک،		راتە‌بردوو، داها‌توو)
میزا‌ژ- گێ‌ول	tense/adj	ئە‌عسابی و‌و‌و‌ژاو
temperament/'tempərəmənt/n	tension/'tɛnʃn/n	گرژی
مۆ‌ک- میزا‌ژ	tent/tent/n	چادر، رە‌شمال
temperamental/'tempərəməntl/adj	tentacle/'tentəkl/n	موو
هه‌واکۆ‌پ، هه‌رجا‌ره‌ی له‌سه‌ر هه‌وه‌سیک/	tentative/'tentatɪv/adj	ئادە‌لنیا - نێ‌گه‌ران
میزا‌ژی	tenterhooks/'tentəhʊks/n	بە‌پە‌رێ‌ش بوون -
خۆ‌گرتن،		له‌سه‌ر ئاگر بوون
ئاره‌ق نه‌خواره‌نه‌وه	tenth/'tenθ/n - adj	ده‌یه‌م
temperate/'tempərət/adj	tenure/'tenjə(r)/n	١- ماوه‌ی فەرمان‌په‌روایی
مامانه‌مه‌ندی		٢- مۆ‌لکداری (ده‌ره‌به‌گایه‌تی)
temperature/'tempərətʃə(r)/n		
په‌له‌ی گه‌رما		
tempest/'tempɪst/n		
گه‌رم‌ه‌ل‌و‌ول		
tempestuous/tem'pestʃʊəs/adj		
گه‌رم‌ه‌ل‌و‌ولی تێ‌ژ		
temperament		
١- په‌رستگا		
٢- به‌شێکی نێ‌وچه‌وان		
temporal/'tempərəl/adj		
١- پۆ‌نگار		
٢- دنیایی		

tattoo	351	telepathic
شماوه ۲- ته پل لیدان	team/ti:m/n	تیپ/دهسته
۲- خال(لسمه پیست)	teapot/'ti:pɒt/n	قزری، کتلی
tattoo/v خالی لسمه پیست بڼه کوټی	tear/teə(r)/v	دمپری، پارچه پارچه دهکا
taught/to:t/v :teach فیزی کرد	tear/tiə(r)/n	فرمیسک
taunt/to:nt/v میزش دهکاته سمر/	tearful/'ti:fl/adj	گریانی به فرمیسک
توږه دهکا	tea-room/'ti:ru:m, -rum/n	هولی چای
taut/to:t/adj گریدراو، وروژاو	tease/ti:z/v	کالتهی پڼ دهکا
tautological/,to:tə'lədʒɪkl/adj	teaser/'ti:zə(r)/n	کالته کمر
شیوازی دوباره کردهوه	teaspoon/'ti:spu:n/n	کمرچکی چای
tautology/to:'tələdʒi/n دوباره	teat/ti:t/n	گوزی مامک/مهميله
کردهوهی بی مانا/ کاوژیکردن/	technical/'teknɪkl/adj	هونری، تکنیکی
جوبنده(قسه)	technician/tek'nɪʃn/n	هونرکار، کریکاری
tavern/'tævən/n مهیخانه، بار		هونری
tawdry/'to:drɪ/n خشل	technique/tek'ni:k/n	تکنیکار
tawny/'to:mi/adj خالدار/زمردی	technology/tek'nɒlədʒi/n	تکنیکاری-
قاوهیسی یاو		هونری
tax/tæks/n ۱- پاچ ۲- ماندووی،	teddy bear/'tedi beə(r)/n	بوکه شوشه‌ی
شموختوشی		شینوه وچ
۲- پشتگوئی کردن	tedious/'ti:diəs/adj	بیزاری، ناږیک وینک،
taxable/'tæksəbl/adj باجی له سمر		دریژدانې
دانراوه	tedium/'ti:diəm/n	بیزاری
taxation/tæk'seɪʃn/n پاچ دانان	teem/ti:m/v	پرېمېن
tax-free/n لیی خوشبووه له باج/بې باج	teenager/'ti:neɪdʒə(r)/n	همرزمار
taxi/'tæksi/n ئوتومبیلی تهکسی	teens/ti:nz/n	تەمەنی نیوان (۱۹-۱۳)
tea/ti:/n ۱- چای		تەمەنی همرزماري
۲- ژهمنیکی سوک لهگهل چای	teeth/ti:θ/ : tooth/n	دندانگان
teach/ti:tʃ/v دهرمی پڼ دهلی	teethe/ti:ð/v	دنانی دی
teacher/'ti:tʃə(r)/n ماموستا	teetotaller/,ti:'təʊlə(r)/n	لهوکسه‌ی
teach-in/n دایه‌لوگی نیوان		همرگیز ناروغ ناخواتمهوه
ماموستا و قوتایی	tele/teli/n	له دوروهوه
teaching/'ti:tʃɪŋ/n ریڅا، راسپارده،	telegram/'telɪgræm/n	بروسکه/تعلیگرام
وانموتنهوه، فرمایش	telegraph/'telɪgrɑ:f/n	تلمگراف
tea-cosy/'ti:kəʊzi/n قزری، قه‌یاشی	telegraphic/,telɪ'græfɪk/adj	ناونیشانی
گرمایی پارساکن		بروسکه‌ی
tea-cup/n کوپی چای/پیا‌لی چای	telepathic/,telɪ'pæθɪk/adj	بیری خه‌لکی
teak/ti:k/n دار ساج		دهخوینیتنهوه

talon	
talon/'tælən/n	چرنوك
tambourine/'tæmbə'ri:n/n	دەف
tame/'teim/adj	۱- مالى، كەرى ۲- خاۋ، شل وشاۋ
tame/v	كەرى دەكا
tamper/'tæmpə(r)/v	دەگۈپ، ساخىتى دەكا
tan/'tæn/adj	قاۋەبى زەردىباۋ/ ئەسەمى زەردىباۋ
tan-sun/n	پىئىست رەش بونى بەر ھەتار
tang/'tæŋ/n	بۇنى تىڭ، بۇندار
tangent/'tændʒənt/n	ھېلىكى پاست (ئەندازە)
tangerine/'tændʒə'ri:n/n	يوسف ئاسا/پىرتەقالى شىرىن/ ۷-لەنگى
tangible/'tændʒəbl/adj	بەلگەدار، دىار، ماددى
tangle/'tæŋgl/n	تىڭچىزان، ئالۇز بون(پىچ)
tango/'tæŋgəu/n	تانگۇ (سەما)
tank/'tæŋk/n	۱- دەبايە، تانك-۲- تانكى
tankard/'tæŋkəd/n	پەرداخىكى دەسكە دارە بۇ (بىرە)
tanker/'tæŋkə(r)/n	تەنكەرى ئاۋو نەوت
tanner/n	دەباغچى/پارەى خورەى بەرىتانى
tannery/'tænəri/n	دەباغ خانە
tantalize/'tæntəlaɪz/v	ھىوا دەخۋائى
tantamount/'tæntəmaʊnt/adj	يەكسانە بە.....
tantrum/'tæntɾəm/n	تورەبونى
	بەخۇرايى (ھەلچون)-نۆرەتورەبونى لەناكاۋ
tap/'tæp/n	۱- زەمبەلەك، خەتەفە ۲- لىدانىكى ھىۋاش
tap/v	۱- قۇرغ دەكا ۲- سىخوپى لەسەر تەلەفۇن دەكا

350	tattoo
tape/'teip/n	كاسىت، رۇتېن
tape-measure/n	شىرىتى پىۋان
taper/'teɪpə(r)/v	بارىك دەبىن
tape-recorder/n	ئامبىرى تۇماركردن
tapestry/'tæpəstri/n	چىنراۋىكى دەستى
tapster/'tæpəstə(r)/n	ساقى/مەيگىنې
tar/'tɑ:(r)/n	قەتران
tardily/'tɑ:dɪli/adv	لەسەرخۇ
tardy/'tɑ:di/adj	ھىمىن، دۈلگەۋتۈۋ
target/'tɑ:ɡɪt/n	ئامانچ، مەبەست
tariff/'tærɪf/n	۱- لىيىسى نىخ ۲- باجى گۈەرگى
tarmac/'tɑ:mæk/n	۱- ماددەى ئەسفەلت بۇ قەتەرەندى رىگاۋپان ۲- رىگى فۇكەخانە
tarnish/'tɑ:niʃ/v	۱- رەۋنەقى نامىلنې ۲- ئاۋونائورەى لىندەن ۲- سىس دەبىن
tarpaulin/'tɑ:'pə:li:n/n	كوتالىكى چاك
tarry/'tæri/v	دەمىنەتەۋە
tart/'tɑ:t/n	۱- لەفەى مۇرەبا ۲- بىنچەيا، قەچپە، سۇزانى
tartan/'tɑ:tn/n	كوتالىكى خورى رەنگاورەنگە
tartar/'tɑ:tə(r)/n	۱- خەشو ۲- توند- پەق
tartly/adv	بەتىڭى، نوك تىڭ
task/'tɑ:sk/n	كار، ئەرك، قەسەپىۋوتن
tassel/'tæsəl/n	تەربوش، شىر(پارە)- كەزى
taste/'teɪst/n	۱- ھەستى چەشتن ۲- تام، چىڭ ۲- نەۋنە ۴- ئارەزۋر- زەۋق- ھەۋەس
taste/v	تام دەكا
tasteful/'teɪstfəl/adj	چەشەناسى(زەۋق باشى)
	ھەۋەس خۇش
tastefully/'teɪstfəli/adv	بەھەۋەسەۋە
tasteless/'teɪstləs/adj	بىن تام
tasty/'teɪsti/adj	تامدار، خۇش
tatter/'tætə(r)/n	چاتۇل/پەۋۋى كۇن
tattoo/'tɑ:'tu:/n	۱- نەمايشى سەربازى

Tt

- T-t/ti:/ بیتى بىستەم لە ئەلغەبى ئىنگلىزى
 tab/tæb/n زمانە، چەنگال، گۆش
 table/'teɪbl/n ۱-میز ۲-ليست، خشته
 table-cloth/'teɪblklɒθ/n فەرشى ميز
 tableland/n ۱-دەشتايى ۲-گرد/تەپۆلە
 ۲-دەشتايى بلندو نەوى
 tablespoon/'teɪblspu:n/n كەوگىر-
 نەسكو
 tablet/'tæblət/n ۱-تابلۆيەكى نوسراو
 ۲-حەب(دەرمان)
 tabloid/'tæblɔɪd/n رۇژنامەيەكى
 ويئەدار
 taboo(tabu)/tə'bu:/n حەرام، قەدغە،
 ياساغ
 tabular/'tæbjələ(r)/adj رىكە ويىك
 (خشتەيى)
 tabulate/'tæbjulət/v رىكى دەخا
 لە خشتەيەكدا
 tabulation/'tæbjulə'leɪʃn/n رىكەستىن
 لە خشتەيەكدا
 tacit/'tæsɪt/adj ناوكى، ناخى
 ئاشكراوېوون
 taciturn/'tæsɪtʃn/adj بىئەنگ، كې،
 كەمدوى
 tack/tæk/n ۱-بىزمارى پىتەدۆزى/
 بىزمارى سەريان ۲-تەقەلى دىرۋ ۳-رىكا
 ۱-دارەكونى ۲-زيادە دەكا
 ۲-پاچىزەكە بە پىكى ناپوات/زىگزاك دەكا
 tact/tækt/n زمان پاراوى، ھەستپاگرتن
 tactful/'tæktfl/adj ھەستى خەلكى
 رادەگرتن
 tactfully/adv بە زمان پاراوى
 tactics/'tæktɪks/n تەكتىك، پلانى
 جەنگى

- tactless/'tæktlɪs/adj بىن زەوق،
 بىن ھەست
 tactlessly/adv بىن زەوقى، بىن ھەستى
 tadpole/'tædpəʊl/n بەچكەى بۆق/فەرخە بۆق
 taffeta/'tæfɪtə/n تافەتە، چىراوئىكى ئاورىشمى
 tag/tæg/n بلىتى بچووك، قەيتان
 tag/v دەبەستنى بە
 tail/teɪl/n ۱-كلە ۲-پاشەو ۲-خەت (پارە)
 tailor/'teɪlə(r)/n بەرگ درو
 tailor-made/adj بەرگ بۆ دروون/
 شىاى، گونجاو
 taint/teɪnt/n لەكە، پەلە
 take/teɪk/v ۱-وەرى دەگرتى
 ۲-تووش دەبىت ۲-دەستى دەكەويت
 ۴-دەپا ۵-رازى دەپى ۶-داگىرى دەكا-
 زەوتى دەكا ۷-دەخايەن ۸-دەگرتى/لەخۇ
 دەگرتى ۹-پىئويست دەكا ۱۰-قەبولى دەكا
 ۱۱-بەكاردينى ۱۲-تۆمار دەكا ۱۲-دەپيوى
 take-away/n خواردنى سەلمىرى
 take-home/n موچەى تەوا
 (پاش ئى خەرج كردن)
 takeover/n دەست بەسەر داگرتنى زۆرەيى
 بەشمەكانى/كارگەيك/دەست بەسەرگرتن
 taking/'teɪkɪŋ/adj سەرنج راكىش، چاۋ بەزىن
 takings/'teɪkɪŋz/n رۇژانە-داهات
 talcum powder پۇدرە
 tale/teɪl/n چىرۆك، گىئرانەو، بەسەرھات
 talent/'tælənt/n بەھرە، بلىمەتى
 talented/'tæləntɪd/adj بلىمەت، بەھرەدار
 talisman/'tælɪzəmən/n تەلىسم-بەخت ھىن
 talk/tɔːk/n -v قەسە، يىرپاگۇيەشەو-دەدوى
 talkative/'tɔːkətɪv/adj زۆد بلى، زۆدپەو
 tall/tɔːl/adj بەژن بلند، بالا بەرز
 tallow/'tæləʊ/n بەزى ئازەن/دوونگ/دوونگ
 tally/'tæli/n ۱-دارى حىساب ۲-تۆمار
 ۲-پلىت ۴-گونجان

symbolize/'sɪmbəlaɪz/v	مېمايى بۇ دەکا	synonym/'sɪnənɪm/n	ھاۋواتايى
symmetric/sɪ'metrɪk/adj	ھاۋىكە/ جوتەك/ خوشك و برا	synonymous/sɪ'nɒnɪməs/adj	ھاۋوات
symmetrical/sɪ'metrɪkl/adj	ھاۋگونچان/ جوتەكى	synopsis/sɪ'nɒpsɪs/n	كورته، پوخته
symmetry/'sɪmpəθi/n	ھاۋىكەكى كردن	syntax/'sɪntæks/n	رستەسازى
sympathetic/sɪmpə'θetɪk/adj	ھاۋسوز/ ھاۋىەشى	synthetic/sɪn'θetɪk/adj	پېشەبىي (ئاسمروشتى)/ دەستكرد
sympathize/'sɪmpəθaɪz/v	خەمى دەکا	syphilis/'sɪfɪlɪs/n	نەخۋشى سىفلىس
sympathy/'sɪmpəθi/n	۱- سۆز- بەزەبىي ۲- بەزەبىي پېداھاتتەۋە	syringe/sɪ'rɪndʒ/n	دەرزى شىرىنقە/ سرنج
symphony/'sɪmfəni/n	سەمفونىيا	syrup/'sɪrəp/n	شروب- دىلۋپە
synagogue/'sɪnəgɒg/n	كلېساي جۈۋلەكە	syrupy/adj	زۇر شروب- ھەنگويناۋى
synchronic/adj	ئىستايى	system/'sɪstəm/n	۱- رېژىم- رەۋت سىستەم ۲- رېنگا- شىۋاز
synchronize/'sɪŋkrənaɪz/v	بەگەپ دەکا		۲- لاشە- لەش- كەلەخ- تەنى موزۇ
syndicate/'sɪndɪkeɪt/n	يانە- شەقابە/ سەندىكا	systematic/'sɪstə'matɪk/adv	مىتۇدى- رېگۇپىك بەپىي شىۋازىك
		systemics/n	پۇلېنكارى
		systemless/adj	بى نىزام

swan		347	symbolic
swan/swɒn/n	قازی عیراقی	swift/swift/adj	خیرا- به پهل
swarm/swɔ:m/n	جهماورمیک	swim/swim/v	مهل دهل
	کۆمهل زینده ورمیک	swimming-bath/n	همزی مهلوانی
swarm/v	خوی پهل دهلواسی	swindle/'swindl/v	فیلنی ای دهلکا
swarthy/'swɔ:ði/adj	هلسمهل- تۆخ		گزی ای دهلکا
swastika/'swɒstɪkə/n	خاچی چهلواهل	swindler/'swindlə(r)/n	فیلبلان- گزیکهل
	هیمای نازیهلکان	swine/swain/n	۱- پهلان/پهلانزهل مئ
swat/swɒt/v	تولند ای دهلدا		۲- بئ قیمهل- بئ هامیهل
swatter/'swɒtə(r)/n	میشکۆ	swing/swɪŋ/v	لاره لاری دهلکا/دهجۆ
sway/swei/v	۱- بهلا دهکۆ	swing/n	جۆلانئ
	۲- دهگۆزئ	swing/n	چهلشنه جازئکه (مۆسیقا)
swear/swεə(r)/v	۱- سوئند دهلخوا،	swipe/swaɪp/v	خیرا لئی دهلدا
	بهلئین دهلدا ۲- جئیلو دهلدا	swipe/v	دهدزی- دهرفئئئ
swear-word/'sweəwɜ:d/n		swirl/swɜ:l/v	خول دهلخوا
	وشه یهکی ناشیرئ (نه لیرئ)/ جۆئ	swish/swɪʃ/v	خشه خش دهلکا/دهمه زئئئ
sweat/swet/n	ئارهقه	switch/swɪtʃ/n	سوچی کارهبا/
sweat/v	ئارهقه دهرفئئ		گۆزانی له ناکاو
sweater/'swetə(r)/n	بلوزئکی سوفی قۆلدار	switch/v	دهگۆزئ
sweep/swi:p/n - v	رامالئ/اراهمالئ	switch board/'swɪtʃbɔ:d/n	
sweepstake/'swi:ptek/n	قوما رکردن		تهخته سوچی
	(هلسمهل لاسهل) گره وکردن	swivel/'swɪvl/n	سوول/ابهستهل
sweet/swi:t/adj	۱- تام خۆش- شیرئ	swollen/'swɒlən/adj	ئاولساول- پهلمان
	۲- بۆندار ۲- پاک و نوئ	swoon/swu:n/v	له خۆ دهجئ- دهوورئتمهل
	۴- خۆش مهشرهب	swoop/swu:p/v	له ناکاو دئته خوار/دهنئئئئ
sweeten/'swi:tn/v	شیرئنی دهلکا	swop=swap/v	دهگۆزئتمهل
sweetheart/'swi:thə:t/n		sword/sɔ:d/n	شمشیر/شیر
	خۆشهوئست/ادلهر	swore-swear/v	سوئندی خوارد
swell/swel/v	بهل دهلئ/خهرمهل/دهئاولسئ	sworn-swear/v	سوئندی خواردبوو
swell/n	۱- بهرزی و نزمی ئاستی دهلریا/	swot/swɒt/v	باش دهخوئئئ/کۆشش دهلکا
	هلستور بۆن ۲- دهلنگ گهزی	swum/v	مهلوانی کرد
swell/adj	نایاب/قۆز	sycophant/'sɪkəfənt/n	ریاییکهل/
swelling/'swelɪŋ/n	ئاولسان		ماسئاولچی
swelter/'sweltə(r)/v	گهرمی ماندوی دهلکا/	syllable/'sɪləbl/n	بهرکه
	گهرمی بیزاری دهلکا	syllabus/'sɪləbəs/n	پروگرامی فئزکاری
swept-sweep/v	رایمالی	symbol/'sɪmbl/n	چهلنهلک- هیمهل
swerve/swɜ:v/v	کتوپر لا دهلدا		هیمایهکی زاراولهی
		symbolic/sɪm'bɒlɪk/adj	ههلنهلک/

surge/sɜːdʒ/v درك شەپۇل/شالو -

بەرەپىش دەچى

surgeon/'sɜːdʒən/n

پزىشكى نۇزدار

surgery/'sɜːdʒəri/n

۱- نۇزدارى

۲- جىڭاي نۇزدارى

surgical/'sɜːdʒɪkl/adj كىرەدارىكى نۇزدارى

surly/'sɜːli/adj دىلەق- مۇن- گىز، دەمىروت

surmise/sə'maɪz/v

دەخەملىنىش

surmount/sə'maʊnt/v

تەگەرە بەزىن -

زال دەپىن

surmountable/sə'maʊntəbl/adj

بەئاسانى دەپىزىنىت

surname/'sɜːneɪm/n

ناوى بىنەمالە/نازناو

surpass/sə'pɑːs/v

دەپىزىنى- زال دەپىن -

پىش دەكەوى

surplus/'sɜːpləs/n

ئەرەى لەپىيويست زىادە

surprise/sə'praɪz/n

سەرسوپمان

surprise/v

توروشى سەرسوپمانى دەكا

surrealism/sə'riːəlɪzəm/n

سورىيالىيەت

surrender/sə'rendə(r)/v

خۇ بەدەستەو

دەدا

surreptitious/sə'reptɪʃəs/adj

روانىنىكى لەبنەو/ نەپنى

surround/sə'raʊnd/v

چواردەورەى دەدا

surroundings/sə'raʊndɪŋz/n

ئىنگە،

دەورويەر

survey/sə'veɪ/v

۱- بەسەرىدا دەپوانىت

۲- بارەكە(دۇخەكە) ھەلدەسەنگىنى

۳- تاقىدەكەتەرە

survey/n

نەخشەكىشى/پىئوان

surveyor/sə'veɪə(r)/n

پىئور - پىشكىنەر

survival/sə'vaɪvl/n

۱- مانەرە -

بەردەوام لەزىيان ۲- رىزگارويو

survive/sə'vaɪv/v

پاش كارەساتىك

ھەردەمىنىش

survivor/sə'vaɪvə(r)/n

ئەرەى دەمىنىتەرە - رىزگارويو

susceptibility/sə'septə'bɪləti/n

ھەستەومەرى - زوو كارتىن كىردىن

susceptible/sə'septəbl/adj

۱- زووكارى قىدەكرى ۲- ھەستەومەر

suspect/sə'spekt/v

واى بۇ دەچى/

گومانى وایە

suspect/n

گومان

suspend/sə'spend/v

۱- ھەلدەواسى(شەت)

۲- دواى دەخا

suspender/sə'spendə(r)/n

گۆرەوى و

پانتۇن ھەنگەر

suspense/sə'spens/n

دوودلى -

ئىگەرەن لەبارەى..

suspension/sə'spensɪn/n

۱- ھەلواسىن

۲- شەمەك دىكەرەقى لەناو دا ھەپى

۳- راگرتنىكى كاتى

suspicion/sə'spɪʃn/n

۱- گومان

۲- پىرىكى بىن بۇچوون

suspicious/sə'spɪʃəs/adj

گومانكار/

جىنى گومانە

sustain/sə'steɪn/v

۱- پىشتىوانى دەكا

۲- بەردەوام دەپى ۲- پىپارى دەدا

۳- چەشتى - دەچىزى

sustenance/'sʌstənəns/n

۱- پارو - خۆراك ۲- نان وناو

swab/swɒb/v

بەلۇكە پاكى دەكەتەرە/

بە زەوى سەرمە چاكەدەكەتەرە

swab/n

لۇكە/قوماشى نەرم

swag/swæg/n

بوخچە

swagger/'swæɡə(r)/v

بە فیز دەروا

swallow/'swɒləʊ/v

چۆپىك - قومىك

قوت دەدا

swallow/n

پاسارى / كىشەكە (سەنۇن)

swam-swim/v

مەلەى كىرد

swamp/swɒmp/n

زۇنگار

swampy/adj

زۇنگاوى

sunstroke/'sʌnstroʊk/n	خۆرپرند	سرپرستی دهكا - چاودیری دهكا	supervision/'su:pə'vɪʒn/n	سرپرستی كردن
sup/sap/v	خواردنیکی سووک دهخوا، شیف دهخوا	شیف - دوازمی پوژ	supper/'sʌpə(r)/n	بەرز جینگای
superannuation/'su:pər.ænju'eɪʃn/n	مووچەى خانه‌نشینی	دهگریتهوه	supplant/sə'plɑ:nt/v	نەرم - نیان
super/'su:pə(r)/n	هەرمەباش	كلك/پاشك	supplement/'sʌplɪmənt/n	تەواوگەر
supercilious/'su:pə'sɪliəs/adj	تێڕوانینیکی بەباشترانین/ خۆ بەگەرمەزان	تەواوگەر	supplementary/'sʌplɪ'mentri/adj	۱- پیتی دودا
superficial/'su:pə'fiʃl/adj	رووکاری / دهستگرد	۲- پیتی دوداتوه	supply/sə'plai/v	۱- یارمەتی دودا
superfluous/'su:'pɜ:fluəs/adj	زیاد لە پیتیست	۲- پالپشتی دهكا	support/sə'pɔ:t/v	۲- هەڵدەگرئ/لەخۆ دەگرئ
superhuman/'su:pə'hju:mən/adj	زیاد لە توانا / لە توانا بەدەر	۴- پشتی پین دەبەستئ	suppose/sə'pəʊz/v	۱- وای بۆدەچئ
superintend/'su:pərɪn'tend/v	چاودیری دهكا	۲- وای دادەنئ	supposing/sə'pəʊzɪŋ/conj	وای بۆ
superintendent/'su:pərɪn'tendənt/n	چاودیریكەر	دادەنئ	supposition/'sʌpə'zɪʃn/n	گریمانه، وادانان
superior/'su:'piəriə(r)/adj	باشتر - بەرزترین پلهو پایه	کچی دهكا	suppress/sə'pres/v	دەمکوتی دهكا - دهکوتینیتهوه
superiority/'su:'piəri'brəti/n	باشتربوون	سرکوت کردن	suppression/sə'presʃn/n	سەرمکوت کردن
superlative/'su:'pɜ:lətv/adj	هەرمەباش - باشترین پله	supremacy/'su:'preməsi/n		دەسەلاتداری باڵا
superlative/n	ناوی هەرمەباشی ناسراو	supreme/'su:'pri:m/adj		باڵا - بەرزترین - ژۆرگرتگ
supermarket/'su:pə'mɑ:kɪt/n	سوپەرمارکیت (بازاری گهوره)	sure/'ʃʊə(r)/adj		۱- بەمپروایه - گومانپ - ۲- دلتیا ۲- پشتی پین دەبەسترت
supernatural/'su:pə'nætʃrəl/adj	دیاردەى سەروشتی لە رادەبەدەر	surely/'ʃʊəli/adv		بیگومان
supersede/'su:pə'si:d/v	۱- جیگا ۲- هەڵدەوه‌شینیتەوه	surf/sɜ:f/n		کەفی دەریای کەنارەکان / کەفی شەپۆل
supersonic/'su:pə'sɒnik/adj	فرۆکەى خێزایی لە سەرووی دەنگ - خێراتر لە خێزایی دەنگ	surface/'sɜ:fɪs/n		پێنۆمر - سەر، پوو، یوخسار
superstition/'su:pə'stɪʃn/n	شتی پڕوپووج/نوشته			
superstitious/'su:pə'stɪʃəs/adj	پروای پووج			
supervise/'su:pəvaɪz/v				

sufficient

sufficient/sə'sɪfɪnt/adj ته‌واو/

به‌پیش پی‌ویست

suffix/'sʌfɪks/n پاشگر

suffocate/'sʌfəkeɪt/v دهم‌خنک

suffocation/'sʌfə'keɪʃn/n خنک‌اندن

suffrage/'sʌfrɪdʒ/n مافی همل‌باردن و

دمنگان

suffragette/'sʌfrə'dʒet/n داوای مافی

لأفرمت بۇ دمنگان

sugar/'ʃʊɡə(r)/n شکر

sugary/'ʃʊɡəri/adj ۱- شکرکاری

۲- زرد خویش - سمرنج پاک‌پیش

suggest/sə'dʒest/v ۱- پیش‌نیاور دما

۲- لاما‌زای بۇ دما

۳- پهن‌جی بۇ درز دما

suggestible/sə'dʒestəb/adj کەس‌نیک زور

کاری تڭ‌یکری

suggestion/sə'dʒestʃən/n ۱- پیش‌نیاور

۲- با واپور

suggestive/sə'dʒestɪv/adj وروژاندن/

هەوس وروژن

suicidal/'suɪ'saɪdl/adj خۆکوژ

suicide/'suɪsɑɪd/n خۆکوشتن

suit/su:t/n ۱- جل و بەرگ (بدله) ۲- گازند

۳- نه‌خشیکی کاغزی قوماړه

suit/su:t/v داخوای دما

suitable/'su:təbl/adj گونجاو

suit-case/'su:tkeɪs/n چانتای‌سەر

suite/'swi:t/n ۱- دوست‌پښودن

۲- تاخه - دوسته/سویت

suitor/'su:tə(r)/n داخوای‌یکر

sulk/salk/v ۱- کپ و بڼه‌نگ دهم

۲- خوی مۆن دما/ دهم و چای گړ دما

sulky/'salki/adj چارم‌گړ

sullen/'sʌlən/adj مېو موچ/چارم‌گړ

sulphur/'sʌlfə(r)/n گوگرد - کبریت

sulphuric acid

sunspot

/sʌl'fjuːərɪk 'æspɒt/adj

ترشی کبریت

sultan/'sʌltən/n سولتان

sultana/'sʌl'tɑ:nə/n خانمه (سولتان)

sultana/'sʌl'tɑ:nə/n میوژی بی توژ

sultry/'sʌltri/adj بۆژنکی زرد گهرم

sum/sʌm/n ۱- سمرجه

۲- (بریک) همدیک پاره

summarize/'sʌməraɪz/v کورت دما‌نوره

summary/'sʌməri/n کورته

summer/'sʌmə(r)/n هاوین

summery/'sʌməri/adj هاوینه‌ی/

هاوینیی

summit/'sʌmɪt/n لووتکه

summon/'sʌmən/v ۱- بانگی دما

۲- داوای کۆبونره دما

summons/'sʌmənz/n بانگ‌کردن -

داخوای

sumptuous/'sʌmptʃuəs/adj (داووت) ی

چور و گران/ گران‌بها

sun/sʌn/n خۆر - هتاو

sunbeam/'sʌnbɪm/n تیشکی خۆر

sun-burn/'sʌnbɜ:n/n

پوو (خۆره‌شی کردین) پوو سوتاو به بۆژ

Sunday/'sʌndeɪ/n یه‌کشه‌مه

sundries/n همه‌ه چۆری/ پەگا‌وپەنگ

sundry/'sʌndri/adj جیاوان/همه‌ه‌چۆر

sun-flower/'sʌnflaʊə(r)/n کوله‌به‌روژه

sung-sing/v گۆزانی وت

sun-glasses/n چاویلکه

sunk-sink/v خنکا

sunny/'sʌni/adj هتاوه‌ه بۆژ

sunrise/'sʌnraɪz/n خۆر‌ه‌لاتن

sunset/'sʌnsɛt/n خۆر‌ئاو‌اپور

sunshade/'sʌnʃeɪd/n سه‌یوان/چه‌تر

sunshine/'sʌnʃaɪn/n تیشکی خۆر

sunspot/'sʌnspɒt/n په‌له‌ی خۆر

subsidence/səb'saɪdn̩s, 'sʌbsɪdn̩s/n	۲-کپ دېښ	succeed/sək'sɪd/v	۱- سمر د کورنۍ
subsidiary/səb'sɪdɪəri/adj	نرم بوونو	۲- جنې باوکې (پاشايه تي) د مگړي تهره	
subsidize/'sʌbsɪdaɪz/v	لارو کي	success/sək'ses/n	سمر کورن
	يارمې دې دې	successful/sək'sesfəl/adj	سمر کورن
subsidy/'sʌbsədi/n	پالېشتي - باريو	succession/sək'sesjən/n	جنگړي -
subsistence/səb'sɪstəns/n	بژيوي -		خه لاهت - يک له دوايه کي
	مانه و، پوښ	successive/sək'sesɪv/adj	دوا بېدوای
substance/'sʌbstəns/n	بابېت - ماده،	successor/sək'sesə(r)/n	يک - بېنوره
	پاره	successor/sək'sesə(r)/n	جنگړي - خليفه
substantial/səb'stænʃl/adj	بته -	succour/'sʌkə(r)/n	يارمې تي - فرياکورن
	کرداروي	succulent/'sʌkjələnt/adj	ميوه ي ناودار/گوشتن
substitute/'sʌbstɪtju:t/n	جنگړه و	succumb/sə'kʌm/v	ملکچ دېښ/دېښ
substitution/'sʌbstɪtju:ʃn/n	بېله جپاتي	such/sʌtʃ/adj - pron	وېکو له (شور - ژون)
	دانان		نېوما - ناو/تاسو راندېه ي
subterfuge/'sʌbtəfju:dʒ/n	بېانو -	suck/sʌk/v	دېمړي - شيري دې دې پي
	هېهت	sucker/'sʌkə(r)/n	۱- مړه ۲- نېبر
subterranean/'sʌbtə'reɪniən/adj	ژير زهوي/نېني	۲- گينه پياو	
subtitle/'sʌbtatl/n	ناونيشاني لاره کي	suckle/'sʌkl/v	(ناغروت) شيري پې دې دې
	وېرگړاني د پالوگ له سمر فېلم	suckling/'sʌklɪŋ/n	معلوتک - شيرخوړه
subtle/'sʌtl/adj	۱- (جپاوازيه کي) وورډ	suction/'sʌkʃn/n	مژين - فېزيواي
	د ژوار ۲- زير غل - بېهت	sudden/'sʌdn/adj	ناکاو - کتو پې
subtlety/'sʌtlɪti/n	وورډ بېني	suddenly/'sʌdnli/adv	له پې
subtract/səb'trækt/v	دېر دېه ي	suds/sʌdz/n	کفې سابون/پلوق
subtraction/səb'trækʃn/n	دېر دېه ي/کېه مگردن	sue/su:/v	گازنده يه کي ياسايي له سمر
			تو مار دېکا
subtropical/'sʌb'trɒpɪkl/adj	هريم	suede/sweɪd/n	پېستې بېن - پېستې نېر
	(نېمچې کيشوهرې)	suet/'suɪt/n	روني ساهي (ناژول) د ژون
suburb/'sʌbs:b/n	نزيك هيلي جوگرافي		بېزي مېرو مالات و پېشه ولاخ
suburban/sə'bʌ:bən/adj	قراغ، دېر وېر	suffer/'sʌfə(r)/v	۱- دېچېژن/تام دېکا
	خملکي کولان/بېزار	۲- نېي خوځې دېښ ۳- خراپ دېښ	
subversive/səb'vɜ:sɪv/n	تېکدېر -	sufferance/'sʌfərəns/n	بېزوړ
	تېکدېر		رازي بوډن
subway/'sʌbweɪ/n	تونيل	suffering/'sʌfərɪŋ/n	نازار چېشتن
		suffice/sə'faɪs/v	بېش دېکا

stuffing			
stuffing/'stʌfɪŋ/n	تیکه- (حشو)	subdivision/'sʌbdɪ'vɪʒn/n	دابه‌شکردنی
	پر کردن		لاوه‌کی
stuffy/'stʌfi/adj	توندپرو/بیمیزاڻ	subdue/səb'djuː/v	۱- ملکه‌چی ده‌کا /
stumble/'stʌmbl/v	مه‌لده‌خلیسکن		زال دهبڼ ۲- کېږي/هیمڼی ده‌کا تهره
stump/stamp/n	۱- پنه‌ی دار/په‌گ	subject/'sʌndʒɪkt/n	۱- بنده‌ستی (رعیه)
	۲- داریکی یاری کریکته		۲- چینگا ۳- بابه‌تی لیکولینه‌وه
stun/stan/v	۱- گڼډ ده‌کا/دهبڼ		۴- بکر- نیهاد(له‌عمره‌یی)
	۲- دهمه‌ړی ۳- سمری ئی تیک ده‌چیت	subjection/səb'dʒekʃn/n	ملکه‌چ کردن
stunt/stant/n	کاریکی سمرنج راکیش	subjective/səb'dʒektɪv/adj	خودی-
stunt/v	ری له‌گه‌شه‌ی ده‌گری، بره‌یستی		که‌سایه‌تی / نابابه‌تی
	ده‌کا	subjunctive/səb'dʒektɪv/adj	مرجی
stunted/adj	له‌ش کرډ بوو		ره‌گیمانه‌یی
stupefy/'stju:pɪfaɪ/v	وې دهبڼ	sub-let/səb'let/v	به‌کړئ دده‌ا
stupendous/'stju:'pendəs/adj	بهرم- سمرنج راکیش	sublime/sə'blaɪm/adj	بالا- به‌پله‌روپایه
stupid/'stju:pɪd/adj	ده‌بمگ- بڼ‌میشک	submarine	
	گه‌مره	/səbmə'ri:n, 'səbməri:n/adj	گیایه‌کی بن‌ثاو/ژیر‌ثاو‌کمر
stupidity/'stju:'pɪdəti/n	ده‌بمگی-	submerge/səb'mɜːdʒ/v	نووقم دهبڼ
	بڼ‌میشکی	submission/səb'mɪʃn/n	ملکه‌چی-
stupor/'stju:pə(r)/n	له‌خوچوون/		رازی بوون
	بڼ‌هوش‌بوون	submissive/səb'mɪsɪv/adj	ملکه‌چ
sturdy/'stɜːdi/adj	بهره‌نگاریکی توند	submit/səb'mɪt/v	۱- خو دده‌ا به‌ده‌سته‌وه
stutter/'stʌtə(r)/v	زمانی گیر دهبڼ/		۲- پیش‌که‌شی ده‌کا
	زمانی ته‌ته‌له‌ ده‌کا	subnormal/səb'nɔːml/adj	
sty/staɪ/n	۱- ته‌وڼله‌ی به‌راز		بڼ‌ثامت/ژیر‌ثاسایی
	۲- ته‌ستور‌بوونی به‌زی چاو/ ثاوسانی پیسته‌ی	subordinate/sə'bɔːdɪnət/adj	لاوه‌کی/پارسته
	چاو	subscribe/səb'skraɪb/v	۱- رازی دهبڼ
style/staɪl/n	۱- شینواز		به‌شداري بکا ۲- څیمزا ده‌کا
	۲- نه‌دگاریکی جیاواز ۳- پوخساری گشتی		۳- راجپته‌ دهنووسن
	۴- جل و به‌رگی مؤدیل	subscriber/səb'skraɪbə(r)/n	به‌شدار‌کمر له‌..
suasion/n	رازی‌کردن		
suave/swɑːv/adj	نهرم و حلیم/ به‌ریز	subscription/səb'skrɪpʃn/n	هاو‌به‌شی کردن
subconscious/səb'kɒnʃəs/adj	بڼ‌ثاگ	subsequent/'sʌbsɪkwənt/adj	پاش- پاشان/داهاتوو
subcontinent/səb'kɒntɪnənt/n	نیمچه‌ کیشور		
subdivide/'sʌbdɪvaɪd/v	دابه‌ش ده‌کا تهره	subside/səb'saɪd/v	۱- نزم دهبڼ

stress	341	stuff
stress/stres/n	۱- فشار - گوشار/جهخت	۱- بهمين ۲- ثاروق
	۲- كيش ۳- هيماي دهنگي (هين)	۳- بونكي تيز ۴- چر (قاوه يهكي چر)
stretch/stretʃ/v	درزى دهكاتمه/	۵- كرداره (ناقباسيه كان)
	بهريسي دهكا	stronghold/'strɒŋhəʊld/n
stretch/n	درزى بوونهوه	بهمين - بهتوندى
stretcher/'stretʃə(r)/n	ههنگري نهخوشى	strop/strop/n
stricken/'stri:kən/adj	تورش بوو/زالبور	موس تيزگهر
strict/strikt/adj	۱- توندو تيز	strop/v
	۲- راڤه يهكي وورد	موس تيز دهكا
stricture/'striktʃə(r)/n	رهخنه يهكي توند/	structural/'strʌktʃərəl/adj
	گله يي و گازانده يهكي توند	گونگانكار ييه بنيا تيه كان/ پيگهات يي
stride/straɪd/v	۱- ههنگاي گهره	structure/'strʌktʃə(r)/n
	دهاويزن ۲- له پزيشتن لنگي فش دهكا.	بنيا ت - بناغه -
strident/'straɪdnt/adj	دهنگي بهرز و تيز	پيگهاته
strife/straɪf/n	۱- شهرو شوپ - ناكوكي	struggle/'strʌgl/n
	۲- ململاني	خبات - كوشش -
strike/straɪk/v	۱- ليزى دهكا	ململاني
	۲- نيشان ده شكينى ۳- گهرى تيبهر دهكا	strut/strʌt/v
	۴- ده دوزينه وه ۵- ليندهدا (كاتزمين)	بهفيز دهپرا
	۶- مان دهگري ۷- كاري ليندهكا	strut/n
strike/straɪk/n	مانگرتن	كونه كه يهكي (نه انداز يي) له بنه وه لار
striker/'straɪkə(r)/n	مانگر	strychnine/'stri:kni:n/n
striking/'straɪkɪŋ/adj	سهرنج راكيش	مادده يهكي
string/strɪŋ/n	۱- ده زووي ريسراو	كيمياوي ژهراوييه/ژه مريكي كوزر
	۲- پارچه ريسراويك ۳- ژيى موسيكا	stub/stʌb/n
	۴- گهردانه	كوچكه جگاره/قونكه جفاره
stringy/adj	۱- وهكو ده زوو وايه ۲- زير	stubble/'stʌbl/n
strip/strɪp/v	۱- دانه كنى ۲- ليزى دهكاتمه	۱- توكيل/پووش
	۳- دهگوش/چوره ي ليزى	۲- تووكي دهموچاو
stripe/straɪp/n	خهت خهت	stubborn/'stʌbən/adj
strive/straɪv/v	زور ههراي دهدا/خهبات دهكا	شهراني،
stroke/strəʊk/n	خهباتي كرد	سهره رقي، كهله رقي
	۱- ليندان	stuck-stick/v
	۲- دهنگر (كاتزمين) ۳- سهكتي دل و ميشك	گرتي، نوساندي
stroll/strɔ:l/n	پياسه ي له سهرخو	stuck-up/nadj
		لووت بهرز، بهخوتاز
		stud/stʌd/n
		۱- پوول - دوگمه - قوچكه
		۲- كومه له نه سپيك
		۳- بزمار يكي سهر گهره (مخ)
		student/'stju:dnt/n
		قووتابي
		studio/'stju:diəʊ/n
		ستوديو - وينگا
		studious/'stju:diəs/adj
		چالاك - چه لهنگ
		study/'stʌdi/n
		۱- وانه - ليكولينه وه
		۲- نووسينگه
		۳- هيلكاري - ليكولينه وه يه دهبي
		study/v
		دهكولنه وه
		stuff/stʌf/n - v
		مادده - کوتال -
		شهرهك/ پردهكا

stove/stəʊv/n

سۇپە

قايش

stow/stəʊ/v

۱- داندەگى ۲- پۇلېن دەكا

strap/v

۱- توند دەكا

۳- پېر دەكا

۲- بە قايش/پشتېن لېنى دەدا

stowaway/'stəʊəweɪ/n

خۇي لەناو پاپۇر

strapping/'stræpmɪn/adj

بەرن بلىندوبەمىز

فېزىكە

stratagem/'strætədʒəm/n

فېلىكى جەنگى - داو

دەشارىتەرە تا دەپوا/دەفېر، بۇنەرەي پارەندەدا.

straggle/'strægl/v

خۇ پاش دەكا

strategic/strə'ti:dʒɪk/adj

ستراتېجى -

straggler/'stræglə(r)/n

خۇ پاشخەر

گرنگ

straight/streɪt/adj

۱- راست - راستەوخۇ

strategies/strə'ti:dʒɪks/n

زانست يان

۲- رىك وپىك/هاوپىك

هونەرى ستراتېژى

straight/adv

راستەوخۇ - يەكسەر

strategist/strə'ti:dʒɪst/n

كارامە لەبوارى ستراتېژىت

straighten/'streɪtn/v

رىكى دەكا

strategy/'strætədʒi/n

پلانى ستراتېژى

straightforward/'streɪt'fɔ:wəd/adj

دلسۆز - راستەوخۇ/ئاسان

لە (جەنگ)

strain/strem/n

۱- گرۋى -

stratum/'strætəm/n

چىن - چىنى بەردىن

خۇي ماندووكردن ۲- شىۋاز

straw/stro:n

پووش/پەلەكە گەنە و

strain/v

باي دەدا - لوى دەكا/دەپالېوى

جۇ و بىرنج

strainer/'streɪnə(r)/n

ئامىزى پالاوتن /

straw/n

ماددەي پووش

بىزىنگ

strawberry/'stro:bəri/n

چايرە -

strait/streɪt/n

دەرىندە/ئارىشە

فرىز - توت / شلىكە

strait/adj

تەنگ - تەسك

stray/strei/v

گومرا - ئاۋارە دەپن

strait-laced/'streɪt 'leɪst/adj

توند تىز بەرامبەر ئاكار

streak/stri:k/n

۱- هېلىكى دىزى

بارىكى ئاپىكە ۲- پاشماۋە

strand/strænd/n

۱- كەنار - رۇخ لىۋار

۲- ماۋەيەكى كورت

۲- پەلەك - بىسك - قالى كورپس

streaky/adj

هېلىكارى كراۋ - خەت خەت

stranded/adj

چول - بەجىن هېلراۋ

stream/stri:m/n

۱- جۇگە/جۇگەلە/پوبار

strange/streɪndʒ/adj

نامۇ -

۲- ئاۋەزى

سەپروسەمەرە

streamer/n

شرىتىكى كاغەزى

stranger/'streɪndʒə(r)/n

مەندەرانى -

streamline/'stri:mlaɪn/v

رەنگاۋرەنگى دىزى/ئالايەكى دىزى باريك

نامۇ - ئەناسراۋ

streamline/'stri:mlaɪn/v

ئاسانى دەكا

strangle/'stræŋgl/v

۱- دەپىشكىنى

رىكى دەكا

۲- ھەلىدەۋاسىن

street/stri:t/n

شەقام

stranglehold/'stræŋglhəʊld/n

گرىتىكى كۆلەر

strength/streŋθ/n

ھىز - توانا

stranglehold/'stræŋglhəʊld/n

گرىتىكى كۆلەر

strengthen/'streŋθn/v

بەمىزى دەكا -

strangulation/'stræŋgju'leɪʃn/n

ھەلۋاسىن - خىكاندن

پتەۋى دەكا

strap/stræp/n

پشتىن - شرىتى پشتىن/

strenuous/'strenjuəs/adj

۱- گران -

توند ۲- ماندوۋىي - دەۋى

stimulus	جوڭشدان	stout	دزى
stimulus/'stimjələs/n	ھاندەر- جوڭشدر	stole/v	خەمسارد، گەرچ
sting/stɪŋ/n - v	پىئودان/پىئودەدا/	stolid/'stolid/adj	گەدە
	پىئودەنوسى	stomach/'stamək/n	۱- بەرد
stinger/'stɪŋə(r)/n	پىئودەر- سىتىنگەر:	stone/stəʊn/n	۲- چەۋ۳- ئەلماس ۴- ئاۋك
	چەككىسى دژە قېزىكەيە	stoned/'stəʊnd/adj	سەرھۇش
stingy/'stɪndʒi/adj	رەزىل- قىرچۇك	stone-deaf/adj	كەپ
stink/stɪŋk/v	گەتاۋ- گەندەل دەپن/دەكا	stone fruit/n	مىۋەنى ئاۋكدار
stint/stɪnt/v	بىر تەنگ دەكا- كۆت دەكا	stonemason/'stəʊnməɪsən/n	۱- ھەستاي بەرد
stint/stɪnt/v	قىرچۇكى دەكا، دەست پىئو	stony/'stəʊni/adj	۱- زەۋى بەردىن
	دەگىرى		۲- دىلپەق
stipulate/'stɪpjuleɪt/v	۱- مەرج دادەنى	stony-broke/adj	قىرغىن- بىن پارە/قەلەۋش
	۲- ئەدەقەكەدا ھاتتو	stool/stuːl/n	۱- كوردىس بىن پىشت و دەسك
stipulation/'stɪpjʊ'leɪʃn/n	مەرج		۲- پىسايى مۇزۇ
stir/stɜ:(r)/v	۱- دەجولنىنى	stoop/stuːp/v	دەجەمىتەۋە- كېرەۋش دەبا
	۲- تىكەل دەكا ۳- دەروژىنى	stop/stop/v	۱- رادەگىرى ۲- راۋەستە
stirrup/'stɪrəp/n	ئازەنگ- شۇۋىن پىلە	stop/stop/n	۱- ھەستەن/ۋىستەگە
	زىن و كورتان بۇ سوار بوون	stopgap/'stopgæp/n	نەقەرنە تىلى
stitch/stɪtʃ/n	تەقەل		پىئوۋىست/كاتى/ گىرەنى كاتى
stitch/n	ئازارى لاتەنىشت	stopper/'stopə(r)/n	گىرە (قەپاخ)
stock/stɒk/n	۱- پاشەكەرت	stop-press/n	دوا ھەۋال
	۲- مەپى مالات ۳- بەش و قەۋالە	stopwatch/'stopwɒtʃ/n	كانزىمىر پىشپىكى
	۴- پەگەز- رەسەن	storage/'stɒrɪdʒ/n	پاشەكەرت
	۵- بىكە ۶- پىژەنى سوود	store/stɔ:(r)/n	۱- كۇڭكا ۲- دۇكاننى گەۋرە
stocking/'stɒkɪŋ/n	گۆرەۋى دىزىنى	store/v	۱- ھەلدەگىرى ۲- دادەكا
	ئافرەتان	storey/'stɔ:ri/n	قات- نەۋم
stock-still/'stɒk 'stil/adj	رەق ھەلەتو (ۋەكەت)	stork/stɔ:k/n	ھاجى نەقەق
stocktaking/'stɒkteɪkɪŋ/n	جەردەردىنى شەمەك (ژماردىنى)	storm/stɔ:m/n	گەردەلەۋل/ باھۇز
stocky/'stɒki/adj	چوارشەنە/كورت و بەھىز	storm/v	پىشش دەكا/ ھەلدەكا
stodgy/'stɒdʒi/adj	۱- بەگىرانى ھەرس	stormy/'stɔ:mi/adj	باپەكى توند/
	دەگىرى ۲- چارەگىران/پەزاۋرەس		گەردەلەۋلاۋى
stoker/'stɒkə(r)/n	ئاگرەكەرمەۋ	story/'stɔ:ri/n	چىزىك
	ئاگرەتەن بەردەر	story/n	ھەلبەست
stole/stəʊl/n	دەسۋەك، چارۋىك/ شان	stout/staʊt/adj	۱- قەۋ ۲- زۆر بەھىز
			۳- ئازا

	دووکەندان	stethoscope/'steθəskəʊp/n	بیستەری/دەنگاوەری پزیشکی
steer/stiə(r)/n	ئەو کەسە ی بەسەر چیا دەکەوێ	stew/stju:/v	لەسەر خۆ دەکولێن/دەکولێ
steerage/'stiəri:dʒ/n	پاڤۆر یان ئۆتۆمبیل ئاژۆتن	steward/stju:əd/n	پزیکەر
	شوینی نزیک		۱- چاودیزیکەر
	سوکان- پلە سێ		۲- خەزەتکار
steering-wheel/n	تایە ی ئۆتۆمبیل	stick/stik/n	گۆپال، توول، دار، گۆچان
steersman/n	کاپیتان، سوکان بە دەست	stick/v	۱- بە چەنگال دەگرێ
stem/stem/n	۱- ساقی گۆل		۲- پیوێ دەنوستینێ ۲- زمانی دەردیخ
	۲- پێشمەوی پاڤۆر	sticker/'stɪkə(r)/n	۱- لکێنەر
	۳- رەگی وو شە ۴- قەد		بلیتکی چڕیشاوی ۲- ماندووناس
stem/stem/v	ناھێلن بلۆین- سەرمکوت دەکا	sticking-plaster/n	پلاستەری پزیشکی
stench/stentʃ/n	گەنیو، گەنی یوون		لەزگە
stencil/'stensl/n	ستینسل	sticky/'stɪki/adj	۱- لێنج- بە چرک
stenographer/stə'nɒgrəfə(r)/n	نووسەری دەستخەت		۲- مردنکی بەنازار
	۱- ھەنگاو- شەقاو	stiff/stɪf/adj	۱- رەق
step/step/n	۲- جەین ۲- پلە		۲- گران ۲- بەھیز ۴- بەرەسمی
step/v	۱- دەروا	stiffen/'stɪfn/v	رەق دەبێ/دەکا
	۲- دەماوێ ۲- دەچیتە پێش	stifle/'stɪfl/v	دەخکێنن/دەخکێ
step brother/'stepbrʌðə(r)/n	نەپەر		کێی دەکا
step father/'stepfɑ:ðə(r)/n	نەپەرک	stigma/'stɪgmə/n	لەکە- نیشانە ی
	نەپەر		(بۆتاوانبار) پەلە
step ladder/'steplædə(r)/n	پەڕە ی دووقاچ	stigmatize/'stɪgmətaɪz/v	وەسپێ لایەنی خراپێ دەکا
	قادرە ی بچووک	stile/staɪl/n	لەمپەریکی دارین لەنێوان
step mother/'stepmʌðə(r)/n	باوھێن/زێدک/نەپەر		دوو کێلگەدا/بەردەباز
step sister/'stepsɪstə(r)/n	زەخۆشک	still/stɪl/adj	ھێمن- بێ دەنگ
stereo/'steriəʊ/n	ئامێری ستەرۆ	still/adv	ھێشتا
sterile/'sterail/adj	نەزۆک- بڕینگ- قاقەر	still-born/'stɪlbɔ:n/adj	بەمەردوویی
	پاک		لەدایک بوو
sterility/stə'rɪləti/n	نەزۆکی	stilted/'stɪltɪd/adj	۱- رەق و ناسروشتی
sterilize/'sterəlaɪz/v	۱- لەگراوە ھەلدینن		۲- شیناوی زێدەروویی/رەسمی
	۲- پاکدەکا تەو ۲- تووش نەزۆکی دەبێ	stimulant/'stɪmjələnt/n	بەھیزکەر(دەرمان)
sterling/'stɜ:lɪŋ/n	پارە ی ئینگلیزی	stimulate/'stɪmjələnt/v	ھانی دەدا
	(ئەستەریلیتی)		دەروژنن
stern/stɜ:n/adj	توندو تیز	stimulation/'stɪmjə'leɪʃn/n	ھاندان

starter/'stɑ:tə(r)/n	۱- پشپیکر/ ۲- شاورى دەستپیکردن
	۳- نیشپیکەر ۴- مەزە
startle/'stɑ:tl/v	لەپرە لەناكاوى دەترسینى
startling/'stɑ:tlɪŋ/adj	ترسینەر - سەرسوڤهینەر
starvation/'stɑ:'veɪʃn/n	برسیتى - قات و قېرى
starve/'stɑ:v/v	برسى دەپ/دەکا
state/'steɪt/n	حالت - بارودۇخ
state/n	دەولەت - ویلايەت
state/v	۱- ژيانىكى خۆشگوزەران دەژىت ۲- دەلى - بەیان دەکا
stately/'steɪtli/adj	۱- شىكۆدار ۲- مەزن و دیار
statement/'steɪtmənt/n	۱- بەیان/بەیاننامە ۲- پارەى حیساب ۳- رستەى خەبەرى
statesman/'steɪtsmən/n	پىپاوى سىياسى دەولەت - (سىياسەتمەدار)
static/'stætɪk/adj - n	نەگۆز - نەجولوا/ کارەباى ستاتىك
station/'steɪʃn/n	۱- چەق - خال ۲- وېستگە ۳- پایەى چاڭكى ۴- ئېزىگە
stationary/'steɪʃənri/adj	نەگۆز
stationery/'steɪʃənri/n	ئالەتى بېرۇ/ پىئوسىتىەكانى دامودەزگا/ پەرارگە/ كاغەزگەرى
statistic/'stætɪstɪk/adj - n	ئامار
statistical/'stætɪstɪkl/adj	ئامارىسى
statistics/'stætɪstɪks/n	زانستى ئامار ئامارناسى
statue/'stætʃu:/n	پەيگەر
stature/'stætʃə(r)/n	۱- بەژن ۲- بەما و گرنكى
status/'stetəs/n	۱- پەلو پایە ۲- بارى چاڭكى ۳- پەلوپایەى كۆمەلەيتى
status 'quo/'stetəs 'kwəu/n	

statute/'stætʃu:t/n	پەرۋىسى ھەنوكە ۱- ياساى پەرلەمانى ۲- دەستور
staunch/'stɔ:ntʃ/adj	۱- باۋەر پەتەر ۲- زۆر دىلسۆز
stave/'steɪv/n	گۆچان - تۆپىز
stave/v	پایەى نۆتەى مۇسىقايى
stay/'steɪ/v	۱- دەمىنەتەرە ۲- دەمىنە - بەردەوام دەپن ۳- دەرنانچى - دەمىنە ۴- ئاخەۋى - لە شەۋىن دەپن
stay/n	مانەرە
steadfast/'stedfɑ:st/adj	بىرۋاى پەتەر
steady/'stedi/adj	۱- جىنگىر - پەتەر/ خىزىپەكىنەگۆز
steady/v	پىكى دەخا
steak/'steɪk/n	پارچە گۆشت
steal/'sti:l/v	دەزى
stealth/'stelθ/n	دەزەكرىن
stealthy/adj	لەسەرخۇ ۋەدەزى
steam/'sti:m/n	ئىزىك بولتەرە ھەلم
steam engine/n	شەمەندەفەرى ھەلمى
steamer/'sti:mə(r)/n	۱- ئاشپەز ۲- پاپۇزى ھەلمى
steam-roller/'sti:m'rəʊlə(r)/n	باگرونى ھەلمى/ باگوردانى ھەلمى
steel/'sti:l/n	پۇلا
steely/adj	دەرەق - نەرم نابىن
steep/'sti:p/adj	۱- زۆر لىژ ۲- زۆرگەرە ۳- زۆرگەران
steeple/'sti:pl/n	لوتكە - تىژى بورجى كلىسا
steeplechase/'sti:pl'tʃeɪs/n	پشپىكىنى ئەسپ/ بەسەر لەمپەر بازدان
steeple-jack/'sti:pldʒæk/n	

stagnation

stagnation/stæg'neiʃn/n منگي/تاوسان

staid/sterd/adj شکومند - گران (مرد)

stain/stem/v - n ۱- پلە - لک/رنگ ۲- بویە

stainless/'sternləs/adj پۇلا - بىن خەروش /

stair/stea(r)/n پايە - پلە

staircase/'steəkeɪs/n قالدېرە - پەيزە

stake/steik/n ۱- نەردەوان/بارمە

stale/stel/adj ۲- قازوخ ۳- بەش ۴- گەرم

stalemate/'steɪlmeɪt/v ۱- كۆن - خراپبۇر

stalk/sto:k/n ۲- سارد

stall/sto:l/n خالى سېپوون/بىنبەست

stalemate/'steɪlmeɪt/v خالى سېپوون/بىنبەست

stalk/sto:k/n سالى گەلا - بەلگ

stall/sto:l/n ۱- كوشك

stalemate/'steɪlmeɪt/v ۲- جېنگاي ئارژل بەستلەمە

stall/sto:l/n ۳- پېزى پېشمە نەشان

stallion/'stæljən/n نىر(نېرەي خەسپ)

stalwart/'stɔ:lwɜ:t/adj ۱- دىرېژ و ماسولگەيى ۲- بەرەلە/پاك

stamen/'stemən/n سۆلىنى گول/

stamina/'stæmɪnə/n بەشى نېرەي گول

stammer/'stæmə(r)/n خۆگرتن/شيان

stamp/stæmp/v - n زمانگىرى/

stamp/stæmp/v - n ۱- پېشى لەزمەي دەدا

stamp/stæmp/v - n ۲- مۇرى دەكا ۳- پۇلىكى پۇستەي لېدەدا

stamp/stæmp/v - n ۴- پارەيەك نەخش دەكا

stamp/stæmp/v - n ۵- سېمپايەكى تاپەت پېدەدا

stamp/stæmp/v - n ۱- مۇر - پوول

stampede/'stæm'pi:d/n رانە ئارژەلېك

stampede/'stæm'pi:d/n بەتو دى

stampede/'stæm'pi:d/n ۱- رادەمەستىن ۲- رادەگىرى

stampede/'stæm'pi:d/n ۲- ئارام دەگىرى ۴- دەكاتى

stampede/'stæm'pi:d/n ۱- رادەمەستىن ۲- رادەگىرى

stampede/'stæm'pi:d/n ۲- ئارام دەگىرى ۴- دەكاتى

stampede/'stæm'pi:d/n ۱- رادەمەستىن ۲- رادەگىرى

stampede/'stæm'pi:d/n ۲- ئارام دەگىرى ۴- دەكاتى

stampede/'stæm'pi:d/n ۱- رادەمەستىن ۲- رادەگىرى

stampede/'stæm'pi:d/n ۲- ئارام دەگىرى ۴- دەكاتى

start

۵- رايەك پېنگىنىن ۶- خۇي دەپالئوى

۷- پارەي ... دەدا ۸- وەك خۇي دەمىنىن

۱- كۆشك ۲- مەلگىر ۳- مەلۇست

۱- پېزە

۲- ئاكار ۳- ئاست

standard/adj ئىمۇنەي/ئاسايى/پېزەيى

standardize/'stændədaɪz/v يەكى دەكا

standby/'stændbaɪ/n دەكاتە يەك

standing/'stændɪŋ/adj ۱- يەدەك

standstill/'stændstɪl/n - adj ۲- لايەنگىرى دىسۇز

stanza/'stænzə/n رادەستار -

standstill/'stændstɪl/n - adj وەستار

stanza/'stænzə/n ۱- پەرچە شىعەرىك

stanza/'stænzə/n ۲- كۆپلە

staple/'steɪpl/n دەرىزى كەپس/

staple/v بەرەمى سەرەكى وەت

staple/adj بەرەمى دەپەستىتەرە

star/sta:(r)/n رەسەن/سەرەكى

star/adj ئەستىزە

star/n شىنەيەكى ئەستىزەيى

starboard/'stɑ:bɔ:d/n ئەستىزەي شائۇيى/سېنەما

starboard/'stɑ:bɔ:d/n لاي راستى

starboard/'stɑ:bɔ:d/n پاپۇر و غۇكە

starch/stɑ:tʃ/n ۱- نېشاستە

starch/stɑ:tʃ/n ۲- ياخە چاگكردەمە

starchy/'stɑ:tʃi/adj ۱- ووشكە پەلتار

starchy/'stɑ:tʃi/adj ۲- پەسمى - فەرمى

stare/stea(r)/v چاوى ئىتتىزەدەكەتەرە -

stare/stea(r)/v دىلەتەدەداتىن

stark/stɑ:k/adj ۱- رەق ھەلتور/

stark/stɑ:k/adj روت و سادە ۲- بىسوى

stark/stɑ:k/adj پرىشنگى ئەستىزە

starlight/'stɑ:lɪt/n دەست پېدەكا

start/stɑ:t/v بەرەيى - ئوقرە

start/stɑ:t/v بەرەيى - ئوقرە

start/stɑ:t/v بەرەيى - ئوقرە

start/stɑ:t/v بەرەيى - ئوقرە

sprinkle/'sprɪŋkl/v

دەپژژن

دەپژژن

sprinkle/n

ئاو پۆژن / ئاوپۆژندن

sprint/sprint/v

خېرا غار دەدا

sprout/sprout/v

چېرۆی دەردەکا

spruce/spru:s/adj

جوان پۆش - شېك

spry/sprai/adj - n

۱- وودیا ۲- تەپ، سووک

spurious/'spjuəriəs/adj

پارەى موزەومەر

(پارەى ئاپەوا)

spur/spɜ:(r)/n

۱- لەغاو ۲- قەراغى چيا

۳- خەلات

spurt/spɜ:t/v

۱- زیاد مەول دەدا

۲- بۆلتىسە دەسپىنى، گېر دەگىرى

sputink/n

مانگىكى دەستكردى روسى

spy/spai/n

سىخوور

squabble/'skwɒbl/n

شەرە مەدال،

شەپ لەسەر تىشتى پوچ

squad/skwɒd/n

تېپ (كۆمەلىكى سەربازى)

squadron/'skwɒdrən/n

پۆل (فروگە) (دەريايى)

squalid/'skwɒlɪd/adj

پېس - روورەش - شەپپۆ

squall/skwɔ:l/n

۱- ئېشى و ترس ۲- زىيان

squally/adj

رۆژىكى بارانلوى بىرسكاوى

squalor/'skwɒlə(r)/n

كلۆلى

squander/'skwɒndə(r)/v

لەكېسى دەدا

خەرجى دەكا - بەقېر دەدا

square/skweə(r)/n

۱- چوارگۆشە

۲- گۆرەپان ۳- چوارىنە (ماتماتىك)

squash/skwɒʃ/n

ھاپاۋ - گوشراۋ

squash/v

بېدەنگى دەكا - دەھاپى - دەگوشى

squat/skwɒt/v

چوارمەشقى دادەنىشى،

لەسەر چېچكان دادەنىشى

squat/v

زەوى خەلكى داگېر دەكا

squawk/skwɔ:k/v

واقەواق دەكا -

قېرەقېر دەكا - ئالەمال دەكا

squeak/skwɪ:k/n

۱- قېردى بانندە

۲- چېرەى دەرگا ۳- زىكە زىك

squeaky/n

دەنگىكى تېژ

squeal/skwɪ:l/n - v

دەقېژژن

زمانى لە ھاۋىكەى دەدا

squeamish/'skwi:mɪʃ/adj

۱- زوودلى

تىكەدەچى ۲- زوۋ دەبووریتەمە

squeeze/skwɪ:z/v

دەيگوشى -

دەپېلىقېننى - دەپىشلى

squint/'skwɪnt/v

چاۋى خېل دەپن

سىبىر بى چاۋى دەكا تا باشتى بېيىنى

squire/'skwaɪə(r)/n

لەدەولە مەندەكانى گوند (كوڭخا) - زەۋىدار

squirm/skwɜ:m/v

۱- خۆزى يادەدا

۲- ھەست بە شەرمەزارى دەكا

squirt/skwɜ:t/v

(شەرىقەى دەرىزى ئى دەدا

stab/stæb/v

خەنجەرى ئېدەدا

stability/stə'bilɪti/n

سەقامگىرى -

جىگىر - ئەگۆز

stabilize/'steɪbəlaɪz/v

جىگىر دەپن

سەقامگىر دەپن

stable/steɪbl/adj

توند

stable/n

ئاخۇر - تەۋلە

stack/stæk/n

قۇمەت

stack/n

كۆمەلە يەككى گەۋرە

stadium/'stædɪəm/n

گۆرەپانى وەرەزى

staff/stɑ:f/n

۱- گۆچان - گۆپال

۲- پېنج دېرى يەكسانى نۆتەى مۇسىقا

۳- دەستەى جەنگى ۴- دەستەى گارگېرى

stag/stæg/n

ئېرەى ئاسك

stage/stæɪdʒ/n

۱- سەكۆى و تارخوئندەمە

۲- تەختە شانۇ ۳- قۇناغى پەرەسەندەن

۴- وېستگە

stagger/'stæɡə(r)/v

بەلادەى

stagnant/stæg'nənt/adj

ئارى مەنگ

چەقېۋ/بارى ئابورى ئاۋساۋ

stagnate/stæg'neɪt/v

مەنگ دەپن

spittle		spring
spittle/'spɪtl/n	لټ، تڼ	کچوک
splash/splæʃ/n	ناوړشټن	پچر کچوک
splash/v	ناوډهر شټن	پچر پچر
splendid/'splendɪd/adj	زیرمک-قمشمنگ	شانه‌ی (قورمه)
	بهرز- نایاب	۱- رابواردن
splendour/'splendə(r)/n	گرنگی/	۲- وهرزش
	شکزی/شوق	۳- پیاوړتیا قسه خوښ
splice/splice/v - n	کوټایی دوو	۴- لمری لادهرنکی بایولوژی
	شت دمکه پمینه یه	وهرنشومان
splint/splɪnt/n	گرتنمور (پزیشکی)	sportsmanship/'spɔ:tsmənʃɪp/n
	بهیتانی	گیانی لیبورډن
splinter/'splɪntə(r)/n	پرشی بزمباو	گیانی وهرزشکارانه
	شووشه	۱- پهنه- حال- نوخته
split/splɪt/n	درز- شق، قهله شاندن	۲- زیږه‌ی پیست ۲- شوین ۴- دلوپ
split/v	۱- ده‌قلیشینی- درز دوبا	spotless/'spɒtləs/adj
	۲- زماني لیده‌دا- نهیني دهرکینن	بیگدر
splutter/'splʌtə(r)/v	به‌خیزایی	spotlight/'spɒtlaɪt/n
	قسه دمکا	تیشکی سر
spoil/spɔɪl/v	۱- پیسی دمکا	نه‌کتران(شانون)
	بۆگه‌ی دمکا- تیکي دودا	spotty/'spɒti/adj
	۲- تینو دهری	دموچای قنچکاری
spoke/spəʊk/v	قسه‌ی کرد	spouse/spaʊs, spauz/n
spokesman/'spəʊksmən/n	نورگان،	جووت- ماوئف،
	ناخاوتنکر	زن/میرد
sponge/spʌndʒ/n	۱- نیسفه‌نج ۲- دوشه‌ک	spout/spaʊt/n
	۲- جزره کینکی ناسکه/کینکی نیسفه‌نجی	۱- لیشاو ۲- مه‌سینه
	۴- گیانه‌وهرنکی ناوی	۳- مه‌لقولان
sponger/'spʌndʒə(r)/n	مشه‌خور-	sprain/spreɪn/v - n
	دارگران	با دودا
sponsor/'sponsə(r)/n	دایه‌ن، به‌خپوکر	sprawl/sprɔ:l/v - n
	گهرمنی دهر، وهسی	پالده‌کروئ
spontaneity/'spɒtə'neiəti/n	له‌خوړه‌یی	spray/spreɪ/n
spontaneous/'spɒn'teɪniəs/adj	له‌خوړه‌یی	۱- سپرای
	له‌خوړه‌یی	۲- عه‌تردان ۳- تږی ماسی
spool/spu:l/n	به‌کره‌ی دروومان/	spread/spred/n
	شریتی چاپکر	بویه‌ی دیوار-
		فرشی پاخستن
		spread/v
		داده‌پوشن- پلاو دمکاتوره
		spree/spri:/n
		کهیف و سهیف، سهرقان و
		ده‌ستبلو
		sprig/sprɪg/n
		لقه دارنکی به‌گول و په‌ک
		sprightly/'sprɪtli/adj
		بیرتیز-
		چوست و چالاک
		spring/sprɪŋ/v
		باز دودا، شق دوبا
		spring/n
		۱- بهار
		۲- کانی ۲- سپرنګ ۴- ناسک

speckleless

speckleless/adj زۆرپاك- بىن پەلە، بىگەرد

spectacle/'spektəkl/n ۱- دىمەن

۲- نەپەشلىكى كەشتى ۲- چاۋىلە

spectacular/spek'tetə(r)/adj

قەشقەنگ سەرسۈپەتەر

spectator/spek'tetə(r)/n بېنەر/

تەماشاكەر

spectre/'spektə(r)/n خىو (شىخ)/ تارمايى

spectrum/'spektrəm/n چەپكە تىشك/

پەنگ

speculate/'spekjuleit/v ۱- تېزادەمىتى

۲- مامەلە دەكا

speculation/'spekju'leɪʃn/n

۱- خەملاندن ۲- تېزپامان

۳- پارەگۈزىنە- مامەلە

speculative/'spekjələtɪv/adj

لىكۈلىنەمە تىۋرى

speculator/n مامەلەكەر لەبازارى بازىگامى

sped-speed/v خىزا پۇيى

speech/spi:tʃ/n ۱- قەسە، ناخاۋەتن ۲- وتار

speechless/adj توۋرە/قەسەي پىن ناكرى

ۋان

speed/spi:d/n خىزايى

speed-limit/n خىزايى ديارىكرار

speedometer/spi:'dɒmɪtə(r)/n

خىزايى ژمىر

speedy/'spi:di/adj خىزا- بەپەلە

spell/spel/n ۱- دۇعا ۲- ماۋەدەك

spelling/spelɪŋ/n ھىنچە- پىنووس

spend/spend/v ۱- خەرج دەكا

۲- ماندوۋدەپى ۳- كاتلىكى بەسەردەبا/دەچىن

spendthrift/'spendθrɪft/n خەرجكەر/

دەستبىلاۋ

sperm/spɜ:m/n ئاۋى پىيا (تۇماۋ) تۇر

spew/spju:n - v رشانمە

sphere/sfɪə(r)/n ۱- خې- تۇپ

۲- گۈزەپان- كىلگە

spiteful

spherical/'sferɪkl/adj شىۋەمەكى خېر

spice/spaɪs/n بەھارات- بېبەرى

ۋشك (تەقتى)

spicy/adj (خوارىنى) تەقت

spider/'spaɪdə(r)/n جانجالاۋكە

spike/spaɪk/n ۱- بىزمارى ئوۋك تىۋ ۲- دېك

spill/spɪl/v دەرۋى/دەرۋىنى/دەكەرى

spill/n ۱- كەۋەن لەسەرىشتى ئەسپ

۲- چەلدار ۳- پۇدان

spin-spun/v رەستى/خولاندى

spinach/'spɪnɪʃ/n سېنىناخ

spindle/'spɪndl/n تەشى/ستورن

spin-driver/n ئامىرى ۋوشكەردەمە

spine/spaɪn/n ۱- بېرپەرى پىشت

۲- پىشتەمەرى كىتېپ

spineless/'spaɪnləs/adj پىياۋىكى خاۋ/

تەسنىۋكە، شەرمەن

spinning-wheel/n تەشى

spinster/'spɪnstə(r)/n قەيرەكچ

(شۈنەكەردە)

spiral/'spaɪrəl/adj - n لولپىنچ/لول

spire/'spaɪə(r)/n تىرى گۈمەتى كىلىسا،

لوتكەى ھەپەم

spirit/'spɪrɪt/n ۱- رەج

۲- كەسايەتى ۳- خىو ۴- كورە-گەۋە

۵- جەرىزەمى- ئازايەتى

۶- گىۋل-خولق

۷- ۋرە ۸- ئارەق ۹- سېرتۇ

spirited/'spɪrɪtɪd/adj چالاك

spiritual/'spɪrɪtʃuəl/adj

پىياۋى روحانى- ۋەرمەز/رۇخىي- ئايىنى

spiritualist/'spɪrɪtʃuəlɪst/n ئەۋكەسەمى

روح دىنىيەتە قەسە/پۇخانىي

spit/spɪt/n ۱- تەف

۲- شىشى گۆشت بېزاندن

spite/spaɪt/n كىنە- دىلپىسى

spiteful/'spɪtfl/adj كىنە لەدل

soup

soup/su:p/n	شورپا، سوپ
sour/'sauə(r)/adj	۱- ترش ۲- تیز- بهدر هفتار ۳- ترش او
source/sɔ:s/n	۱- کانی ۲- سرچاوه- کارگه
south/sauθ/n	باشوور
southerly/'sʌðəli/adv	بای باشوور
southern/'sʌðən/adj	باشووری/ خملکی باشوور
southwards/'sauθwədz/adv	بهره باشوور
souvenir/'su:və'niə(r)/n	خلات- یادگاری
sovereign/'sɒvrɪn/adj	۱- شان شاه- شاه- شاهزاده ۲- دسه لاتی بن سنوور
sovereignty/'sɒvrənti/n	۳- لیره یه کی فینگیلینی زب ۴- نایاب دسه لاتداری، سهروری
Soviet/'səuvjet/n	سوفیات
sow/səu/v	تو دمجینی
sow/sau/n	مینیهی بهراز
soya bean/'sɔɪə bi:n/n	پاقلهی سویا
space/speɪs/n	۱- ناسمان- بوشایی ۲- بوور- شوین ۳- ماوه- بیاف
spacious/'speɪʃəs/adj	شونینکی فراوان
spade/speɪd/n	۱- خاکه ناس- بیل ۲- کاغزی قورمار
span/spæn/n	۱- بوست- بوست ۲- ماوه یه کی دیاریکراو
spank/spæŋk/v	۳- جووته هیستر/له سپ- ماین ۴- پرد
spanner/'spænə(r)/n	شپازلله یه کی لئندها
spar/spa:(r)/n	نیسپانه داری نا/مه چک
spare/speə(r)/adj	۱- یه دهک ۲- زیاد له پنیویست لاوان
sparing/'speəriŋ/adj	له سه ره خ

speckle

spark/spa:k/n	پرشک (ناگر)
sparkling-plug/n	۱- مومی داگیرسان ۲- پلاکی فوتمییل
sparkling/adj	درو شایه وه، به پرورش
sparrow/'spærəu/n	چوله که/کیشکه
sparse/spa:s/adj	پرچنکی ته نک و پرش و بلاو
spasm/spæzəm/n	گیان دامیززان (تشنج)، قولنج کردن
spasmodic/spæz'mɒdɪk/adj	دامیززاو
spastic/'spæstɪk/adj	دامیززاو
spatter/'spætə(r)/v - n	۱- پرش و بلاو ده بن ۲- دلزیه دهکا میلکهی ماسی و بوق قسهی دهکا
spawn/spɔ:n/n	ووتارینزده نگاومر
speak/spi:k/v	تیر/م
speaker/'spi:kə(r)/n	تایبهت
spear/spiə(r)/n	۱- پسپوژ ۲- پزیشکی پسپوژ
special/'speʃl/adj	بهره می
specialist/'speʃəlɪst/n	تایبهتی
speciality/'speʃi'æləti/n	پسپوژی له بابه تیک و مرده گری
specialize/'speʃəlaɪz/v	به تایبهتی
specially/'speʃəli/adv	چهشن- جوژ
species/'spi:ʃi:z/n	دیاری کراو- تایبهت
specific/spə'sɪfɪk/adj	وسف- نیشان، دیار کردن دیاری دهکا/ له خو دگرئ
specification/'spesɪfɪ'keɪʃən/n	نمونه
specify/'spesɪfaɪ/v	له روخسار راست و
specimen/'spesɪmən/n	ناوهوژک درو/گومراکمر
specious/'spi:ʃəs/adj	خال- گهر دیک/پهله
speck/spek/n	پهله، خال
speckle/'spekl/n	

soluble/sɒljəbl/v

دەتوینتەو

solubility/sɒljuˈbɪləti/n

توواوەیی

soluble/sɒljəbl/adj

زور دەتوینتەو

solution/səˈluːʃn/n

۱- شیکاری

چارەسەر ۲- تەوانەو ۳- گێراو

solve/sɒlv/v

چارەسەر دەکا

solvent/sɒlvənt/adj

ماددەییەکی توینەر

somber/ˈsɒmbə(r)/adj

تاریک- پووکێژ

some/səm/adv-adj-pron

۱- هەندیک

۲- دانەمەزراو ۳- زۆر زۆر ۴- نزیکە

somebody/ˈsəmbədi/n - pron

یەکیک- کەسێک

somehow/ˈsəmhəu/adv

بەهەر رێگایەک

someone/ˈsəmwən/pron

هەركەسێک

somersault/ˈsəməsɔːlt/n

۱- تەقلەیدان

۲- گۆڕانی بنەڕەتی

something/ˈsəmtʰɪŋ/n

هەرشتێک

sometime/ˈsəmtaɪm/adv

لە وەختێک

لەپێشوو- پێشان

sometimes/ˈsəmtaɪmz/adv - adj

هەندیک جار

somewhat/ˈsəmwɒt/adv

تەقەدەریک

زیاتر

somewhere/ˈsəmwɛə(r)/adv

لە هەر شوێنێک

sommambulist/sɒmˈnæmbjəlɪst/n

شەوگەر (لەخەودا)

sommolent/adj

خەوالو/ خەوێخەر

son/sən/n

کۆب

sonata/səˈnɑːtə/n

سۆناتە

song/sɒŋ/n

گۆرائی- سەرو

sonic/ˈsɒnɪk/adj

دەنگدار

sonnet/ˈsɒnɪt/n

چامەییەکی (۱۴) نێو

soon/suːn/adv

۱- بەم نزیکانە

۲- هەرزوو ۳- باشتەر وایە

soot/suːt/n

سۆتەک- خۆلەمیش

soothe/suːð/v

هێمن دەبێتەو

ئێشی دەشکێ

۱- نانێکی خووساو ۲- بەرتیل

sophisticated/səˈfɪstɪkətɪd/adj

ئالۆز

soprano/səˈprɑːnəu/n

سۆپرانۆ

بەرزترین دەنگی گۆرائی وێن- ئاڤرەت

sorcerer/ˈsɔːsərə(r)/n

سەحیرباز/ جادوگر

sorcery/ˈsɔːsəri/n

سەحیر/ جادوو

sordid/ˈsɔːdɪd/adj

پیس، بێ قیمەت

sore/sɔː(r)/adj

ئازارای- بەئیش

sorely/adv

تەقەدەریکی مەزن

sorrow/ˈsɒrəu/n

ناخ- ئەفسووس

sorrowful/ˈsɒrəʊfl/adj

خەمبار- دامار

sorry/ˈsɒri/adj

۱- پەشیمان ۲- کۆژ

sort/sɔːt/n

چەشن- پۆل- جۆر

sort/v

جودا دەکا تەو- رێک دەکا

sorter/ˈsɔːtə(r)/n

نامە لێککەرەو

(پۆستەچی)

S.O.S/ˈes əʊ ˈes/n

بانگەوازی

فریادکەوتن

sot/sɒt/n

هەمیشە سەرخۆش

sought-seek/v

گەرا

soul/səʊl/n

۱- رۆح

۲- نموونە ۳- مۆژ- تەک

soulful/ˈsəʊfl/adj

زۆر بەسۆزە

هەستدار

soulless/ˈsəʊlləs/adj

بێ هەست/ بێ رۆح

sound/saʊnd/adj

۱- ساغ

۲- متمانە پێکراو ۳- تەوا- قوول

sound/v

۱- قوڵایی دەریا تاقیدەکا تەو

۲- دەپشکێ

sound/n

دەنگ

soundly/adv

بەتەواوی سەركەوت

soundproof/ˈsaʊndpruːf/adj - v

دەنگەر- کێکەر

sound-wave/ˈsaʊndweɪv/n

شەپۆلی دەنگ

soapy/'səupi/adj	گیراوی سابون/ کەلار/سابونای	solar/'səulə(r)/adj	هەتاوی
soar/sɔ:(r)/v	دەفری	sold-sell/v	فروشتی
sob/sɒb/v	هەناسەیی هەلەمکێشی/دەگری	solder/'səuldə(r)/n	تەل نەجیم کردن
sober/'səubə(r)/adj	۱- وشیار- بەناگ ۲- هێمن- ناچوڤ	soldier/'səuldʒə(r)/n	سەرباز
sobering/'səubəriŋ/adj	گران- رەسەن	soldierly/'səuldʒəli/adj	رەفتار- ئازا
sobriety/sə'braɪəti/n	رەسەنی- گرانی	sole/səul/n	۱- پاچنە/ناوپی ۲- نەهەل ۳- ماسی پەکی لاکی شەیی/پە ماسی
soccer/'sɒkə(r)/n	تۆپین	sole/adj	تەنە- ئێک- یەک کەسی
social/'səʊʃl/n - adj	کۆمەڵە یەتی- جەلکی	solely/adv	بەتەنە
sociable/'səʊʃəbl/adj	خۆش مەشرەب- هاوپی	solemn/'sɒləm/adj	گران- سام گران
socialism/'səʊʃəlɪzəm/n	رێبازی	solemnly/'sɒləmli/adv	ئاهەنگینی
socialist/'səʊʃəlɪst/adj	شۆسیالیستی		گەرەو شایستە شکۆدار
socialist/'səʊʃəlɪst/adj	شۆشیالیست	solemnize/'sɒləmnaɪz/v	
society/sə'saɪəti/n	۱- کۆمەڵگا ۲- پێکەوتن/پێکەوتن ۳- کۆمەڵگای بەرز ۴- دەستە	solicit/sə'lisɪt/v	بە هەبەتی دەکا ۱- دەپاڕێتەو ۲- داوای نیشی خراپی/ئێدەکا
sock/sɒk/n	۱- گۆزەوی کورت ۲- ناوکەف	solicitor/sə'lisɪtə(r)/n	پاڕێزەری راوێژکار
socket/'sɒkɪt/n	۱- سوکت/جینی پلاک ۲- کون	solicitous/sə'lisɪtəs/adj	۱- سوورە لەسەر یارمەتی ۲- نێگەران
sod/sɒd/n	۱- مێرگ ۲- زێد ۳- لوتی	solicitude/sə'lisɪtju:d/n	بایەخ پێدان/جینی بایەخ
soda/'səʊdə/n	سۆدەناوی کەفەر	solid/'sɒlɪd/adj-n	۱- رەق ۲- لال ۳- بەهێز ۴- پاک ۵- ئەندازەیی بەرجەستە: درژێ- پانی- ئەستوری ۶- بێ برانەو ۷- بەکۆی دەنگ
sodden/'sɒdn/adj - v	جلی تەر- هەویر	solidarity/sɒlɪ'dærəti/n	هاوکاری
sodium/'səʊdiəm/n	سۆدیۆم (کان)	solidify/sə'lɪdɪfaɪ/v	دەمەین/رەق دەبن
sofa/'səʊfə/n	دییوان- تەختە/قەنەفە	solidity/sə'lɪdəti/n	رەقی
soft/sɒft/adj	۱- نەرم ۲- بێ مێشک ۳- دەنگێکی نەرم	soliloquy/sə'lɪləkwɪ/n	قەسەلەگەن خۆدا کردن (وورته ورت)
soft-boiled/adj	هێلکە پەکی نیوہ پاککراو/ نیوہ کۆلۆ	solitary/'sɒlətri/adj	تەنە- بێکەسی
soften/'sɒfn/v	نەرمی دەکا	solitude/'sɒlɪtju:d/n	تەنەایی/گۆشەگیری
soft-hearted/'sɒft'hɜ:tɪd/adj	بەسۆز- دڵنەرم	solo/'səʊləʊ/n	ئاوازیکی تاکەکەسی
soggy/'sɒgi/adj	شەیدار/تەپ	soloist/'səʊləʊɪst/n	کەمانچەژەن
soil/sɔɪl/n	خاک- زەوی- خۆل		
sojourn/'sɒdʒən/n	مانەو- ئاکنجی بوون		
solace/'sɒləs/n	پرسە/بەهی-		

smoke/v جگاره دهکښن - دوکڼ دهکاتهوه

smoker/'sməukə(r)/n جگهرهکښ

smoky/'sməuki/adj پړ لمدووکڼ/ دوکله لوری

smooth/smu:ð/adj ۱- نمر

۲- ناسان - ساکار ۲- خوښ

smother/'smʌðə(r)/v ۱- همناسه

دهېړۍ ۲- دموکړننیتوه

۳- دشاریتوه

smoulder/'sməuldə(r)/v بهمیواشی

دمسووتن

smudge/smʌdʒ/n پهلې (مهرهکې)

smug/smʌg/adj شانازی بهخوگر

smuggle/'smʌgl/v شمعګی بهقاچاغ

دهېا/دینن

smuggler/'smʌglə(r)/n قاچاغچي

smut/smat/n ۱- تمې

۲- نهخوښی دانویله ۲- قسهی ناشرین

smutty/'smati/adj ۱- هوای دوکله لوری/

تمې ۲- ناشرین

snack/snæk/n پاروو/ژمېنګی بچوک

snag/snæg/n ۱- کړپکه ۲- قه ۳- تګره

snail/sneɪl/n لورلېنچ

snake/sneɪk/n مار

snap/snæp/v ۱- شریقهی لټوه دی

۲- بهدنگهوه دانهڅا ۲- (په نجهکانی) دتهقینن

۴- به دزیږهوه گرههک دموکړن ۵- گرهه ی لټوده

snappy/snæpi/adj چالاک

snare/sneə(r)/n داو- تله

snarl/snɔ:l/v ددانې چې دهکاتهوه

snatch/snætʃ/n رهاندن/دزی

snatch/v دهقینن/ددهزنن

sneak/sni:k/n زمان لیدهر

sneer/sniə(r)/v گالته ی پړ دهکا

sneeze/sni:z/n - v پړمین/دهپړمین

snide/snaɪd/adj پلار- ر مخنه

sniff/snɪf/n بوښی دهکا- هلهدهمژي

snigger/'snɪgə(r)/n ۱- نوکتههکې خراب

۲- پیکه نیننې شاراوه

snip/snip/n ۱- پارچه کاغز

۲- گرویهک/همرزان بهما

snipe/snaɪp/v تهقه له دوژمن دهکا

sniper/snaɪpə(r)/n قهمناس/نیشانهشکین

snivel/'snɪvl/v ۱- هر دموکړن و

نابړنیتوه ۲- چلم لهلووتی دی

snob/snob/n لووت بهرز/بهفین

snobbery/'snɒbəri/n لووت بهری

snobbish/'snɒbɪʃ/adj خو بهزل زان

snoop/snu:p/n خوهلهقوورتانندن

snooze/snu:z/n پشپههخو- سرهخو

snore/sno:(r)/n - v پرخهپرخ/

پرخهپرخدی

snort/snɔ:t/n دمنګی نهسپ/لنهفن

پرخه، پرخه پرخ

snot/snɒt/n چلم

snout/snaʊt/n کهپوو/ لومو، قهپوز

snow/snəʊ/n بهفر

snub/snʌb/n سرزمشت/ تیخوپین

snub/snʌb/v بهبېن نهدهبی مامله ی

لهکڼ دهکا/ سرزمشتی دهکا

snuff/snʌf/n پړمیننر (توتنی ناو لووت)

snug/snʌg/n ۱- فینک/گهرم وخوښ

۲- چلی (رټک وپیک) ۳- شیاو

snuggle/'snʌgl/v پالدهکموئ

مندال (منال ژیر کردنهوه)/ خو ی پړ گهرم

دهکاتهوه

so/səʊ/adv - adj - pron - conj ههتا نیستا

شادم بهینیتن - مالناو- ههتاکو/ناوهه/زور

soak/səʊk/v تهری دهکا- دموخوسینن

سابوون

slender/^lslendə(r)/adj بهرڻ رڼڪه

ناوڦه ٻاريڪ

slick/slik/adj لوس

slim/slim/adj لاواڙ- هيچ و پوڇ- ڪم

slit/slit/v - n ڊرڻ- ڪڙڻ/دهڪا تهوه- دهڊي

slog/slog/v ۱- بهتوندي لڏي دهڏا

۲- بهچاڪي ڪاري دهڪا

slogan/^lsləʊgən/n دروشم

slop/slop/n - v دهڙي

slope/sloʊp/n - v - adj لڙي- نشينو

sloppy/^lslopi/adj ريڱا بهڪي ڦوپاويsloppy/^lslopi/adj ناووردين

slosh/sloʃ/n ناوي پيس- ميز

۲- خوارڊني شله- بڙ بهراز

slot/slot/n ۱- درز- ڪوئيڪي تنگ ۲- خانه

sloth/sloʊθ/n ۱- بين هڙي ۲- ته ميهلي

۳- شيردرنگي نه ميرڪيه

slothful/^lsləʊθf/adj ته ميهل

slouch/slaʊtʃ/v بين تاقهت دهچي بهرڙوه

slough/slaʊ/n ۱- زڻگاو ۲- پيستي

مردو (مار)

slovenly/^lsləvnli/adj - adv ناريڪه/

به ناريڪي

slow/sloʊ/adj - adv - v هيواش- هيڏي

slowly/^lsləʊli/adv بههيواشي

slowness/sloʊnəs/n لهسرخوي

slow-witted/adj ده بهنگ، نهزان

sludge/slʌdʒ/n پيسي بني بير/ناوهرڇ

sluggard/n - adj شل و شيواو/

خاو/بين تاقهت

sluggish/^lslʌgʃ/adj مڱگ/ڪڙ ڪڙ

sluice/slu:s/n - v دروازي ٿاو (ٿاوبند)

slum/slam/n گهرهڱي هڙاري پيس

slumber/^lslʌmbə(r)/v پالدهڪوئ-

دهنوئ

slump/slʌmp/v ۱- بهتوندي دهڪوئيه

سمر زهوي ۲- (نرخ) داد بهري

slung/slʌŋ/v بهري ڪردهوه/دهريهڙا

slur/slə:(r)/v ۱- قسهڪاڙي بياش دهريهڙي

۲- بهچاڪي بهلايدا تيڏهه پيري

slush/slʌʃ/n بهفري توواوه

slut/slʌt/n ڙنيڪي ته ميهلي پيس

sluttish/adj ڙنيڪي چل و بهرڪ ناريڪ

sly/slaɪ/adj فيلباز

چاوداگرتن

smack/smæk/v ۱- زللهي ليندا

۲- ٻوڪسي ليندا

smack/n ۱- زلله ۲- بهلهمي ماسي گرتن

small/smɔ:l/adj بچوڪ

small-arms/^lsmɔ:lɑ:mz/n چمڪي سوبوڪsmall-change/^lsmɔ:lʃeɪndʒ/n خوردهsmallpox/^lsmɔ:lپoks/n ناو له

smart/sma:t/adj ۱- نازاريڪي تيرڙ

۲- زيرهه ۳- شيڪ- قور- ڪوڪ

smart/v همست به نازاريڪي تيرڙ دهڪا

smarten/^lsmɑ:tn/v خوي جوان دهڪا

smash/smæʃ/v ۱- دهشڪيئي- ووردي دهڪا

۲- بهتوندي لڏي دهڏا

smattering/^lsmætərɪŋ/n زانيارهه ڪي ڪم

دورناسين

smear/smɪə(r)/v چهوري دهڪا

smell/smel/n ۱- ههستي بون ڪردن ۲- بون

smell/v بون دهڪا- بوني لڏي

smile/smaɪl/n - v خندهه/خندهي دي-

خندهي بڙ دهڪا

smirch/v - n پيسي دهڪا/پهله

smirk/smɜ:k/n خندهي شانازي بهخو ڪردن

smith/^lsmɪθ/n ناسنگرsmithy/^lsmɪθi/n دوڪاني ناسنگري

smog/smɒg/n تهمي دوڪه لاوي

smoke/sməʊk/n ۱- دوڪه ل

۲- تووتن/جگار هڪيشان

skin/skɪn/n

پىست

skin-diving/n

مەلەوانى بن خاۋ

skinfint/skɪnfɪnt/n

پىسكە-رەزىل

قرچۇك

skinny/skɪni/adj

لاۋز-ئىسك و پىست

skip/skɪp/n - v

بازدان/بازدەدا

skipper/'skɪpə(r)/n

كاپتن (پاپۇپ)

skirmish/'skɜːmɪʃ/n - v

شەپ-پىگدادان

skirt/skɜːt/n

۱- تەنورە ۲- داۋىن- قەراغ

skit/skɪt/n

دېمەنكى پىگەن(شانق)

skulk/skʌlk/v

دەشارىتەۋە- بەدزى دەپوا

skull/skʌl/n

كەللە سەر

skunk/skʌŋk/n

بوۋدەلە، ئاۋەلىكى

ئەمەرىكىيە ئە كاتى مەترىسدا بۇنىكى

گراى لىۋەدنىت.

sky/skaɪ/n

ئاسمان

skylark/'skaɪlɔːk/n

تەرىكى ئاۋاز

خوڭنە (قوتبۇرە)

skylight/'skaɪlaɪt/n

دەلاقەى ژور

skyscraper/'skaɪskreɪpə(r)/n

ھەۋىر- بۇلەخانەى درىژ

slab/slæb/n

دارىكى ئەستور و راست

slack/slæk/adj

۱- تەمبەل

۲- مەنگ- سارد ۳- خاۋ

slacken/'slækən/v

ھىۋەردەكەتەۋە/

شل دەكەتەۋە

slacker/'slækə(r)/n

تەمبەل- تەۋەزەل

slacks/slæks/n

پانتۇل

slag/slæɡ/n

پاشەرۇك

slagheap/'slæghep/n

كۆفەك

slake/sleɪk/v

۱- تىردەپى

۲- دەيگۇڭنىتەۋە ۳- لاۋازى دەكا

slam/slæm/v

بە قايم پىۋە دەدا

slander/'slændə(r)/n

دروۋ دەلەسە-

بوۋختان كردن

slandorous/'slændərəs/n

بوۋختانكەر

slang/slæŋɡ/n

زمانى پەشەخەك-

زمانى سەربازان

slant/slənt/n

۱- لىژاىى ۲- تىپوانىنىكى

تايىبەتى

slap/slæp/n - v

زلە-شەق/شەق اىدەدا

slapdash/adv - adj - n

بىگۇندان

slapstick/'slæpstɪk/n

قەشەمەر- گالته چى

slash/slæʃ/n - v

برىنىكىقوۋل/

۱- برىنىلىدەكا ۲- جەلدە دەكا

slate/sleɪt/n - v

بەرد/تەختە/تەختەبەردىن

رەخەنى توندى لى دەگرى

slaughter/'slɔːtə(r)/n - v

قەسابخانە-

كوشتن

slaughterhouse/'slɔːtəhaʊs/n

شوۋنى قەسابخانە/ سەربىر

slave/sleɪv/n

كۆپلە- بەندە

slavery/'sleɪvəri/n

كۆپلەمتى

slavish/'sleɪvɪʃ/adj

مەنگەچ

slay/sleɪ/v

سەرى دەپرى

sledge/sledʒ/n

گالىسكە

sledgehammer/'sledʒ hæmə(r)/adj

چەكوشى قورسى دەسكدرىژ

sleek/sliːk/adj

پرچى نەرم

sleep/sliːp/v

دەنۋى- پالەكەۋى

sleeper/'sliːpə(r)/n

۱- نوۋستور

۲- فارگۇنى نوستن

۳- گالىسكەى ھىلى ئاسنى پر سەرىن

sleepiness/'sliːpɪnəs/n

باۋىشك

sleeping-bag/n

جانتاى نوۋستن

sleepless/'sliːpləs/adj

شەۋنخوۋن/بىنخەۋ

sleepwalker/'sliːpwɔːkə(r)/n

شوگەر

sleepy/'sliːpi/adj

خەۋالۋو

sleet/sliːt/n

بارانى بەيەفر

sleeve/sliːv/n

چەك/قوۋل/باسك پۇش

قاۋغى قەۋانى مۇسىقا

sleight-of-hands/n

سىحرىزى

- دانسوزى
sinecure/'sɪnɪkjʊə(r)/n ۱- پاره يه كى باش له
پايمه كى بى ماندوويوون
sinew/'sɪnju:/n ۲- دهمار/ماسولكه
sinful/'sɪnfl/adj ۱- شهرانى - تاوانبار
sing/sɪŋ/v ۱- گوزانى ده چزى
singe/'sɪndʒ/n ۲- سووتانىكى سووك
singer/'sɪŋə(r)/n ۱- سترانىيژ
single/'sɪŋɡl/adj - n - v ۱- ته نيا
۲- يه ك كسى/له مفرى ۳- بى ژن
single-handed/adj - adv ۱- يه كده سى / تعنبايى (بى يارمىتى كس)
single-minded/adj ۱- خوتىرختنكس بى يه ك نامانج
singlet/'sɪŋɡlət/n ۱- فانيله بى قول
singular/'sɪŋɡjələ(r)/adj ۱- تاك
۲- نه ماسراو - نه باو ۲- هلكوتو
singularity/'sɪŋɡju'lærəti/n ۱- نه ماسراوى/هلكوتن
sinister/'sɪnɪstə(r)/adj ۱- شوم - بى خيز
sink/sɪŋk/v ۱- نووقم ده بى
sinner/'sɪnə(r)/n ۱- تاوانبار - هلكس
Sinn fein ۱- بزاو و پىكخراونكى سياسيه له
سالى ۱۹۰۵ له ئېرله ندا دامەنزراوه، داواى
حكومه تىكى كۆمارى سەريەخۇ دهكا.
sip/sɪp/v ۱- قووم لىدهدا
siphon/'saɪfn/n ۱- بۆرى سىفون
sir/'sɜ:(r)/n ۱- گموره/بەريز ۲- نازناو
siren/'saɪrən/n - adj ۱- پەرى دەريا
(نافرەتى بالدا)
۲- فېكه كى ئاگا داركردنەوه
sirloin/'sɜ:lɔɪn/n ۱- گۆشتى رانى مانگا
sisal/'saɪsl/n ۱- لىفكه
۲- دروستكەرى گوريس
sissy/'sɪsi/n - adj ۱- نافرەتانه - ژنانه
sister/'sɪstə(r)/n - adj ۱- خوشك
۲- سىستەر ۳- خوشكى دىنى
sister-in-law/n ۱- دش - براژن
- ۱- ومكو خوشك، خوشكانه
۲- دەمىنى (له جى) ۳- تاقي كىردنەوه دهكا
۴- كۆده بىتەوه
۱- پارچه زەوى ۲- جى
۱- ئاكنجى - نىشته جى
۲- دانىشتنى لەبەردەم وىنه يەكيش
۳- خوول ۴- شوينى هيلكه - شوينى كركوتن
۱- ژوروى دانىشتن
۱- جىنگا
۲- حالت ۳- پيشه ۴- مه لوىست
۱- شەش
۱- شانزده
۱- شانزدهم
۱- شەشم
۱- شەستم
۱- شەست
۱- قەبارە ۲- مادەمەكى چرك
۱- تارادايەك گموره
۱- دەنگى پۇن قىچاندن
۱- پىلاوى خزون لەسەر
۱- يەستەلهك
۱- دەخزى لەسەر...
۱- ماسى
۱- ئىسكە پەيكەر
۱- هيلكارى وىنه
۲- دەسقى گشتى ۲- تەمسىليەكى كورت
۴- دەسقى
۱- هاكەزايى - رووكارى
۱- شيشى (كەباب)
۱- گالىسكە سەر بەفر
۱- زىرەك - بلىمەت
۱- دەست رەنگىن - كارامەيى
۱- كرىكارى/زىرەك
۱- كارامە
۱- كەفى شېر، سەرتويز/
۱- كەفى... لا دەبا

sidelight	325	sincerity
sidelight/'saɪdlɑ:t/n	تیشینکی لایە لایی	دەگەیمەنی
sideline/'saɪdlaɪn/n	۱- پێشەیکە لاوەکی ۲- هێنێ لاوەکی	تالار - لافیتە
sidelong/'saɪdlɒŋ/adj	لاتەنیشتی	تالفی زستانە/
sidetrack/'saɪdtræk/v	بە شتێ تر مۆژێ دەکا - لەبیری دەباترە	گیای لاسەوزی مالت لەسایق
sideways/'saɪdweɪz/adj - adv	یەرەو لاتەنیشتی	بێدەنگی - مێمنی
side/v	پالێشتی دەکا	silence/'saɪləns/n
siding/'saɪdɪŋ/n	گۆزان - هێنکی	silencer/'saɪlənsə(r)/n
sidle/'saɪdl/v	لەپێ دەگری/ لایە لە دەروا	silent/'saɪlənt/adj
siege/sɪdʒ/n	گەمارۆ	silhouette/'sɪlu'et/n
siesta/si'ɛstə/n	هەلازان - خەوی نیوهرۆ	silk/sɪlk/n
sieve/si:v/n	بێژنگ/هێنیک	silk worm/'sɪlkwɜ:m/n
sift/sɪft/v	بێژنگ دەکا/لەبێژنگ دەدا	silky/'sɪlki/adj
sigh/saɪ/v - n	هەناسە هەڵدەکشێ/	sill/sɪl/n
sight/saɪt/n	ناھ هەڵدەکشێ	silly/'sɪli/adj
sightless/'saɪtləs/adj	۱- دیدەن - دیتن ۲- مەودای دیتن ۳- دیمەن ۴- نیشان شکێن - ۵- بێتکی زۆر	silt/sɪlt/n
sightseeing/'saɪtsi:ŋ/n-adj	کوێر - نابینا	silver/'sɪlvə(r)/n
sign/saɪn/n	بێنیزیشت	silvery/'sɪlvəri/adj
sign/saɪn/n	۱- هێما سیمبول ۲- نامارە ۳- لافیتە ۴- هێما	similar/'sɪmələ(r)/adj
signal/'sɪgnəl/n	۱- هێمای رادیۆیی ۲- هێمای پۆشێشتن	similarity/'sɪmə'lærəti/n
signal/adj	دیار - بەرچاو	simile/'sɪməli/n
signatory/'sɪgnətəri/adj-n	مۆرکردنی	simmer/'sɪmə(r)/v
signature/'sɪgnətʃə(r)/n	پەیماننامە بە لایەن دەوڵەت یان نوێنەر	simper/'sɪmpə(r)/n
signet/'sɪgnət/n	نیمزا - واژێ	simple/'sɪmpl/adj - n
signetring/'sɪgnət rɪŋ/n	مۆر (لەجیاتی واژێ)	۲- سوودی کەم ۳- گەمژە ۴- ناسان
signetring/'sɪgnət rɪŋ/n	نەنگوستیلە	simplicity/'sɪm'plɪsəti/n
significance/'sɪgnɪfɪkəns/n	مانا/گرنگی	simplify/'sɪmplɪfaɪ/v
significant/'sɪgnɪfɪkənt/adj	مانادار/	simply/'sɪmpli/adv
signetring/'sɪgnət rɪŋ/n	نەنگ	۱- بەناسانی ۲- بێ مەرج ۳- تەنها
significance/'sɪgnɪfɪkəns/n	مانا/گرنگی	simultaneous/'sɪml'teɪniəs/adj
significant/'sɪgnɪfɪkənt/adj	مانادار/	sin/sɪn/n
signetring/'sɪgnət rɪŋ/n	نەنگ	since/sɪns/adv - prop - conj
significance/'sɪgnɪfɪkəns/n	مانا/گرنگی	لەر کاتەرە
significant/'sɪgnɪfɪkənt/adj	مانادار/	sincere/'sɪn'sɪə(r)/adj
signetring/'sɪgnət rɪŋ/n	نەنگ	sincerely/adv
significance/'sɪgnɪfɪkəns/n	مانا/گرنگی	sincerity/'sɪn'serəti/n
significant/'sɪgnɪfɪkənt/adj	مانادار/	دڵسۆز - راستگۆ
signetring/'sɪgnət rɪŋ/n	نەنگ	بەدڵسۆزی
significance/'sɪgnɪfɪkəns/n	مانا/گرنگی	وەفاداری -
significant/'sɪgnɪfɪkənt/adj	مانادار/	

short-circuit/n سىركتى كارەبا

shortcoming/'ʃɔ:tkʌmɪŋ/n خەۋش

shorten/'ʃɔ:tən/v كورتى دەكاتەمە

shorthand/'ʃɔ:thænd/n كورتىرى / كورتىردەنەمە

shorthanded/adj كرىكارى كەمى

shortlist/n لىستەيەك لە ھەلىقۇرۇدراۋەكان

shortlived/adj ماۋەيەكىكەم/تەمەن كورت

shortly/'ʃɔ:tlɪ/adv پاش ماۋەيەكى تىر

shorts/'ʃɔ:ts/n پانتۇلى كورت

shortsighted/adj كورت- كورت بىنى / كەم بىنا

shorttempered/adj زوۋ تۇپە دەيىت

shot/'ʃɒt/n ۱- گوللە تەقاندن ۲- ھەرن

۳- بارووت ۴- گەمى سىنەمايى

۵- دەۋرى بىيۇشكەر ۶- نىشان شىكىنى

۷- زەمىم- سەركردە ۸- تۇپى ئاسنى قورس

shoulder/'ʃəʊldə(r)/n شان/مىل

shoulder/v ۱- لەسەرشانى دادەن

۲- شان لەشانى دەدا- لادەدا

۳- لە نەستۇ دەگىرى

shout/'ʃaʊt/v ھاۋاردەكا- بەدەنگى

۱- پالى پىۋە دەنن/پالىپىۋەنان n

shovel/'ʃʌvl/n شۇقۇن

show/'ʃəʊ/v پىشان دەدا

۱- پىشانغا ۲- ئامەنگ

shower/'ʃəʊə(r)/n ۱- رىژنە باران

۲- دوشى گەرمەۋ

showery/'ʃəʊəri/adj ھەۋاي باراناۋى

showgirl/'ʃəʊgɜ:l/n كەچسەماكەر

showroom/'ʃəʊru:m/n ھۆلىنەمايش

showy/adj زەۋقارۋى

shrapnel/'ʃræpnəl/n پارچە بۇمبا

shred/'ʃred/v پارچە پارچەي دەكا

shred/n پارچە كاغەزىكى سىزۇۋ بارىك

shrewd/'ʃru:d/adj

shriek/'ʃri:k/v - ھاۋارى ئىپەلدەستى

shrill/'ʃrɪl/adj دەنگىكى تىزۇ بەرن

shrimp/'ʃrɪmp/n پىزىيان

shrine/'ʃraɪn/n مەزار- مەرقەد- پىياۋچاك

shrink/'ʃrɪŋk/v ۱- بچوۋ دەيىتەمە

۲- دەچىتە ئاۋ يەك ۳- لىنى پادەكا

shrivel/'ʃrɪvl/v پىس دەبى- چورچ دەبى

shroud/'ʃraʊd/n ۱- كفن ۲- گورىسى

۳- پەرەشەۋت

shroud/'ʃraʊd/v دەپنچى- دەپۇش

۱- دەشارىتەۋە

shrub/'ʃrʌb/n دارۇچكە/نەمام

shrug/'ʃrʌg/v شانى يادەدا/دەھەزىنى

shrunk/v بچوۋ بۇۋە/چۇۋە ئاۋ يەك

shudder/'ʃʌdə(r)/v لەتەرسا دەلەمەزى

shuffle/'ʃʌfl/v ۱- پىنى خۇى لەدۋاي خۇى

۲- دىكىنىش ۳- تىكەلۋ پىكەل دەكا

shun/'ʃʌn/v خۇى ئى لادەدا

shunt/v فارگۇنەكەي دەگۇرى/جىنى دەگۇرى

shut/'ʃʌt/v پىۋەي دەدا

shutter/'ʃʌtə(r)/n ۱- تىلى پەنجەرە

۲- ئاۋىزە

۱- مەكۈك ۲- جەرت و فرت

shuttlecock/'ʃʌtlkɒk/n تۇپى رىشە

shy/'ʃaɪ/adj شەرمەن

sibling/'sɪblɪŋ/n خوشك يان برا/ خەزم

sick/'sɪk/adj نەخۇش/رەشەۋە

sicken/'sɪkən/v قىزى دەيىتەمە

sickening/'sɪkənɪŋ/adj ئاشىرىن/قىزەۋەن

sickly/'sɪkli/adj لاۋان، نەخۇش

sickness/'sɪknəs/n نەخۇشى

۱- ۲۷- تەنىشت ۲- تىپ

۳- روخسار- پوۋە- كەمەر

side/saɪd/n كارىگەرى لاپەلا/لاۋەكى

side-effect/n

sheet/ʃi:t/n

۱- چەرچەف

۲- پارچە کاغەز/کاغەزی نووسین

۳- تەختەدار-جام ۴- باران بارینی نۆز

۵- گوریس

sheikh/ʃeɪk, ʃi:k/n

شیخ- سەرۆک

عەشیرەت

shelf/ʃelf/n

رەف- تاقچکە

shell/ʃel/n

۱- تۆنکەل ۲- سەدەف

۳- بۆمبا ۴- بەلەمی پیشبەرگی

shellfish/n

ئاژەلی دەریایی سەدەفی

shelter/'ʃeltə(r)/n

بنکە- ساتر

shelve/ʃelv/v

۱- بەرمبەرە لێژ دەبی

۲- لەسەر رەفەکا دادەنێ

۳- دوادەمە ۴- چیترکاری پێناکا

shelving/n

کۆمەڵە رەفەیکە

shepherd/'ʃepəd/n

شوان

sheriff/'ʃerɪf/n

گەورە پیاوانی ئاسایش

ئەفسەری ئاسایش لە ئەمریکا

shield/'ʃi:ld/n

۱- زێ

۲- سەرپۆش- قەباغ ۳- دروشم

shield/v

دەپاریژنی

shift/'ʃɪft/v

جێدەگۆڕی

shift/n

۱- گۆبان ۲- نۆزە

shifty/'ʃɪfti/adj

زۆرزان- فیلپاز

shilling/'ʃɪlɪŋ/n

شلن:

(پارەییکی لینگیلیزییە، دەیکردە پەنجا پەنس)

shin/'ʃɪn/n

پێپەقە-

سەرەوی گۆزینگ- پیشەوی لاق

shine/'ʃaɪn/v

۱- دەدرەوشیتەوه

۲- ناو دەردەکا ۳- دەبریسکیتەوه

shingle/'ʃɪŋɡl/n

۱- لەمی کەنار- پەلە بەرد

۲- پارچەداری چوارگۆشە

shiny/'ʃaɪni/adj

دەرەوشاوه

ship/'ʃɪp/n

پاڤۆڤ

ship/v

بار دەکا- دادەگرێ

shipbuilding/'ʃɪpbɪldɪŋ/n

پیشەسازی

بنیاتنانی پاڤۆڤ

کەشتی دروستکردن

shipping/'ʃɪpɪŋ/n

بارکردنی دەریایی

shipshape/'ʃɪpʃeɪp/adj - adv

پێنکۆپیک- جوان

shipwreck/'ʃɪprek/n

پاڤۆری نوقم بوو

shipyard/'ʃɪpjɑ:d/n

خەوزی دروستکردنی

پاڤۆڤ

shirk/'ʃɜ:k/v

خۆی لەبەرپرسی دەدزیتهوه

shirt/'ʃɜ:t/n

کراس

shiver/'ʃɪvə(r)/n

۱- لەرزین- راجفرین

۲- پارچە شکا

shiver/v

۱- دەلەرزێ ۲- دەهەژێ لەترسا

shoal/'ʃəʊl/n

پۆلەماسی

shock/'ʃɒk/n

۱- تەنگۆ- زەبر ۲- داروخان

shocking/'ʃɒkɪŋ/adj

ترسناک- جەرگەر

shoddy/'ʃɒdi/n

کۆتائیکی خراپ

shoe/'ʃu:/n

پێڤۆ- ئەمەل

shoe-lace/'ʃu:lɜ:s/n

قەیتانی پێڤۆ

shone/v

دەرەوشاوه

shook/v

هەژا، لەرزى

shoot/'ʃu:t/v

خێزا دەریەری/تەزی گرت

shoot/'ʃu:ɪt/n

خونچە بشکوژ/تێگرتن، پاو

shop/'ʃɒp/n

دوکان

shopkeeper/'ʃɒpkɪ:pə(r)/n

خاوەن

دوکان

shoplifter/'ʃɒplɪftə(r)/n

دزی کۆگاگان

shopper/'ʃɒpə(r)/n

کڕیار

shopping/'ʃɒpɪŋ/n

کڕین و چوونە بازار

بازار کردن- بازارکاری

shop-stewarded/n

نویننەری

نەقابهی کۆیکاران

shore/'ʃɔ:(r)/n

کەنار

short/'ʃɔ:t/n - adj

برەك- كەم- كورت

shortage/'ʃɔ:tɪdʒ/n

كەم و كورتی- كینماسی

shortbread/'ʃɔ:tbred/n

پسكیتەشیرین و

رۆناوی

shaft/ʃɑ:ft/n

۱- دەستىكى دارى

۲- دەلاقە ۳- كۆلەكە ۴- ئىز ۵- تىر

shaggy/ˈʃægi/adj

۱- لول- ئارىك ويىك

۲- زىر، بۇ

shake/ʃeɪk/v

۱- دەھەزىنى

۲- دەشەقىنى ۳- تۆكەي لىگەل دەكا

shake/n

ھەزەن- لەزىن

shake-up/n

گۇپرانىكى يەنەرتى

shaky/ˈʃeɪki/adj

لەرزەك- لاواز- ئىگەرەن

shall/ʃəl/aux - v

۱- فرمانى يارىدەدەر

داھاتو ۲- وا دەكەم- وادەبىن ھەر- پىئوستە

shallot/ʃəˈlɒt/n

كەمورى ئەندەلوسى

لەپپاز دەچى

shallow/ˈʃæləʊ/adj

تەك- رووکار

shame/ʃeɪm/n

۱- دىقۇ دەلەسە

۲- شەمەزارى

۳- ھەستىكرەن بە شەرمەزارى لەمەر دىقۇكرەن-

رووھش- ئابرو چوون

shamefaced/ˈʃeɪmˈfeɪst/adj

شەرمەزارى لە دەموچاوىدا دىيارە

shameful/ˈʃeɪmfʊl/adj

چى شەرمەزارى-

ئابرووېر

shameless/ˈʃeɪmləs/adj

بىن ھەيا- بىن روو

shampoo/ˈʃæmˈpuː/n

شامپۇ

shampoo/v

بەشامپۇ سەرى دەشوا

shank/ʃæŋk/n

۱- لاق: ئەرنۇ تا گۆزىنگ

۲- تەن- كەلەخ- لاشە

shan't

نەرىى داھاتو

shanty town/n

كوخاۋە- ھەزاراۋە

shape/ʃeɪp/n

شىۋە، روخسار

shape/v

دادەرىئى

shapeless/adj

شىۋەيەكى نادىيار-

بىن شىۋە

shapely/ˈʃeɪpli/adj

شەمگ، رىكوپىك، كۆك

share/ʃeə(r)/n

۱- بەش- پىشك

۲- بەش ۳- كاسىن

share/v

۱- دابەش دەكا

۲- بەشدارى دەكا

۳- (ئامى دلى خۇى) ھەلدەرىئى

shareholder/ˈʃeəhəʊldə(r)/n

بەشداربوو/پىشكار

shark/ʃɑ:k/n

ماسى قىش- سەگ ماسى

sharp/ʃɑ:p/adj

۱- تىز ۲- مەزەن و لەناكاو

۳- چالاك ۴- پوون ۵- بىرىندار كەر

sharp/adv

تەواو- بەدروستى

sharp/n

ھىمايەكى مۇسقىيە

sharpen/ˈʃɑ:pən/v

قەلەم تىزدەكا/تىز دەكا

shatter/ˈʃætə(r)/v

دەشكىنى

دەھارى- ھەپوون بەھەپوون دەبىن

shave/ʃeɪv/v

دەتاشى- رىكەدەكا

-نەزىك دەبىن- رەئىن تاشىن

shaver/ˈʃeɪvə(r)/n

ئامىرى رىش تاشىن

shaver-brush/n

قەچەى تەراش

shavings/n

ئارەدار

shawl/ʃɔ:l/n

شال

she/ʃi:/pron - n

ئەو(كچ)

sheaf/ʃi:f/n

دەستەيەك، گورزەيەك

shear/ʃiə(r)/n - v

تووكى خورى ئازەل/

خورى مەپ دەبىرى

shears/ʃiəz/n

مەقاس- قاقچى

sheath/ʃi:θ/v

كەلان

sheathe/ʃi:ð/v

شىرەكەى كىرەكەلان

sheath-knife/n

قامە

shed/ʃed/n

كۆگا

shed/ʃed/v

۱- لەدەست دەدا

۲- خۇى لىزىزگار دەكا ۳- خۇىن دەپىئى

۴- پۇشنايى دەخاتە سەر

sheep/ʃi:p/n

مەپ/ پەن

sheepish/ˈʃi:pɪʃ/adj

شەرمەن- شىۋاۋ

۱- بىن لىزىيى

sheer/ʃiə(r)/adv

۲- پەھا- تەواو

۳- بەتەنھا- بەس ۲- ئاسىيى

۷- باران دهباری بېرانهوه	severe/si'viə(r)/adj	۱- دلرېق
۸- ناچار ددکا ۹- ناواز داندن		۲- توندوتیژ- ژور خراب
set/n	sew/səu/v	دهدروئ
set/adj	sewage/'su:ɪdʒ/n	ناوی زیراب- ناومړی
set back/n	sewer/'su:ə(r)/n	کمرزېب- ناومړی
set-square/'set skweə(r)/n		بۆپې پیسایي ژیر زهوی
settee/se'ti:/n	sewer/n	بهرگدروو
۱- قهرمونیله دووکهسی /	sewing-machine/n	مهکینهی دروومان
قمنه ۲- چوار چپوه	sex/seks/n	۱- (زایینده)
setting/'setɪŋ/n		۲- رهگمژ (نیرو مې) ۲- جووتبون
۱- ژینگه دموړپشت		۴- په یو مندی سیکسی
۲- شوین وکات	sex-appeal/n	سهرنج راکیشانی
۳- ناوازدانانی موسیقایی بې چامهیک		رهگمژي (زایینده یی)
settle/'setl/v	sexton/'seksən/n	خرمه تکاری کلنسا
۱- نیشته چن دهبېن		زمنگلیدور- قهر هملکن
۲- کونایي پې دیني ۳- بریار ددها	sexual/'sekʃuəl/adj	زایینده یی (سیکسی)
۴- پیک ددخا ۵- هیور ددکاتهوه	sexy/'seksi/adj	وروژ ناوی سیکسی-
۶- کپ دهبېن- داندکاسی		سیکسی- شهوانی
۷- دهنیشی ۸- ساف ددکا	shabby/'ʃæbi/adj	شر- شه پړیو
settled/'setld/adj	shabby/v	پنی راده بویژي
۱- تمگییر کردن-	shack/'ʃæk/n	کوخیکی بچوک
جیواوازی نه میژن ۲- پارهدان	shackle/'ʃækl/n - v	پنومند- کؤت- کبلچ ۷
۲- نیشته نگا ۴- پاره ترخان کردن	shade/'ʃeɪd/n	۱- شوننی سنبیر
settler/'setlə(r)/n		۲- قهباغی دژ بهگرمی ۲- پلهی دمنگ
نیشته چن		۴- که مینک
set-up/n		سنبیر کیشان
۱- کارگیری- بهرنوهردن	shading/'ʃeɪdɪŋ/n	(لهویندها)
۲- سیت نه پ- دامه زانندن		له روناکی- هه تاو- دوری ددخا
seven/'sevn/n	shade/v	سنبیری بې ددکا
seventeen/'sevn'ti:n/n	shadow/'ʃædəu/n	۱- سنبیر/ تارمایی
seventeenth/'sevn'ti:nθ/adj - n		۲- ناوچه یه مکی سنبیراوی و تاریک
هه ددهم	shadow/v	سنبیر ددخاته سهر
seventh/'sevnθ/adj - n	shadowy/adj	شیوهمه کی نادیار-
هه ددهم		ناروون- لیل
seventieth/'sevntiəθ/adj		۱- سنبیراوی-
(به شیک له هفتا)		بهر سنبیر ۲- گومان لیکراو
seventy/'sevnti/n		
هه ددهم		
sever/'sevə(r)/v		
ده پړی- دایدده پړی-		
لیکی ددکا		
several/'sevrəl/pron - det		
هه ددنی		
severally/'sevrəli/adv		
هه ریک به تمنه-		
هه ریک به جیا		

sent/sent/v	ناردى
sentence/'sentəns/n - v	۱- رستە ۲- سزا دەدا بە..
sentiment/'sentimənt/n	سۆز
sentimental/'sentɪ'mentl/adj	ويژدانش سۆزدار - سۆزاويى
sentimentality/'sentimen'tæləti/n	زۆرسۆزاوى
sentinel/'sentɪnl/n	سەرياز، گارد، پاسەوان
sentry/'sentri/n	گارد - شەويىز
separate/'sepəreɪt/v	جىيادەكەتەۋە
separate/'sepɪrət/adj	جىيابۆۋە - جىيا سەرىيەخۇ
separation/'sepə'reɪʃn/n	داپران - جىيابوئەۋە
separatist/'sepə'reɪtɪst/n - adj	جىياخواز - جوداخواز
sepsis/n	كەپرو گرتىن - بۆگەن بوون
September/'sep'tembə(r)/n	ئەيلۇل - ئىلۇن
septic/'septɪk/adj	گەنىۋ
sepulchre/'sepʌlkə(r)/n	گۆرستان - مەرقەد
	شاردەندەۋى مەيىت لە گۆرستان
sequel/'si:kwəl/n	۱- پاشە رۆژ - ۲- ئاكام
sequence/'si:kwəns/n	يەك لەدۋاي يەككى - رىژ
sequester/'si'kwɛstə(r)/v	۱- جىيادەكەتەۋە ۲- دەست بەسەردا دەگىرى
serenade/'serə'neɪd/n	(سەيرانادا): پارچە مۇسقىيەككى ئەقىندارىيە.
serene/'sə:ri:n/adj - n	۱- سىروشتىكى يەتمەن ۲- ئاسمانى سامال
serenity/'sə'renəti/n	ئارامى - دلىئايى گىيان
serf/'sɜ:f/n	كۆيلە - كۆيلە زەۋى

serfdom/'sɜ:fdəm/n	كۆيلىيەتى زەۋى لە سىتسەمى دەربەبەگايەتى
sergeant/'sɜ:dʒənt/n	غەرىف - باش
serial/'sɪəriəl/adj - n	چاۋش زنجىرەيى - دۋابەدۋايەككى
series/'sɪəri:z/n	زنجىرەيەك
serious/'sɪəriəs/adj	پتەۋ - بەراستى - بىي گالئە
sermon/'sɜ:mən/n	وتارى ئايىنى
serpent/'sɜ:pənt/n	مار
serrated/'sə'reɪtɪd/adj	دەمى تىژ
serum/'sɪərəm/n	ئاۋوگ - سىرەم
servant/'sɜ:vənt/n	خىزمەتكار - لەلە كەنزىيەك - كارەكەر
serve/'sɜ:v/v	۱- خىزمەتتى دەكا ۲- بەسە بۆ. ۲۰- دى - دىت
	۴- مامەلەي دەكا ۵- بەسەرى دەبا
	۶- دەست پىن دەكا
service/'sɜ:vɪs/n	۱- خىزمەت ۲- دەستە/ھىزى چەكدار ۲- سوۋد
	۴- خىزمەتگىرىن لە چىشتىخانە ۵- چاكارىدەۋە
	۶- خىزمەتگوزارى گواستەۋە
	۷- رىۋرەسى ئايىنى ۸- ئاردن - چاكارىدەۋە
serviette/'sɜ:vi'et/n	بەرسىنگ - دەستەسپ
servile/'sɜ:vɪl/adj	كۆيلە ئاسا - ملكچ
servility/'sɜ:vɪləti/n	ملكچى
servitude/'sɜ:vɪtju:d/n	بەندايەتى
sesame/'sesəmi/n	كونجى
session/'seʃn/n	دانىشتى - خول پەرلەمان
set/set/v	۱- ئامادەي دەكا ۲- لەجنى خۇي دادەن ۲- رىكى دەخا
	۴- دەست پىن دەكا ۵- تەگبىر دەكا
	۶- خۇرئاۋا دەپنەمىي - رەق دەپن

self-righteousness/adj	بروای به پاکی خویستی خو به راست زان بروای به ناکاری خوی همه	semitone/'semitəʊn/n	نیو ناواز
self-sacrifice/'self'sækɹɪfaɪs/n	قوریانی دان به خو - خو کردنه قوریانی	semolina/'semə'li:nə/n	دانی ردقی گهنم، ناووک
self-same/'selfseɪm/adj	همان - کت و مت	senate/'senət/n	۱- نهجومه نی پیران - نهجومه نی بالا ۲- زانکو - سیناتور
self-satisfied/'self'sætɪsfɑɪd/adj	له خو پازی	senator/'senətə(r)/n	نه ندای نهجومه نی پیران - سیناتور
self-service/'self'sɜ:vɪs/n	خزمه تی خو کردن	send/send/v	دهنیرئ - پاندهدا - وایندکا
self-starter/n	له خو وه گه پکوتن	senile/'si:naɪl/adj	پیر - داو ده شو - خه ره وار
self-supporting/'self sə'pɔ:tɪŋ/adj	خوژین	senior/'si:niə(r)/n - adj	۱- پلهو پایه کی بهر ۲- (له شهست سالی به سهره وه) به سالا چور ۳- قوتابی قوتاغی چوار ۴- برا گوره
self-willed/'self'wɪld/adj	رای کس و مرناگریت - لاسار	seniority/'si:ni'brəti/n	پیشیتي - له پیشه وه
self-winding/adj	سه عاتی	sensation/'sen'seɪʃn/n	۱- هست ۲- مشت و مر ۳- هوالتیکی سهر
sell/sel/v	ده فرشتن	sensational/'sen'seɪʃnəl/adj	۱- سهر سوپه هینر ۲- زورباش ۳- ورورینر
seller/'selə(r)/n	فروشیار	sense/sens/n	۱- کونه ندای هست ۲- سوود - شامنج / باش دهرک پیکردن / مانا - چه مک / زیری - رنگای راست
selling price/n	نرخه فرشتن	senseless/'sensləs/adj	بې هوش
semaphore/'seməfə:(r)/n	هیماکهر - سیمافور	senseless/adj	ناماقول
semicircle/'semisɜ:kl/n	نیوه بازنه	sensibility/'sensə'bɪləti/n	هست ناسکی
semicircular/'semi'sɜ:kjələ(r)/adj	نیوبازنه بی	sensible/'sensəbl/adj	۱- گونچاو ۲- وشیار / هست پیکراو
semicolon/'semi'kəʊlən/n	هیمای () - ویرگول	sensitive/'sensətɪv/adj	۱- هسته موره - حهساس ۲- هستیار
semi-final/'semi'faɪnəl/adj - n	قوتاغی پیش کوتایی	sensitivity/'sensə'trɪvəti/n	زور کاریگر دمن - هستیاریتی
seminar/'semina:(r)/n	کوپرئکی نه ده بی یان زانستی	sensory/'sensəri/adj	هسته موره ی - حهساس
seminary/'seminəri/adj	۱- کولیرئ پاهینانی قه شه ۲- شوین فیربوون	sensual/'sensʃuəl/adj	نهوسن - چلئیس - شه هوانی
Semite/'seɪmɪt/n	ره گهزی	sensuality/'sensʃu'æləti/n	چلئیس

seduction

seduction/si'dʌkʃn/n گومراکردن

سهرنج راکیش - گومراکر

see/si:/v

۱- دیمین

۲- تیدهگا ۳- درکی پندک

۴- په پیمان ددها ۵- چاوی پندک موی

۶- مالناوایی لیدک له ویستگه

seed/si:d/n

۱- توری ۲- توری مرو

seedless/si:dləs/n

بی توری

seedling/si:dlɪŋ/n

شتل - نمام

seedy/si:di/adj

۱- پر توری

۲- شله و شیناو (شه پریو)

seeing/si:ɪŋ/n

بینین - دیدنی

seek/si:k/n

دوا دکا

seem/si:m/n

وادیار دمن - وادیار

دکوی

seemingly/adv

وادیار - وکو وایه

seep/si:p/v

دلزپ دلزپ دیته خواری

see-saw/si:so:/n

جولانی - بلند

دمن دیته خواری

seer/siə(r)/n

کامن - فالچی - پیشین

seethe/si:ð/v

دکولن - بلق ددها،

هله دچی

segment/'segmənt/n

پارچمیک - به شیک

segregate/'segrɪgeɪt/v

دایدکری -

قوی ددها

segregation/'segrɪ'geɪʃn/n

رگیزپرستی

seismic/'saɪzmɪk/adj

بومله زوی

seismograph/'saɪzməgrɑ:f/n

سيزمگراف - پیومری بومله زو

seize/si:z/v

۱- دگری

۲- دوستی به سردا دگری

seizure/'si:ʒə(r)/n

دوست به سردا مالدا

گرتن

seizure/n سه کته دل/دوست به سردا گرتن

seldom/'seldəm/adv

به دگمن

self-righteous

select/si'lekt/v هله دگری - لی دگری

selection/si'lektʃn/n

۱- هله دگری

۲- پیوست به هله دگری

selector/si'lektə(r)/n

۱- تیپ (تیپی و مرزشی)

۲- هله دگری - گولیز

self/self/n-adj-pron

خود

self-centred/'self'sentəd/adj

خویرست

self-confidence/'self'kɒnfɪdəns/n

بهو به خویرون

self-conscious/'self'kɒnʃəs/adj

شمرن

self-contained/'self'kən'teɪnd/adj

گوشه گیر، خویریز - جیا - به تمنا

self-control/'self'kən'trɒl/n

خویرگری - خوگر

self-defence/'self'dɪfens/n

به رنگاری - بهرکائی

به رنگری له خوگر

self-government

/self'gʌvənment/n

خود مختاری - ئوتونومی - خو به پیوسته

selfish/'selfɪʃ/adj

خویرست - خویرستی

selfishness/'selfɪʃnəs/n

خویرستی

selfishless/'selfɪʃləs/adj

خویرست

self-made/'self'meɪd/adj

عصامی - سه رکوتو - خویریکه یندر

self-possessed/'self'pɒzest/adj

له خو دلنیا

self-raising flour

/self'reɪzɪŋ flauə(r)/adj

هویری هلساو (له بهر خومره)

self-respect/'self'rɪ'spekt/n

نه فس بهری - پیری خوگرتن

self-righteous/'self'raɪtəs/adj

seasonal

seasonal/'si:zənl/adj	۱- ھەزىرى
seasoning/'si:zənɪŋ/n	۱- كارى -
	بۇن خۇشى ۲- بۇن خۇشكردىنى خوارىن
season ticket/n	بىلىتى پاس يان
	شەمەندەقەر
seat/si:t/n	۱- كورسى
	۲- پەككەرتەيى ۲- بارەگا - بىكە
seat/v	دادەنىشىن
seat-belt/'si:tbel't/n	پىشتىنى كورسى
seaweed/'si:wɪd/n	گىياو گىزى دەريايى
secateurs/'sekə'tɜ:z/n	۱- نىنۇك بېر
	۲- مەقس - گىيا بېر
secede/si'si:d/v	۱- ۋازى ئى دەمىتىن /
	جىيا دەمىتەۋە / دەكشىتەۋە
secession/si'seʃn/n	۱- جىيا بىۋىنەۋى
	سىياسى
seclude/si'klud/v	لەكار دەخا -
	دوررى دەككەتەۋە
seclusion/si'klu:ʒn/n	دوررە پەرىزى -
	گۆشەگىرى
second/'sekənd/adj	۱- دوۋەم
	۲- يەككى دى / ئەۋى دى
	۳- يارمەتيدەرى بۇكس ۋەشىن
second/n	چىركە /
	بەشىك لەشەست بەشى ئەندازە
second/'sekənd/v	پالپىشتى دەكا
secondary/'sekəndri/adj-n	ئاۋەندى -
	بىن بايەخ - لاۋەكى
second-best/adj	دوۋەم كەس لەچاكىدا
second class/n	پەلە دوۋەم - كەم بايەخ
second hand/n	كۆنە باش - بەكارھاتور
secondly/'sekəndli/adv	دوۋەم -
	دوۋەمجار
secrecy/'si:krəsi/n	نەپنى - كىپى
secret/'si:krət/adj-n	نەپنى - شارارە
secretary/'sekɹətri/n	رازگر - ئەمىندار

secrete/si'kri:t/v	۱- لەشۋىنى
	نەپنىدا دەشارىتەۋە
	۲- لىكى رازاند - لىك دەرزىن
secretive/'si:krətɪv/adj	نەپنى گر -
	نەپنى پارىز - مۇن
sect/sekt/n	تېرە - مىنەلت
sectarian/'sek'tɜəriən/n - adj	دەمارگىر / ئەندام تېرە
section/'sekʃn/n	۱- بەش ۲- لىق ۲- كەرت
sectional/'sekʃənl/adj	پىنكەتۋە
	لەبەش - بەشى
sector/'sektə(r)/n	۱- كەرتىك لەدايەرەك
	۲- كەرتىكى سەريازى ۲- بەرە
secular/'sekjələ(r)/adj - n	دنيايى /
	عەلمانى
secure/si'kjʊə(r)/v	۱- قايمى دەكا
	۲- بەگرانى دەستى دەكەۋى
security/si'kjʊərəti/n	دەنئايى - تەنەمى -
	ئاسايش
security/n	مىۋەگىرى - پىشتىگىرى
sedan/si'dæn/n	ئۆتۈمبىلى سىدان
sedate/si'dert/adj	گران - لەسەر خۇ
sedation/si'deɪʃn/n	كەپ كەرتەۋە ئازار
	ھىۋر كەرتەۋە نەخۇش
sedative/'sedətɪv/adj - n	ئازار كىكىن -
	بەنگ كەر
sedentary/'sedntri/adj	دانىشتور
sediment/'sedɪmənt/n	بىن - شىلى -
	نىشتور
sedition/si'dɪʃn/n	ياخى بون - ئاۋارە
seditious/si'dɪʃəs/adj	ياخى - ئاۋارەچى - قەنەچى
seduce/si'dju:s/v	۱- رازى دەكا شتى
	ھەلە بكا ۲- كارى سىكىسى لەگەل دەكا .
seducer/si'dju:sə(r)/n	گىزەشىۋىن -
	گومراكەر (بۇ ئاۋارەت)

scrub

scrub/skrʌb/v

۱- به فلنچیه کی دې

پاکي دهکاته وه ۲- پوچی دهکاته وه، هلې
دوه شینیه وه ۳- فراموښی دهکا

scrub/n

۱- دهره ۲- زهوی دهره ندر

۳- گیانه وهری دوو رهگه

scruff/skrʌf/n

پشته وهی مل/ پشته مل

scruffy/'skrʌfi/adj

شل و شلو- پیس و

شه پړیو

scruple/'skru:pl/n

کښی یکه کی

(بیست) دانه ویله وه سواسی، پژه ی کم

scrupulous/'skru:pjələs/adj

۱- به ورده: بڼه وهی هله نهکا ۲- ووریدین

scrutinize/'skru:tənaɪz/n

ده پشکنی

scrutiny/'skru:təni/n

۱- راوهرگرته وهی دوو باره

۲- پشکنینی ورد

scuffle/skʌfl/n

شپې کردن- لیکدان

scuffle/v

شپې دهکا- دده سپړی

scull/skʌl/n

سولوی بهلم

scull/v

سولوی نه دده

scullery/'skʌləri/n

ژورونکی بچوک

بڼه شستنې قاپ و قاچاغ نيزی کی چښتخانه
(دوین)

sculptor/'skʌlptə(r)/n

په یکه تراش

(پیاو)

sculptress/'skʌlptɹəs/n

په یکه تراشی

(نافرته)

sculpture/'skʌlptʃə(r)/n

هونه ری هه لکولین

sculpture/'skʌlptʃə(r)/n

په یکه تراش

scum/skʌm/n

۱- کف ۲- گنده

scurf/n

پښتی سمر-

تووی کی بان- قرین- تویشکه

scurrilous/'skʌrələs/adj

شپې فروش

چه یابهر

scurry/'skʌri/n

توژ- گهر دهلول

scurvy/'skʌ:vi/n

۱- نه سکه رپورت

(نه خوښی)- نیسکه نه رمه ۲- ناپاک

scuttle/'skʌtl/n

۱- سه تل- قاپی گهره

۲- ده لاقه

scythe/saɪð/n

۲- که شتی به هو ی کونه کوه نغزو دهری

sea/si:/n

داسی کی گهره و درین

دهریا

sea-gull/'si:gʌl/n

نه ورس

seal/si:l/n

۱- سگی دهریا/ ماسی خور

۲- موز

seal/v

داده خا/ موز دهکا

sea level/n

ناستی دهریا

sealing-wax/n

مومی موز کردن

seam/si:m/n

۱- دهرز- دوری نی-

ناووه ی کوتال

۲- دم و چاو کون کون- دم و چاولوچ

seaman/'si:mən/n

دهریاوان

seamy/adj

لایه نی کلولی- نه گبه تی-

تاوان- ژیان

sear/sɪə(r)/v

روخساری دسوتین

search/sɜ:tʃ/n

نې گهران- پشکنی

search/v

دگهری- ده پشکنی

searching/'sɜ:tʃɪŋ/adj

باش نې گهران/

هه مه لایه ن

searchlight/'sɜ:tʃlaɪt/n

۱- تیشکی تیژ

۲- میسکی دوزره وه

search warrant/n

فرمانی پشکنی

sea-shell/n

سه دهف- لوول پنچ

sea-shore/'si:ʃə(r)/n

که ناری دهریا

seaside/'si:said/n

هاوینه هواری

دهریا یی- که ناری دهریا

season/'si:zn/n

۱- وهرز ۲- کاتی گونجاو

۳- باش ناما دهرکراوه ۴- کاتیک کی کم

season/v

۱- تامی خوښ دهکا

۲- بڼه کار دهشی

seasonable/'si:znəbl/adj

له کاتی گونجاو دا

score/skɔ:(r)/n	۲- بەخىراي ئۇتۇمىيلى - دەماۋا ۱- رووشاندن	scarp-heap/n	۱- پاشماۋە / ۲- قۇمەتى بەرماۋە
score/v	۲- گۈل ۳- ۴- ۵- ھۇ - دەقى مۇسقىيى ۱- بىيىست سالى	scratch/skrætʃ/n	۱- رووشان ۲- راكىشان - پوچ كىرەنە ۳- ئاست
scorer/'skɔ:rə(r)/n	۱- دەرۋىشىنى ۲- گۈل تۇما رەكا	scratch/v	۱- دەرۋىشىنى ۲- بەدەست دىنى
scorn/skɔ:m/n	گۈلگەر - خال ۱- ۲- ۳- ۴- ۵- ھۇ - دەقى مۇسقىيى ۱- بىيىست سالى	scrawl/skro:l/n	۱- خەرىتە ۲- سېنەۋە ۱- خىرا دەنوسى
scorn/v	۱- گالەنى پى - دەكا ۲- رقى لى - دەبىتەۋە	scrawl/v	۲- خەت ۱- خىج دەكا ۱- ھاۋار
scornful/'skɔ:nfl/adj	خوڭ تال - بېز - رىساۋ	scream/skri:m/n	۱- ھاۋار دەكا ۲- ھاۋارلىكى بەز
scorpion/'skɔ:pjən/n	دوۋىشك ۱- ۲- ۳- ۴- ۵- ھۇ - دەقى مۇسقىيى	scream/v	دەنگىلى بەز / قىزە بەتۋەيى ۱- ئىش ھاۋار دەكا
Scotch/skɒtʃ/adj	۱- ۲- ۳- ۴- ۵- ھۇ - دەقى مۇسقىيى ۱- ھاۋار دەكا	screech/skri:tʃ/n	۱- پەردە ۲- شاشە سىنەما ۳- بىزلىكى گەرە ۴- پالۋتن
scoundrel/'skaʊndrəl/adj - n	۱- بوۋەلە - قۇلپ ۲- بىن باۋەر - لەسەر ھىج تا.	screech/v	۱- پەردە پۇش دەكا ۲- دەشارتەۋە ۳- لەۋمە دەپپارېزى.
scour/'skauə(r)/v	۱- رىن - دەرىنى ۲- پاۋز دەكا تەۋە ۳- لەدەۋرى دەسۋا يەۋە	screen/skri:n/n	۱- بىزلىرى لولپىچ ۲- پانكە ئاسمانى / بىنمىچ ۳- تۈپىكى دەرىيەۋ
scourge/skɜ:dʒ/v	۱- قامچى ئى دەدا ۲- ۳- ۴- ۵- ھۇ - دەقى مۇسقىيى	screw/skru:n	۱- پەردە پۇش دەكا ۲- دەشارتەۋە ۳- لەۋمە دەپپارېزى.
scourge/n	۱- قامچى ۲- كۆست - نىسكۇ ۱- ئەندامى خىۋەتكا	screw/n	۱- بىزلىرى لولپىچ ۲- پانكە ئاسمانى / بىنمىچ ۳- تۈپىكى دەرىيەۋ
scout/'skaut/n	۱- ئەندامى خىۋەتكا ۲- زانىيارى ۱- ۲- ۳- ۴- ۵- ھۇ - دەقى مۇسقىيى	screw-driver/'skru:draɪvə(r)/n	دەرىۋەس ۱- خەت ۱- خىج دەكا ۲- تىكەل ۱- پىكەل دەكا
scowl/skaʊl/n	۱- روۋىكى گىز - مۇز ۲- مېۋىچ - نېزىك	scribble/'skribl/v	۱- نامەنوسى ۲- شامەزا ۳- مامۇستاي ياساى جولەكە
scramble/'skræmbl/n	۱- لەسەر سىكچوون ۲- بەسەر دەكەۋى	scriber/skraɪbə(r)/n	۱- نوۋس - دەستىۋوس ۲- دەقلىكى نوۋسار
scramble/v	۱- بەسەر دەكەۋى ۲- لەسەر سىك دەخىش	script/skript/n	۱- نوۋس - دەستىۋوس ۲- دەقلىكى نوۋسار
scrape/skreɪp/v	۱- پارچە يەكى پچوون ۲- گىلىش ۳- پاشماۋە - بەرماۋە	scripture/'skriptʃə(r)/n	۱- دەست خەتلىكى جوان ۲- كىتەبى پىۋز
scrape/v	۱- پارچە يەكى پچوون ۲- گىلىش ۳- پاشماۋە - بەرماۋە	script-writer/'skriptraɪtə(r)/n	دەپنەۋىگ نوۋس / نوۋسەرى بەرنامە ۱- تۇمار - لەفەكە كاغەز
scrape/n	۱- خوران ۲- تەنگەرە ۳- سىراپ ۲- زەخەرەلەكى لولپىچى	scrounge/'skraʊndʒ/v	۱- تۇمار - لەفەكە كاغەز ۲- زەخەرەلەكى لولپىچى
		scrounger/'skraʊndʒə(r)/n	پارە دەپ - دەۋىزى مەخۇر

scavenge		314	scorch
scavenge/v	لەگەندە دەگەرئ	schoolboy/'sku:lboi/n	قوتابی کۆچ
scavenger/n	کەناس / زەلرئ	schoolgirl/'sku:lgs:l/n	قوتابی کچ
scavenge/v	لەزێندان دەگەرئ	schooling/'sku:liŋ/n	
scene/si:n/n	۱- شوێن- دیمەن ۲- بەشیکی شانۆگەرییەک	schoolmaster/'sku:lma:stə(r)/n	ماوەی خوێندن و فێربوون
	۳- دیمەنی سروشتی ۴- شوێش- هەلچوون	schoolmistress/'sku:lmistrəs/n	مامۆستا پیاو
scenery/'si:nəri/n	۱- دیمەن لەسەر شانۆ ۲- دیمەنێکی سروشتی جوان	schoolteacher/'sku:lti:tʃə(r)/n	مامۆستا ژن
scenic/'si:nɪk/adj	بەنەسبەت دیمەنێکی جوان		مامۆستای قوتابخانە
scent/sent/n	۱- بۆن و بەرامە ۲- شوێنی پێ- بۆنی...	schooler/'sku:mə(r)/n	۱- پاپۆزێکی دوو پەردە (دووجارۆگ)
sceptic/'skeptɪk/n	دوودلی- پارایی		۲- کلاسی درێژی ئارەق
sceptical/'skeptɪkl/adj	دوودل- پارا	sciatic/sai'ætɪk/adj	ژانی شادەمار-
scepticism/'skeptɪsɪzəm/n	پارایی / کومانگەریی		پەيوەست بە دەمار
schedule/'ʃedju:l/n	خشتە- کار/خشتە	science/'saɪəns/n	۱- زانست ۲- زانستی ئەزمونکاری ۲- مەعرفەت
scheme/ski:m/n	پلان- پڕۆژ- پیلانکاری	scientific/'saɪən'tɪfɪk/adj	زانستی
schizophrenia/'skɪtsə'fri:niə/n	نەخۆشی شیزۆفرینیا	scientist/'saɪəntɪst/n	زان
schizophrenic/'skɪtsə'frenɪk/adj	کەسی تووشبوو بە شیزۆفرینیا	scintillate/'sɪntɪlət/v	پرشنگی دەداتەرە
scholar/'skɒlə(r)/n	۱- قوتابی ۲- ئەوقوتابییهی لە زانکۆیهکی دەرەوه پێدانی	scion/'saɪən/n	بچووی مائێ / تاق
	خوێندنی بۆ دێ ۳- زانا- زەیرک- توێژەر	scissors/'sɪzəz/n	مقەس
scholarly/adj	ئەکادیمی زۆر زانا	scoff/skɒf/v	۱- گانتهی پێدەکا ۲- بەچاوچنۆکی دەخوا
scholarship/'skɒləʃɪp/n	۱- زانستێکی زۆر ۲- کاری زانستی توێژەران	scold/skəʊld/v	۱- سەرزنشتی دەکا ۲- بەتورەیی قەسەدەکا
	۳- پێییدانی خوێندن لەدەرەوه	scolding/skəʊldɪŋ/n	سەرزنشت کردن
scholastic/'skɒ'læstɪk/adj	۱- پەيوەستە بە قوتابخانە و پەرەردە ۲- پەيوەستە بە فێربوونی دوگماکانی		بەتورەیی قەسەکردن- لۆمە کردن
school/sku:l/n	چەرخی ئاوهراست ۱- قوتابخانە- قوتابخانەئە فیکری ۲- ئەندامانی قوتابخانە	scoop/sku:p/n	۱- شۆفل ۲- هەولێکی پێش وەخت/پێش کەسانی دی
	۳- پۆلەماسی- رەویک	scoop/v	بەشۆفل هەلدەگەرئ
		scooter/'sku:tə(r)/n	۱- پاسکیلی منداڵە ۲- ماتۆزێکی بچووک
		scope/skəʊp/n	۱- بپوار ۲- مەودا ۲- دەرگەت
		scorch/skɔ:tʃ/v	دەبرژێنی

saviour		313	scavenge
saviour/'seivə(r)/n	رنڭارگر	scan/skæn/v	۱- دیزه شیعر شروقه دهکا
savour/'seivə(r)/n	تام- چشه- چیز		۲- بهروردی دهپشکنی ۲- بهپهله دهخوینیتموه
savoury/'servəri/adj	بهتام/ خوش	scandal/'skændl/n	کهتن- رویرهشی
saw/səʊ/n	منشار- مهره		نابروو چوون
saw/v-n	بینی- بره	scandalize/'skændəlaɪz/v	کهتن دهکا
sawdust/'sɔɪdəst/n	ناردهدار/ کهپهک		نابروو دهبا
sawmill/'sɔ:mɪl/n	کارگهی برینی دار	scandal monger/n	دووزمان-
saxophone/'sæksəfəʊn/n	ناله تیکی		پروپاگاندچی
	موسیقییه/ ساکسفون	scandalous/'skændələs/adj	نابرویهر-
say/seɪ/v	دهلن		خرابهکار- رووهش- خهنگی لئی بیزار
saying/'seɪŋ/n	قسمی پشینان-	scansion/'skænsjən/n	کیشی شیعر-
	قسمی نهستق		برگهی شیعی
scab/skæb/n	گهپری- تویری برین	scant/skænt/adj	همرزان- سووک- لاواز-
	- کیم- پیسی		کهک
scabbard/'kæbərd/n	کیلانی خمنجر-	scanty/'skænti/adj	بهریرومی همزان-
	کیفک		سووک- کهک
scabbies/n	گوپی بوون/ گهپری	scapegoat/'skeɪpgəʊt/n	قوربانی-
scabby/'skæbi/adj	گهر- برینیکی		خوبهختکر- قوچ
	وهشکوهبوو	scar/skɑ:(r)/n	برین- زام
scaffold/skæfəʊld/n	قناره	scar/v	برینداری دهکا- برین بهجی دینلی
	داری سیداره	scarab/n	قانوچه
scaffold/'skæfəʊld/n	تیزگر/ سهکو	scarce/skeəs/adj	دهگهن
scald/skɔ:ld/n	شلهیهکی کولای	scarce/v	برو- لاچو
scale/skeɪl/n	پهری ماسی	scarcely/'skeəsli/adv	بهدهگهن
scale/n	۱- تای ترازوو	scarcity/'skeəsəti/n	کهمی- دانسته
	۲- پله پایهی کومه لایهتی		دهگهن
	۳- پلیکانهی موسیقی ۴- سیستم	scare/'skeə(r)/v	دهترسینن دهتوقینن
	۵- پیوهر- نهخشه ۶- پلهی قادرمه	scarf/skɑ:f/n	مل پنج- پهشته مال
scale/v	سهردهکهوئ- ریک دهکا	scarves/skɑ:vz/n	سهرپوش
scalp/skælp/n	پیستهی سر	scarlet/'skɑ:lət/adj	رهنگی قورمزی
scalp/v	سهری کودی دهکا	scathing/'skeɪðɪŋ/adj	تان- رمق-
scalpel/'skælpəl/n	چهقوی نوژدار		ناخوش
scamp/skæmp/n	قوهر- چهقاوهسوو	scatter/'skætə(r)/v	توو دوهشینن
scamper/'skæmpə(r)/v	- رادماک-	scatter/v	پلاودهکاتهوه
	زوو دهپهری	scatty/'skæti/adj	بی میشک سهرهزی
		scavenge/'skævɪndʒ/n	گهندهخور

sanitation/sæni'teɪʃn/n

ٲاودرٲ

satirist/'sætərist/n

رېسواکمر

sanity/'sænəti/n

کاري ٲندروستی

satirize/'sætəraɪz/v

هه جووباز- هه جووکه

sanity/'sænəti/n

۱- بېري چاک

satirize/'sætəraɪz/v

گالته ٲي دهکا

sanity/'sænəti/n

۲- ٲيروٲاي دروست ۲- ٲاقلاٲي

satirize/'sætəraɪz/v

هه جووي دهکا

sank/sæŋk/n

۲- ٲٲٲم بوو- ٲغرٲ بوو

satisfaction/'sætɪs'fækʃn/n

۱- رازي بوون ۲- خٲشحال

sap/sæp/n

۱- شيله ٲ روک ٲان دار

satisfaction/'sætɪs'fækʃn/n

۲- دهستي کهوت- باربووکردن ۴- بٲژاردن

sap/sæp/n

۱- هيزي ٲي دهبري

satisfactory/'sætɪs'fæktəri/adj

وه لامٲکي دروست- شياو

sap/v

۲- ماندووي دهکا- لاوازي دهکا

satisfactory/'sætɪs'fæktəri/adj

۱- ٲٲٲر دهٲي

sap/v

۲- گنج- لاو

satisfactory/'sætɪs'fæktəri/adj

۲- رازي دهٲي ۳- ٲه ناعٲتي دههٲي

sapling/'sæplɪŋ/n

۱- دهون- نهام

satisfy/'sætɪsfaɪ/v

۱- ٲه دهکا

sapling/'sæplɪŋ/n

۲- سهرٲازي نه اندازيار

satisfy/'sætɪsfaɪ/v

۲- ٲردهکا (ٲازاٲ ٲردهکا له ..)

sapper/'sæpə(r)/n

ٲهردي سهٲر

satisfy/'sætɪsfaɪ/v

۲- دهخووسيٲي

sapper/'sæpə(r)/n

ٲاٲوتی شٲن- بهردی گرانٲه ما

saturate/'sætʃəreɪt/v

۱- ٲه ٲي ٲٲوون- خوساندن

sapphire/'sæfaɪə(r)/n

ٲاوي موسلمانانه

saturate/'sætʃəreɪt/v

۱- ٲه ٲي ٲٲوون- خوساندن

sapphire/'sæfaɪə(r)/n

له لاي خاچٲهستان

saturate/'sætʃəreɪt/v

۱- ٲه ٲي ٲٲوون- خوساندن

Saracen/'særəsən/n

گالته چاٲي

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

Saracen/'særəsən/n

گالته چاٲي

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲٲشمه کردن

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

گالته ٲٲکر- ٲٲشمه چي

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاٲوت

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

سهردين

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

sarcasm/'sɑ:kæzəm/n

ٲاشٲيٲيٲيٲي ٲجووکه

Saturday/'sætədeɪ, 'sætədi/n

نستٲيره ٲي

saintly

saintly/adj قەشەگىرى - قەشە، وەكو فرىشتە

sake/seik/n لەرىگى - لەپىناۋى

salad/'sæləd/n زەلاتە

salary/'sæləri/n موچە - دەستمايە

sale/seil/n فرۇشتىن - دابەزىن -

نرخ شىكاندن - ھەراچ كىردن

saleable/'seɪləbl/adj ۱- بەناسانى

دەفرۇشەيت ۲- خۇفرۇشتىن

salesman/'seɪlzmən/n فرۇشيار - نوينەر

نەيرەدى بازارگانى - دىيۈەرە

salient/'seɪliənt/adj ديار - دەرەشاۋە

گەشاۋە - سەرەكى

saline/'seɪlɪn/adj خۇيۋاۋى

saline/n (ئاۋ خوي)

salinity/sə'linəti/n شۇرى - سۈيى

salvia/sə'laɪvə/n لىك / خىزاۋ

sallow/'sæləʊ/adj رۈۈگۈز -

مىزۈمۈچ - زەرەھەلگەر

sally/'sæli/n ھىرشىكى لەناكاۋ

salmon/'sæmən/n ماسى سەلەمۇن

salon/'sælən/n سەرئاشخانىە

saloon/sə'lun/n ۱- ھۆل، ھۆلى

شاىى، باپ ۲- ئۆتۈمبىلى داخراۋ - سالۇن

salt/sɔ:lt/n-v-adj خوي/

خويى كىمياۋى/بەخويى

salty/'sɔ:lti/adj ۱- سۈيز

۲- قەسە قۇز - ئوكتە ۲- پىس

salute/sə'lut/n ۱- سالۇ كىردن ۲- رىزائىتان

salutary/'sæljətəri/adj ۱- بەتەندروستى

۲- سوۋمەند - چاك بوۋ ۲- بە كارىگەر

salvage/'sælvidʒ/n-v كۆكرەندەۋى

پاشماۋە - نەۋەى ماۋە رىگار دەكا

salvation/sæl'veɪʃn/n ۱- رىگار كىردن

۲- لە نەھرىمەن رىگار بوۋن - رىگار بوۋنى روھى

sanitary

۱- رىگار بوۋنى رۇھى salve/sælv, sɔ:v/n

۲- مەلجەم - مەرھەم ۲- دەرمانى پىزىشكى

۳- وىزىدانى ھەسەنەۋە

salvo تۇپ ھاۋىشتىن (بۇ سىلۋ)

same/seɪm/adj - pron ھەمان شت

samovar/'sæməʊvɑ:(r)/n سەماۋەر

sample/'sæmpl/n ۱- نەمۇنە

۲- چەشنىك (كوتال)

sample/v تام دەكا

sanatorium/'sænə'tɔ:riəm/n

جىگىلى چاك بوۋنەۋەى نەخۇش

sanctify/'sæŋktɪfaɪ/v پاك دەپتەۋە -

بە پىرۋز دەكا

sanctimonious/'sæŋktɪ'məʊniəs/adj

مەراى كەر - دۈۋپوۋ

sanction/'sæŋkʃn/n ۱- مۇلەتى رەسمى -

پىپىدان ۲- سزى ئىۋ دەۋلەتى

۳- گەمارۋى ئابۋرى

sanctity/'sæŋktəti/n پاكىزەيى - پىرۋزى

sanctuary/'sæŋktʃuəri/n

۱- شۈيىنى پىرۋز ۲- مىجراب ۲- ھەشارگە

sand/sænd/n زىخ - لىم - قوم

sand bank/n لىمى كۆبۈۋەى بىنى ئاۋ

sand paper/n سىمپارە - سمارتە

sandwich/'sænwidʒ, 'sænwɪtʃ/n

سەندۋىچ

sandy/'sændi/adj ۱- لىمى سوۋرۋ سۈپى

۲- پىرچى سوۋرۋ ۲- لىماۋى

sandal/'sændl/n ۱- نەمەل

۲- پىلۋى سوۋك ۲- پىلۋى ھاۋىنە

۳- ساندىل

sane/seɪm/adj ۱- زىر

۲- رامىارىيەكى ماقۇۋل - ئاقىل - ھۇشەند

sanguine/'sæŋgwɪn/adj ۱- گەشەبىن

۲- پەرىش ۲- سوۋرەلگەر

sanitary/'sænətri/adj ۱- پەرىۋى ھەيز

۲- تەندروستى ئامىز

Ss

S-s/es/ پىتى ئۆز دەمەم لە ئەلغەبى ئىنگلىزى

sabbath/'sæbəθ/n ھەينى: مۇسلمان

شەموو: جوولەكە/يەك شەممەي فەلە

- رۆزى خۇشى و پەرستىن.

sabbatical/sə'batikl/adj پۆزى پەرستىن

خۇش- تايبەت بە پشوو

sable/'sɛɪbl/n جۆرە سۆمۈرەيەكى

سىبىر يايىپە قەروەكەي بەنرخە/رەنگ پەش/ جلى

تازىە

sabotage/'sæbətəʒ/n گىرەش ئۆيىنى -

ئىككىلى ئامىزىك

sabotage/v تىك دەدا

saboteur/'sæbətʊ:(r)/n تىكەر -

گىرەش ئۆيىنى

sabre/'seɪbə(r)/n شەمشىرىكى كىوانەيى

saccharine/'sækəɪn/adj شەكرىن/

شەرىن

sachet/'sæʃet/n پاكىت/جانىتاي بۇن

sack/sæk/n - v ۱- كىيسەيەكى گەرە

۲- جانىتا ۳- جىن ۴- ئارق/لەكار دەرى دەكا

sacrament/'sækrəmənt/n

نەينى يەكە كلىسا/ نەينى پىمۇز/ قوربانى پىمۇز

sacred/'seɪkrɪd/adj موقەددەس -

پاكىزە - ھەرام - پىمۇز

sacrifice/'sækrɪfaɪs/n قوربانى - قۇچ

sacrifice/v قوربانى دەدا

sacrificial/'sækrɪ'fiʃl/adj قوربانىدەر

sacrilege/'sækrələɪdʒ/n پىشىل كىردى

پىمۇزى

sacrilegious/'sækrələɪdʒəs/adj پىشىلىكەر

sad/sæd/adj خەمبار - خەمۇك -

رووداوى ئالتەزىن

sadden/'sædn/v خەمبارى دەكا -

خەمبار دەين

saddle/'sædl/n زىن - كورتان -

پشتەمەي پاسكىل/ پاسكۇ پاسكىل

saddle/v زىنى دەكا - كورتانى دەكا

sadist/'seɪdɪst/adj سادىزىم

sadistic/sə'dɪstɪk/adj سادىيە -

safari/sə'fɑ:ri/n گەشتى پرا كىردىن

(بەتايىبەتى لەئەلغەرىيە)

safe/seɪf/adj ۱- دۇنيا ۲- مەترسى لىئىكەرت

۳- ساغ ۴- تووشى ھىچ نەبوو

۵- بەئارام

safe/n خەزىنە - قاسە

safeguard/'seɪfgɑ:d/n - پاراستىن -

چاكارىدەرە

safety/'seɪfti/n ۱- ئاسايىش ۲- سەلامەت

safety-pin/n دەمبوسى قەرەنجى/ دەرىزى

ئامان/ دەرىزى قەرەنگى

safety-valve/n ياي پاراستىن

saffron/'sæfrən/n زەغفەران

sag/sæg/v ۱- شىل دەكەتەرە (گورىس) -

شۆردەكەتەرە ۲- خاۋ دەين.

saga/'sɑ:gə/n ۱- چىركى زۆر دىزى

۲- چىركى قارەمانى

sagacious/sə'geɪʃəs/adj بىر تىز - زىرەك

sagacity/sə'gæsəti/n زۆر زىرەكى

sage/seɪdʒ/n ۱- زانا - دانە - زىر - ئاقىل

۲- روەكىكى بچوكى بۇن شىرىنە

sago/'seɪgəʊ/n - ساگو - ئاردى خورما

نىشاستە (جۆرە خۇراكىكە لەخورمايەكى

تايبەتى ۋەردەگىرت)

said/sed/v وتى

sail/seɪl/n چارۇگەي پەرى پاپۇز

sail/v ۱- شىكسىتى پى دەينى

۲- رەدى دەدەتەرە ۲- بەرەچى دەدەتەرە

۴- بە دەريا گەشت دەكەت

sailor/'seɪlə(r)/n دەرياۋان

saint/seɪnt/n ۱- سانت

۲- پىمۇز - ۋىلى - پىارچاك

running	309	ryot
running/adj	۱- به‌دهوام-له‌سهریهک	جۆره پوه‌کینکه کورسی دروست ده‌کړئ
	۲- رږاو- خوږ(ښاو)	ژهنگ
running commentary/n	دوانی	ژهنگ هملدننې
	زیندو (به‌قسه) له‌سهر پوداوه هه‌نوکه‌پیه‌کان	۱- گوندي/ لادینیی ۲- ساوینکه
runny/'rʌni/adj	۱- له‌سهر رږاو-	ژهنگاوې- ژهنگ ای‌نیش‌تو
	زیاد له‌ پنیویست ۲- ښاو‌کړدو- چلماوی	۱- لادینیی
runway/'rʌnweɪ/n	پار‌ه‌وی فرۆکه	۲- ساده‌و ساوینکه
rupture/'rʌptʃə(r)/n	۱- ته‌قینه‌وه‌ی	rustle/'rʌsl/v
	له‌ ښاکاو ۲- گریانې له‌ پر	خشه‌خش ده‌کا
	۳- هورگی پیست	rustle/n
rupture/v	ده‌ته‌قینه‌وه	خشه‌خشې دار
rural/'ruərəl/adj	گوندي- لادیني	rut/'rʌt/n
ruse/'ru:z/n	فیل- ته‌نه‌که‌بازی	قورت- جینی تایه- چال
rush/'rʌʃ/v	۱- دهر‌ده‌پړئ	ruthless/'ru:θləs/adj
	۲- خیرا جی‌به‌جی ده‌کا	بی‌رحم- دل‌ره‌ق
	۳- خیرا ده‌گوازیته‌وه ۴- په‌له‌ ده‌کا	ruthlessly/adv
rush/n	۱- پال‌پن‌وه‌نان ۲- هیرش	بی‌رحمانه
	۳- قهر‌بالغی ۴- په‌له‌کړدن	ruthlessness/n
rush hour/n	کاتی قهر‌بالغی	بی‌رحمی- بی‌به‌زه‌یی
		۱- روه‌کی شه‌لیل/ ښالیک
		۲- گه‌وره‌ی قهر‌مجان
		ryot/n
		جوتیار، جوتکار

ruffle/'rʌfl/v

۱- دوشینوین

۲- چارس دىكا- بېزار دىكا

rug/'rʌg/n

۱- مافورى بچوك

۲- جوزه به تانيه كه به سه رپى يان

شانه كان دانه رى.

Rugby/'rʌgbi/n

يارى ره گبى

rugged/'rʌgd/adj

۱- وشك و برك،

قارق، سهخت ۲- چوارشانه

ruin/'ru:n/n

۱- خاپورويون

۲- هره رس ۳- قملوش بوون

۴- كه لاوه- پاشماوه

in ruin(s)

خاپور بو- كه لاوه

ناتارى له سمر پاتارى نه ماوه

ruin/v

۱- تيك دىكا- خاپور دىكا-

ويزان دىكا ۲- قملوشى دىكا

۳- هيوای دىروخينى

ruinous/'ru:nəs/adj

قملوش كمر

rule/'ru:l/n

۱- ياسا

۲- سيستم ۳- پيسا ۴- باو

۵- دهسلات- فرمانروايى

as a rule

وك ياسايهك- ناسايى

rule/'ru:l/v

۱- فرمانروايى دىكا

۲- بربار دىكا

ruler/'ru:lə(r)/n

۱- حاكم-

فرمانروا ۲- راسته

ruling/'ru:liŋ/adj

بالا دهست

ruling/n

بريارى ره سمى، حوكم

rumble/'rʌmbl/v

دهنگ دىكا توه-

شريقه ي دى

rumble/n

دهنگى گوره، ته قينه وه

شريقه ي (بروسك)

rummage/'rʌmɪdʒ/v

شتى هه لگنچو

ورگنچر دىكا

rumour/'ru:mə(r)/n

قسمو قسه لوك-

دهمگو

rumoured/adj

دهگوترى- پوپاگنده

rump/rʌmp/n

سمت- پشته وهى گيانه رمر

run/'rʌn/v

۱- پار دىكا غار دىكا

۲- دىر دىپه رى ۳- دهست پى دىكا

۴- دىر دىبيته وه ۵- دىر زى

۶- به لوهه دىكا توه ۷- ئى دىچى

۸- بلا دىبيته وه (رهنگ)

۹- به رىكى گهشت دىكا ۱۰- كار دىكا

۱۱- نيش پى دىكا ۱۲- به رى وه دىكا ۱۳- دىپالوى

۱۴- بومو ويى به رى وهام دىپى

۱۵- بلا دىكا توه (گولار)

۱۶- دىكا ته ناستى ۱۷- به رى كمر دى دىر زى توه

۱۸- رهخته دىگرى ۱۹- پوپو پوو دىبيته وه

۲۰- تامپون دىكا ۲۱- كزى دىكا

۲۲- دىر زى ۲۳- تىواو دىكا

۲۴- به سه ر دىكموى (به نوتومبيل)

۲۵- پانى دىكا توه ۲۶- به خيرا له شتى دى دى

runaway/'rʌnəweɪ/adj

له دهست دىر چوو-

ناسان

rundown/adj

۱- كه لاوه- خاپور

۲- ماندرو- ته ندى روستى خراب

run up/n

ماوه ي پيش بوداوىكى ديار كراو

run/n

۱- راكردن- غار دان

۲- گهشت به نوتومبيل يان شه مهنده فمر

۳- نمايشيكى دىر زى ۴- زنجيره يك رووداو

۵- دوايهكى مه زنى له پر (له سه ر شتى)

۶- به جه زوت بوونى شتى

۷- خال- نوقته ۸- ناسايى

on the run/adj

هه لاتو- خو بزرگمر

rung/'rʌŋ/n

پله يك له په يزه- پايله كى

قادره

rung/v

زهنگى لىدا

runner/'rʌnə(r)/n

۱- راكرم- غار دىر

۲- قاچاغچى چك، تلياك

runner-up/n

بره وهى دووم

running/'rʌniŋ/n

غار دان- به رى وه بىر دن

۲- شوت (له یاری گولف) گیم	۲- قیرقه قیر- هاتو هوزیا- دمنگه دمنگ	۲- مملانی
۴- گولله- فیشهک	row/v	(به دهنگی بهرن) دمه قالی دهکا
round/v	rowdy/'raudi/adj	چەتوون
۲- کۆتایی پی دینی	rowdily/'raudili/adv	بهههرا
roundabout/'raundəbaut/adj	rowdiness/n	ههرا- چەتوونی
۱- زیاد له پیو یست درژ	royal/'rɔɪəl/adj	شاهانه
۲- ناراسته خو، پینچاوپینچ	royal/n	یهکی له بنه ماله ی شا
roundabout/n	royal blue/adj	شینیی تیر
۱- فلکه ۲- جۆلانه	Royal Highness/n	خاوون شکۆ
۳- سهکۆی دهو راندهو ر	royalty/'rɔɪəlti/n	۱- شان زادهکان- بنه ماله ی شا
rounders/'raundəz/n	۲- بهشی نوسه ر له چاپکردنی کتیبه کهیدا	
یاری بهکی	rub/rʌb/v	۱- دهخوړی- گهرم دهکا
نینگیزی یه له بیسبۆل دهچی	۲- دهمپری- لا دها ۳- دهشیل	
rouse/raʊz/v	۴- چهو ردهکا ۵- دهکری	
۱- بهناگای دینی-	rub/n	سپینهو ر
لهخهوی ههله دهستینی	rubber/'rʌbə(r)/n	۱- رهشکه رهوه
۲- دهیو روژنی	۲- چر- پلاستیک	
روژنی و بههیز	rubbery/'rʌbəri/adj	وهک پیست چې
rousing/'raʊziŋ/adj	۱- زیل- گلنیش	
روت/راوت/n	۲- قسه ی قوچ	
بهرینیکی ئابروو بهر	rubble/'rʌbl/n	که روچو بهردی شکاو
روت/v		پاشماوه کهلاوه
خراب ده بهرنی	rubella/ru:'belə/n	سوړیکه ی نهلمانی
route/ru:t/n	ruby/'ru:bi/n	گهوه ری شهو چرا- یاقوت
۱- ریکا- هیلای هاتو چو	rucksack/'rʌksæk/n	چانتای پشتی، توره که
۲- ریکا- چاره سه ر	rudder/'rʌdə(r)/n	پارچه داری یان کانزایی
routine/ru:'ti:n/n		یو کۆنترۆلکردنی ناراسته ی بهلم
روتین-		یان فروکه بهکار دی، سوکان، ستیرن
کاری بیزار کهر	rude/ru:d/adj	۱- بی له ده ب- دهمپوت
routine/adj	۲- بیتام- پوچ	
۱- دوپاره هه ر رۆژ-	rudely/adv	بی ره چاو کردنی بهرام بهر
ئاسایی ۲- بیزار کهر		بی له ده بانه
rationally/adv	rudeness/'ru:dnəs/n	بی له ده بی
۱- به بهر دهوامی	rudimentary/'ru:drɪ'mentri/adj	
۲- به ریکو پیکی		سه رهکی- بهرای
row/raʊ/n		
۱- ریز- سه ره		
۲- ریز- ریزی دانیشتن		
in a row		
بی وچان- یه که له دوا ی یه که		
row/v		
۱- سهو ل ئی ده دا		
۲- دهگوازته وه به بهلم		
row/n		
بهلمی به سهو ل		
سهیران بهم بهلمه		
rowing/'rɔʊiŋ/n		
سهو ل لیدان		
rowing-boat		
بهلمی سهو لدار		
row/n		
۱- دمه قالی توند- توژی		
بهکاره کار		

roof top	306	round
roof top/n	rot/n	بۆگەن بوون- رىزى بوون- خوران
rook/ruk/n	rota/'rəutə/n	۱- لىستى ئاوان ۲- داداگاي
		تى ھەلچۈنەمە
	rotary/'rəutəri/adj	خولارە
	rotate/'rəu'teɪt/v	دەخوليتەمە
		بەنۇرە دەخوليتەمە
roomful/'ru:mful/n	rotation/'rəu'teɪʃn/n	خولانەمە- نۇرەيەك
roomy/'ru:mi/adj	rotor/'rəutə(r)/n	بىزىنەر- خوليتەر- پانكە
roommate/n	rotten/'rɒtn/adj	۱- تىكچۈ- خراب يور
roost/ru:st/n		۲- زۇر خراب ۲- رەق ۴- نەفرەتى
rooster/'ru:stə(r)/n	Rottweiler/'rɒtwaɪlə(r)/n	سەگىكى دېرە
root/ru:t/n	rouge/ru:ʒ/n	سورار
	rough/'rʌf/adj	۱- زىر ۲- دې
		۳- رەق ۴- توند
root/v		۵- سەرىپچى ۶- بى ئىكەنەمە
		۷- نەساغ
	roughly/adv	۱- بەرەقى ۲- نىزىكەي
	roughness/n	رەقى- زىرى
	rough/adv	رەقانە- بەرەقى
	in rough/n	۱- لە(رەش نووس)-
		بەشىۋەي بەرايى
		۲- بەتەش و شىرىن رازىە
rope ladder/n	rough it/v	ژيانىكى بەرايى دەرى
	roughage/'rʌfɪdʒ/n	ھەرسىكەر- دىكەرەمە
rosary/'rəuzəri/n	roughen/'rʌfn/v	رەق- زىر دەكا
rose/'rəuz/v	round/raund/n	بازنەيى- خې
rose/n	round trip/n	۱- چوون و ھاتنەمە
rosemary/'rəuzməri/n		۲- ھاتنەمە
	round/adv	بەرەو دواۋە دەگەرتەمە
rosette/'rəu'zet/n		بادەناتەمە/چەند بادەنەيەك- لە چوار دەورە
	round/prep	۱- چوار دەورە
roster/'rɒstə(r)/n		۲- لە لايەكەي تر ۲- لە چوار دەورە
		۴- نىزىكى ۵- سەراپا ۶- نىزىكەي
rostrum/'rɒstrəm/n	round/n	۱- زىچەرەيى سەردان
rosy/'rəuzi/adj		۲- خوارەنەمە (ئارەق)
rot/'rɒt/v		

rock climbing

rock climbing/n بەسەرچىياكەوتىن

rock/v ۱- ئەملاو ئەملا دەكا

۲- بەرەر يېتىش و پاش دەچى

۳- دەمەزى بەتوندى- دەمەزى

rock/n مۇسقىي رۇك

rock and roll مۇسقىي رۇك ئاند رۇل

rocket/'rɒkɪt/n ۱- رۇكىت- موشەك

۲- موشەك (گوللە موشەك)

۳- تىرى ئاگرى

rocket/v خىرا زىاد دەكا

rod/'rɒd/n دار- توول

rode/'rəʊd/v سوار بوو

rodent/'rəʊdnt/n گيانەمەرى كرتىنەر

رەك جورج و كەرويشك... ھتد

rodeo/'rəʊdiəʊ, 'rəʊ'deɪəʊ/n

۱- وازى سوار چاكي

roe/'rəʊ/n ھىلكە يان تۈۋى نىزەي ماسى

rogue/'rəʊg/n ۱- تەلەكەباز

۲- سىيەندى ۳- زۇل

role/'rəʊl/n رۇل- پيشە

role-play/n گەمەى نواندىنى رۇل

roll/'rəʊl/n ۱- لول- ئولەك ئاسا- خرىلە

۲- ئەنگوك

۳- لىستەى رەسمى ئاوان

۴- تۇمار

۵- ئەملاو ئەملا كىردن- لەنگەر نەگرتن

۶- گرە- دەنگى نۇم و درۇز

roll/v ۱- غلۇر دەپىتەو/

لەسەر سىنگ دەپوا

۲- دەسورپتەو ۲- لول دەدا

۴- خىردەكا ۵- تەخت دەكا

۶- بەلادادى

roll in/v دورزى- دەبارى- زۇر دى

roll up/v ۱- گىرۇدەبى

۲- دوا دەكەى ۳- دەرەنگ دى

rolling-pin/n تىرۇك

roller/'rəʊlə(r)/n ۱- بابۇلە- رۇلەر

۲- پىچ گرىدەر ۳- باگوردان

roller-coaster/n ھىلى مەرگ:

جۇرە يارىەكە لە يارىگىكان ھەيە

roller-skate/n پىلاوى بۇلبەلەن

roller-skate/v بە پىلاوى بۇلبەرىن دەپوا

roller-skating/n لەسەر بىستەلەك

خزىن بە پىلاوى بۇلبەلەن

Roman/'rəʊmən/adj رۇمانى

Roman/n رۇمانى (ھاولاتى رۇما)

the Roman Alphabet ئەلف باى

رۇمانى- لاتىنى

Roman Catholic/n ئەندامى كەنىسەى

كاسۇلىكى

Roman Catholicism/n يىروباوھرى

كەنىسەى كاسۇلىكى رۇمانى

Roman Numerals/n رۇمارەى رۇمانى

romance/'rəʊmæns/n ئەقىندارى-

ھەستى ئەقىنى

رەوشى ئەقىنى رۇمانى ئەقىنى- دلدارى

romantic/'rəʊmæntɪk/adj

۱- رۇمانتىكى ئەقىنى

۲- سۆزى- دلدارى- خەيالى

romantic/n كەسىكى خەيالى

romantically/'rəʊmæntɪkli/adv

ئەقىندارىانە- لە پورى سۆزەو- دلدارىرەو

romanticize/'rəʊmæntɪsaɪz/v

بەشىۋەمەكى وروژنەر

پىشاندەدا- بەرۇمانسى دەكا

romp/'rɒmp/v بە قارقىز يارى دەكا

ھەلبەز جەمبەزى دەكا

romp/n قىزەقىز

roof/'ru:f/n بىنچ- بان

roof-rack/n بانى ئۇتۇمبىل

چەمچەى ئۇتۇمبىل

rise		rock bottom
rise/v	۱- بەرز دەپيىتەمە ۲- زياد دەكا	باجى رىكا
	۳- مەلدەستى ۴- رادەبى	ئەبەشەي رىكا
	۵- مەلدى- رۇڭ بەرز دەردەكمەي	كە بۇ ئۇتۇمبىل بەكاردى
	۶- دى لە ۷- بەرمەستى دەكا	دەزگاي
rising/ ^h raɪzɪŋ/n	شۇرش- راپەرىن	چاڭكردى رى
rising/adj	۱- بەرزايى ۲- بەرز ۳- زياد	بۇ سواربويون
	۴- بەرز بۇو (يەناو بانگ)	دەشى لە رىكاڭدا
risk/rɪsk/n	۱- زەرەر- زيان	دەسويىتەمە/بىكار دەسويىتەمە
	۲- چەرمەزەكارى ۳- ترس ھىن	نەرەي شىر- گرە- قا
risk/v	خۇي توشى ترس دەكا	گرەي دى
	خۇي دىختە ترسەمە	قاڭاي دى- ھاواردەكا- دەنەرىنى
risky/ ^h rɪski/adj	ترسناك	roaring/ ^h rɔɪrɪŋ/adj
rissole/ ^h rɪsɒl/n	پارچە گۆشتى	۱- نەرە
	سوركاو	۲- زۆر مەزەن ۳- باش دەسوتى
ritual/ ^h rɪtʃuəl/n	۱- رىئو رەسم ۲- نەرىت	دەبىرئىنى- دەبىرئى
ritual/adj	نەرىتانه، سەرەتتى	۱- گەرم و وشك دەكاتەمە
rival/ ^h raɪvl/n	۱- پىشپىكى كەر	۲- سور دەكاتەمە
	بەرمەرىكانى كار ۲- بەرامبەر- دڭ	roast/adj
rival/v	پىشپىكى دەكا	برزاو
rivalry/ ^h raɪvli/n	پىشپىكى	۱- گۆشتى برزاو
river/ ^h rɪvə(r)/n	روبار	۲- گۆشت سوركرەنەمە لە سەيران
riverside/ ^h rɪvəsɪd/n	قەراغى روبار	۳- گۆشتى رۇست
	كەنار- لىوار	۱- دەدزى ۲- بىئەرى دەكا
rivet/ ^h rɪvɪt/n	برغى- بەستىنەرى	rob/rob/v
	كانزايى	دز
rivet/v	بەركارىگەر دەبى	robber/ ^h rɒbə(r)/n
	كارى تى دەكا- سرنجى رادەكىشى	دزىن
riveting/adj	خۇش- سەرنج راكىش	robbery/ ^h rɒbəri/n
roach/ ^h rəʊtʃ/n	۱- ماسىەكى بچوكى	رۇب- جلى نووستن
	ئەوروپىيە ۲- سىيسرەكە	بالندەي دەنگخۇش
road/ ^h rəʊd/n	رىكا- چادە	بالندەيەكى رەنگ قاوھىيى سىنگ سورە
by road	بە ئۇتۇمبىل- پاس	robot/ ^h rəʊbɒt/n
on the road	لە گەشت	رۇبۇت
roadblock/ ^h rəʊdblɒk/n	بەرمەست	robust/ ^h rəʊ'bast/adj
roadside/ ^h rəʊdsɪd/n	لىواري رىكا- قەراغى رى	بەھىز- چوارشانه
		۱- بەرد- كەور
		۲- بەردى لىوار دەريا
		۳- گاشە بەرد ۴- چە ۵- جۈرە جەلوايەكى رەقە
		۱- جۈرە ئارەقنىكە
		۲- لە پوخانە
		۳- بەردىن ۲- سەخت
		نويترىن- خال
		rocky/ ^h rɒki/adj
		rock bottom/n

right	303	rise
right/n	۱- چاکه ۲- خیر	۱- تەلەفۇن دەکا
	۲- ماف - دەسەلات	۲- زەنگ لى دەکا
be in the right	لەسەر راست	۳- دەنگىكى دەك زەنگى لى دى
by rights	بەپىنى عدالت	۴- بەناگادىنى ۵- دەنگى لى بەرز دەبىتەمە
right of way/n	۱- مافى بەرەيس	كۆتايى بەتەلەفۇنكردەكەى دىنى
	۲- مافى پەرىنەمە	دەنگى بەرەونى دى
right/v	راستى دەكاتەمە - راست دەكاتەمە	دەنگى بەرز دى
righteous/'raɪtʃəs/adj	۱- پىاوى	دەنگى زەنگ
	باش - لە خواترس ۲- راست	بەستەلەك
rightful/'raɪtfl/adj	۱- يەداد	خزىن لەسەر بەستەلەك
	۲- راست ۳- شەرى	دەشوا - بەناو دەشوا
rightfully/'raɪtfli/adv	بەگۆيرى ياسا	۱- شوشن ۲- بۆيە پىچ
	يان شەرىعت	نازاوە
rigid/'rɪdʒɪd/adj	۱- توند ۲- رەق	ناشوب - نىگەرانى - قاوقىز
	۳- وشك ۴- توند	مەراوۋىيا دەکا
	۵- دۇرەق ۶- رەق - نەچەقىو	قاوقىز دەکا - رەقتارى مۇقائە دەکا
rigidity/'rɪdʒɪdɪti/n	رەقى - توندى	نازاوە دەکا
rigidly/'rɪdʒɪdli/adv	بەتوندى -	بەژدارى دەمىن لە ناشوب
	بەردقى	بەشداربوو لە توندو تىژى
rigour/'rɪɡə(r)/n	۱- رەقى - دۇرەقى	بەشداربوو لە نازاۋەمە ناشوب
	توندى ۲- دۇۋارى مەشەقەت	مۇقائى - توندو تىژ
	۳- ساردى	شىنگىر
rigorous/'rɪɡərəs/adj	۱- لەسەرخۇ	۱- شەق دەمى ۲- دەدەپى
rigorously/adv	بەموردى - بەتوندى	۳- بەخىراو توندى رادەكەشى ۴- دەردەپەرى
rigorousness/n	دۇۋارى - توندى	فنىلى لى دەکا -
rim/rim/n	۱- لىۋار - لىۋارى پىالە -	نرخىكى گران داۋا دەکا - دەمەوى قولى بېرى
	كوپ ۲- چوارچىۋە	۱- پارچە پارچەى دەکا
rind/raɪnd/n	توئىكل - بەرگ	۱- ونجر ونجرى دەکا
ring/riŋ/n	۱- ئەنگوستىلە	بېرىن - شەفكرەن
	۲- ئەلقە ۳- بازە ۴- نەپىشگە	گەبىو
	۵- چاۋ ۶- كۆمەلەك چەتە	پى دەکا - دەگەبىيى
ring/v	بازە دەكەشى - دەۋرەدەرى	۱- شەپۇلى مۇۋاش
ringleader/'rɪŋliːdə(r)/n	سەركردەى چەتە	۲- لايە لايە ۳- قاقاي ئەرم ۴- خورە خور
ringroad/n	جادەى دەرمەوى شار	۱- زىادە ۲- زىادە لە مۇچە
		۲- بەرزبۇنەمە ۴- بە شەھرەت بوون
		۵- مەلاتن(رۇڭ) ۶- شۇپش
		۷- لەخەۋ پابوون

rib	302	right
rib/ri:b/n	په راسو	ridiculous/ri'dikjələs/adj
ribbon/'ribən/n	شریتی	۱- گالته یی پینکینه نیاوی ۲- گهلحق
rice/raɪs/n	برنج	ridiculously/adv
rich/ri:tʃ/adj	۱- دوهله مهنده ۲- زمنگین	۱- په گالته جاری
	۲- دوهله مهنده به- به پیت	۲- به شیوه یی باور نه کی
	۴- گران ۵- به هیز	۱- باو- به ریلو
the rich/n	دوهله مهنده کان	rife/raɪf/adj
richly/adv	به زور باشی- به تهاوی	rifle/'raɪfl/n
richness/'ri:tʃnəs/n	۱- چوری	rifle/v
	۲- زوری سامان ۳- دوهله مهنده	rife/raɪf/n
riches/'ri:tʃɪz/n	پارهو سامان	۱- جیا بونهوه ۲- شوق- درز
rickety/'rɪkəti/adj	لاواز- له جی چور	rig up/v
	خهریکه بشکی- لاواز	rig/ri:g/n
ricochet/'rɪkəʃeɪ/v	دهرده پری- هله ده قوزنتوه	rigging/n
		گوریسی راگری چارزگی که شتی
rid/ri:d/v	رزگار دهکا- دهریاز دهکا	rig/v
get rid of	۱- رزگاری دهی	right/raɪt/adj
	۲- دهیکوژی	right/adv
riddance/'rɪdnəs/n	رزگار بوون	right/n
ridden/'rɪdn/v	سوار بوو	the right/n
ridden/adj	پهله- تری	right hand/n
riddle/'rɪdl/n	۱- لوغز- مه تل- شارواه	right handed/adj
	راز ۲- بیژینگ	right hand man
riddled/adj	۱- سه رسام دهکا	پیایوی دهستمراس
	۲- غهریل دهکا/ بیژینگ دهکا	یه کهم پالپشت
ride/raɪd/n	سوار بوون- سوار چاکی	right wing/n
ride/v	سوار دهی	۱- بانس چپ (له پارسی سیاسی)
rider/'raɪdə(r)/n	سوار- سوار چاک	right/adj
riding/'raɪdɪŋ/n	سواری نهمپ بوون	راسترو
ridge/ri:dʒ/n	۱- زنجیره یکه له	right/adj
	لوتکه چیاکان ۲- پشتی چیا- شه قل	۱- راست- دروست- گونجاو
ridicule/'rɪdɪkjʊ:l/n	گالته	۲- ناسایی ۳- شرعی
	گالته پی کردن	۴- حقیقی ۵- باشه
ridicule/v	گالته پی دهکا	as right as rain
	پی راده بوژی	تندرستی زور باشه
		هرده لینی بومیه
		به راستی- به هق
		rightness/'raɪtnəs/n
		تندرستی- راستی
		right angle/n
		گوشه و ستار
		right/adv
		۱- به شیوه یی کی دروست
		۲- به شیوه یی کی گونجاو ۳- خوت ناماده که
		۴- به تهاوی ۵- تا کوتایی
		۶- هموری ۷- دهستبه جی
		۸- زور به ریز

reversible

reversible/rɪ'vɜ:səbl/adj دوپه‌ره

به‌مه‌ریو پوو له‌بهره‌مکری

revert/rɪ'vɜ:t/v ده‌گه‌پێته‌به‌بۆ باری

پێشوو

review/rɪ'vju:/n ١- پێداچوونه‌ره

دوباره‌ ته‌ماشاکردنه‌وه

٢- خستنه‌ پوو یان ره‌خه‌ گرتن

له‌ (کتیپ)

review/v ١- پێداه‌چیتنه‌وه

ده‌ورده‌کاته‌وه

٢- پای خۆی ده‌رده‌به‌ی له‌ باری

reviewer/rɪ'vjua:(r)/n ١- ره‌خه‌نگری

ئه‌ده‌بی یان ه‌ونه‌ری ٢- پێداچۆمه‌

revise/rɪvaɪz/v هه‌موار ده‌کا-

پاکه‌ده‌کاته‌وه

بژارده‌کا

revision/rɪ'vɪʒn/n بژارکردن

پێداچوونه‌وه- ده‌ورکردنه‌وه

revival/rɪ'vaɪvl/n ١- بوژاندنه‌وه

زیندوکردنه‌وه

٢- نه‌مایشکردنی شانۆگه‌ری یه‌کێ

له‌ بیرکراو

revive/rɪ'vaɪv/v

١- به‌هێزی ده‌کاته‌وه

٢- ده‌یپووشێتیه‌وه- نوێ ده‌کاته‌وه

revolt/rɪ'vəʊlt/v ١- شۆرش

به‌ریاده‌کا

٢- یاخێ ده‌بی

٢- بیزاری ده‌کا

١- شۆرش ٢- یاخێ جوون

revolt/n

revolting/adj قه‌یزه‌م- بیزارکه‌ر

revolution/ˌrevə'lʊ:ʃn/n

١- شۆرش ٢- یاخێ بوون

revolutionary/ˌrevə'lʊ:ʃənəri/adj

١- شۆرشگه‌ری

٢- گۆپانی به‌مه‌رتی

revolutionary/n شۆرشگه‌ری

revolutionize/ˌrevə'lʊ:ʃənəɪz/v

١- گۆپانی به‌مه‌رتی لی‌ده‌کا

٢- شۆرشی تێدا به‌ریا ده‌کا

revolve/rɪ'vɒlv/v

١- ده‌سوپیته‌وه

٢- جه‌خت ده‌کا له‌سه‌ر

revolving/adj سوپانه‌وه- خولینه‌ر

revolver/rɪ'vɒlvə(r)/n ده‌مانچه

revulsion/rɪ'vʌlʃn/n قه‌یزلیبوونه‌وه

reward/rɪ'wɔ:d/n ١- پاداشت- خه‌لات

٢- کری ٣- بژاردنه‌وه

reward/v خه‌لاتی ده‌کا

rewarding/adj ده‌خۆشکه‌ر-

ویژدان هه‌وینه‌ر

rewind/ri:waɪnd/v شریته‌که‌ به‌ره‌و دواوه

ده‌گه‌ییه‌وه

rewrite/ri:'raɪt/v دوباره‌ ده‌نووسیتنه‌وه

rhetoric/'retərɪk/n ره‌وانه‌یێزی

rhetorical/rɪ'tɒrɪkl/adj ١- ره‌وان

٢- وروژینه‌ر

rhetorically/adv ١- ره‌وانه‌یێزانه

٢- به‌شێوه‌یه‌کی ده‌ستکه‌رده

rhetoric question/n پرسپاری بی وه‌لام

rheumatism/'ru:mə'tɪzəm/n رۆماتیزم

rheumatic/ru'mætɪk/n بابای باده‌ر

rheumatic/adj باده‌ری

rhino/'raɪnəʊ:/

rhinoceros/raɪ'nɒsərəs/n که‌رکه‌ده‌ن/یه‌ک قوچ، پاره/ ده‌ره‌م

rhubarb/'ru:bə:b/n رهباس، رهباس

rhyme/raɪm/n ١- سه‌روا ٢- هه‌مان ده‌نگ

شیه‌ری سه‌رواده‌ر

rhyme/v هه‌مان سه‌روای هه‌یه

ئه‌وانه‌ی هه‌مان سه‌روا یان ده‌نگیان هه‌یه

له‌گه‌ل یه‌کیان ریزده‌کا.

rhythm/'rɪðəm/n ره‌زم- که‌یش

rhythmic/'rɪðmɪk/adj که‌یشدار

retirement	300	reverse
retired/rɪ'taɪəd/adj	خانه نشین	دەسبەجی
retirement/rɪ'taɪəmənt/n		لەباتی
۱- خانه نشینی ۲- جەوانەو	by return	کری گەرانهو
retiring/rɪ'taɪərɪŋ/adj	in return	۱- ئاهەنگی
هین و شەرم- گۆشەگیر- کەمدوو	return fare/n	بەیک شادیوونەو
retort/rɪ'tɔ:t/v	reunion/rɪ'ju:niən/n	۲- بەیک شادیوونەو- یەگرتنەو
دەسبەجی- وەلامی	reunite/rɪ'ju:'naɪt/v	یەگەمگرتنەو
دەداتەو	rev/rev/n	سوڕانەو لە دەوری شتیک
retort/n	rev/v	۱- دەسوڕیتەو
وەلامیکی تۆرە- بروسکە وەلام		خێرای گێڕ زیاد دەکا
retrace/rɪ'treɪs/v	reveal/rɪ'vi:l/v	۱- ئاشکرا دەکا ۲- دەدرکێنی
۱- دەگەڕێتە دواو		۳- بەدەردەخا
۲- بەرو دواو هەنگاو داوی	revealing/rɪ'vi:lɪŋ/adj	نەینی درکێن-
retract/rɪ'trækt/v		ئاشکراکەر
پەشیمان دەبێتەو	revel/'revl/v	چێژ وەرەگری
قەسە خۆی دەکشیتەو	revelation/'revə'leɪʃn/n	۱- دەرکەوتن
۱- دەشکی-		۲- ئاشکرا بوون ۳- مەندەهۆشکەر
دەبەزی- دەشکیتەو	revenge/rɪ'vendʒ/n	۴- سڕوش ۵- ئیلهام
۲- پاشە کشی دەکا		تۆلە
retreat/n	get revenge/n	تۆلە دەسینیتەو
بەزین- پاشەکشێ	revenge/v	تۆلە دەکاتەو
retribution/'retri'bju:ʃn/n	revenue/'revənju:n/n	دەرمانە- قازانج،
سزا		داهات
پاداشت	reverence/'revərəns/n	رێزگرتن
۱- دەگێڕیتەو	Reverend/'revərənd/adj	۱- جەزەمەت
۲- زانیاری تۆمارکراو لە کۆمپیوتەر		۲- لەقەبێکی مەسیحییە بۆ قەشە
دەدۆزیتەو- چاکدەکا	reverent/'revərənt/adj	بەریز- بەشکۆ-
retrieval/rɪ'tri:vəl/n		لایەق
دەرهێنان	reversal/rɪ'vɜ:sl/n	ناوەڕۆکردنەو-
in retrospect		سەراوونکردنەو
لە کاتی دێرکردنەو	reverse/rɪ'vɜ:s/adj	پێچەوانە- دژ-
لە بوداوی رابردوو		بەرەو دواو
retrospective/'retrə'spektɪv/adj	reverse/v	۱- پێچەوانە دەکاتەو
گەرانهو بۆ رابردوو		ناوەڕۆ دەکاتەو- قۆلب دەکا
کاریگەری کۆنخواری		سەراوگیر دەکا- سەراوگیر دەبی
return/rɪ'tʊ:n/v		۲- وەرەگری- ئالوگۆر دەکا
۱- دەگەڕێتەو		
۲- دووبارە دەست پێ دەکاتەو		
۳- وەلامی دەداتەو		
returnable/rɪ'tʊ:nəbl/adj		
دەکری بگێردیتەو		
return/n		
۱- گەرانهو ۲- دانەو		
۳- لێدان بەرو دواو		
۴- قازانج- دەسکەوت		

rest	چى تر لەبارەيەرە نەدرى
rest on	دەورەستىتەسەر
rest/n	حەسانەو- پشوو دان
	بىن قەدان
restful/restfl/adj	ميشك حەوینەر- ئارام بەخش
restroom/restrum/n	دەستشۆز- ئاودەست
rest/n	پاشماو- ئەوانى دى
rest/n	چىشتخانە
restaurant/restront/n	چىشتخانە
restless/restlās/adj	بى ئارام-
	نىگەران- خەوزراو
restlessly/restlāsli/adv	بە نىگەرانىيەرە
restoration/restə'reɪʃn/n	۱- چاککردن- نۆزەنکردنەرە
	۲- بەکارهێخستنەرە ۲- گەراندنەرە
restore/rɪ'stɔ:(r)/v	۱- دەگىزیتەرە بۆ بارى پىشوو
	۲- بەکارى دىنیتەرە
	۳- چاکدەمکاتەرە- نۆزەندەمکاتەرە
restrain/rɪ'streɪn/v	بەرتهنگ دەکا- گەمارۆى دەدا
	بەردەستى دەکا- دەمکوتى دەکا
restrained/rɪ'streɪnd/adj	خۆگر
restrained/n	خۆگرتن- سنوور
restraint/rɪ'streɪnt/v	سنورى
	دیاردەکا
	چەردەمکاتەرە- جەخت دەمکاتەرە
restricted/rɪ'strɪktɪd/adj	سنوورداو
restriction/rɪ'strɪkʃn/n	خۆبەستەنەرە- دیارى کردن
restrictive/rɪ'strɪktɪv/adj	دیارکراو

result/rɪ'zʌlt/n	۱- ئەنجام ۲- سوود
	۳- بەرهم- ئاکام، ئەنجامى تاقىکردنەرە
	۴- دۆزىنەرە
result/v	۱- سەرچاوە دەگرى لە- دى لە
	۲- بەرهم دىنى- دەبیتە هۆى
resume/rɪ'zu:m/v	دووبارە دەست
	پى دەمکاتەرە، تى هەلدەچیتەرە
resume/n	تى هەلچونەرە
resume/n	کورتەى ژياننامە
resumption/rɪ'zʌmpʃn/n	تى هەلچونەرە
resurrect/rezə'rekt/v	۱- دەژىنەرە
	۲- پىشکەش دەمکەنەرە
resurrection/rezə'rekʃn/n	۱- زىندوکردنەرە
	۲- بوژاندنەرە- زىندوویونەرە(بۆزى قىامەت)
	۳- زىندوویونەى مەسح P
resuscitate/rɪ'sʌsɪteɪt/v	دەژیتەرە-
	هەناسەى دینەرەبەر
resuscitation/rɪ'sʌsɪ'teɪʃn/n	۱- بوژانەرە
	۲- هەناسەى دەستکرد
retail/rɪ'teɪl/n	۱- فروشتنى شتوومەک
	۲- تاکفروشى
retailer/rɪ'teɪlə(r)/n	تاکفروش، کەتفروش
retain/rɪ'teɪn/v	۱- دەپيارىنى
	۲- دەپىنلەنەرە ۲- لەدەستى نادا
retaliate/rɪ'tæliet/v	۱- تۆلە دەمکاتەرە-
	وەک ئەو دەکا ۲- هەمان کاردانەرە دەکا
retaliation/rɪ'tæli'eɪʃn/n	تۆلە
retarded/rɪ'taɪdɪd/adj	کەم ئەقەل- دوامەتوور
retention/rɪ'tenʃn/n	پاراستن- هێشتنەرە
rethink/rɪ'θɪŋk/v	بىرى لىدەمکاتەرە
	دووبارە پىداندەچیتەرە
retina/'retinə/n	تۆپى چاو
retinue/n	دەست و پىنەند
retire/rɪ'taɪə(r)/v	۱- خانەنشین دەبن
	۲- وازدینى ۲- دەگەریتەرە

هەندەگەری، لە، وازدەستی، لە پۆستەکی،

دەست لەکار دەکشیتەرە

۲- بەچۆک دادی

resigned/rɪ'zaɪnd/adj

۱- تەسلیم بەئەمری واقع بوو

۲- بەچۆک ھاتو

resignation/rɪ'zɪɡ'neɪʃn/n

وازیانە، دەست لەکارکشیتەرە

resilient/rɪ'zɪliənt/adj

ھێندە بەھێزە

زوو دەگەڕیتەرە باری پێشووی

resilience/rɪ'zɪliəns/n

شیانی گەڕانەرە بۆیاری پێشوو

resist/rɪ'zɪst/v

۱- بەرگری دەکا

۲- بەرەنگاری دەکا، بەرھەڵستی دەکا

resistance/rɪ'zɪstəns/n

بەرگری- بەرھەڵستی

resistant/rɪ'zɪstənt/adj

۱- خۆگر ۲- بەرھەڵستکار- دژ

یەکلایکی کار-

resolute/'rezəlu:t/adj

نەگۆز

یەکلایکی گەڕانە،

resolutely/adv

بە توندی

resolution/'rezə'lu:ʃn/n

۱- رابەتووی

۲- بڕیاری یەکلایکی گەڕەرە

۳- بڕەوەر ۴- بڕیاری رەسمی

resolve/rɪ'zɒlv/v

۱- چارە دەکا

۲- بڕیار دەدا

resort/rɪ'zɔ:t/v

پەنا دەبا

resort/n

ھاریشە ھەرار

resounding/rɪ'zaʊndɪŋ/adj

دەنگێکی بەرز- زۆر مەزن

دەنگدەرەرە

resource/rɪ'sɔ:s, rɪ'zɔ:s/n

دەرمان- سامان

resourceful/rɪ'sɔ:sfɪl/adj

زۆرزان- بەھرەدار- کارامە

respect/rɪ'spekt/n

رێز

بەرێزی- بایەخدان- چاوپۆشکردن

لا- پووگە- خاتەرگرتن

with respect to

سەبارەت بە

respect/v

رێزی دەگەری- خاتری دەگەری

respectable/rɪ'spektəbl/adj

پێزدار-

بەرێز- چاک

باش- زۆر

respectful/rɪ'spektfɪl/adj

بەرێز- بەھەییەت

شەرم- بە ئەدەب

respective/rɪ'spektɪv/adj

ھەریەکە

کاری خۆی/ تاییبەت بە کەسانی پەیوەندار

respectively/rɪ'spektɪvli/adv

یەک لە

دوای یەک

respiration/'respə'reɪʃn/n

ھەناسەدان

respire/rɪ'spaɪə(r)/v

ھەناسە دەدا

respite/'respɑ:t/n

ھەناسە ی کورت-

بێن قەدان

respond/rɪ'spɒnd/v

وەلامی دەواتەرە

بەرەو پیری دەچێ

response/rɪ'spɒns/n

وەلام- کاردانەرە

بە پەرەرە چوون

responsibility/rɪ'spɒnsə'bɪlɪti/n

بەرپرسیاری- پێگەیین

ھەست بەبەرپرسیاری کردن/ئەرك

responsible/rɪ'spɒnsəbl/adj

بەرپرس (دەسەڵاتدار)

بەرپرس (تاوانبار- لۆمەکراو)

بەرپرس (ئەسەرپەتی...)

جێی باوم- پێگەییو- گرتگ

responsibly/adv

بە ئاقلانە- بەزێرانە

responsive/rɪ'spɒnsɪv/adj

گۆتگر-

بایەخدار

بەھانا ھاتو

rest/rest/v

دەمەستیتەرە- پشوو دەدا

رێ دەدا بھەوینەرە- پالپەشتی دەکا

reproductive/ri:prə'dʌktɪv/adj

۱- زاوژنی ۲- بزرگ: نندامی زاوژنی

reproof/ri'pru:f/n

۱- نومه کردن ۲- بمرور هفتشاخان

reprove/ri'pru:v/v

۱- نومه می دهکا ۲- به پووی هلمده شاشی

reptile/'reptail/n

گیاندهومری خشوک

republic/ri'pʌblɪk/n

کوماری (رژیم)

republican/ri'pʌblɪkən/adj

کوماری

Republican/n

نندامی پارتی

repudiate/ri'pjʊ:diət/v

۱- رهمدهکا تهره ۲- خوی لی بین بمری دهکا

repulsion/ri'pʌlʃn/n

بیزیردهوم-سل

repulsive/ri'pʌlsɪv/adj

بیزراو

reputable/'repjətəbl/adj

ناویانگ

reputation/repju'teɪʃn/n

ناویانگی-ناسراوی/ناموس

reputed/ri'pjʊ:tɪd/adj

گریمانکراو-وادانراو

reputedly/ri'pjʊ:tɪdli/adv

رهک دملین

request/ri'kwest/n

داواکردن

at sb's request

له سهر داوای

on request

له کاکی پیویست

request/ri'kwest/v

داوا دهکا

require/ri'kwaɪə(r)/v

۱- پیویست دهکا ۲- داوا دهکا ۳- راده سپیری

requirement/ri'kwaɪəmənt/n

پیویستی

rescue/'reskju:/v

رزگار دهکا

rescue/n

کرداری رزگار کردن

rescuer/'reskju:ə(r)/n

رزگار کمر

research/ri'sɜ:tʃ/n

تویژینهوم

research/ri'sɜ:tʃ, 'ri:sɜ:tʃ/v

تویژینهوم-لیکولینهوم دهکا

researcher/ri'sɜ:tʃə(r)/n

تویژمر

resemble/ri'zembl/v

پینی دهچی-لهو دهکا

resemble/ri'zembləns/n

رهنگی وی دهکا

resent/ri'zent/v

پیکچوون

resentful/ri'zentfl/adj

۱- توپه دهچی ۲- بیزار دهچی

resentment/ri'zentmənt/n

۱- جارس ۲- توپه

reservation/'rezə'veɪʃn/n

۱- توپه مبون ۲- جارسبون-وهرسبون

reserve/ri'zɜ:v/v

۱- جی کرتن ۲- هست بهگومان کردن له باره

reserve/n

۱- تهرخان دهکا ۲- دهپاریژی

reserved/ri'zɜ:vd/adj

۱- یهدهک-یاریزانی یهدهک ۲- پاریزراو یهزمهری یاسا ۳- خوپاراستن ۴- بیدهنگی

reservoir/'rezəvwa:(r)/n

شمرن-رادهرنهچ

reside/ri'zaid/v

ناوگه، بهنمهر

residence/'rezɪdəns/n

ناو پاراستن

resident/'rezɪdənt/n

دهژی، ناکنجی دهچی له

residential/'rezɪdenʃl/adj

جی-بارهگا-مال

residue/'rezɪdju:/n

۱- نیشتهچی ۲- نیشتهچی-جی خانونبهره نک فرمانگه ۳- شوینی دانیشتن: مال ۴- پاشماوه، بهراموه

resign/ri'zain/v

۱- دهست

repellent

repellent/n ماددى دۈمىندەمەر

repent/rɪ'pent/v تۈبە دەكا

پەشيمان دەيتەرە لە گوناھ

repentance/rɪ'pentəns/n تۈبە -

repentant/rɪ'pentənt/adj تۈبەكار

پەشيمان

repercussion/rɪ:pə'kʌʃn/n

ئاكامى خراپ - سەدائى خراپ

repertoire/repə'twaɪ(r)/n

ئەم ھەمەو شانۇگەرى و مۇسقىايە

كە ئەكتەر يان مۇسقىلارەن دەيانزانى و

دەتوانى نەمايشيان بكا .

repetition/repə'tɪʃn/n

دووبارەكردنەمەر، دووبارەبونەمەر

repetitive/rɪ'petətɪv/adj دووبارەكاراۋ

replace/rɪ'pleɪs/v

۱- دەگەر ئېندىرتەمەر بۇجىنى خۇي

۲- جىنى دەگىرتەمەر

۳- ئالۇگۇرى پى دەكا

replaceable/rɪ'pleɪsəbl/adj

دەگىرى چىن گۇرگىنى پى بىگىرى

replacement/rɪ'pleɪsmənt/n

۱- گۇرگىنەمەر بە شتى باشتى

۲- جىگەرەمەر

replay/rɪ'pleɪ/v

۱- دووبارە يارى

دەكاتەمەر

۲- دووبارە پى دەكاتەمەر (رادىيو...)

reply/rɪ'plaɪ/n

۱- گەمەي دووبارە

۲- دووبارە گوىگىرتەن لە

replica/'replɪkə/n

دانەي وەك خۇي

reply/rɪ'plaɪ/v

وەلام دەداتەمەر

reply/n

وەلام دانەمەر

report/rɪ'pɔ:t/v

۱- دەگەيمەن -

پىنى دەلنى

۲- ھەوالى دەگوازىتەمەر

۳- گەيشتىنى خۇي رادەگەيمەن

reproduction

reportage/rɪ'pɔ:tɪdʒ/n

رېپۇرتاژ

reporter/rɪ'pɔ:tə(r)/n

۱- راپۇرت نووس

۲- پەيامنىر ۳- رۇننامەنووس

report/n

راپۇرت

represent/repri'zent/v

۱- دەنۇننى

۲- وەسەف دەكا

۳- يەكسان دەبىي

۴- لە جىياتى ئەم دەدوى

representation/repri'zentetʃn/n

نۇننەريەتتى كىردن

ۋىنەي - ھىماي - كەسى يان شتى

representative/repri'zentetɪv/adj

نەمۇنە - نۇننە

نۇننەرى كۇمپانىي گەپۇك

repress/rɪ'pres/v

كپ دەكا - دەمكوت دەكا

repressed/rɪ'prest/adj

خەفەكاراۋ

خەفەكاراۋ - لە پوى سىكسىيەمەر

repression/rɪ'presʃn/n

دەمكوت كىردن،

كپكردن، سەركوتكردن

repressive/rɪ'presɪv/adj

سەركوتكەر

reprieve/rɪ'pri:v/v

دەپوى لەم كەسى بە

لەسىدارەدان سزادارەمەر يان ھوكمى لە

سىدارە دانى دوا دەخا .

لەپۇردن - دواخستى

reprieve/n

سەرزەنشتى

reprimand/'reprɪmɑ:nd/v

دەكا

reprisal/rɪ'praɪzl/n

تۆلە

reproach/rɪ'prəʊtʃ/v

۱- لۇمەي دەكا

۲- سەرزەنشتى دەكا

reproach/n

لۇمەكردن - گەلىي كىردن

reproachful/adj

سەرزەنشتىكارانە، لۇمەيى

reproduce/ri:prə'dju:s/v

۱- كۇپىيەكى ئى

دروست دەكا ۲- زۇر دەبىي - ئىدى لەدايك دەبىي

reproduction/ri:prə'dʌkʃn/n

۱- تۇماركردن ۲- لە دايك بون: خستەمەر

۳- دانەيى - كۇپىيى (ئەك رەسەن)

remorseless	295	repellent
remorseless/adj	renovate/'renəveɪt/n	نۆڭزەن دىمكەتمە / نۆڭزەن دىمكەتمە
		نۆڭزەن دىمكەتمە
remorselessly/adv	renovation/'renə'veɪʃn/n	نۆڭزەن دىمكەتمە
remote/rɪ'məʊt/adj	rent/rent/n	كۈرئ
	rent/v	بەكۈرئ / بەكۈرئ / بەكۈرئ دەدا
		بۇ ماۋە يەككى كۈرئ بەكۈرئ دەدا
remotely/adv	rental/'rentl/n	كۈرئ تەلەفۇن و تەلەفۇن
		ۋازىمىتان
remoteness/n	reorganize/rɪ'ɔ:gənaɪz/v	رۈك دىمخاتەمە
remote control/adv	reorganization/rɪ'ɔ:gənaɪ'zeɪʃn/n	رۈك دىمخاتەمە
		رۈك دىمخاتەمە
remove/rɪ'mu:v/v	rep/rep/n	نۆڭزەن دىمكەتمە / نۆڭزەن دىمكەتمە
	repair/rɪ'peə(r)/v	چاڭكردىمە - نۆڭزەن دىمكەتمە
		دەپىگە پۈتتۈرۈش
removal/rɪ'mu:v/n	repair/n	چاڭكردىمە - نۆڭزەن دىمكەتمە
	repatriate/rɪ'pætriət/v	دەپىگە پۈتتۈرۈش
		ۋەتەنگە
removed/adv	repatriation/rɪ'pætri'eiʃn/n	گەپەندىمە / گەپەندىمە
		پەنابەر بۇ ۋەتەنگە خۇي
remover/rɪ'mu:və(r)/n	repay/rɪ'peɪ/v	دەدا - قەردى دەدا
renaissance/rɪ'neɪsəns/n		چاڭكە دەدا
	repayable/rɪ'peɪəbl/adj	دەپىگە پۈتتۈرۈش / دەپىگە پۈتتۈرۈش
		دەپىگە پۈتتۈرۈش
render/'rendə(r)/v	repayment/rɪ'peɪmənt/n	۱- قەرد دانەمە
		۲- قەرد دانەمە بەقەست
rendezvous/'rɒndɪvu:/n	repeal/rɪ'pi:l/v	(پەرلەمان ياسايسى)
		مەلەمەتلىك
renew/rɪ'nju:v	repeat/rɪ'pi:t/v	۱- دۇرۇر دەدا
		۲- تەپش ئاشۇرۇش
	repeat/n	دۇرۇر دەدا
renewable/rɪ'nju:əbl/adj		دۇرۇر دەدا
	repeated/rɪ'pi:tɪd/adj	دۇرۇر دەدا
	repeatedly/rɪ'pi:tɪdli/adv	جار لەدۋاي جار
renewal/rɪ'nju:əl/n	repel/rɪ'pel/v	۱- پەرەچى دەدا
		۲- (ۋادە) بېزى ئېيتىمە
renounce/rɪ'naʊns/v	repellent/rɪ'pelənt/adj	قېزەن، قېزەن، بېزى
		قېزەن، بېزى

relic	294	remorseful
relic/'relik/n	۱- ترم	دیهگرښتوره زیندان
۲- شویڼماری میژووی ۲- نازوکه	remand/'rɪ'mɑːnd/v	ماوهی پیش دادگاگردنی
relief/'rɪ'liːf/n	remand/n	بهندی- زیندانی
۱- هموانه	on remand/v	چاوه پئی دادگاگردنه
۲- دل رحمت بوون	remark/'rɪ'mɑːk/v	۱- تی بڼی دهکا
۳- یارمته- کؤمک- پیتاک	۲- لئی ددوی	تیبینی- لیدوان
۴- که مگردنموی باج	remark/n	۱- بهرچار
relieve/'rɪ'liːv/v	remarkable/'rɪ'mɑːkəbl/adj	۲- تایاب
۱- هیور دهکاتهوه	remarkably/adv	به شپوهه کی
۲- دههویتوه	remedy/'remədi/n	سرنج راکیش
relieved/'rɪ'liːvd/adj	۱- دهرمان ۲- چاره سهر	۱- چاره سهری
religion/'rɪ'lɪdʒən/n	remedial/'rɪ'miːdiəl/adj	۲- پالپشتی کهرانه
۱- ښایین- باورې	remedy/'remədi/v	۱- راست دهکاتهوه
ښایین- ښیسلام- دینداری	۲- دهرمان دهکا	۳- پر دهکاتهوه
religious/'rɪ'lɪdʒəs/adj	remember/'rɪ'membə(r)/v	۱- وهیری
۱- ښایینی	دیتوره- دیتوره یادی	۲- پاره دهبه خشی ۲- سه لوی یو دهنیر
۲- دیندار	remembrance/'rɪ'membrəns/n	زیندووگردنموی یادی
religiously/'rɪ'lɪdʒəsli/adv	remind/'rɪ'maɪnd/v	۱- بیري دهکاتهوه
۱- به پوی ښایینی یوه	۲- ښاگاداری دهکاتهوه	بیرخه روه
۲- بهرک و پڼکی	reminder/'rɪ'maɪndə(r)/n	۱- رابردوی (خوش)
relinquish/'rɪ'lɪŋkwɪʃ/v	remisce/'remɪ'nɪs/v	دیتیتوه یادی
۱- واز دینئ	۲- بیري روژانی خوش دهکاتهوه	reminiscent/'remɪ'nɪsnt/adj
۲- خوشي وهردهگرئ	۱- بیرمینه روه ۲- وه- له دهچن	۱- پاشماوه
۲- به پهروشموی لئی دهگرئ	remnant/'remnənt/n	۱- هست بهتوان گردن
relive/'rɪ'liːv/v	remorse/'rɪ'mɔːs/n	۲- په شیمانې بوون، نازاردانی زات
۱- رودای- سمر له	remorseful/'rɪ'mɔːsfl/adj	۱- په شیمان ۲- خو نازاردن
نوی زیندوو دهکاتهوه.		
reluctant/'rɪ'lʌktənt/adv		
۱- رنکر		
۲- دوودل		
reluctance/'rɪ'lʌktəns/n		
۱- دوودلی ۲- نهوستان		
reluctantly/adj		
به نیکگرانی		
rely/'rɪ'laɪ/v		
۱- پشت دهبستی به		
۲- پشتی پڼ دهبستی		
۳- باوهرې پڼ دینئ		
remain/'rɪ'meɪn/v		
۱- (له شویڼه که)		
دهمیتتهوه		
۲- له سهر هه مان بار دهمیتن		
remainder/'rɪ'meɪndə(r)/n		
۱- پاشماوهی خلك		
۲- ښو که سانهی له شویڼه که ماونه توه		
remains/'rɪ'meɪnz/n		
۱- پاشماوه		
۲- ښک و پروسک		

rejection	ره تکرډنموره	relaxed/rɪ'læksɪt/adj	۱- خاویزوه
rejection/n			۲- میشتک ساف
rejoice/rɪ'dʒɔɪs/v	۱- هست	relaxing/adv	خوش- دلغه کمر
به خوشی دهکا ۲- له خوشیا بال دهگری		relay/'rɪleɪ/n	پیشبرکئی له دواپهک
rejoicing/rɪ'dʒɔɪsɪŋ/n	هست	in relays/adv	به نوره
به خوشی کردن		relay/v	۱- نامازه وهردهگری و ده نیرئ
rejuvenate/rɪ'dʒu:vəneɪt/v	گهنج ده بیتهوه		۲- بهرنامه له رادیو و تهله فزیون بلاو دهکاتهوه
rejuvenation/rɪ,dʒu:və'neɪʃn/n	گهنج بوونهوه	release/rɪ'li:s/v	۱- بری دودا
دوباره خراب			۲- وازی ئی دینن ۳- له دهستی بهر ده بی-
relapse/rɪ'læps/v	دوباره خراب		خوئی له دهستی رزگار دهکا
ده بیتهوه			۴- جنئی هغه ده قهمنی ۵- راده گه یه منی
relapse/v	۱- نسکو ۲- خراب بوونهوه		۶- دینخیته بازار
relate/rɪ'leɪt/v	۱- ددوشت به یهک		۷- بهر ناسمان.. بهر ملا دهکا
ده بستیتنهوه ۲- (چړوک) ده گیتړتهوه		release/n	۱- بهر دان- بهر ملا کړدن
۳- په یومندی هیه به			(کتاب/فیلم، خوئی) له بازار هیه
۴- تنی دهکا		relegate/reɪ'leɪt/v	په دینننهوه خواری
related/adj	۱- به ستراوه به..	relegation/reɪ'leɪʃn/n	په هیئانه خواریهوه
۲- خرم- خویش		relent/rɪ'lent/v	۱- نهرم ده بی
relation/rɪ'leɪʃn/n	۱- په یومندی		۲- هلوئیستی نهرم ده بی
۲- خرم ۳- په یومندیهکان			۳- دلی نهرم ده بی
۴- نهوهی په یومست بئ		relentless/adj	۱- بئ وچان- بهر دعوام
۵- بهر اورده لکه ل			۲- رزده ۳- دلرملق
relationship/rɪ'leɪʃnʃɪp/n		relentlessly/adv	۱- به بی رحمانه
۱- په یومندی ۲- په یومندی نه قینی			۲- به بهر دعوامی
۳- خرمایه تی- په یومندی- له یهک نریکی		relevant/'reləvənt/adj	۱- په یومندی به
relative/'relatɪv/n	خرم		بابه ته کموه هیه ۲- گرنک وسود
relative/adj	رؤزه بی	relevance/'reləvəns/n	۱- په یومست
relatively/'relatɪvli/adv	تارادین		۲- سود
relativity/relə'tɪvəti/n	۱- تیؤری	reliable/rɪ'laɪəbl/adj	۱- جنئی باومپ-
رؤزه بی نه نیشتاين ۲- رؤزه بی			جنئی متمانہ ۲- دهگری پشتی پئ به ستری
relax/rɪ'læks/v	۱- دهحه سیتهوه	reliably/adv	به شیوه یهکی جنئی باومپ بئ
۲- هیچ ناکا- گری لا ماینئ		reliance/rɪ'laɪəns/n	۱- باومپ پیکردن
۳- پشور دودا- پالده کوهی			۲- پشت پئ به ستن
۴- مخرجکان کم دهکاتهوه		reliant/rɪ'laɪənt/adj	۱- مشه خوړ
relaxation/rɪ'læks'eɪʃn/n			۲- به خوئی هیچ ناکا، همیشہ پشت به غیری
که مکرده نهوهی گری- بئ تاقه تی- مخرج-			خوئی ده به ستن.
حهوانهوه- پالکوتن			

- ۳- نواندن
۴- گەيانندن- ڤاگەيانندن
register office/n نويسينگەي تۆمارکردنى
بۆندى ھاوسەرىتى / نووسينگەي تۆمارکردن
register/redʒɪstə(r)/v ۱- تۆمار دەکا
۲- دەکاگە ۲- ئامازە دەکا
۴- دەردەبىرى
۵- بەپۇستەي تۆمارکراو دەنئىرى
registered post/n پۇستەي تۆمار کراو
registrar/redʒɪ'strɑ:(r)/n
۱- پارىژەرى ڤايلى لەدايک
بورن و مردن و ھاوسەرىتى.
۲- بەرىۋەبەرى تۆمارگا لەزانکۆ
registration/redʒɪ'streɪʃn/n
تۆمار کردن
regressive/rɪ'ɡresɪv/adv
۱- بەرمو دوا ۲- کۆنەپەرست
regret/rɪ'ɡret/n ۱- پەشيمانى- داخ
regretful/rɪ'ɡretfl/adj ۱- پەشيمان
۲- خەمبار
regretfully/adv بەپەشيمانى
regret/v ۱- پەشيمان دەين ۲- داخ دەخوا
regrettable/rɪ'ɡretəbl/adj
جەنى داخە
regrettably/adv ۱- بەخەمانە
۲- وات ئى بکا خەم بخۆى بۆى
۳- جەنى داخە
regular/'regjələ(r)/adv
۱- رىك وپىك -ھەردەم بەرىنگى-
ھەميشە- ئاسايى
۲- رىك نەك خوارو خىچ
۳- ڤرمانى بەرىسا
regular/n كىرارى ھەميشە
regularity/'regju'lærəti/n
۱- رىك و پىكى ۲- رىساى

- regularly/adv ۱- بەرىك وپىكى
۲- بەنۆرى
regulate/regjuleɪt/v ۱- بەياسا رىك دەکا
۲- دەستى بەسەردا دەگىرى
۳- خەوشەكەي دەبىنئەتەرە
regulation/'regju'leɪʃn/n ۱- رىكخەستن
۲- نىزام- ياسا
rehabilitate/rɪ:ə'bɪlɪteɪt/v
دەبىنئەتەرە سەر بارى پىشوروى
rehabilitation/rɪ:ə'bɪlɪ'teɪʃn/n
ھىئانەتەرە سەرىارى پىشور
rehearse/rɪ'hɜ:s/v ۱- مەشق دەکا
پروڤەي گۆزانى ونواندن
۲- راھىئان دەکا لەسەر
rehearsal/rɪ'hɜ:sl/n پروڤە- مەشق کردن
reign/reɪn/n ۱- ڤەرماندەوايى
۲- ماوەي ڤەرماندەوايى
reign/v ۱- ڤەرماندەوايى ولات دەکا
۲- دەتەنى- دەگىرئەتەرە
reimburse/'rɪm'bɜ:s/v ۱- پارەي دەداتەرە
۲- بۆى دەبۆژئەتەرە
rein/reɪn/n ۱- ھەوسار ۲- ڤەرەسە
reindeer/'reɪndɪə(r)/n جۆرە ئاسەكە
جۆرە مامزىكە لەناوچە قوتىي دەژى.
reinforce/'rɪn'fɔ:s/v ۱- بەمىز دەکا
۲- پالپىشتى دەکا
reinforcement/'rɪn'fɔ:smənt/n
بەمىز کردن
reinforcements/'rɪn'fɔ:smənts/n
ھىزى زىادە
reinstate/'rɪn'steɪt/v ۱- پۇستى
پىشوروى پىن دەداتەرە
۲- دەگەرئەنئەتەرە
reinstatement/n گەپاندەتەرە
reject/rɪ'dʒekt/v رەتدەکا تەرە
rejection/rɪ'dʒekʃn/n كەسى/شتى
رەتکراو

reflexion=reflection/n رهنګدانم،

شوق دانم

reflexive/rɪ'fleksɪv/adj - n

۱- راناوی خوی

رهنګدانم، یو بکر (ریزمان)

۲- بهرګارو بکر یک کس

reform/ri'fɔ:m/v ۱- چاکی دهکا

۲- همواری دهکا

۳- چاک دهبن-دفتاری دهګوږی بهرو

چاکی

reform/ri'fɔ:m/n

چاککاری-

چاکسازی

reformer/ri'fɔ:mə(r)/n

چاکساز-

چاککار

refrain/ri'freɪn/v ۱- قهغه دهکا

۲- خو دور دهګرئ

refrain/n بهشینکی ګوړانی به که

کوڅای به که ی چنډبار دهګرئتهوه.

refresh/ri'freʃ/v

دهبوږئنهتوه-

تېر دهکاتهوه(تاوهیږی بیتهوه)

refreshing/ri'freʃɪŋ/adj

خوش،

دوږږږږ، بوږږږږ، بوږږږږ

refreshment/ri'freʃmənt/n

۱- ژمی ساده وک لږه

۲- ساردهمنی- تریاتی

refrigerate/ri'frɪdʒəreɪt/v

شت لمانا بهرګر دانهن تا ټیک نهچن

refrigerator/ri'frɪdʒəreɪtə(r)/n

بهرګر

refuge/'refju:dʒ/n

۱- پناګه

۲- پشت وپنا

refugee/'refju:dʒi:/n

پنا بهر-

پناهمنده

refund/ri'fʌnd/n

پارې ګراره

refund/v

پاره دهګرئنهتوه

که شتهکه دهګرئنهتوه، پارې

دهدريتهوه

refundable/ri'fʌndəbl/adv

دهګرئ پارېکه بدريتهوه

refusal/ri'fju:zl/n

۱- رهنګردنم

۲- ورنهګرئ

refuse/'refu:z/v

رهنګردن

refuse/'refju:s/n

زېل-پاشماوهی ګلنیش

regain/ri'geɪn/v

۱- بهدست دیننهتوه

۲- دهستدیننهتوه

regal/'ri:gl/adj

شاهانه

regard/ri'ga:d/v

۱- وادادمنی

۲- بهدقت تماشا دهکا

۳- بهدقت تن دپروانن

as regards

سهارهت به

regarding/ri'ga:dɪŋ/prep

لهپارې

regard/n

۱- رنځ

۲- ګرنگی دان- حسېب پو ګردن

regards/ri'ga:dz/n

۱- سلو

۲- لهګل رنځو سلو

regardless/ri'ga:dləs/adj

۱- بیګوږدانه بهر

۲- بن ګرنگی دان

regatta/ri'gætə/n

فېستګالی پیښېګرئ

بېلهمان

reggae/'regeɪ/n

موسیکای ریګرئ

regime/rei'zi:m/n

رنځم

regiment/'redʒɪmənt/n

کوږمېن سرباز

لهژیر دهستی ګوږوږږږ- لهوچې سربازې

regimental/'redʒɪməntl/adj

۱- تایبېت بهفوج ۲- توند

regimented/'redʒɪməntɪd/adj

۱- نیزاسی ۲- توند

region/'ri:dʒən/n

۱- ناوچه- هریم- دهفر

۲- لا- لایکې- جېیک

regional/'ri:dʒənəl/adj

۱- هریمي

۲- ناوخوايی

register/'redʒɪstə(r)/n

۱- تۆمار،

۲- دپارخمر

(توانکردوو)

redistribute/ri:di'stribju:t/v

دوباره دابهش دهکاتهوه

redistribution/ri:distri'bju:f/n

دوباره دابهشکردنهوه

reduce/ri'dju:s/v

۱- کمدهکاتهوه

۲- ناچاری دهکات

reduction/ri'dʌkʃn/n

۱- کمکردن(ژماره)

۲- کمکردنهوې ریزه‌یی

۳- دابه‌زاندن- داشکان

redundant/ri'dʌndənt/adj

۱- بې‌کار ۲- زیږده- ناپېیوست

۳- دوباره

redundancy/ri'dʌndənsi/n

۱- بې‌کاری ۲- کار له‌دهست دان

۳- دوباره‌بوونهوې ناپېیوست

۴- درېژدانې

reed/ri:d/n

قامیش- قه‌میش

reef/ri:f/n

بهری‌رستی به‌رډین له‌ناو دهریا

reek/ri:k/n

بونیکی گران- بونی ناخوښ

reek/v

بونیکی ناخوښی ئی دئ- بونی سیری ئی دئ

reel/ri:l/n

خریله

reel/v

۱- له خریله لوول له‌دهدا

۲- به‌خیرا ناوړه‌کان ده‌خوینښته‌وه

یان دملئ ۲- به‌نارنکی ری دهکا

۴- به‌شه‌په‌شپ دهریا چونکه هیلاک بووه

۵- میښکی له‌ق بووه- روون نیه- نالوړه

refectory/ri'fektri/n

مؤلی

ناڅخواردن له‌کولیز یان قوتا‌یخانه

refer/ri'fɜ:(r)/v

۱- له‌بارمیه‌وه

ده‌وئ- ورسفی دهکا

۲- په‌یومندی هه‌یه به...

۳- پشستی پندمیه‌ستن

۴- ره‌وانه دهکا بؤ...

۵- ژماره دهکا

referee/ˌrefə'ri:/n

ناوړیژوان- ژاو بړیکمر

referee/v

ناوړیژي نیوان دووتیپ دهکا

reference/ˈrefərəns/n

۱- ژاماره- ناوړه‌یثان

۲- په‌راوړیز- ژیندر

۳- نامه‌ی پالېشتی وناساندن

۴- ژماره‌ی کتابی دایره

referendum/ˌrefə'rendəm/n

ریفراندوم: راوهرگرتنی گشتی له‌باردی مه‌سه‌له‌یگی سیاسي.

refill/ri:'fil/v

دوباره پر دهکاته‌وه

refill/ri:'fil/n

- پر کردنه به‌شتی دی

refine/ri'faɪn/v

۱- پاکدهکاته‌وه/دپالېوئ

۲- پوختی دهکا

refined/adj

۱- به‌نه‌دهب- به‌ره‌وشت-

ژاکار به‌رز

۲- پاککړاو- پوخته‌کړاو- سافکړاو

refinery/ri'faɪnəri/n

۱- کارگه‌ی سافکردن

۲- پاککمره‌وه

refinery/n

۱- چاککردن نؤژمنکړن

۲- دهست پېدا‌هینان

۳- ژاکار به‌رزی- ره‌وشت باشی

reflect/ri'flekt/v

۱- به‌دیار ده‌کوهی

۲- ره‌نگنده‌کاته‌وه- په‌رچ ده‌کاته‌وه

۳- به‌قوولی بیر ده‌کاته‌وه

۴- وینه‌یین دهریاره‌ی- ده‌به‌خشی

reflection/ri'flekʃn/n

۱- ره‌نگنده‌وه

۲- په‌رچ دانته‌وه

۳- وینه‌ی څوته له‌ ژاویته یان ژاو

۴- بیرکردنه‌وه‌ی قوول

on reflection

پاش پېدا‌چوونه‌وه

- پاش بیرکردنه‌وه لیبی جاری‌کي‌تر

reflective/ri'flekʃiv/adv

۱- تیزامانی قوول

۲- په‌رچ دهر

reflector/ri'flektə(r)/n

۱- په‌رچه‌دهری

۲- شموق دهر

reflex/ri'fleks/n

۱- کاردانه‌وه

۲- جوله‌ی له‌پرو له‌خوړه

دەبىيەتە - شىقايى بۇدئ
- دىتە سەر بارى پېشور
۲- دەدۇزىتە

recovery/ri'kʌvəri/n

۱- چاڭبۇرۇنە - تەندروستى باش
بۇرۇنە ۲- گەراندەنە

recreation/ˌrekri'eɪʃn/n

۱- رابۇردن
۲- كات بەسەرىدن بەشتى خۇش
۳- سەيرانگە

recruit/ri'kru:t/n

۱- تازە سەرياز -
تازەبىرگى لەبەركىدە
۲- ئەندامى ئۇي

recruit/v

۱- ئاۋى تۇمار دەكا
۲- پەيۋەندى دەكا بە

recruitment/ri'kru:tment/n

۱- بەسەريازكردن
۲- دۇزىنەۋى قەرماتىرى ئۇي بۇ...

rectangle/ˌrektæŋɡl/n

لاڭىشە
rectangular/ˌrek'tæŋɡjələ(r)/adj

لاڭىشەيى

rectify/ˌrektɪfaɪ/v

۱- راست دەكاتە
۲- چاڭدەكاتە

rector/ˌrektə(r)/n

۱- قەشە ۲- راپەر
۲- سەزۇكى زانكۇ

recuperate/ri'kjupəreɪt/v

۱- چاڭدەبىتە
۲- تەندروستى باش دەبىيەتە

recuperation/ri'kjupə'reɪʃn/n

چاڭبۇرۇنە
recur/ri'kɜ:(r)/v

دوبارە دەبىيەتە

recurrence/ri'kærəns/n

دوبارەبۇرۇنە
recurrent/ri'kærənt/adj

دوبارە
recycle/ri'saɪkl/v

۱- دوبارە
بەكار دىنەتە ۲- دوبارە بەكار دىنە

recyclable/ri'saɪkləbl/adj

دەمكى

red/red/adv

دوبارە بەكاربەيتەتە
۱- سۈر - سۈر
۲- (دەم وچا) سۈرۈۋە

red card/n

۳- (سەر) سۈر
كارتى سۈر
red carpet/n

ماڧورى سۈر

جۇرە ماڧورىگە لەكاتى پېشۋازى
مىۋاندا رادەخىي.

red currant/n

كەشمى سۈر

redhead/'redhed/n

ئافرىتى پىچ سۈر -
ئافرىتى قۇ سۈر

red-hot/adj

لەگەرميا سۈر بۈۋە
Red Indian/n

ھىندى سۈرەكان
red tape/n

۱- شىرىتى سۈر
۲- رۇتېنى دام و دەزگاي مىرى

red wine/n

ئافرىتى سۈر
جۇرە ئافرىتىگە لەتتىرى رەش دروست دەككى.

red/n

رەنگى سۈر
be in the red

قەردارى بانق
red den/'redn/v

۱- سۈر دەپى
۲- سۈر دەكا

reddish/'redɪʃ/adv

سۈرۋاز
redeem/ri'di:m/v

۱- ئافىلى تەۋا خراپ بىن
redeem yourself

۲- خۇت
رەزگار كە لە ئۇمە ۲- با ئۇمە نەككى

رەزگار كە لە ئۇمە ۲- با ئۇمە نەككى
۴- شەكە ۵- رەدەگىتە پاش ئەۋى
ئەشەكە دەدا.

redemption/ri'dempʃn/n

رەزگار بۇن -
پاڭبۇرۇنە
beyond redemption

چارى نەماۋە،
بارى ئالەبارە

redevelop/ri'di'veləp/v

رەزگى دەخاتە -
نۇزەن دەكاتە

redeveloment/ri'di'veləpmənt/n

دوبارە ئۆيەندەنە / ئاۋە دانەندەنە
red-handed/adj

دەست سۈر

reckon/'rekən/v

۱- وادەنەن

۲- وادەنەن ۳- زەننى وایە

۴- دەخەملەنن

۵- چارەرى دەکا

۶- پېشەبىننى دەکا

reclaim/'ri'kleim/v

۱- دەگەرېننەتەرە

۲- سودى ئى دەبىننەتەرە ۳- چاك دەکا

recline/'ri'klaɪn/v

۱- لەسەرېشت

رادەكشى

۲- لەسەر زگ رادەكشى- پالەمكەئى

reclining/adj

(جىنى) بەرەرە پشت

بۇ بەرەرە پشت راكشان دەشىن

recognition/'rekəg'nɪʃn/n

۱- ئاسىنەرە ۲- داننان

۳- رىزگرتن لە

recognize/'rekəgnaɪz/v

۱- دەپناسىتەرە

۲- داننەن ۳- رىز دەنى

recognizable/'rekəgnaɪzəbl/adj

دەكرىي بئاسرىتەرە

recognizably/adv

بە شىئەرەيەكى

رەون و ئاشكرا

recoil/'ri'kɔɪl/v

۱- دەترەسى لە

۲- رادەجفرى لە

recollect/'rekə'lekt/v

۱- دىتەرە يادى

۲- دۇوبارە كۆدەكەتەرە

recollection/'rekə'lekʃn/n

۱- يادكردن

۲- وەبىرەتەرە- بىرەرەرى

recommend/'rekə'mend/v

۱- رادەسپىرىي ۲- پېشەنبار دەکا

recomendation

/'rekəmen'deɪʃn/n

۱- لارى نەوون ۲- باش نەووسىن لەسەر

۳- پالېشتى كىردن ۴- راسپاردن

recompense/'rekəmpens/v

۱- بۇى دەبىزىتەرە

۲- قەرە بوى دەكەتەرە

reconcile/'rekənsaɪl/v

۱- پىنكەيان

دەمىننەتەرە- ئاشتىيان دەكەتەرە

۲- دەپناسازىننى- پىنكەيەيان دەگۈنەنن

۳- دەچىتە رىز بال بەناچارى رازى دەبىن

reconciliation/'rekən'sili'eɪʃn/n

۱- پىنكەياتەرە ۲- ئاشتەوايى

reconnaissance/'ri'kɒnɪsnəns/n

ناوچەيەك بۇى

مەبەستى سەريازى/ چاۋنەنن

reconsider/'ri:kən'sɪdə(r)/v

چاۋدەخشىننەتەرە بە

reconstruct/'ri:kən'strakt/v

۱- دۇبارە بىنا دەكەتەرە

۲- ئاۋەدانى دەكەتەرە

۳- دۇبارە وئە دەكشىن (لەمىشكى خۇيدا)

reconstruction/'ri:kən'straktʃn/n

۱- ئاۋەدانكردنەرە

۲- دۇبارە ئاۋەدانەرە (تاۋان)

record/'rekɔ:d/n

۱- تۇمار

۲- قەۋان ۳- دوا ژمارە ۴- دوا ئاست

۵- لمايل ۶- رابردو

record-player/n

گرامفون

record/'ri'kɔ:d/v

۱- دەنەوسى ۲- تۇماردەكا

recorder/'ri'kɔ:də(r)/n

۱- تۇماركەر (نامىن)

۲- دوزەلە- پىك و دوزەلە- زورنا

۳- لە فلوت دەچىن

recording/n

۱- تۇماركردنى

مۇسقىقا لەكاسىت

۲- تۇمار كىردنى كاسىت

recount/'ri'kaunt/v

۱- چىزۇك دەگىزىتەرە

۲- روداۋ دەگىزىتەرە

recourse/'ri'kɔ:s/n

ھاناۋ بىردن

recover/'ri'kʌvə(r)/v

۱- چاك

reassuring	287	reckless
reassuring/rɪəˈʃʊərɪŋ/adj	receipt/rɪˈsi:t/n	۱- وەرگىرنامە
۱- دۇنيا كىم - نىگىراش رەۋىن	receive/rɪˈsi:v/v	۱- وەرگىرى
reassuringly/adv		۲- پېشىۋازى ئى دەككى
دۇنيا كىم	receiver/rɪˈsi:və(r)/n	۱- دەسكى تەلەپۇن
rebate/ˈri:bət/n		۲- ئامبىرى رادىئو يان تەلەپۇن
گىراندىمە		۳- وەرگىر
پارەي زىادە	recent/ˈrɪsnt/adj	نوڭ-تازە
rebate/n		۱- بوزۇق
۱- ياخشى ۲- ئەشقى	recently/ˈrɪsntli/adv	۲- ماۋەين كەم بەر لەنىستا
۳- مەلىگەرە	receptacle/rɪˈseptəkl/n	قاب-ئامان
rebel/ˈrebl/v		۱- پرسىگە
۱- ياخشى دەپن	reception/rɪˈsepʃn/n	۲- پېشىۋازى-ئامەنگى پېشىۋازى-پېشىۋازىكرىدن
۲- راندەپەئى لىدەئى		۳- وەرگىرتن- شەپۇلەكانى رادىئو
۳- راندەپەئى لەپىناۋ گۆزائكارى	receptionist/rɪˈsepʃənɪst/n	۱- قەرمانبەرى پېشىۋازىكرى
rebellion/rɪˈbeljən/n		۲- كارمەندى پرسىگە
ياخشى بوون	receptive/rɪˈseptɪv/adj	۱- وەرگىر
rebellious/rɪˈbeljəs/adv		۲- وەرگىرى بىرگە و پېشىۋازى نوڭ(گراۋە)
۱- ياخشىگر	recess/rɪˈses, ˈrɪ:ses/n	۱- پشوروى پەرلەمان
۲- ياخشى		۲- ماۋەي جەسانمەۋى ئۆيان وانەكان
rebirth/rɪˈbsθ/n	recession/rɪˈseʃn/n	بازاپ راۋەستان
گۆپاشى رۇخى-		-بازگانى پېشىۋازى ۋلات لەبارىكى ئالەبارى
بوژاندەنەۋە		ئابورى دابىن
reborn/rɪˈbɔm/adj	recipe/ˈresəpi/n	۱- راسپاردە و
دووبارە لە		زانبارى لەسر دوست كردنى خواردنىك
دايك بوو		۲- رىگا
rebound/rɪˈbaund/v	recipient/rɪˈsɪpɪənt/n	۱- وەرگىر(وەرگىر)
مەلدەقۇزىتەۋە	reciprocal/rɪˈsɪprəl/adj	دووسەرە-
rebuff/rɪˈbaf/n		ھاۋەيش- ۋەك يەك
۱- رەتكردنەۋەيەكى	recital/rɪˈsaɪtl/n	نمايشگردنىكىگشتى
۲- رەتكردنەۋەيەكى بىررەجمانە		مۇسىقا يان ھۆزان لەلايەن كەسىكمەۋە
rebuff/v		يان چەند كەسانى
رەتمەكتەۋە	recite/rɪˈsaɪt/v	بەدەنگى بەرز دەخۇنىتەۋە
rebuild/riˈbɪld/n	reckless/ˈrekles/adj	۱- مەلەشە
۱- دووبارە		۲- گەلەۋىيى
ئارەدان دەكاتەۋە	recklessly/adv	بەركردنەۋە، گەلەۋانە
۲- سەر لەنۇنى بىنادەكاتەۋە		
rebuke/rɪˈbjuk/v		
۱- سەزمەنشتى		
دەكا ۲- بۇلەبۇلى لەگەل دەكا		
rebuke/rɪˈbjuk/n		
سەزمەنشست كوردن		
recall/rɪˈkɔ:l/v		
۱- ۋەبىرى دېتەۋە		
۲- شىنكى رابدروۋى ۋەبىرىدېتەۋە		
recapitulate/riˈkæptʃə(r)/v		
شەمسەرمەكىيەكان دووبارە دەكاتەۋە		
recapture/riˈkæptʃə(r)/v		
دووبارە		
دەيگىر-دېننىتەۋە ياد		
recede/rɪˈsi:d/v		
۱- ۋن دەپن		
۲- لەبەرچاۋ بىز دەپن		
۳- كەم دەپنىتەۋە لاۋاز دەپن		

readjustment

readjustment/ri:ə'dʒʌstmənt/n

۱- خۆزاهینان

۲- خۆگونجان- هموار کردن

ready/redi/adj

۱- ئاماده

۲- ئاماده (نەك بەرادران) ۲- بەر دەست

readily/redi:li/adv

۱- بەناسانی

۲- بەین دوولی

readiness/redi:nəs/n

۱- ئاماده باشی

۲- ویستن

ready/adv

۱- پیشتەر ۲- لەمەوپیش

ready-made/adj

ئاماده(نەك بەرادران)

real/ri:əl, ri:əl/adv

۱- کرداری

(نەك خەيالی) ۲- ھەقیقی- راست

۳- سروشتی (نەك دەستکرد)

۴- گەرە- ئەواو- رەسەن

real estate/n

زەوی و خانوویرە

real estate agent/n

دەلالی خانویرە

realism/ri:əlɪzəm, ri:əlɪzəm/n

ریالیزم(ئەدەب و ھونەر)

-شەتەکان وەك خۆیان لەبەرون

realist/ri:əlɪst, ri:əlɪst/n

باوەرێ بەریالیزم ھەبە

realistic/ri:əlɪstɪk, ri:əlɪstɪk/adj

۱- واقعی ۲- ھەقیقی- نزیکە- واقعی

realistically/adv

بەشیوەیەکی واقعی

reality/ri:ə'ləti/n

۱- ھەقیقەت

۲- واقعی ژیان- شتی بەرجەستە

in reality/adv

لەراسیەتدا

realize/ri:əlaɪz, ri:əlaɪz/v

۱- دەزانن

۲- دەرک پێ دەکا ۳- دان پێدا دەنن

realization

/ri:əlaɪz'eɪʃn, ri:əlaɪz'eɪʃn/n

۱- دەرک پێ کردن ۲- ھێنانە دی

really/ri:əli, ri:əli/adv

۱- لەراستییدا

۲- زۆر زۆر ۲- بەراست ؟؟

۴- بەراستە!!

realm/relm/n

۱- شانشین ۲- جیھان

Realtor/ri:əltə(r)/n

دەلالی خانویرە

reap/ri:p/v

۱- دەرووێتەو

۲- بەدەست دێنن

reappear/ri:ə'piə(r)/v

۱- جارێکی تر

دەرئەوێتەو ۲- جارێکی تر دەبینن

reappearance/ri:ə'piərəns/n

دووبارە

دەرئەوێتن

reappraisal/ri:ə'preɪzəl/n

چاوپێداخشانووە

rear/riə(r)/n

۱- پشتەو

۲- کۆم- قوون

rear/adj

پشتەو- پەییوەست بە پشتەو

rear/v

۱- بەخۆی دەکا ۲- رادەگرێ

۳- لە سەر پتییەکانی پشتەوێ

رادەوێستن(ئاسەپ).

rearrange/ri:ə'reɪndʒ/v

۱- ژوانەكە

دەگۆڕی ۲- رێكخستەكە دەگۆڕی

۳- بەشیوەیەکی تر رێك دەخاتەو

reason/ri:zn/n

۱- ھۆ- ئەگەر

۲- پاساو- بەھانە ۴- ئەقل

make sb see reason

دەپێنێتەو سەر

راستەبێ

within reason

لەسنووری ماقوولدا

reason/v

۱- بێرەكاتەو بەئەقل

۲- بەئەقل بێرار دەدا

reasoning/ri:zɪnɪŋ/n

۱- بێرکردنەو

۲- ژیری بەکارھێنان

reasonable/ri:znəblɪ/adj

۱- ئاقل

۲- ماقوول ۳- ژیرانە ۴- مامناوەندی

۵- خراپ نەبە

reasonably/ri:znəbli/adv

۱- بەشیوەیەکی مامناوەندی

۲- بەشیوەیەکی ماقوول ماقوولانە

reassure/ri:ə'sʊə(r), ri:ə'sʊə(r)/v

۱- دلنەوایی دەکا ۲- دوپاتەكاتەو

reassurance/ri:ə'sʊərəns/n

۱- دلنەوایی ۲- دوپاتەكردنەو

rating	285	readjust
rating/'reɪtɪŋ/n	۱- پۆلین کردن	۱- نەبەرژاۋ-خاۋ
	۲- ديارکردنى ژمارەى	۲- نەكوۋۇ-خاۋ كال
ratio/'reɪʃiəʊ/n	رئزە	۳- شەق شەق بوون- قلىشان ۴- كەرەستەى خاۋ
ration/'ræʃn/n	بېرى پىئويست لەبەش	ray/'reɪ/n
ration/v	۱- بېرى شتەكە ديار دەكا	a ray of hope
	۲- بەش ھەرىكەتى ديار دەكا لە	razor/'reɪzə(r)/n
rationing/n	ديارکردنى بېرى پىئويست	
rational/'ræʃnəl/adj	۱- زېر-	razor-blade/n
	ھۆشمەند ۲- ماقوول	reach/'ri:tʃ/v
rationally/'ræʃnəli/adv	بەشىئويەكى	
	ماقوول	
rationalize/'ræʃnəlaɪz/v	۱- پاساۋ	reach/n
	دەمىنىتەرە ۲- رېكتەر دەكا	out of reach/adj
rattle/'rætl/v	۱- تەقەتەق دەكا	within sb's reach
	۲- خشەخش دەكا	react/'ri:ækt/v
	۳- نېگەران دەكا- دەترسىنى	
rattle/n	۱- تەقەتەق- خشەخش	reaction/'ri:ækʃn/n
	۲- شەقەشەق يارى مىدالان	
	۳- مارى زەنگدار	reactionary/'ri:ækʃənəri/adj
raucous/'rɔ:kəs/adv	زېر- دەنگ نېر	
ravage/'rævɪdʒ/v	كاۋل دەكا- خاپور	reactionary/n
	دەكا	reactor/'ri:æktə(r)/n
rave/'reɪv/v	۱- زىاد لە پىئويست	read/'ri:d/v
	پىيا ھەلدەدا ۲- ۋېرنە دەكا	
	۳- بەھات و ھاۋار قسەدەكا	
raving/'reɪvɪŋ/adj	۱- ھارو ھېچ	read on
	۲- ۋېرنەكار- شېت	read/n
rave review	۱- پىنداچوۋنەرە بە	readable/'ri:dəbl/adj
	بابەتەك لەرۇژنامە	reader/'ri:də(r)/n
	۲- پىياھەلدەلىكى بىن تام	
raven/'reɪvn/n	۱- قازۇ ۲- قەلەرەش	
ravenous/'rævənəs/adj	زۇرەرسى	reading/'ri:ɪdɪŋ/n
	لەبرسا مردوۋ	
ravine/rə'vi:n/n	دۆلىكى تەسكى قوۋل	

Rr

R-r/a:(r)/ پیتی ههژدهههه له ئهلفبای

rabbit/'ræbɪt/n کەرویشک

rabble/'ræbl/n ئاژاوه-ناشووب

rabies/'reɪbiːz/n نهخۆشی سهگ

-پهتای سهگ قهعیال لێدراو/هاری

race/reis/n پێشپێکن-بهریکانی-

پێشپێکنی ئهسپ سوار

rat race/n مەملانی یان پێشپێکنی

بێوچانی ناشەرفانه

race course/'reɪskoːs/n

گۆرەپانی ئهسپ سوار

race/v ۱- پێشپێکن دهکا

۲- زۆر بهخیرا پادەکا ۲- بهئۆتۆمبیلەکهی/

ئەسپەکهی بهشاری پێشپێکن دهکا.

racing/'reɪsɪŋ/n ئهسپ سوار

پێشپێکنی ئۆتۆمبیل

race/n ۱- ڕهگەز-گەل

race relations/n پهیوهەندیه

ڕهگەزییهکان

racial/'reɪʃl/adj ڕهگەزی- ڕهگەز

پهسەندی

racially/'reɪʃli/adv لهرووی ڕهگەزهوه

racism/'reɪsɪzəm/n ڕهگەز پهرسی-

ڕهگەزیهسەندی

racist/'reɪsɪst/n - adv ڕهگەز پهرسی

rack/'ræk/n تاقچە

rack/v مێشکی ماندور دهکابهیر کردنهوه

racket/'rækt/n ۱- بێکنیت

۲- هاتوهوریا- قیزه قیز

۳- پێی ناشەری بۆیهیداگردنی پاره

radar/'reɪdɑː(r)/n رادار

radiant/'reɪdiənt/adj ۱- تیشکەر

۲- گەرمی بهخش

۳- ڕهونهقدار- ڕوخۆش

radiate/'reɪdiət/v ۱- ڕووناکی/گەرمی دهدا-

روناکی دهبهخشێت ۲- دهبریفێتهوه

۳- بههموو لای دا دهچێ

radiation/'reɪdi'eɪʃn/n ۱- تیشک

radiator/'reɪdiətə(r)/n ۲- گەرمی دهو

radical/'rædɪkl/adj ۱- رهگۆڕیشهیی

۲- بنهچیی

۳- توندپهرو- رادیکالی

radical/n ۱- بابای رادیکالی

۲- ئهوهی دهپهوی گۆڕانی بههرهتی بکات

radically/n ۱- لهههگۆڕیشهوه

۲- لهگهوههروه

radio/'reɪdiəʊ/n ۱- رادیو ۲- ئێزنگه

radio/v بهرادیو پهیمانی دهئێری

radioactive/'reɪdiə'æktɪv/adj

۱- تیشکدهر ۲- تیشکی ترسناک

radioactivity/'reɪdiə'æktɪvəti/n

۱- تیشک دانەوه

۲- ئهوه هیزه له تیشکدانەوه پهیدا دهی

radiographer/'reɪdiə'ɒgrəfə(r)/n

۱- پەسپۆر له تیشک وێنهگرتن

۲- وێنهگری تیشک

radish/'rædɪʃ/n توور

radius/'reɪdiəs/n نیوهتیره/رووبهیری باز نهیی

raffle/'ræfl/n ۱- یانسیب

۲- فروشتنی پلێتی یانسیب

raft/'rɑːft/n کەلەک

rafter/'rɑːftə(r)/n ۱- کۆلەکه ۲- ستوون

rag/'ræg/n ۱- پارچه پهڕۆ

۲- پارچه پهڕۆ- پاقزکههروه

۳- کۆنه جلکی دراو

rage/'reɪdʒ/n تووپی زۆر

rage/'reɪdʒ/v ۱- تووپی لێ دهباری- ئاگری

لێ دهباری ۲- بهردوام دهی

raging/adj زۆر بههیز-توند/

سهڕێشهیهکی توند

ragged/'ræɡɪd/adj ۱- جلی کۆن و

۲- وەرگرتن - ئىۋەرگرتن	۴- دەرگرتن - دەرگرتن	۴- دەرگرتن - دەرگرتن
۳- دەرگرتن ۴- نىڭ تىچوون	۵- نىڭ بۇ دادەننى	۵- نىڭ بۇ دادەننى
quotation marks/n نىشانى وەرگرتن	quoth/v	دەلى - وتى
quote/kwout/v ۱- دەرگرتن دەرگرتن	Quran/n	قورشانى پىچوون
۲- ئامازە پىچوون چەند جاران	Qursh/n	قورش / پارەى سەۋدى
۳- نەۋرە دىننەۋرە بۇ پالپىشتى كىرىنى		

quest	280	quotation
quest/kwest/n	گهراڻ -	۱- بھڻ ڊھنگي
question/'kwestʃən/n	۱- پرسيار	۲- بھڻ ھراو ھڙيا - بھڻواش
in question	۲- ھمسئلہ - پرس - کڻشہ ۲- گومان	بڻ ڊھنگي
no question of/adj	۱- ٿا ماڙھ پڙکراو	۱- بڻ ڊھنگي ڊھکا
out of the question/adj	۲- ناوبراو	۲- ھڙوري ڊھکا
question mark/n	ڊھرفلھي ھيچ ڌيھ	ٺيھ
question tag/n	- ٺيکڻا ٿھوھي ھلڻا گري	پڻج کھسي - پڻجانھ
question/v	پرسيار	- مڙسقا يھ پڻج کھس پڙھڻ
questionable/'kwestʃənəbl/adj	ھلڻا گري / گومان ھلڻا گري	۱- ڀھفتاري ٺيکي ٺھشان
queue/kju:/n	نيسانھي پرسيار	۲- ڀووداويکي سھير
queue/v	کلکھ پرسيار	۱- سھير
jump the queue	۱- پرسيار ڊھکا	۲- ٺھشان - ناوھڙ
quiche/ki:ʃ/n	۲- شتي ٺي ڊھڙکڻي - ھلڻھ کريڻي	۱- واڙڏيڻي - بھڇڻ ڊيڻي
quick/kwik/adj	۲- گومانھي اي ڊھکا	۲- ڊھست ھلڻھ گري
quickly/adv	جڻي گومانھ	۳- (گومپوٿس) ڊھکوڙي ٺيڻھوھ
quid/kwid/n	ڊلڻيا ٺيھ - گومانھي - گوماناوي	۴- ڀاڊھکا (ٺھساري ٺي)
quiet/'kwaɪət/adj	ريڙ - سڀھ	۱- زڙڙا - ٽاڀا ڊھيھ
keep quiet about sth	ريڙ ڊھسئي -	۲- ڀھٽھواوي
	سڀھ ڊھگري - لھسره رانڊھوھ سئي	ڀھٽھواوي ٺا
	سڀھ ڊھڀري -	کھس لھکھس
	سڀھ ڀري ڊھکا	۱- ھيچيان لھساريھ ٺا مڻيڻ
quiche/ki:ʃ/n	کڙيڙھي ڀھڻيھکھ و	۲- وھک يھک اي ڊيڻ
quick/kwik/adj	شير و ڀھڻي	۱- ڊھلھڙي
quickly/adv	۱- خيرا	۲- ڊھلھڙي ٽھوھ
quid/kwid/n	۲- ڀھڀھلھ - ڀھڙ	ٽوپھگھي ٽير
quiet/'kwaɪət/adj	ڀھڇيڙا	- کويڙ: ٽاقي کريڻھوھ، پڻڇيڙي
keep quiet about sth	يھک ڀاوھڻ	روخساري
	۱- ھيڻ	پرسيار ڊھکا - ڀووي پرسيار اي ڊھڀاري
	بڻ ڊھنگ - ھيواش	۱- ڙمارھي ڀيويست
	۲- بڻ ڊھنگ - خاموڙ	۲- ڙمارھيھي ياسايي
	۳- بڻ ڊھنگ - کڀ - گوڙھگري	۱- ڙمارھ يان ڀري يان
	ٺھڻي ڊھڀاريڙي	ڀڙکي ڀيڻڀيڻاوي ۲- ڀڙکي ٽھرخان کراو
		۱- ڊھستھواڙھي وھڙگري ٽوھ...

چەندايەتتى

Qq

Q-q/kju:/ پىتى ھەقىقەتەم ئە ئىللىباي

ئىنگلىزى

quack/kwæk/n ۱- ۋاقىۋاق: دىمكى

مراۋى ۲- دىكتۇرى دىمال - فىلېز

quack/v ۱- ۋاقىۋاق دىكا ۲- قىل دىكا

quadrangle/'kwɒdræŋɡl/n

روپەرىكى چوارگۇشەيى كە بالەخانەي

لە چوار دەۋرە بىن / گۇرەپانى شىۋە

چوارگۇشەيى

quadrangle/n چوارپى / چوارلا

quadruple/'kwɒdrʌpl/v

چوار جار ھەندى خۇي دىكرى يان دىكا.

quail/kweɪl/n سوسكە

quaint/kweɪnt/adj ۱- سىرىچ راكىش

۲- سەير، ئائاسايى

quake/kweɪk/v ۱- دىلەرىزى ۲- دىمەزى

۲- رادىچىرى

quake/n بىرەلەرىزە

qualification/'kwɒlɪfɪ'keɪʃn/n

۱- لىھاتىن ۲- كارامەيى ۳- ھەمۋار كىرىن

qualify/'kwɒlɪfaɪ/v

۱- (لەئىزەمۋىن) دىرەدەچىن ۲- تۈنەي ھەيە

۲- رىي پىن دىدا ۴- لەقۇناغى يەكەم

دىرەدەچىن ۵- دىيار دىكا ۶- سىنودار دىكا

۷- بىرەتەنگ دىكا

qualified/adj ۱- دىرچوۋ

۲- لىھاتوۋ- كارامە ۳- دىيارىكرائ

۴- سىنودار ۵- مەرجدار

quality/'kwɒləti/n ۱- جۇرئاست

۲- نىۋونەيى ۳- ئەدگار

quahm/kwɑ:m/n ۱- گومان ۲- ترس

quandary/'kwɒndəri/n ۱- ۋاقىۋاق دىمان

۲- تەنگ وچەلەمە- تەنگزە

quantity/'kwɒntəti/n چەندىتى

quarantine/'kwɒrənti:n/n

جىاكرىنەۋ- لەيەك جىياكرىتەۋ (لەيەك)

يەككرىتەۋەي نەخۇشى

quarrel/'kwɒrəl/n ۱- دىمە قال

۲- شەۋە قىمە

quarrel/v ۱- دىمەقالى دىمەن ئەگەن..

۲- بەشەپ دى ئەگەن.. ۳- رازى تاپىن بە..

۴- بەرەلەستى دىكا

quarry/'kwɒri/n كانى بىرد

quarry/v بىرد لىر دىتىن ئەكانى بىرد

quarry/n نىچىر- گىراۋ

quart/kwɔ:t/n شەۋەپىز

quarter/'kwɔ:tə(r)/n ۱- چارەك

۲- چارەكە سەۋەت ۳- سى مانگ

۴- چوار ئۆنەسى ۵- گەرىك- ئاۋايى

۶- كۆمەلەكسىن ۷- چارەكە دۆلار ۸- جىن

quarter-final/n گەمەي چارەكى كۆتايى

quarterly/'kwɔ:təli/adj ۱- ۋەزى

ھەر سى مانگ چارەك

quartet/kwɔ:tet/n چوار كەسى- چوارىيى

quartz/kwɔ:tz/n كۋارتز

quash/kwɒʃ/v ۱- ھەلدەۋە شىۋىتەۋە

۲- پوچ دىكاتەۋە ۳- دىم كوت دىكا- كپ دىكا

quay/ki:/n شۇستەي بىندەر

quayside/'ki:saɪd/n ئاۋچەي نىزىك

شۇستەي بىندەر

queen/'kwɪ:n/n ۱- شاۋن- شاۋن

۲- شەشا- ژنى شا ۳- شاھەنگ ۴- كچ لە قومار

queen mother/n دايىكى شا يان شاۋن

queer/'kwɪə(r)/adj سەير- نەشاۋ- ئاۋەز

quell/'kwel/v سىركوت دىكا دىم كوت دىكا

quench/'kwentʃ/v ۱- (تىنۋى) دىشكىتىن

۲- دىكۆۋىنەتەۋە

query/'kwɪəri/n پىرسىار / لى پىرسىنەۋە

query/v پىرسىاردىكا- لى نەپىچىتەۋە

put sth out/v ۱- (ئاڭ) دىمكوز ئىنئىتەرە

۲- (لەمپا) دىمكوز ئىنئىتەرە

۳- يازو دىمكاتەرە

put yourself out/v خۇ ماندو دىمكا

put sb through sth/v وای ئى دىمكا

ئازار بچىزئى

put sb/sth through/v (بەتەلەفۇن)

بەيەكيان دىمكەيەنئى

put sth to sb/v ۱- پىرسىيار دىمكا

۲- پىشنىيا رىمكا

put sth together/v لەيەكيان گىزئى

دەداتەرە

put up sth/v بەرەنگارى دىمكا-

بەرەلستى دىمكا

put sb up/v مېواندارى دىمكا-

لاى خۇي دىمكەيەنئىتەرە

put sth up/v ۱- بەرز دىمكاتەرە

۲- بېيىا دىمكا ۳- بەدىوار ھەلدەواسىن

۴- زىياد دىمكا

put up with sb/sth/v

بەرگە دىمگىزئى

-خۇ بىن دىمىگ دىمكا

putt/pat/v ھىياش بەگۇچانەكە (لەييارى گۇلف)

لەتۇپەكە دەدا تاپچىتە كۈنەكە

putter/'patə(r)/v كاتى بەشتى پوچ وگەم

بەسەردەبا

putty/'pati/n مەججۈنى شوشەي پەنجەرە

puzzle/'pazl/n ۱- مەتل ۲- شت ھەلئىن

puzzle/v ۱- سەر شىواوى دىمكا

۲- چەواشەي دىمكا ۳- باش تىن دىمكىرى تا تىزىگا

puzzle sth out/v باش تىن فكىرىن وەلامىن

دەدۇزۇتەرە كىلىلى مەسەلەكە دەدۇزۇتەرە

puzzled/adj واق وپماو- سەرسوپماو

pyjamas/pə'dʒɑ:məz/n بىجامە

pylon/'paɪlən/n بۇرچى وايمىرى كارەبا

pyramid/'paɪrəmid/n قۇچەك: ھەرەم

pyre/n كوانووى سوتاندنى مردور

pyrene/n ئاوك/ كرۇك/ كاكال

python/'paɪθn/n مارىنكى گەورەيە

pythoness داھاتوبۇزئى/ كاھنى ئىن

pursuit	put
۲- بایه‌خ پندان- گرنگی پندان	په‌روونی دهرده‌بری
۳- مژولکر	په‌روونی دهرده‌بری
in pursuit	پاشکه‌وت ده‌کا،
pus/pas/n	له‌لایه‌یی دانه‌نی
push/puʃ/v	زیندانی ده‌کا
۱- پالده‌دا- پالپیو‌ده‌نی	شته‌که له‌جنی
۲- رئی خۆ ده‌کاته‌وه ۳- داده‌گری	خۆی دانه‌نیته‌وه
۴- هانده‌دا- تیغی ده‌دا ۵- به‌رواجی دیخی	۱- ده‌که‌پزینیته‌وه
push ahead/v	۲- وه‌پاش دیخی ۳- دوا ده‌خا(سه‌عات)
push for/v	پاشکه‌وت ده‌کا
push in/v	پاشکه‌وت ده‌کا
pusher/'puʃə(r)/n	کهمی ده‌کا
تلیاک فروش/	له‌ترخی دینیتته‌ خوارئ، ناشرینی ده‌کا
قاچاخ فروش	۱- له‌سه‌ر زه‌وی دانه‌نی
push-button/adj	۲- کپ ده‌کا- سه‌رکوت ده‌کا
دوگمه داگری	۳- ده‌یکوژئ- له‌نیوی ده‌با
نیش ده‌کا	put sb forward/v
pushchair/'puʃtʃə(r)/n	(فلان) دانه‌نی
کورسی بزۆن: عاره‌بانای مندا لانه	هه‌لده‌بژیری بۆ
۱- ئاسان- pushover/'puʃəʊvə(r)/n	(کاترئین) پیش دیخی
برده‌وه‌ی ئاسان ۲- زوورای ده‌بن	۱- تارای دینئ
pushup/n	۲- تارای ده‌با له
چۆره‌ راهینانیکه‌ له‌سه‌ر	۳- داوا پیشکه‌ش ده‌کا
زگ پان ده‌که‌وی باسکه‌کانت له‌زه‌وی ده‌ده‌ی.	۴- کاتی خۆی به‌سه‌ر ده‌با له
۱- پالنان ۲- پالپیومنان	۱- وای ئی ده‌کا که‌یفی پین ئی
at a push	۲- مله‌ ده‌کا له‌ ۳- خۆ دهنزیتته‌وه
له‌کاتی پنیویست دا/	۴- سه‌ری ئی ده‌شپوینئ
له‌کاتی ناچاریدا	۱- ده‌کوژیتته‌وه ۲- دوا ده‌خا
۱- په‌میومندی له‌گه‌ل ده‌پچرئ give push/v	۱- خۆی واپیشان ده‌دا
۲- ده‌ری ده‌کا- شاپی ده‌دا	۲- جل له‌به‌ر ده‌کا ۳- (له‌مپا) دانه‌گیرسینئ
سینگ دهرده‌په‌رینئ- pushy/'puʃi/adj	۴- هه‌لده‌کا- به‌که‌پزینی
خۆی راپیش ده‌کا	۵- نیش پین ده‌کا ۶- قه‌له‌و ده‌بن
له‌سه‌ر زه‌وی دانه‌نی	۱- زیده ده‌کا
pusy/'pu:si/n	۲- شتی داوینته‌ سه‌ر
پشيله	۱- بیژاری ده‌کا
۱- دانه‌نی ۲- پیکه‌وه‌ گری ده‌دا put/put/v	۲- باری گران- توپه‌ی ده‌کا
۳- به‌یه‌که‌وه‌ ده‌به‌ستنئ	
۴- وای ئی ده‌کا تام بکا	
۵- دهرده‌بری ۶- په‌رسپار ده‌کا	
۷- پینشپار ده‌کا ۸- ده‌نووسن	
put together	پیکه‌وه
put an end/v	کوژتایی پین دینئ

pungent

pungent/'pʌndʒənt/adj بۇنىكى گران تىز

punish/'pʌnɪʃ/v سزاي دەدا

punishable/'pʌnɪʃəbl/adj سزا ھىلگىز

punishing/'pʌnɪʃɪŋ/adj ماندروكەر - شەكەتكەر

punishment/'pʌnɪʃmənt/n سزا - ۱

- ۲ جۇرى سزا

punitive/'pjuːnətɪv/adj

- ۱ تەمىن كەر - ۲ توند

punk/pʌŋk/n - ۱ جۇنىكە لە

مۇسقىي رۇك

- ۲ خۇلپاي مۇسقىي رۇك يان پونك

punt/pʌnt/n بەلەم

punt/pʌnt/v بە بەلەم گەشت دەكا

puny/'pjuːni/adj بچوك و لاواز

pup/pʌp/n گوجىلە سەك -

بىچورۇ ھەندى گىيائەمەر

pupil/'pjuːpl/n - ۱ قوتابى

- ۲ شاگىرد

pupil/n رىشتىنى چاۋ، رەشايى چاۋ،

كلىنە

puppet/'pʌpɪt/n - ۱ بۈۈكەشۈشە

- ۲ بى دەسەلات

puppy/'pʌpi/n گوجىلە سەك

purchase/'pɜːtʃəs/n - ۱ كىرىن

- ۲ ئىۋىشتە كىرۈتە

purchase/'pɜːtʃəs/v دەكېرى

purchaser/'pɜːtʃəsə(r)/n كېرا

purdah/'pɜːdə/n - ۱ پىنچە

- ۲ شۇنى تايىبەتى ئافەرەت

pure/'pjʊə(r)/adj - ۱ پاك - بىگىرد

- ۲ پاك - پاك - ۳ پاك - بى ئاۋان

- ۴ تەۋلە - رۈۋ - ۶ نەزمى - تىۋرى

purely/adv - ۱ تەنىيا - ۲ بەتەۋاۋى

puree/'pjʊəreɪ/n

purge/pɜːdʒ/v

purge/pɜːdʒ/n

purification/'juːrɪfɪ'keɪʃn/n

purify/'pjʊərɪfaɪ/v

puritan/'pjʊərɪtən/n

purity/'puərətɪ/n

purl/pɜːl/n

purple/'pɜːpl/adj

purple/n

purpose/'pɜːpəs/n

on purpose

purposeful/'pɜːpəsfl/adj

purposefully/'pɜːpəsəli/adv

purposely/adv

purposeless/'pɜːpəsəs/adj

purrr/'pɜː(r)/v

purse/pɜːs/n

purse/v

purser/'pɜːsə(r)/n

pursue/pɜːsjuː/v

purser/'pɜːsə(r)/n

purrr/'pɜː(r)/v

purse/pɜːs/n

purse/v

purser/'pɜːsə(r)/n

pursue/pɜːsjuː/v

purrr/'pɜː(r)/v

purse/pɜːs/n

purse/v

purser/'pɜːsə(r)/n

pursue/pɜːsjuː/v

purrr/'pɜː(r)/v

purse/pɜːs/n

purse/v

purser/'pɜːsə(r)/n

pursue/pɜːsjuː/v

purrr/'pɜː(r)/v

purse/pɜːs/n

purse/v

ھەرىسە - قىممەتگراۋ

۱ - پاكتاۋ دەكا

۲ - پاكسازى دەكا

پاكسازىكردن

پاكىزدەنەۋ

پاك دەكاتەۋە،

ساف دەكا

۱ - دۇرە خۇشى

۲ - توند

پاكىتى - خاۋىنى

تەقەل

ئەرخەۋانى

رەنگى ئەرخەۋانى

۱ - مەبەست - ۲ ئامانچ

بەئەنقەست - مەبەست

خاۋەن

ئامانچىكى دىيار

بەرەۋ ئامانچىكى دىيار

مەبەست

بى ئامانچ

ۋە مەبەستە

مىاۋمىاۋ دەكا - نوزە نوزە دەكا

۱ - جۇدان - ۲ جانتاي دەستى

لېۋەكەنى پىنگىدېنىتەۋە بۇ ئەرەۋى

پىشان بىدا كە شتىكى بەدەل نىيە

ژمىرىارى كەشتى

۱ - بەدۋاۋى دەكۋى

۲ - شۋىن پىنى ھەلدەگىرى تايىگىرى

۳ - لەگەلى بەردەۋام دەبىن /خەرىك دەبىن

۴ - تەراتىنى دەكا

۱ - بەدۋاكەر

۲ - شۋىن كەۋتە - ۳ تەراتىن پىن كەر

۱ - تەراتىن

pudding	275	puncture
pudding/'pu:dɪŋ/n	pulley/'pʊli/n	پەرزگەرموھ
ھەلۋا- شېرىن	pullover/'pʊləʊvə(r)/n	پوللۇڧەر-
پوۋىنگ: جۆرە شېرىنى يەيگە		بولۇزى خورى
ئىنگلىزى كۆلە.	pulp/pʌlp/n	۱- دىمەك- كاڭل
puddle/'pʌdl/n		۲- ھەيۋىرى كاڭلىڭىزگارى
گۆم- چاۋو	pulpit/'pʊlpɪt/n	۳- وردىگراۋ- تىكەمەلىڭىزگراۋ
puff/pʌf/n		مىمىيەر- سەڭگۈ
۱- پف- فوۋ	pulsate/pʌl'seɪt/v	۱- تىرپەتپىسى دى
۲- قوم: قومى جگەرە- ھەناسەيى		۲- ئى دىدا- لىدان- تىرپەتپ
puffy/'pʌfi/adj	pulse/pʌls/n	لىدان- تىرپەتپ
پەلماۋ- نەستور	pulses/n	دىمەكە فاسۇلىيا- ئۇبىيا
۱- پف ئى دىكا ۲- فوۋ ئى دىكا	pump/pʌmp/n	پەمپ- تىرۇمپا
۳- جگەرە دىكىشىن- قوم لەجگەرە دىدا	pump/v	پەمپ ئى دىدا- پىر ھەۋا دىكا
۴- ھانەھانى دى	pumpkin/'pʌmpkɪn/n	كۆدى-
۵- توۋشى ھەناسەبىرىكى دىمىن		كۆۋلەكە، كۆلەك
puffed/adj	pun/pʌn/n	رەڭگىزىۋى- يارى پەشەكردىن
ھەناسە ئى پراۋ-	punch/pʌntʃ/v	مىستى ئى دىدا- بۆكسى ئى دىدا
لەماندىا ھەناسە ئاينى	punch/n	مىست- بۆكس- مىشتەكۆلە
puffin/'pʌfɪn/n	punch-up/n	مىشتەكۆلە
پۇڧىن:	punch/n	۱- تىكەڭەلى ئارقى و خۇشاۋو شەكەر
بالىدەيەكى ئاۋى ئەللەنسىتىيە لولىڭى		۲- كۆنكەرە
پرىقەدارى رەنگدارى ھەيە.	punch/v	كۆن دىكا
puke/pju:k/v	punctual/'pʌŋktʃuəl/adj	پەللىن راست-
ھەللىڭى دى-		لەكاتى خۇيدا رودىدا
دىر شىتەۋە- نىستفراق دىكا	punctuality/'pʌŋktʃu'æləti/n	۱- پەللىن راستى، وردى لە ژوان
puke/n		۲- لەكاتى خۇيدا
رەشانەۋە	punctuate/'pʌŋktʃueɪt/v	خالىبەندى
pull/pʊl/v		پەكار دىنىن- قەسە دىمىن
۱- رادەكلىشى ۲- توند دىكا	punctuation/'pʌŋktʃu'eɪʃn/n	خالىبەندى
۳- لە دوو خۇى رادەكلىشىن		نېشانەى
۴- ماسۋىلەكى لەبەرىك دىدا	punctuation mark/n	خالىبەندى
۵- پىنى رادەبۇرىن		پەنچەر:
pull/n	puncture/'pʌŋktʃə(r)/n	تايەى كۆن تى بو- كۆن
راكىشان-		كۆن دىكا- پەنچەر دىمىن
سەرگەۋىن بىسەر شوۋىنى پەرز	puncture/v	
pull strings/n		
دەسەلەتى خۇى بۇ		
پەرزەۋەندى خۇى پەكار دىنى		
pull your weight/v		
بەش خۇى دىكا		
pull away/v		
خۇى دىكىشىتەۋە		
pull down/v		
لەئاۋ دىدا		
pull in/v		
دىكا		
pull off/v		
سەر دىكەۋى لە		
pull out/v		
۱- دىپراۋ- بەجى دىلى		
۲- لەئاكاۋ دىردەچىن		
pull yourself together/v		
خۇيگەرە-		
مەلمەچۇ		

psyche	
psyche/'saɪkɪ/n	دروون
psychiatry/saɪ'kaɪətri/n	پزیشکی
	دروونی
	چارهسهری دروونی
psychiatric/'saɪkɪ'ætrɪk/adj	
	نمخوشخانهی بهنمخوشیه دروونی بهکان
psychiatrist/'saɪkɪ'ætrɪst/n	
	دکتوری نمخوشی دروونی
psychic/'saɪkɪk/adj	روحانی
psychoanalysis/'saɪkəʊ'naɪləsɪs/n	
	شی کردنهوی دروونی
psychoanalyst/'saɪkəʊ'naɪlɪst/n	
	شی کهرموی دروونی
	خویندنهوی دروونی نمخوش (کس)
psychoanalyse/'saɪkəʊ'ænəlaɪz/v	
	به شی کردنهوی دروونی چارهسهری دهکا
psychology/saɪ'kɒlədʒi/n	
	دروونناسی - دروونزانی - دروون
psychological/'saɪkə'lɒdʒɪkəl/adj	
	دروونی - عقلی
psychologically/adv	لهروی
	دروونیهوه
psychologist/'saɪkə'lɒdʒɪst/n	
	دروونناس - زانای دروونناسی
psychopath/'saɪkəʊpæθ/n	
	کهمسن تووشی نمخوشی دروونی
	بئ بهجوری لهوانهیه خهک نازار بدا،
	بکوزئ
psychotherapy/'saɪkəʊ'θerəpi/n	
	چارهسهرکردنی دروونی -
	چارهسهرکردنی نهو کهمسانه
	نمخوشی دروونیان ههیه بهرئیکاکانی
	دروونناسی نهک درمان.
pub/pʌb/n	نارهقخانه - بار
puberty/'pjuːbəti/n	تهمهنی بالهق
	بوون - ههرزهکاری

public/'pjuːbɪk/adj	به
pubic hair	مووی بهر
public/'pʌblɪk/adj	۱- گشتی - میلی
	۲- گشتی - ناشکرا
public/n	خهک - عوامی خهک
	کۆمهلئ - رهش و پروت
in public	بهناشکرا
publicly/'pʌblɪkli/adv	بهناشکرا
public company	کۆمپانیای پشک فروش
public convenience/n	ناودهست
public house/n	بار
public opinion/n	رای گشتی
public relations/n	پهپوهندی به
	گشتی بهکان
public school/n	قوتابخانهی
	تایبهت (به ریتانیا)
	قوتابخانهی حکومتی (نهامریکا)
public spirited/adj	پیش خۆشه خزمهتی
	خهک بکا - خهکدۆست
public transport/n	هۆکاری
	گواستنهوه گشتی
publican/'pʌblɪkən/n	خاوهن بار -
	بهروبهیری بار
publication/'pʌblɪ'keɪʃn/n	۱- بلاوکردنهوه
	کتیب و گۆفاری بلاوکاروه
	۲- راگه یاندن بلاوکردنهوه
publicity/'pʌb'lɪsəti/n	۱- ناوابانگی
	۲- گرنگی دان بههۆکارهکانی راگه یاندن
	۳- پرؤیاگنده
publicize/'pʌblɪsaɪz/v	پرؤیاگندهی
	بۆ دهکا
publish/'pʌblɪʃ/v	۱- بلاو دهکاتهوه -
	چاپدهکا ۲ - دنهوسئ: بلاو دهکاتهوه
	۳- رادهگهیهنی
publisher/'pʌblɪʃə(r)/n	بلاوکار
publishing/'pʌblɪʃɪŋ/n	بلاوکردنهوه

- ۱- قارەمانى شانۇگەرى
 ۲- پالەۋانى چىرۇك ۲- سەرگىردە
 protect/prə'tekt/v دەپارنىزى
 -داكۇكى ئى دەكا -بەرگىرى ئى دەكا
 protection/prə'tekʃn/n پاراستىن - بەرگىرى ئى كوردن
 protective/prə'tektiv/adj ۱- پارىزىز
 ۲- رۇدە لەسەر پاراستىنى مىندالەكانى
 protector/prə'tektə(r)/n ۱- پارىزەر
 ۲- داکۇكىكەر
 protein/'prəuti:n/n پىرۇتىن
 protest/'prəutest/n ئاۋرەزىيى
 protest/prə'test/v ۱- گەلىيى دەكا لە
 ۲- ئاۋرەزىيى دەردەبىرى
 ۲- سۈر دەبىرى - رۇدە دەبىرى
 protester/prə'testə(r)/n خۇپىشانىدەر
 Protestant/'prɒtɪstənt/n (ھاۋلاتى) پىرۇتستانتى
 protocol/n پىرۇتۇكۇل - پەشنىۋوس
 protestant/adj پىرۇتستانتى
 prototype/'prəutətaɪp/n ئىمۇۋىنى رەسەن
 protrude/prə'tru:d/v
 ۱- دەردەكەرى ئى لە ۲- دەردەپەرەيى لە..
 ۲- دەردەچى ئى لە..
 proud/praud/adj شانازى بەخۇكەر -
 فېزىن - خۇبەزىزان
 proudly/'praudli/adv بەشانازىيەۋە
 prove/pru:v/v ۱- دەسەلمەينى
 ۲- ئىسپات دەكا
 proven/'pru:vn/adj سەلمەينىراۋ
 proverb/'prɒvɜ:b/n پەندە
 provide/prə'vaɪd/v ۱- دەبەخشىن
 ۲- دەگەيەننى
 provided/prə'vaɪdɪd/conj بەمەرچى

- ۱- ھەرىم
 province/'prɒvɪns/n ۲- ھەموو ھەرىمەكان بېجىگە لە پايتەخت
 provincial/prə'vɪnʃl/adj ۱- ھەرىمى
 ۲- لادىيى ۲- كۆن
 provision/prə'vɪʒn/n ۱- بەخشىن ۲- تەدارەك
 ۳- خۇراك - كۆمەك
 provisional/prə'vɪʒənəl/adj كاتى - ۋەخشى
 provisionally/adv جارى،
 provocation/'prɒvə'keɪʃn/n بەشىۋەيەكى كاتى
 خۇرشاندن - ھەراسانكردن، توپەكردن - ۋورۇئەندن
 provocative/prə'vɒkətɪv/adj
 ۱- توپەكەر ۲- خۇشىنەر - ۋورۇئەنەر
 ۳- ۋورۇئەنەرى سىكىسى
 provoke/prə'vəʊk/v توپەرى دەكا -
 بىزارى دەكا - دەپورۇئەننى
 prow/prau/n پىشەۋەي گەشتى يان بەلمە
 prowess/'prəʊs/n كارامەتى
 prowl/praul/v دەخشىن (تا ئىچىر بگرى)
 prowler/'prəʊlə(r)/n جاسوس -
 خۇدانوسىنەر - خۇمەلاسدەر
 proximity/'prɒksɪmɪti/n نىزىكى
 proxy/'prɒksi/n بىرىكارى، بىرىكارنامە
 prude/pru:d/n شەرمەن - بەجەيا
 prudish/'pru:dɪʃ/adj شەرمەن
 prudent/'pru:dnt/adj ۱- ھەكىم - ئاقىل
 ۲- دۈۋرىين
 prudence/'pru:dns/n ۋىردىيىنى
 prudently/adv بەلمەسەرخۇيى، بەۋەردى
 prune/pru:n/n قۇخە - ھەلوۋەيى ۋىشك
 prune/v لق و پۇيى درەخت دەبىرى
 pry/prai/v خۇيى لەكاروبارى خەلك
 ھەندەقورئەننى
 pseudonym/'sju:dənɪm/n ئازناۋ
 psych/saɪk/v دەرونى خۇيى بەھىز
 دەكا بۇ ھەر دىۋارىيەك

proof	272	protagonist
proof/adj	رئزر- نههیل، دزه	۱- پررژه ۲- پینشنيار
prop/drop/n	پالپشت- کولهگه	۳- زن خواستن- داخوازيکردن
prop/v	۱- پالپشتي دمکا	۱- پینشنيار دمکا
	۲- رادهگري ۳- يهديوار وهدهن	۲- پررژهي پينشگهش دمکا
prop/n	کملوپل و شتومکي بهکارهاتو	۳- دهيهوي- داواي ليدهکا شووي پينکا
	لهشانق و فيلم	۴- دهپاليوي
propaganda/propa'gænda/n	پروپاگنده	۱- پيروکه/را
propagate/propaget/v	۱- پروپاگنده دمکا	۲- داوا/پینشنيار ۳- کيشه ۴- شرک
	۲- زور دمکا ۳- وچه دهنيتهوه	خاوون/خودان
propel/pra'pel/v	۱- پالدهدا- دهجوليني	مولکدار
	۲- بهروي پيش داژوا	پهخشان
propeller/n	پانکه	۱- داواي لهدژ
	پهروانهي کمشتي يان فروکه	بهريدهکاتهوه ۲- تاوانباري دمکا
proper/propə(r)/adj	۱- دروست	داوا لهسر
	ههقيقي ۲- گونجاو- شياو- لايقي	توامارکردن- لايهني داواکار
	۳- رسمن- سهرمي	داواکاري
properly/propəli/adv	۱- بهدروستي	گشتي- دهم بهپي دادکا
	۲- بهشيويهکي راست	۱- دهرهفت
	۳- بهشيويهکي گونجاو- لايقه	۲- شتي چاوهرئکراو
proper name/n	ناوي کس	۳- دهرهفتي سهرکوتن
property/propəti/n	۱- سامان	prospect/pro'spektiv/adj
	۲- زهوي و زار- خانوويهر	چاوهرئکراو، داهاتووي
	۳- خاوونيتي- تايبه تهمدي	prospectus/pro'spektəs/n
prophecy/propəsi/n	پيشبيني	راپهر
prophecy/propəsa/v	پيشبين دمکا	۱- گهشه دهستيني
prophet/profit/n	۱- پيغمبر	۲- لهروي ماددي پيهوه سهردهکوي
	۲- داهاتوويي/پيشبيندکر	prosperity/pro'sperəti/n
prophetic/prə'fetik/adj	لهداهاتووي	سهرکوتن
	ديته دي	prosperous/pro'sperəs/adj
proportion/prə'pɔ:ʃn/n	۱- بهش	۱- دهوله مهند ۲- سهرکوتو
	پشکه ۲- رژاه- قهبارموشيويه- رهمهند	prostitute/prostitju:t/n
proportional/prə'pɔ:ʃnəl/adj	گونجاو و شياو	سوزاني- قاحپه
		prostitution/prostri'tju:ʃn/n
		قاحپهکاري- سوزانيت
		prostrate/prostreit/adj
		۱- لهسر پشت راکشاو ۲- بهروخواو
		protagonist/prə'tæɡənist/n

۱- هم‌سنگ‌اندن ۲- ترخاندن

۳- قوساندن ۴- خم‌اندن

۵- کموتن- وایک‌ی شتن

بکوتی

projector/prə'dʒektə(r)/n

پروژیکتور

proliferate/v

خیزا زیاد دهکا

بلو دمیتموه

proliferation/prəˌlɪfə'reɪʃn/n

۱- بلایوونوه ۲- زور یون

prolific/prəˌlɪfɪk/adj

بهم‌برهم- بهم‌هم زور

prologue/'prælɒɡ/n

۱- پیشملکی

۲- به‌رای شانو/چامه

prolong/prəˈlɒŋ/v

۱- تمه‌نی

دریژ دهکا ۲- دریژ دهکا

prolonged/adj

دریژ‌داسر- دریژ‌خایه‌ن

prom/prom/n

۱- شو‌ستی

روخی دهریا

۲- ناهم‌نگی هم‌پیرکی له‌کوتایی

سرسانی خویندن

promenade/'prɒməˈneɪd/n

۱- شو‌ستی روخی دهریا ۲- گه‌شت

۳- کردنه‌وی ناهم‌نگی سه‌ما نامیز

prominent/'promɪnənt/adj

دیار، ناسراو- دیار- تی‌بینکراو

prominence/'promɪnəns/n

گرنگی

prominently/adv

به‌شیوه‌یه‌کی بی‌نیی

ناسان بین

promiscuous/prəˈmɪskjuəs/adj

م‌ن باز- راسپوژتین

۱- په‌یوه‌ندی سیکسی له‌گه‌ل زور کس هیه

promiscuity/'promɪ'skju:əti/n

په‌یوه‌ندی سیکسی هم‌بون له‌گه‌ل زور

کس- م‌ن بازی

promise/'promɪs/n ۱- ب‌لین ۲- داهاتویکی

گه‌ش

promise/v

۱- ب‌لین د‌دا

۲- اینی د‌موه‌شیت‌موه ۳- مرثه د‌مبه‌خشی

۴- وای ئی د‌ه‌فامری

promisor/n

ب‌لین‌ده‌ر

promising/'promɪsɪŋ/adj

۱- مرثه‌مبه‌خشی ۲- داهاتوی گه‌ش

promote/prəˈməʊt/v ۱- به‌رز ده‌کات‌موه /

پله‌ی به‌رز ده‌کات‌موه ۲- هان د‌دا

۳- به‌هم‌ری‌تینی ده‌کا ۴- بازاری پی‌گرم ده‌کا

promoter/prəˈməʊtə(r)/n

۱- ریک‌خسر ۲- پارمه‌خشی

promotion/prəˈməʊʃn/n ۱- پله‌پیدان

۲- به‌رز‌کردنه‌موه ۳- هان دان ۴- به‌هم‌ری‌تین کردن

prompt/prompt/adj د‌مبه‌ج‌ن/خیزا

prompt/adv به‌تم‌وای به‌دروستی له

promptly/'promptli/adv د‌مبه‌ج‌ن-

له‌کاتی دیار‌کراو

prompt/v

۱- هانی‌د‌دا

۲- تملقینی د‌دا ۳- ومیری دینیت‌موه

prompting/'promptɪŋ/n

۱- هاندان

۲- ومیری‌تین‌موه

prone/prəʊn/adj

۱- به‌هر‌چاو کم‌وتور

۲- توروشی بین-د‌بین

pronoun/'prənaʊn/n

جیناو

pronounce/prəˈnaʊns/v

۱- گز ده‌کا

۲- به‌ره‌سمی راند‌گه‌م‌ی‌تین

۳- بریار د‌دا ۴- رای خوی د‌دا

pronounced/adj

دیار، به‌هر‌چاو/روون

گ‌وکراو

pronunciation/prəˌnʌnsi'eɪʃn/n

۱- گ‌وکردن ۲- د‌هر‌پ‌رین

proof/pru:f/n

۱- سه‌لماندن

۲- لیس‌پات کردن

proof water

د‌ژ‌ه‌ناو

prove/v

د‌سه‌لم‌ن‌تین

profess

profess/prə'fes/v ۱- بانگاشه دهکا

۲- رادهگه یهمن (گوتهاه)

professional/prə'feʃənəl/adj

۱- پیشه له پزیشکی و پاریزه ری

پیشیمی ۲- پیشه دار ۳- کارامه

۴- پیشه له پیناو پاره

professional/n پیشه دار/کارامه

ماموستا

professionalism/prə'feʃənəlɪzən/n

کارمیی وهک پیشه/کارمندیاری

professor/prə'fesə(r)/n

پروفیسور

ماموستای زانکۆ

proficient/prə'fɪʃnt/adj

لێهاتوو کارامه

proficiency/prə'fɪʃnsi/n

کارامیی

لێهاتوویی

profile/prə'faɪl/n

۱- روخساری

یان سهری مرۆڤ له لاینگه وه نهك پیشه وه

۲- کورت زانیانامه، کلافهیه که بهاری

ژیانی.

profit/prə'fɪt/n

سود- قازانج

profit/v

قازانج دهکا

profitable/prə'fɪtəbl/adj

سود هێن- قازانج بهخش

profitability/prə'fɪtəbɪləti/n

سود/قازانج

profitably/prə'fɪtəbli/adv

سود بهخشانه بهشیوهیهکی قازانج بهخش

profound/prə'faʊnd/adj

۱- مهن

۲- قوول

profoundly/adv

زۆر/ به قوولی

profuse/prə'fju:s/adj

زۆر- فره

profusely/adv

به زۆر، زۆر

progeny/prədʒəni/n

وهچه، پشت،

ناکام

program/prə'græm/n

پروگرام،

بهنامه

projection

program/v بهنامه دانه ریژئی

programmer/'prəʊgræmə(r)/n

بهنامه دانه ری

programme/'prəʊgræm/n

۱- بهنامه ی

تهله فزیونی ۲- پلان- بهنامه ی نامهنگ

programme/v

پروگرام- بهنامه دانه ی

پلان دانه ی

progress/'prəʊgres/n

۱- پیش کهوتن

۲- گۆران

in progress

دهستی پێ کرد

progress/v

۱- پیش دهکوی

۲- پهره دهسه ی ۳- گۆرانی تێدا روودهدا

۴- به رهو پیش دهچن ۵- بهردوام دهبن

progression/prə'greɪʃn/n

به رهو پیش چوون

- پهره سه ندن له قوناغیکه وه بۆ قوناغیکه تر

progressive/prə'gresɪv/adj

۱- سهرده می

۲- پیشه کهوتوو- پیشه کهوتوخواز

۳- بهردوامی- بیوچان

۴- پێکهاته ی بهردوام (ریزمان)

progressively/adv

۱- به بن و چان

prohibit/prə'hɪbɪt/v

۱- نهیه ی

۲- بیهوهری دهکا له

prohibition/prə'vɪʃn/n

۱- بیهوهری کردن

۲- نهیه یلان- قه دهغه کردن

prohibitive/prə'hɪbətɪv/adj

۱- گران ۲- له کهرین نههاتو

prohibitively/adv

به شیوهیهکی

له کهرین نههاتو

project/'prɒdʒekt/n

۱- پرۆژه

۲- پرۆژه ی نووسینی بابه تی

project/prə'dʒekt/v

۱- پلان دانه ی

۲- دهقرسینی- دهقرخینی مه لده سه نگینی

۳- دهه یخنی- ده بهخشنی- پیشان دهکا

۴- دهرد دهکوی

projection/prə'dʒekʃn/n

privilege

- ۱- تایبەت کردن
 ۲- بەئەھلى کردن نەك خۇمالى کردن
 privilege/ˈprɪvəlɪdʒ/n
 ۱- زىدە مالى
 ۲- مالى تایبەتى ۲- دەرقەتى مەزىن
 privileged/adj
 بەبەخت
 prize/prɑɪz/n
 خەلات- پاداشت
 prize/adj
 شایەن بەخەلاتە
 prize/v
 ۱- شانازى پىدەكا
 ۲- بەزەبەر دەرگا دەكاتهو
 pros and cons
 باشى وخرایى
 pro/prəʊ/n
 ۱- پىشەكار
 ۲- چاكە ۲- كارامە- شارەزا
 probability/ˌprɒbəˈbɪləti/n
 ۱- شیان ۲- شیمانەى
 probable/ˈprɒbəbl/adj
 ۱- شیمانە
 ۲- شیاو- دەكرى- رىئى دەچتى
 probably/ˈprɒbəbli/adv
 ۱- بەزىزى
 ۲- چاومەپى دەكرى- شیمانە دەكرى
 probation/prəˈbeɪʃn/n
 ۱- چاودىرىکردن
 ۲- ماوى تاقىكرىدەو
 probation officer/n
 نەفسەرى
 چاودىرى کردن
 probe/prəʊb/n
 قولىپىنو: ئاملىرىكى
 بارىكى درىژە دكتورەكان بەكارى
 دىئىن بۇ ئو شوىغانەى دەستیان ناگاتى
 probe/v
 ۱- بەقولى پىنو تاقى دەكاتهو
 ۲- بەدەست دىئىن
 problem/ˈprɒbləm/n
 كىشە- ئارىشە- مەسەلە
 problematic/ˌprɒbləˈmætɪk/adj
 دژوار
 procedure/prəˈsiːdʒə(r)/n
 ۱- فەرمایشت ۲- تەدارەك ۲- بەدواداچوون
 proceed/prəˈsiːd/v
 ۱- بەردەوام دەپى
 ۲- دەست بەقسان دەكاتهو
 ۲- پىش دەكەوى ۲- دەپى

productivity

- ۱- داواى
 ۲- داوای قەزایى- روداومكان
 proceeds/ˈprəʊsiːdʒ/n
 قازانچ- دەسكەوت
 process/ˈprəʊses/n
 ۱- پروسە
 ۲- زنجیرەك گۇرانكارى
 process/v
 ۱- چارەسەردەكا ۲- دروست دەكا
 processor/ˈprəʊsesə(r)/n
 ۱- ئاملىرى كارەمایى خوارىن ئامادە دەكا
 ۲- زانیارى ئامادە دەكا
 procession/prəˈseɪʃn/n
 ۱- كاروان- كەژاوه
 ۲- رىئ و رەسم
 proclaim/prəˈkleɪm/v
 ۱- رادەگەپەنى
 ۲- بانگاشە دەكا
 proclamation/ˌprɒkləˈmeɪʃn/n
 ۱- راگەیاندىن ۲- بانگاشەکردن
 procure/prəˈkjʊə(r)/v
 ۱- فەرەمە دىئىن
 ۲- بەدەست دىئىن
 prod/prod/v
 پالەدەدا- تىو دەژئى
 prodding/ˈprɒdɪŋ/n
 ھاندان
 prodigious/prəˈdɪdʒəs/adj
 زور مەزىن
 prodigy/ˈprɒdɪdʒi/n
 ۱- مەندالىكى
 ۲- ئاقل- سەپىر
 produce/prəˈdjuːs/v
 ۱- بەرەمە دىئىن
 ۲- دروست دەكا ۲- دەپىتە ھوى
 ۴- دەپىن- دەژئى
 ۵- شانۇگەرى- فەلم دەردىئىن
 produce/ˈprɒdjuːs/n
 بەرەمە
 producer/prəˈdjuːsə(r)/n
 ۱- بەرەمە ھىن ۲- دەرھىنەر
 product/ˈprɒdʌkt/n
 ۱- بەرەمە
 ۲- ئاكام- ئەنجام
 production/prəˈdʌkʃn/n
 ۱- بەرەمە
 ۲- بەرەمەكانى- شانۇگەرى یان فەلم
 productive/prəˈdʌktɪv/adj
 ۱- بەرەمە ۲- بىسوود
 productivity/ˌprɒdʌkˈtɪvəti/n
 ۱- بەرەمەدارى ۲- پرى بەرەمە

prick

prick/v ۱- دھسمی- کون دھکا
۲- نازار دھدا

prickle/'prɪkl/n درک- ٹیستری

prickle/v درکی تی راندھن
تووکی- پرچی- مووہکانی قیت دھبیتھوہ

prickly/'prɪkli/adj ۱- درکاو

pride/praɪd/n ۲- توہ و توہ
۱- شانازی-

pride/v ۲- دھوون بھری
۱- شانازی دھکا

۲- بھخوی دھتازی

priest/priːst/n قہشہ

prim/prim/adj زیندہ رھو/شھرمین-
زور بھروشت

primary/'praɪməri/adj سھرمکی-
بنھچھیی- سھرمٹایی- بھرای

primarily/'praɪmərili/adv بھپھلی یھکم

prime/praɪm/adj ۱- سھرمکی-
زور گرنگ

۲- نایاب- خوشترین کاتی زیان

prime minister/n سھرمک وھزیران

prime/v زانیاری پھووستی دھدانی

primitive/'prɪmətɪv/adj بھرای- سادھیی

primrose/'prɪmrəʊz/n ۱- گولی بھمار-
۲- گولی زھرد

prince/prɪns/n ۱- میر/شازادہ
۲- حاکم- کاربھست

princess/'prɪnsɪs/n شازادہ، خاتون

principal/'prɪnsəpl/adj سھرمکی

principal/n بھریوہبھری کولیژ یا
قوتابخانہ

principally/adv بھپھلی یھکم

principle/'prɪnsəpl/n ۱- باوہ/رئسہ
۲- یاسای زیان

in principle

on principle

print/print/n

۱- پینٹھکانی چاپ

۲- نیشانہ ۲- وینہی چاپکراو

۴- وینہی فوتوگرافی

out of print

print/v ۱- چاپ دھکا

۲- بلاوہدھکاتھوہ ۲- وینہی راندھکیشی

print out/v (لھکومپیوٹر) زانیاری

چاپکراو دھدا

printer/'prɪntə(r)/n ۱- چاپکھر

۲- ٹائمیری چاپ

printing/'prɪntɪŋ/n چاپکھرن

printing press چاپخانہ

prior/praɪə(r)/adj پینشو

prior to/prep پیش

priority/praɪ'ɒrɪti/n ۱- مافی پینشھیی/

یھکمجار/مافی بھرای ۲- گرنگتر لھمی دی

prise/praɪz/v بھزمیر دھرگا دھکاتھوہ

prison/'prɪzn/n زیندان

prisoner/'prɪznə(r)/n بھندی- زیندانی

prisoner of war/n دیلی جھنگ-

یھخسیری شھر

privacy/'praɪvəsi/n گھشھکیری تھنایی/

private/'praɪvət/adj ۱- تاییہت

نھنشی ۲- نھنشی- بھتھنیا- تاییہتی

۳- کھسی- تھملی (تاکھومی)

in private بھتھنیا

private/'praɪvət/n سھربازی ناسایی

privately/'praɪvətli/adv بھنھنشی

privatise/'praɪvətəɪz/v ۱- دھیکاتھ

ھس خوی ۲- خومالی دھکا

۲- (تاییہت بھخوی دھکا)

privatization/'praɪvətəɪ'zeɪʃn/n

بھشھوہیھکی گھشتی

لھبر باوہ...

لھروانگھیی باوہھکی

۱- پینٹھکانی چاپ

۲- نیشانہ ۲- وینہی چاپکراو

۴- وینہی فوتوگرافی

نھماوہ، دھنہی نھماوہ

۱- چاپ دھکا

۲- بلاوہدھکاتھوہ ۲- وینہی راندھکیشی

(لھکومپیوٹر) زانیاری

چاپکراو دھدا

۱- چاپکھر

۲- ٹائمیری چاپ

چاپکھرن

چاپخانہ

پینشو

پیش

۱- مافی پینشھیی/

یھکمجار/مافی بھرای ۲- گرنگتر لھمی دی

بھزمیر دھرگا دھکاتھوہ

زیندان

بھندی- زیندانی

دیلی جھنگ-

یھخسیری شھر

گھشھکیری تھنایی/

۱- تاییہت

نھنشی ۲- نھنشی- بھتھنیا- تاییہتی

۳- کھسی- تھملی (تاکھومی)

بھتھنیا

سھربازی ناسایی

بھنھنشی

۱- دھیکاتھ

ھس خوی ۲- خومالی دھکا

۲- (تاییہت بھخوی دھکا)

privatization/'praɪvətəɪ'zeɪʃn/n

presidential/'prezi'denʃl/adj

په پوښندى به سمرۍ كره ههيه

press/pres/n ۱- رۇښنامگهري

۲- چاپ- بلاو كړندوه- چاپ كړدن

۳- گوشار- فشار- پاله پستو

press agency/n برىكارى راگهياندى و

پرځا كنده

press conference/n كۇنگره ي

رۇښنامگهري

press gallery/n گهله ي رۇښنامهنوسان

- شويى رۇښنامهنوسان له ښمجومنى

عمومى بىريتاني

Press Lord لوردى رۇښنامگهري

پاشاى رۇښنامگهري

pressman/n رۇښنامگهري- چاپگر

press photograpger/n وښنگهري

رۇښنامه

press/v ۱- پانده- گوشار بڼه

۲- دموگوشن ۳- څوتودكا- څوتى دكا

۴- لهناميز دموگري

۵- سوور دويي- رږد دويي

pressing/'presɪŋ/adj زور پټويست

- دوسپهجن جى بهجن بگرى

press-up/n څو بزموى دانان

چوره راښنانيكه

pressure/'preʃə(r)/n ۱- گوشار

۲- پستان ۳- فشار

pressurize/'prefəraɪz/v ناچار دكا

گوشارى دڅاڅه سر

prestige/pre'sti:dʒ/n ۱- پلهو پايه

۲- كسايهتي ۳- زنده ماف

prestigious/pre'stɪdʒəs/adj بريريز

شكودار - بمانور دنگ

presumably/prɪ'zju:məbli/adv

لهواتهيه

presume/prɪ'zju:m/v ۱- وازن دكا

واگريمان دكا

presumption/prɪ'zʌmpʃn/n زهن/گريمان

presumptuous/prɪ'zʌmpʃʊəs/adj

بين شمر، بين نابرو

pretence/prɪ'tens/n څو نواندن

څو نيشاندان

pretend/prɪ'tend/v څو دهنوښ

pretentious/prɪ'tenʃəs/adj څو پيشاندر

pretext/'pri:teks/n بيهانه - همنجت

pretty/'prɪti/adj سرنج راكښ

جوان - قهشنگ

pretty/adv تاراديين

prevail/prɪ'veɪl/v ۱- ههيه- باو دويي

۲- دمواتهوه- بلاو دمويتهوه- دمتنيتوه

prevailing/prɪ'veɪlɪŋ/adj باو- گشتى

prevalent/'prevalənt/adj باو

prevent/prɪ'vent/v ۱- قهدهغه دكا

۲- ناهيلن

prevention/prɪ'venʃn/n ۱- قهدهغه كړدن

۲- پاراستن

preview/'pri:vju:/n نمايشى تاييبت

نيشاندانى پيشوه خت

previous/'pri:vɪəs/adj پيشوو

previously/adv له ممو پيش- پيشتر

prey/preɪ/n نيچر- قوريانى

prey/v ۱- څو بازار دكا

۲- راوى دكا ۳- نيچر دموگري

price/prɑɪs/n نرخ- بهه

at any price بهه سر نرخى بين

price/v نرخ داهنن- نرخ لهسر

شت داهنن

نرخ لهسر نايون چاپ دكا

priceless/'praɪsləs/adj

له نرخ نهماتوو- گرانبهه

priced/'praɪsɪ/adj گران

price-list/n لىستى نرخهكان

prick/prɪk/n ښنځ - بازار

preliminary

preliminary/n پېشەكې

prelude/'preilud, 'preljud/adj

رېخوشكرن- پېشەكې مۇسېقى

premature/'premætʃə(r)/adj

۱- پېش وەختە ۲- ئەمى مەدالەى پېش

وختى دروستى خۇى لەدايك بى

۳- پەلەى ئى كراو ۴- بەمەلپە بوو

۵- پىنەنگەيىو

prematurely/adv پېش وەخت

premeditated/'pri:'meditɪtɪd/adj

۱- پېش وەختى

پلان بۇ دانراو ۲- بەمەست

premier/'premiə(r)/adj

۱- زۇر گرنگ ۲- باشترىن

premier/n سەرۆك وەزىران

première/'premiə(r)/n

نەمايشى يەكەم

premises/'premisɪz/n

بالەخانەى زەمى- دەوربەرى

premium/'pri:miəm/n قىستى بىيە:

بېرى ئەمى پارەمەى بەرىك و پىكى بۇ دابىن

كردن. ۲- پارەى زىدە ۳- خەلات- پاداشت

premonition/'pri:mə'nɪʃn/n

هەست كرىن بەرە شتىكى ناخۇش رويدا

preoccupation/'pri:ɔkjupə'peɪʃn/n

مۆل بوون، لەگۇفكران راجوون-

هەموودەم پىوەى خەرىكى.

preoccupy/'pri:ɔkjupaɪ/v هەموو

بېرى پىوە مۆلە/ نىگەرانى دەكا

preoccupied/'pri:ɔkjupaɪd/adj

نىگەران

preparation/'prepə'reɪʃn/n

ئامادەكرن- خۇئامادەكرن

preparatory/'pri:pə'retri/adj

۱- ئامادەكارى

president

۲- قوتابخانەى ئامادەى (عېراق- كوردستان)

۳- قوتابخانەى سەرەتايى (بەرىتانيا)

prepare/'pri:peə(r)/v

ئامادەدەى-

ئامادە دەكا- ئامادە

preposition/'prepə'zɪʃn/n

پرىپوزىشن

preposterous/'pri:pɒstərəs/adj

۱- پوچ ۲- كەم

prerequisite/'pri:'rekwəzɪt/n

پىوېست بوون، پىوېستە ھەبى

prerogative/'pri:'rɒgətɪv/n

۱- مافى تاپەتى

۲- زىدە مافى

prescribe/'pri:'skraɪb/v

۱- راجىتە دەنوسى

۲- بېيارى دەدا

prescription/'pri:'skrɪpʃn/n

راجىتە

presence/'preznɪs/n

ئامادەبوون-

ژمارەىن لەپۆلىس و سەربازان كە بۇ كارىكى

تايەت لەشونىنىك

present/'preznt/adj

۱- ئامادە ۲- ھەبە

۳- ئىستايى- ھەنووكەى

present/n

۱- دەمى رانەبەردو (رېزمان)

۲- ديارى

present/v

پىشكەش دەكا

presenter/'prezntə(r)/n

بېزەر

presentable/'pri:'zentəbl/adj

رېك و پىك- كۆك- گونجاو

presentation/'prezn'teɪʃn/n

پىشكەش كرىن- نەمايش كرىن- رى و رەسم

presently/'prezntli/adv

۱- زو ۲- پاش كەمىكى تر- ھەر ئىستا

preservation/'prezə'veɪʃn/n

پاراستن

preservative/'pri:'zɜ:vətɪv/n

مادەى پارىزەر

preserve/'pri:'zɜ:v/v

دەيارىزى

preside/'pri:'zaɪd/v

سەرۆكايەتى دەكا

presidency/'prezɪdənsi/n

۱- سەرۆكايەتى ۲- مەوى سەرۆكايەتى

president/'prezɪdənt/n

سەرۆك

precedent

- مافی پیشی - مافی بهرایی - مافی پیشی
مافی پیشینه
precedent/'president/n پیشینه
precinct/'pri:sɪŋkt/n ۱- کۆمەنگە
بازرگانی ۲- ئەو بەشەى شار که پۆلیس و
ناگر کۆنترۆلەى خۆى ههیه.
۳- گۆرەپان- مژگەوت ۴- دەورووبەر
precious/'prefəs/adj ۱- گرانبهها
۲- خۆشهویست- نازیز ۳- پیرۆز
precious stone/n بەردى گرانبهها
precipice/'presəpɪs/n رۆخان- خوارى
precise/'pri:sais/n کورتە- پوخته
precise/'pri:sais/adj ۱- روون و ورد
۲- دروست- تەواو ۲- ورد
precisely/'pri:saisli/adv
۱- بەدروستی ۲- بەوردی
۳- بەتایبەتى چونکه ۴- بەلن، راسته
precision/'pri:sɪʒn/n وردى
precocious/'pri:kəʊʃəs/adj
۱- لەتەمنى خۆى گەورەتره
۲- پیتۆله ۲- زوو پینگەییو
precoceived/'pri:kən'si:vd/adj
پیشینه/ بیۆکەى پیشینه لەسەر
preconception/'pri:kən'sepʃn/n
بیۆکەى پیشتر/ بیۆکەى پیشینه
predator/'predətə(r)/n گیانهوهرى
دەرفە
predecessor/'pri:disəsə(r)/n
پیشینه- بنهچه- رەسەن، پیشوو
predicament/'pri:dikəmənt/n
تەنگرە- قەیران- ئارێشه
predicative/'pri:dikətɪv/adj
خەبەر- گوزارە(رێزمان)
predict/'pri:dɪkt/v پیشبینى دەکا
predictable/'pri:dɪktəbl/adj
چاوەڕێکارو
ئەمەى ئیچاوەڕێ دەکەرى

priliminary

- predictably/adv وەك چاوەڕێ دەکرا
prediction/'prɪ'dɪkʃn/n پیشبینى کردن-
نادیاریانى
predominant/'prɪ'dɒmɪnənt/adj زان-
بالادەست
predominance/'prɪ'dɒmɪnəns/adj
بالادەستى- زۆریه
predominantly/adv بەزۆرى-
بەپلهى یەكەم
predominate/'prɪ'dɒmɪneɪt/v ۱- دادەگرى
۲- زال دەبن ۲- دەسلالت به سەردا دەگرى
preface/'prefəs/n پیشهكى
prefect/'pri:fekt/n ۱- قوتابى گەورەتر له
قوتابیانی دى له قوتابخانه ۲- دادوهر
۳- سەرۆكى پۆلیس
prefer/'pri:fə:(r)/v به پەسەند دەزانى-
به چاکتر دەزانى
preferable/'prefərəbl/v چاکتره- گونجاوتره
preference/'prefrəns/n به چاکتر زانین-
پەسەندکردن
preferential/'prefə'tenʃl/adj لایەنگر-
پەسەندکارو
prefix/'pri:fɪks/n پیشگر
pregnant/'pregnənt/adj زگی ههیه-
سك پەر- ئاوس(گیانهوهر)
pregnancy/'pregnənsi/n سك پەرپوون- ئاوس بوون
ماوهى سك پەرى
prehistoric/'pri:hi'stɒrɪk/adj
پیش میژوو
prejudice/'predʒudɪs/n لایەنگرى
واى ئی دەکا لایەنگر بى/
دژ بى
prejudiced/adj لایەنگر
preliminary/'pri'lɪmɪnəri/adj رێخۆشکەر

pour		precedence
pour/po:(r)/v	۱- تی دهکا	in practice راهینراو
	۲- دهرژیته ناو- بهریژنه دهمبارئ	out practice بئ مشق
pout/paut/v	لچی شوپ دهکا	practise/'præktis/v راهینان دهکا
pout/n	لچ شوو کردن- لیو کرژوتن	ممشق دهکا، خۆ رادیفین لهسم-
poverty/'pɒvəti/n	۱- کم دهرامتی ۲- ههزاری	پیشهی خۆی دهکا
poverty-stricken/adj	زۆر ههزار	practised/'præktist/adj راهینراو
	مشک له مالی کلکی بهتۆز نابن	practitioner/præk'tɪʃənə(r)/n پزیشک
powder/'paʊdə(r)/n	۱- پاوره ۲- پاوره ۳- باروت	یان پارێزهر- مەشقەر- کارپێنکر
powder/v	پۆدره دهکا- پۆدره	pragmatic/præg'mætɪk/adj کرداری
	پیدا دهکا	نهک گریمانی و بیردۆزی
powdered/adj	۱- وشکراو	pragmatics/præg'mætiks/n پراگماتیکس
	۲- پۆدرهکراو	prairie/'preəri/n میڤرگ/گروگیا
power/n	۱- توانا- توانست	praise/preɪz/n ستایش- پیاوه لدان
	۲- هیز- دهسهلات ۳- دهولتی مەزن	praise/v ستایش دهکا
۴- دینهق ۵- هیزی کارهبا- تەزوکارهبا		praiseworthy/'preɪzwɜ:ði/adj شایه ن/
powered/adj	بهتوانا	ستایشه- شایه نی باسه
powercut/'paʊəkʌt/n	تەزووچران	pram/præm/n عاره بانە ی مندال
power point/n	پلاک- سۆکیت	prance/prɑ:ns/v سهما دهکا
power station/n	بنکە ی کارهبا	لهخوشیا ههله دهپهرئ
powerful/'paʊəfl/adj	۱- بههیز	prat/præt/n گهمره- کێژ
	۲- بهکاریگەر ۳- بهدهسهلات	prawn/prɔ:n/n رۆبیان
powerless/'paʊələs/adj	بئ هیز-	گیانه وهرنکی ناوی بچوکه دهخوری.
	بئ دهسهلات- لاوان	pray/preɪ/v ۱- نوێژ دهکا ۲- دهپارێتهوه
practicable/'præktɪkəbl/adj	پراکتیک دهکری	prayer/preə(r)/n ۱- پارانهوه ۲- نوێژ
practical/'præktɪk/adj	۱- پراکتیک ۲- بهسوود ۳- ئاقلمند	preach/'pri:tʃ/v ۱- وتار دهکا
	۴- شیمانه ی سهرکهوتنی ئی دهکری	۲- ئامۆزگاری دهکا
۵- کارامه ۶- بهر دهست		preacher/'pri:tʃə(r)/n ئامۆزگاریکەر
practical/n	تاقیکردنهوی پراکتیکی	precarious/'pri'keəriəs/adj وتاریژ
practice/'præktɪs/n	۱- جئ بهجئ کردن ۲- راهینان- ممشق ۳- داب	ترسناک
	۴- کاری پزیشکی یان پارێزهری- عیاده یان نووسینگه ی...	precariously/adv بهدژواری
		precaution/'pri'kɔ:ʃn/n
		۱- ئاگا لهخۆ بوون ۲- دیایی
		precede/'pri:si:d/v بهپیش دهکوی-
		دهکوهیته پیش
		precedence/'presɪdəns/n

post	263	pound	
post/pəʊst/n	1- ستون	posture/'pɒstʃə(r)/n	شینۆی دانیشتن و
	2- پۆست- کار 2- پیشه 1- جێی کار		راوەستان و رۆیشتن/ دەسلاتی ماسولکەیی
	5- پۆسته 6- سیستەمی پۆسته		بەرچەستە
post/v	1- ڤەرمانبەری دەنیزێ بۆ جێی	postwar/'pəʊst'wɔ:(r)/n	دوا چەنگ
posting/n	کاری نوێی 2- پاسەوانی لەشونێن دادەنێ	pot/pɒt/n	1- قازان- مەنچەل
postcard/'pəʊskɑ:d/n	کاری لەولاتی دی		2- قۆری- چاپەست- پ. بەقۆزێ
postcode/'pəʊstkoʊd/n	پۆستکارە	pot/pɒt/v	رەك لەناو گۆلدان دادەنێ
	هیمای	potato/pə'tetəʊ/n	پەتاتە
	پۆستەیی	potent/'pəʊnt/adj	1- بەهیز 2- کاریگەر
postman/'pəʊstmən/n	پۆستەچی	potency/'pəʊtnsi/n	1- کاریگەری
postmark/'pəʊstma:k/n	نیشانەیی پۆستەیی		2- ھیز 3- شیانێ سێکسی
	پۆستەخانە	potential/pə'tenʃl/adj	شاراوە
postoffice/n	سندوقی پۆستە	potential/pə'tenʃl/n	توانای شاراوە
post office box/n	پۆستە دەنیزێ	pothole/'pəθəʊl/n	1- ئەو کونە
post/v	کری پۆستە		قوولەیی بەھۆی دڵۆپەیی ئاو لەبەرد دروست دەبێ
postage/'pəʊstɪdʒ/n	کری پۆستە		2- کونێ لەپووی زەوی
postage stamp	باجی پۆستە	potholing/n	خولایی چوونی نیو
postal order/n	حەرالە پۆستە		نەشکەوتی ژێر زەوی
postdoctoral/adj	پاش دکتورا	potter/'pɒtə(r)/v	کاتی بەشتی بچووک
poster/'pəʊstə(r)/n	پۆستەر		بەھیز دەبا
posterity/pə'sterəti/n	1- ئەوی	potter/n	کلکار
	دەھاتوو 2- پاشینە	pottery/'pɒtəri/n	گلکاری
postern/n	دەرگای پشتهو- دەرگای		کەلوپەل ڤەخوری- کارگەیی ڤەخوری
	ھەیان	potty/'pɒti/adj	شیت- گەمژە
postgraduate/'pəʊst'grædʒuət/n	خویندنی بال	potty/'pɒti/n	قادر
	پاش مەرگ، مەدلیای پاش مەرگ	pouch/paʊtʃ/n	1- جانتای بچووکێ لە
post mortem/pəʊs'mɔ:təm/n	پشکنینی پزیشکی لاشەیی مردوو بۆ		پێستە دروستکراو- جزدان- بەرک
	دۆزینەوی ھۆی مردن	2- کۆشی گیانەوەر لەشینۆی بەرک وەك کەنگەر	
postpone/pə'spəʊn/v	دوا دەخا	poultry/'pəʊltri/n	پەلەمەرڤرۆش
postponement/pə'spəʊnmənt/n	دواخستن	poultry/n	پەلەمەر
	تێبینی ژێدە	pounce/paʊns/v	لەسمەری باز دەدا
	لەژێر نامە، سکاڵانامە دەنووسری	pound/paʊnd/n	پاوەند دراوی
			بەریتیانی
			پاوەند: پێوھری کیشی
		pound/v	وردی دەکا- دەیکا تە ھەرسە

- ۱- ژماره‌ی دانیش‌توان
 ۲- دانیش‌توان ۲- بنه‌چه
 ۴- خەلکی ئاۋچەكە- دانیش‌توانان
 porch/pɔ:tʃ/n
 ۱- ئاۋدەری خانو
 ۲- ئاۋدەری كەنيسە- بالكونى
 ۳- ھەيۋانى سەرۋە
 pore/pɔ:(r)/n
 كۈنى پىست
 pore/v
 بەدبەخت دەخوینى
 pork/pɔ:k/n
 گۆشتى بەراز
 pornography/pɔ:'nɒgrəfi/n
 ۱- بىلاۋكرادەى سىكىسى بۆۋرۈندەن
 ۲- فىلىمى روت
 pornographit/pɔ:'nɒgrəfit/adj
 فىلىمى سىكىسى
 porous/'pɔ:əs/adj
 كۈن- ئاۋ لەمبەرچۈ
 porpoise/'pɔ:pəs/n
 بەرازى دەريا:
 لەدۇلڭىن دەچى
 porridge/'pɔ:ɹɪdʒ/n
 كەشك
 port/pɔ:t/n
 ۱- بەندەر: ئەنگەرگە
 كەشتى، شارىك بەندەرى ھەين
 ۲- چەپەى كەشتى
 portable/'pɔ:təbl/adj
 ھەلدەگىرى
 Porte
 بابى ۋە ئامپراتۇرى عوسمانى
 porter/'pɔ:tə(r)/n
 ۱- كۆلگىش
 ۲- ھەمال
 porthole/'pɔ:θəʊl/n
 پەنجەرەى
 كەشتى يان فرۇكە
 portion/'pɔ:f/n
 ۱- بەش، پىشك
 ۲- بېرى خوارىن بۆكەسىك
 portrait/'pɔ:treɪt/n
 ۱- وینە زەيتى
 روخسار ۲- ۋەسپ كىردن
 portray/pɔ:'treɪ/v
 وینە دەكىشى
 ۱- ۋەسپ- ۋەسپ دەكا
 ۲- يارى دەكا- رۇل دەپپىنى

- ۱- وینەگرتن
 portray/pɔ:'treɪəl/n
 ۲- ۋەسپ كىردن ۲- رۇل بېنىن
 pose/pəʊz/v
 ۱- دادەنیشى يان
 رادەۋەستى تا وینە بگىرى يان بگىشىن
 ۲- بەشىۋەپىن رەفتار دەكا كەسانى
 دى سىرنجى دەدەنى.
 ۳- خۇى وا دەنۋىنى، خۇى ۋاپىشان دەدا
 ۴- دادەھىنى
 pose/n
 ۱- دانىشتن پان راۋەستان بۆ
 وینەگرتن ۲- رەفتارى بە فىل
 ۳- خۇ نۋاندن
 posh/pɒʃ/adj
 ۱- رازاۋە ۲- بەز- خانەدان
 position/pə'zɪʃn/n
 ۱- شوۋىن- جى
 ۲- ھالەت- بار- رەۋش ۲- ھەلۋىست
 ۴- پەلو پاىە- كارا- رۇل- دەور
 position/v
 لەشۋىنكى دىارىكرادەى دادەنى
 positive/'pɒzətɪv/adj
 ۱- دلنیا
 ۲- روون و ئاشكرا ۲- دلخۇشكر
 ۴- باش- كەشىپ ۶- مۈجەب ۷- لەسفر زىاتر
 possess/pə'zes/v
 ۱- ھەيەتى
 ۲- كارىگەرى ھەيە بەسەر
 possessor/pə'zesə(r)/n
 ۱- خاۋەن
 ۲- مولكدار
 possession/pə'zesɪn/n
 ۱- مولك
 ۲- ئەۋشئانەى ھەتە
 possessive/pə'zesɪv/adj
 ۱- خۇۋىست:
 شتەكانى خۇى خۇش دەۋى
 ۲- ھەبوون ۲- تەملۈك(رېزىمان)
 possibility/'pɒsə'bɪlɪti/n
 ۱- شىيان
 ۲- شىمانەى شتى بگىرى
 possible/'pɒsəbl/adj
 دەكرى-
 دەشى- دەگوچى
 possibly/'pɒsəbli/adv
 لەۋانەى-
 شىمانە ھەلدەگىرى
 بەينى ئەۋەى دەتۋانرى بگىرى

polygamist

polygamist/n لايىمگىرى فرەزىنى/لاوى

چەند ژىنان

polygamy/n

فرەزىنى/چەند زىنى

polygenesis/n

فرە پەسەن/فرەزەگ

polygyny/n

فرەزىنى

polysemy/n

فرەواتا

polytheism/n

ھابەشىيۇ خوا

پەيداكرىدن

polyester/ppli'estə(r)/n

قوماشى پۆلىستەر

polytechnic/ppli'teknik/n

پەيمانگى پىشەسازى

polyunsaturated

/ppli'an'sætʃəreitid/adj

چەورى بەسۈد بۇ تەندىرۈستى

polyuria/n

پۇمىز/پۇمىز

pomegranate/'pomigrænit/n

ھەنار، دارھەنار

pomp/pomp/n

شۇقۇ، پۇمىز سىمى

مەزىن، پۇمىز شۇقۇ

pompous/'pompəs/adj

فەزىن -

بەدەيە

pond/pond/n

گۇم - ھەوز - زەلگاو

ponder/'pɒndə(r)/v

لەگۇ فەكران

رادەچى - يىزدەكەتە - ھەز دەكا

pong/pong/n

بۇنى نەخۇش

pong/v

بۇنى نەخۇش ئۇ دى

pony/'pəuni/n

ئەسپى بچوك

pony tail/n

كلكى ئەسپ:

ئەو پۇرچەي ئەوشىۋەيەي ۋەرگرتە

pony-trekking/n

سوارپوونى

ئەسپ بۇ خۇشى

poodle/pu:dl/n

سەگى توك گروازە

pooh/pu:/interj

پوف - بۇن ناخۇشە

پەكو

pool/pu:l/n

۱ - ھەوز، ئەستىرك

۲ - ھەوزى خۇيىن ۲ - مەلەوانگە

population

۱ - كۆمەلە شتى ھى كۆمەلە كەسى

۵ - يارىيەكى بلىيارد ئاسا

pool/v

پارە كۆدەكەتە، دابەش دەكا

poor/puə(r)/adj

۱ - كەم دەرامەت

۲ - خراب - لاۋاز ۳ - ھەنار

the poor/n

ھەنارەكان

poorly/'puəli/adv

بەشىۋەيەكى خراب -

نەباش

poorly/adj

۱ - تەندىرۈستى خراب ۲ - نەخۇش

pop/pop/n

۱ - تەقە تەق - تەقىنەۋە

۲ - خوارەنەۋەي شىرىنى - بىن كھول

pop/adv

دەنگى ئۇ بەرزدەيىتەۋە

pop/v

بالۇن دەتەقىنىتەۋە

popcorn/'popkɔ:m/n

گەنە شامى -

گەنە شامى سۈركراۋە

popmusic/n

مۇسىقاي پۇپ

pop/n

بابە

pope/pəup/n

پاپا

poplar/'pɒplə(r)/n

دار چىنار - سۈرەچىنار

سپىدار

popper/'pɒpə(r)/n

بەستەر - توندەكر

poppy/'pɒpi/n

گۈلىكى سۈرى كۆيۈپە

نەفىۋىنى - تىياكى ئۇ دىرۈست دەكرى

popular/'pɒpjələ(r)/adj

۱ - خۇشەۋىستى

خەللىكى ۲ - مىللى ۳ - جەماۋەر

popular army/n

سۈپاي مىللى

popularity/'pɒpjʊ'lærəti/n

۱ - خۇشەۋىستى لاي خەلك ۲ - گەلىتى - شەعبىيەت

popularize/'pɒpjələraɪz/v

۱ - بەخەللى دەناسىنىن

۲ - خۇشەۋىستى دەكا لاي خەلك

popularly/adv

بەشىۋەيەكى گشتى

populate/'pɒjuleɪt/v

پۇرخەللىدەكا -

ھەشامەندىك دىنىن

population/'pɒpjʊ'leɪʃn/n

poison

poison/v ۱- ژمهری دهرخوارد دودا

۲- ژمهروای ددکا ۲- ټیځدودا

poisoned/adj ۱- ژمهړین، ژمهروای

۲- پیس بوو

poisoner/'pɔɪzənə(r)/n

ژمهر بهکارهین- به ژمهر کوژ

poisoning/'pɔɪzənɪŋ/n ژمهروای بوون

poisonous/'pɔɪzənəs/adj ژمهړین

ژمهروای- ژمهردار- پېړق و قینه

poke/pəʊk/v ۱- پالندودا ۲- رادمالی

۲- په لکیش ددکا- رادمکیش

۴- رادمکیش ۵- سبروینی ناو مال ددکا

۶- لئاکاو دهرمکوی

poke/n پالندونکی توند

poker/'pəʊkə(r)/n ۱- په لکیش

۲- مقاش ۳- پوک

poky/'pəʊki/adj زور بچوک

polar/'pəʊlə(r)/adj جهمسری

قوتبی

polar bear/n وړچی قوتبی باکور

pole/pəʊl/n جهمسری- قوتب

pole/n ستون- کارپته

the pole-vault/n بازدان بهدار

police/pə'li:s/n پولیس

police/v بهرقرار- ناسایش بهرقرار ددکا

police force/n هینزی پولیس

policeman/pə'li:smən/n پولیس

police officer/n پولیسی نهینی

نفسری پولیس

police station/n بنکې پولیس

policy/'pɒləsi/n ۱- سیاست- پلان

۲- بوند ۳- بیمه

polio/'pəʊliəʊ/n ټالنجی مندان،

نیفلیجی مندان

polish/'pɒlɪʃ/v ۱- پولیش ددکا

۲- دهریقینه ۳- زوو تروا ددکا

polyclinic

polish/n ۱- پولیش کردن

۲- رازاندنوه

polished/adj ۱- بریقدار- بهرونهق

۲- نمایشیکی بهرن

polite/'pə'laɪt/adj ۱- ټاکار بهرن، بهرونهق

به دندب

politely/adv به دندبانه

politeness/'pə'laɪnəs/n ۱- دندب- رهوش

politbureau/n مهکتیمی سیاسی

political/'pə'ltɪkəl/adj ۱- سیاسی- رامیاری

کلهسی سیاسی

politically/adv ۱- لپرووی سیاسی پوره

سیاسیانه

political asylum/n بهخشین/

مافی په ندهی سیاسی

politician/'pɒlə'tɪʃn/n ۱- سیاستمدار

politics/'pɒlətɪks/n ۱- سیاست

۲- باوهری سیاسی- زانستی سیاسی

polling/n ۱- راوهرگرتن

دندگ وهرگرتن، هلبژاردنی سیاسی

poll/pəʊl/v ۱- راوهرگرتن

ژماره یکی دیارکراو دندگ به دندست دین

polling/'pəʊlɪŋ/n ۱- راوهرگرتن

۲- هلبژاردن

polling day/n رژی هلبژاردن

poll/pəʊl/n هلاله

pollute/'pɒlʊt/v ۱- پیس ددکا

pollutant/'pɒlʊtənt/n مادهی پیسکر

pollution/'pɒlʊʃn/n ۱- پیس بوون

مادهی پیس

polo/'pəʊləʊ/n ۱- یاری مویکی:

- دو تیمی سوار لاسپ یاری

به توپنکی بچوک ددک

polo neck ۱- بلوزی بهمل- فانیلهی بهمل

polychromatic/adj ۱- فرم دندگ

همه رنگ- پرنگین

polyclinic/n ۱- نه خوشخانهی گشتی

plunder		podium/'pəʊdiəm/n	سمکۆ	poison	
plunder/n	تالان	poem/'pəʊm/n	چامە - قەسىدە		
plunge/plʌndʒ/v	۱- لەناو خۆی نقوم دەکا ۲- بەتوندی شتی پالەدا	poet/'pəʊt/n	هۆزانان، شاعیر		
	۳- نقوم دەبن ۴- لەناکاو دەکەوێ	poetic/'pəʊ'etɪk/adj	۱- شیعیری ۲- خەیانى		
plunge/n	۱- خۆ نوقوم کردن ۲- کەوتنى لەناکاو	poetically/'pəʊ'etɪkli/adj	شاعیرانە		
pluperfect/plur:'pɜ:fɪkt/n	رابردووی تەواو (رێزمان)	poetry/'pəʊətri/n	شیعەر - هۆزان		
plural/'pluərəl/n	کۆکردن (رێزمان)	poignant/'pɔɪnjənt/adj	۱- خەمگین		
plus/plas/prep	- کۆ دەکا، زیادە دەکا		۲- کاریگەر/ تێژ		
plus/adj	۱- هەمماى کۆ- زیاتر ۲- سوود	poignancy/'pɔɪnjənsi/n	۱- ئێش، نازار		
plush/n	پەلش: تۆپی ئاوریشم یان لۆکە		۲- خەمبارى		
plush/plʌʃ/adj	پەلشی گرانبەها	point/point/n	۱- توخە، خال		
Pluto/'plu:təu/n	هەسارەى پلوتۆ		۲- بێزکە - پا - بێزکەیهکی گەزگ		
ply/plaɪ/n	بەبەردەوامى بەرنگایەکی		۳- کۆک - کۆک ۴- تاییە تەمەندی		
	دیاریکراو گەشت دەکا		۵- مەبەست - وائا ۶- شوێن - چن		
plywood/'plarwud/n	۱- تەخە		۷- چەمسەرى - سەرەدەزى		
	۲- دارى موعاكسى		۸- هیل - خال ۹- کات - قوتاغ		
pneumonia/nju:məʊniə/n	نەخۆشی سیپهکان	point of view/n	تێڕوانین - را		
	سى ئاوسان، سى ئەستوربون	point/v	۱- ئامازە دەکا ۲- نیشان دەگێرێ		
poach/pəʊtʃ/v	۱- هێلکە دەکولێت بەبن		۳- نیشان دەدا ۴- سەرنجى رادەگێشى		
	پەك لەناوی گەرمدا ۲- ماسى ئی دەن	pointed/'pɔɪntɪd/adj	۱- تێژ ۲- رەخنەیی		
	۳- لە زەوى خەلكى تر بە بن ئاگانارى	pointedly/adv	بەمەبەست		
	خاوەنەكەى راو دەکا	point-blank/adj-adv	۱- بێ شێرۆ رەیوانە - بەراشكاوى		
	۴- بێزكەى خەلكى تر دەدزێ		۲- (گولە) لە شوێنێكى زۆر نزیک		
	۵- دەستەمۆى كەسى دى دەکا	pointer/'pɔɪntə(r)/n	۱- ئامازەكەر ۲- مێلى		
pocket/'pɒkɪt/n	گێرفان - بەرك		سەعات - دەزى تەرازوو ۲- ئاژى - سەگى پاو		
pocket/v	۱- لەبەركى دادەن ۲- دەدزێ	pointless/'pɔɪntləs/adj	۱- بێ سود		
pocketful/'pɒkɪtfl/adj	پڕ بەگێرفان		۲- بێ ئامانج		
pocketbook/'pɒkɪtbuk/n	۱- دەفتری گێرفان ۲- جزدان	pointlessly/adv	بەبێ پاساو		
pocketknife/n	چەقۆ گێرفان	poise/v	۱- هاوسەنگى دەپاریزێ		
pocket money/n	۱- رۆژانە		۲- دەفرى دەلەزێتمە - دەشەكێتمە		
	۲- هەفتانە لەدايك و باوك بۆ مندالەكان	poise/'pɔɪz/n	هاوسەنگس - بارەپ		
pod/pɒd/n	۱- دنگ ۲- پۆلكە		بەخۆ بوون		
		poised/adj	ناجولى بەلام ئامادەیه		
		poised/adj	۱- ئامادەیه ۲- گران		
		poison/'pɔɪzn/n	ژمەر		

playful/'pleɪfl/adj ۱- قوشمەچى -

گالتەچى ۲- زىندوو-ورىا

۳- تەلەكەباز

playing/'pleɪŋ/n قوماز

playing field يارىگاي مەنز

plea/pli:/n ۱- داوا، پاراڭەوۋە ۲- دەلام

plead/pli:d/v ۱- دەپارتەتەو لە

۲- بىيانو دەپىننەتەو

۳- داكۆكى ئى دەكا، بەرگىرى ئى دەكا

۴- دەلامى تاوانبار كىرەن دەداقەو

pleasant/'pleznt/adj رووخۇش -

خۇش

pleasantly/adv بەروخۇشى

please/pli:z/v ۱- دلخۇش دەكا

۲- رازى دەكا ۲- دەپەوئ

please/interj بەپارمەتت

pleased/adj دلخۇش-رازى

pleasing/adj -خۇشى بەخش -

دلخۇشكەر

pleasure/'pleʒə(r)/n ۱- خۇشى

۲- رابواردن ۲- كات بەسەرىدەن

with pleasure بەخۇشى-پەو

pleat/plit:n لوچ، كەسەرە

pled/pled/v داكۆكى ئى كىرە

pledge/pledʒ/n بەلئىن-بەلئىنامە

plentiful/'plentɪfl/adj زۆر

plenty/'plenti/pron زۆرى

plenty/adv بەزۆرى، تەواو

pliable/'plaɪəbl/adj ۱- دەچەمەتەو

۲- نەرمە- زوو كارىگىرى تى دەكرى

pliers/'plaɪəz/n مەقاش- پەنگرىكش

plight/'plaɪt/n قەيران-ئارىشە- مېجەنت

plimsoll/'plɪmsəl/n پىلاوى مەشق

قۇندىرى راھىنان

plod/plɒd/v ۱- بەگرانى دەوا -

لەسەرخۇ دەوا ۲- لەسەرخۇ بەگرانى كاردەكا

plonk/plɒŋk/n تەقە تەق

plonk/v بەزمەوىدا دەدا و تەقە تەقى لىوۋە دى

plonk/adv بە تەقە تەق

plop/plop/n شەپە شەپ

plop/v شەپە شەپ دەكا

plot/plot/n ۱- پىلان

۲- گرئ- گرئ چنە - تان وپۇ

plot/v پىلان دەگىرئ

plot/n پارچە زەوى

plot/v شتى لەسەر نەخشە دىبارى دەكا

plough/plau/n گاسن، ئامور/ھىجار

plough/v بەگاسن دەكىلئ

plow/n گاسن/ھەوچار

ploy/plot/n فىل-تەلەكە

pluck/plʌk/v ۱- ئى دەكاتەو

۲- دەردىنئ ۲- رادەگىشئ

۴- ئووكى ئى دەكاتەو ۵- مۇسىقا ئى دەدا

pluck/n ئازايەتى-وئىران/جەسورى

plucky/'plʌki/adj جەسور- ئازا

plug/plʌg/n ۱- پلاك- دەمەوانە

۲- سۆكىت ۲- پىروپاگەندە

plug/v ۱- دەمى دەگىرئ ۲- دەگىرئ

۳- ستايش كىتىپى دەكا ۴- كارەبا دەگەپەنئ

plum/plʌm/n قۇخ- ھەلۋە

plumber/'plʌmə(r)/n كارسازى

plumbing/'plʌmɪŋ/n ئاو- بۇرىچى

كۆمەلئ بۇرى- بۇرىكارى

plume/plu:m/n ۱- پەرى گەورە

برىقەدار ۲- پەرمەوچ ۲- بىرى دوكەن

plump/plʌmp/adj گۇشتن -

تىكەسمراو، چوارشانه

plump/v ۱- دادەنىشئ

۲- شتى بەگرانى دادەنئ

plunder/'plʌndə(r)/v دەدزئ -

تاذن دەكا

plait	257	player
داخ و کسهس	plastic/adj	پلاستیکی
کیزی دهکا	plastic surgery/n	نهشتهرگهري جوانکردن
کیزی (پشتهوه) -	plate/pleit/n	۱- قاپ- سینی
بسک (پیشهوه)	۲- پارچهکانزای شت لهسهس نوسراو	
پلان	۳- تابلق ۴- قاقمی ددان	
۱- پیلان ۲- میلکاری	plateful/pleitful/adj	پر به قاپ
۲- نهخشه ۴- هونهرکاری	plateau/ˈplætəu/n	۱- بان ۲- زهویهکی
۱- پلان دادهنی	۳- قوناغی چهسپیو- بین گۆبان	بهریزی راست
۲- دهیهی ۲- پیلان دادهنی	platform/ˈplætfɔ:m/n	۱- سهکؤ
پلان- ریگخستن	۲- شؤسته ۳- بهرنامهی حیذب	
۱- فروکه	platinum/ˈplætɪnəm/n	پلاتین
۲- تهخت- روو	platonis/adj	۱- پاک
۳- ثامیریکه روی دار ریگ دهکا	۲- خوئشوئیستی پاک- ناسیگیسی	
همساره	platoon/ˈpleɪtu:n/n	کؤمهلهیهکی کهمی
planetarium/ˈplæniˈteəriəm/n		سهریازان
بالهخانهیهکه ثامرازیکي تیدا لهوی	plausible/ˈplɔ:zəbl/adj	ماقول
دهتوانی شوینی و جولهی همسارهو	play/plei/v	۱- یاری دهکا ۲- رادهبویزی
نهستیرهکان بییئرئ.	۲- وازی دهکا- یاری دهکا	
تهختهداریکي	۴- دهزهنئ ۵- کاسیت دهگزی	
دریژ- کاریته	۶- دی ودهجن	
۱- رووک ۲- کارکه	playoff/n	یارییهکه که همدوو تیپ
۱- رووک بؤ باخچه دینئ-		لهگؤل وهک یهک بن.
رووک دهجنئ	play/n	۱- یاری ۲- رابواردن
۲- دهچهسپینئ ۳- دهشاریتتهوه	playboy/ˈpleibɔi/n	۱- رابویز
۱- کینگه	۲- قؤشمهچی	
۲- نهامگا	۳- زهنگینئ پارهی خؤی لهخؤی خرج دهکا-	
۱- تابلوی یادکاری	playground/ˈpleɪgraund/n	همهوسباز
۲- پلاک ۳- مادهیهکی زیانبهخشه		یاریگای مندالان
که لهسهس ددان پینگدی.	plaything/ˈpleɪθɪŋ/n	یاری- شتی
۱- تیکلهی		مندالان، بوکهشوشه
ثارو قوم ۲- پلاسته- جیس - گنج	playtime/ˈpleɪtaɪm/n	ماوهی حسانهوه
بهجیمهنتؤ دهپؤشئ-	play/n	شانؤگهري
دادهپؤشی	play/v	رؤل دهبیئن لهشانؤگهري
پلاستیک	playwright/ˈpleɪraɪt/n	شانؤ نووس
	player/ˈpleɪə(r)/n	۱- یاریکه
		۲- نهکتهر ۳- موسیقارهن

pit	256	plaintive
pit/v	چال ههلهكههني	چن، پيري بچوك
pitch/pitʃ/v	۱- ئاستي وات ديار دهكا ۲- بېني دېنگي ديار دهكا ۳- بهزوي دهكوي- بهر دېنگهوه ۴- خيمه دا دېنگوي- ۵- دهماويزي ۶- بهشداري دهكا	(چېركي مندالان) كوليرا- بيزا ئاگاداريهكي گهواره له شوينيكي گشتي- لايته
pitch/n	۱- ياريگا ۲- ئاست ۳- چيني دېنگ- ئاوازي دېنگ ۴- ئهه لاوهه لا كردني (پاپوډ)	۱- هيوړي دهكاتوه ۲- قايلي دهكا
pitch-black/adj	ئەنگوستهچاو- زۆرتاريك، ئوتەك	۱- شوين- چن ۲- بالهخانه- چن ۳- پلهوپايه ۴- وهريگان لهزانكو
pitcher/'pitʃə(r)/n	دۆلكه- سوراخي مهسینه	۵- شويني شيواو ۶- چني گونجاو ۷- ريگخست ۸- خانوو- مال
pitchfork/'pitʃfɔ:k/n	شەغره/شەنه- چەنگالي قەسەر	لهچني خوي نيه گونجاو نيه- نهشيار
piteous/pities/adj	۱- خههين ۲- بهزميي هين	رووده دا ئاوي شوين
pitfall/'pitfɔ:l/n	ترسين چاوهري نهكراو ههلهيهكي چاوهريكراو	۱- دادهني ۲- پوئين دهكا ۳- وهيري ديتوه، ديتوه يادي ۴- داوا پيشكهش دهكا بۆكريني
pith/piθ/n	مادهه سبي ناو پهنگي پرتهقال	۱- هين ۲- بهناساني ههناچن
pithy/adj	روون وئاشكرا	۱- بههيني ۲- بهين ركا بهري
pitiful/'pitɪfl/adj	بهزميي هينەر، وادهكا بهزمييت پيدا ديتوه	plague/pleɪg/n plague/v
pitiless/'pitɪləs/adj	بې بهزميي/ بې رحم	رشانهوه- قاعوون كيشه ي بۆ دروست دهكا، ههراساني دهكا
pity/'pɪti/n	رحم- بهزميي ئهوشتي وات ئي دهكا خههبار و ئاوههيد بي.	plaice/pleɪs/n plain/pleɪn/adj
pity/v	بهزميي پيدا ديتوه- دلي پي دهسوتن	۱- ساده- يهك پهنگ ۲- ساده- بهين شير ۳- روون و ئاشكرا ۴- راشكاو- راستگو- ئاجوان- جوان نيه
pitying/'pɪtɪŋ/adj	ميههريان	plain/adv
pivot/'pɪvət/n	تەورە، ئالي جهەت پهنگ	بهتواوي بهروون و ئاشكرايي دهشت
pivot/v	۱- هاوسهنگي دهكا ۲- جهخت دهكا لهسەر	plain/n plain/v plein/v
		يعيوههني بهچينهوه ههيه سكا لاكرم- شكاتكرم
		plaintive/'pleɪntɪv/adj
		دېنگيكي پي

pile	255	pit
pile/v	له سمر يک دادهڼی	لاوازو زهره هملگېرې
	قزمت پښکښی	داری ستمبرېمر (دروخت)
pileup/n	بهریک کړوتی نؤتومیلان	داری ستمبرېمر
	تامپون	خه مېار دېڼی - دلته مگ دېڼی
piles/pailz/n	مایه سېری	نمناک
pilgrim/'pilgrim/n	حاجی	چېرې، زړینگ، زړینگ
pilgrimage/'pilgrimidʒ/n	حج	زړینگ زړینگ دېک
pill/pil/n	حب - دهرمان	۱- توی سمریز
	حبې مندا لېون	۲- تینس
pillar/'pilə(r)/n	۱- ستون	په مېه - گولی سوری په مېه
	کوله - کارته ۲- نمناکي گرنک	۱- لوتکې کمنیس، قه
pillar-box/'piləbɒks/n	سندوقی	۲- لوتکې چیا - تریک
	پوسته	۱- پیوهری شله
pillion/'pilɪən/n	پشته وی شوغی	۲- گلاسک - پیکیک بیه
	ماتوپ	۱- براییه کان
pillow/'piləʊ/n	بالف - سمرین	۲- پینشنگ
pilot/'paɪlət/n	۱- فریکوان	۱- یکه کمس یان ریکفراو
	۲- رابری دهریای	دېڼی که دېچته شوین ۲- پینشنگ دېڼی
pilot/v	۱- ناراسته دېکا ۲- نې دېخوری	پایینخواز - له خوا ترس
pimp/pimp/n	گوراد	توی سیر، لیمون، پرتقال
pimple/'pɪmpl/n	زپکه	دورننه کې دېزین له دوا چرکه دا
pin/pin/n	۱- دهرزی سهرخ	۱- بوری
	۲- دهرزی پچ	۲- پایپ - دارجگاره ۲- زورنا
pinpoint/'pɪnpɔɪnt/v	۱- شوی	هلی بوری نوت
	گونجای دهرزیتوه	۱- به بوری دگوازیتوه
	۲- شوی دیاردهکا	۲- زورنا دهرمن - زورنا نې دېدا
pin/v	بهرزی - (بزمان) لایمی دېکا	زورناژمن - زورنا لیدم
pinafore/'pɪnəfɔ:(r)/n	- بران پیل	۱- چته دهریا
	بهرانکه	- لورکسې کاری خلکی مې پرس دهروشی
pincer/'pɪnsə(r)/n	۱- کله	۱- چته مې
	۲- پنگرکیش - گان	۲- کوی کړی کاری خلکی
pinch/'pɪntʃ/v	۱- دهروشی ۲- دهرزی	Pisces/'paɪsɪz/n
pinch/n	۱- گوشت	بورجی نمناک
	۲- بې نوشته ی به په نجه ی گورمو	- دمانچه - دمانچه
	په نجه ی یکه هله دهری	پستین
	۲- کیماسی ۱- هله مته	۱- چال ۲- کانی خهلوز
		۲- شوی نریک بهریریکانی
		بې بهرین تین کردن

- ۳- به پنهانچه لادها
۴- دهکاتهوه ۵- گيرفانی دهبرئ
۶- خراپ رهفتاری له گهل دهکا
۷- دهناستیهوه ۸- باشتريه دهبن
۹- خوئی ئی نزیک دهکاتهوه- بهنیازی
سیکسی ۱۰- گوئی ئی دهبن
۱۱- دهبنی- دهبنی له نيزگه
pickpocket/'pɪkpɒkɪt/n قولپي، گيرفانی
pick/'pɪk/n ۱- ههلبژارده
۲- گولبژير- ههريژارده
۳- قازمه ۴- بهردشکين
picket/'pɪkɪt/n ۱- مانگر ۲- سنگ- کۆلهکه
pickle/'pɪkl/n ۱- ترشی ۲- سرکه
pickle/v سرکه دروست دهکا
picky/'pɪki/adj دژوار-
سهرهق- کهله رهق
picnic/'pɪknɪk/n ژهمی لهدهروه
بخوری
۱- گهشت ۲- سهیران- بهخواردن
۳- خواردن له دهروهی مال
pictorial/'pɪk'tɔːriəl/adj - وینهیی-
دهبرپاو به وینه
picture/'pɪktʃə(r)/n ۱- وینه- تابلو
۲- بیرۆکه- وینهی تهلهفزیونی- فیلمی
سینهمایی
picture/v ۱- وینه دهگرئ
۲- خهپال دهکا- دالغه ئی دهکا
picturesque/'pɪktʃə'resk/adj
۱- وهك وینه جوان
۲- سرنج راکیش- رازاوه
pie/'paɪ/n کولیره
piece/'piːs/n ۱- پارچه ۲- نمونه
۳- بهشی- پارچه پارچه- یهگی له پارچهکان
۴- پارهی خورده ۵- ورده- وتار
۶- پارچه نویسنیکی نهدهبی- پارچه موسیقا
piece/'piːs/v ۱- پارچهکان خردهکاتهوه
۲- بهدست دینی
۳- لهکۆمهلئ ژیدمیری جیا بۆی دهردهکهرئ
piecemeal/'piːsmi:l/adj - adv
۱- پهیتا پهیتا ۲- پارچه پارچه
pier/'piə(r)/n شۆستهی رۆخی دهريا
شۆستهی لهنگهرتنی کهشتی
pierce/'piːs/v کونی دهکا-
لهناکاو دهبنیری یان دهبیسری
piercing/'piːsɪŋ/adj ۱- بههیز- تیژ
۲- بیر تیژ
piety/'paɪəti/n ۱- لهخواترسی ۲- خواناسی
pig/'pɪɡ/n ۱- بهراز ۲- پیس- زۆر خۆد
pig/v زۆر دهخواو دهخواتهوه
piggy back/n له پشتی کردن-
به پشت ههنگرتن
piggy bank/n ۱- دهخیله
۲- سندوقی پاره پاشهکهوتن کردن
۳- سندوقی شیوه بهراز
pig-headed/'pɪɡ'hedɪd/adj کهلههرق
pigsty/'pɪgstɑɪ/n ۱- شوینی بهراز
۲- لانهی بهراز ۲- شوینی پیس
pigeon/'pɪdʒɪn/n کۆتر
pigeon hole/n ۱- کونه کۆتر
۲- شوینی نامو کاغز
piglet/'pɪɡlət/n بهچکه بهراز- بهرازی بچوک
pigment/'pɪgmənt/n رهنگر- رهنک
pigmy=pygmy/n - adj ریهوله-
کورتبهنه، قوته- کورتهبالا
pigtail/'pɪɡteɪl/n کهزی
pike/'paɪk/n ماسی ددان تیژ
pilchard/'pɪltʃəd/n ماسی
pile/'paɪl/n لهسهر یهک کهوتوو-
کهلهکهکردوو- قۆمهت

pharmaceutical	253	pick
pharmaceutical/fɑ:mə'su:tɪkl/adj	phonograph/fəʊnəgrɑ:f/n	فونوگراف - قەۋان
دەرمانخانەى - پەيۋەندى بەدرەمانخانە	phosphate/'fɒsfet/n	فوسفات
ھەيە	photo/'fəʊtəʊ/n	ۋىنەي فۇتۇگراف
pharmacist/'fɑ:məsɪst/n	photocopy/'fəʊtəʊkɒpi/n	لەبەرگرتنەۋە - فۇتۇكۇپى
دەرمانگەر	photocopy/v	لەبەرگرتىۋە
pharmacy/'fɑ:məsi/n	photograph/'fəʊtəgrɑ:f/n	ۋىنەي فۇتۇگراف
۱- دەرمانخانە	photograph/v	ۋىنەي دەرگىز
۲- دەرمانگەرى	photographer/'fəʊtəgrəf(r)/n	ۋىنەگر
phase/'feɪz/n	photographic/adj	فۇتۇگرافى - ۋىنەيى
قۇناغ - فېئىز	photography/'fəʊtəgrəfi/n	فوتوغرافىيە ۋىنەگرىن
phase/v	phrasal verb/n	فرمانى فېرىزى
قۇناغ بەقۇناغ جى بەجى دەكا	phrase/'freɪz/n	۱- فېرىز- گىزى ۲- دەستەۋازە
pheasant/'feznt/n	phrase/v	بەشۋەدەيەكى گونچاۋ دادەرئىزى
پۇڭ	phrase book/n	فەرھەنگى گەشتىار
phenomenal/'fə'nɒmɪnəl/adj	physical/'fɪzɪkl/adj	فېزىيائى - تەنى
فاناسايى / دياردەي سىرۋىشتى	جەستەيى، ماددى - بەرجەستە - سىرۋىشتى	
phenomenon/'fə'nɒmɪnən/n	physician/'fɪzɪʃn/n	پىزىشكە
دياردە	physicist/'fɪzɪsɪst/n	فېزىيازەن - فېزىيائى - فېزىياگەر
phew/'fju:/interj	physics/'fɪzɪks/n	فېزىيا - زانستى سىرۋىشت
ئۇف	physiotherapy/'fɪziəʊ'therəpi/n	فېزىيازەن - چارەسەرى فېزىيائى
philosopher/'fə'lɒsəf(r)/n	physiotherapist/'fɪziəʊ'therəpɪst/n	چارەسەرگەرى فېزىيائى
فەيلەسوف	physiotherapist/n	بەيتار
philosophy/'fə'lɒsəfi/n	پارەسەرگەرى فېزىيائى (كەس)	
فەلسەفە	physique/'fɪ:zɪk/n	بۇنىاد / پىنكەتاتى جەستە
philosophical/'fɪlə'sɒfɪkl/adj	piano/'pi:ænəʊ/n	پىيانۇ
فەلسەفى	pianist/'pi:ənɪst/n	پىيانۇئەن
phlegm/'flem/n	pick/pɪk/v	۱- ھەلدەپۇزى - گولپۇز دەكا
بەلغەم - چىم		۲- ئى دىكەتەۋە، دەرقتىنى
phlegmatic/'fleg'mætɪk/adj		
۱- سارد ۲- خۇيىن سارد		
۳- بىن تىكەل ۴- بەلغەمى - چىلماۋى		
phobia/'fəʊbiə/n		
ترىسكى توند - فۇبىيا		
phoenix/'fi:nɪks/n		
۱- سىمىرخ		
۲- زۇر جوان		
phone/'fəʊn/n		
تەلەفون		
phone/v		
تەلەفون دەكا		
on the phone		
- لەسەر تەلەفونە		
- بەتەلەفون قەس دەكا - تەلەفون ھەيە		
phonetic/'fə'netɪk/adj		
دەنگىسازى		
پەيۋەندى جەندەنگى مۇقۇمە ھەيە		
phonetics/'fə'netɪks/n		
زانستى دەنگ - دەنگىسازى		
phoney/'fəʊni/adj		
دۇ - ساختە		
phoniness/n		
ساختەيى		

personalize

۱- کەسایەتی ۲- کەسایەتی یەکی بەهێز

۲- کەسیکی ناسراو و بەتاوانگ

personalize/'pɜːsənəlaɪz/v

نووسینی یان ھەلکەندی ناوی خۆت

لەسەر شتێ بۆ ئەوەی ئیسپات بکە

ھی تۆیە.

personify/'pɜːsnɪfaɪ/v

۱- بەرجەستەدەکا ۲- دەتوێنێ

۲- شتێ دەست دەکا و سیلفەتی مەزنی

دەدات (شعر)

personnel/'pɜːsə'nel/n

۱- دەستەبی

فەرمانبەرێ لە رێکخراویکی گەورەدا

۲- دایمەری کاروباری فەرمانبەرێ

perspective/'pɜːspektɪv/n

۱- وێنە

دیار بەرچاو

۲- تێروانێ، روانگە

perspire/'pɜːspə(r)/v

پەرە دەکا

perspiration/'pɜːspə'reɪʃn/n

۱- ئەرە دەکا ۲- ئەرە دەکا

persuade/'pɜːswɛɪd/v

۱- رازی دەکا

۲- دەستەمەزی دەکا

persuasion/'pɜːswɛɪʒn/n

۱- قایل کردن

۲- باوەڕی دینی یان سیاسی

persuasive/'pɜːswɛɪsɪv/adj

۱- باوەڕپێنەر ۲- قایلکەر

pertinent/'pɜːtɪnənt/adj

۱- پەیوەست بە کۆکی بابەتەکە

پەیوەندی یەکی توندی بەکۆکی

بابەتەکە هەبە ۲- پەیوەندی بەتێ

perturb/'pɜːtɜːb/v

۱- نیکەراشی دەکا

۲- بیری ئالۆز دەکا/شیرزە دەکا

pervade/'pɜːveɪd/v

۱- دەتەقێنێتمە

۲- ھەموو شوێنەکە دەگەڕێتەرە

pervasive/'pɜːveɪsɪv/adj

۱- بەریلاو

۲- سەرپاگیر

phantom

perverse/'pɜːvɜːs/adj

ناماقول، بەرکە

perversely/adv

۱- بەشیوەیەکی نااسایی

۲- بە نیازێکی خراپ

perversion/'pɜːvɜːʃn/n

۱- شیواندن

۲- گۆزینی راستی

pervert/'pɜːvɜːt/v

۱- لادانی سێکسی - رەفتاری نابەجێی سێکسی

pervert/'pɜːvɜːt/v

۱- دەشیوێنی

۲- دەگۆزێ ۲- گومرای دەکا

pervert/'pɜːvɜːt/n

لادەر:

pervert/'pɜːvɜːt/n

رەفتار ناریک و ناسروشتی (لەرووی سێکسی)

pessimism/'pesɪmɪzəm/n

رەشبینی

pessimist/'pesɪmɪst/n

رەشبین (کەس)

pessimistic/'pesɪ'mɪstɪk/adj

رەشبین (بیرۆکە)

pessimistically/adv

بە رەشبینیەو

pest/pest/n

۱- کەسیکی بیزارکەر - چارسکەر

۲- ئاغاتێ دەغل و دان

pester/'pestə(r)/v

چارسی دەکا، بیزار دەکا

pesticide/'pestɪsaɪd/n

ئافاکیو

pet/pet/n

۱- مالی - کەوی

۲- (نازداری دایک) بەنازکراو

pet/v

۱- بەنازداری مامەندی لەگەڵ دەکا

۲- ماچی دەکا ۲- لەنامێزی دەگێرێ

petal/'petl/n

پەری گۆل

peter/'piːtə(r)/v

بەرە بەرە نامێن

petition/'petɪʃn/n

سکاڵانامە

petrified/'petrɪfaɪd/adj

لەترسا تۆقو

petrol/'petrəl/n

۱- بەنزین ۲- گازۆلین

۳- نەوت

petroleum/'pɜːtrəʊliəm/n

پەتۆل

petticoat/'petɪkəʊt/n

بێ کراس، ئەتەک

petty/'petɪ/adj

۱- بچوک ۲- کەم بەھا

۳- ناگرتگ ۴- ئایەخ - ھێج و پوچ

pew/'piːuː/n

کورسییە درۆزەکانی کەنێسا

phantom/'fæntəm/n

۱- خێو - تارمایی

۲- وەھم - خەیاڵ - ئەندێشە

۱- لهوانیه ۲- دهکړی

peril/'perəl/n ۱- بقیه یکی مهزن

۲- ترسناک- له نیو پهر

perilous/'perələs/adj - خه ترناک

سامناک- ترسناک

perimeter/pə'rimɪtə(r)/n دیواری

چواردموره/ چنوه

period/pəriəd/n ۱- ماوه ۲- سهردم

۳- بهش(رانه)

۴- بن نوښی مانگانه ی نافرته

۵- نوقته(ریزمان)

periodic/pəri'ɒdɪk/adj ریڼو پیک

به ریڼو و پیکي رودا

periodical/pəri'ɒdɪk/n وهرزی

perish/'perɪʃ/v ۱- دهرمی

۲- له نیو دهجن

perishable/adj زوو خراپ دهجن

بؤگن دهجن

perjure/'pɜːdʒə(r)/v بهدړی

شه هاده ددها- بهدړی سوینده خوا

perk up/v چالاک زیندو دهجن

perk/pɜːk/n زنده: سهرموچه

perm/pɜːm/n چاره سرکردنی

پرچ به مادده ی کیمیایی بؤ نه وه ی

لوول و گروازه بېی

perm/v پرچی گروازه دهکا

permanence/'pɜːmənəns/n

۱- مانعه بؤ ماوه یه کی زور ۲- خوگری

permanent/'pɜːmənənt/adj

۱- همیشی ۲- نه گور- چه سپیو

permanently/adv به شپوه یه کی

همیشی یی

permanent ۱- شه پؤ یی بهر دوهام

wave/n

۲- پرچ گروازه کردن

permissible/pə'mɪsəbl/adj ری

پیندراو

permission/pə'mɪʃn/n ریڼدان- موله

permit/pə'mɪt/v ۱- ری ددها

۲- دده نیلی- دهر فته ددها

perpendicular/pɜːpən'dɪkʃə(r)/adj

ستوونی

perpetual/pə'petʃuəl/adj بهر دوهام

بن وچان

perpetually/pə'petʃuəli/adv همیشی

perpetuate/pə'petʃueɪt/v واده کا

بهر دوهام بېی

perplexed/pə'pleksɪd/adj

۱- سهر ئی شپواو ۲- نیگه ران- شلمراو

persecute/'pɜːsɪkjʊt/v

۱- دهرچهر سویندنه و- نه شکه نهجه ددها

persecution/pɜːsɪ'kjuːʃn/n چه رساندنه و

persecutor/'pɜːsɪkjʊtə(r)/n چه سویندنه

persevere/pɜːsɪ'viə(r)/v وچان نادا

کؤل نادا ههر بهر دوهام دهجن

persist/pə'sɪst/v

۱- ههر سور دهجن

۲- بهر دوهام دهجن

persistence/pə'sɪstəns/n

۱- سور بوون

۲- رڼد بوون- بهر دوهام یی

persistent/pə'sɪstənt/adj

۱- رڼد

۲- بهر دوهام

persistently/adv بهر ژدی- ههر سور دهجن

person/'pɜːsn/n

۱- کهس ۲- مرؤ

۳- کهسی یه کم و دووهم(راناو)

in person بهخوی

personal/'pɜːsənl/adj ۱- کهسی ۲- تاککی

۳- تایبته بهخوی

۴- چه سته یی- لاشه یی

personally/adv ۱- بهخوی ۲- بهرای من

۳- به شپوه یه کی کهسی- زانی- خودی

personal pronoun/n راناوی کهسی

personality/'pɜːsə'næləti/n

peninsula

peninsula/pəˈnɪnsjələ/n

نیمچه دورگه

penis/ˈpiːnɪs/n

کُتِر/کیر

penitent/ˈpenɪtənt/adj

پەشیمان

penitentiary/ˌpenɪˈtenʃəri/n

۱-دادگای کاسۆلیکی ۲-زیندان

penknife/ˈpennɑɪf/n

چەقۆی گیرفان

penniless/ˈpenɪləs/adj

بێ پارە

هەژار - قەلۆش

penny/ˈpeni/n

پێنی - سەنت،

پارە ی خورده

pension/ˈpenʃn/n

موچە ی خانەنشینی

pensioner/ˈpenʃənə(r)/n

خانەنشین

pentagon/ˈpentagən/n

۱-پێنج ڤا

۲-پێنتاگۆن: وەزارەتی بەرگری ئەمریکی

pentathlon/ˌpenˈtæθlən/n

جۆره وەرزشیکه که هەر کەسێ

دەبێ پێنج یاری جیا بەشداری بکا

penthouse/ˈpenthəʊs/n

بەلەخانەیکە مەزن

pent up/ˌpent ˈʌp/adj

خەفەکراو

penultimate/penˈʌltɪmət/adj

پێش کۆتایی

peony/ˈpiːəni/n

باخچەیکە پەرگولی

سور و سپی

people/ˈpiːpl/n

۱-خەلک ۲-گەن

۲-دانیشتوانی شوێنیک تاییهت

۴-خەلکی ئاسایی - رەمەن

pepper/ˈpepə(r)/n

۱-بیبەری پەش

۲-بیبەری سەوز

pepper/v

بیبەری تێدەکا

نەعناع

peppermint/ˈpepəmɪnt/n

شیرینی تام نەعناع

pep talk/n

قەسە ی هاندان

per/pə(r)/prep

لە- بۆ هەر

perceive/pəˈsiːv/v

۱-دەركی پێ دەکا

۲-تێ دەکا

per cent/pəˈsent/adj

له سەدا

percentage/pəˈsentɪdʒ/n

رێژە ی سەدی

perceptible/pəˈseptəbl/adj

هەست پێکراو - بێشراو

perception/pəˈsepʃn/n

۱-دەرك کردن -

بیرۆا ۲-تێپروانین

perch/pɜːtʃ/n

لق، قەفەس

perch/v

دەنیشی لە - دادەنیشی

perch/n

۱-هێلانە ی پالندە ۲-کورسی ۳-ماسی

percussion/pəˈkʌʃn/n

ئامێری مۆسیقا -

وەك دەمبەك

perennial/pəˈreniəl/adj

دوو یارە -

هەمیشە - بەر دەوام

perfect/ˈpɜːfɪkt/adj

۱-تەواو - بێ خەوش

۲-نەمۆنەیی - باشترین

۳-تەواو (رێزمان) ۴-پەها

perfectly/adv

بە بێ خەوش

بە شێوەیکە نەمۆنەیی - بەتەواوی

perfect/v

۱-خەوشی تێ ناھێلن

۲-تەواوی دەکا

perfection/pəˈfekʃn/n

کەمال - تەواوی /

حالتی نەمۆنەیی

perfectionist/pəˈfekʃənɪst/n

بانگەشە ی

تەواوی دەکا

perforate/ˈpɜːfəreɪt/v

کۆن دەکا

perforation/ˌpɜːfəˈreɪʃn/n

۱-کۆنکردن،

کۆن دروستکردن ۲-کۆنی بچوک لەکاغەز

perform/pəˈfɔːm/v

۱-چێ بەچێ دەکا

۲-نمایش دەکا ۳-کارپێ دەکا

performer/pəˈfɔːmə(r)/n

نمایشکار

performance/pəˈfɔːməns/n

۱-پێ هەلەسان ۲-نمایشی مۆسیقی یان شانۆیی

۳-کارپێ کردن

perfume/ˈpɜːfjuːm/n

بۆتی خۆش - عەتر

perhaps/pəˈhæps, præps/adv

peek		penicillin
peek/pi:k/v	۱- بەدزى تەماشى دەكا ۲- چاۋ پېدا دەخشىنىن	۳- بارانىكى زۆر دەبارى، پەرمەيىلە دەبارى ۴- زۆر خىرا رادەكا
peek/n	۱- چاۋپېداخشىناندىن ۲- بەدزى تەماشى كىرىدىن	ھەمىزى پىشت- كەلگىن
peel/pi:l/v	۱- پاك دەكاتەورە ۲- پەلگى لىدەكاتەورە ۳- دەرپىن	قەلەم پاندان برادەرى بە نامە ھۆرى ھەيوان/
peel/n	پەك- تويىكل	تەيىلە/ھەيىز/كۇتاقان
peeler/'pi:lə(r)/n	پەك- پەك لىكەرمەورە	پەيەھەندى بەسىزلىسى
peep/pi:p/v	۱- لە كۈنى دەركا تەماشى دەكا، بەدزى تەماشى دەكا ۲- دەردەكەورە- بەدىار دەكەورە	ياسايسى ھەيە ۱- كەسى سىزادەدا چۈنگە سەپىچىسى ياساى كىردەورە
peep/n	تەماشى كىرىدىكى خىرا- زىقەزىق	۲- واي ئى دەكا ئازار بېچىزى
peer/piə(r)/n	۱- ھاۋشان ۲- لۇردامىر ۳- خانەدانى بەرىتاتى	۱- سىزا ۲- تىرخەكەى بىدا (سىزا) ۲- پەتالىتى
peerage/'piəri:dʒ/n	خانەدانەكانى ۋولات، لۇردەكانى ۋولات/پەلەى لۇردى يان خانەدان	ناۋچەسى شۈيىنى- پەتالىتى (سىزا)
peer group/n	ھاۋكوفەكان- ھاۋشانەكان	خۇسىزادان بەرامبەر ئەۋ كارە خراپەى كىردەتە، كەفارت
peer/v	باش لىدەپروانى/	پېنىنى:
	بەدىقەت تەماشىدەكا- تىدەفكىرى	پارەى خورەدى بەرىتاتى
peevd/'pi:vɔd/adj	تۈپەۋ بىزار بوو	پېنىوس- پېنىوسى دار
peevish/'pi:vɪʃ/adj	زور ھەلدەچى- قېنىچەكەتمەك	جانىتاي پېنىوس بە پېنىوس دەنوسى پېنىوس تىزگەم-
peg/peg/n	۱- تاقچەك: علاقەى دىوار بۇ جەك ۲- ستونى پەشمال	موقتاتە
peg/v	۱- بە گورىس توند دەكا ۲- جەكەكان لەسەر پستە دادەنى ۳- يەتەناف ھەلدەۋاسى ۴- لەسۈرى رادەۋەستى	ملوانكە چاۋەرىتىكاۋ- بېرىارلەسەرىندەراۋ ھەتتا- تا
pelican/'pelɪkən/n	قازى كىۋى/ ماسىگەر	پەندۇل ۱- دەبرى-
pellet/'pelɪt/n	تۇپە كاغەز- تۇپەقۇپ	دەچىتە ناۋ ۲- تى دەكا- مېشىكى ھەرى دەگىرى
pelt/pelt/n	كەۋلى گىيانەۋەر	penetrating/'penɪtreɪtɪŋ/adj
pelt/v	۱- بەردەباران دەگىرى/دەكا ۲- تىنى دەگىرى	۱- زىرەك- بېرىتىز ۲- دەنگ تىز لە دورەۋە دەببىستىرى بەترىق پەنسىلىن
		penguin/'pɛŋgwɪn/n penicillin/'penɪ'sɪlɪn/n

pause	248	pee
pause/pəʊz/n	بەزەخروڧە	۱- ئاشتىخواز
pause/v	۱- ماۋەينى دەرەستى	۲- ھېمەن و ئارام
pave/peɪv/v	۱- قىرئاو دىكا	خۇخ/قۇخ
pavement/'pævɪmənt/n	ساخىيىرى دىكا ۲- شۇستەي دادەنى	تاۋس
pavilion/pə'veɪliən/n	شۇستەي شەقام	لوتكە- پۇپكە
paw/pɔː/n	جىنى خۇگۇرئىنى	نوكە تىزەكەي پىشەۋەي ھەندى كۆۋ.
paw/v	۱- يارىگا- چادىگا	دەگاگە لوتكە
pawn/pɔːn/n	چىڭ	۱- دىنگى زىنگ- زىمىز
pawn/v	بە چىڭ دىگىرى	۲- گىرمەي ھەۋر
peach/pi:tʃ/n	۱- بىدەق يان	۱- فىستىق- پاقىلەي سودانى
peak/pi:k/n	سەرياز لە يارى شەترەنجدا	ھەرمى
peak/v	۲- گەمەپىڭكەرى بىردەستى خەلك.	لوتلوۋە/مىروارى
peal/pi:l/n	لە بارمە دادەنى	جوتيار
peanut/'pi:nʌt/n	كرى- موچە	بەردىكى لوسى خرو لە
pear/peə(r)/n	پارەدەدا	تەنگاۋەھەيە
pearl/pɜːl/n	تۆلە دىكا تەۋە	دەنوكى لىدەدا- بەدەنوك دەخۋا
peasant/peznt/n	بەبەرەم- ئاكام	peck/pek/v
pebble/'pebl/n	تەۋرەي پارەكە دەداتەۋە	ماچى خىترا- ماچى سەرگۇئا
	كە قەردارە	سەير- ئاۋازە
pawn/v	قەرد دەداتەۋە	تاييەت
pay/peɪ/n	دەدرىتەۋە	۱- سەير و
pay/v	دەبى بىرى	۲- ئەدگارنىكى تاييەت
pay back/v	پارەۋەرگەر	peculiar/pr'kju:liə(r)/adj
pay off/adj	۱- پارەدان	۱- سەير و
pay off/v	۲- قەرد دان	peculiarity/pr'kju:li'ærəti/n
pay up/v	۳- بىرى ئەۋ پارەيەي كە پىۋىستە بىرى	پەيۋەندى بە رىگاكانى ۋانەكارىيەۋە ھەيە
payable/'peɪəbl/adj	كۆمپىۋتەرى كەسى	pedal/'pedl/n
payee/peɪ'iː/n	۲- بىرۋەي پىشكەۋىتخۋازى ۲- پۇلىس	پەيدان، پايدەر
payment/'peɪmənt/n	پۇلكە/دانى پاقىلە/دىنگى پاقىلە	پەيدان لىدەدا
PC/pi:'si/n	ئاشتى- ئاسايش- ھېمەنى	pedal/v
	ماۋەي ئاشتى	زىاد لە پىۋىست
		پىگىرى بەياساۋ داپ و نەرىت دىكا
		بىنگەي ئاستۇن
		پىادە
		تاييەت بە پىادە- ئاسايش
		۱- رەسەن و
		بىنچىنەيى گىانەۋەر
		۲- پىشىنە، دەرۋەر
		مىز دىكا
		مىزكردن

paste

paste/peɪst/n دوشاو/سړیش-

paste/v به چرک پیوه دهنی/پینیسټ دهکا

pastel/'pæstl/adj رهنګی کراوه

pasteurized/'pɑ:stʃəraɪzd/adj کولار-هغوینکراو

pastime/'pɑ:staim/n رابواردن-خولیا

pastoral/'pɑ:stərəl/adj ۱- کاروباری

کھسبی وتایهتی

۲- گوندی-لادی

pastry/'peɪstri/n هغویرکاری-

هغویرهمنی

pasture/'pɑ:stʃə(r)/n پاون-

لهوهرکا

pasty/'pæsti/n کولیزه بهگوشټ

pat/pæt/v دهست لهپشتی ددها

به هیدی بڼه څاڅرین دهست لهپشتی ددها

pat/n دهست لهپشت دان

pat/adv دهست بهجی- به بڼه دوولنی

pat/adj ناماده/هر لهسر زمان یوو

patch/pætʃ/n ۱- پنی پارچه شټ-

پنی کون ۲- پارچه زهوی

patch/v ۱- پنی دهکا

۲- شټی څیرا چاک دهکا ۳- پینکیدپتهوه

patchwork/'pætʃwɜ:k/n پنداری/

پینهکردن

۲- جڼی قوماش رهنګاورهنگ

۱- همدنځی له-

pachy/'pætʃi/adj همدی نا ۲- پری جیاجیا

۱- پاتی- هر یسه ۲- سر

patent/peɪntnt/adj پوون و شاشرکا

patent/n مؤلعتی داهینان

patent/v مؤلعتی داهینان بهدوست دیني

patent leather/n پیستی رهونهقدار

۱- باوکیتی/ paternal/pə'tɜ:nl/adj

باوکایهتی ۲- خزمیتی له ریگای باوکهوه

paternity/pə'tɜ:nəti/n بوونه باوک-

باوکیتی

patterned

path/pɑ:θ/n ریگا ریڼار- پیروه

pathetic/pə'θetɪk/adj ۱- بهزمی پیا

دپتهوه-خهیار ۲- بهنازار

۳- زور خراب ۴- لاواز و بڼه کلهک

pathological/'pæθə'lɒdʒɪkl/adj

۱- نهخوشی: پهیوهندی به نهخوشیزانیپوه

همیه ۲- ناماقوول

pathology/pə'θɒlədʒi/n نهخوشیزانی

۱- پسیور له

نهخوشیزانی ۲- پسیور له هوی مردن

patient/'peɪfnt/adj نارام- نارامگر- څوگر

patient/n نهخوش

patio/'pætiəu/n باخچهی مال

patriot/'pætriət/n نیشتمانی- ولات پروه

patriotism/'pætriətɪzəm/n نیشتمان پروهی

patriotic/'pætri'ɒtɪk/adj نیشتمانی-

ولات پروه

patrol/pə'trəʊl/v نیشک دهگری-

پاسهوانی دهکا

on patrol نیشکگری

patron/'peɪtrən/n ۱- پاریزری

نهدب و هونر ۲- نغفر مهعمیل

patronize/'pætrənaɪz/v ۱- بهخوبایی

مامله دهکا

۲- بهلیزوه رهفتار دهکا(لهگل کپیا)

patronizing/'pætrənaɪzɪŋ/adj پووخوش-

بهلام لهخوبایی

patter/'pætə(r)/n دهنگی گئی لیدانی هیواش

دهنگی پنی منداان لهسر قادرمه

patter/v هیدی دهنگی دی

وهک دهنگی لیدانی باران بهجامی پهنجره

ریخفستنی هیل و شیوهو رهنګهکان

۱- مؤدیله- شینواز-

۲- وینهی نمونهی شت

۳- وینهدار،

patterned/'pætənd/adj

دابه‌شکمر	passer-by/pa:sə 'baɪ/n	پټيوار
۲- دیواری جیاکرموره	passable/pa:səbl/adj	۱- خوی پټ دهریاز
۳- دابه‌شکردن		دهکری ۲- باشه عمیپی نییه
partition/v		۳- دهکری به‌کاری
partner/'pɑ:tənə(r)/n		۴- دهره‌تی له‌سەر پویشتنی هیه
۱- هاوژین	passage/'pæsɪdʒ/n	۱- ره‌گه/پریمو
هاوسەر ۲- هاوبه‌ش- شمریک(دهولت)		۲- دهه‌لیز ۳- پارچه نووسینی
partner/v		۴- به‌رده‌باز ۵- پهرینه‌وه ۶- جۆگه- جۆگه‌له
۱- سه‌مای له‌گه‌ل ده‌کا		۷- کونه‌لوت ۸- بو‌شایی دم ۹- گه‌شتی‌ده‌ریایی
۲- هاوبه‌ش ده‌کا		۱۰- تیپه‌پرین- به‌سه‌رچوونی(کات)
partnership/'pɑ:tənəʃɪp/n		ریڤینگ- passenger/'pæsɪndʒə(r)/n
کە- سوسکه		ریټوار- نه‌قەر
۱- نا‌هه‌نگ ۲- حیزب	passing/'pæsɪŋ/adj	به‌سه‌رچو- تیپه‌ریو- تیپه‌ریو
۳- تیپ- تیم ۴- کۆمه‌له		کرا یان وترا به‌خیریایی
۵- لا- لایه‌نی له	in passing	۱- نه‌قینه‌کی گرگرتوو
pass/pɑ:s/n		۲- نه‌قینه‌کی سیکسی ۳- سۆز
۱- پاس:	passion/'pæʃn/n	۴- هه‌لچو‌نکی توند- شه‌یدا
نهری دهرچوون له تاقیکردنه‌وه		به‌حه‌ماس- passionate/'pæʃənət/adj
۲- مۆلته ۲- ریگایه‌کی شاخاوی		هه‌لچوو/گرگرتوو
pass/v		۲- خراپ ۲- بێ‌کاردا‌نه‌وه
۱- پاس ده‌دا-	passive/'pæsɪv/adj	۳- سست ۴- بی‌نای نادیار له ریزمان
تۆپ بۆ هاو‌بیکه‌ی داوی	passport/'pɑ:spɔ:t/n	پاسپۆرت
۲- تی‌ده‌په‌ری ۳- به‌رمو راده‌کیشی		۱- نه‌قینی ۲- نه‌قینی
۴- به‌سه‌ر ده‌چی(کات)	password/'pɑ:swɜ:d/n	شه‌و ۳- هی‌مای نه‌قینی (له‌ کۆمپیوته‌ر)
۵- به‌سه‌ر ده‌با (کات) ۶- به‌ فیرق ده‌دا (کات)		رابرد- به‌سه‌رچو- past/'pɑ:st/adj
۷- له‌ تاقی‌کردنه‌وه دهرده‌چی		ته‌واو بوو
۸- دهرده‌چوینی ۹- دهرده‌کا (یاسا)	past/n	۱- رابردوو/کاتی رابردوو
۱۰- (فهرمان) دهرده‌کا ۱۱- به‌سه‌ری روت		۲- رابردووی مرقه‌
ده‌بن ۱۲- به‌رپر‌سیاری ده‌خاته‌ نه‌سفتی		۳- شیوه‌ی رابردوو/ده‌می رابردوو
pass water/v		رابردووی ته‌واو- past perfect/n
میز ده‌کا		۱- پاش ۲- مه‌زنترا/له‌ سه‌رووی
pass away/v		زۆر پیر ده‌بی- ده‌کویته‌ ناوسا‌لانه‌وه
ده‌مری		له‌ پینش past/adv
ده‌قته‌ری حیسابی بانق		هه‌ریسه- تیکه‌له pasta/'pæstə/n
له‌به‌رده‌می تینه‌په‌ری		
بۆی ده‌مینننه‌وه		
ده‌شیوینی- ناراستی ده‌لی		
ده‌گه‌یه‌نی/ pass on/v		
به‌ده‌ست نامه‌-شتی- ده‌داتی		
له‌هۆش خۆی ده‌چی-		
ده‌بوریتنه‌وه		

parental

parental/pə'rentl/n باوکانه- دايکانه

parenthood/'peərənthud/n باوکيتى و دايکيتى

parentheses/pə'renθəsi:z/n کهوانه

دهسته‌واژه‌ی نیاوان دوکه‌وانه

parish/'pærɪʃ/n ۱- ناوچه‌یه که که‌نيسه و قه‌شه‌ی خوی هه‌بن- نه‌بره‌شیه

۲- ناوچه‌یه که حکومتیکی ناوچه‌یی لیبی.

parishioner/pə'riʃənə(r)/n یه‌کی له‌ئهندامانی نه‌بره‌شیه

parish council/n ۱- نه‌نجومنی نه‌بره‌شیه

۲- نه‌نجومنی ناوچه‌یی (نه‌نجومنی گوند)

park/pɑ:k/n ۱- باخچه‌ی گشتی

۲- باخچه‌ی گهره‌ی کۆشکيکی گوندی

۳- زه‌وی‌یه‌کی به‌رفره بۆ کارنکی دیار

۴- یاریگا- گراج- راده‌گری

park/v راده‌گری

parka/'pɑ:kə/n جۆره چاکه‌تیکه / قابوتیکی گهرمه کلۆی له‌گه‌ندا

parking/'pɑ:kiŋ/n گراج- راگرتنی ئۆتۆمبیل

parking meter/n بژمیریکه یان پیوه‌ریکه له‌سەر شوسته دانراوه بۆ نه‌وه‌ی ماوه‌ی مانه‌وه‌ی ئۆتۆمبیلکه‌ت وهریگری

parking ticket/n پلیتی سهرپینچی‌دان

parliament/'pɑ:ləmənt/n ۱- په‌رله‌مان- یاسادانهران

۲- په‌رله‌مانتاران

parliamentary/'pɑ:lə'mentri/adj په‌رله‌مانی

parody/'pærədi/n ۱- پارودی: جۆره نوسینیکی نه‌هه‌بی‌یه، لاسای

نوسینیکی تر ده‌کاته‌وه به نیازی گالته‌جاری.

۲- نمونه‌یه‌کی خراپ...

parole/'pə:rəul/n ره‌هاکردنی زیندانی‌یه‌ک

به‌ر له ته‌واوبوونی ماوه‌که‌ی به‌مه‌رجن

ره‌هفتاری چاک بگا

parrot/'pærət/n توتی- به‌یه‌غا

parrot fashion/adv توتی ناسا

parsnip/'pɑ:snɪp/n گیزه‌ری سپی

part/pɑ:t/n ۱- به‌ش- پارچه- بری

۲- پۆل له... ۳- به‌ش- پشکداری- پشک

partly/adv هه‌ندی- تا ناستی

part exchange/n گۆزینه‌وه‌ی شتی کۆن به نووی و پاره له‌سەر دان

part of speech/n به‌شی ناخاوتن

part-time/adv دانیک- به‌شه‌کاتیگ له

part/v جیا‌ده‌کاته‌وه- دۆرده‌که‌ویتته‌وه

partial/'pɑ:ʃl/adj دیارکراو- سنووردراو

partial to/adj شه‌یدا

partiality/'pɑ:ʃi'æləti/n بی‌لایه‌ن نه‌بوون- به‌لا دان

participate/'pɑ:tɪsɪpeɪt/v پشکداری ده‌کا

participant/'pɑ:tɪsɪpənt/n پشکدار

participation/'pɑ:tɪsɪ'peɪʃn/n پشکداری

participle/'pɑ:tɪsɪpl/n ناوی به‌رکار

particle/'pɑ:tɪkl/n گهره- گهره‌دیه

پیت/نامراز (له ریزمان)

particular/'pɑ:tɪkjələ(r)/adj ۱- دیار-

تایبته ۲- که‌سیی ۳- دژوار

in particular/adj به‌شپوهیه‌کی تایبته‌ی

particularly/adv به‌تایبته

particulars/n ۱- درۆژه ۲- راستی‌یه‌کان

parting/'pɑ:tiŋ/n ۱- جیا‌بونه‌وه- له‌یه‌ک

دابهران ۲- خه‌تی دوکه‌رت کردنی پرچ بۆ‌دوولا.

داهینانی پرچ له ناوه‌راستی سهر بۆ‌دوولا.

partition/'pɑ:tɪʃn/n ۱- جیا‌که‌ره‌وه

pantry	parent
pantry/'pæntri/n	۱- شەلەل دەپن
بۇ مەنگرتنى خۇراک و خواردن	۲- لەپەل و پۇ دەکوئ
pants/pænts/n	۳- ئىفلىج دەپن
پانتۆل	لەپەل و پۇ کەوتن - paralysis/pə'reləsɪs/n
۱- کاغەز -۲ رۇژنامە	شەلەل، ئالنجى - ئىفلىجى - لە کارکەوتن
۳- تاقىکردنە دەپى بە نوسىن	paramedic/pərə'medɪk/n
۴- وتارە - وانە	فەرمانبەرى
۱- لەسەر کاغەز - پەنوسىن on paper	فرياکەوتن
۲- لە روالەت	paramilitary/pərə'mɪlətri/adj
بەرگ کاغەز - paperback/'peɪpəbæk/n	عەسکەرى ئاسا
نەو کوپەى يان - paper boy-girl	paramount/'pærəmaʊnt/adj
نەو كچەى رۇژنامە لەسەر مالان	سەرەكى - زۆر گرنگ
دابەش دەکا	paranoia/pərə'noɪə/n
paperwork/'peɪpəwɜ:k/n	هەست بەستەم و
كارى نووسىن	چەوساندنەوە كردن/خو بەچەوساندنەوە وەرگرتن
paprika/'pæprɪkə/n	(نەخۇشەكى عەقلىيە)/ پارەنۇيا،
بىبەرى سورور	گومانگرتن
(شېرىنە تېژ نېه)	paranoid/'pærənɔɪd/adj
par/pɑ:(r)/n	توشبو بە نەخۇشى هەست بە چەوساندنەوە
ناست/ ناوەند	كردن/ گومانگرتو
below par	paraphernalia/pərəfə'neɪliə/n
ناستى نزمە	كۆمەلنىشتى جيا بۇ مەبەستىكى ديار
چېرۇكى مەغزای - parable/'pærəbl/n	دوبارە
رەوشتى ھەپن	paraphrase/'pærəfreɪz/v
چېرۇكى پەند نامېز	داندەپنژنەوە بە نيازى زياتر دەقەكە ئاسان بكا
parachute/'pærəʃu:t/n	paraspire/'pærəsəɪt/n
پەرەشوت	گيانەوەر يان
پەرەشوت دەنیشى - parachute/v	پروكى مشەخۇر
دېتەخوارى	paratroops/'pærətru:ps/n
تاهەنگەسازى	سەريازى
parade/pə'reɪd/n	پەرەشوتەوان
پارادەس - parade/'pærədəɪs/n	بە فرۇكە/ پۇستى ئاسمانى
بەھەشت/ شوئىنكى نمونهى	parcel/'pa:sl/n
لە روالەت	دەستە/گورزە
ناكۆك - ناكۆكى	parcel/v
نەوتى سۇپا و	دەپچى و دەنېرى
لەمپا	parch/pa:tʃ/v
paraffin/'pærəfɪn/n	لە تېشوا دەپىرئىن
نەوتى سۇپا و	(زۆر تېنوو دەپن)
لەمپا	pardon/'pɑ:dn/n
paragraph/'pærəgrɑ:f/n	بېورە (دوبارە بکەو)
پارچە	تېنەگەپىشتەم
نوسىن - پاراگراف	pardon/v
ھاپوئى - parallel/'pærələd/adj	دەپورى لە
ھاپوئىك - تەرىپ/وەك يەك	pardonable/'pɑ:dnəbl/adj
۱- دووھىلى تەرىپ	(تاوانى)
parallel/n	دەكرى بېورى، ئى بوردن ھەلدەگرى
۲- ھاوشان - ھاوتەرىپ ۲- بەراوردنکردن	parent/'peərənt/n
	دايك و باوك

paint box		pantomime
paint box/'peɪntbɒks/n	قوتوی بۆيە	نازی دەداستی/
paintbrush/'peɪntbrʌʃ/n	فلچە	بەنار مامەلە لەگەن دەکا
	وینەکردن/بۆيەکردن	بەنەرمە لەگەلە دەجولیتەو
paintwork/'peɪntwɜ:k/n	پووی	نامیلکە/
	بۆيەکراو - بۆيەچیتە	نامیلکە زانیاری و فەرمايشت
paint/v	۱- بۆيە دەکا	پازان، مەنچە
	۲- وینە دەکا بەبۆيە زەیتە	زەلابیە
painter/'peɪntə(r)/n	۱- بۆيەچی	پاند/لورج ناسا
	۲- وینەکیش	pandemonium/'pændə'məʊniəm/n
painting/'peɪntɪŋ/n	۱- کاری	هەراوێزی
	وینەکیشان ۲- وینە زەیتە	pander/'pændə(r)/v
	۳- بۆيەکردنی خانوویەرە	قایل دەکا/تیردەکا
pair/peə(r)/n	جووت - شتی دوویەش -	pane/pem/n
	جووتە	شوشە پەنجەرە
in pairs	بە جووتە، دوو دوو	panel/'pænl/n
pair/peə(r)/v	۱- دوو کەس لەیکە	۱- دەستە شارەزایان
	نزیك دەکا تەو ۲- جووت پێك دیتن	۲- پارچە دارن، کاشایین، شوشەیین
pajamas=pyjamas/n	پێجامە	کە بەشیکە دەرگا یان دیوار پێك دیتن
pal/pæl/n	برادەر - هاوێ	۲- تابلۆی بۆژیر
palace/'pæləs/n	کۆشک	pang/pæŋ/n
palate/'pælət/n	بەشی سەرەوێ	هەستیکە لە ئاگای توندی
	ئاو دەم	پازار - بۆسی - تاوان
pale/peɪl/adj	زەرد هەلگەراو - تاری	panic/'pænik/n
	زەردی تاری	توقین: هەستیکە لە
palette/'pælət/n	تابلۆی تیکەلکردنی	لەداویدا مەژۆ دەفتاری نابەجی دەکا
	رەنگەکان	panic/v
pall/po:l/n	بێزار دەبین/دەکا/تاقەتی	توشی ترس دەبین
	لێ دەبێ	panorama/'pænə'rɑ:mə/n
pallid/'pælid/adj	زەردەهەلگەراو/	پانۆراما - دیمنە
	سەیی هەلگەراو (لە ترسا)	pant/pænt/v
pallor/'pælə(r)/n	زەرد هەلگەران	هەنەانی دی -
palm/pɑ:m/n	۱- ئاوەل ۲- دارخووما	توشی هەناسەبەری دەبین
palm/v	فیلنی ئی دەکا - دەیکەپیننی	pant/n
palmtop/n	کۆمپیوتەری بەقەد ئاوەل	هەنەان
paltry/'pɔ:ltri/adj	نۆر چوک وین	مەزەمبە یەکیستی بوون
	قیمەت - پووج - کەم بەها	بوونی خوا لە هەموو شتێ (سۆقباتی ئێین عەرەبی)

pantomime/'pæntəmaɪm/n

شانۆی

پانتۆمایم

Pp

P-p/pi:/ پیتی شاندهم له نالغایی

ئینگلیزی

pace/peɪs/n ۱- ههنگاو - شهقاو

۲- خیریایی

pacemaker/'peɪsməkeɪ(r)/n

۱- خیریایی دیارکەر

۲- ئیدانی دل وەرگەر/ئیکسیری تریبی دل

pace/v لهسهرخ ههنگاو داوی

pacifism/'pæsɪfɪzəm/n

مەزەبە رهتکەر وهی شهر

مەزەبە ئاشته وهی - ئاشته وهی،

نهرمه وهی، بئ شهر

pacifist/'pæsɪfɪzəm/n بهشداري شهر

ئاگا، نهرمه، ئاشته وه

pacify/'pæsɪfaɪ/v

هئور دهکاته وه

pack/pæk/n ۱- پینچراو - پاکت -

دهسته ۲- مینگل ۳- رهو ۴- کاغزی قوماز

pack/v ۱- کهلویه خوی ئاماده دهکا /

خپ دهکاته وه

pack up/v کاری خوی تهواو دهکا -

دهپینچته وه / لهکار دهدهسته

package/'pækɪdʒ/n پینچراو -

دهسته - بهکۆمه

package/v له کارتۆن دادهشن، دادهپۆشن

package holiday/n گهشتی بهخۆپایی

packet/pækɪt/n پاکت

packhorse/n بارگین/بارگیر

packing/'pækɪŋ/n دانانی شت له ناو

سندوق یان جانتا

packing-case/n سندوقیکی داره شتی

لهناو دادهنری

pact/pækt/n ۱- رێکمهوتنی رهسمی

۲- پهیمان ۳- سویند

pad/pæd/n ۱- لیاو: لهقاق

۲- دهستهیهک کاغز ۳- بنگه ههلسان - بنگه

دهرچوون ۴- بئ پنی ههتدی گیانههر وه سهک

pad/v پڕ دهکا

pad/v به سوکی و بئ دنگی دهروا

paddle/'pædl/n سهول

paddle/v سهول ئی دهدا

paddle/v بهپنی خواسی له تهنگاو دهروا

paddock/'pædək/n کێلگه ی بچوک بۆ

بهخێوکردنی نهسپ

padlock/'pædlɒk/n قوغل

padlock/'pædlɒk/v قوغل دهدا

pediatrician/'pi:diə'triʃn/n پزیشکی -

پسپۆری مفاذن

pagan/'peɪgən/adj بتپهرست، وهسهنی، بئ دین

paganism/'peɪgənɪzəm/n بتپهرستی،

وهسهنیته

page/peɪdʒ/n ۱- لا پهه - پهه ۲- کۆپ

page/v ناوی کهسن بهدنگ

پهرزکهر وه بانگ دهکا

page ant/n ۱- ئیستیفانیکه خهک جلی

مێژوویی (کۆن) له بهر دهکهن

۲- ههرنا ههنگی رهنگاو رهنگ بئ

paid/peɪd/v دای (پاره ی دا)، درا

pail/paɪl/n سهقل - په قهرچ

pain/paɪn/n ۱- ئازار - نه شهکهنجه ۲- پیزار

۳- خهم

pain/v ئازاری دهدا

pained/adj بۆنی ئازارو نه شهکهنجه ی ای دی

painful/'peɪnfl/adj به ئازار

painless/'peɪnləs/adj بئ ئازار

painkiller/'peɪnkɪlə(r)/n ئازارکۆر/ئازارپهر

هئورکهر وه

painstaking/'peɪnzteɪkɪŋ/adj زۆر وورد -

زۆر لهسهرخۆ

paint/peɪnt/n بۆیه - رهونه قهکر /

بۆیه ی رهنگاو دنگی زهیتی

۲- مۆسىقىي بەرپى / دەستىپىك
overturn/əʊvə'tɜ:n/v

سەراۋگىر دەكا / سەراۋىن دەكا
overweight/əʊvə'weɪt/adj

دې: زۆر قەلەو

ھورگە- ھورگۇ- ھورگن
overwhelm/əʊvə'welɪm/v

۱- ۋا لەيەكەن بىكە ھەستىكى

بەسۋى ھەبى

۲- ھەرس بە يەكەن بېنى

۳- يەكەن لە شەپ بىشكىنى، بېزىنى

۴- دايدەپۇشى

overwork/əʊvə'wɜ:k/v

زۆر كاردەكا- خۇي دەكوزى

خۇي دەھىۋىنى- زىاد لە پىۋىست كاردەكا

owe/əʊ/v قەردار: قەرد ۋەردەگى /

قەردارى تۆم

owing/əʊɪŋ/adj

owing to/prep

owl/aʊl/n

own/əʊn/det

own/v

own up/v

owner/əʊnə(r)/n

ownership/əʊnəʃɪp/n

ox/ɒks/n

oxygen/ˈɒksɪdʒən/n

oyster/ˈɔɪstə(r)/n

ozone/ˈəʊzəʊn/n

ozone layer/n

قەرد ھىشتا ئەدراۋە

بەھۇي، چونكە

كوندەبەبۇ

بەچاۋى خۇم- ھى خۇم-

بە خۇم

ھەيتى

دان دەنى

خاۋەن- خودان

خاۋەنىتى-

خاۋەندارى

گاي خەسىندراۋ

ئوكسىجېن

گوۋىچكە ماسى

ئۇزۇن

چىنى ئۇزۇن

- باش دپېشکني و شموی
پښوېست بڼ چادهکا يان دهگورئ
overhead/'əʊvəhed/adj سهرسر /
ههلواسراو
overhead/'əʊvəhed/adv له ناسمان /
لهسهرسر
overheads/'əʊvəhedz/n خرجيات
شموی پښوېسته خهرج بکري له...
overhear/'əʊvə'hɪə(r)/n
۱- بهسهر دادهکوي
۲- بهريکهوت گويي ئې دهبن
overjoyed/'əʊvə'dʒɔɪd/adj
زور کهيف خوش
شاد- له خوشيا بال دهگري
overland/'əʊvəlænd/adj
زميني: گهشتي زميني نهک
ناسماني و دهريايي
overlap/'əʊvəlæp/v
۱- دهکونه سهرېک
۲- له همنديک لاره بهيک دهچن
overleaf/'əʊvə'li:f/adv لاپهريکهکي تر/
پشتهوهي شم پهريه
overload/'əʊvə'ləʊd/v زياد له
پښوېست باردهکا
overload/v زياد له پښوېست دادهگري
باري مولهيددهگران دهکا
overlook/'əʊvə'lʊk/v
۱- دهپوانتيته سهر/بهسهری روت دهبن
۲- گويي پي نادا- فهراموش دهکا
overnight/'əʊvə'nait/adj شموانه/
چانتاي شوانه(ماوهي کورت)
۲- زور لهناکاو له نيوان شم و پوزي
۳- چاوتروکاني رودهکا
overpass/'əʊvəpɑ:s/n نوقر پاس
بهردهبازي سهری: جوره پرديکه ريگايهک
لهسهر ريگايهک همندهگري

- overpower/'əʊvə'paʊə(r)/v دهپهزيئي-
دهپيشکني
override/'əʊvə'reɪd/v زياد له پښوېست
پياي همندهلئ، بهشان وبالي همندها
۱- فهراموش دهکا
۲- دهپري (ري) ۲- سوار دهبي تا ماندوي
دهکا (نهسپ)
overrule/'əʊvə'ru:l/v برپاري کهساني
دي همندهوهشينتيتهوه- بهچ نازاني
overrun/'əʊvə'ran/v ۱- رادهماني
۲- دادهگري- ناوچهکه
۳- دريئي دهماني
overseas/'əʊvə'si:z/adj بياني- دهرمي
overseas/adv له دهرهوه- له پشت دهريا
oversee/'əʊvə'si:v/ چاوديري دهکا
overshadow/'əʊvə'ʃædəʊ/v ۱- کهمي دهکا
۲- له شان و شهوکهتي کهم دهکاتهوه
۱- همنه ناچاري
۲- همنه بي مهبست
oversimplify/'əʊvə'simplɪfaɪ/v
زياد له پښوېست سانا/ناساني- دهکا
oversleep/'əʊvə'sli:p/v زياد لهپښوېست
دهنوئ و درهنگ له خو همندهستني
oversoul/n گياني بهري/ راستي رهها
overt/adj ناشکرا- روون- نانهيني
overtly/adv بهراشکراوي- بهناشکرايي
overtake/'əʊvə'teɪk/v وهپيش دهکوي/
بهپشتي روت دهبن
۱- بهلاي دهني
۲- لهسهر کورسي دهسهلات لاي دهبا/
دهسهلاتي ئې دهستيني
overtime/'əʊvətaim/n کاتي زنده
کارکردن
overtone/'əʊvətəʊn/n واتاي شارواه/
هيمار واتاي شارواه/ رهنگي روناکي
overture/'əʊvətʃʊə(r)/n
۱- همنگاي برايانه/ ري خوشکردن

outskirts/'autskɜ:ts/n- دهره‌وی شار-

overall/'əʊvəɔ:l/n سه‌دریحه

دهره‌وی‌ری شار

overawe/'əʊvə'ɔ:v/ دهره‌ویستی- دهره‌ویستی

outspoken/aut'spəʊkən/adj

overbalance/'əʊvə'bæləns/v سه‌نگی

قسه‌ل‌رو- جه‌سور

خوی له‌دهست ده‌دا، ده‌کوی-

outstanding/aut'stændɪŋ/adj

به‌لا ده‌کوی- به‌لا دای

۱- زۆر باش- نایاب

overcast/'əʊvə'kɑ:st/adj هه‌وره غیحه-

۲- نه‌دراو (پاره‌ی نه‌دراو)

سه‌مال نیه

۳- نه‌کراو (کاری نه‌کراو)

outstretched/aut'stretʃt/adj

overcharge/'əʊvə'tʃɑ:dʒ/v

زیاد له‌پێویستی ئی ده‌ستینی

راکشاو- درێژکراو

overcoat/'əʊvəkəʊt/n پالتو

outward/'autwəd/n

۱- زال ده‌بی-

چوون/دهره‌وه

outward and return دهره‌وه گه‌رانه‌وه

ده‌یشکینی ۲- هه‌ره‌س پێ دینی

outwardly/adv دهره‌کی له

۲- لاوازی ده‌کا

پوی دهره‌وه

outwards/'autwədz/adv

overcrowded/'əʊvə'kraʊdɪd/adj

قهره‌بانغ

بهره‌وه دهره‌وه

overdo/'əʊvə'du:v/ زیاده‌گانی ده‌کا/

outweigh/aut'wei/v

زیاد له‌پێویست ده‌کا

گرنگتره‌ له-

بایه‌خی زیاتره‌ له

زیاد له‌پێویست ده‌کولینی

outwit/aut'wit/v

۱- دهرمانی

۱- زیره‌کتره‌ له

۲- به‌ نایین و نۆزین تره‌

زیاد له‌ پێویست ۲- دهرمانی کوژهر

۳- به‌ زیره‌کی له‌ نه‌یاره‌که‌ی ده‌باته‌وه

خه‌رجی سه‌ریار

oval/'əʊvl/adj

overdraft/'əʊvədra:ft/n

ovary/'əʊvəri/n هێلکه‌یی

overdrawn/'əʊvə'drɔ:n/adj

ovation/'əʊ'veɪʃn/n هێلکه‌ دان

قهرداری بانق

۱- چه‌پله‌ لێدانی

overdue/'əʊvə'dju:adj گه‌ژبوو- دواکه‌وتو

oven/'ʌvn/n

overestimate/'əʊvə'estimeɪt/v

over/'əʊvə(r)/adv ۱- له‌سه‌ر

۱- پیاوه‌نده‌دا ۲- پێوه‌ ده‌نی

له‌سه‌ره‌وه- له‌لای تر

۳- موپاله‌غه‌ ده‌کات

۲- له‌وئ ۳- پاشماوه‌

overflow/'əʊvə'fləʊ/v ۱- وه‌به‌ر شالابی

۴- زیاتره‌ له‌ ۵- له‌ سه‌راپا- هه‌موولاین

ده‌دا ۲- ئاو به‌رکه‌نار ده‌کوی

۶- چاریکی‌تر له‌بارایی‌یه‌وه

overgrown/'əʊvə'grəʊn/adj

۷- له‌سه‌ر/له‌باره‌ی

۱- به‌دارو روکه‌ی فه‌رامۆشکراو داپۆشراو

over/adj

۲- زیاد گه‌شه‌ کردو

۱- ته‌واوبوو

۲- زۆر- زیاد له‌ پێویست

overhang/'əʊvə'hæŋ/v

overall/'əʊvə'ɔ:l/adj هه‌مووی تیکرا

شۆرده‌پێته‌وه‌- ده‌کوی- دینه‌ خوارئ

overall/adv هه‌مه‌لاینه‌- هه‌مه‌مووی

overhaul/'əʊvə'hɔ:l/v

outburst

- ۱- دمرکوتنیکی / پەیدا بونیکی لەناکاو
- ۲- بەریابوون - تەقینەوه
- ۱- تەقینەوه outburst/'autbʊ:st/n
(لە قسان) ۲- بە پوودا شاخان
- ناپەسند outcast/'autkɑ:st/n
نەویستراو / دەرکراو
- باشترە لە outclass/'aut'klɑ:s/v
زال دەبێ
- بەرەم - ناکام outcome/'autkɑm/n
- هاوار - ئارمەزایی outcry/'autkraɪ/n
- کۆن - outdated/'aut'deɪtɪd/adj
بێ سوود - لەکارکەوتوو
- دەباتەوه لە - زال دەبێ outdo/'aut'du:v/v
- دەرەکی outdoor/'autdɔ:(r)/adj
- لە دەرەوه outdoors/'aut'dɔ:z/adv
- دەرەکی - دورر outer/'autə(r)/adj
لە مەلەبەند
- outermost/'autəməʊst/adj
دورترین خال
- ۱- کەلو پەل - outfit/'autfit/n
تاختە جلپەرگی رێک و پێک و شیاو
- ۲- کۆمپانیای - دەرگا outgoing/'autgəʊɪŋ/adj
۱- کۆمەڵایەتی - مەرفەزەست - کراوه
- ۲- دەست لەکار هەنگرتوو outgoings/'autgəʊɪŋz/n
خەرجیات - بژێوی
- گەشه دەکا outgrow/'aut'grəʊ/v
بۆیە جله کۆنەکانی بۆ تەنگ دەبێ
- دەرچوون - گەشت outing/'autɪŋ/n
- سەیرر outlandish/'aut'lændɪʃ/adj
ئاناسایی
- ۱- زیاتر outlast/'aut'lɑ:st/v
دەمیننیتەوه
- ۲- زیاتر بەرگە دەرگێ

238

outsized

- چەتە - تارانبار outlaw/'autlɔ:z/n
- یاساغ دەکا outlaw/v
- بری تیچو outlay/'autleɪ/n
- دەرچە outlet/'autlet/n
- پوخته outline/'autlaɪn/n
- پوخته دەکا outline/v
- لە هێ تر زۆر تر دەرژي outlive/'aut'lɪv/v
- ۱- دیمەن ۲- هەلوێست outlook/'autlʊk/n
- دوور / دور لە مەلەبەند outlying/'autlaɪɪŋ/adj
- کۆن - مۆدەئى outmoded/'aut'məʊdɪd/adj
نەماوه
- زۆرتر دەبێ لە - outnumber/'aut'nʌmbə(r)/v
نەخۆشی دەرەکی out-patient/'autpeɪʃnt/n
- ۱- ناکام output/'autpʊt/n
- ۲- دەرچو (لەکۆمپیوتەر)
- ۱- ئەتەك outrage/'autreɪdʒ/n
شەرمەزارییە بۆ مەرفەزەتی
- ۲- توپەیی توند / دەستدەریژی outrage/v
- توپەئى دەکا / دەستدەریژی دەکا outrageous/'aut'reɪdʒəs/adv
- ۱- پەرگەر - زێدە ۲- سەیر و ئاناسایی / رەوشت بەزێن
- ۱- بە راشکاوی outright/autrait/adv
پووبەررو ۲- یەكسەر - بەیەك جار
- تەراو پوون outright/aut'rait/adj
- بەرایى - دەستپێك outset/'autset/n
- پووی دەرەوه outside/'aut'saɪd/n
دەرەوهی بالەخانه
- بەزۆری - at the outside
- بەلایەتی هەرەزۆری
- دەرەکی - دەرەوه / دەرژي outside/'aut'saɪd/adj
- ۱- غەوارە outsider/'aut'saɪdə(r)/n
- ۲- کەسێ یان گیانەومەری کە چاوه‌پێ
- نەکرێ بباتەوه
- ئاناسایی - outsize/'autsaɪz/adj
فرە گەوره

organize

organize/'ɔ:gənaɪz/v ريك دهخا

organized/adj ريكخراو، ريك و پيك

organizer/'ɔ:gənaɪzə(r)/n ريكخمر

orient/'ɔ:riənt/n رۇژھەلات

oriental/'ɔ:ri'entl/adj رۇژھەلاتى

orientalism/'ɔ:ri'entəlɪzəm/n رۇژھەلاتناسى

orientalist/'ɔ:ri'entəlɪst/n رۇژھەلاتناس

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj خۇي دەگونجىنى / ئاراستە دەكا

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orientate/'ɔ:ri'entet/v خۇي رادىنى

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj ئاراستەكراو

orphan/v ھەتيو دەبى

orphanage/'ɔ:fənɪdʒ/n خانەي بى دايك و

orphanage/'ɔ:fənɪdʒ/n باوكان، ھەتيوگە - ھەتيوخانە

orthodox/'ɔ:θədɒks/n كۆن- داب و نەرتى

orthodox/'ɔ:θədɒks/n نەرسەدۇسكى - كۆنەپەرسى - راستپەوى

ostentatious/'ɒstən'teɪʃəs/adj ۱- سەرسامكەر ۲- فريودەر

ostentatious/'ɒstən'teɪʃəs/adj ۲- خۇھەلگىش

ostracise/'ɒstrəsaɪz/v بىتوهرى دەكا

ostracise/'ɒstrəsaɪz/v دەست بەردارى دەبى / لەگەلى قىسمناكەن

ostrich/'ɒstrɪtʃ/n نەعامە

ostrich/'ɒstrɪtʃ/n ئى تر، ئىدى

other/'ʌðə(r)/det بىجگە - بىجگە - بەشپەيەكى تر

other than بىجگە - بىجگە - بەشپەيەكى تر

in other words بىجگە - بىجگە - بەشپەيەكى تر

offer/'ɒtə(r)/n سەگى دەريا - رىوى دەريا

ouch/aʊtʃ/interj ناخ

ought to/'ɔ:t tu/modal واباشە - پىنىستە

ought to/'ɔ:t tu/modal واپاوەپى دەكرى

ought to/'ɔ:t tu/modal ئاونس - يەكەى كىشى نىنگىزى

ounce/aʊns/n ھى ئىمە

our/ɔ:(r), 'aʊə(r)/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron ھى ئىمە

opposed	236	organization
opposed/adj	رکابەر	oral/'ɔ:ɹəl/adj زارەکی
opposite/'ɒpəzɪt/adj - adv	بەرامبەر - پێچهوانە	پەيوەندی بە "دەم" ەو ەمە
opposite/adj	راستەوخۆ -	۱- پرتەقال
opposite/adj	بە لایەکی تر	۲- ڕەنگ پرتەقالي - پرتەقالي
opposite/n	پێچهوانە	۳- ئاوی پرتەقالي
opposite number/n	هاوشان -	وتاریژ
opposition/'ɒpə'zɪʃn/n	هاوتا - هاوکار	۱- مەدار ۲- پوگە ۳- بازن
opposition/n	رکابەری -	orbit/'ɔ:bit/n دەسپێشەو
opposition/n	ئۆپوزسیۆن	orbit/v
opposition/n	بەرەهلستی - بەرەهلست	orchard/'ɔ:tʃəd/n بیستان
oppress/'ɒpres/v	سەركوت دەكا -	ordeal/'ɔ:di:l/n ئازار - ئەشكەنجە
oppress/v	دەسكوت دەكا، دەچوسینێتەو	میحنەت
oppressed/adj	چەوساوە	۱- یەك لەدواى یەك -
oppression/'ɒpresʃn/n	چەوساندنەو	رێكخستن ۲- سیستەم
oppressive/'ɒpresɪv/adj	دژە ئازادی - سەركوتكەر	۳- فەرمان ۴- داوا
oppressor/'ɒpresə(r)/n	چەوسینەر - سەمكار	۱- لەكاركەوتو - ناشیرین
opt/opt/v	۱- ھەڵدەبژێری -	۲- كرێت - بێ ریز
opt/v	بەریار دەدا كە ..	order-form/n لیستەى داواكارى
opt/v	۲- بەپەسند دەزانن	order/v ۱- فەرمان دەكا
optical/'ɒptɪkəl/adj	۳- دەكشیتەو - پاشەكشی دەكا لە ..	۲- داواى خواردن دەكا
optical/adj	بینایی -	orderly/adj رێك و پێك -
optical/adj	پەيوەندی بە بینیتەو ەمە	جوان رەفتار - رەفتار كۆك
optical illusion/n	لەخشەبەر	orderly/n كارمەندى ئەخۆشخانە / سەرباز
optician/'ɒptɪʃn/n	پسپۆرى	ordinal/'ɔ:dɪnəl/n ژمارەيەك لە دوا يەكى وەك
optimism/'ɒptɪzəm/n	بینایی / پسپۆرى چاو	یەكەم، دووهم ..
optimist/'ɒptɪmɪst/n	گەشبینى	ordinary/'ɔ:dnəri/adj ئاسایی - ساكار
option/'ɒpʃn/n	گەشبین	ordinarily/'ɔ:dnəri/adv بەشێوەیەكی
optional/'ɒpʃənəl/adj	سەریەستی	گشتى
or/ɔ:(r)/conj	هەڵبژاردن / ئارەزوومەندى	ore/'ɔ:(r)/n كانزای خاڤ، فلز
or so	یان	organ/'ɔ:gən/n ئەندام
	نزیكەى	organ/n ئۆرگن (نامیری مۆسیقی)
		organist/'ɔ:gənɪst/n ئۆرگن ژەن
		organic/'ɔ:gənɪk/adj ۱- ئەندامی -
		organism/'ɔ:gənɪzəm/n ئۆرگانیی ۲- زیندوویی (ماددەى زیندووی)
		organization/'ɔ:gənə'zeɪʃn/n بونەومرئەكى زیندوو / رووك و گیانەومر
		ریكخراو / رێكخستن

off-peak	234	one-sided
دەكاتەرە	the old/n	پىرەكان - بەسلا چوھكان
خۇي ئىزىكار دەكا	old age/n	پىرىتى
off-peak/pf 'pi:k/adj	old age pension/n	موچەي خانەنشىنى
بە سود	old fashioned/adj	مۇدەي كۇن
بۇ كاتى ئاساسى	the Old Testament/n	پەيمانى كۇن (تەورات)
off-putting/pf putɪŋ/adj	olive/'ɒlɪv/n	زەيتون
دەل - يىزدان	olive green	لە ئىوان كەسك و زەرد
offset/'ɒfset/v	1- بۇي دەبىزىتەرە	2- بەرامبەر دەكا
offset/'ɒfset/n	Olympic/'ɒlɪmpɪk/adj	ئۆلۇمپى
ئۇسلىتى	the Olympic Games/n	ياريەكانى
offshore/pf 'ʃɔ:(r)/adj	ئۆلۇمپى	1- پىناو
ئىك دەريا -	ombudsman/'ɒmbudzmən/n	2- ئۆيىنەر
ئىك كەنار - رەخى دەريا	omelette/'ɒmlət/n	هېلىكە قاورمە
offside/pf 'saɪd/adj	omen/'əʊmən/n	1- فال 2- شووم
ئۇفسايد	ominous/'ɒmɪnəs/adj	شوم ترسىنەر، شووم هېن
offside/adj	omission/'ɒmɪʃn/n	1- سىرىنەرە لاپىردن - كىرتاندن 2- قەرامۇشكىردن
لاي راست	omit/'ɒmɪt/v	1- دەسپىتەرە 2- قەرامۇش دەكا
offspring/'ɒfsprɪŋ/n	on/ɒn/prep	لەسەر
ودچە/نەرە	on and on	بىن وەستان/بىن وچان
off-white/pf 'waɪt/n - adj	from now on	لە ئىستە بەولارە
1- سىپى بەرەرە زەردى	once/waʊns/adv	يەك جار - جارنىك
2- تەلە سىپى نا	all at once	لەھەمان كاتدا/لەناكار
often/'ɒfn, 'ɒftən/adv	once again	جارنىكى تر
بە زۇدى	once upon a time	ھەبۇو نەبۇو/ جارى لەجاران
ogre/'əʊɡə(r)/n	one/waʊn/n	يەك - كەسى - ئەو كەسە
دېو - تۆقىنەر	one/pron	مىزۇ
oh/əʊ/interj	oneself/waʊn'self/pron	خۇي - بە خۇي
ئاھ	all by oneself	1- بەتەنيا - بى يارمەتى
oil/ɔɪl/n	one-off/waʊn'ɒf/n - adj	بىن ھاوتا، بىن وئىنە
نەوت - نەفت - زەيىت	one-sided/waʊn'saɪdɪd/adj	
oil/v		
چەور دەكا		
oilily/'ɔɪli/adj		
چەور - چەوركارا		
oilfield/'ɔɪlfɪld/n		
كىلىگەي نەوت		
oil-painting/'ɔɪlpeɪntɪŋ/n		
وئىنەي زەيىتى		
oil-slick/n		
1- بەنەوت پىس		
بۇو (وھ دەريا) 2- بەزەيت پىس بۇو		
oil-well/'ɔɪlwel/n		
بىرى نەوت		
ointment/'ɔɪntmənt/n		
مەرھەم		
okay/'əʊ'keɪ/: OK/adj - adv		
باشە - ئۆكەي - بەلى		
old/əʊld/adj		
1- بەسلا چوھ		
2- كۇن - بەكارھاتور		
3- پىشوو - رابردو		
4- كۇن: زەمەنىكى دور		

odds and ends کۆمەلە شەئى جىزىراچۇر
شەئى بچوۋىكى كەم بەھا

ode/əʊd/n شەئىرى گۇرانى

odometer/n پىئومەرى ماۋەى دىيار

odour/əʊdə(r)/n بۇن (بۇنى ناخۇش)

odourless/əʊdələs/adj بى-بۇن/بۇن بىر

of/bv/prep ئامرازى زىئەكردن

ئامرازى پىئەۋە بەستەنەۋەىدوۋ ناۋ

off/bf/adv ۱- لە - دور لە

۲- لەگەن ھەندى ھەمان بە واتى

(دادەكەنى) دى

۳- لە دورى - لە ماۋەى

۴- كۆۋاۋە - دامركاۋە - مۇلەت

۶- ھەلۋەشاۋە - داشكاندن

۸- ھەرزاتى - ناخۇا

۹- بەكارناھىنى

the off/bf dei/n دەسپىئە

off and on پىچىر پىچىر

well off/adj ھەببۇ - زەنكىن

badly off/adj نەدار - ھەزار

off/adj ۱- تىكىچۇ ۲- خراپىۋو

۳- سارد

off chance/adj شەيمانەىكى كەم

offal/bfl/n ۱- لە پاشماۋەى كۆۋار/

سەرىپراۋ - دلۋ جەرگۈ گورچىلە

۲- پاشماۋە

off-day/bf dei/n رۆژى شووم

offence/ə'fens/n ۱- تاۋان

۲- سەرىپىچى كەندى ياسا

۳- بىياز كەندى ۴- ئەتك كەندى

offend/ə'fend/v ۱- سەرىپىچى دەكا

۲- توپەى دەكا

۳- ھەستى بىرىندار دەكا

۴- تاۋان دەكا - گوناھ دەكا

offender/ə'fendə(r)/n تاۋانبار -

گوناھبار - خراپكار

offensive/ə'fensiv/adj

offensive/n ھەزىش، ھەلمەت

take the offensive دەست پىئەشخەرى دەكا

le ھەزىش كەندى

offensively/adv بە شەئەۋەىكى بىر-بىزانە

offer/bfə(r)/v ۱- پىئەشكەش دەكا

۲- دەست پىئەشخەرى دەكا لە يارمەتى دان

۳- دەبەخشى ۴- تەرخى دەلى

offer/n ۱- پىئەشكەش كەندى ۲- داشكاندن

on offer ۱- ھەبە

۲- بۇ قۇشتىن بەتەرخى ھەرزاتى

offering/bfəriŋ/n ۱- شەئى دراۋ

۲- پىئەشكەش كراۋ

offhand/bf'hænd/adj زارەكى، سەرىپىنى

offhand/adv دەست بەجى

offhandedly/adv بى- گۇندانە بەر

office/bfis/n ۱- نوۋسىنكە

۲- داپەرەى مەرى

۳- دەستە ۴- پاىە

officer/bfisə(r)/n ۱- ئەفسەر

۲- فەرمانبەرى رەسمى

كارمەندى رەسمى - ئەفسەرى پۇلىسى

official/ə'fiʃl/adj ۱- رەسمى

۲- ھكۈمى ۳- ئاشكرا

official/n فەرمانبەر فەرمانبەرى مەرى

officialdom/ə'fiʃldəm/n فەرمانبەرانى

دەۋلەت

officially/adv بە شەئەۋەىكى رەسمى

بە شەئەۋەىكى ئاشكرا

officious/ə'fiʃəs/adj ۱- ئامۇڭگار/

ئامادەبە بۇ ئامۇڭگارى ۲- خۇ ھەلقۇرتىنەر

offing/bfɪŋ/n نەزىك

in the offing ھەركە دەكەۋى، نەزىكە

offload/bf'ləʊd/v لە كۆل خۇى

تنبینی دهکا ۲- لهسەر دهووی	occupant/'ɒkjəpənt/n
۲- پیگیری به یاسادهکا	نیشته جی-
چاودیز- observer/'ɒb'zɜ:və(r)/n	دانیشتنوی/تیا دانیشتنو
وهك چاودیز	occupation/'ɒkjupə'ʃən/n
مهقلی داگیر دهکا obsess/'ɒb'ses/v	۱- تیا دانیشتن ۲- پیشه ۳- داگیر کردن
دهست بهسەر پیری دانمگری/ نیگمران دهبی	occupational/'ɒkjupə'ʃənl/adj
obsolete/'ɒbsəli:t, 'ɒbsə'li:t/adj	پیشهی
چی دی بهکار نایهت	occupier/'ɒkjupə(r)/n
زهمهنی بهسەرچوه/ چۆن	تیا دانیشتنوه-
ناستهنگ- obstacle/'ɒbstəkl/n	داگیرکەر
بهریهست، لهمپەر- ریگر- کۆسپ	occupy/'ɒkjupaɪ/v
obstetrician/'ɒbstə'triʃn/n	۱- دهووی له
دکتوری مندالبیرون	۲- داگیر دهکا ۳- داگیر دهکا- دهگری
لاسهار- رۆژ obstinate/'ɒbstɪnət/adj	۴- پردهکاتهوه
لاسهاری- obstinacy/'ɒbstɪnəsi/n	۱- گیراو ۲- مژۆل
رۆژی	۳- داگیرکراو
ناستهنگی obstruct/'ɒb'strakt/v	۱- پردهدا ۲- ههیه
له بهردهم دانهی	۲- بهییری دادی
ریی لینهگری	occurrence/'ɒ'kərəns/n
obstruction/'ɒb'strækʃn/n	پودا/ههنگهوتن
بهریهست- لهمپەر	ocean/'əʊʃn/n
obstructive/'ɒb'straktɪv/adj	نۆقیانوس
ریگر- نههیل	o'clock/'ɒ'klɒk/n - adv
بهدهست دینی	کاتژمیر- له کاتژمیر
دهگری بهدهست	octagon/'ɒktəgən/n
بهینری- ههیه	ههشت پالو- ههشتلایی
پوون- ناشکرا obvious/'ɒbvɪəs/adj	ههشتلا octagonal/'ɒk'tægənl/adj
بهشینوهیهکی obviously/adv	کۆمهلهی ههشت octave/'ɒktɪv/n
پوون و ناشکرا	نۆکتهی موسیقی که موسیقای
بهلگه نهویسته	رۆژئاوایی له سەر دامهزراوه
۱- بۆنه ۲- دهرفت occasion/'ə'keɪʃn/n	October/'ɒk'təʊbə(r)/n
۲- پروداویکی تایبهت	تشرینی یهکهم
۴- ریو رهسمی تایبهت	octopus/'ɒktəpəs/n
ههندی جار on occasion/adv	ههختهههوت- ههشت پی
جار جار occasional/'ə'keɪʃənl/adj	سهیر- ئاناسایی
جادووی- occult/'ɒkʌlt/adj	odd/'ɒd/adj
نستهیژمهاسی- فلهکهیهت/نادیار/شاراوه	۱- تاک- کهت: کهته پیلو
	۲- بهرماوه- زیت- ناریک
	oddly/adv
	بهشینوهیهکی سهیر
	odd jobs/n
	کاری بچوکی جۆراو جۆر
	oddity/'ɒdɪti/n
	۱- سهیرو سهمهیهی
	۲- ئاناسایی
	oddment/'ɒdmənt/n
	بهرماوه
	odds/'ɒdz/n
	شیمانه- گریمان- جیاوازی
	against all the odds
	دری ههمووشته
	چاوه ریگرکراوهکان

تنبینی دهکا ۲- لهسەر دهووی	occupant/'ɒkjəpənt/n
۲- پیگیری به یاسادهکا	نیشته جی-
چاودیز- observer/'ɒb'zɜ:və(r)/n	دانیشتنوی/تیا دانیشتنو
وهك چاودیز	occupation/'ɒkjupə'ʃən/n
مهقلی داگیر دهکا obsess/'ɒb'ses/v	۱- تیا دانیشتن ۲- پیشه ۳- داگیر کردن
دهست بهسەر پیری دانمگری/ نیگمران دهبی	occupational/'ɒkjupə'ʃənl/adj
obsolete/'ɒbsəli:t, 'ɒbsə'li:t/adj	پیشهی
چی دی بهکار نایهت	occupier/'ɒkjupə(r)/n
زهمهنی بهسەرچوه/ چۆن	تیا دانیشتنوه-
ناستهنگ- obstacle/'ɒbstəkl/n	داگیرکەر
بهریهست، لهمپەر- ریگر- کۆسپ	occupy/'ɒkjupaɪ/v
obstetrician/'ɒbstə'triʃn/n	۱- دهووی له
دکتوری مندالبیرون	۲- داگیر دهکا ۳- داگیر دهکا- دهگری
لاسهار- رۆژ obstinate/'ɒbstɪnət/adj	۴- پردهکاتهوه
لاسهاری- obstinacy/'ɒbstɪnəsi/n	۱- گیراو ۲- مژۆل
رۆژی	۳- داگیرکراو
ناستهنگی obstruct/'ɒb'strakt/v	۱- پردهدا ۲- ههیه
له بهردهم دانهی	۲- بهییری دادی
ریی لینهگری	occurrence/'ɒ'kərəns/n
obstruction/'ɒb'strækʃn/n	پودا/ههنگهوتن
بهریهست- لهمپەر	ocean/'əʊʃn/n
obstructive/'ɒb'straktɪv/adj	نۆقیانوس
ریگر- نههیل	o'clock/'ɒ'klɒk/n - adv
بهدهست دینی	کاتژمیر- له کاتژمیر
دهگری بهدهست	octagon/'ɒktəgən/n
بهینری- ههیه	ههشت پالو- ههشتلایی
پوون- ناشکرا obvious/'ɒbvɪəs/adj	ههشتلا octagonal/'ɒk'tægənl/adj
بهشینوهیهکی obviously/adv	کۆمهلهی ههشت octave/'ɒktɪv/n
پوون و ناشکرا	نۆکتهی موسیقی که موسیقای
بهلگه نهویسته	رۆژئاوایی له سەر دامهزراوه
۱- بۆنه ۲- دهرفت occasion/'ə'keɪʃn/n	October/'ɒk'təʊbə(r)/n
۲- پروداویکی تایبهت	تشرینی یهکهم
۴- ریو رهسمی تایبهت	octopus/'ɒktəpəs/n
ههندی جار on occasion/adv	ههختهههوت- ههشت پی
جار جار occasional/'ə'keɪʃənl/adj	سهیر- ئاناسایی
جادووی- occult/'ɒkʌlt/adj	odd/'ɒd/adj
نستهیژمهاسی- فلهکهیهت/نادیار/شاراوه	۱- تاک- کهت: کهته پیلو
	۲- بهرماوه- زیت- ناریک
	oddly/adv
	بهشینوهیهکی سهیر
	odd jobs/n
	کاری بچوکی جۆراو جۆر
	oddity/'ɒdɪti/n
	۱- سهیرو سهمهیهی
	۲- ئاناسایی
	oddment/'ɒdmənt/n
	بهرماوه
	odds/'ɒdz/n
	شیمانه- گریمان- جیاوازی
	against all the odds
	دری ههمووشته
	چاوه ریگرکراوهکان

Oo

O-o/əʊ/	پیتی پازدهم له نهلفای
o/n	ئینگلیزی
o oh	سفر
oak/əʊk/n	ناه
oar/ɔ:(r)/n	دار بهرو- داری بهرو
oasis/əʊ'eɪsɪs/n	سمول
oath/əʊθ/n	میزگی بیابان
oats/əʊts/n	سویند- نهفرین/جوین
obedient/ə'bi:diənt/adj	گان/ خالیک
obedience/ə'bi:diəns/n	گوئ رایبل
obey/ə'beɪ/v	گوئ رایبل- گوئ رایبل دهی
obituary/ə'bitʃuəri/n	گوئ رایبل دهی
	۱- لاواندهوه، شیوم
	۲- وتاریکه لهرزنامه لهبارهی
	ژیانی مردوو بلودهکریتوه
object/'ɒbdʒɪkt/n	۱- شتی
	بهرجسته ۲- ژئدر
	۳- نامانج ۴- بهرکار (له ریزمان)
object/əb'dʒekt/n	۱- قایل نابی
	لهسر ۲- بهرهآستی دهکا
objector/əb'dʒektə(r)/n	بهرهآستکر
objection/əb'dʒekʃn/n	بهرهآستی
objectionable/əb'dʒekʃənəbl/adj	بهرهآستکی
	۱- زور ناخوش ۲- نهویستراو
objective/əb'dʒektɪv/adj	۱- بابتهی ۲- بی لایه
objective/n	مه بهست
objectively/əb'dʒektɪvli/adv	بهشیوههکی بابتهیانه
objectivity/ɒbdʒek'tɪvəti/n	بابتهی/ بی لایه
objective/əb'dʒektɪv/n	نامانج

obligation/ˌɒblɪ'geɪʃn/n

	۱- ناچارکردن
	۲- نهک
obligatory/ə'blɪgətəri/adj	پنیوست
	زوره ملی
oblige/ə'blɪdʒ/v	۱- ناچار دهکا
	۲- یارمهتی دهکا ۳- بهمانای دی
obliged/adj	سوپاسگوزار
obliging/ə'blɪdʒɪŋ/adj	خرمه تگوزار
	یارمهتی دهر
obliterate/ə'blɪtəreɪt/v	۱- لهنیو دهبا
	۲- قه لاچو دهکا ۳- بنی پی دینی
oblivion/ə'blɪvɪən/n	له بیر کردن
	غوفلهت- لهبیرکراو
oblivious/ə'blɪvɪəs/adj	بی ناکا
oblong/'ɒblɒŋ/n	لاکیشه
obnoxious/əb'noʊks/adj	قیزهون
	دزیو- بیزار/دلگیر
oboe/'əʊbəʊ/n	لامیزی موسیقا- وهک نای
obscene/əb'si:n/adj	پیس- چه پهل- بی پوو
obscenity/əb'senəti/n	بی پوی- پیسی- چه پهنی
obscure/əb'skjʊə(r)/adj	نادیار- شاروه- لیل- دژوار
obscure/v	۱- دهشاریتوه
	۲- دژواری دهکا
	۳- تنگهیشتنی گران دهکا
obscurity/əb'skjʊərəti/n	شاروهیی- ناپوونی
observance/əb'zɜ:vəns/n	گوئ رایبل- پهپهوی کردن، پیگیری کردن
observant/əb'zɜ:vənt/adj	به دیقت
observation/ˌɒbzə'veɪʃn/n	۱- چاودیری
	۲- تیبینی ۳- لیدوان
observatory/əb'zɜ:vətri/n	روانکه
observe/əb'zɜ:v/v	۱- بهوردی

nurture	230	NZ
nurture/n	مەشق / راھىنان	nutritious/nju'trɪʃəs/adj بە خۇراك
nut/nat/n	۱- گۈيۈن، گۈيۈز	nuzzle/'nʌzl/v بە كەپ دەخۇرۇنى
	۲- سەقۇلمە - سەرەبۇرى	لووت دەخۇرۇنى
	۳- كەسىنكى گەمىزە يان شىت	nylon/nailon/n نايلون
do your nut	زۆر توپە دەپى	nymph/nɪmf/n گياۋى سىرۇشت لە
nutty/'nʌti/adj	۱- تام گۈيۈز	ئافرىقى گەنج / پەرى دەريا
	۲- گەمىزە - گەلخۇ - شىت، تام گۈيۈ	nymphet/nɪmfet/ كچۇلەي سەرنج راکىش
nutcrackers/'nʌtkrækəz/n	گۈيۈز	nympho/n سۇزاشى / شەيداي سىنكس
	شكىن	Nyx/n نىكس: خۇداۋەندى شەۋ لە ئەفسانەي
nutshell/'nʌtʃel/n	بەرگى گۈيۈز -	يۇناندا
	پەلگى گۈيۈز - تۈيۈكلە گۈيۈز	NZ: New Zealand نىوزلاندا
in a nutshell/adv	بە كورتى	
nutmeg/'nʌtmeg/n	گۈيۈزى بۇندار	
nutrition/nju'trɪʃn/n	خۇراك / خۇراك	
	پىدان	

November/nəʊ'vembə(r)/n

تشرینی دوهم

novice/nɒvɪs/n

کەسیکی تازه

بێ ئەزموون

تازه دەست پیکردوو، ساویلکە

now/naʊ/adv

ئێستا

nowadays/'naʊədəɪz/adv

لەم ڕۆژاتە - ئێستا / لەم سەردەمەدا

nowhere/'nəʊweə(r)/indef, adv

هیچ شوێنی

noxious/'nɒksjəs/adj

۱- زیانبەخش

۲- پیس ۲- ژەهراوی

nozzle/'nɒzl/n

بەلۆعە - عەنەن - دەمەك

nuance/'nju:ɑ:ns/n

جیاوازیکی بچووک

لە واتا، دەنگ

nuclear/'nju:kliə(r)/adj

ئەتۆمی -

ئاوەکی

nuclear disarmament/n

دامالینی

چەکی ئاوەکی

nuclear-free/adj

بێ چەکی ئاوەکی

nuclear-reactor/n

کارگەیی

چەکی ئاوەکی

nucleus/'nju:kliəs/n

۱- ئاووک-کروک

۲- چەق - مەلبەند

nude/nju:d/adj

پووت

nude/n

وێنەیی پووت

in the nude

بێ جەل - پووت

nudist/'nju:dist/n

لایەنگیری

دیاردەیی پووتی

nudity/'nju:di:ti/n

دیاردەیی پووتی

بێ جەل لەبەرپوون

nudge/nʌdʒ/v

ئانیشتکی لێدەدا

بە ئانیشتکی پانی پێوه دەن

nuisance/'nju:sns/n

چارەسەر

null/nʌl/adj

پووج

null and void

لەرووی یاساییوە ئارەوا -

هەلەشاو

numb/nʌm/adj

بێ ھەست، سڤ - بێ ھۆش

numb/v

بێ ھۆش دەبێ - تەخدیر دەبێ

numbness/'nʌmbənəs/n

سڤ بوون، بێ

ھەست بوون

number/'nʌmbə(r)/n

ژمارە / ژمارەنووس

گۆزانی یان ھەلپەڕکی / سەما

any number of

ژمارەییکی زۆر

number/v

ژمارەیی یۆ دادەنێ -

ژمارەیی دەگاتە

numberless/'nʌmbələs/adj

لەژمارە

نەھاوۆ

number-plate/n

ژمارەیی نۆتۆمبیل

numeral/'nju:mərəl/n

ھێمایەك یان

رەمژێك كە چەندێتی دەنۆنێ / ژمارەیی رۆمانی

numerate/'nju:mərəɪt/adj

شارەزایی

لە ماتەماتیک ھەبە

numerical/'nju:merɪkl/adj

ژمارەیی

numerous/'nju:mərəs/adj

ژمارەییکی زۆر

nun/nʌn/n

۱- پەرستار

۲- قەیرە ۲- واز لە دنیا ھێناو

nurse/nɜ:s/n

نەخۆشەوان - برین پێچ

nurse/v

۱- چاودێری نەخۆش دەکا

۲- تیماری دەکا ۲- لە نامیزێ دەگێرێ

خۆی زۆر پێ مژۆل دەکا

nursing/'nɜ:siŋ/n

پیشەیی نەخۆشەوانی

nursing home/n

خانەیی بەسالاچووان

nursery/'nɜ:səri/n

۱- دایەنگا

خانەیی چاودێری کردنی منداڵان

۲- شتەلگا: نەماگا - شوێنی

فرۆشتنی نەمام و شتەل

nursery rhyme/n

سەروێ منداڵان

nursery school/n

قوتابخانەیی منداڵانی

تەمەن ۲- ۵

nose

- برمو خوار دهچن / دهنيشي
 nose/nəʊz/v لهسهرخو برمو پيشهوه
 دهچن
 nose about/around بهدواي
 هوال دهگري
 nose/nəʊzɪ/adj خو تن هلقورتينهر
 نارهنوي زانيني شت دهكا
 nostalgia/nɒ'stældʒə/n نوستالژيا:
 خولياي گهرانهوه بۇ رابردو
 nostalgic/nɒ'stældʒɪk/adj هست
 به گهرانهوه بۇ رابردو كردن
 nostril/'nɒstrəl/n كونه كهپو-
 كونه لووت
 not/not/adv نهو- نهخير
 notable/'nəʊtəbl/adj شاين- ديار-
 بهرچاو
 notably/'nəʊtəbli/adv بهشيويهكي
 تاييهت/ نهخاسمه
 notary public/n دادنوس
 notch/notʃ/n پارچهيهكي بچوك له
 شيوهي پيتي
 ناست- پله
 notch/v ۱- سرهكوتن بهدهست دينن
 ۲- گول دهكا
 note/nəʊt/n ۱- نامهيهكي كورت
 ۲- تيبيني ۳- پراوين
 ۴- ليدوان ۵- پارهي كاغذ
 ۶- ناواز ۷- نوت
 ۸- هيماي موسيقي- نوت
 notebook/'nəʊtbʊk/n تيبيني نامه
 notepad/'nəʊtpæd/n پهپاري تيبيني
 notepaper/'nəʊtpeɪpə(r)/n كاغذي
 نامه

note/v

noted/'nəʊtɪd/adj

بناويانگ- ديار

note worthy/adj

شايهني باسه- گرنگه

nothing/'nʌθɪŋ/pron

هيچ نهو- چ نا- هيچ

for nothing

بهلاش- له خورا- بي سود

notice/'nəʊtɪs/n

ئاگاداري-

راگه ياندن/ئاگادار كردهوه

noticeable/'nəʊtɪsəbl/adj

ديار- بهرچاو

noticeably/adv

بهشيويهكي بهرچاو

notice-board/n

تابلوي ئاگاداريهكان

notify/'nəʊtɪfaɪ/v

پني بلي/هموالهكي

پي دهلي، ئاگاداري دهكاتهوه

notification/'nəʊtɪfɪ'keɪʃn/n

وريا كردهوه- پي گوتن

notion/'nəʊʃn/n

بيروكه

notional/'nəʊʃənl/adj

تيوري-

نهنديشهيهي- وههمي

notoriety/'nəʊtə'reɪti/n

ناويانگ زياوي/

ناسراو به شتي خراپ

notorious/'nəʊ'tɔ:riəs/adj

ناويانگ زراو

not withstanding/pron

سهرهپاي نهوه

notwithstanding/adv

ههرچوني بي

nought/'nɔ:t/n

سفر

noun/naʊn/n

ناو (له رومان)

nourish/'na:ɪʃ/v

۱- خواردني دهداثي/

دهر خواردي دهدا

۲- دهرهفتي دهدا گهشه بكا

nourishment/'na:ɪʃmənt/n

خوراك-

خواردني پيويست

novel/'nɒvl/n

رمان

novelist/'nɒvəlɪst/n

رماننوس

novel/adj

نويو جيا

novelty/'nɒvlti/n

نوئتي و جياي-

شتيكي نوي/ شتيكي نانا سايي

شتي بچوك وهمران وهك شتيوازي دهروشري

nondescript/nɒndɪskrɪpt/adj

ئاساسى - رەمەكى

none/nʌn/pron

ھىچ كەس نا -

ھىچ شىئە نا

none/adv

ھەرگىز

nonetheless/adj

ھەرچۇنى بى -

وئىزاي ئەمەش

non-existent/nɒn ɪg'zɪstənt/adj

بوونى نىيە

non fiction/nɒn 'fɪkʃn/n

ھەقىقىي -

ئەك خەيالى

nonplussed/n

سەرسام /

سەرلىشىۋات، ئىتتىكچو

nonsense/'nɒnsɛns/n

قەسە قۇر /

رەفتارى پوچ - ئاشىرىن

nonsensical/nɒn'sensɪkl/adj

ئاقاقول - گەمە - گىل

non-smoker/nɒn 'sməʊkə(r)/n

كەسكىنى جگەرە نەكىش

non-smoking/nɒn 'sməʊkɪŋ/adj

(شۈيۈن) بۇ جگەرە نەكىشەكان

non-starter/nɒn 'stɑ:tə(r)/n

پىرۇئەيەكى ئاسەركەتو / پىشۋەخت دۇپراو

nonstick/nɒn 'stɪk/adj

بى - چىك -

ئەگر

non-stop/nɒn 'stɒp/adj

بى - وچان -

بى - وەستان

non-violence/nɒn 'vaɪələns/n

بى توندوتىزى بەكارھىنان - نەرمەھى

non-violent/nɒn 'vaɪələnt/adj

نەرمىيار - نەرمەھى، باۋەپى بە بەكارھىنانى

توندوتىزى نىيە

noodle/'nu:dl/n

رشتە - ھەرشتە

nook/nʊk/n

كۆشەيەكى ھىيەن وەنەيا لە

باخچەيەك / قوڭىن

noon/nu:n/n

نىۋەز - نىۋەز - ۋەختى فراڭىن

noose/nu:s/n

گىرىنى كۆتاتىسى گورىس - كىندى

گىرىنى گورىسى سىندارە

nor, not, neither

لە پاش پستەي

نەرى بەكارى بە واتاي نە ... ۋە نە ...

norm/nɔ:m/n

ھاۋكىشە / رىسا

normal/'nɔ:ml/n

رەقتارى ئاساسى - باۋ -

دائى باۋ

normal/adj

ئاساسى - چارەپىكار

normality/nɔ:'mælti/n

رەۋشتى ئاساسى -

سروشت

normalize/'nɔ:məlaɪz/v

ئاساسى دەكتەرە - ۋەك جارانى لىدەكتەرە

normally/adv

بەشىۋەيەكى ئاساسى

north/nɔ:θ/n

باکور - باکورى ۋلات

north/adj

باکورى

north/adv

بەرەۋ باکور

northerly/'nɔ:ðəli/adj

باکورى - شەمال -

باي شەمال

northward/'nɔ:θwəd/adv

بەرەۋ باکور

north bound/adj

بەرەۋ باکور چوون

north east/n

باکورى رۇۋەلات

north east ward/adv

بەرەۋ

باکورى رۇۋەلات

the north pole/n

جەمسەرى باکور

north west/n

باکورى رۇۋ ئاۋا

northern/'nɔ:ðən/n

باکورى

northerner/'nɔ:ðənə(r)/n

كەسكىنى

باکورى ۋلات

nose/nəʊz/n

لووت - كەپو / بەشى

پىشەمە - لىموز

nosed/nəʊzd/adj

كەپو سۇز -

كەپو قىت

nosebleed/'nəʊzbli:d/n

خوڭىن لەكەپو

ھاتن

كاتى خوڭىن لەكەپو ھاتن

nosedive/'nəʊzdaɪv/v

لە پېر و خىرا

nightly	226	nonconformist
nightly/'naɪtli/adj	شەوانە -	هیچ کەسێ نا
	هەموو شەوی	خانەدانی
nightclub/'naɪtklʌb/n	یانە ی شەوانە	چینی خانەدان - خۆپێداوەکان
nightdress/'naɪtdres/n	جلی نووسن	پاک - دڵسۆز -
night life/n	ژیانی شەوانە - قەچەخانە	خانەدان - لە خۆپێداوەکان
night school/n	قوتابخانەی شەوانە	۱- خانەدانانە
	قوتابخانەی شەوی	۲- مەردانە پیاوانە
night watchman/n	پاساوانی شەوانە	nobody/'nəʊbədi/pron
	جەمسەس	کەس نا
nightingale/'naɪtɪŋɡeɪl/n	عەندەلیب	no body/n
	بیلی	کەسیکی ناگرتک
nightmare/'naɪtmɛə(r)/n	دێوێ زەمە	nocturnal/'nɒktʃʊnl/adj
	خەوی ناخۆش - ترسێنەر	بە شەو - واکا، ھۆشیار - بەتاگ بەشەو
nil/nɪl/n	سفر - هیچ نا	nod/nɒd/v
nimble/'nɪmbl/adj	سووکەلە - بزێو	سەری خۆی بڵند و ئەوی دەکا
nimbly/'nɪmbli/adv	۱- لەسەر خۆ	ھێمايە بۆ ئەوەی بێی بەلێ
	۲- ئازدارانە	nod/n
nine/'naɪn/n	نۆ	بەسەر ووتن بەلێ
ninth/'naɪnθ/n - adj	نۆیەم	noise/'nɔɪz/n
nineteen/'naɪn'ti:n/n	نۆزدە	ژاوە ژاوە/دەنگە دەنگ
nineteenth/'naɪn'ti:nθ/n - adj	نۆزدەھەم	noiseless/'nɔɪzləs/adj
		بێ دەنگ
ninety/'naɪnti/n	نۆھەد - نۆزدە	noiselessly/adv
nip/'nɪp/v	گەزە ی ئی دەدا - لەقە ی دەدا	noisy/'nɔɪzi/adj
nipple/'nɪpl/n	سەر گۆی مەمک	بەژاوە ژاوە - بەدەنگە دەنگ
	(پیاو و ژن)	nomad/'nəʊmæd/n
nit/'nɪt/n	۱- ھێلکە ی ئەسپین	کۆچەری
	۲- کەسیکی گەژە - ھێج و پووج	nomadic/'nəʊ'mædɪk/adj
nit-picking/n - adj	مشقوڕم لەسەر	ناری - رەمزی
	شتی پوچ و ئایەخ	nominal/'nɒmɪnl/adj
nitrogen/'naɪtrədʒən/n	نیتروژین	نرخیکی ژۆر کەم
nitty-gritty/'nɪtɪ 'ɡrɪtɪ/n	شتە سەرەکیەکان / شتە گرنگەکان	nominate/'nɒmɪneɪt/v
no/'nəʊ/dɒt	نا - نابین	دەپالێوی -
no man's land/n	ناوچەی دامێلراو /	دەپالێوی / ناو دەنی
	لەچەک	nomination/'nɒmɪ'neɪʃn/n
	ناوچەی نیوان دوو ھیزی بەشەپ ھاتوو	پالۆتن -
		دامەزراندن
		nominee/'nɒmɪ'ni: /n
		پالێوراو - دیارکراو
		non-aligned/'nɒn ə'laɪnd/adj
		(دەولەتی) بێ لایەن
		non-chalet/'nɒnʃələnt/adj
		بێ گێژل - ھێمن وەک بائێ ھێج نەبوو
		non-committal/'nɒnkə'mɪtl/adj
		وەلامێکی ئاراستەخۆ، بێ لایەن
		nonconformist/'nɒnkən'fɔ:mɪst/n
		مۆقیکی رەفتارجیا لە کۆمەڵەکی.
		nonconformist/adj
		جێبەجێ
		ھەلگەراوە/بێ لایەن

net	225	night
net/net/n	تۆپ	newsagent/'nju:zeɪdʒənt/n
net/v	بەتۆپ راۋدەكا	رۇژنامە قىزۇش / بىرىكارى رۇژنامە قىزۇش
net ball/n	جۇرە يارىيەكە لە	newscaster/'nju:zkɑ:stə(r)/n
	ياري سەبەتە دەچى	بىزىمى دەنگوباس
net/n	رېك- دروست	newspaper/'nju:zpeɪpə(r)/n
net/v	قازانچ دەكا /	رۇژنامە -
	بەدەستى دەكەيۈ ۈك قازانچ	دەزگاي رۇژنامەگەرى
netting/'netɪŋ/n	تۆپىن، كىردارى	next/nekst/adj
	دروستكىردنى تۆپ	ئەوى دى- داھاتو
network/'netwɜ:k/n	تۆپى ھىل و	next door/adj
	تۆرى گواستىنەو	ھاروسى- جىران /
	تۆرى تەلەفون و رادىو	دەرگا بەدەرگا
neurosis/'njuə'reʊsɪs/n	گەشكە، فى	next of kin/n
neurotic/'njuə'rɒtɪk/adj	تووش بويىيە	next to/prop
	تەخۇشى دەمار، فى / زياد لە پىئورىست	لە تەنىشت
	نىگەران	next/adv
neuter/'nju:tə(r)/n	بىن لايەن (لە رۇژمان)	nib/nɪb/n
	(نە مى و نە نىز)	نوبكى قەلەم پەندان
neuter/v	دەمىخەستىنى	nibble/'nɪbl/v
neutral/'nju:trəl/adj	بىن لايەن	nibble/nɪbl/v
neutrality/'nju:træləti/n	بىن لايەنى	nibble/n
neutralize/'nju:trælaɪz/v	۱- ھەلدەۋەشتىنەتەو	nice/nɑ:ɪs/adj
	۲- كارىگەرى ناھىلى	خۇش- يەتام- باش /
never/'nevə(r)/adv	ھەرگىز- قەت	بە ھەقلىنى
nevertheless/'nevəðə'les/adv	لەگەل ئەۋەشدا	niche/'ni:tʃ/n
	ئەيى ئەۋەشدا	۱- دەلاقە- ۲- كارى شىياو بۇ مەۋە
new/'nju:/adj	ئەيى- نو - جيا	nick/nɪk/n
newness/'nju:nəs/n	ئەيىتى	in the nick of time
newcomer/'nju:kʌmə(r)/n	تازە ھاتو	لە كاتى خۇيدا
	تازە ھاتو	nick/v
new moon/n	ھەيى ئەيى	دەروشتىنى
New Year's Day/n	سەرى سال	nick/n
New Year's Eve/n	سەرى سەرى سال	زىندان
newly/'nju:li/adv	بەم زوانە	nick/v
newly-wed/n	تازە زانا	دەگىرى- زىندانى دەكا / دەزى
news/'nju:z/n	ھەۋال- دەنگوباس	nickel/'nɪkl/n
		نېكل /
		پارەى خورەى ئەمەرىكىيە(ە سەنت)
		nickname/'nɪkneɪm/n
		نازناۋ- ئاۋى نازدەرى
		nicotine/'nɪkəti:n/n
		نىكوتىن
		niece/'ni:s/n
		كچى برا يان كچى خۇشك -
		براۋا، خوارزا
		niggle/'nɪgl/v
		۱- لەگچكە و گەۋەرى
		شەتى دەپپىچىتەۋە- بەۋەدەيە
		۲- لە ھەموو شەتى بە جۋاب دى
		۳- بىزار دەكا- ئارەجەت دەكا
		night/nait/n
		۱- شەۋ- ۲- ئىۋارە
		tonight
		ئەمەشە
		a night out
		شەۋ دەرجۋون بۇ رابۋاردن
		good night
		شەۋىكى شاد

need/nɪ:d/v پېويستی پې دېکا/

Negro/'ni:grəʊ/n زنجى - دانوستان

needs/nɪ:dz/n پېويستی دېکا/ناچار دېپې

neigh/neɪ/n رەش پېست

needless/'ni:dləs/adj پېويستى يېکاڼ

neigh/v دېنگى نېسپ - حيلاندن

needlessly/'ni:dləsli/adv نا پېويست

neighbour/'neɪbə(r)/n دېحيلېنې

needle/'ni:dl/n به بې پاساډ

neighbouring/'neɪbəɪŋ/adj دراوسې، جېران

needlework/'ni:dlwɜ:k/n ۱- دېزى دورمان

neither/'neɪðə(r), 'ni:ðə(r)/adv نېك -

needy/'ni:di/adj ۲- دېزى شريقه - شريقه - دېزى

neighbourly/adj دراوسې

negative/'negətiʋ/adj نوډاډاډى

neither-adj دۇستانه

needlework/'ni:dlwɜ:k/n دېزى/

neither/'neɪðə(r), 'ni:ðə(r)/adv نه نېسپ - نه نېسپ - نه نېسپ

needy/'ni:di/adj نېدار - پېويست

neither/adv هېروها نا

negative/'negətiʋ/adj ۱- نېرې

neither-nor نه توو - نه من

needlework/'ni:dlwɜ:k/n سېبى - خراب

neon/'ni:ɒn/n غازى نېون - گلېډى نېون

needy/'ni:di/adj ۲- لېسفر كېمتر

nephew/'nefju:, 'nevju:/n كوپى برا/

neglect/nɪ'glekt/n فېراموش دېكا

nephew/'nefju:, 'nevju:/n كوپى خوشك، برازا و خوشكېزا

negative/'negətiʋ/adj ۱- نېرې

Neptune/'neptju:n/n هېسارې نېپتون

needlework/'ni:dlwɜ:k/n گرنگى پې نادا

nerve/nɜ:v/n دېمار

neglect/n فېراموش كړدن

nerves/n خوكړى - زو هېلنې چوون

neglected/nɪ'glektɪd/adj فېراموش كړاډ

nerve-racking/adj وېران - بې روډى بې چارو پېوډى

negligence/nɪ'glektəns/n كېمتر خېمى

nerve-racking/adj ورژنېر - دېمار كېر كېر

negligent/'neglɪdʒənt/adj كېمتر خېمى

nervous/'nɜ:vəs/adj ۱- دېمار كېر - تېرو

negligently/adv به كېمتر خېمى -

nervous/'nɜ:vəs/adj ۲- نېكېران - هېلچو

negligible/'neglɪdʒəbl/adj نايه خ -

nervously/'nɜ:vəsli/adv له توپې بېا پېنچې

negotiable/nɪ'gəʊʃiəbl/adj كېمتر خېمى

nervousness/'nɜ:vəsənəs/n خوى دېكېزې

negotiate/nɪ'gəʊʃiətiʋ/ دانوستان دېكا - كېمتر خېمى

nervousness/'nɜ:vəsənəs/n توپې بېوون - هېلچوون

negotiator/nɪ'gəʊʃiətiʋ(r)/n كېمتر خېمى

nervous breakdown/n داروخان -

negotiation/nɪ'gəʊʃi'eiʃn/n كېمتر خېمى

nervous breakdown/n داروخانى دېمارى

negotiate/nɪ'gəʊʃiətiʋ/ دانوستان دېكا - كېمتر خېمى

nervous system/n سېستېمى دېمار:

negotiator/nɪ'gəʊʃiətiʋ(r)/n كېمتر خېمى

nervous system/n سېستېمى دېمار: دېمار كېنى تېرى جېستې

negotiation/nɪ'gəʊʃi'eiʃn/n كېمتر خېمى

nest/nest/n هېلانې

negotiate/nɪ'gəʊʃiətiʋ/ دانوستان دېكا - كېمتر خېمى

nest/nest/v هېلانې دادېنې

negotiator/nɪ'gəʊʃiətiʋ(r)/n كېمتر خېمى

nestle/'nesl/v دېگېرېتې خوى - نامېزى

negotiation/nɪ'gəʊʃi'eiʃn/n كېمتر خېمى

nestle/'nesl/v پې دېكا

national park/n	باخچەي گشتى / باخچەي نيشتمانى	سروشتى مرۇۋ	۲- گومەرى مرۇۋ- خۇلق / جوسىلە ۲- جۇر
national service/n	رازى سەربازى	لاسار- شەپتان	naughty/'nɔ:ti/adj
nationalism/'næʃnəlɪzəm/n	ناسىۋانلىق / دىمارگىرى نەتەۋىيى	ناگوى رايەل- بزيو	naughtiness/'nɔ:tnəs/n
nationalist/'næʃə'nælist/n	نەتەۋىيى / نەتەۋە پەرۋەر	لاساىى	بزيوى- ناگوى رايەلى
nationalistic/'næʃnəlɪstɪk/adj	توندىرەۋى نەتەۋە- نەتەۋىيى / بىر	رسانەۋە- ماعىدە تىكچون	nausea/'nɔ:ziə/n
nationality/'næʃə'næləti/n	رەگەزنامە	۱- قىزى دەكاتەۋە	nauseate/'nɔ:ziət/v
nationalize/'næʃnəlaɪz/v	خۇمالى دەكا	۲- ۋاي لىندەكا بىر شىتەۋە	nautical/'nɔ:tɪkl/adj
nationalization/'næʃnəlaɪ'zeɪʃn/n	خۇمالى كىردن	دەريائى	naval/'neɪvəl/adj
native/'neɪtɪv/adj	رەسەن:	دەريائى- كەشتىۋانى	navel/'neɪvəl/n
	دانىشتۇرى ئاۋچەيەكى ديار / خۇمالى-	ناۋوك	navigable/'nævɪgəbl/adj
	خۇيى	بۇ دەريائى	دەشى
	نۇرلىنى دەكات	۱- نەخشە بەكار	navigate/'nævɪgeɪt/v
natter/'nætə(r)/v	نۇر گوتن ، نۇرە بلىن	دېنى بۇ دىكارنى رىكاي ئۇتۇمبىل	
natter/n	۱- سروشتى	۲- پاپۇز- كەشتى- ئىندەخورى	navigation/'nævɪ'geɪʃn/n
natural/'nætʃrəl/adj	۲- ئاسايى- چاۋەر پىكراۋ- رەمەكى	دەريائى	navigator/'nævɪgeɪtə(r)/n
natural history/n	مىشۋى سروشتى	مىزى دەريائى	navy/'neɪvi/n
naturalist/'nætʃrəlɪst/n	پىسپۇرى	نەزىك- ئەيەك نەزىك	near/'niə(r)/adj
naturalize/'nætʃrəlaɪz/v	لەبۋارى رەكە وگيانەۋەر	نەزىك- ھاۋسى	nearby/'niə'baɪ/adj
	دەپنە ھاۋلاتى ۋلاتىكى بىانى	نەزىك دەپنەۋە لە	near/v
naturalization/'nætʃrəlaɪ'zeɪʃn/n	رەگەزنامە ۋلاتىك ۋەردەگىرى	لەم نەزىكە- ھابىي دەپن	nearly/'niəli/adv
naturally/'nætʃrəli/adv	۱- بەشىۋەيەكى سروشتى	رەكپۇش- كۆك- جۋان	neat/'ni:t/adj
	۲- بىگومان- ئاسايى- لەخۋەۋە	بەرىكى	neatly/adv
	۴- لە سروشتى خۋەۋە	رەك و پىكى	neatness/'ni:tnəs/n
nature/'neɪtʃə(r)/n	۱- سروش-	ھەردەم	necessarily/'nesə'serəli/adv
		پىۋىست / بەھەمىشەيى	necessary/'nesəsəri/adj
		پىۋىست	necessitate/'nesəsɪteɪt/v
		پىۋىست دەكا	necessity/'nesəsəti/n
		پىۋىستى	neck/'nek/n
		مەل / گەردن	necklace/'nekləs/n
		مەلەكە- گەردانە	necktie/'nektai/n
		بۇيانباغ- مەلەند	nectarine/'nektəri:n/n
		گولۋ / شىلە	nee/'nei/adj
		لەقەمى زنى شوكرىدو	

Nn

N-n/en/	پیتی چواردهم له له لغبای
nab/v	نینگیزی
nae/nei/det	دهگری
naff/næf/adj	هیچ-هیچ نا
nag/n	۱-پوچ
nag/næg/v	۲-هیچ نا ۳-مژدهی کۆن
nail/neil/n	نەسپ/ جوانو
nail/v	۱-گازانده دهکا
nail-brush/n	۲-گلهیی دهکا ۳-نیکهرا نی دهکا
nail-file/n	۱-بزماری لیدهدا
nail-scissors/n	نیزۆک پاکههروه
nail-varnish/n	کارتیفی نیزۆک
naive/nai'iv/n	نیزۆکچ
naively/nai'ivli/adv	بۆیهی نیزۆک
naked/'neikid/adj	ساویلکهی- ساده
name/neim/n	بەساویلکهی- سادهیی
by name	۱-پووت-بئی چلک
in the name of sth	۲-دانه پۆشراو-پاشکاو، پوون
in the name of sb	ناو-ناویانگ
namesake/'neimseik/n	ناویانگی که سینگێ ناسراو
name/v	بانیگی دهکا (بەناو)
nameless/'neimləs/adj	بەناوی- له پیناوی
namely/'neimli/adv	له جیات- به ناوی
nanny/'næni/n	هاواناو
nap/næp/n	۱-ناوی ئی دهنی ۲-ناوژدهی دهکا

nap/v	سەرخرهوی/ دهشکینن/
nape/neip/n	نهختی دهخرهوی
napkin/'næpkɪn/n	پشته مل
nappy/'næpi/n	دهستهسپ/ بهروانکه
narcotic/nɑ:'kɒtɪk/n	قوماشی ناویلنگ
narcotic/adj	بیهوشکەر
narrate/nə'reɪt/v	بئی هوش
narration/nə'reɪʃn/n	دهگیرتهوه
narrator/nə'reɪtə(r)/n	گیرانهوه
narrow/'nærəʊ/adj	چیرۆکخوان-
narrow/v	ههقایهت گیرهوه
narrowly/adj	۱-تهسک-تهنگ
narrowness/n	۲-دیارکراو-سنوردار
narrow-minded/adj	۳-زۆر نا هندی
nasal/'neɪzəl/adj	تهسک دهکاتهوه
nasty/'nɑ:sti/adj	بەزەحههت هندی
nastily/'nɑ:stili/adv	۱-تهسکی
nation/'neɪʃn/n	۲-تهنگی ۳-که مبینی
nation-wide/'neɪʃn'waɪd/adj	بیرتهسک
national/'næʃnəl/adj	لووتی-که پوویی
national/n	(پوشایی لووت)
nationally/adv	۱-خراب-پیس-توڤه
national anthem/n	۲-نه یاری-دوژمنکارانه
national insurance/n	رهق-تیر-توڤ-زۆر خراب

بیمه‌ی نیشتمانی

mystic	221	mythology
mystic/'mɪstɪk/n	سۆڧى	۱- سەرسامى دەكا
mystical/'mɪstɪkl/adj	۱- رۇخانى	۲- نىگىرانى دەكا
	۲- سۆڧى ۲- نادىار و لىڭ	نەفسانە- پروپوچى
mysticism/'mɪstɪsɪzəm/n	سۆڧىگىرى- سۆڧىياتى	نەفسانەيى- خەيالى
		نەندىشەيى- پروپوچ
		مىسۇلۇزى- mythology/mɪ'thɒlədʒi/n
		نەفسانە

municipal

- سادە ۲- دنيایى
municipal/mju:'nisɪpl/adj
ئەنجومەنى شارەۋانى
۱- ئازۇقە
munitions/mju:'nɪʃnz/n
۲- كەلپەنى سەربازى
mural/'mjuərəl/n
۱- تاۋانى كۈشتى
murder/'mɜ:də(r)/n
۲- دژوار
murder/v
بكوژ
murderer/'mɜ:dərə(r)/n
تاۋانبار
murderous/'mɜ:dərəs/adj
كوژمەر
murky/'mɜ:ki/adj
نوتوك- تاريك
شيلو
murmur/'mɜ:mə(r)/n
پستەپس-
مىگەمىگ
murmur/v
دەچرىپىنى
muscle/'mʌsl/n
ماسولكە
muscular/'mʌskjələ(r)/adj
ماسولكەسى - بەمەچەك - بەمىز
museum/'mju:ziəm/n
مۇزەخانى
mushroom/'mʌʃrʊm/n
قارچەك
كوۋارگ
music/'mju:zɪk/n
مۇسىقا - نۆتى
مۇسىقا
musical/'mju:zɪkl/adj
مۇسىقى
بەھرى مۇسىقى ھەيە/دەنگ خۇش
musical/n
شانۇگەرى گۇزنى نامىز
musician/'mju:zɪʃn/n
مۇسىقازان -
مۇسىقازەن
Muslim
/'mʊzlim, 'mʌzlim, 'mʊzləm/n
موسلمان
Muslim/adj
ئىسلامى

mystery

- سەگى دەريا: جۇرە
mussel/'mʌzlɪn/n
گىيانەۋەرنىكى دەريايىيە لە ئاۋ قالكى رەش
دەژى(دەخۇرىت)
پىۋىستە - لەسەرتە
must/mast/v
سىمىل
mustache=moustache/n
خەردەل - خەرتەلە
mustard/'mʌstəd/n
بۇنىكى ناخۇشى ھەيە،
مۇستى
musty/'mʌsti/adj
گەنىو
mutant/'mju:tənt/n
زىندونىكى جىۋاز
لەرمەگىزى خۇي
mutation/mju:'teɪʃn/n
بازدان - گۇپانىكى
لەمناكاۋ
muted/'mju:tɪd/adj
۱- دەنگى كىز لاۋاز
۲- دەنگى ھىمەن-۲- رەخنى ئاراستەمۇخۇ
۱- (لاشە)
mutilate/'mju:tlɪt/v
دەشۋىنىنى ۲- سەرو لوتى - مردو دەپى
mutilation/'mju:tlɪʃn/n
۱- شىۋاندنى لاشە مردو
۲- سەروگۇي بىرىن
۱- ياخى بوون
mutiny/'mju:təni/v
۲- ھەنگەرانەۋە
۱- لە دژى دەۋەستىن
mutiny/'mju:təni/n
۲- ياخى دەپى
دەۋلىنى
mutter/'mʌtə(r)/v
دەمىگىنى/دەچرىپىنى
گۇشتى پەزى
mutton/'mʌtn/n
دوۋلايى - ھاۋىەشى
mutual/'mju:tʃʊəl/adj
۱- كەپو دەمى گىيانەۋەر
۲- لەموز/ قەپۇز ۲- لولەي تەنگ
مى مەن
my/maɪ/pron
خۇم
myself/maɪ'self/pron
mysterious/'mɪ'strɪəs/adj
۱- شارارە ۲- ئىل ۲- نەپنى
مىشارارەيى -
مىنەپنى
mysteriously/adv
لوغز - نەپنى
mystery/'mɪstri/n
شارارەيى

move/mu:v/n	بجولینن	muffled/adj	دەنگی نزم و ناڤۆن
move/v	دەجولینن-هەڵەگەڕێ	muffler/'maflə(r)/n	شال/مەل پێچ/دەنگبەر
moving/'mu:viŋ/adj	بەکارگەر	mug/mʌg/n	۱-کۆپی/دەریزکۆلە ۲-مەسینە ۳-روخسار ۴-گەلەق/گەمژە/ساویلکە
movement/'mu:vmənt/n	جولان/جولانەو-بزوتنەو	mug/v	یەکن روت دەکا-پارەیی ئی دەستینن
movie/'mu:vi/n	سینەما	mugger/'mʌgə(r)/n	۱-رووتکەر ۲-زنگەر-چەتە
mow/məu/v	فریز دەکا	mugging/'mʌgiŋ/n	دووت کردن-پارە ئی
mower/məuə(r)/n	فریز بەر		سەندن
Mr. /'mɪstə(r)/	مستەر-رێژدار	mug/mʌg/n	گەمژە-سادە/ساویلکە
Mrs. /'mɪsɪz/	خاتوون	muggy/'mʌgi/adj	کەشیکێ گەرم و شێدارە
Ms/mɪz/	خاتوون-خانم-خان		هێندە گەرم مەوێ پشی لەبەر نامینن
much/mʌtʃ/det	زۆر	mule/mju:l/n	ئۆستەر-هێستەر
much/adv	بەزۆری	mull/mʌl/v	تێ دەفکری-تێ رادەمەینن
muck/mʌk/n	۱-پیس ۲-ریخ-پاشماوێ ناژەل ۳-پەیین ۴-زێل		بەگێزفکران دادەچن
muck/v	۱-پیس دەکا ۲-هەڵسوکەوتی مەندالانە دەکا ۳-رەفتاری نایەجی دەکا ۴-کات بەفێرێ دەدا	multilateral/'mʌlti'lætərəl/adj	فرەلا
mucus/'mju:kəs/n	چلە/لینچ	multi media/'mʌlti'mi:diə/adj	فرەمیدیا-جیا جیا
mud/mʌd/n	قوڕ، تەقن	multinational/'mʌlti'næʃnəl/adj	فرە ولات-ولاتی جیا جیا
muddy/'mʌdi/adj	قوڕاوی-قوڕی		کۆمپانیایەک ئقی لە ولاتان زۆر هەبن
mud guard/n	قوڕپارێز: ئەو قەپاغە کە لەسەر تاییە پاییسکیل دادەنرێ	multiple/'mʌltipl/adj	جیا جیا-جۆرەما-فرە
	تاقوڕ بە پاییسکلەوان نەکەوێ	multiple/n	دووقات
muddle/mʌdl/v	۱-تێکدەدا ۲-تالۆز دەکا ۳-دەشێوینن	multiply/'mʌltiplaɪ/v	۱-جاران دەکا
muddle/n	تێکدان-شێواندن، ناشوب		لە بێرکاری ۲-تێکدەدا-زۆر دەکا
muesli/'mju:zli/n	میوزلی: جۆرە خوارەنیکە بۆ تێشت	multitude/'mʌltɪtju:d/n	جەشامەت-ناپۆزی خەلک
muezzin/mu:'ezin/n	بانگەر		دایک
muffle/'mʌfl/v	۱-دەنگی کەم دەکا ۲-دەپێچن/دەپۆشن/تاگەرمی ئی	mum/mʌm/n	مەنگەمەنگ دەکا
		mumble/'mʌmbl/v	۱-دایک ۲-مۆمیا
		mummy/'mami/n	مەخەرە/کۆی پەپە
		mumps/mʌmps/n	۱-مرخەمرخ دەکا
		munch/mʌntʃ/v	۲-ملچە ملچ دەکا
		mundane/'mʌn'deɪn/adj	۱-ئاسایی-

motion/v به جوولان نامازە دەکا

motionless/'məʊʃənləs/adj

بى جوولە - چەسپىو

motivate/'məʊtɪveɪt/v

هان دەدا -

دەورژىنى - جوش دەدا

motivated/adj

بەجوش -

بەپەرۇش - بەجەماس

motive/'məʊtɪv/n

هاندەر - ئەگەر -

پالەنەر

motor/'məʊtə(r)/n

مۆتۆر - بزوین

motor/adj

بەماتۆرپەلەمى - ھەلمى

motoring/'məʊtərɪŋ/n

ئى خوین -

ھاژۇشتن

motorist/'məʊtərɪst/n

ئىخوپ -

ھاژۇر - شوڧىر - سوار

motorized/'məʊtəraɪzd/adj

بە ماتۆر

motorbike/n

ماتۆر

motor boat/n

بەلەمى ھەلمى

motor car/n

ئۆتۆمبىل

motorcyclist/n

پايسىكل سوار

شوڧىرى ماتۆر - ماتۆر سوار

motorway/'məʊtəweɪ/n

پىنگەخىنرا -

motto/'mɒtəʊ/n

دروشم

mould/'məʊld/n

قالب - چوارچىوہ -

نمونه / كەپو / خولى نەرم

mould/'məʊld/v

لەقالب دادەرىژى

mouldy/'məʊldi/adj

گەنى بوو -

گەنىو

moult/'məʊlt/v

پەرچى - پەرى دەوهرى

mound/'maʊnd/n

قۇمەتە خۇل -

تەپۆلكە

mount/'maʊnt/n

گردى بچوك -

كەلەكەبۇر

چىيى...

mount/v

۱- سەردەكەوى - سوار دەبى

۲- (سوارى ئۆتۆمبىل - ئەسپ دەبى)

۳- زیاد دەکا - توند

۴- گرى دەدا - دەبەستىتەوہ

۵- رىك دەکا - لەسەر يەك دەكەوى

mounted/'maʊntɪd/adj

سوار، سوارچاك

mountain/'maʊntən/n

چىيا - شاخ /

كەلەكە بوو - قۇمەت

mountaineer/'maʊntə'niə(r)/n

شاخەوان: ئەو كەسەى بەسەرچىا دەكەوى

mountaineering/n

كردارى

بەسەرچىا كەوتن

mountainous/'maʊntənəs/adj

شاخاوى -

چىيى / زۇر مەن

mourn/'mɔ:n/v

خەمى ھەيە

جلى تازىە دەپۇشى - جلى رەش دەپۇشى

mourner/'mɔ:nə(r)/n

بەشدارى تازىەدار -

ھاوخەمى تازىەدار

mournful/'mɔ:nfl/adj

خەمگىن - خەمبار

mourning/'mɔ:nɪŋ/n

تازىە - بەھى -

رەشپۇش

mouse/maʊs/n (ئامىن)

مىشك / مىشكى كۆمپيوتەر (ئامىن)

moustache/'məʊstaʃ/n

سىمىن

mouth/'maʊθ/n

۱- دەم - زار

۲- ئەوشوئىنەى روباىر دەرىژىتە دەريا

mouthful/'maʊθfl/adj

۱- پىر بەدەم

۲- وشە يان دەستەواژىەكى گران لەسەر زار

mouth-organ/n

ئامىزى مۇسىقا -

ھارمۇنىكا / زارەكى

mouth-piece/'maʊθpi:s/n

۱- ئەو بەشەى

دەمگۇ

۲- قەسەكەرى مېرى - ئاڧاقتەكەرى فەرمى

mouth-wash/'maʊθwɒʃ/n

دەمشۇر:

شلەپكە بۇنى دەم خۇش دەکا

mouth watering/adj

ئاو لەدەمەين -

بەتام

mouth/v

دەمى دەجولنىنى

movable/'mu:vəbl/adj

دەكەرى

moose/n گيانەۋەرنىكە لە جۆرى ئاسك /

مامز

مامزىكى گەۋرەي ئەمىركاي باكورە

mop/mɒp/n ئامبىزى پاقىزىگەرەۋى ئاۋمان

mop/v مال بە ئامبىزى پاقىزىگەرەۋە

پاك دەكاتەرە

mope/məʊp/v گۆشەگىر دەبى

خۇي لەخەلك دور دەگىرى

moped/'mæʊpɛd/n جۈرە پايىسكىلىكە

ھەلمىيە

moral/'mɒrəl/adj رەۋىشتى - ئەدەبى

moral/n پەند - رەۋىشت باش / ئاكار

morale/mə'raɪl/n مەعنەۋى - ۋە

morality/mə'ræləti/n رەۋىشت -

رەۋىشتايەتى

moralize/'mɒrəlaɪz/v ئامبىزىگارى

دەكا

لەرۋانگەي رەۋىشتەرە... دەكۈلىتەرە

morbid/'mɒ:bɪd/adj ۱-كۈشندە

۲-رەشپىن

more/mɔ:(r)/det-ژمارەيەكىۋۇر

pron

more/adv زۇر

more over/adv ۋىزىراي ئەمە/لەمە زىياتر

morgue/mɔ:g/n مردوۋخانى

morning/'mɔ:nɪŋ/n بەيەنى - سېنىدە -

بەرەبەيان

moron/'mɔ:ron/n گەمزە - كىز

morose/mə'raʊs/adj مۇن/پروگىز -

خەمۇك

morphine/'mɔ:fɪn/n مۇرڧىن

morsel/'mɔ:sl/n پاروۋ

mortal/'mɔ:tl/adj كۈشندە - كۈزەر -

مۇزۇ

mortality/mɔ:'tæləti/n مردن -

چارەنۋىس

mortar/'mɔ:tə(r)/n ۱-خەفتەي

ئاو - ۲-تۆپى ھاۋەن

۱-ۋەرگىرنى قەرد بۇ

mortgage/'mɔ:ɡɪdʒ/n

خانوۋىرە / مۇزگىچ

mortician/'mɔ:'tɪʃn/n قەبرىلىدەر - مردوۋ

شارەرە

mortuary/'mɔ:tʃəri/n ساردىگى مردوۋ

mortification/'mɔ:tɪfɪ'keɪʃn/n

رىسۋاكردن

mortify/'mɔ:tɪfaɪ/v رىسۋا دەكا

mosaic/məʊ'zeɪk/n مۇزايىك

moslem/n مۇسلمان

mosque/mɒsk/n مۇزگەۋت - مۇزگەفت

mosquito/məs'ki:təʊ/n مېشۋە - پېشكە

moss/mɒs/n قەۋزە

most/məʊst/det - pron زۇر لە - زۇرى

most/adv نۇزىكەي ھەمۇ - زۇر - زۇر زۇر

motel/məʊ'tel/n ھۆتىلى سەر پىنگاي گىشتى

moth/mɒθ/n پەپۈلە ئاسا - مۇرانە

mothball/'mɒθbɔ:l/n دەرمانى دۇرە مۇرانە

mother/'mʌðə(r)/n دايك

mother/v ۋەك دايك گىرنىكى پى دەدا

ۋەك دايك ئاگاي ئى دەبىن

motherhood/'mʌðəhʊd/n دايكايەتى

motherless/'mʌðələs/adj پى دايك -

دايك مردوۋ

motherly/adj دايكانە

mother country/n نىشتەمان - زۇد

mother-in-law/n خەسۋو

mother tongue/n زمانى دايك

زمانى رەسەن - زمانى مىندالى

motif/məʊ'ti:f/n ۱-نەخشەي

رازاندەۋەي سەر ..

۲-پىشۋىكەي بابەتىك

motion/'məʊʃn/n ۱-جۈۋلان

۲-پىشۋىكەي مېرى (رەسمى)

momentum	زۆر گىرىڭ
momentum /mə'mentəm, məu'm-/n	ھېز - خىترايى
momma/'mɒmə/n	ماما - دايە
monarch/'mɒnək/n	شا - شاژن - پادشا
monarchy/'mɒnəki/n	پادشايەتى / سىستەمى
	پادشايەتى / دەولەتى سىستەم پادشايەتى
monastery/'mɒnəstri/n	دېر
Monday/'maɪdeɪ, 'mɑ:di/n	دوشەنبە
monetary/'mɒnɪtri/adj	دراوى - دارايى
money/'mʌni/n	پارە
make money	پارە بەدەست دىنى - قازانچ دەكا
money box/n	دەخىلە
mongrel/'mʌŋgrəl/n	سەكى دورەگە
monitor/'mɒnɪtə(t)/n	۱ - شاشە
	۲ - چاودېر ۳ - نوينەرى پۇل
monk/'mʌŋk/n	رەبەن
monkey/'mʌŋki/n	مەيمون
mono/'mɒnəu/adj	مۇنۇ
mono/n	يەك كىمالى
monogamy/n	يەك زنى
monolingual/'mɒnə'liŋgwəl/adj	يەك زمانى - قەرىڭى يەك زمانى
monologue/'mɒnələg/n	مۇنۇلۇگ / لىگەل خۇ قەسەكردن
monopolize/'mɒnə'pɒlaɪz/v	قۇرۇخ دەكا - دادەكا
monopoly/'mɒnə'pɒli/n	قۇرۇخكردن - داكردن
monorail/'mɒnə'reɪl/n	ھېلى ئاسنى - يەك ھېلى

monosyllable/'mɒnəsɪləbl/n	يەك بىرگەيى
monotheism/n	يەككەپەرستى / يەكخوۋاپەرستى
monotonous/'mɒnə'təʊnəs/adj	جارسىكەر - لىسەر يەك ئاۋاز
monotony/'mɒnə'təni/n	جارس بون
monsoon/'mɒn'su:n/n	۱ - ۋەزى بارانى زۆر
	۲ - باي بارانھېن
monster/'mɒnstə(r)/n	دېئو، ترسېنەر - درندە
monstrous/'mɒnstərəs/adj	درندە - چەپەل - كەتە - زەبەلاخ
month/'mʌθ/n	مانگ - ھەيڧ
monthly/'mʌθli/adj - adv	مانگانە، ھەمۇ مانگى
monument/'mɒnjumənt/n	۱ - پەيگەرى
	يادگارى ۲ - شۇنەۋارى كۇن
monumental/'mɒnjuməntəl/adj	زۆر گەۋرە - كەتە - مەزىن
	دەنگى مانگا - دەنگى چىل / قۇياندن
moo/v	دەقۇپۇن
mood/'mu:d/n	جەۋسەلە - ھەۋەس - بەدخوۋى - گىۋل، ھەستى كۆمەلى
moody/'mu:di/adj	۱ - مزاق، دەمەمى - بىن ھەۋەس ۲ - رەشپىن - خەمۇك
moon/'mu:n/n	مانگ / ھەيڧ
moonlight/'mu:nlaɪt/n	۱ - روناكى مانگ - تىرىڧە مانگ ۲ - ھەۋەشەۋ
moor/'muə(r)/n	بەيار: زەۋىيەك بە پوۋش و قەسەر داپۇشراپىن
Moor/'muə(r)/n	مەراكشى
moor/v	بەلەم لە قەراغ - لىنگەر
	پىن دەگىرى
	- بەلەمكە لىكەنار... دەپەستىتەرە
mooring/'muəriŋ/n	بەندەر

mob/mob/n ژاومژاو-ناشوب/توندوتیزی

جه ماوم

mob/v له چواردهوره... کۆ دهیقهوه

mobile/'məubail/adj-n موبایل/

به ناسانی دهگوانزیتوه

به ناسانی جی گۆزکی پی دهکری

mobility/'məu'bɪləti/n جیولان-

بزافتن

mobile home/n مالی گهرۆک- کهرهخانه

mobilize/'məubəlaɪz/v دهکاته

سهریان

بانگ دهکا بۆ سهریازی/تهباری دهکا بۆ شهر

mock/mɒk/v پی پی دهکشی-

گالته پی دهکا

mock/adj نارسه- له چاوکراوه-

دهستکرد

mock-up/n نمونهی شتیکی رهسهن

modal/'məudl/n فرمانی بهیارمندی

مۆدال

mode/'məud/n رینگ- شینۆز- مۆده- باو

model/'mɒdl/n مۆدیل- نمونه-

شینۆز لهو کسهی که جلی نمونه

له بهر دهکاو خۆ پی دهردهخا/

لهو کسهی له بهر دهم وینه کیش دانهیش.

model/v لاسایی دهکاتهوه

به جلی نوی- مۆدیسی نوی خۆی دهنوین

نمونهی شتی دروست دهکا

modeling/'mɒdlɪŋ/n کرداری

خۆپیشاندان به جلی نوی

modem/'məudem/n مۆدیم

(کۆمپیوتر)

moderate/'mɒdərət/adj مامناوهندی/

میانرۆ

moderate/'mɒdərət/v خاوی

دهکاتهوه- میووری دهکاتهوه

moderation/'mɒdə'reɪʃn/n

ناوهندی/میانرۆی

modern/'mɒdn/adj نه سهرۆی-

خۆگری، نوی- سهردهمی

modernize/'mɒdənaɪz/v به مۆدین دهکا-

نوی دهکاتهوه، وای ئی دهکا لهگه... بگونی

modernization/'mɒdənaɪ'zeɪʃn/n

نوی کردنهوه- نۆزدهنگردنهوه

modest/'mɒdɪst/adj ۱- ساده

۲- بی فیز- شهرمن

۴- مامناوهند- هاکنرا

modesty/'mɒdəsti/n بن فیزی

modify/'mɒdɪfaɪ/v ۱- هه مواری دهکا-

گۆرانیکی کهمی تی دهکا ۲- وهسپی دهکا

modification/'mɒdɪfɪ'keɪʃn/n

۱- هه مواری کردن ۲- وهسپ

mohair/'məuheə(r)/n خوری بز-

خوری موهر

moist/'mɔɪst/adj ههندی تهپ- شیندار

moisture/'mɔɪstʃə(r)/n شی

molar/'məʊlə(r)/n کاکله ددان

ددانی خری/ددانی پشتهوه

mole/'məʊl/n ۱- خال/نیشانه

۲- نهو کهسهی سیخوری له سهر دهنکاکی

خۆی دهکا ۳- گیانهوه ریکی بچوکی کویره.

molehill/'məʊlɪl/n قۆمه ته خۆل

molecule/'mɒlɪkjʊ:l/n گهرد- گهردیله

molest/'məʊlest/v ۱- نهزیهتی دده- بیزاری

دهکا ۲- پری ددهاتی- خراپی دهکا

molt/'mɒlɪt/v شل دهیتهوه/شل بووه

molten/'məʊltən/adj دهتاویتهوه/تواوه

moment/'məʊmənt/n تروکه/چرکه پی

at the moment ههرنیستا

for the moment بۆ ماوه یهکی زۆرکورت

momentary/'məʊməntəri/adj

کهیم خایه/ کهیم تهمهن/ تهمهن کورت

momentous

/mə'ments, məu'ments/adj

misrepresent	214	moat
misrepresent/ˌmɪsˌrɛprɪˈsɛnt/v	mistrust/ˌmɪsˈtrʌst/v	گومان دهکا له
دهشیوینن		باوهی پی ناکا
Miss/mɪs/	mistrust/ˌmɪsˈtrʌst/n	گومان- بی
خانم- خاتون - ... خان		متمانە
miss/mɪs/n	misty/ˈmɪsti/adj	تەرم و مژی
۱- ون دهکا	misunderstand/ˌmɪsʌndəˈstænd/v	بەهەله تی دهکا
۲- هەله دهکا- له دەستی دەردهچن	misuse/ˌmɪsˈjuːz/v	خراب بەکار دینی
۳- پەڕۆشی دەبی- تاسە ی دهکا		بۆ مەبەستی بەکار دینی
missing/ˈmɪsɪŋ/adj	misuse/ˌmɪsˈjuːs/n	خراب بەکار هینان
ون، بەخەوش -		نیەتی خراب بەکار هینان
ئامادە نەبوو	mitigate/ˈmɪtɪɡeɪt/v	هینور دهکاتوه
miss/n	mitten/ˈmɪtn/n	چۆره دەستەوانەیکە
نیشانە نەپێکان/ سەرکردن		چن پەنجە گەورە ی جودایەو
missile/ˈmɪsaɪl/n		هەرچوار پەنجەکە ی تر پێکەوین.
۱- گولە توپ -	mix/mɪks/v	۱- تێکەل دهکا-
سارۆخ- موشە		بە تێکەل کردن دروست دهکا
۲- هاویشتر او- هاوئێراو		۲- لێی تێک دەچن
mission/ˈmɪʃn/n		۳- دوو شت لەیەک کات دهکا
ئەرك- پەيام- ئێردراو	mix up/n	هەله، سەر لێشێوان
بنکە ی پەيامی مژدەبەری	mix/n	تێکەل- تێکەلە ی ئامادە
missionary/ˈmɪʃənəri/n	mixed/ˈmɪkst/adj	هەمەڕەنگ، جۆراوجۆر
مژدەبەری		تێکەل- بۆ نێر و مێ- کچ و کوچ
فەله- مژدەبەری گاورد		له سروشتی هەستی دنیای نیه
misspell/ˌmɪsˈspɛl/n	mixed doubles/n	دووکەسی:
رێنوسی		یەکن ژن و یەکن پیاو
هەله دهکا	mixed up/adj	پەشێو- هەراسان
misspent/adj		سەر لێشێواو
پارە یان کاتی بەفێرێ دراو	mixer/ˈmɪksə(r)/n	ئامبیری تێکەلکەر
mist/mɪst/n	mixture/ˈmɪkstʃə(r)/n	تێکەلە- گیراوه
تەم- تەم و مژ- تەتومەن	moan/məʊn/n	تالە/تالە تال
mist/v	moan/v	دەنالیانی- گەلەیی دهکا-
بە تەم دانەپۆشی-		گازنەده دهکا
(ناوچەکە) تەم و مژ دەگرن	moat/məʊt/n	۱- قانگە
mistake/ˈmɪˈsteɪk/n		۲- قۆرتێکی قۆل له دەوری قەلا ی دەوری پڕ ناو
هەله- غەلەت		دەکا بۆ پاراستنی قەلا.
بەهەله- بەرێکەوت		
by mistake		
هەله دهکا- غەلەت دهکا		
mistake/v		
هەله- mistaken/ˈmɪˈsteɪkən/adj		
نادروست		
mister/ˈmɪstə(r)/n		
مستەر- ریزدار		
mistook/v		
هەلە ی کرد		
mistreat/ˌmɪsˈtri:t/v		
خراب مامەلە		
دهکا- خراب رەفتار دهکا-		
خراب هەلس وکەوت دهکا خراب		
لەگەڵی دەجولیتەوه		
mistress/ˈmɪstrəs/n		
دوست-		
مامۆستای ژن		

mirth/mɜ:θ/n

خوشی، پیکه‌نین

mis-

پیشگری نهری‌یه

misapprehension

/misæpri'henʃn/n

غله‌ت حالی بوون

غله‌ت حالی بوون- چه‌وت تی گه‌یشتن

misbehave/misbi'herv/v

مه‌لس و که‌وتی خراب دمکا

خراب ره‌فتار دمکا

misbehaviour/misbi'heivjə(r)/n

به‌درفتاری

miscalculate/mis'kælkuleit/v

له ژماردن مه‌له دمکا

له خه‌ملاندن به مه‌له ده‌چی

miscarriage/'miskæridʒ/n

له‌بار چوون

miscarry/v

له‌بار ده‌چی-

له‌بار دمبا- مه‌لده‌وشینیتیه‌وه

miscellaneous/'misələniəs/adj

همه‌مرنگ- جزه‌ها

mischief/'mistʃif/n

به‌درفتاری

شه‌یتانی- شیمی (بو مندالان)

mischievous/'mistʃivəs/adj

شهرانی- شه‌یتان- به‌دکار

misconception/'miskən'sepʃn/n

بیرزک‌یه مه‌له- تیگه‌یشتنی مه‌له

misconduct/mis'kɒndakt/n

به‌درفتاری - به‌دناکاری

misdemeanor/'misdi'mi:nə(r)/n

تاوانی بچووک

miser/'maizə(r)/n

قه‌لس- قرچوک- رز-د- گرته

miserable/'mizəbl/adj

۱- ناشاد- خه‌مبار- خه‌مگین

۲- بیزارک‌ر ۲- کم- هیچ نا

miserably/'mizəbli/adv

به ناویمیدی

misery/'mizəri/n

ناویمیدی-

نم‌شکه‌نبه- نیش و نازار

misfire/'mis'faɪə(r)/v

فمه‌شل دینی-

سه‌رناگری

misfit/'misfit/n

نه سازان- نه‌گونجان

misfortune/'mis'fɔ:tʃun/n

به‌دبه‌خت هیئی

مه‌رگه‌سات هیئی

misgiving/'mis'giving/n

هست به‌گومان و

نیگهرانی کردن

misguided/'mis'gaɪdɪd/adj

له خشته‌بهر-

گوهراک‌ر- ناماقوول

mishap/'mishæp/n

پووداوینی دلته‌زین

قومان

misinform/'misin'fɔ:m/v

زانیاری مه‌له

ده‌داتی

misinterpret/'misin'tɜ:prɪt/v

به‌مه‌له تی ده‌کا

غله‌ت حالی ده‌بی- به مه‌له راه‌ده‌کا

misjudge/'mis'dʒʌdʒ/v

باوهریکی مه‌له

بوئیاد ده‌نی له مه‌لسمگاندنی...

به‌مه‌له ده‌چی- بیراریکی مه‌له ده‌کا

mislay/'mis'leɪ/v

شتی له شوینی دادنه‌نی و

له بیر ده‌چی/شتی بژماویمین ون ده‌کا

mislead/'mis'li:d/v

چه‌واشه ده‌کا- فرووده‌دا

ده‌ست خه‌له‌تی ده‌دا

misleading/'mis'li:diŋ/adj

چه‌واشه که‌ر-

له‌خشته‌بهر

mismanage/'mis'mæniɪdʒ/v

خراب به‌ریوه

ده‌با

misplaced/'mis'pleɪst/adj

ناشایین

له شوینی خونا- پیا‌ه‌لدانی ناشایین

misprint/'misprint/n

مه‌له‌ی چاپ

mispronounce/'misprə'naʊns/v

به‌مه‌له گو ده‌کا

misread/'mis'ri:d/v

به‌مه‌له

ده‌خوینیته‌وه- به‌مه‌له تی ده‌کا

mindless

mindless/'maɪndləs/adj ۱-گه‌مه

۲- زیره‌کی و ئیفکیرینی ناوی

mine/main/pron

هی من

mine/n ۱- کان ۲- لوغم - بۆمب - مین

minefield/'maɪnfɪld/n ۱- کینگه‌ی

ئه‌لغام - مین پێژ

۲- باره‌که چاوه‌ڕێی ته‌قینه‌وه‌ی ئی

ده‌کری، هه‌ر بقلیشیته‌وه - ده‌قلیشیته‌وه

mine/v ۱- کانزا دره‌ڕینی

۲- له‌ کان کار ده‌کا

۳- قوژت ئی ده‌دا تا کانزا دره‌ڕینی.

۴- لوغم ده‌چینی - لوغم داده‌نیته‌وه

mine layer/n کهمشی مین چین

minesweeper/n مین لایه‌ر

miner/'maɪnə(r)/n کانکار

mineral/'mɪnərəl/n کانزا

mineral water ناوی کانزایی

mingle/'mɪŋɡl/v ۱- ئیکه‌ن ده‌بی -

ئاویته‌ ده‌بی

mini-/mini/ زۆر بچووک

miniature/'mɪniətʃə(r)/n وینه‌یه‌کی

بچووکراوه

in miniature له‌ شێوه‌یه‌کی زۆر بچووکدا

له‌ وینه‌یه‌کی بچووکراوه‌دا

minibus/'mɪnɪbʌs/n پاسی بچووک -

مینیوبوس

minimal/'mɪmɪməl/adj زۆر بچووک -

زۆر کهم

minimize/'mɪmɪmaɪz/v

۱- زۆر بچووکی ده‌کاته‌وه

۲- کهمی ده‌کاته‌وه

minimum/'mɪnɪməm/n کهمترین

mining/'maɪnɪŋ/n کانزاکاری -

ده‌ره‌ینانی کانزا

miniskirt/'mɪnɪskɜ:t/n مینی ژۆپ -

ته‌نوره‌ی زۆرکورت

minister/'mɪnɪstə(r)/n

۱- شانیار -

وه‌زیر ۲- قه‌شه

ministerial/'mɪnɪ'strɪəl/adj وه‌زاری

ministry/'mɪnɪstri/n ۱- وه‌زاره‌ت

۲- پېشه‌ی قه‌شه

mink/'mɪŋk/n مینک: گیانه‌وه‌ریکی

دېنده‌ی بچووک

minor/'maɪnə(r)/adj - n ۱- بچووک - کیم -

لاوه‌کی ۲- چینی لاره‌کی ده‌نگ

۳- نا کام - نا کامه‌کان

minority/'maɪ'nɒrəti/n ۱- نه‌وچه‌رانی

۲- که‌مایه‌تی - که‌مینه

mint/'mɪnt/n پونگ - شیرنه‌مه‌نی

minty/'mɪnti/adj تام پونگی

mint/'mɪnt/n شوڕینی پاره‌ لێدان

mint/v پاره‌ لێده‌دا

minus/'maɪnəs/prep کهم - کرداری که‌مکردن

له‌ ژۆر سفر - به‌م - که‌مه‌تر له -

نیشانه‌ی سالیب - کهم - له‌ ماتماتیک

minuscule/'mɪnəskju:l/adj زۆر بچووک -

زۆر وره

minute/'mɪnɪt/n خوله‌ک - ماوه‌یه‌کی زۆر کهم

the minutes تۆماری نوسراوی دانیشتنی ..

at any minute: in a minute به‌م زمانه

پاش چهند خوله‌کی

just a minute ده‌قه‌یی به‌یارمه‌تیت

up to the minute نوێ - دوا پېشها‌ت

minute/adj زۆر ورد (بچووک)

miracle/'mɪrəkl/n مو‌عجیزه - په‌ر جو

miraculous/'mɪrækjələs/adj له‌ سروشت

به‌ده‌ر - نا‌ناسا

miraculously/adv به‌ مو‌عجیزه

mirage/'mɪrɑ:ʒ/n سه‌راب - تراویله‌که

mirror/'mɪrə(r)/n ئاوینه - نه‌ینۆک - قو‌دیک

ئاره‌ژوو

mirror/v ره‌نگ ده‌داته‌وه

Milage

Milage: mileage/n	۱- ماوهی براب
	۲- ریزه‌ی سود
mild/maild/adj	۱- نەرم- نەرم و نیان
	۲- خۆشوند، خۆشود
	۳- مامناوهندی
mildly/adv	هەندئ- تا پادەیین
mile/mail/n	میل- ماوه‌یه‌کی دوور
	ماوه‌یه‌کی درێژ- روداوێکی گرتگ
militant/'militənt/adj	شەڕانی- نازا و بەجەهرگ/میلیتانت
militancy/'militənsi/n	خەبات- تیکۆشان
militant/n	خەباتگیر- تیکۆشەر
military/'militəri/adj	سەربازی- جەنگیی
militia/mə'liʃə/n	میلیشیا- بەره‌نگاری
	میلی
milk/milk/n - v	شیر-
	شیری... دەدۆشی- دادەچۆرینی
milk chocolate/n	چوکلێتی شیری
milkman/'milkman/n	شیر فرۆش
milk shake/n	نایس کریم:
	خواردنەویەک لە شیر و هەندئ
	بۆن و تام... پێکدئ
milk tooth/n	دەدانی شیری
milky/'milki/adj	۱- شیری- لە
	شیردروستکراو
	۲- رەنگ شیری
mill/mil/n	ناش- کارگە- وردکەر
mill/v	دەهاری- وردەکا
milller/'mɪlə(r)/n	ناشەوان
millennium/mɪ'leniəm/n	هەزارە
the millennium	یادی هەزار سالی
millet/'mɪlɪt/n	داریوجان:
	رەوکیەکە لە گیا- قەسەر دەچن، تۆوه‌کە
	وەک خواردن بەکار دئ

milligram/'miligræm/n	میلیگرام
millilitre/'mɪlɪlɪtə(r)/n	میلیلتر
millimetre/'mɪlɪmɪtə(r)/n	میلیمتر
millinery/'mɪlinəri/n	دروستکردنی شەپقە
	نافرەتان یان فرۆشتنیان
million/'mɪljən/number	ملیون
millionth/'mɪljənθ/det	ملیونەیم/
	بەشی لە ملیون بەش
millionaire/'mɪljə'neə(r)/n	ملیونێر
millionairess/n	ملیونێر(نافرەت)
milometer/'maɪ'lɒmɪtə(r)/n	پێوەری
	ماوه‌ی براب
mime/'maɪm/n	بە جۆله‌و نامازە شت دەلن-
	نمایش بە جۆله‌
mime/v	بە نامازە شت دەلن
mimic/'mɪmɪk/v	لاسایی کەسێ
	دەکا تەوه‌ بۆ کالته‌
mimic/n	لاسایی کەرمەوی کارامە‌ی گالته‌جار
minaret/'mɪnə'ret/n	مناره‌
mince/'mɪns/v	پارچە پارچە دەکا
mince/n	گۆشتی پارچە پارچە کراو
mincemeat/n	تیکەلە‌یه‌کە لە میوه‌ی
	و شکر و گۆرێزو شەکراو.
mind/'maɪnd/n	هەقل- هۆش- بیر
out of mind	گەمژە، شیت
make up mind	بەریار دەدا
mind/'maɪnd/v	بێزار دەبی- گرتگی دەدا-
	دەله‌وێرنن
mind you	لە بیر نەکە
mind your business	خۆت لە کاروباری
	خەمک هەلمە‌قولتێتە
never mind	گۆی مەدئ- هیچ نیه‌
Mind out	لاکۆ- لاچۆ! ناگادار بە!
minder/'maɪndə(r)/n	شووان،
	سەرپەرشت، چاودێر

metre	متر (۱۰۰ سانتیم)
metre/'mi:tə(r)/n	متری پیوهری
metric/'metrik/adj	شاری
metropolis/mə'trɒpəlɪs/n	زۆر گهره - پایتخت
miaow/mi'au/n	میاو
miaow/mi'au/v	دهمیاوین
mice/maɪs/n	مشکهکان
Mickey/'miki/n	گالته پی نکردن - پی رابواردن
microchip/'maɪkrəʊtʃɪp/n	مایکروچیپ (کومپیوتر)
microcomputer	
/'maɪkrəʊkəmputə(r)/n	کومپیوتری بچوک
microcosm/'maɪkrəkɒzəm/n	نمونه یکی بچوکی
	شتیکی گهره
microfiche/'maɪkrəʊfi:ʃ/n	مایکروفیل
microphone/'maɪkrəfəʊn/n	مایکروفون
microscope/'maɪkrəskəʊp/n	مایکروسکوپ، وردین
microwave/'maɪkrəweɪv/n	شه پزلی بچوک/تامیزی گهرمکردنهوی
	خواردنمندی
mid/mɪd/adj	ناوهراست - ناوهند
the Mid west/n	بهشی
	باکوری ناوهندی شمیریکا
midday/'mɪd'dei/n	نیوهریز - کاتریمیر دوازده
middle/'mɪdl/n	ناوهراست - ناوهندی
middle age/n	تیمه نیوان ۴۰ - ۶۰
middle aged/adj	ناوهراستی تمهن
the middle ages/n	چاخهکانی
	ناوهراست
middle class/n	چینی ناوهراست

the middle East/n	پژمه لاتی
middle name/n	ناوهراست
	ناوی ناوهندی
middle school/n	لای زۆریی نووروییهکان
	قوتابخانهی ناوهندی
	قوتابخانه یکه بز مندانی ۹ - ۱۲ سالی
midge/'mɪdʒ/n	پیشکه، میشوله
midget/'mɪdʒɪt/n	کورتی بالا
Midlands/n	دهفهرهکانی ناوهراست له
	شینگلتهرا
midnight/'mɪdnaɪ/n	نیوه شهو
midriff/'mɪdrɪf/n	نیوان سینگ و کهمر - ناووک
midst/mɪdst/n	ناوهند - چق - دل
midsummer/'mɪd'samə(r)/n	نیوهی
	هاوین - چلهی هاوین
midway/'mɪd'wei/adj	ناوهند - ناوهراست
midweek/'mɪd'wi:k/n	نیوهی هفتی
midweek/adv	له نیوهی هفتی
midwife/'mɪdwaɪf/n	مامان
midwifery/'mɪdwaɪfəri/n	مامانی
midwinter/'mɪd'wɪntə(r)/n	نیوهی زستان - ناوهندی زستان
	چلهی زستان
might/maɪt/v	راپردووی - may
	لهوانه، دهکری، دهکری؟
might/n	هیز، دهسهلات
mighty/'maɪti/adj	بههیز، بهدهسهلات
mighty/adv	زۆر
migraine/'maɪgreɪn/n	ژانه سهریکی بههیز - سهریشیهکی زۆر/مرۆژ تووشی نهخوشی دهکا
migrate/'maɪgreɪt/v	کۆچ دهکا - رهو دهکا
migrant/'maɪgrənt/n	کۆچهر - کۆچهر
migration/'maɪgreɪʃn/n	کۆچ - کۆچکردن - رهوکردن
mike/'maɪk/n	مایکروفون

merciless		meticulous
merciless/'mɜ:sɪləs/adj	بی‌رحم، بی‌بزه‌یی	مُتَوَرِّی خوارنی سهریازان
mercury/n	جیوه	۱- نامه - په‌یام
mere/'mɪə(r)/adj	تەنیا/جگه	۲- ئامانج
merely/adv	تەنیا (نەزیاتر نەکەمتر)	نامەبەر -
merge/'mɜ:dʒ/n	یەکدەگرێتەرە، یەکدەخاتەرە	په‌یامبەر
merger/'mɜ:dʒə(r)/n	کرداری یەگرتن	مەسیح
meridian/'mɛrɪdɪən/n	۱- شو هیئە	دیتی - بینی
	خەیانەیی لەسەر پووی زەوی لە	میتابۆلزم
	نیوان چەمسەری باکوور و باشوور	metal/'metl/n
	هەیه و بەشوتنیکی تاییبەت رەت دەبن.	کانزا
	۲- بەرزترین جێی کە خۆر دەیگات.	metallic/adj
	۳- نیووبازنەیی زەوی.	کانزایی
meringue/'mɛrɪŋ/n	تیکەلێ	metamorphosis/'metə'mɔ:fəsis/n
	شەکر و سپیتی هێلکە	گۆڕانی تەواری شیوہی...
	ئەو کێکەیی لە شەکر و سپیتی هێلکە دروست	metaphor/'metəfə(r)/n
	دەکری.	خواستن - واتای مەجازی
merit/'merɪt/n	لایەنی چاکی /	metaphorical/'metə'fɔrɪkl/adj
	ئەدگارە چاکەکان - بەهادر	مەجازی
merit/v	شایەنە - لایەنی	metaphysics/'metə'fɪzɪks/n
meritocracy/'merɪ'tɒkrəsi/n	میراتۆکراسی: سیستەمی حکومەتی	ئەودییو
	کەسانی بە توانا و پۆشنێر.	سروش
mermaid/'mɜ:meɪd/n	پەری دەریا	metaphysical/'metə'fɪzɪkl/n
merry/'meri/adj	رووخۆش - سەرخۆش	میتافیزیکی
merriment/'merɪmənt/n	خۆش و شادی	دینی / ئەودییو سروشت
		۱- سزای دودا - پاداشتی دودا
mesh/'mɛʃ/n	تۆڕ ئاسا	۲- خەلاتی دەکا
mesmerize/'mezməraɪz/v	سەرنجی رادەکێشی	meteor/'mi:tɪə(r)/n
	تووشی دۆشدامانی دەکا	نەیزەگگۆزە رونایی -
mess/'mes/n	۱- پیسی، ئارێک و پێکی	گرگەر
	۲- کێشە - قەیران	۱- زۆر خێرا -
mess/v	پیسی دەکا	تیزرەو ۲- سەرکەوتوانە
messy/'mesi/adj	پیسی و پۆخل	meteorology/'mi:tɪə'rɒlədʒi/n
		زانستی سەقار - کەش و هەوا
		meter/'mi:tə(r)/n
		پێوەر - کێش
		meter/v
		بەپێوەر دەپێوی
		method/'meθəd/n
		رێگا - شیواز
		methodical/'mə'θɒdɪkl/adj
		مەنەهجی -
		رێک و پێک
		Methodist/'meθədɪst/n
		یەکی لە
		ئەندامەکانی کەنیسای پڕۆتستانی
		کە جۆن ویزی لە سەدەیی ۱۸ دا یەمەزاند.
		meticulous/'mə'tɪkjələs/adj
		وردکار - وردبێن: ئاگادار

melt

melt/melt/v -دەئاۋىتقەۋە- شل دەيىتقەۋە

۲- نەرم دەيى- ھىۋر دەيى

meltaway/v ون دەيى-

گوم دەيى- پەرش دەيى

member/'membə(r)/n ئەندام- تەك

membership/'membəʃɪp/n ئەندامچىتى

MP ژمارەى ئەندامەكان- ئەندام پەرلەمان

membrane/'membreɪn/n

۱- داپۇش ۲- پېست نەرم/نويۇز

memento/mə'mentəʊ/n يادگارى

memo/'meməʊ/n يادداشت نامە

memoir/memwɑ:(r)/n يادداشت

رۇژانە- ژياننامە

memoris/n يادداشت- رۇژانە- ژياننامە

memorable/'memərəbl/adj

لە يىر ئاكرى- لەيىر ئەچۈر

memorandum/'memə'rændəm/n

يادداشت

memorial/mə'mɔ:riəl/n ۱- يادگارى

بىرخەرمەۋە ۲- تۆمارى مېژوۋىيى

memorize/'meməraɪz/v لەيىر

دەكا- ئەزىر دەكا

memory/'meməri/n بىرەۋەرى -

بىرەندەۋە

ئەۋ بەشەى كۆمپيۇتەر كە زانىيارى ھەلدەگرى

In memory of:to the memory of

لەيىرەۋەرى/لە يادى

men/men/n پىاۋەكان/مىۋەكان

menace/'menəs/v قىرس، ھەردەشە

بىزاركەر

menace/'menəs/n ھەردەشەدەكا

menacing/adj ترسىنەر- تۆقىنەر

mend/mend/n شتى تىكچۈ- شكاۋ

چاك دەكاتەۋە

208

mercifully

mend/v ۱- چاك دەكاتەۋە

۲- ھەمۋار دەكا

menial/'mi:niəl/adj ۱- ھاكەزايى- ئاكرىگ

۲- كەم بايەخ

meningitis/'meni'n'dʒaɪtɪs/n ھەۋكردنى

مىشك يان دەمارى پشت/پوكانەۋەى مىشك

menopause/'menəpəʊz/n تەمەنى بى

ئومىدى (كۆپىنى ژيان)

menstruate/'menstru'eɪt/v ھەيز دەيىتى-

بىن ئويۇز دەيى

menstruation/'menstru'eɪʃn/v كىچ-

مەھەك، بىن ئويۇزى مانگانەى ژن

mental/'mentl/adj ھۇشىى- بىرىى

نەخۇشخانىەى ئەۋ كەسانەى توشى نەخۇشى

ھۇشى- ھۇشەكى ھاتون

mentality/'men'tæləti/n ھۇشىىتى-

جۈرى بىرەندەۋە

mention/'menʃn/v ياد دەكا- ئامارە بۇ دەكا

don't mention it شايەمنى نىيە

پېۋىست بە سوپاس ئاكات

mention/n يادكرىن-

ئاۋھىتان، ئامارە بۇ كرىن

menu/'menju:/n لىستى خوارەندەكان

لىستى ھەلبۇردەكان لە كۆمپيۇتەر

mercenary/'mɜ:sənəri/adj ۱- پارەيى-

دراۋىى، پەۋەست بە شتىماددىيەۋە

۲- جاشىتىى- بەكرىگىراۋى

merchandise/'mɜ:tʃəndaɪz/n كەل وپەل-

شت و مەك

merchant/'mɜ:tʃənt/n بازرگان

merchant navy/n گەشتى بازرگانى

Mercury/'mɜ:kjəri/n ھەسارەى عەتارد

ئىرىكتىن ھەسارە لە رۇز

mercy/'mɜ:si/n بەزەيى- مېھربانىى

merciful/'mɜ:sɪfl/adj مېھربان

mercifully/adv مېھربانانە-

بەبەزەيىانە

Med

Med: Mediterranean/n دەريای سېي

ناوهراس/ولاتانی دەريای ناوهراس

medal/'medl/n ملوانکە - مەدالیا

medalist/'medəlist/n ۱- ھەلگری

مەدالیا ۲- برەوی مەدالیا

medallion/mə'dæliən/n ملوانکە

خوناوکە

meddle/'medl/v خۆ ھەڵدەقورتینی

لە کاری خەلکی

media/'mi:diə/n میدیا: ھۆکارەکانی

راگەیاندن

mediaeval: medieval چەرخەکانی

ناوهراس

mediate/'mi:diət/v ناوېژنی دەکا

دەچیتە نیوانیانووە

mediation/'mi:di'eɪʃn/n ناوېژنی

کردن، ناوێنکردن/بۆ چارەسەرکردنی

کێشە

mediator/'mi:diətə(t)/n ناوېژنەر

ناوهند - ھۆکار

نیوانکەر - پیناوا

لە مەسیحیت دەوتری: پیاوی دینی دەتوانی

ھەرچی بەندە بێھوێ بگەيەنیتە خوا، شتی

ناوا لە ئیسلام دانێ.

medical/'medɪkl/adj پشکنینی

پزیشکی - پزیشکی

medicated/'medɪkəɪtɪd/adj

چارەسەری - دەرمان

medication/'medɪ'keɪʃn/n دەرمان

medicine/'medsn, 'medɪsn/n

پزیشکی - دەرمان - چارەسەر

medieval/'medi'i:vl/adj پەيوەست بە

چەرخەکانی ناوهراس

mediocre/'mi:di'əukə(r)/adj

ناوهند/ خراپ نژیە - ئاسایی

meditate/'medɪtət/v لەگژفکران

رادەچی - دالغە ئی دەدا - تەندەفکری - زۆر

بیری دەکا - تە پادەمینی

the Mediterranean/n دەريای سېي

ناوهراس/ولاتانی دەريای سېي ناوهراس

تایبەت بە ولاتانی دەريای سېي ناوهراس

medium/'mi:diəm/n ۱- ھۆکار - نێوھند

۲- ھۆکاری راگەیاندن

mediums/n بەینکاری رۆھی -

نێوھنکاری رۆھی

medium/adj ناوهراس

medium wave/n شەپۆلی ناوهراس

meek/'mi:k/adj ۱- گۆندێر، گۆی رایەل،

بەرئەر

۲- ھێمن و بێ دەنگ

meekly/adv ۱- بەبێ دەنگی ۲- بە گۆی رایەلی

meekness/n گۆندێری، گۆی رایەلی

meet/'mi:t/v ۱- دیدەنی دەکا - دیداری دەکا

۲- چاوی پێدەکەوی - دەبینی

۳- یەکەم جار یەکتەر دەبینن - کۆدەبەرە

۴- دەرگەنەیک - بەیەک دەرگەن.

۵- پێویستی یەکانی پێ پر دەرگەنەو.

meeting/'mi:tiŋ/n کۆبونەو - دیدار

megomania/'megələ'meniə/n

شینتی مەزنیشتی

megaphone/'megəfəʊn/n دەنگ گەرمەرکەر

میگافۆن - زورنا

mellow/'meləʊ/adj ۱- نەرم و تام شیرین

۲- ھێمن، نەرم

۳- رەسیو، ئاقل

mellow/v بەنەرمی مامەلە دەکا

نەرم دەکا - ھێور دەکاتەرە

melodrama/'melədrə:mə/n میلۆدراما

melodramatic/'melədrə'mætɪk/adj

میلۆدرامی

melody/'melədi/n میلۆدی - ئاواز -

تەغمە

melon/'melən/n گندۆرە - کالەک

water melon/n شفتی - شوتی

maximum

maximum/'mæksiməm/n دوا پاد،

ئەو پەرى

May/mei/n

مانگى ئايار

May Day

رۆژى يەككى ئايار

may/mei/v

لەوانەيە - دەپن - دەكرى

شىمانە دەكرى - رىئى تى دەچى

may be/adv

لەوانەيە، دەپن وايى

mayonnaise/'meiə'neiz/n

مايونىز

خواردنە هيلكە وپۇن لەگەل زەلاتە

mayor/meə(r)/n

سەرۆكى شارەوانى

پاريزگا - كيخوا

mayoress/meəres, meiores/n

سەرۆكى شارەوانى (ژن)

خيزانى - ھاوسەرى - ژنى سەرۆكى

شارەوانى

maze/meiz/n

پى گومکردن -

سەرليشيواندن / شپرزە

me/mi/pron

من - لەبارى بەرگار

meadow/'medəu/n

ميرگ

meagre/'mi:gə(r)/adj

بچووک - كەم

meal/mi:l/n

ژەم

meal time/n

كاتى ژەم

mean/mi:n/v

۱ - وادەپەخشى -

وادەگەيەنى، واتاي وا دەدا

۲ - دەپەوى - مەبەستىنى

۳ - گەنگە - زۆر دەگەيەنى - دەپتە ھۆى

mean well

نيەتى باشە

mean/adj

قرچۆك - چاوبرسى

mean/n

پېژنە: ئاوند - رەوش

meander/'mi:ændə(r)/v

۱ - پىنچاپوچى

دەپن - شەپۆل دەدا ۲ - پىنچىش دەسوپتەو

meaning/'mi:niŋ/n

۱ - واتا - مەدلۇل

ئامانچ

meaningful/'mi:niŋfl/adj

بەسۇد - واتادار

meaningless/'mi:niŋləs/adj ۱ - بى واتا -

بى سۇود ۲ - ھىچ و پوچ

means/'mi:nz/n

ھۆكار - ئاومند

by means of

بەھۆى - بەرئىگى

by no means

ھەرگىز

means/'mi:nz/n

پارەو سامان - دەرەمەت

in the meantime

لەو كاتەدا،

لەو نۆوئەندەدا

meanwhile/'mi:nwaɪl/adv لەو سەين و

بەينەدا - لەو دەمى

measles/'mi:zlz/n

سوريزە، سورىكە

measly/'mi:zli/adj

بچووک - كەم بەھا

measure/'meʒə(r)/v

دەپتەوى - دەگاتە -

دەخەملەنى

measurement/'meʒəmənt/n پىوان - ئىچرا

measure/n

۱ - ھەندى - رىژەيى - پىئومر

۲ - ھەلسوكەوت - ئەدارەك

۳ - يەكەى پىوان

meat/'mi:t/n

گۆشتى گيانەومر و

بالتەدەك ھى مەوۇ

meatball/'mi:tboɪl/n

پارچەى خېرى گۆشتى

ووردكراو يان قىمەكراو

Mecca/'mekə/n

مەككەى پېرۇز -

پوانگە - قىبەلە شوئىنى پووكەرى مېوانان

mechanic/'mækənik/n

كرىكارى ميكانيك

mechanical/'mækənikl/adj

ميكانيكى -

شارەزا لە ئاميز/ئاميز - بى گيان

mechanics/'mækəniks/n

۱ - ئاميز - ھۆكار

ميكانيكىت - چۆنيەتى كاركردى ..

۲ - زانستى ميكانيك

mechanism/'mekənizəm/n

ئاميزى ميكانيكى / چۆنيەتى كاركردى

mechanize/'mekənəiz/v

ئاميز

لەبىرىتى مەوۇ بەكاردينى

mechanization/'mekənəizəɪzən/n

بەكارهينانى ئاميز

masturbate

masturbate/'mæstəbeɪt/v

دەستپەڕ لێدەدا - خۆی رەحەت دەکا

masturbation/'mæstə'beɪʃn/n

دەستپەڕ - خۆ رەحەت کردن

mat/mæt/n

۱- بەرمان - دوگرە

۲- مافووری بچووک بۆ ژێر پێ یان پارچە

ماددەیکە لە ژێر شتی گەرم دادەنرێ.

mat/adj

نەدرەوشاو

matador/'mætədo:(r)/n

گاڤۆز

بکۆژی گا - لە (گا بازی)

match/mætʃ/n

شخاتە

matchstick/'mætʃstɪk/n

دنگە شخاتە

match/mætʃ/n

۱- یاری - گەمە

match/v

دەسائی - دەگونجێ

هاوشانی دەبی - هاوکوفی دەبی

mate/meɪt/n

۱- هاوڕێ - هاوکار

۲- ئەفسەری دەریا - کەوی

mate/v

زاوژی دەکا

زاوژی بو دوو گیانەنەر دەکا

وا دەکا دوو گیانەنەر چوێت

mate: check mate

کش مەلیک

material/'mə'tɪəriəl/n

ماددە -

قوماش - زانیاری

material/adj

ماددی - گرنگ

Materialism/'mə'tɪəriəlizəm/n

رێبازی مەتریالیزم

مادیگەری - مایەکیەتی

Materialistic/'mə'tɪəriəlɪstɪk/adj

ماددی - ئەک رۆخی

materialize/'mə'tɪəriəlaɪz/v

دەییته

واقع - روودەدا / دیتە جیهانییوون

maternal/'mə'tɜ:nl/adj

پەییوەست

بەدایکەمە / لە رێکای دایکەمە

maternal instinct

رەمەکی دایکایەتی

maternity/'mə'tɜ:nəti/n

دایکایەتی -

مندا / لێوون

mathematics/'mæθə'mætɪks/n

ماتەماتیک

mathematical/'mæθə'mætɪkl/adj

ماتەماتیکی

mathematician/'mæθə'mə'tɪʃn/n

ماتەماتیکناس - زانای ماتەماتیک

matinee/'mætiːneɪ/n

نمایشی شانۆیکە -

فیلمیک لە پاش نیوەڕۆ

mating season

وەرزی زاوژی کردن

matriarch/'meɪtri:ɑ:k/n

دایک سالار

matriarchal/'meɪtri:'ɑ:kl/adj

دایک

سالاری

matricide/'mætrɪsaɪd/n

دایک کوژی

matrimony/'mætrɪməni/n

هاوسەریتی

matrimonial/'mætrɪ'məʊniəl/adj

هاوسەری

matron/'meɪtrən/n

بەرپرستی نەخۆشەوانان

ژنیکى میزدکردوی گەرە - سەرداری مال

matt/kæt/adj

نەدرەوشاو

matter/'mætə(r)/n

۱- مەسەلە - دۆز

as a matter of fact

۲- قەرمان - ماددە

لە راستیدا

a matter of course

پۆتین

matter/v

گرنگ دەبی، بایەخی دەبی

mattock/'mætək/n

خاکەناس - بێل

mattress/'mætrəs/n

دۆشەک

mature/'mə'tʃʊə(r)/adj

۱- گەییو (میو)

۲- پێ گەییو - مۆلا - گەرەبیوون - رەسیو

mature/v

پێ دەکا

maul/'maʊl/v

هێرش دەبا - پرەداتی

هەلمەت دینێ - تاوی دەداتی

mauve/'məʊv/adj

بەنوشەیی کراوە

ئەرخموانی سۆزیاو

maxim/'mæksɪm/n

پەند، قسە

نەستەق

maximize/'mæksɪmaɪz/v

هەتا

بکری زیاد دەکا

تا دوا پادە زیاد دەکا

264

mastery

marvelously/adv بەگەرەمى -
سەرئىچ پاكىش

Marxism/'mɑ:ksɪzəm/n ماركسىزىم - ماركسىيەت

Marxist/'mɑ:ksɪst/n باباى ماركسى

Marxist/adj يىرى ماركسى -
رىبازى ماركسى

marzipan /'mɑ:zɪpæn, ,mɑ:zɪ'pæn/n لەزىنە

mascara/mæ'skɑ:rə/n مەسكەرە:

mascot/'mæskət/n بۇجوانكردىنى بىزانگ

masculine/'mæskjəlɪn/adj بەخت ھىن

masculinity/'mæskju'liɪti/n تاييەت بە پىاو - نىر

mash/mæʃ/n نىراتى - پىاواتى

mask/mɑ:sk/n دان، دانەنۇلە ھەرسە

mask/v ماسك - روپۇش -
پەچە

mask/v 1- روخسارى بە ماسك

دادەپۇشى

2- ھەستى خۇى دەشارىتەو

masochism/'mæsəkɪzəm/n مازۇخىزىم: لەزەتى سىكىسى لە ئازاردان

وەرەگىرى

masochist/'mæsəkɪst/n مازۇخى

لەزەت وەرگىر

masochistic/adj ئەشكەنچەدەر

ئەشكەنچەى خۇى دەدا

mason/meɪsn/n بەرد ەلەكۆل، بىنا -

ماسۇنى

masonry/'meɪsənri/n بەشەكانى بىنا

1- خانو - كە لەبەرد دىوست كرابىن

2- ماسۇنىيەت

masque/mɑ:sk/n جۇرە درامايەكى

شەرىە

masquerade/'mæskə'reɪd/v خۇى

واپىشان دەدا - خۇى وادەنۇتىن

Mass/mæs/n قوداسى:

رىو رەسمىكە لە كەنىسەكان سازدەدرى،

لەوى خەلك ئان و ئارق دەخۇن بۇ ئەوى

دوا ئەمى عىسا پېئەمبەر بېننە يىرى خۇيان.

mass/n 1- ژمارەيكى ژۇر - كەلكەبىو

2- جەماور

mass/adj كۆمەلكارى - مىللى

mass/v ئاپورە دەبەستىن -

كۆدەبنەو - خېر دەبنەو

mass media/n ھۇيەكانى راگەياندىن

mass produce/v بە كۆمەن بەرەم دىنىن

massacre/'mæsəkə(r)/n كوشتارگە -

قەسباخانە، كۆمەل كۆزى - رەشەكۆزى

massacre/v دەكۆزى - سەردەبىرى

massage/'mæsɑ:ʒ/n مەساز - شىلان

massage/v دەشىلى

massive/'mæsɪv/adj كەتە - زەبەلاح -

زۇد گەورە

mast/mɑ:st/n دار ئالا - دار ەلەم

جەمسەرى بۇلۇكرەنەوى پەخشى رادىو و

تەلەفون

master/'mɑ:stə(r)/n راھىتەر، رىژدار

مامۇستا، وەستا - مەستەر -

دانەى رەسەنى فېلم

master's degree/n پەلى ماستەر -

پروانامەى ماستەر

master/v زۇر باش فېردەبى، بەردەست دەكا

mastermind/'mɑ:stəmaɪnd/n عەقلى راپەرئەنەر -

عەقلى ئاراستەكەر

mastermind/v پلان دادەنى

masterpiece/'mɑ:stəpi:s/n شاكارى ئەدەبى/ھونەرى

mastery/'mɑ:stəri/n 1- كارامەىى -

لېھاتوى 2- دەسلەت - سەروەرى

marginally	203	marvelous
marginally/adv کم-ههندی	marksman/'mɑ:ksmən/n نیشانه شکن	
marijuana/'mæɹə'wɑ:nə/n حەشیشە-تلیاک/ماریوانا	marmalade/'mɑ:məleɪd/n مەرملاد	
marina/mə'ri:nə/n بەندەری بچوک	maroon/mə'ru:n/adj مۆرەبای پرتەقال	
marine/mə'ri:n/adj دەریایی (ناوی)		سۆری تارى
marine/n دەریایی (کەشتی)	marooned/adj سۆری مارۆتی	
marital/'mæɪtl/adj سەربازی دەریا	marquee/'mɑ:'ki:/n بەجیمەو-کەوتو	
marital problem/n هاوسەری	marriage/'mæɪɪdʒ/n رەشمال، خیمەى گەرە	
marital status/n کێشەى هاوسەری		هاوسەری-ژن و
maritime/'mæɪɪtəɪn/adj باری کۆمەڵایەتی		مێرداتی
marjoram/'mɑ:dʒərəm/n بەژن، بی ژن		ئاهەنگی زەماوەند/ژیۆرەسمی هاوسەرگرتن
mark/'mɑ:k/n دەریایی	married/'mæɪɪd/adj ئاهەنگی بە ژن-بە مێرد	
		ژیانی ژن و مێردایەتی
	marrow/'mæɹəʊ/n چەوری ناو دەمار/مۆخ	
	marrow/n کۆدی/کۆلەکە	
	marry/'mæɪɪ/n ژن دینی-شوودەکا	
		لێکیان ماره دەکا
	Mars/'mɑ:z/n ١- مەریخ ٢-خوداوەندی شەپ	
	marsh/'mɑ:ʃ/n زۆلکاو	
	marshal/'mɑ:ʃl/n ١-مارشال ٢-ئاهەنگ گیر	
	marshmallow/'mɑ:ʃ'mæləʊ/n ١-مارشال ٢-ئاهەنگ گیر	
		حەلواى
		سپی-شیرینی
	marked/'mɑ:kt/adj ١-بەنکەى بازگانی	
		٢-شوینی مەزاکردن
	mark/v ١-هێما-نیشانه داوەنى	
		٢-چەنگی ٢-عورفی
	marking/'mɑ:kiŋ/n ١-هێما-نیشانه داوەنى	
		٢-تازا
	mark/n ١-هێما-نیشانه داوەنى	
		٢-مەریخ هاتوو
	market/'mɑ:kit/n ١-هێما-نیشانه داوەنى	
		٢-پەرەسێلکە
	market garden/n ١-هێما-نیشانه داوەنى	
		٢-شەهید
	market research/n ١-هێما-نیشانه داوەنى	
		٢-قوربانییدەر
	market table/'mɑ:kitəbl/adj ١-هێما-نیشانه داوەنى	
		٢-شەهیدبوون-گیانفیداکردن
	marketing/'mɑ:kiŋ/n ١-هێما-نیشانه داوەنى	
		٢-سەراسیمە
	Market town/n ١-هێما-نیشانه داوەنى	
		٢-سەرسوڕهێنەر
		٢-مەندەهۆش دەین
		٢-سەرسوڕدەمیستی
	marvel/'mɑ:vəl/n ١-هێما-نیشانه داوەنى	
		٢-سەرنج ٢-پاکیش
	marvelous/'mɑ:vələs/adj ١-هێما-نیشانه داوەنى	
		٢-سەرنج ٢-پاکیش

mankind

mankind/mæn'kaɪnd/n ۱- مرؤف

مرؤفایه تی ۲- رهگزی مرؤفایه تی

man like/'mænlaɪk/adj پیاو ئاسا

manly/'mænli/adj پیاوانه

manliness/'mænlinəs/n پیاویتی

man-made/adj دهستکرد

manner/'mænə(r)/n شینواز- رهفتار

ههئسوگوت

mannerism/'mænərɪzəm/n شینوازی

رهفتارو گوفتار

manoeuvre/mə'nu:və(r)/n

مانۆر- پلانیکی زیرهکانه

manoeuvre/v مانۆری سهربازی-

مانۆر دهکا/ به کارامیی رهفتار دهکا

manor/'mænə(r)/n ۱- خانویهکی

گهوره لهگوند

له چواردهوردهی زهوی ههبن.

۲- یهکیتی زهوی له سیستهمی

دهرههگایه تی

manpower/'mænpaʊə(r)/n

کرێکار- ئیشکار

manslaughter/'mænsloʊtə(r)/n

پیاو کوشتن- سهربرین

تاوانی پیاو کوشتن

mantelpiece/'mæntlpi:s/n

تاقچهکی سهرناگردان- کوانو

mantis/'mæntɪs/n نهسپی پیغه مبهی:

زیندهوهریکی لاق درێژه

mantle/'mæntl/n سهریوش- قهباغ

بالا پۆش

manual/'mænjuəl/adj به دهست

manually/'mænjuəli/adv به دهستی

manual/'mænjuəl/n رابهی

manufacture

/,mænju'fæktʃə(r)/v

به رههه دینن- دروست دهکا

202

marginal

manufacture/n به رههه هینان

manufacturer/,mænju'fæktʃərə(r)/n به رههه هینان/ دروستکار

manure/mə'njuə(r)/n ۱- زین, پهبین

۲- ریخ- قشیل

manuscript/'mænjuskript/n

چاپنه کراو

دهستتوس- توسهری به لگه نامه ی

به دهست توسراو دهستتوس

Manx/mæŋks/adj خه لکی دورگه ی "مان"

زمان و گه ی "مان"

many/'meni/det - pron زۆر- ژماره یه کی

زۆر

manysided/adj فره لا/ فره توانست

Maori/'maʊri/n ماوری:

زمان و خه لکی ره سه تی ئوزلاند

Maoism/n ریبازی ماوتسی تۆنگ- ماویزم

map/mæp/n نه خشه

map/v نه خشه ده کیشی- دروست دهکا

mar/ma:(r)/v بریندار دهکا, خراپ دهکا,

تیك دهکا

marathon/'mærəθən/n مارا سۆن

marble/'ma:bl/n ۱- مه رهه پ ۲- که لا-

که لایانی, هه له ماتین- ماتانی- ته به لانی

March/ma:tʃ/n مانگی ئازار

march/ma:tʃ/n مارشی سهربازی-

رویشقنی سهربازی

march/v ریک و پیک دههه

mare/meə(r)/n ماین, ماکس

margarine/,ma:dʒə'ri:n/n مارگرین

margin/'ma:dʒɪn/n ۱- پهراویز-

دهههه- دامین

۲- جیاوازی- زیده- یه دهک

۳- لیاوار- سنوور

marginal/'ma:dʒɪnl/adj کهم بایه خ-

بچووک

mall	201	manipulation
mall/mæl, mɔ:l/n	كۆمەلنى دوكان	۱- زمانى
	پىكەمە -	يەككەتۈرى چىنى
	كۆمەلگە دوكان	۲- جۈرە پىرتەقلىكە / مەندىرىن
mallet/'mælit/n	چەكۈشى دارى	ماندىت - ئىقتىداب -
malnutrition/'mælnju:'triʃn/n	بى خۇراكى	راسپاردن
	دەرخواردنى خواردىنى خراپ	mane/mein/n
malt/mɔ:lt, mɔlt/n	مۇلت:	مانە/مەم/n
	ئەو دانەوئەلەيە بۇ ماوئەيەك	maneuver=manoeuvre/n
	لەئاو ئاۋ دەھىلدىرىتەۋ، دوايى	مانۋېر
	دەكرىتە بىرەۋ وئىسكى	manger/'meɪndʒə(r)/n
maltreat/'mæl'tri:t/v	خراپ مامەلەي	۱- جۈرىكى كا يان
	لەگەل دەكا	جۋ ۲- ئاخوپ
maltreatment/'mæl'tri:tment/n	خراپ مامەلەكرەن	mangle/'mæŋgl/v
	مەمەك، كۇ	دەشۋىنى - پارچە پارچە
mammal/n	شېردەرەكان	دەكا
mammal/adj	زەبەلاخ: زۇرگەرە	mango/'mæŋgəu/n
Mammon/'mæmən/n	سامان	مىۋە مانگۇ
man/mæn/n	۱- پىياۋ - كەس - تەك	manhole/'mænhəʊl/n
	۲- مۇۋۇ، مۇۋۇيەيەتى	مەنھۇل
	۳- مېرد، دۇست - سەرباز	manhood/'mænhud/n
man/v	۱- بەگەردىخى، ئىش پىن دەكا	۱- قۇناغى پىياۋىتى
	۲- پىياۋ دەنئىرى	دەرچۈن لە قۇناغى كۈپىتى
manage/'mænidʒ/v	بەرىۋە دەيا،	۲- ئەدگارى پىياۋىتى
	مەلدەسۈپىنى	۱- ئەخۋىشەكى عەقلىيە
	دەتۋانى - كارى خۇي بەرىۋە دەيا	مۇۋۇ توش مەلچۈۋ و تۈندى دەكا/ھارى
manageable/'mænidʒəbl/adj	ماقۇول، لەسۋورى شىيانە	۲- ھەۋەس - شەيدابوۋن
management/'mænidʒmənt/n	كارگىرى - بەرىۋەبەرايەتى	۳- دەست لى ۋەشانەن
	دەستەي كارگىرى	manic/'mænik/n
manager/'mænidʒə(r)/n	بەرىۋەبەر،	شېت و ترسناك - كۈشتە
	سەرۋك - بىركار	مانىكۇر:
	بەرىۋەبەرى تىپى ۋەزىشى	جوانكرىنى ئىنۋۇكى پەنچەكان
manageress/'mænidʒə'res/n	بەرىۋەبەر(ئۇ) - سەرۋك(ئۇ)	۱- بە ۋەۋنى پىشان
		دەكا ۲- دەرەكەۋى - پەيدادەيى
		manifestation/'mæni'fɛstɪʃn/n
		۱- بەلگە، روخسار
		۲- ھېما - دەرەكەۋن
		manifesto/'mæni'festəʊ/n
		مانىفېست -
		پەياننامەي سىياسى
		manipulate/mə'nɪpjuleɪt/v
		۱- بەكارامەيى
		بەكارى دىنى
		۲- عەقلى خەلك قۇرخ دەكا
		بۆيەرۋەندى خۇي بەكارى دىنى
		manipulation/mə'nɪpjʊ'leɪʃn/n
		فېل، قۇرخەكرەن

mail		malignant
mail/v	به پوښته دهنيری	۱- دروست دهکا - پښکدههیني
mailing	ليسته ی ناو نيشانی پوښت	۲- کار دهکا - وائی دهکا - ناچار دهکا
list/n		۳- بدهوست دیني - قازانج دهکا
mailman/'meilman/n	پوښته چی	۴- داده مه زريني - دهکا
maim/'meim/v	بريندار دهکا - له کار دهکا	make it
main/'meim/adj	سهرمکی - هره گرنگ	له کاتي گونجاو دهکا
in the main	به شيوه يه کی گشتي	۶- سهرده که وي
mainly/'meinli/adv	به زړی ايه	جينگا چاک دهکا - راده خا
main line/n	هيلي ناسني سهرمکی	يارمه تي دهکا
main/n	بوري مرنی گهياندي ناو - کاره يا	گالته ی پي دهکا
mainland/'meinlænd/n	به شي	make off
	سهرمکی ولا تي يان کيشوهری	خير ا راده کا
	بيجگ له دورگه کاتي دهر وهری	make out
mainstay/'meinstei/n	پالپشت	make up/n
mainstream/'meinstri:m/n	باور پری	خوی جوان دهکا - ماکياژ دهکا
	بلاو - ريگای باو	make sth up
maintain/'mein'tein/v	۱- بهر دهر وام	پښکدينی -
	دهرين - ۲- پاروی دهر داتي	داده هيني - ته وای دهکا
	۳- دهر پارويزی - ۴- دوپات دهکا	make up his mind
maintenance/'meintənəns/n	پاراستن - پارهدان / ساخيږی	بريار دهکا
maisonette/'meizə'net/n	باله خانه ی دوو نهوم	make/n
maize/'meiz/n	گهنه شامي	نيشانه ی کو مپانيا
majestic/mə'dʒestik/adj	مهرن -	دروس تکراری ...
	پايه بهر - تاياب	make-believe/n
majesty/'mædʒəsti/n	هه يبه ت،	خه يال - خو و ا نواندن
	خاوه ن شکو	maker/'meikə(r)/n
major/'meɪdʒə(r)/v	تاييه تمه ندي	دروس تکر - بهر مه هين
	وهر دهر گری	makeshift/'merkʃɪft/adj
major/n	راند - يک تانج	کاتي / شوينگر
major/adj	مهرن - گرنگ	make-up/n
major-general/n	ليوا	کلويه ي جوانکاري - ماکياژ /
majority/mə'dʒɒrəti/n	نؤريه	که سايه تي

making/'meɪkɪŋ/n

maladjusted/'mælə'dʒʌstɪd/adj

maladjustment/'mælə'dʒʌstɪmənt/n

malaria/mə'leəriə/n

male/'meɪl/adj

male/n

male chauvinism/n

malice/'mæɪls/n

malicious/mə'liʃəs/adj

malingering/mə'liŋgə(r)/v

malignant/mə'liŋənt/adj

Mm

- M-m/em/ پیتی سیزدهم له ئەلفبای
ئینگلیزی
- ma'am/mæm, mɑ:m/n خاتوون،
خانم - دایک
- mac: Mackintosh/'mæktɒʃ/n
ماکنتۆش
- قابوتی باران: مشەمما
- macabre/mə'kɑ:brə/adj تۆقینەر -
ترسینەر/پەيوەستە بەمردن
- macaroni/'mækə'reʊni/n
مەعکەرۆنی
- machine/mə'ʃi:n/n ١- ئامیڕ
٢- دەستە - ریکخستێر
- machinary/mə'ʃi:nəri/n مەکیه‌کان -
ئامیڕەکان، بەشە بزاوتەکانی ئامیڕەکان
- machine-gun/n رەشاش
- macho/'mætʃəʊ/adj شانازی بە
پیاویتی خۆی دەکا
- mackerel/'mækrəl/n جۆری ماسی
- mad/mæd/adj ١- شیت - عەقل نەخۆش
٢- گەمژە - گەلحۆ - زۆر توپە
- ٣- گێرەشیوین ٤- شەیدا - کوشتە
- madly/'mædli/adv ١- شیتانە -
بە هەلچووئە ٢- تا دوا پادە
- madness/'mædnəs/n شیتی -
گەمژەیی
- madman/n شیت - گەمژە - هەلەشە
- madam/'mædəm/n مەدام - خانم -
خاتوون
- madden/'mædn/v توپەندەکا - بێزاری دەکا
- made/meɪd/v دروستی کرد
- magazine/'mægə'zi:n/n گۆنار
- maggot/'mægət/n زیندەوهری کرم ئاسا
- کرمۆله
- magic/'mædʒɪk/n پیتوپا - جادو -

جادوگەری، ئاناسایی

- magic/adj جادووێی - نایاب، سەرنج ڕاکێش
- magically/'mædʒɪkli/adv ڕافەکردنی
دژوارە
- magician/mə'dʒɪʃn/n جادوگەر - سحر باز
- magistrate/'mædʒɪstreɪt/n دادوهری پله
نۆم / دادپرس
- magnanimous/mæg'nænɪməs/adj
جوامیر
- magnet/'mægnət/n موگناتیس
- magnetic/mæg'netɪk/adj موگناتیسی -
سەرنج ڕاکێش
- magnetism/'mægnətɪzəm/n هیزی
- موگناتیس
- magnetize/'mægnətəɪz/v ١- دەکا تە
موگناتیس ٢- سەرنجی ڕادەکێشی
- magnetic tape/n شریقی کاسیتی -
شریقی قیدی
- magnificent/mæg'nɪfɪsnt/adj مەزن -
نایاب، زۆر جوان
- magnify/'mægnɪfaɪ/n گەورە دەکا - پیا
هەلەدا / ستایش دەکا
- magnification/'mægnɪfɪ'keɪʃn/n
گەورەکردن
- magnifying glass/n ئاوێنەی گەورەکردن
- magnitude/'mægnɪtju:d/n قەبارە گەورە،
گرنگ
- قوشقەر - بالندە
- magpie/'mæɡpaɪ/n
- mahogany/mə'hɒɡəni/n داری جۆری
ماهوگانی
- maid/meɪd/n خزمەتکار - کارگەر - نان کەر
- maiden/'meɪdn/n ئافەرەتی شونەکردوو
- maiden name/n نازناوی
- ئافەرەت پێش شوکردن
- maiden voyage/n یەکەم گەشتی
- پاپۆری نوێ
- mail/meɪl/n پۆستە

lurk	198	lyrical
lurk/ls:k/v	luxurious/ɫʌgʒʊəriəs/adj	نۇر خۇش -
	خۇشگوزەران	
خۇي مەلاس دەدا - بۆسە دانەن	luxury/'ɫʌkʃəri/n	خۇشى - نىعمەت -
luscious/'ɫʌʃəs/adj	ئاسودەيى - راپوردن	
lust/ɫʌst/adj	lynch/ɫɪntʃ/v	يەككى دەكۇئى - وادەزائى
ئارەزۇۋىكى ئەرادە بەدەر	ئاوانىبارە / ئە سىندارە دەدا بى دادگا	
lust/v-n	lyric/'lɪrɪkɫ/adj	لىرىكى - شاعىرانە -
۱- ئارەزۇى سىكىسى دەكا	رۇمانسىيانە	
۲- ئارەزۇوى بەدەست ھىئاننى	lyrics/'lɪrɪks/n	پەيغەكانى گۇرانى لىرىكى
دەسەلات و ئاۋيانگى دەكا	lyrical/'lɪrɪkɫ/adj	ھۇنراۋەى گۇرانى /
lustful/ɫʌstfl/adj	ھۇنراۋەى رۇمانسىيانە	
سىكىسى -		
نۇر سىكىسى - تامەزۇۇ	lustfully/adv	بە تامەزۇۋىى
lute/lu:t/n	عوود	

- به وفاء
loyally/'ləʊəli/adv به وفاءى -
به دلسوزى
loyalty/'ləʊəlti/n وفاء، دلسوزى -
لايه نگرى - خوشويستن
lozenge/'ləʊɪndʒ/n حبيبكى شيرينه
دهمژرى، نوږ كسانه به كارى دښتن كه
كوڅه يان لښه يان گهرويان دښتى
L-plate/n هڼماى فيزېوونى نؤتومبيل
lubricant/'lu:brikeit/n بؤنى
چېوركردنې مېكېنه بؤ نهموى
دهنگى لښه نه يهت
lucid/'lu:sɪd/adj ۱- پوون و ناشكرا
۲- مښك ساف - عقل تړاو
lucidly/adv به پوون و ناشكرايى
lucidity/lu:'sɪdətɪ/n مښك بى گهردى
luck/lʌk/n رڼكوت - بهخت - شانس
lucky/'lʌki/adj به بهخت - به شانس /
بهخت هڼنمر
luckily/'lʌkɪli/adv خوشبهختانه
lucrative/'lu:kɹətɪv/adj
به همرمڼ - پاره هڼن
ludicrous/'lu:dɪkɹəs/adj هېچ -
قه شمه چار
lug/lʌg/v شتنې بزمجمعت هملدهگرى يان
راده كښنى
luggage/'lʌgɪdʒ/n كهلوپهلى سفر
luggage rack/n تاقوچكه كې كهلوپهلى
lukewarm/'lu:k'wɔ:w/adj
۱- شيرينى ۲- ناپژد - بن جماس
۱- بن دهنگى دهكا
lull/lʌl/v
۲- ده يخوښتنى - لاى لای بؤ دهلى
lull/n بن دهنگى له ناكاو/وږه ستانى له ناكاو
lullaby/'lʌləbaɪ/n لاى لایه
lumber/'lʌmbə(r)/n دارى خانوو بهره -
تمخته
lumber/v ۱- تووشى دهكا

- ۲- بهرپرسياريه تى پى ده سپڅرى
۳- به گرانى رى دهكا - به زمجمعت دېروا
luminous/'lu:mɪnəs/adj برېقه دار -
درو شاوه
lump/lʌmp/n ۱- كلؤ كلؤ - پارچه په ژوو
۲- له ستور بوون - په لمان - به لېون
۳- پاره نان
۱- كوډه كاته وه/خه لكى خړده كاته وه
۲- هم مووان به يهك چاو سهير دهكا
lumpy/adj پارچه پارچه - كلؤ كلؤ
lump it شتى به ناچارى قه بوون دهكا
lunacy/'lu:məsi/n گهمزه يى، شيتى
lunar/'lu:nə(r)/adj هميفى - مانگى
lunatic/'lu:nətɪk/adj گهلؤ گهمزه، شيتانه
lunatic asylum/n نه خوڅخانه ي شيتان
نه خوڅخانه ي نوږ كسانه ي نه خوڅشى
عه قلىان هميه
lunch/'lʌntʃ/n فراقين - ناننى نيومېز - نيوپان
lunch/'lʌntʃ/v ناننى نيومېز دهخوا
lunch time/n كاتى فراقين
luncheon/'lʌntʃən/n فراقين - كاتى فراقين
lung/lʌŋ/n سى
lung cancer/n سهره تانى سى/
شېرپه نجه ي سى
lunge/'lʌndʒ/n هڼرشى له ناكاو -
بزاوتى له ناكاو
lunge/v بهر مو... هڼرش دښتى
lurch/'lɜ:tʃ/n له ناكاو
leave sb in the lurch له كاتى ته ننگانه
به جېبى دښلى/بزاوتنښكى له ناكاو بهر مو لايهك
به لا دهكوى
lure/'luə(r)/n سهرنج راكښان
به لادا بردن - له رى لادان/چه واشه
لure/'luə(r)/v چه واشه ي دهكا
هملده خه لمتښتى - مهنده ووشى دهكا
۱- توؤقڼنمر
lurid/'luəɪɪk/adj ۲- رهنگى برېقه دار

lose	196	loyal
lose your life/v	دەكۆزىڭىزنى	۲- شەيدايى - خۇشەويست ۲- ئازىز
lose your place/n	شونىڭنى خۇي لە دەست دەدا	ھەزى ئى دەكا خۇشى دەوى
a losing battle	شەرتىكى دۇپار كۆششلىكى سەرنەكەتوئو	دەكەيىتە داوى ئەقلىنى
loser/'lu:zə(r)/n	دۇپار	پەيۋەندى ئەقلىنى -
loss/lɒs/n	لە دەست دان - دۆراندن	پەيۋەندى سىڭكىسى
lost/lost/v	لە دەستى دا، ونى كىرد - دۆراندى	۱- چىرۇكى ئەقلىنى
lost property/n	ئوسىنگە شى	۲- چىرۇكى سىڭكىسى
lot/lot/n: the lot	ون بوو ھەموو	خۇشى دەوى - ئەشقى دەبى
lot/pron	زۆر، ژامايەكى زۆر	lovely/'lʌvli/adj
lot/adj - adv	زۆر - بو زۆردى	جوان - قەشەنگ /
lot/n	۱- كۆمەلەيك - گوزمران	خۇش - دلپەيتەر
lotion/'ləʊʃn/n	۲- چارە نوس - پارچە شىتپارچە زەوى كەل و پەلى جوانكردن شۆرەر	loveliness/'lʌvlɪnəs/n
lottery/'lɒtəri/n	يانسىپ	جوانى -
loud/laud/adj	بەرز، بەھەرا - بەھەراو ھۆريا	lover/'lʌvə(r)/n
loud/adv	بەدەنگى بەرز	ئاشق - دۇست /
loudness/n	ھارۋەز - دەنگە دەنگ - گارەگار	ئاشقى (مۇسقا) - شەيدا
loudspeaker/'laʊd'spi:kə(r)/n	دەنگ بەرزكەر	۱- نزم - نەوى
lounge/laundʒ/n	۱- ژوورى دانىشتن	۲- كەم - ھىچ - ئۆزۈپ - بى - رىز - بى ئابروو
lounge/laundʒ/v	۲- ھۆلى چاۋەرۋانى بەبى تاقەتى	۴- نزم - ھىمىن - ۵- نوزەيدى - خەمۈك - نەساغ
louse/laus/n	رادەۋەستى يان دادەنىشى - پالدەكەوى ئەسپى	۶- نزم - گېزى نزم
lousy/'lauzi/adj	۱- زۆر خراپ - ماندو ھىلاك ۲- كۆن - خەۋالو	lower-case/adj
lout/laʊt/n	گىل - گەوج، بى ئابروو	lower-class/adj
lovable/'lʌvəbl/adj	۱- خۇشەويست	low-key/adj
love/lʌv/n	۲- لە دلا نىك - بەردل	lowland/'ləʊlənd/n
	۱- خۇشەويستى - ئەقلىنى	lowtide/n
		دەكاشان - شەپۇلى دەريا /
		نزمترین ئاستى دەريا
		low/adv
		بەرەو يان لە بارى نزمىدا
		چىنەكانى دەنگ نزمى دەبى ...
		lowlying/adj
		زەوى نزم -
		نزمكى ئاستى دەريا
		low paid/adj
		كەم دەرامەت - داھانى كەمە
		low/laʊ/n
		ئاسى نزم - دابەزىن
		low-down/'ləʊdaʊn/adj
		۱- راستىيەكان / زانىبارى ئەينى ۲- ئاپەسند - سووك
		lower/'ləʊə(r)/adj
		ژىرۋە - بىنەۋە / نزمىز
		lower/v
		۱- نزم دەكاتەۋە - نەوى دەكاتەۋە
		۲- كەم دەكاتەۋە - پىژمە نزم دەكاتەۋە
		loyal/'ləʊəl/adj
		دلسۆز - لاپەنگەر -

log	195	lose
log		after/v
log	دەرچوون لە کۆمپيوتەر	۲- ئاگای لێدەبێ ۲- گرنگی پێ دەدا
off/out		۱- تەماشاکردن
logarithm/'lɒɡərɪθəm/n	لۆگاریتم	۲- گەران ۲- سیما
loggerheads/'lɒɡəhedz/n	بە توندی-جیاوازی- دژ- دەبی لێگەن	۴- روخسار- روالەت- شێواز
logic/'lɒdʒɪk/n	لۆژیک- زانستی ژیری- بەکارهێنانی عەقل	روخساری مەزۆ
logical/'lɒdʒɪkl/adj	۱- ماقوول- لۆژیکانە	چاودیز
logo/'lɒɡəʊ/n	هێما، دروشم	ئاگادار بە/ وریا بە
loiter/'lɔɪtə(r)/v	دەسوڕێتەوە بێ کارو مەبەست- جادە دەپێوی	مەکیهێ ئەو- چێن
lollipop/'lɒlɪpɒp/n	مژمژە	وەک تارمایی دەردەهەڵێ/ تارمایی... دانەگرتی
lone/'ləʊn/adj	بە تەنیا، بە تەنێ	شین- گەمژە
loner/'ləʊnə(r)/n	گۆشەگیر-	ئەلقە، گرتی
	ئەو کەسێ پێیخۆشە بەتەنیا بێ	دەکاتە گرتی- ئەلقە- باری- گرتی دەدا- توند دەکا
lonely/'ləʊnli/adj	۱- تەنیاپی ۲- پەژار- گۆشەگیر	loophole/'lu:pəʊl/n
lonesome/'ləʊnsəm/adj	۱- هەست بەتەنیا کردن ۲- خەمۆک	کەلێن، دەریازگە
long/'lɒŋ/adj	درێژ	loose/'lu:s/adj
long-distance/adj	ماوەی درێژ	۱- بەرەللا- گرتی ئەدراو ۲- خا- پەرش و بلۆ- کراوە
long-jump/n	بازدانێ درێژ	۱- بەشینۆیەکی بەرەلا ۲- بە پەرش و بلۆی
long-range/adj	ماوەی دور	دەکاتەو- گرتی دەکاتەو- شل دەکاتەو
long-sighted/adj	دوری	loot/'lu:t/n
long/'lɒŋ/n	ماوەی درێژ	تالان (تالان و بێ) -دزین
long/adv	بۆماوەیەکی درێژ/ لە ماوەیەکی دورووە	loot/v
long/v	بە تەمسووە، بەشەوقەو/دەیهوی...	تالان دەکا
longing/'lɒŋɪŋ/n	تەمس- شەوق- ئارەزوێکی زۆر	lop/'lɒp/v
longitude/'lɒndʒɪtu:t/n	هێلی درێژی جوگرافی	دەپێتەو/ئێ دەکاتەو
loo/'lu:n	دەستاق- ئاو دەست	lopsided/'lɒp'saɪdɪd/adj
look/'lʊk/v	۱- تەماشای دەکا ۲- وایپێدەچی ۲- دەرگرتی- لە- بەروو	بەلایەکی کەوتی
look	۱- چاودێری دەکا	lord/'lɔ:d/n
		دەسەڵاتدار/زەنگین
		the lord
		خودا- لۆرد
		the lords
		ئەنجومەنی لۆردان
		lordship/'lɔ:dfɪp/n
		حەزرەت، لۆردیتی- خانەوادەیی
		lorry/'lɒri/n
		لۆری
		lose/'lu:z/v
		۱- لەدەست دەدا ۲- وون دەکا ۲- دەدۆزێنێ
		lose your head/n
		نیگەرانی دەبی سەری ئێ دەشیوێ
		lose heart
		بێ وەر دەبی

live together	پنځهوه دژین
livelihood/'laɪvlihud/n	گوزهران
lively/'laɪvli/adj	۱- زیندو- چالاک ۲- بهییت- پیتدار
live/'laɪv/n/v	دهگه شیتنه- دېوژیتنه- به چالاک دهکړی
liver/'lɪvə(r)/n	چهرگ: پاکرکه رهه ی خوین
liver sausage/n	چهرگی برژاو
livestock/'laɪvstɒk/n	مېر مالات/ په رهواله
living/'lɪvɪŋ/adj	۱- زیندو- هېشتا دهژی
living/n	۲- گوزهران- رژی
living-room	دېوه خان، ژووری دانیشتن
lizard/'lɪzəd/n	مارمیلکه- مارمیلوق
load/'ləʊd/n	بار- بار- ژماره یکی زور
load/v	باردهکا- بار ودرهکړی
	دیسک داندکړی- پر دهکا
loaded/'ləʊdɪd/adj	بارکراو
loaf/'ləʊf/n	سه موون- کولیرا
loan/'ləʊn/n	۱- قهرده- خواستن- دان
loan/v	قهرده ددها، (کتیپ) دخوازی له
loathe/'ləʊð/v	بیزی دبیتهوه- رقی لیده بیتهوه
lob/'ləʊb/v	توپی له سره سره نه یارکه ی ناوا دهکا
lob/n	کهوتی توپ
lobby/'ləʊbi/n	۱- هوډ- قاوش- لوی
lobby/v	گوشار دمهخته سر
lobe/'ləʊb/n	بهزی بنهوه ی کوئ کرکه گه ی کوئ
lobster/'ləʊbstə(r)/n	قرژانگی دهریا، که رکه دهن
	گوشتی قرژانگ و که رکه دهن
local/'ləʊkl/adj	ناوخوازی- خومانه

	ناوخوازی، دانیشتووی ناوچه
locally/adv	له سنووی ناوچه
local authority/n	دهسه لاتدارانی ناوخوا
	کاربه دهستانانی ناوخوازی
local call/n	ته له فونی ناوخوازی
local government/n	حکومه تی ناوخوازی
	حکومه تی همری
local time/n	کاتی ناوخوا
localize/'ləʊkəlaɪz/v	که مارو ددها له- چه خت دهکا
locate/'ləʊkeɪt/v	شوینی دپاردهکا- دهکړته
location/'ləʊkeɪʃn/n	۱- شوین- هوار
	۲- گهران به دواي
lock/'lɒk/n	۱- قوغل
	۲- نهو به شعی روبار یان
	جوگا که ناستی ناو دهگوری
lock/v	قوغل ددها- له ناو... ددهه تی- زیندانی دهکا
locker/'lɒkə(ə)/n	لوکەر
locket/'lɒkɪt/n	ملوانکه- خوناوکه
locust/'ləʊkəst/n	کل، کولنه
lodge/'lɒdʒ/n	۱- خانوی دهرگوان
	۲- خانوی گوند بؤ راوکه ران
	۳- ژووری دهرگوان
lodge/n	۱- ژووری له مالی بهکړی دهکړی
	۲- چی خوی دهکړی- دهسه که نه ی
	گله یی دهکا
lodger/'lɒdʒə(r)/n	کرچی ناو ماډن
lodging/'lɒdʒɪŋ/n	مال، شوینی ژیان و گوزهران
lodgings/n	ژووری بهکړیدان
loft/'lɒft/n	ژووری ژیر خانوی/بنمچن
log/'lɒɡ/n	۱- قهری دار- داری سوتان
	۲- توماری پوداوهکان (له که شتی یان فرؤکه)
log/v	شتی دهنوسی له توماری پوداوهکان
log in/on	دهست بهکار دهکا له کومپیوتر
	چوونه ناو (به رنامه ی کومپیوتر)

linguistic	193	live
۲- زمانزان- زمانناس.	listlessly/adv	بى تاقەتانه، يەساردى
linguistic/ɪŋˈɡwɪstɪk/adj	lit/ɪt/v	دادەگىرسىنىڭ
linguistics/n	literacy/ˈlɪtərəsi/n	۱- تواناي نوسىن و خوڭىندەنەۋە ۲- خوڭىندەۋارى
lining/ˈlaɪnɪŋ/n	literal/ˈlɪtərəl/adj	رەسەنى- ۋەرگىرانشى ۋشە بە ۋشە
link/ɪŋk/n	literally/ˈlɪtərəli/adv	ۋشە بە ۋشەيى
۱- يەك ئەلقە لە زنجىرە -	literary/ˈlɪtərəri:/adj	ئەدەبىي- ۋىزەيى
۲- بەستەر- پىڭكەۋەگىزىدەر	literate/ˈlɪtəɹət/adj	خوڭىندەۋار- رۋشنىڭ
link/v	literature/ˈlɪtrətʃə(r)/n	ئەدەب- بلاۋكراۋەكان- چا پىكراۋەكان
linoleum/ˈlɪnəʊliəm/n	litre/ˈli:tə(r)/n	لىتر
lion/ˈlaɪən/n	litter/ˈlɪtə(r)/n	۱- پاشماۋە- پاشەپۇك ۲- پەپە كاغەز
lioness/ˈlaɪənəs/	۳- ھاۋتەمەن- پىڭكەۋە لە داىك بوون	۳- ھاۋتەمەن- پىڭكەۋە لە داىك بوون
lip/ɪp/n	litter/v	پىسى دەكا
lip-read/v	litter bin/n	قەبىلەي پىسايى
مەبەست دەكا/لىۋخوڭىن	litter-lout : litter bug/n	ئەي كەسەي
lipstick/ˈlɪpstɪk/n	پىسايى لە شوڭىنى گىشتى فرى دەدا	پىسايى لە شوڭىنى گىشتى فرى دەدا
liquid/ˈlɪkwɪd/n	۱- بچۈك- كورت	۱- بچۈك- كورت
liquid/adj	۲- بچۈك- گەنج - لاۋ	۲- بچۈك- گەنج - لاۋ
liquidate/ˈlɪkwɪdɪt/v	كەم- كەمى لە	كەم- كەمى لە
قەپات دەكا- دىكوڭى	little/pron	كەم- بەشىڭكى كەم
liquidation/ˌlɪkwɪˈdeɪʃn/n	little/adv	بەكەمى- كەمىك
۱- حساب داخستىن	little by little	بەرە بەرە- لەسەرخۇ
۲- لەناۋ بىردىن- كوشتىن	live/laɪv/adj	۱- زىندۇ- زىندى
liquidize/ˈlɪkwɪdaɪz/v	۲- ھىشتا ئەتەقتەۋە	۲- ھىشتا ئەتەقتەۋە
liquidizer/v	۳- كارەبادار- راستەۋخۇ- ئىكسەر	۳- كارەبادار- راستەۋخۇ- ئىكسەر
liquor/ˈlɪkə(r)/n	live/adv	بەراستەۋخۇ
ئارەق- مادەي	live/hɪv/v	۱- دەۋى- دادەنىشى
سەرخۇش كەر	۲- نىشتەچىيە لە..	۲- نىشتەچىيە لە..
lisp/ɪsp/n	خۇشى لە ژيان دەبىنىڭ	خۇشى لە ژيان دەبىنىڭ
پسەپس	۱- ھىشتا زىندۇ- دەۋى	۱- ھىشتا زىندۇ- دەۋى
(دەنگى س دەكاته ت)	۲- ھەر دەۋى	۲- ھەر دەۋى
list/list/n	live on	۱- ھىشتا زىندۇ- دەۋى
لىستە	live on sth	۲- ھەر دەۋى
list/v		دەۋى لەسەر- دەۋى بە
دەخاتە لىستەۋە		
گۈي دەداتى- گۈي دەگىرى		
listen/ˈlɪsn/v		
گۈي گرتىن		
listen/n		
گۈي گرتىن		
listener/n		
بىسەر، گۈنگەر		
listless/ˈlɪstləs/adj		
ماندۇ، بى تاقەت، شەكەت		

lighter	192	linguist
lighter/'laɪtə(r)/n	چەرځ	پېنچ خشته‌کې /
lightning/'laɪtnɪŋ/n	بروسکه	چۆره هۆزانیکې ځالته‌ی‌یه
lightning/'laɪtnɪŋ/adj	هېرشې	بهردی بېنا -
	له‌ناکاو - بروسکه ناسا	بهردی کلس
like/'laɪk/v	خوښې دموئ - ده‌یوئ	سنور - نخووب - دوا سنور
likeable, likable/'laɪkəbl/adj	نېرم - دلخوښکمر - به‌کەیف	له سنورې ژیریدا
like/prep	وډه یک - کت و مت	له سنورې ماقولیت دا
	- وډه لئې چاوهرې ده‌کړئ	دیار ده‌کا
like/'laɪk/adj	وډه	دیارې کړاو - سنور دار
like/adj	همان	کۆمپانی سنوردار
like/n	هاوتا/هاوشان	سنور - قەید -
likelihood/'laɪklihud/n	شیمانه -	چوار چیوه، سنورې ده‌سلات - کیماسی
	ریتینچون	لیموسینه/'lɪməzi:n/n
likely/'laɪkli/adj	چاوهرینکړاو	لیمپ/لیمپ/adj
likely/adj	گونجاو - شیمانه‌کړاو	لیمپ/v
liken/'laɪkən/v	پن‌ده‌چن	لیمپ/n
likeness/'laɪknəs/n	پنیکچون	line/'laɪn/n
likes and dislikes	ویست و	۱- هیل ۲- ریژ
	نویسته‌کانې مروؤ/خوښې و ترشې	۳- دیر ۴- هیلی ناسنی
	خوښه‌ویست و نه‌یاره‌کانې مروؤ	۵- رینکا - ریژهو - هیلی‌گواستنه‌وه
likewise/'laɪkwaɪz/adv	همان -	۶- به‌ره‌ی جهنگ
	همروها	۱- لۆچ ده‌بن - دهموچاوی چورچ ده‌بن
liking/'laɪkɪŋ/n	شه‌یدایی	۲- ریژ ده‌یسه‌ستئ - ریژ ده‌بن - له‌سېره‌اده‌وستئ
lilac/'laɪlək/n	۱- گولې ییلاق -	۳- ناو پوښ ده‌کا ۴- خەت و خنچ ده‌کا
	ره‌نگی لیلای ۲- نهرخه‌وانی تاریک	lineman: linesman/n
lily/'lɪli/n	رومکې زنبه - شلیز/	چاودیر له توپانې
	گولې سپې	ناو‌یوانی سه‌ره‌یل - لاین مان
limb/'lɪm/n	قاچ یان باسکی مروؤ/پهل	linen/'lɪnɪn/n
	یەکی له لقه سه‌ره‌کی‌یه‌کانی دار	چهرچەف - قوماشی سه‌ره‌یژ - سه‌ره‌ین
lime/'laɪm/n	۱- کلس ۲- داری زیزفون	liner/'laɪnə/n
	۳- لیموناسا	liner/n
	۴- ره‌نگی که‌سکی به‌ره‌ی زهره‌د	۱- له‌شوئنی یو
limelight/'laɪmlaɪt/n	روناکې سر	linger/'lɪŋə(r)/v
	شانق	ماو‌یه‌کی زور ده‌میښته‌وه
in the limelight	۱- ده‌کویته به‌ر	۲- ماو‌یه‌کی زور خه‌ریک ده‌بن به‌...
	روناکې ۲- گرنگې پئ ده‌درئ	lingerie/'læŋzəri/n
		جلی ژیره‌وه‌ی
		نافرته - له‌ته‌ک - بن کراس
		۱- نه‌و که‌سه‌ی
		linguist/'lɪŋgwɪst/n
		به‌هره‌ی فیزیوونی زمانې هیه

librarian/laɪˈbreəriən/n

ئەمپندارى گشتى / بەرپرسي كتيبخانه

lice/lais/n

ئەسپى - ئەسپى يەكان

licence/'laisns/n

۱- مۆلەت

۲- مۆلەتى ئىخوپىن

license/'laisns/v

۱- مۆلەتى دەداتى

مۆلەتى ئىخوپىنى بۇ دەردىنى.

lick/lik/v

دەلىسىتەمە - لىكى پىندا دەدا

lick/n

مژىن - لىسانەمە

lid/lid/n

داپۇش - قەپاغ /

چەرمى سەرچا / پىشتەچا

lie/laɪ/v

دردۇدەكا

lie/n

دردۇ

lie/v

رادەكشى - پالدەكەرى

lieutenant/leɪˈtenənt/n

ئەفسەرى

پلە يەك

life/laɪf/n

۱- ژيان - زىندو - ساخ

۲- گيان - بوون ۳- ژيان - ئەزموون

۴- ژيان - بوون و مردن

۵- ژيان - گوزەران

۶- ژيان - ژياننامە

lifeless/'laɪfləs/adj

بى ژيان - مردو

life and death/adj

ژيان و مردن -

زۇر گزنگ

lifebelt/'laɪfbelt/n

چوپى زىگاركردن

lifeboat/'laɪfbəʊt/n

بەلمى زىگاركردن

life cycle/'laɪfsaɪkl/n

بازنى ژيان -

سوڤى ژيان

life expectancy/n

تەمەنى

رەچاكراد

lifeguard/'laɪfgɑ:d/n

زىگاركر

life jacket/n

چاكتى زىگاركردن ئە ئا

lifelike/'laɪflaɪk/adj

كت و مت،

دەقاودەق وەك خۇى وەك ئەمەى رەسەن

lifeline/'laɪflaɪn/n

گورىسى ژيان

(زىگاركردن) گورىسى تەنگانە

lifelong/'laɪflɒŋ/adj

ھەموى ژيان - ھەمىشە

lifesize/adj

ھەمان قەبارە

lifespan/'laɪfspæn/n

تەمەن

lifestory/'laɪfstɔ:ri/n

۱- ژياننامە

۲- شىۋازى گوزەران

lifetime/'laɪtaɪm/n

ماوەى ژيان

lift/lɪft/v

۱- بەرز دەكاتەمە - دەگوزىتەمە

۲- پەرش و پلاو دەپى - دەدزى

۵- ھەلدەمە شىۋىتەمە

lift/n

۱- بەرزكردەمە - گواستەمە

۲- بەرزكەرمەى كارمىايى

۳- سوار بوونى ئۆتۈمبىل - ۴- وزەبەرزكردەمە

lift off/n

دەرچونى روكتىت

ligament/'lɪgəmənt/n

۱- ھەلگىرى ئىسكەكان

ئىسك بەند

۲- بەستەرى ئىسكەكانى مروۋ و گيانەمە

light/laɪt/n

روناكى - چرا - شخاتە - چەرخ

light

روناك - پوون - رەنگى كراوہ /

رى پىشانەمە

light/v

دادەگىرسىنى - روناك دەكاتەمە

lighting/'laɪtɪŋ/n

روناكى

light/adj

۱- سووك / قورس نىە

۲- سووك - كەمە - قەربالغ نىە

۳- نەرم - ئاسان - تەنكاو - قوول نىە

۴- رەنگ كراوہ

light/adj

بارسووك / بى بار

lightly/adv

۱- بەنەرمى

۲- بە گالته ۲- بە ئەنقەست

lightness/n

نەرمى، گالته، خۇشى

light headed/adj

۱- سەرى كىز دەپى / كىز

۲- سەرى دەسوڤى / ۳-

light-hearted/adj

۱- كەيف خۇش -

شاد ۲- گالتهچى - قۇشمەچى

light weight/'laɪtwɛɪt/n

كىش كەم،

سووكە كىش

lighten/'laɪtn/v

۱- كىشى كەم دەپى

۲- روناكتە دەپى

leniently	190	library
leniently/adv	سزایه‌کی سووکی دودا	- دوسکی - دوگمهی کارپیکردنی نامیر
lens/lenz/n	ناوینه	دوجولینتی، بهرژ دهکاتهوه
lent/lent/v	قهردی دا	هیزنی یان گوشاری
lentil/lentl/n	نيسك	به‌رژکهرهوه
leo/li:əu/n	بورجی شیر	دهسه‌پینتی،
leopard/lepəd/n	پلنگ	باج کۆدهکاتهوه، باج وهرده‌گړی
leopard/li:tə:d/n	جلی راهینان/ مایق	۱- به‌رپرسیاری
leper/lepə(r)/n	گولی-گړو	۲- کیشیه‌کی گهره - بارگرانی
leprosy/leprəsi/n	نه‌خوښی گولی /	۱- به‌رپرس به‌پینی یاسا
	گه‌پری	۲- دوچار... ۲- شیمانده‌گړی
	تووشی پیست و دهمار ده‌پین	به‌رپرسیار له پوی یاسایی‌یه‌وه
lesbian/lezbian/n	مالوس، نافره‌تیکه	۱- په‌یوه‌ندیه‌کی به‌ردوامی
	له روی سیکسیه‌وه سرمنجی	همیه له‌گه‌ل... ۲- به‌به‌ردوام زانیاری دوداتی
	نافره‌تیکي تر راده‌کیشی.	۱- په‌یوه‌ندی نیوان
less/les/pron - det	که‌متر، ژماره‌ی	دوو به‌شی جیای سوپا.
	که‌متر	۲- په‌یوه‌ندی سیکس نیوان ژنو پیپاو
less/adv	تا کاتیکي که‌متر	لار/laɪə(r)/n
less and less	تا دی که‌متر ده‌پین	۱- ناوبانگی زباندن - که‌مکردن
	ه‌تا دی بچوکت‌ر ده‌پین له...	۲- درق ه‌لپه‌ستن
lessen/lesn/v	که‌م ده‌کا، هیور ده‌کا،	۱- ناوبانگی ده‌زینتی
	که‌م ده‌کاته‌وه	۲- درق یق ه‌لپه‌ده‌ستی
lesser/lesə(r)/adj - adv	به‌پله‌یه‌کی	۱- لیبرال، نازادیخ‌واژ
	که‌متر	۲- لیبرورده
lesson/lesn/n	وانه، پند	۳- ده‌ست بلاو - مه‌رد، سه‌خی ته‌بیعت
let/let/v	ری دودا - به‌ری دودا	۴- چاو‌تیر
	ده‌ی / ده‌با	liberalism/ˈlibərəlɪzəm/n
let's	به‌کړی دودا	لیبرالیته
let/v	کوشنده - بکوژ	liberally/ˈlibərəli/adv
lethal/li:θl/adj	کوشنده - بکوژ	به‌سه‌خاوت - به‌زوری
leukaemia/lu:'ki:miə/n	سهره‌تانی خوین	the liberal democrat/n
	راست - ه‌مان ناست	پارتی
level/levl/adj	له‌به‌ری...	لیبرال دیموکراتی
level/n	ناست - ریژه - قات - نه‌وم	liberate/libəreit/v
level/v	راست ده‌کا، گری ناهیلی،	liberated/adj
	ریک ده‌کا	بیکوژت، نازاد
lever/li:və(r)/n	به‌رژکهره‌وه	liberation/ˌlibə'reɪʃn/n
		ریزگارکردن
		liberator/n
		نازادیخ‌واژ، ریزگارکەر
		liberty/ˈlibəti/n
		نازادی
		libra/ˈli:brə/n
		بورجی تهراند
		library/ˈlaɪbrəri/n
		کتیپخانه‌ی گشتی /

leave	189	lenience
leave/n	بەجىن بىللە ۲- دۈادەخا	۱- ئەفسانەسى
leaves/n	مۆلەت	۲- زۆر بەناۋىبانگ
leavings/'li:vɪŋz/n	گەلەي دار	پانتۇلى سىرتىچى ئافرىت
lecture/'lektʃə(r)/n	پاشماۋەكان	legible/'ledʒəbl/adj
lecture/v	دەرس- وانە	legibility/'ledʒə'bɪləti/n
lecturer/'lektʃərə(r)/n	۱- وانە دەدا- وانەك پېش	legibly/'ledʒəbli/adv
led/led/v	كەش دەكا	legion/'li:dʒən/n
ledge/ledʒ/n	۱- ئايۋارى بەردىن	legislate/'ledʒɪslert/v
leek/li:k/n	۲- بەرپەنچەمە- بن پەنچەمە	legislation/'ledʒɪs'leɪʃn/n
left/left/v	كەۋمە- قورادە	legitimate/lɪ'dʒɪtɪmət/adj
left-luggage office/n	بەجىنى ھىشت	legitimately/adv
leftovers/'leftəʊvəz/n	نوسىنگەى	leisure/'leɪʒə(r)/n
left/adj	دانانى كەل و پەل	at your leisure
left/adv	بەرمەۋە	leisurely/adj
the left	چەپ	leisure centre/n
left hand/adj	بەرمە چەپ- لايەنى چەپ	lemon/'lemən/n
left handed/adj	چەپەرە- پارتى چەپ	lemon-
left wing/n	دەستە چەپ	squeezer/n
left wing/adj	چەپانى- چەپ	lemonade/'lemə'neɪd/n
leg/leg/n	بالى چەپ لە پارتى سىياسى	
	چەپەرەم	lend/lend/v
	۱- لاق- قاچ	lender/'lendə(r)/n
	۲- قۇناغىك، شوۋنىك	length/lenθ/n
legacy/'legəsi/n	مىرات/سپاردە	at length
legal/'li:gl/adj	ياساى- شەرى	lengthen/'lenθn/v
legality/li:'gæləti/n	ياساى-	lengthy/'lenθi/adj
	شەرىعت	lenient/'li:niənt/adj
legalize/'li:gəlaɪz/v	دەيكاتە ياساى،	
	بەشەرى دەيكا	lenience/'li:niəns/n
legend/'ledʒənd/n	۱- ئەفسانە-	
	ئەفسانەكان	
	۲- مۇقە يان روداۋىكى بەناۋىبانگ	
legend/'ledʒənd/n	۱- ئەفسانە-	
	ئەفسانەكان	

Lay man	138	leave
lay man/n	پياري ناسايى	ھارپەيمانى نەينى
lay/v-lie	پالگەت، راکشا	ھەيە لەگەن..
layabout/'leɪəbaʊt/n	تەمبەل و تەمەزەل	كۆمەلگارى غەربىي
lay-by	شويىتى رەستانى ئۆتۈمبىل لە لارى	۱- كونيكي بچوك ۲- دەرچونى گاز لە كونيگەو ۳- دزەكردى گاز- تەشەنەكردى ھەوال
layer/'leɪə(r)/n	چين/ تويۇرئال	۵- دزە كرىنى ھەوال
laze/'leɪz/v	ھېچ ناك، رادەكشى	out/v ھەوالى نەينى دزە دەكا
lazy/'leɪzi/adj	تەمبەل- خاۋ- لەسەرخۇ	تەشەنەكردى- دزەكردى - ئاو دز
laziness/'leɪzɪnəs/n	تەمبەلى	leakage/'li:kɪdʒ/n
lead/led/n	۱- كانزاي قورقوشم ۲- قەلەمىدار- قەلەم رەساس ۳- پەلى يەكەم، يېشەنگ ۴- پۇلى سەرەكى لە شانۇگەرى ۵- زانىياري گىرگى بۇ چارەسەرى كېشە ۶- تۇق- وايەرى كەرەبا	leaky/'li:ki/adj كوندار، كوني ھەيە
lead story/n	ھەوالى سەرەكى	lean/li:n/adj لاۋان- گۆشتى كەم بەز- كەم روون - كەم
lead/li:d/v	۱- رابەرى دەكا- رىتى پيشان دەدا ۲- كاريگەرى لىدەكا- بەرەو... دەچى ۳- دەپنە ھۇي ۴- ژيانىكى تاييەت بەسەر دەبا	lean/v ۱- لارەپنەتەو، دەچەپنەتەو ۲- پىشت دەپەستى بە.. - باز دەدا- خىرا دەچوئ
leader/li:də(r)/n	رابەر، سەرۆك	leap/li:p/v leap at بە پەرۋشەو قېول دەكا لە خۇشيا دەقرى
leadership/n	سەرۆكايەتى - ئەدگارەكانى سەركرادايەتى سەركرادايەتى	leap/n بازدان- گۆپاننىكى گىرگى
leading/'li:diŋ/adj	۱- ديار- بەرچاۋ- گىرگى ۲- سەرەكى- پېشەنگ	leap frog/n ياري بازدان لەسەر پىشتى يەكتر
leaf/li:f/n	گەل	leap year/n ھەرسالى لەچوار سال كە مانكى شويات ۲۹ پۇزى ھەيە لەجياتى ۲۸ پۇز
leaf/v	پەر ھەندەداتەو	leap year/n سالى پەر (۳۶۶) پۇز
leafy/'li:fi/adj	زۇر گەلای سەوزى ھەيە - دار و بارى زۇرى ھەيە	learn/lɜ:m/v ۱- فېز دەپى ۲- ھەندى زانىياري بەدەست دىشى ۳- دەرەك پى دەكا
leaflet/'li:flət/n	نامىلىكە لە بارەى شتىكەو	learned/'lɜ:md/adj رۇشنىر- ئەكادىمى- زانىياري
league/li:g/n	۱- كۆمە- يەكيتى ۲- غوسبە- ئاست	learner/'lɜ:mə(r)/n فېزخوون learning/'lɜ:mɪŋ/n زانست، مارىفەت lease/li:s/n بۆندى كرى least/li:st/det - pron كەمترىن at least بەلەينى كەمەو/ھەر چ نەبى leather/'leðə(r)/n چەرە، پېستە leave/li:v/v ۱- بەجىن دىلى، دەپوا-

latest	187	lay
نژادى له كوژتايى كاته كهدا	laundrette/'lɔ:n'dret/n	دوكا نژادى تاييهت بون
latest/adj	نوژتين	شوشتن و وشك كړندهوى جل به پاره
late/n	laundry/'lɔ:ndri/n	شوشتن- جل شوشتن
sooner or later		جلشورگه و توتى كړدن
latish/adj	laureate/n	شاعير
late comer/n	laurel/'lɔ:rel/n	۱- گه ۲- ناوبانگى -
latecomer/n		شكويى
lately/'leɪtli/adv	lava/'lɑ:və/n	بهردى ناگراوى كه له بوركان
latent/'leɪnt/adj		د هره چن
lathe/'leɪð/n	lavatory/'lævətəri/n	ناو دهست، دهستشور
lather/'lɑ:ðə(r)/n	lavender/'lævəndə(r)/n	روهكى بون خوش
latin/'læɪn/n	lavish/'lævɪʃ/adj	۱- دهست بلور- به خشنده
لاتين- لاتينى،		۲- ژماره يكي زور
بنهجه لاتينى، بنياد لاتينى	lavish/'lævɪʃ/v	به دهست بلورى خراج دهكا
Latin American/n		به به خشنده يي ده به خشن
لهمريكاي لاتينى	law/'lɔ:/n	ياسا- كوليرى ماف
كسپيكى لهمريكاي لاتينى	law and order	ياسا و نيزام
latitude/'læɪtɪju:d/n		ياسا سرهوى- په پهرهوى ياسا دهكرى
هيلي پاني	lawful/'lɔ:fl/adj	ياسايى- شمري
جوگرافى	lawless/'lɔ:ləs/adj	ناياسايى-
latter/'lætə(r)/adj		ناشوب، گيره شينوون
دواتر، دواترين	lawlessness/n	بى ياسايى-
latter/n		ناشوب- توندوتيرى
دوهم له دوو	law-abiding/adj	ياسا پهروم،
latterly/adv		په پهرهوى ياسا دهكا
بهم دواييانه-	lawbreaker/'lɔ:breɪkə(r)/n	ياسا شكين
ماوهيك بهر له نيسا	lawcourt/'lɔ:kɔ:t/n	دادكا
پنډهكمن	lawsuit/'lɔ:su:t/n	داواى قزمانى
laugh/'lɔ:f/v	lawn/'lɔ:n/n	ميرگ- پاون، فروز
laugh/n	lawyer/'lɔ:jə(r)/n	پاريزمر
پينگمن	solicitor, barrister, attorney/n	نهم وشانهش واتاي پاريزمر دهگه يمن
جى		خاو، كهمتر خهم- شل وشينو
پينگمنينه، پينگمنياوى	lax/'læks/adj	۱- دانهن- دهگه يمن
for a laugh	lay/'leɪ/v - laid	۲- نامادهى دهكا- هيلكه دهكا
همر بونو كته- هم		سرود، گوراني
بى پينگمن	lay/n	بندين- نادين- ناپسپوز
laughing/'lɔ:fiŋ/adj	lay/adj	
پينگمنياوى		
laughter/'lɔ:ftə(r)/n		
پينگمن،		
قاي پينگمن		
lauch/'lɔ:ntʃ/v		
كشتى ده باته ناو ناو		
پوكيت بهرو فاسمان ده نيزى		
دهوشينى- شتى نوى نيشان دهدا		
lauch/n		
كردارى رهوانه كړدى		
كشتى بون ناو ناو روكتيت بون فاسمان و		
شتى نوى بوزار		
lauch/n		
لانچ- بهلمى ماتوږداره		

land lady	late
land lady/'lændlɛdi/n	کۆڭای بچوک
خانوو بەکرئ دەدا/خاوەن ئوتیانی بچوک-ئ	مەن- فراوان
land lord/'lændlɔ:d/n	بەشیوەیهکی گشتی
خانوی خۆی بەکرئ دەدا/خاوەنداری پیاو-	ئازاد- بەره‌
خاوەن ئوتیانی بچوک-پیاو	تاپادەیهکی زۆر-
land mark/n	بەشیوەیهکی گشتی
۱- نیشانه‌ی دیار	لەسەر ئاستیکی فرەوان
۲- قوئاغیکی گرنگ- گۆرائیک له	کلاوه کۆره، باندەیهکی قاره‌یی
پەرەسەندنی شتیك	بچوکە و دەنگی خۆشە
landscape/'lændskɛp/n	هەوکردنی
۱- دیمەنی سروشتی	گەروو- قورگ ئاوسانی گەروو/هەوک
۲- وێنەیک کەدیمەنیکی سروشتی دەنۆینی	تیشکی لێزەر
lane/'leɪn/n	۱- جەلدە- ۲- بڕانگ
۱- رێگا یه‌کی تەسکی گوند/	۱- بە قامچی ئی دەدا
باریگەرئ ۲- شەقامی تەسک له ئیوان بینایان	۲- شتی بچولینی وەک قامچی
۳- راپەر- هەمیوان	۳- دوو شت به‌ توندی به‌یه‌کەرە گری دەدا
language/'læŋgwɪdʒ/n	مەردانە پارە له‌ خەرچ دەکا
زمانی ئامارە، موسیقا...	کچ- کچی گەنج
زمانی- میللەتیك/زمانی پیسی- زمانی	گوریسیکی درێژ له‌ کۆتایی لایه‌کی
یاسایی	قوفاگکی هەیه‌ بۆ گرتنی چیل وئەسپ بەکاردی
lanky/'læŋki/adj	۱- دوا بینا- دوا
باریک و درێژ	۲- پێش کۆتایی- رابردوو
lantern/'læntən/n	۳- دوا- تەگۆنجاو- دوا وشە
فانۆس	۴- دوا چاره‌سەر
lap/'læp/n	لەکۆتایی دا
باوەش- کۆش- ئامیز	له‌ کۆتایی- دواچار
lap/n	۱- بەرەدوام دەبی
یه‌ک سووانووه‌ به‌ دەوری یاریگا	۲- تیکناچی- ۳- دەخایەنین
بەشیک له‌ گەشتیکی درێژ	هەمیشەیی- بی کۆتا
lap/v	۱- دواکەس- دواشت
وەپێش بەرمانی خۆی دەکەوی	۲- ئەوه‌ی مابن
که‌ تەنیا یه‌ک سووانووه‌ له‌ پشته‌وه‌یه‌تی	ستونی دەرگا-
lap/v	شەمشیری دەرگا- سورگی
۱- به‌ زمان دخواته‌وه‌	داخراوه‌ به‌ لām کلۆم نەکراوه‌
۲- ئاوه‌که‌ دەنگیکی نەرمی ئی بەرز دەبیته‌وه‌	قوفا نەدراوه‌
lapel/'lə'pel/n	دواکەتوو- گێرژ بوو
لایه‌کی چاکەت/	
یه‌خە‌ی لایه‌کی چاکەت یان قاپوت	
lapse/'læps/n	
۱- غەفلەت	
۲- هەڵخەسکان- لادان- زەله‌ی زمان	
۳- پەفتاریکی ناشیرین ۴- ماوه‌ی داپران	
۱- بەره‌و باریکی تر دەچی	
۲- کاریگەری نامینی	
laptop/'læptɒp/n	
کۆمپیوتەری	
کەسی- لایتۆپ	

Li

L-l/el/ پیتی دواندم له نملقبای

شینگیزی

lab/læb/n

تاقیگه

label/'leɪbl/n

۱- پلیت

۲- پارچه... بۆ شت لهسه نوسین

label/v

۱- دادهنی- وەسفی دهکا

۲- ناوی دهنی

laboratory/'ləbɒrətɪ/n

لاب- تاقیگه

laborious/'ləbɔːriəs/adj

ماندوکه-ر

هینوهر

labour/'leɪbə(r)/n

۱- کار، کریکار

۲- ئەرك-۳- چینی کریکار

the labour party/n

پارتی کریکاران

labour-saving/adj

ئامیزی

که مکه رهوهی کار- تیکۆشان

labour/v

کار دهکا- رهنج دهکا

laboural breathing

بەزەحمەت هەناسە

دهکا

labourer/'leɪbə(r)/n

کریکار،

کارگەر

labrador/n

سهگی کویران-

سهگیکی مریقدۆسته

labyrinth/'læbərɪnθ/n

ویلگه-

رئی دژوار

lace/leɪs/n

دانیئل- قەیتان

lace/v

قەیتانی توند دهکا

lack/læk/n

پیۆیستی ههیه به

lack/n

له دهست دان- نه بوون

laconic/'ləkɒnɪk/adj

کورت و پوخت

laconically/'ləkɒnɪkli/adv

به کورتی و پوختی

lacquer/'lækə(r)/n

بریقهدار/

بۆیهی بریقهداری ئەو شلهیهی له

پهچ دهدری تا شینوایی تراشینهکه راگری

lacy/'leɪsi/adj

دانیئل ئاسا- وهک قەیتان

lad/læd/n

کوچ- گەنج

ladder/'lækə(r)/n

په یژه- قادره

laden/'leɪdn/adj

بارکراو، بارگران

ladies/n

ئاو دەسی تاییهت به ئافهت

ladle/'leɪdl/n

ئهسکوی بۆ شله- کهوگر بۆ برنج

lady/'leɪdi/n

خاتم، خاتون- ئییدی/خانهواده

ladies and gentlemen

به ریزان،

خوشک و بریای

lady like/adj

به ریزانه، گونجاو، شیوا

lag/v

(له کاروان) دوا دهکوی-

له سه رهخۆ دهروا

lag-lag-time/n

ماوهی نیوان دوو پووداو

lager/'lɑːgə(r)/n

جۆزینگه له بیرهی پوون

lagoon/'lə'gum/n

گۆمی ناو سۆز

laicism/n

لایسیزم- دورره دینی- ئانا یینی

laid/v: lay

دادهنی- داینا

laid back/adj

ئانیه گران- گوی به

کیشان ئادا- دنیای له خۆ تهنگ نه کردوه

lain-lie

پالکەوتوو- پالدهکوی

lake/leɪk/n

گۆم- دهریاچه

lamb/læm/n

به رخ- گۆشتی به رخ

lame/leɪm/adj

۱- شەل/شەله

۲- بیانونیکی لاواز ههمنجه تیکی باوه پنه کراو

lament/'lə'ment/v

دهلاوینتهوه- شینوه دهکا

lamp/læmp/n

له مپه- چرا

lamp post/læmp pəʊst/n

ستونی

سه ره شه قام

lampshade/'læmpʃeɪd/n

پۆشهری چرا

land/lænd/n

۱- زهوی، وشکایی،

پارچه زهوی ۲- خۆل، خاک، ئاغ، ولات

landslide/'lændslaɪd/adj

۱- هه رهسی زهوی

۲- زۆر گهوره- سه ره کهوتنیک ی زۆر گهوره

land/lænd/v

۱- ده نیشیتهوه- دیته خواری

۲- به دهست دینی

landing/'lændɪŋ/n

دابه زینی-

نیشته نهوهی فرۆکه

landing/n

شۆستهی بارکردن

kiss	184	Kurdistan
kiss/n	ماچ	زانبارى-
kit/kɪt/n	كەلپەل- پىيىستى	مارىفەت
kit/v	پىيىستى ئامادە دەگا	knowledgeable/'nɒlɪdʒəbl/adj
kitchen/'kɪtʃɪn/n	چىشتخانە- ئاندىن	شارەزا، ئاڭدادار
kite/kɑɪt/n	كۆلارە- قوشكاغەز	koppie/n
kitten/'kɪtn/n	بېچوھ پشپە	گەردى بېچوھ
	۱- بى ئابروو ۲- وغد لە قومار	Koran/kə'ra:n/n
	knave/n	قورئانى پېيۇز
knead/ni:d/v	دەشىلى، دەگوشى	kris/n
knee/ni:/n	ئەزۇن، چۆك	خەنجەر
kneecap/'ni:kæp/n	كەلەسى ئەزۇن	kudos/'kju:ðɒs/n
	ئەم ئىسكەى چۆك دادەپۇشى	ناموس و شكۆ
kneel/ni:l/v	كەنوش دەبا،	kulak/n
	خۆدەچەمىنى	كولاك جوتيارى زەويدار
knew/nju:/v	زانى	Kurd/kɜ:d/n
knickers/'nɪkəz/n	كورتە دەرىپى	Kurdish/'kɜ:ɪʃ/n
	ئافرەت	كوردى- زمانى
knife/naɪf/n	چەقۇز، چەقۇز	كوردى
knight/naɪt/n	۱- ئەر كەسەى	Kurdistan/n
	پەلى "سىز" ى ھەبى ۲- سوار چاك	كوردستان/ ولاتى كوردان
knighthood/'naɪthud/n	سوار چاكى	
	دەچنى- چىن	
knit/nɪt/v	چىن- تىكۆز	
knitting/'nɪtɪŋ/n	دەرىزى چىن	
knitting needle/n	۱- گەرە، دەسك ۲- كىلىل	
knob/nɒb/n	۲- پارچەمەك لە	
knock/nɒk/n	ئىدىان	
	۱- ئىدەدا، لە دەرگا دەدا	
	knock/v	
	۲- رەخنە دەگرى	
knot/nɒt/n	۱- گرى ۲- پەتى سىدارە	
knot/v	دەبەستىتەو- گرى دەدا	
know/nəʊ/v	دەزانى- دەيناسىتەو	
knowing/'nəʊɪŋ/adj	زانبار	
knowingly/'nəʊɪŋli/adv	بەئەنقەست	

Kk

- K-k/keɪ/** پیتی یازدم له ئهلفبای
ئینگلیزیدا
- kangaroo/ˈkæŋɡəˈruː/n** كەنغر
- karate/ˈkəˈrɑːti/n** کاراتی
- kayak/ˈkaɪæk/n** بملەمی یەك كەس
- kebab/ˈkɪˈbæb/n** كەباب
- keen/kiːn/adj** ۱- زۆر پەروش ۲- تیز
۳- شهیدا
- keep/kiːp/v** دەمینی/دەپاریزی
- keep/n** ۱- گوزمران-بژوی ۲- پالپشت
۳- بورج
- keeper/ˈkiːpə(r)/n** ۱- پاسەوان
چاودیر ۲- گۆلچی
- keeping/ˈkiːpɪŋ/n** ۱- دەسازئ لەگەل
۲- لەگەلئەدەگوزمرینی
- keg/keg/n** بەرمیلی بچوک
- ken/ken/n-v** مەودا- سنور
چوارچێوه-دەزانی
- kennel/ˈkenl/n** کۆلیتی سەگ،
کونە سەگ
- kept/kept/v** پاراستی
- kerb/kɜːb/ː ncurb/n** لێواری
شۆستە-کەناری شۆستە
- kerchief/ˈkɜːtʃɪf/n** لەچەك- دەسزۆك
- kernel/ˈksːnl/n** ۱- كرۆك
گەرەری باسەكە ۲- رستەیی سەرەکی
- kerosene/ˈkerəsiːn/n** كیرۆزین-
نەوت
- kettle/ˈketl/v** كتلی
- key/kiː/n** ۱- كلیل ۲- چارەسەر
۳- كلیلی هینا
- keyboard/ˈkiːbɔːd/n** دوگمەکانی
تایپ- نووسین- کیبۆرد
- keyhole/ˈkiːhəʊl/n** كونه كلیل- كۆزم
- key/adj** زانیاری دەداتە كۆمپیوتەر
- key/adj** سەرەکی، زۆر گرنگ
- kick/kɪk/v** لوجەکی لێدەدا، تێپەڵدەدا
- kick off/n** یاری تۆپی پێ دەستپێ دەکا
- kick out** دەرەکا، قارودەدا
- kick/n** ۱- تێ هەلەدان، لێدان
۲- هەست بەخۆشی کردن
- kid/kɪd/n** مندال
- kidnap/ˈkɪdnæp/v** دەرینی
- kidnapping/ˈkɪdnæpɪŋ/n** رفاندن
- kidney/ˈkɪdni/n** گورچیلە- کلیه
- kill/kɪl/v** ۱- دەکوژی- سەرەبەری
۲- نازاری پێ دەگەینی
- kill/n** ۱- كوشتن ۲- نێچیر- كوژاو
- killer/ˈkɪlə(r)/n** بکوژ- كوژەر
- killing/ˈkɪlɪŋ/n** تاوانی كوشتن
- kilo/ˈkiːləʊ/n** کیلۆ
- kilometre/ˈkɪləmiːtə(r)/n** کیلۆمەتر
- kin/kin/n** خزمەكەس، خزم و خۆینش
- kind/kaind/n** جۆر
- kind of** هەندئ
- kind/adj** میهرەبان
- kindness/ˈkaindnəs/n** میهرەبانی-
چاكة
- kindergarten/ˈkɪndəɡɑːtn/n** باخچەیی
ساوايان
- kindly/ˈkamdli/adj** بەبەزەیی
- kindliness/ˈkaindliːnəs/n** بەزەیی،
میهرەبانی
- king/kiŋ/n** پادشا
- king-size/adj** زۆر گەورە- جۆری پاشا
- kingdom/ˈkiŋdəm/n** ۱- شانشین
۲- دەسلەاتی پۆھی خوا
- kink/kiŋk/n-adj** ۳- جیهان ۴- یوار
۱- گرێ، بادانەوه،
لاری- ناوژم
- kip/kiːp/n** ۱- نوستن- خەوتن ۲- سەرخەو
- kiss/kɪs/v** ماچ دەکا

junta/'dʒʌntə/n

دهستەى عسكەرى

حوكمدار دهستەى سەريازى فەرمانرەوا

Jupiter/'dʒu:pɪtə(r)/n

۱- ھەسارەى

موشتەرى

۲- جۇپىتەر: خوداوەند لە ئەفسانەى

رۆمانى

jurisdiction/'dʒʊərɪs'dɪkʃn/n

دەسەلاتى ياسايى

juror/'dʒʊərə(r)/n

ئەندامىكى

ئەنجومەنى سوڭىندخۇران

jury/'dʒʊəri/n

۱- دەستەى سوڭىند

خۇران

۲- دەستەى ئاوپېرېوان/دەستەى بېياردەر

just/dʒʌst/adj

۱- بەداد ۲- دادوەر

just/adv

۱- پېش ماوەيەكى كورت

۲- بەتەرەوى

just now

ھەرنىستە

justice/'dʒʌstɪs/n

۱- داد ۲- ياسا

justify/'dʒʌstɪfaɪ/v

پاسا دېئىتەرە

justifiable/'dʒʌstɪfaɪəbl/adj

پاسا ھەلدەگىرى

justification/'dʒʌstɪfɪ'keɪʃn/n

پاسا

jut/dʒʌt/v

دەردەكەرى

jute/dʒu:t/n

۱- گوش ۲- گونیه

۳- توك

juvenile/'dʒu:vənail/n

ھەرزەكار

juvenile/adj

پەيوەست يەھەرزە كار وەك

تاوانەكانى ھەرزەكاران- ئەوجەوانان

juvenile crime

مەندالانە

juvenile delinquent/n

ئەر گەنجەى

تاوانىكى ئەنجام داوہ/يان بە تاوانىك

تاوانيارە

juxtapose/'dʒʌkstə'pəʊz/n-v

۱- دوو شت ۲- دوو كەس لەلای

يەك دادەنى يۆلەوہى جىياوازيەكانىيان

دەريئخى/ بەرامبەر دەكا

۱- ھاوسىيى ۲- نزيكى ۳- دۆھكان

۴- جىياوازي ۵- ئاكۆكى

jot	181	junk
jot/dʒɒt/v	به كورتى و خيرا شتى تۇمار	۱- ژیرانه
	دەكا	۲- جەكىمانە
journal/'dʒɜːnl/n	۱- گۇڭرى و مەرزىشى	يارى جۇدۇ
	۲- ئەكادىمى ۲- پۇژانە ۴- ياداشتى	۱- قۇزى ۲- دۆلكە ۳- سوراخى
journalism/'dʒɜːnəlɪzəm/n	پۇژانە	تۇپ بۇ ئاسمان فرى
	رۇژنامە نووسى	دەداو دەگىزىتمە- يارى بە تۇپ دەكا
journalist/'dʒɜːnəlɪst/n	رۇژنامەگەرى	۱- گۇشراوى ميو مجات
	رۇژنامە نووس	۲- خۇشاو
journey/'dʒɜːni/n	گەشت	۱- پىر خۇشاو ۲- گۇشراو
jovial/'dʒəʊviəl/adj	زۇر ئاسودە	۲- مەوالى ئابجوبەر ۴- مەوالى خۇش
	خۇش مەشرەپ	۵- مەوالى خراپ
joy/dʒɔɪ/n	۱- خۇش	jukebox/'dʒuːkɒks/n
	۲- سەرچاۋى خۇشى	ئامبىزىكە لە
joyful/'dʒɔɪfl/adj	۱- خۇششود	گازىنۇ و بار مەيە پارەى تى بگەى
	۲- كەيف خۇش ۲- ئاسودە	مۇسقىا ئى دەدا
joyless/'dʒɔɪləs/adj	۱- بىن كەيف	July/dʒu'aɪ/n
	۲- ئاشادە ۲- خەمبار	مانگى تەموز
	ئىخوپىنى	jumble/'dʒʌmbəl/v
joyride/'dʒɔɪraɪd/n	فۇتۇمبىل بە شىۋەمەكى گائتەكارانە	تىكەن و پىكەن دەكا
jubilant/'dʒuːbɪlənt/adj	دەخۇشكەر	jumble/n
jubilee/'dʒuːbɪliː/n	يۇبىل	كۆمەلى شتى ئارىك
Judaism/'dʒuːdaɪzəm/n	۱- خۇايەتى ۲- جۇلەكەيتى	۱- زۇر گەمورە
	۳- دىنى جۇلەكە	۲- زۇر فراوان
judge/dʒʌdʒ/n	۱- قازى ۲- دادور	jumbo/n
	۳- شارەزا	فرۇكەى جامبۇ
judge/v	۱- ئاكامى گەمە رادەگەيەنى	۱- باز دەدا ۲- خىرا دەروا
	۲- رەخنە دەگىزى ۳- بېرىدەدا	jump/n
	۴- بېرىدەردەكا	۱- قوماشى خاۋ ۲- باز دەر
judgement(judgment)	۱- بېرىر ۲- بېرىرى داداكا ۲- پا	jumper/n
/'dʒʌdʒmənt/n	۱- قەزايى	۱- دووديان
	۲- دادوهرى	junction/'dʒʌŋkʃn/n
		۱- جەنگەل
		۲- دارستانى چىر
		۱- پەلە بچووك
		۲- بچووك ۲- گچكە
		۴- نەوجەوان: تەمەن لە ۷- ۱۱ سالى
		۵- قوتابى قۇتاغى سى يان چوار
		۱- فەرمانبەرى بچووك
		۲- قوتابى سەرەتايى قوتابخانەى قوتابىيى تەمەن
		لە نىۋان ۷- ۱۱ سالى
		۱- بىلەمى كۇن و بىن كەلك
		۲- شتى كۇن و بىن بەھا ۳- بىلەمى گەورەى چىنى

jeopardy	130	jostle
jeopardy/'dʒepədi/n	jittery/'dʒɪtəri/adj	۱- ننگمران
دست دان و دُوران...		۲- دهمارگیر ۳- تپ
jerk/dʒɜ:k/n	job/dʒɒb/n	۱- کار ۲- پیشه
راکشان پالنائی		۳- بهرپرسیاریتی
له ناگاو/هژان	jobless/'dʒɒbləs/adj	بی‌کار
jerk/dʒɜ:k/v	the jobless/n	بی‌کاره‌کان
له پر و خیرا راده‌کیشی	joblessness/n	بی‌کاری
دهمه‌ژئ/دهلری	jockey/'dʒɒki/n- ۷	۱- جُکی ۲- نهمسپ سوار
jersey/'dʒɜ:zi/n		فیل ده‌کا، له خشته‌ده‌با
۱- جیزیسی	jodhpurs/'dʒɒdpəz/n	پانتولی تایبعت
۲- جُوره قوماشیکي سوفیه		به‌سوار نهمسپ
۳- لهمسر کراس و بولز له‌بر ده‌کری	jog/dʒɒg/v	۱- له‌سرخ‌راده‌کا
Jesus/'dʒi:zəs/n		۲- راه‌نجان ده‌کا ۳- به‌مل
عیسا پیغمبر	jog/n	۴- به‌شان پال ده‌نی
jet/dʒet/n		۱- غاردانی له‌سرخ‌ر
۱- فرۆکه‌یه‌کی نوی خیرایه	jogger/'dʒɒgə(r)/n	۲- پالنائی می‌واش
۲- فواره‌ی ئاو یان شان		راکمر
jet black/adj	john/dʒɒn/n	ده‌ستار- ده‌شتشور
ره‌شی تاریک	join/dʒɔɪn/v	۱- ده‌مین ۲- په‌یومندی پی ده‌کا
jetty/'dʒeti/n		۳- ده‌به‌ستیتوره
شوسته‌ی به‌ده‌مر	join/n	۴- دانه‌نیشی بۆ خواردن‌ه‌وه
Jew/dʒu:/n		۱- ژوان
جوله‌که- جوو	joint/dʒɔɪnt/n	۲- جینی گه‌بشتنی دووشت
jewel/'dʒu:əl/n		۱- به‌یه‌ککمر
۱- زینو زیو ۲- گهره‌مر	joint/adj	۲- پارچه‌گۆشتی ئاو فرنی
jeweller/'dʒu:ələ(r)/n	jointly/adv	۱- هاویه‌ش ۲- پینکوه
۱- گهره‌مرچی	joke/dʒəʊk/n	۱- پینکوه ۲- به‌هاویه‌ش
۲- زینرنگر	joker/'dʒəʊkə(r)/n	نوکتە
jewellery/'dʒu:ələri/n	jolly/'dʒɒli/adj	۱- نوکتەچی ۲- جُکمر
۱- زینو زیو	jolly/adv	۱- پوو‌خۆش، نیوه‌سرخ‌خۆش
۲- خشل		ژڤر
jig/dʒɪg/n	jolly well	بی‌گومان
هه‌لپه‌رکینی میلی/	jolt/dʒəʊlt/v	۱- ده‌مه‌ژئ ۲- ده‌جولینتی
مۆسیقای هه‌لپه‌رک	jolt/n	هه‌ژانی له‌ناکاو
jig/dʒɪg/v	jostle/'dʒɒsl/v	۱- به‌ریه‌کی ده‌کوی به‌توندی
له‌خۆشیا هه‌لده‌په‌ری		۲- به‌توندی پال ده‌نی
jiggle/'dʒɪgl/v		
سهرۆین به‌شت ده‌کا		
Jihad/dʒɪ'hɑ:d/n		
جیهاد		
jingle/'dʒɪŋgl/n		
۱- خشه‌خش		
۲- شەق شەق ۳- ته‌قه‌ته‌ق		
۴- پارچه‌مۆسیقا یان گۆرانی پروپاگنده		
jingle/v		
۱- ده‌زینگیتوره		
۲- ته‌قه‌ته‌ق دی		
jinx/dʒɪŋks/n		
۱- به‌ده‌بخت ۲- شووم		
jinx/v		
۱- بۆ به‌ختی له‌گه‌ل خۆی دینن		
۲- شوومی ئی‌ده‌باری		
jitters/'dʒɪtəz/n		
هه‌ستنی ننگمرانی و		
دهمارگیری و توپه‌یی ژڤر		

Jj

J-j/dʒeɪ/ پیتی دەپەم لە ئالغای

ئینگلیزی

jab/dʒæb/v ١-بەرمەقی

بە توندی پال بەشتن/کەسێ و دەهێ

٢-بەتوندی دادەگەری

jab/n ١-پالدانی لە ئاكاو و توند

٢-تێوژمەندن

jack/dʒæk/n ١-جەگ ٢-کۆپ لە

قوما ٣-کەس

jack/v ١-وازدینی

٢-دەست هەلەدەگەری

٣-جەگ بە کاردینی

Jackalin/n چەقەن

jacket/dʒækit/n ١-چاکەت

٢-سەریۆش ٣-قەپاگی گەورە

jackknife/dʒæknaɪf/n چەقزی گیران

jackpot/dʒækpɒt/n گەورەترین

خەلات لە یانەسیب

Jacuzzi/dʒə'ku:zi/n گەرماوی جاکوزی

jaded/dʒeɪdɪd/adj ھێژاوا: ماندو

ھیلاک

jagged/dʒæɡɪd/adj زیر و نوک تیز

jaguar/dʒæɡjuə(r)/n ١-پشیلە

ئەمریکی ٢-پلنگ

jail/dʒeɪl/n زیندان

jail/v ١-زیندانی دەکا

٢-دەخریتە زیندان

jailer/dʒeɪlə(r)/n ١-پاسەوانی

زیندان ٢-زیندانەوان

jam/dʒæm/n مەربە

jam/v ١-حەشامەت دروست دەکا

٢-پال دەنی ٣-گرێ دەدا/ دەپەستی

٤-دەپھاری/ دەپگوشی

jam/n

١-حەشامەت ٢-ئاپۆرە

٣-ئاریشە ٤-کێشە

٥-تەنگو چەلمە

jangle/'dʒæŋɡl/v خەشەخەش دەکا

jangle/n خەشەخەش،

دەنگی ئامان- قاپ و قاچاغ

janitor/'dʒænitə(r)/n دەرگاوان

January/'dʒænjʊəri/n ١-کانوونی دووهم

٢-مانگی یەک

jar/dʒɑ:(r)/n ١-جەرپە ٢-گۆزە

٣-ماددەیی ناو گۆزە

jargon/'dʒɑ:ɡən/n ١-زمانیکی دژوار

٢-زمانیکی پەر زاراووی تەکنیکی

jasmine/'dʒæzmɪn/n یاسەمەن

jaundice/'dʒɔ:ndɪs/n ١-نەخۆشیەکی چاو و

پێست زەرد دەکا ٢-زەردووی ٣-زەرتە

javelin/'dʒævəlɪn/n ١-پم ٢-تیر

jaw/dʒɔ:/n ١-شەریلگە ٢-شەریلک

٣-دەدانی گیانەوەر

jazz/dʒæz/n مۆسیقای جاز

jazz/v ١-رەوشەن دەکا ٢-جاز لێدەدا

jealous/'dʒeləs/adj ١-بەئیرەیی

٢-چاوچنۆک ٣-غیرەدار (لەژن بۆ نمونە)

jealousy/'dʒeləsi/n ئیرەیی/ غیرەداری

jeans/dʒi:nz/n ١-قوماشی جینز

٢-پانتۆلی جینز ٣-پانتۆلی کاوبۆی

jeep/dʒi:p/n جیپ

jeer/dʒɪə(r)/v ١-بەشەرمانە پێ دەکەنی و

هاوار دەکا

jeer/n هاواریێکەنێنی بێ شەرمانە/ حەقەتە حەق

jelly/'dʒeli/n ١-مەیین، جیلی ٢-مۆرەبا

jeopardize/'dʒepədəɪz/v دەکەوێتە

رەوشینی مەترسییەو

it	178	ivy
it/ɪt/pron	۱- رانای-ئەو-بۆ کەسێ سەنێ یەمێ تاک (ئەعاقڵ)	۱- گەرۆکنامە ۲- گەشت نامە ۳- رابەری گشت
italics/ɪ'tælɪks/n	هێلی لار	کورتهی it is
itch/ɪtʃ/n	خوران	خۆی itself/ɪt'self/reflex pron
itch/v	دەخوێ	له خۆیموه- به تەنیا by itself
itchy/adj	توشی خوران بووه- خوراو	کورتهی I have
item/'aɪtəm/n	۱- مادده ۲- بەند ۲- هەوال ۴- وشە	عاج- سپی ivory/'aɪvəri/n
itemise/'aɪtəmaɪz/v	لیسته دروست دەکا بۆ هەموان/ خشته دروست دەکا	گوله لاواو ivy/'aɪvi/n
itinerant/aɪ'tɪnərənt/n	گەرۆک	

iris/'aɪrɪs/n ۱- ریشینه‌ی چاو/ گلینه

۲- گونه سموسه‌ن

iron/'aɪən/n

۱- ناسن ۲- نوتو

iron/v

نوتوده‌کا

ironic/aɪ'ɒnɪk/adj

پیچ‌و‌انده‌ی نه‌وی ده‌لی

ironical/aɪ'ɒnɪkəl/adj

گالته‌خواریسی

irony/'aɪrəni/n

۱- گالته ۲- نایرمنی

۲- پی‌پاواردن

irradiate/'rɛɪdiət/v

تیشک‌ده‌نیرئ

irrational/'ɪræʃənəl/adj

ناماقول

ناعقلانیت

irreconcilable/'ɪrɪkɒnsaɪləbl/adj

۱- دوزخ‌ندار/ ناست نه‌بو ۲- پیچ‌و‌انده

irregular/'ɪrɛɡjələ(r)/adj

۱- ناموزن ۲- جیا ۲- نارنک

۴- پیچ‌و‌انده‌ی دابی باو ۵- بی‌رئسا

irrelevant/'ɪrɪlɪvənt/adj

۱- ناپه‌یوه‌ست ۲- دهره‌ی بابته

irreparable/'ɪrɪpərəbl/adj

۱- چاک‌ناک‌رئته‌وه ۲- هم‌وار‌ناک‌رئ

irrepressible/'ɪrɪ'presəbl/adj

۱- چالاک ۲- زنگ ۳- پر‌ژیان و بزاف

irreproachable/'ɪrɪ'prəʊtʃəbl/adj

ده‌ست‌پاک- بی‌خوش

irresistible/'ɪrɪ'zɪstəbl/adj

۱- بهرگه‌ناک‌رئ له‌به‌هیزیا

۲- بهرگه‌ناک‌رئ له‌جوانیا ۳- سهرنج‌راکیش

irreverent/'ɪrɪvərənt/adj

۱- بی‌قیامت/ بی‌ناپرو

۲- بی‌ره‌چاو‌کردنی شتی پیروز

irresponsible/'ɪrɪ'spɒnsəbl/adj

۱- نابهرپرست ۲- هیچ و پوچ

irreversible/adj

بی‌رئز

irreversible/'ɪrɪ'vɜ:səbl/adj

۱- ناگۆزدرئ ۲- گه‌پانه‌وه‌لی نیه

irrigate/'ɪrɪɡeɪt/v

۱- ئاودودا

۲- ئاو‌به‌بۆزئ بۆزه‌وی دانه‌وئنه‌ده‌با

irrigation/'ɪrɪ'ɡeɪʃən/n

۱- ئاودان

irritable/'ɪrɪtəbl/adj

۲- ئاودنیری

۱- زوو‌توپه

ده‌بی ۲- زوو‌مه‌لده‌چی

irritability/'ɪrɪtə'bɪləti/n

۱- زوو‌توپه‌بوون ۲- قینچه‌تنگی

irritate/'ɪrɪteɪt/v

۱- توپه‌ی ده‌کا

۲- بیزارئ ده‌کا

۳- ئازاری ده‌دا، تووشی خواردنی ده‌کا

irritation/'ɪrɪ'teɪʃən/n

۱- توپه‌یی

۲- بیزارئ ۳- خواردن

is/ɪz/

کرداری بوون

Islam/'ɪzlɑ:m/n

۱- ئیسلام

۲- ئایینی ئیسلام

Islamic/'ɪzlæmɪk/adj

ئیسلامی

islamist/n

ئیسلام‌ناسی

island/'aɪlənd/n

۱- دورگه

۲- پارچه‌ن‌ویه‌کی به‌ئاو‌ده‌وره‌دراو

islander/n

دانیشته‌ی دورگه

isle/aɪl/n

دورگه

(ئهمه‌زیاتر له‌گه‌ل ئاو‌به‌کارئ)

British isle

وه‌ک‌دورگه‌ی بهریتانی

isolate/'aɪsəleɪt/v

۱- جیای ده‌کاته‌وه

۲- گۆشه‌گیری ده‌کا

isolated/'aɪsələteɪd/adj

۱- گۆشه‌گیر

۲- ته‌نیا ۳- دورره‌پهریز

isolation/'aɪsə'leɪʃən/n

۱- گۆشه‌گیری

۲- دوور‌پهریزی

in isolation

به‌ته‌نیا

issue/'ɪʃu:/n

۱- کیش ۲- دۆز

۳- مه‌سه‌له ۴- ژماره‌ی پۆژنامه ۵- گۆڤار

۶- دهرکردنی پۆژنامه‌و گۆڤار

issue/v

۱- دهرده‌کا ۲- دهرده‌چی له

isthmus/'ɪsməs/n

۱- به‌رزه‌خ

۲- دهره‌ند

intrude	176	irate
۱- دەرگەنار ۲- گۆشەگىر	inverted/adj	ئاۋەتتۈر
۲- دۈررە پەرىزە- خۇدى	invest/in'vest/v	۱- دەرگەتەكار
intrude/in'tru:d/v		۲- گەمارۇدەدا ۲- تەرخان دەكا
خۇتى	investor/n	۱- بەرھىن
ھەلدەقۇلتىنى		ئەو كەسەى پارەى خۇى لە پۇرۇدەك دادەنى.
intrusion/in'tru:ʒn/n	investigate/in'vestigeɪt/v	دەكۇلتەو/ دەپشكىنى
۱- غەوارە		investigation/in'vestri'geɪʃn/n
۲- بىيانى ۲- خۇتىپەلقۇلتىنەر		۱- ئى كۇلتەو ۲- پشكىنى
intuition/adj		۱- بەرھىنان/ پارە لەكاردانان
۱- زىرى ۲- زىنگى		invigilate/in'vidʒileɪt/v
intuitive/adj		چاۋدىرى دەكا
زىر/زىنگ		invigilation/in'vidʒɪ'leɪʃn/n
inundate/'mʌndeɪt/v		چاۋدىر
لەسەرى كۇدەبىتەو/ دادەپۇشى		invigilator/in'vidʒɪlɪtə(r)/n
invade/in'veɪd/v		لەشكان ئايە
۱- داگىر دەكا		invisible/in'vɪzəbl/adj
۲- شكۇى دەشكىنى ۳- غەزو دەكا		۱- ئادىار ۲- غەىپ
invader/in'veɪdə(r)/n		بانگ كرىن/ داۋەت كرىن
داگىر كار		invitation/invɪ'teɪʃn/n
invalid/'ɪnvəlɪd/n		داۋەتى دەكا
۱- دەرەدار		invite/in'vaɪt/n
۲- درماۋى ۲- پەككەتە ۴- پەسەرچوۋ		inviting/in'vaɪtɪŋ/adj
invalid/in'vælɪd/adj		سەرنج راكىش
۱- ئاپەوا		invocation/n
۲- ئارەسەن/ ھەلۋەشاۋە/ لەكار كەوتو		پارائەو
invalidate/in'vælɪdeɪt/v		۱- لىستەى كەلۋەل و ئوخ
ھەلدەو شىتەو		invoke/in'vəʊk/v
invaluable/in'væljuəbl/adj		دەپارەتەو
۱- لە ئوخ نەھاو ۲- بى ھاۋا ۲- پىر بەھا		involuntary/in'vɒləntɪrɪ/adj
invariable/in'veəriəbl/adj		خۇنەو ىستى- رەمەكى
جىگىر/نەگۇپ		involve/in'vɒlv/v
invasion/in'veɪʒn/n		۱- توش دەكا
۱- داگىر كرىن ۲- ھىزىش		۲- دەگىرەتەو
invective/in'vektɪv/adj		involved/in'vɒlvd/adj
زمانى جوندان، زمانى پىس		تەوش بوو
invent/in'vent/v		involvement/in'vɒlvmənt/n
دادەھىنى/ (چىزۇك) دادەھىنى		تەوش بوون- تىن كەوتن
invention/in'venʃn/n		invulnerable/in'vʌlnərəbl/adj
دەھىنان		سەخت- ئاروشىن
inventor/in'ventə(r)/n		۱- ئاۋەكى ۲- ئاۋەو
دەھىنەر		inward/'ɪnwəd/adj
inventory/'ɪnvəntri/n		۱- ئاۋەكى ۲- ئاۋەو
لىستەى		inwards/adv
ئاۋەرۇك		بۇئاۋەو/ بەرەو ئاۋەو
inverse/'ɪnvɜ:s/adj		يۇد- ئىۋىدىن-
پىچەوانە		iodine/'aɪədi:n/n
inversion/'ɪnvɜ:ʃn/n		ماددەى كىمىياۋى
ھەلگىزانەو		IOU/'aɪ əʊ 'ju:z/n
invert/in'veɪt/v		من قەرزارى تۇم
ھەلدەگەرىتەو		irate/'aɪrɪt/adj
		تەۋپە

۱- دەدوینى ۲- قەسەيى ئى رەردەگىرى
۳- دەكاته پىرسىيار

interrogator/n قەسەلىيەرگەر، لىكۆلەر

interrogative/ɪntəˈrɒɡətɪv/adj

پىرسىيار، پىرسىيارى

interrupt/ɪntəˈrapt/v دەمبىرى -

قەسەى دەمبىرى - پەيىوھەندى دەمبىرى

interruption/ɪntəˈrʌpʃn/n

كۆسپىدانان - بىرىن - پەيىوھەندى بىرىن

intersect/ɪntəˈsekt/v بەيەك دەگەن -

يەكتەر دەمبىرى - دابەش دەن

intersperse/ɪntəˈspɜːs/v لىرەر

لەوى دادەنى

قەسەى نۆكتەى تى دەخا

interval/ɪntəvl/n وچان، پشور،

مارەى جەوانەو

intervene/ɪntəˈviːn/v ۱- دەست

تېۋەرەدەدا، دەست تېدەخا ۲- قەسەى دەمبىرى

intervention/ɪntəˈvenʃn/n

دەست تېۋەردان، دەست تى خستىن

interview/ɪntəˈvjuː/n دىدەنى -

دىدار - چاۋپىكەوتىن

interview/v دىدەنى دەكا،

چاۋپىكەوتىن لەگەل دەكا

intestine/ɪnˈtestɪn/n رىخۆلە

intimacy/ɪnˈtɪməsi/v ھۆگىرى،

برادەرايەتەيەكى كۆن

intimate/ɪnˈtɪmət/v ھۆگىرى دەمبىرى

intimate/adj ۱- زۆر نىزىك/

گىيانى بەگىيانى ۲- زۆر تايىبەت، كەس -

ھىمىن ۳- ئاسىنىنىكى قول

intimation/ɪnˈtɪmeɪʃn/n گەمىاندن/

ئاساندن

intimidate/ɪnˈtɪmɪdeɪt/v دەتۆقىنى/

دەتسىنى

intimidate/n تۆلەندىن/تەرساندن

into/ɪntə/perp

بۆ/يەرەو/يەرەو ئاۋەو،

لەسەر

intolerable/ɪnˈtɒlərəbl/adj

۱- بەرگەناگىرى، قەبۇل ناگىرى

۲- زۆر خراب ۳- شىعەنەى لىيوردنى لىناگىرى

intolerance/ɪnˈtɒlərəns/n ئى نەبوردن/

دەمارگىرى

intolerant/ɪnˈtɒlərənt/adj ئابوردە،

دەمارگىرى

intonation/ɪntəˈneɪʃn/n ئاۋاز - بەرزىنەى

دەنگ

intoxicated/ɪnˈtɒksɪkeɪtɪd/adj

مەست، سەرخۇش

intone/ɪnˈtəʊn/v گۆزەنى دەچىرى،

گۆزەنى دەلى/ ئويزۇ سەرد دەخوئىنى

intoxicant/ɪnˈtɒksɪkənt/n مەستكەر،

intransigence/ɪnˈtrænsɪdʒəns/n

لاسارى - لامى

intransigent/ɪnˈtrænsɪdʒənt/adj

لاسار - بەرگ

intransitive/ɪnˈtrænsətɪv/v-adj

كردارى تى تەپەر (بى بەرگان)

intrepid/ɪnˈtreɪpɪd/adj ۱- بەجەرگ

۲- زىنگ ۳- جەسور

intricate/ɪnˈtrɪkət/adj ۱- ئالۇز

۲- دۇۋار

intrigue/ɪnˈtriːg/v ۱- داۋ دەنىتەو/

تەلە داۋ دەنىتەو ۲- دەروۋىنى

intrigue/ɪnˈtriːg/n تەلە/داۋ

intrinsic/ɪnˈtrɪnsɪk/adj ۱- سەردەكى

۲- جەۋھەرى ۳- خودى

introduce/ɪnˈtrɒdjuːs/v دەتاسىنى/

دادەھىنى

introduction/ɪnˈtrɒdʌkʃn/n دەروازە

introspection/ɪnˈtrɒspekʃn/n

دەرون پشكىن

introvert/ɪnˈtrɒvɜːt/adj

راگرتن- ری گرتن
interchange/ˌɪntə'tʃeɪndʒ/v

نالوگور دهكا

interchangeable
/ˌɪntə'tʃeɪndʒəbl/adj

دهكری له گهل شتی نالوگوری پی بکری-

نالوگور مهله دهكری

intercom/ˌɪntəkəm/n

نیفته ركۆم-

تۆری په یوه ندی كردنی ناوخیی

interconnect/ˌɪntəkə'nekt/v

ده به سستیته وه- له یه كه گری ددها

interconnected/adj

به یه كه وه گری دراوڼ

به یه كه وه به ستراوڼ

intercontinental

/ˌɪntəkənti'nentl/adj

له نیوان كیشوهران، كیشوهرېږ

intercourse/ˌɪntəko:s/n

۱- جوت بوون ۲- مامه له كردن

interdependent

/ˌɪntədɪ'pendənt/adj

په یوه ستڼ به یه كه وه

interest/ˌɪntrəst, 'ɪntrest/n

۱- گرنگی دان- بایه خ-

جینی بایه خ- ناروڼو

۲- قازانچ، سود، بهرزه ووهندی

۳- ماف، پشك ۴- داهات- قازانچ

interest/v

۱- گرنگی پیندها

۲- ده یه وړی ۳- ناروڼو دهكا

interested/ˌɪntrestɪd/adj

۱- سودمهند ۲- ناروڼو مهند

interesting/adj

خوش- دلخه كه

interfere/ˌɪntə'fɛə(r)/v

۱- دهست تیوره دهكا، دهست له دهكا

۲- كۆسپ دادهنی- گیره شیوینی دهكا

۳- دهكه دهنگ دروست دهكا

interfering/adj

دهست تیوره دان: دهست تیوره دهر

interim/ˌɪntərɪm/n

۱- له هه مان

۲- پش ۳- كاتیی

interior/ɪn'tɪəriə(r)/n

ناووه

the interior

ناوولت

interjection/ˌɪntə'dʒekʃn/n

قسه مهله دان،

قسه مهله ږین، سهرسورمان

interlude/ˌɪntəlud/n

ماوه ی جه سانه وه،

پشوو

intermarry/ˌɪntə'mæri/v

له نایین یان

ره گزینی تر ژن ده مین

intermarriage/ˌɪntə'mæriʒ/n

هاوسه گرینی- ژن خواستن له نیوان گه لان و

intermediary/ˌɪntə'mɪdiəri/n

دینی جیاوازا

intermediate/ˌɪntə'mɪdiət/adj

ناوړیکه

intermediate/ˌɪntə'mɪdiət/adj

له ناوهند- له نیوان دووان

interminable/ɪn'tɜːmɪnəbl/adj

بی كوتا، دریزدانې

intermission/ˌɪntə'mɪʃn/n

پشوو

intermittent/ˌɪntə'mɪtənt/adj

پچراو

intern/ɪn'tɜːn/v

ده گری- زیندانی دهكا

internment/ɪn'tɜːnmənt/n

گرتن

دهست به سهر دانگرتن

internee/ɪntɜː'niː/n

گیراو- ده سته سهر

internal/ɪn'tɜːnl/adj

ناخی- ناووه کی

international/ˌɪntə'næʃnəl/adj

نیوده وله تی- نیونه ته وه یی، جیهانی

internet/ˌɪntənɪt/n

نه تهرینی

interpret/ɪn'tɜːprɪt/v

لیك ده داده وه،

گوزارشت ئی دهكا

وهرده گپری (به زمان، به قسه نه كه نووسین)

interpreter/ɪn'tɜːprɪtə(r)/n

وهرگیزی زاره کی

interrelate/ˌɪntərɪ'leɪt/v

کار له یه كتر دهكان

interrogate/ɪn'terə'geɪt/v

insubordinate	173	interception
نامران، ناميز- ھۆکار	intangible/in'tændʒəbl/adj	۱- ھەست پى ئاکرى
insubordinate/in'sə'bɔ:dɪnət/adj		۲- دەست ئى ئاکرى ۲- لەوسف نایەت
ياخى	integral/'ɪntɪgrəl/adj	۱- سەرمەكى
insubordination		۲- تەواۋەت
/,ɪnsə'bɔ:dɪ'neɪʃn/n	integrity/in'tegreɪti/n	پاكىي،
ياخى بوون		راست و دوستى
insubstantial/in'sʌb'stænʃl/adj	intellect/'ɪnstələkt/n	عەقلى، پى، ھۇش
۱- لاۋاز- ئاساسى ۲- سادە	intellectual/ɪntələktʃʊəl/adj	فكرى، پىرى، زھنى
insufferable/in'sʌfrəbl/adj		رۇشنىي، رۇناكىي
بەرگە ئاکرى/ لوخۇ ياخى/بەفیز	intellectually/adv	لە پوى فکرىمە
insufficient/in'sʌfɪʃnt/adj	intelligence/in'telɪdʒəns/n	۱- زیرەكى
بەش تەكرىو- كەم		۲- سىخورى، جاسوس
insular/in'sjələ(r)/adj	intelligent/in'telɪdʒənt/adj	زیرەك
۱- پىر تەسك ۲- گۇشە گىر	intelligentsia/n	توئى روناكىيان
۲- دورگە نشىن	intelligible/in'telɪdʒ'bl/adj	تەگەشتىنى ئاسانە
insularity/in'sju'lærəti/n		دەمەوى
۱- پىر تەسكى	intend/in'tend/v	نۇر: نۇر مەن،
۲- دورگە پىرى	intense/in'tens/adj	نۇر بەھىز
insulate/'ɪnsjuleɪt/v		بەتوندى- تاپادەپەكى نۇر
جیادەمەتەمە	intensify/in'tensɪfaɪ/v	بەھىز دەكا،
insulin/'ɪnsjələm/n		جەخت لەسەر دەكا
ئىنسۇلین	intensity/in'tensəti/n	توندى، خەستى
insult/in'sʌlt/v	intensive/in'tensɪv/adj	۱- خەست،
رەسۋادەكا		چە، ھەمەلەيەن ۲- جەخت كەردن
insult/'ɪnsʌlt/n	intent/in'tent/adj	گەنگى پىنەر- رۇر
ئەتەك، جۈپ، پى رىزى	intention/in'tenʃn/n	مەبەست، ئامانچ
insuperable/in'su:pərəbl/adj	intentional/in'tenʃənəl/adj	بەئەنقەست
چارەسەر ئاکرى	intentionally/adv	بەئەنقەستى
insurance/in'fʊərəns/n	interact/ɪntər'ækt/v	لەگەل خەك
بىمە، داپىن كەردن		تەكەل دەپن/ مامەلە دەكا- كارلىك دەكەن
insure/in'fʊə(r)/v	interaction/ɪntər'ækʃn/n	كارلىك كەردن، ئاۋىتە بوون- تەكەل بوون
داپىن دەكا		رادەگىر-
insurmountable	intercept/ɪntə'sept/v	رىي دەگىر
/,ɪnsə'maʊntəbl/adj		
دۇرۇر، سەخت	interception/ɪntə'sepʃn/n	
insurrection/in'sʌ'rekʃn/n		
ياخى بوون		
intact/in'tækt/adj		
ساغ، چ ئى نەماتو		
intake/'ɪnteɪk/n		
۱- ئاۋەندى گەياندنى		
ئاۋو گاز بە بۇپى ۲- بەشەخواردن		
۳- ئۇمارەي ئەۋكەسانەي ھاتونەتە		
ئاو رىكخراۋ		

inside	instrument
inside/ɪn'saɪd/n - adj - v	inspire/ɪn'spaɪə(r)/v
ئورۇمە - گەندە، زىگ، سىك	سروشى بۇ دىنى
بىروازى لەبەر دەكا - ئاۋەكى	inspired/adj
خۇمانە،	سروش بۇ ھاتوۋ/
insider/n	نىگا بۇ ھاتوۋ
ئەندامى رىڭخراۋىڭ	inspiring/ɪn'spaɪərɪŋ/adj
inside/prep	دەلخۇشكەر - ھاندەر
لەناۋ، لەماۋى، لە ميانى	instability/ɪnstə'bɪləti/n
بەرەۋ ئورۇمە - بەرەۋ ئاۋەۋە	ئائارامى
insight/ɪnsaɪt/n	install/ɪn'stɔ:l/v
زانىيارى قول	پىڭكەۋە دەنى -
تىگەشتىن لە سروشتى دروستى شت	رىك دەخا - دادەنى - دادەمەزىنى
insignia/n	installation/ɪnstəleɪʃn/n
ھىماي دەسلەت/ نىشان	پىڭكەۋە ئان -
insignificant/ɪnsɪg'nɪfɪkənt/adj	دامەزاندن
بىن قىمەت، بىن بەھا، ھىچ	instalment/ɪn'stɔ:lmənt/n
insincere/ɪnsɪn'siə(r)/adj	بەش - ئاكا
دورپور، دورۇن، ئاپاك	بەشنىك لە... قىست/يەك چار
insincerity/ɪnsɪn'serəti/n	instance/'ɪnstəns/n
دورپور، ئاپاكى	دۇخ - بار
insinuate/ɪn'sɪnjuet/v	for instance
ئامارە دەكا	بۇ ئىۋونە
پىشېنى شىڭىكى ئاخۇش بەشىۋەيكى	instant/'ɪnstənt/adj
ئاراستە وخۇ دەكا	دەمبەجى،
insipid/ɪn'sɪpɪd/adj	يەكسەر، ئامادە
بىن تام و بۇن و پەنگ/ پوچ	instant/n
insist/ɪn'sɪst/v	ماۋەيكى ديار - يەكسەر
insolent/ɪnsələnt/adj	instead/ɪn'sted/adv
بىن رىزى	لەجىياتى، لەياتى
insolence/ɪnsələns/n	instigate/'ɪnstɪgeɪt/v
بىن رىزى	ھاندەدا، زۆرى ئى دەكا
insoluble/ɪn'sɒljəbl/adj	instil/ɪn'stɪl/v
ئاتۋىتەمە - بى چارەسەر	دەچىنى، دادەھىنى
insomnia/ɪn'sɒniə/n	instinct/'ɪnstɪŋkt/n
خەۋزان، خەۋى ئەكەۋن	غەرىزە، رەمەك
inspect/ɪn'spekt/v	ھىزى سروشتى لە موزۇ
دەپشكىنى - بەدا دەگەرى	institute/'ɪnstɪtju:t/n
inspection/ɪn'spekʃn/n	پەيمانكا
پشكىن بە دوا گەران	institute/'ɪnstɪtju:t/v
inspector/ɪn'spektə(r)/n	دادەمەزىنى،
پشكىنەر،	پىڭدېنى
چاۋدىز، ئەفسەرى پۇلىس	institution/ɪnstɪ'tju:ʃn/n
inspiration/ɪnspə'reɪʃn/n	۱- دەنگا، دەستە - خانە (تايىبەت...)
سەرچاۋى سروش،	۲- داب، ئەرىت، خو
سروشى/بىرىكى روناك، نىگا	۱- دەرسى
	پى دەلى، ۋانە پى دەلى،
	زانىيارى دەداتى ۲- پى رادەگەيمەنى
	۱- مامۇستا ۲- رايۇنەر
	instruction/ɪn'strʌkʃn/n
	۱- زانىيارى، مەشق، رايۇنان ۲- راسپاردە
	instructive/ɪn'strʌktɪv/adj
	زانىيارى بەسود دەپەخشى، سودمەند
	instrument/'ɪnstɹəmənt/n

inland

inland/'ɪnlənd/adj ناوخۇيى -

ئار وولانت

in-laws/'ɪn lɔːz/n خىزم و كىشى

ژن و مىرد

inlay/'ɪn'leɪ/n ۱-دەنەششېتى،

لەناۋە دەرازىلىتەۋە

inlet/'ɪnlet/n ۲-خواردنى دەداتى

۱-بەناۋ - گوزەر

۲-كەندارۋۇكە

inmate/'ɪnmeɪt/n ۱- نىشتەجىنى -

زىندان ... ۲- ئەندامانى يەك دەزگا.

inmost/'ɪnməʊst/adj زۆر ئەينى،

زۆر تايىبەت

inn/'ɪn/n مېوانخانىە بچوك، خانە،

باپى بچوك

innate/'ɪnneɪt/adj ۱- زىگماكى، سىروشتى

۲- كۆزكى بايەت

inner/'ɪnə(r)/adj ئاۋەكى

innermost/'ɪnəməʊst/adj ۱- كەنگاى

دلىۋە

innocent/'ɪnəsnt/adj بى ئاۋان

innovate/'ɪnəveɪt/n دادەمەنى

innovation/'ɪnə'veɪʃn/n داهىنان -

نۆتكەندەۋە

innumerable/'ɪnju:mərəbl/adj

لەۋمارىايەت، ئازمىردى

inoculate/'ɪnɒkjuleɪt/v دەكوتى -

دەزى لەدزى - لىدەدا

inoffensive/'ɪnə'fensɪv/adj

بى ۋە - بى زىان

inoperable/'ɪn'ɒpərəbl/adj

نەشتەگارى ھەلتەگىزى - ئاكرى

inoperative/'ɪn'ɒpəreɪv/adj

كارى پىن ئاكرى - چىن بەچىن ئاكرى

inorganic/'ɪnɔː'gænik/adj ئاۋەندامى

inquire/'ɪn'kwɪə(r)/n لىكۈلىنەۋە،

گەپان، پىشكىن

inquire/v دەپرسى، زانىبارى كۆدەكتەۋە

inquirer/'ɪn'kwɪə(r)/n پىرسىكر،

زانبارى كۆكەرمە، پىشكىنەر

inquiry/'ɪn'kwɪəri/n پىرسىار -

تۈزۈلۈش، گەپان بەدۋاى

inquisition/'ɪnkwɪ'zɪʃn/n

۱- ۋەلام ئى ۋىستىن

۲- دەزگاي سەركۈتەكرى كاسۋالىكى

بۇمانى لە دزى ئەپاراشى.

inquisitive/'ɪn'kwɪzətɪv/adj

خۇتى ھەلقورتنەر/ ئىركەسى دەپەرى

ئاگاي لە ھەموشتى بى

inroad/'ɪnroun/n ھىزىر بۇ تالان و بېز

insane/'ɪn'seɪn/adj شىت، بى مېشك،

مېشك نەخۇش

insanitary/'ɪn'sænetri/adj ئاتەندروسى،

دەماۋى، ئا پاقتى

insatiable/'ɪn'seɪjəbl/adj چاۋچنۇك،

تېر نەبۋ، لە بىسا مەدۋ

inscribe/'ɪn'skraɪb/v دەنوسى، تۇمارەكا،

ھەلدەكۈلى

inscription/'ɪn'skripʃn/n ھەلدۈلۈن، نوسىن

insect/'ɪnsekt/n مېروۋ/مېروۋە

insecticide/'ɪn'sektɪsaɪd/n مېروۋكۈش

مېروۋ قېكر

insecure/'ɪnsɪ'kjʊə(r)/adj شلۇق،

پىشتىگىرى نەكراۋ

نەچەسپاۋ، نىگەران

insecurity/'ɪnsɪ'hjuərəti/n

نىگەرانى - ئا ئارامى، باۋەر يەخۇنەبۈن

insensitive/'ɪn'sensətɪv/adj

بى ھەست، بى رىز

inseparable/'ɪn'seprəbl/adj لىك

جىيانەبۇۋە، يەكگەرتۈۋ

insert/'ɪn'sɜːt/v لە نىۋان دادەنى

inshore/'ɪn'ʃɔː(r)/adj-adv نىزىكە

كەنار، كەنارى

infra dig

infra dig/infrə'di:g/adj نه‌شيار

infrastructure

/ɪnfə'strʌktʃə(r)/n

بنه‌ماي سهره‌كي، بناغه- ژيرخان

infrequent/in'fri:kwənt/adj

ده‌گه‌من، به‌ده‌گه‌من پو‌ده‌دا

infringe/in'frɪndʒ/v

(ياسا) پېشيل ده‌كا

خورمه‌تي، ده‌به‌زيتي ...

له ... كم ده‌كاته‌وه

infuriate/in'fjʊəriət/v

توپه‌ي ده‌كا

ingest/in'dʒest/v

هه‌رس ده‌كا

inglorious/in'glɔ:riəs/adj

حه‌يايه‌ر، نابرويهر

ingrained/in'greɪnd/adj

۱- بيرفره، زيره‌ك

۲- دۆزمره‌وي- ريكا چاره‌ بۆ ئاريشه

۳- كارامه، لياها‌تو

۴- ره‌گ داكو‌تاو، نه‌گۆز

ingratiate/in'greɪʃiət/v

خۆي خۆشه‌ويست ده‌كا-

مامه‌حه‌مه‌يي ده‌كا

ingratitude/in'grætitju:d/n

بن‌چاوپروي، سپه‌يي-

ئاسوپاسگوزار

ingredient/in'gri:diənt/n

يه‌كي' له‌ كه‌لوپه‌له‌كاشي

ماده‌كاشي خواردينك

inhabit/in'hæbit/v

ده‌زي،

نيشته‌جي‌يه‌ له‌- ئاكنجي‌يه

inhabitable/adj ده‌شي' بۆ گوزهران

ده‌شي' بۆ نيشته‌جي‌بوون

inherent/in'hɪərəns/n

سروشتي،

ئه‌دگار ي هميشه‌يي شتيك

inherit/in'herit/v

ميراث ده‌گري-

ميراثي بۆ ده‌ميينته‌وه

170

ink-pot

inheritance/in'heritəns/n

۱- ميراث- كه‌له‌پور

inhibit/in'hɪbit/v

۱- ري' ده‌گري-

ئاهيلي' زۆر پو‌دا

۲- كارىگه‌ري كم ده‌كاته‌وه

inhibited/in'hæbitɪd/adj

كه‌پتكراو، شه‌رم

inhospitable/ɪnhɒ'spɪtəbl/adj

ميواندۆست نئي‌يه، بي‌تووك

خۆش مه‌شه‌ب نئي‌يه، ره‌ق

inhuman/in'hju:mən/adj

۱- زۆر ره‌ق- ئاينسانى

۲- هۆقات- وه‌حشيه‌گه‌ر

inhumane/ɪnhju:'meɪn/adj

دېنده،

ئاميه‌ره‌بان، بي' به‌زه‌يي

initial/ɪ'nɪʃl/adj

بهرابي، يه‌كه‌مى-

پيتي يه‌كه‌م له‌ ئاو

initially/ɪ'nɪʃli/adv

له‌به‌رابي، له‌سه‌ره‌تادا

initiate/ɪ'nɪʃiət/v

ده‌ست پي' ده‌كا،

ده‌ست داوي‌تي

initiation/ɪ'nɪʃi'eɪʃn/n

۱- چونه‌ ئاو ري‌كخراوينك پاش نمايشكردي

چهند تقوسنيكي تايبه‌تي ۲- ده‌ستپيشخه‌ري.

initiative/ɪ'nɪʃiətiv/n

۱- ده‌ست

پيشخه‌ر ۲- مه‌ول ۳- پيشنيار

inject/in'dʒekt/v

ده‌زي ئي' ده‌كا،

شه‌رينقه ليده‌دا

injunction/in'dʒʌŋkʃən/n

فه‌رمان-

فه‌رمانى قه‌زائى- دادوه‌ري

injure/ɪndʒʊ(r)/v

ئازاري ده‌دا،

برينه‌داري ده‌كا

injured/adj

۱- برينه‌داره‌كان

۲- توشه‌بوه‌كان، ئه‌وانه‌ي كه‌له‌م و كلول بووينه

۳- ئازاردراوان، به‌ركه‌وتوان

ink/ɪŋk/n

مه‌ره‌كه‌ب

ink-pot/n

شوشه‌ي مه‌ره‌كه‌ب، مه‌ره‌كه‌بدان

infertility**infertility**/ˌɪnfɜːˈtɪləti/n نەزکی**infested**/ɪnˈfɛstɪd/adj پەرە لە مەشک و جودج**infidel**/ˈɪnfɪdəl/n بێ باوەڕ، بێ دین، گومرا**infighting**/ɪnfáɪtɪŋ/n شەهەری دەسەلات، شەهەرگۆرسی**infiltrate**/ˈɪnfɪltreɪt/v ١- سنوور دەبەزنی
٢- بەدزی دێتە ناو ٢- ناو دەدزی**infinite**/ɪnˈfɪnət/adj بێ کۆتا، بێ سنوور، بێ پایان- زۆر**infinitely**/adv تارادەییکی زۆر**infinitive**/ɪnˈfɪnətɪv/n چارگ**infinity**/ɪnˈfɪnəti/n ١- لە ژمارە نەهاتو ١- لە ژمار نەهاتن، بێ پادە**infirm**/ɪnˈfɜːm/adj ٢- بێ سنووری، بێ کۆتایی**infirmity**/ɪnˈfɜːmɪti/n لاوازی، پەكەوتە، كەوتو**infirmity**/ɪnˈfɜːmɪti/n لاوازی، پیری، نەخۆش**infirmity**/ɪnˈfɜːmɪti/n نەخۆشخانه، چارهگا**infix**/n ناوگر، ناوبەند**inflamed**/ɪnˈfleɪmd/adj ١- گەڕگرتو ٢- سۆر و ئەستور بوو**inflammable**/ɪnˈflæməbl/adj زوو گەڕ دەگرت**inflammation**/ɪnˈfleɪməʃn/n شیمانەکی گەڕگرتنی ئی دەگرت، سۆر هەلەدەگرت و ئەستور دەبی**inflammation**/ɪnˈfleɪməʃn/n ١- (برین) پیس بوون ٢- سوور هەلگەران ٣- ئەستوربوون، ناوسان**informative****inflate**/ɪnˈflert/v ١- فوتی دەکا، پەر دەکا لە هەوا ٢- پف دەکا**inflatable**/ɪnˈflertəbl/adj دەگرتی پەر هەوا بکرتی پەرکردن هەلەدەگرتی**inflation**/ɪnˈflerʃn/n ئاوسانی دراوی پا ١- ٢- ون- نرخ هەلسان**inflection**/ɪnˈflekʃn/n ش ١- گرتی وشە**inflexible**/ɪnˈfleksəbl/adj بەناسانی ناچەمی، رەق، توند**inflict**/ɪnˈflɪkt/v بەسەر دەسەپینی، بەسەردینی**in-flight**/ɪnˈflaɪt/adj رابواردن**influence**/ˈɪnfluəns/n کەیف و سەیف لە کاتی گەشتی ناو فرۆکەدا**influence**/v کاری لێدەکا**influential**/ɪnfluˈenʃl/adj بەدەسەلات، کاریگەر**influenza**/ɪnfluˈenza/n ئەفلونزا- هەلامەت- پەستیو**influx**/ɪnˈflʌks/n لێشاو، گەپشتنی**inform**/ɪnˈfɔːm/v لە ناکاوی ... پێی دەلێ، پێی رادەگەیهێن**informant**/ɪnˈfɔːmənt/n زانیاری بەخش، زانیاری پێدەر**informed**/ɪnˈfɔːmd/adj ئاگادار**informer**/ɪnˈfɔːmə(r)/n زمانلێدەر، سیخور**informal**/ɪnˈfɔːml/adj ناردەسمی، ئافەرمی**information**/ɪnfəˈmeɪʃn/n زانیاری، پرسگە/ راگەیاندن**informative**/ɪnˈfɔːmətɪv/adj پەر زانیاری

پیشہ سازی
industrialist/m'da:striəlɪst/n

پیشہ سازی کار
industrialize/m'da:striəlaɪz/v

پیشہ سازی نہ ولات
پیشہ دہما
industrialization

/m'da:striəlaɪ'zeɪʃn/n

پیشہ سازی کردن - درسنگردن
industrial action

مانگرتنی
کریکاران
industrious/in'da:striəs/adj

چالاک - چاپوک
industry/'ɪndəstri/n

پیشہ سازی
inedible/m'edəbl/adj

ناخوریت -
بق خواردن ناشیت
ineffective/'ɪnɪfektɪv/adj

بی کاریگر، بی سود
inefficient/'ɪnɪfɪʃnt/adj

۱- ناچاپوک
۲- بن دسمایو قازانج
ineligible/in'elɪdʒəbl/adj

ناشایسته
inept/'ɪnept/adj

ناکارامه، گهرجه
inequality/'ɪnɪ'kwɒləti/n

ناپیکسانی
inert/'ɪnɜ:t/adj

خاو، بن جوله،
ناتوانی بجولی
inertia/'ɪnɜ:ʃə/n

۱- خاوی
۲- تمهیل/تھومزلی، که متهمی
inescapable/'ɪnɪ'skeɪpəbl/adj

۱- چارمنوسان
۲- بن چاره، دهریازبون ایی مهاله
inevitable/'ɪnevɪtəbl/adj

هردمی بی، ناچار دمی هروابی
inexcusable/'ɪnɪksju:zəbl/adj

پاساو هملناگری
نی بووردن هملناگری
inexhaustible/'ɪnɪg'zɔ:stəbl/adj

تموای نابی، نابریتموه

inexpensive/'ɪnɪkspensɪv/adj

همزان، همزان
inexperience/'ɪnɪks'piəriəns/n

بی نهمونی
inexperienced/adj

بی نهمون - غهشیم
inexplicable/'ɪnɪks'plɪkəbl/adj

پوونکردنوه هملناگری
infallible/'ɪnfæləbl/adj

۱- معسوم - همله ناکا ۲- به کاریگر
infamous/'ɪnfəməs/adj

ناو زراو، به دناو
infamy/'ɪnfəmi/n

ناتوره، نهگی
infancy/'ɪnfənsi/n

مندالیتی - پهرایی تمهمن
infant/'ɪnfənt/n

ساوا - زاروک - شیر خور،
مهلوتهکه
infanticide/'ɪnfəntɪsaɪd/n

ساواکوژی،
مهلوتهکه کوژی
infantile/'ɪnfəntaɪl/adj

مندالانه، ساوایانه
infantry/'ɪnfəntri/n

سرمیازی پیاده/
هیزی پیاده
infatuated/'ɪnfætʃueɪtɪd/adj

مهفتون/شهیدا/شهیدابونی کاتی/
یان سرمیازی
infect/'ɪnfekt/v

دهتمنیتهمه/
میکروب پلاو دهکاتهوه
infection/'ɪnfekʃn/n

۱- تمینتیموه،
تووش بون به نه خوشی - نی گرتیموه
۲- پهتا
infectious/'ɪnfekʃəs/adj

ای گرهوه، توشینفر، درم، زووبلاو بزووه
infer/'ɪfə:(r)/v

فرامه دینی،
ناکام مبهست دینی/دهکاته نه تمام..
inferior/'ɪfɪəriə(r)/adj

چینی
خوارموه - کم گرنگ - کم بهما
inferiority/'ɪfɪəri'ɒrəti/n

که می، که متهمی، هیچ نه میوئی
infertile/'ɪnfɜ:taɪl/adj

قاق، نه زوک

indent**indent/in'dent/n**

۱- بۆشایی

بەجىيەشنىڭ ئۈنۈمىنى داڭلىق

۲- بەلگەنامە ۲- داۋايى جەمئىي

independence/ˌɪndɪ'pendəns/n

سەرىيەخۇيى

independent/ˌɪndɪ'pendənt/adj

۱- سەرىيەخۇيى- بى'لايەن

۲- ئاجىزىيى ۲- پىستەي سەرىيە

indescribable/ˌɪndɪ'skraɪəbl/adj

۱- سەرىيەخۇيى (لە باش و خراپى)

indestructible/ˌɪndɪ'strʌktəbl/adj

خۇپاگر- لەناو ئايرى

index/'ɪndeks/n ئىندىكس- پىستەي**Indian/'ɪndiən/n**

ھىندى

indicate/'ɪndikeɪt/v ئامارە دەك،

ئىشان دەدا، دەرەخات

indication/ˌɪndɪ'keɪʃn/n ھىما

ئىشانە

indicative/ɪn'dɪkətɪv/adj

۱- دەرەخە ۲- پىستەي دەلالى

indicator/'ɪndɪkətə(r)/n ئىشاندەر**indictment/'ɪndɪktmənt/n**

بەلگەنامە ئاۋانبارى- ئاۋانبارى

indifference/ɪn'dɪfrəns/n

۱- گىزىكى ئەدان، گۆي ئەدان

۲- فەرمۇش كىرىن، پىشكۆي خىستىن

indigenous/ɪn'dɪdʒənəs/adj

۱- رەسەن ۲- خۇمالىيى- خۇمانە

indigestible/ɪndɪ'dʒestəbl/adj

ھەرس ئاكرى

indigestion/ɪndɪ'dʒestʃən/n

ھەرس تەكرىن

indignant/ɪn'dɪgnənt/adj

توپە، زویر

indignation/ɪndɪg'neɪʃn/n

توپەيى، زویریون

Industrial**indirect/ɪn'dɪ'rekt, ɪn'da'rekt/adj**

ئاراستەخۇيى

indiscreet/ɪndɪ'skri:t/adj

۱- ھەلەشە- سەرىيى

۲- بىنەدەپ ۲- گەمۇ، گەلجۇ

indiscrete/adj

جىيانەخۇيى

indiscriminate/ɪndɪ'skrɪmɪnət/adj

۱- ھاكىز، ھەرچۇنى رىكەيى ۲- بىرەلە

indispensable/ɪndɪ'spensəbl/adj

نۇر پىئويىست- سەرىيى

indisputable/ɪndɪ'spju:təbl/adj

۱- مەشت و مې ھەلەگىيى ۲- يەكەلەبۇرە

indistinct/ɪndɪ'stɪŋkt/adj

شارۋە- ئاڭلىق

ئالۇن

indistinguishable

/ɪndɪ'stɪŋgwɪʃəbl/adj

جىياۋزىيان لە ئىۋان- ئاكرى/ جىيانەكراۋە

جىياۋزى ئىۋانزىيان نۇر ئاسانە

individual/ɪndɪ'vɪdʒuəl/adj - n

۱- بەتەنىيا- ئاڭ

۲- يەك كەسى- كەس- ئاڭ

individually/ɪndɪ'vɪdʒuəli/adv

بەتەنىيا

indivisible/ɪndɪ'vɪzəbl/adj

دەپەش ئاكرى

indoctrinate/ɪn'dɒktrɪneɪt/v

پىروپاۋەيى لە مېشكى.../دەدەكوتى/

مېشكى دەشۋا

indoctrination/ɪn'dɒktrɪ'neɪʃn/n

مېشك شۇشنى

indoor/'ɪndəʊ(r)/adj

ئاۋرە

indoors/ɪn'dɔːz/adv

۱- لە ئاۋرە،

لە ئۇرەمۈ ۲- لە ئاۋرە

induce/ɪn'djuːs/v

۱- دەستەمۇيى دەك

۲- لە خىستەي دەپا

indulge/ɪn'dʌldʒ/v-n

رىيى پى' دەدا-

مۇڭل بون- رى پىدان

indulgent/ɪn'dʌldʒənt/adj

زىاد لە

پىئويىست نەرمى دەنۇيى/زىاد لە پىئويىست نەرمە..

industrial/ɪn'dʌstriəl/adj

/ɪnˌkɒmpriˈhensəbl/adj

ناممکن، ډېر ډېر پې ټاکړی

inconceivable/ɪnˌkənˈsiːvəbl/adj

ناممکن - عقل قبول ناکا

inconclusive/ɪnˌkənˈkluːsɪv/adj

په ځانګړې توګه، بېر نه کړاوی

incongruous/ɪnˌkɒŋgruəs/adj

چېواو، نه ګونجاوی

inconsiderate/ɪnˌkənˈsɪdərət/adj

بې بهت، لاسار

inconsistent/ɪnˌkənˈsɪstənt/adj

ګوډېر، متضاد، پې ټاکړی - د ژبه څوې

inconsistent/adj

ناپېرچاوی، ټایه - خ

incontinent/ɪnˈkɒntɪnənt/adj

تووش بوو په میز چرکې

توانای بهر نه هاتنی د لویه میز -

پېسایي - ټیټه/میزې و پېسایي

راناوېستی - په څوې پانګاګت.

incontinent/ɪnˌkənˈvɪniəns/n

ناتاسودنې - بېزارې

incontinent/ɪnˌkənˈvɪniənt/adj

ناتاسودنې

incorporate/ɪnˈkɒrpəreɪt/v

د ګرځېدو، په د ګرځېدو/پېنګډنې

incorporated/ɪnˈkɒrpəreɪtɪd/adj

هارپېش

incorrect/ɪnˌkɒrˈekt/adj

نادرست، ناراست

incorrectly/adv

نادرستانه

incorrigible/ɪnˌkɒrɪdʒəbl/adj

چا ګنګړاوی، ناګوډېرې

increase/ɪnˈkriːs/v

زیږد، ډېر

زیاد، ډېر، زیاد ډېرې

increase/ɪnˈkriːs/n

زیاد - ژور بوون

incredible/ɪnˌkredəbl/adj

فانتازي، څه مایي

incriminate/ɪnˈkrɪmɪneɪt/v

په لګه پېشکېش ډېر بې تاوانبار کړنې/

incubate/ɪnˌkjubeɪt/v

۱ - (له سر هیلکه) کړې ډېرې

۲ - (میکروب) په ډېرې سټېټې

کړکېوتن

incubator/ɪnˌkjubeɪtə(r)/n

۱ - بالنده

هیلکه ګر ۲ - ګرم راګرتنې هیلکه تا بېنه جوګه

۳ - نامرزي کړکېوتن

incult/adj

ډېر پوټ - بې نه ډېر

incur/ɪnˈkʊː(r)/v

۱ - په سر څوې ډنې

۲ - تووشې ډېرې

incurable/ɪnˈkjʊərəbl/adj

کوښنده

رسناک - بې چاره سر

indebted/ɪnˈdeɪtɪd/adj

قهرزداري ګسې

په چاګه - سوپاس

indecent/ɪnˈdiːsnt/adj

۱ - بې ټاېرو

بې نه ډېر ۲ - څو نه پوښ

indecision/ɪnˌdɪˈsɪʒn/n

نېګه راني: ناتواني

پريار ېدا

indecisive/ɪnˌdɪˈsaɪsɪv/adj

نېګه ران

indeed/ɪnˈdiːd/adv

له راستېدا

indefatigable/ɪnˌdɛfəˈtɪɡəbl/adj

ماندو نه تاس

indefectible/adj

۱ - بې څه وش

۲ - همېشه یې، هماغه تايي

indefeasible/adj

هملناوېشېدو

indefensible/ɪnˌdɛfənsəbl/adj

۱ - پاساو هملناګرې

۲ - بېرګرې هملناګرې

indefinable/ɪnˌdɛfəˈnaɪəbl/adj

شاراو، ناديار/ پېناسه ناکرې

indefinite/ɪnˌdɛfɪnət/adj

۱ - ديار نه کړاوی، ټاېرون

۲ - بې ګوټايي ۳ - نامرزي نه تاسياوي

indelible/ɪnˌdɛləbl/adj

له ناو نه چو

indemnification/ɪnˌdɛmnɪfɪˈkeɪʃn/n

۱ - بېعه ۲ - بزاردن

inaugurate

inaugurate/ɪˈnɔːhjeɪreɪt/v دمکاتوره/

دەسپێرئى- پایەى دەداتئى

inauguration/ɪˈnɔːgjeɪ'reɪʃn/n

کردنەوى تەدارمكى پېژژەيهك/

شایلوغانى وەرگرتنى دەسلەت

inborn/ɪnˈbɔːn/adj بەهەريى-

بۆماوھىى- خۆپسك

incalculable/ɪnˈkælkjələbl/adj

لە ژمار نایەت

incapable/ɪnˈkeɪpəbl/adj

١- بى دەسلەت- بى توانا

٢- نەشیاو ٢- كارى پى ناكړى

incarnation/ɪnˈkɑːneɪʃn/n

١- نمونە ٢- مېما ٣- بەرچەستەکردن

incendiary/ɪnˈsendiəri/adj - n

سووتنەر- فیتنەچى-

ئامرازى سوتان

incense/ɪnsens/n

بخور- بۆنەكى

خۇش

incentive/ɪnˈsentɪv/n - adj

هاندەر- پالنەر

incessant/ɪnˈsesnt/adj

بەردەوام-

بىن بچان- بىن وچان

incessantly/adv

بەبى وچان

incest/ɪnsɛst/n

کردارى سىكسى

لە نڭوان خوشك و برا

inch/ɪntʃ/n

لینچ

incidence/ɪnsɪdəns/n

رێژە، رێژەى

پودا

incident/ɪnsɪdənt/n

پودان، قەومان

پوداویكى لا بەلا و بچوك

incidental/ɪnsɪˈdɛntl/adj

لا بەلا-

لاوەكى

incidentally/adv: by the way

بەوێژنەوه

incinerate/ɪnˈsɪnəreɪt/v

دەسووتینى تا دىكاتە خۆلەمیش

incomprehensible

incinerator/ɪnˈsɪnəreɪtə(r)/n

کوانووى سوتاندنى زىل

ماکینەى سوتاندنى زىل

incision/ɪnˈsɪʒn/n

برین- برین لەجەستە

incite/ɪnˈsaɪt/v

هاندەدا- دەرووژنئى

incitement/ɪnˈsaɪtmənt/n

هاندان-

وروژاندن

inclination/ɪnˈklɪˈneɪʃn/n

مەیل، لادن

incline/ɪnˈklaɪd/v

١- لاردەمبیتەوه/دەچەمبیتەوه

٢- لادەدا

inclined/adj

ئامادەىە بۆ-

مەیلی مەیه بۆ- بەهەردارە

include/ɪnˈklud/v

دەگرتەوه- دەرگرتە خۆى

inclusion/ɪnˈkluːʒn/n

گرتنەخۆ

inclusive/ɪnˈkluːsɪv/adj

مەمەلایەن

incognito/ɪnˈkɒɡˈnɪtəʊ/adj - adv

شاراوه/ خۆدزەوه بۆ- ئەوى نەناسریتەوه-

خۆگۆپ- نازناو

incoherent/ɪnˈkəʊˈhɪərənt/adj

١- پچپچپ، ئاشاشر ٢- ناروون

incoherence/ɪnˈkəʊˈhɪərəns/n

١- مەلوەشاوه، پچپچپى

٢- تىگەيشتن ئىى زەحمەتە

income/ɪnˈkʌm/n

دەسکوت-

سەرمايه- داها

income tax/n

باجى داها

incoming/ɪnˈkʌmɪŋ/adj

هاتو- هاورده-

نوئ- تازە مەلېژاردراو

incomparable/ɪnˈkɒmpərəbl/adj

بىن هاوتا، بەراورد ناکړى

incompatible/ɪnˈkæmpətəbl/adj

نەگونچاو- نەسازاو

incompetent/ɪnˈkɒmpɪtənt/adj

ناکارامە،

ئىنەماتوو، نەشارمزا

incompetence/ɪnˈkɒmpɪtəns/n

نەشارمزاىى، بىن ئەنەموونى

incomplete/ɪnˈkɒmplɪt/adj

ناتەواو- کەم- عەیددار

incomprehensible

ناتەواو- کەم- عەیددار

imprison	164	inaugural
imprison/im'prɪzn/v زندانی	impure/im'pjʊə(r)/adj ناپاکیزه - پیس - لیل - خهوشدار	
imprisonment/im'prɪznmənt/n زندانی	impurity/im'pjʊərəti/n خهوش - لیلی، پیس بوون	
improbable/im'prɒəbl/adj دژوار، نهکار	impute/im'pjʊ:t/v تۆمەتی دوداته پال	
improbably/im'prɒəbli/adv به‌شیره‌یه‌کی زه‌حمت/ دژوار	in/in/adv - prep - n له	
impromptu /im'prɒptju:/adj - adv سه‌رپین، سه‌رپین‌یانه، به‌سه‌رپین	inabsentia له ناماده‌نبوونی	
improper/im'prɒpə(r)/adj ۱- له‌جی خۆی نییه، نه‌شیواو	inability/inə'bɪləti/n نه‌توانین	
improperly/adv ۲- پووت - خۆدانه‌پۆش ۳- نایاسایی	inaccessible/mæk'sesəbl/adj گه‌یشتن پئی زه‌حمته	
۱- به‌شیره‌یه‌کی نه‌گونجاو	inaccuracy/in'ækjərəsi/n ناوردی، وردنی‌یه	
۲- به‌شیره‌یه‌کی نایاسایی	inaccurate/in'ækjərət/adj ناورد - هه‌له - خهوشدار	
impropriety/im'prɒpraɪəti/n ۱- نه‌شیواوی - خراپ - خراپه‌کاری	inaction/in'ækʃn/n له کارکه‌تن - ته‌مه‌لی	
۲- کاری گوما‌ناوی ۳- غه‌له‌ت	inactive/in'æktɪv/adj خا، بئ‌جوله	
improve/im'pru:v/v چاک ده‌کا، باشت‌ر ده‌کا	inadequate/in'ædɪkwət/adj ۱- که‌م - که‌م	
improvement/n چاک‌کردن	۲- باوه‌ر به‌خۆ نه‌بوو	
improvise/im'prɒvaɪz/v سه‌رپین‌یانه - نه‌نجام ده‌دا	inadequacy/in'ædɪkwəsi/n که‌مترخه‌می - که‌ناسی - به‌شه‌نه‌کردن	
improvisation/im'prɒvaɪzeɪʃn/n سه‌رپینی	inadvertent/inəd'vɜ:tənt/adj نا نه‌هه‌سه‌ت، بئ‌مه‌سه‌ت	
impudent/im'pjədənt/adj زۆر ناشیرین - بئ‌ئرز - بئ‌شهرم	inadvisable/inəd'vaɪzəbl/adj ناماقوول	
impudence/im'pjədəns/n ره‌فتاری ناشیرین و نا‌پێک	inane/ɪ'neɪn/adj - n ۱- بئ‌مانا، چ نا	
impulse/'ɪmpʌls/n ۱- سه‌ره‌ه‌زیی	۲- پووج نایه‌خ، بۆشایی	
۲- پالنه‌ر ۳- هه‌له‌شه‌یی	inappropriate/inə'prəʊpriət/adj نه‌گونجاو	
on impulse بئ‌بیرکردنه‌وه	inarticulate/ɪnɑ:'tɪkjələt/adj ۱- ته‌عبیر ئی نا‌کری، ناتوازی گوزاشت له	
impulsive/im'pʌlsɪv/adj سه‌ره‌ه‌زی، که‌له‌کا	بیروپای خۆی بکا ۲- شاراو ۳- باش گۆ نا‌کری	
	به‌هۆی - تارادیه‌ک	
	in as much as/conj غه‌هه‌له‌ت،	
	inattention/inə'tenʃn/n نا‌کاو، بئ‌نا‌گایی	
	inattentive/inə'tentɪv/adj بئ‌نا‌کا	
	inaudible/ɪn'ɔ:dəbl/adj زۆرکه‌ز	
	inaugural/ɪ'nɔ:gjərəl/adj وتاری کردنه‌وه - به‌رایی - ده‌سه‌پێک	

impertinent	163	imprint
impertinent/ɪm'pɜːtɪnənt/adj	import/ɪm'pɔːt/v	(له دهرهوه) دهین
دهمروت - بی نهدوب	importer/ɪm'pɔːtə(r)/n	هاورده/ هیئەر
imperturbable/ɪm'pɜːtəbəl/adj	import/n	هاورده
هیمن، به ناسانی نیگهران نابی	importation/ɪm'pɔːteɪʃn/n	هینان
impervious/ɪm'pɜːviəs/adj	important/ɪm'pɔːnt/adj	گرنگ، پنیوست
۱- ناوی تی ناچی	importance/ɪm'pɔːns/n	گرنگی
۲- خوراکر - کاری تی ناگری	impose/ɪm'pəʊz/v	دهسه پینن
impetuous/ɪm'petʃuəs/adj	imposition/ɪm'pəʊzɪʃn/n	سه پاندن، بارگرانی
۱- ههله شه - گوهره شمکار	imposing/ɪm'pəʊzɪŋ/adj	خوش، شکوژار
۲- بی بیرکردنهوه	impossible/ɪm'pɒsəbl/adj	نهکران، دژوار
impetus/ɪm'pɪtəs/n	impossibility/ɪm'pɒsə'bɪləti/n	زۆر دژواری، شتن که نهکری
موتیف، هۆکار، هاندەر	imposter/ɪm'pɒstə(r)/n	دهستپ - قۆلپ
impinge/ɪm'pɪndʒ/v	impotent/ɪm'pɒtənt/adj	فریودەر، خۆگۆپ
کاری ئی دما	۱- پهککهوته،	۱- پهککهوته،
impious/ɪm'piəs/adj	دهستکورت ۲- قۆپ	دهستکورت ۲- قۆپ
بی بپروا	۱- قۆپ بوون	۱- قۆپ بوون
implausible/ɪm'pləʊzəbl/adj	۲- دهستکورتی	۲- دهستکورتی
ناماقوول - دژوار	impoverish/ɪm'pɒvərɪʃ/v	دایدهپی له -
implement/ɪm'plɪmənt/n	ههژاری دما	ههژاری دما
نامراز، نامیز	impracticable/ɪm'præktɪkəbl/adj	۱- جی به جی ناگری ۲- ناشیاوه
implement/ɪm'plɪmənt/v	۱- لیل - ناومرۆک	۱- لیل - ناومرۆک
راده پهرینن	impress/ɪm'pres/v	سرنجی خهک بۆلای
implicate/ɪm'plɪkət/v	خۆی رادهکێشی/پروون دهکاتهوه،	خۆی رادهکێشی/پروون دهکاتهوه،
۱- تاوانباری دهکات	له مێشکی خۆی چاپی دما	له مێشکی خۆی چاپی دما
۲- هاوبهش دما له تاوان/ تووشی دما	impression/ɪm'preʃn/n	۱- کاریگهری له سهر مێشتن
۳- دهکاته پال	پای باش له دروست کردن/ کاریگهراو	پای باش له دروست کردن/ کاریگهراو
implication/ɪm'plɪ'keɪʃn/n	۲- لاسایی کردنهوه ۳- پاله پهستۆ - پهستان	۲- لاسایی کردنهوه ۳- پاله پهستۆ - پهستان
۱- تووش بوون - تێوهگلان	impressionable/ɪm'preʃənəbl/adj	زوو کار ئی کردن/ ههستیای
۲- کاریگهری ۳- دهلالهت کهر/ مسۆگهر	۱- کاریگهری به جێد یلی	۱- کاریگهری به جێد یلی
implicit/ɪm'plɪsɪt/adj	۲- چاپدما/ مۆردما	۲- چاپدما/ مۆردما
ناپاستهوخو، نادیار، شاراو	۱- کاریگهری -	۱- کاریگهری -
implicitly/adv	پاشماوه ۲- شوینهوار/ شوون	پاشماوه ۲- شوینهوار/ شوون
بهمواری	۲- ناوی چاپکهر/ بۆکهر	۲- ناوی چاپکهر/ بۆکهر
implore/ɪm'plɔː(r)/v		
دهپارێتهوه له، فزای لیدهکا		
imply/ɪm'plaɪ/v		
وادهگهینن -		
هیمای نهوه دما		
impolite/ɪm'pɒ'lɪt/adj		
دهمروت،		
بی نهدوب		
impolitely/adj		
بی نهدهانه		

immigration

immigration/ɪm'grɛɪʃn/n

کوچ کردن

imminent/ɪmɪnənt/n

خبریکه

پودهدات- واپودهدا/چاومرئیکراو

immobile/ɪ'məʊbaɪl/adj

بی‌جووله

immobility/ɪmə'biləti/n

سپییوون،

نهبزوین

immobilize/ɪ'məʊbəlaɪz/v

له‌جووله

ده‌خا، نایه‌لی‌ببزی

immoral/ɪ'mɒrəl/adj

نامؤرالی،

ناثاکاری، پیچیه‌وانی‌ره‌وشت

immorality/ɪmə'ræləti/n

بی‌په‌وشتی

immorally/adv

بی‌په‌وشتانه

immortal/ɪ'mɔ:tl/adj

نهمر

immortality/ɪmɔ:'tæləti/n

نهمری

immortalize/ɪ'mɔ:təlaɪz/v

نهمری‌ده‌کا/به‌ناوبانگی‌ده‌کا

immune/ɪ'mju:n/adj

بهرگری‌هیه

له‌دژی‌نه‌خوشی/کوئراو‌دژی‌نه‌خوشی/

پتھو/بهرگر

immunity/ɪ'mju:nəti/n

بهرگری-حسانه

immunize/ɪmju:naɪz/v

له‌دژی... ده‌کوئری

imp/imp/n

پهری‌بچووک،

به‌چکه‌شه‌یتان/لا‌سار

impact/ɪmpækt/n

۱-کاریگری

۲-هیزنی‌به‌یکا‌کوئن

impair/ɪm'peə(r)/v

زیان‌ده‌گه‌یمنی،

لا‌واژ‌ده‌کا

impale/ɪm'peɪl/v

شیش‌ناؤنی‌ده‌کا-

به‌نامیریک‌تیژ‌ده‌یچی

impart/ɪm'pɑ:t/v

هموال‌ده‌گه‌یمنی-

رادمه‌گه‌یمنی-ده‌بخشی

impartial/ɪm'pɑ:ʃl/adj

بی‌لایه‌ن

impersonator

impartiality/ɪm'pɑ:ʃi'æləti/n

بی‌لایه‌نی

impassable/ɪm'pɑ:səbl/adj

داخراو-

گیراو-بنه‌ست

impassive/ɪm'pæsɪv/adj

ساردو‌سپ،

بی‌جووله

impatient/ɪm'peɪʃnt/adj

بی‌تارام-

قینجه‌تنگ

impatience/ɪm'peɪʃns/n

بی‌تارامی

impeccable/ɪm'pekəbl/adj

بی‌خه‌وش-

ته‌واو، بی‌غل‌و‌خه‌وش

impede/ɪm'pi:d/v

ناسته‌نگ‌دینته‌پیش،

له‌مپهر‌دروست‌ده‌کا

impediment/ɪm'pedɪmənt/n

۱-ناسته‌نگ،

ریگر، له‌مپهر-۲-زمان‌گرتن، زمان‌گران

impending/adj

(کاره‌ساتیکی)‌چاومرئیکراو

impenetrable/ɪm'penɪtrəbl/adj

گوزهرکردن‌تییدا‌دئواره-‌داخراو

imperative/ɪm'perətɪv/adj

پیویست،

زۆر‌گرنک

شیوازی‌داخراو‌له‌ریژمان/له‌رمانکردن

imperceptible/ɪmpə'septəbl/adj

زۆر‌بچووک، ده‌رکی‌پی‌ناکری

imperfect/ɪm'pɜ:fɪkt/adj

نا‌ته‌واو-

به‌خه‌وش، عه‌یدار-به‌کی‌ماسی

imperial/ɪm'piəriəl/adj

۱-ئیمپراتوریانه

۲-شاهانه

imperialism/ɪm'piəriəlɪzəm/n

ئیمپریالیزم

imperialist/ɪm'piəriəlɪst/n

ئیمپریالیست

impersonal/ɪm'pɜ:sənəl/adj

۱-بی‌هست، سارد-۲-سارد-۳-بایه‌تی، نا-کسیی

impersonate/ɪm'pɜ:səneɪt/v

لا‌مای‌کسی‌کسان‌تر‌ده‌کاته‌وه-

خوی‌ده‌کا‌به‌کسی‌تر

impersonator/n

ئو‌ئکه‌تیره‌ی

زیره‌کانه-‌لی‌ها‌توانه‌لا‌مای‌

کسیه‌تی‌ه‌کان‌ده‌کاته‌وه

ignorance

ignorance/'ignərəns/n

نەزان

ignorant/'ignərənt/adj

۱- نەزان

۲- نەشیاو

ignore/ɪg'nɔ:(r)/v

فەرمۇش دەکا،

ill/ɪl/adj

۱- نەخۆشی ۲- زیانگەيەنەر

ill/adv

هەلە، بە شۆبەيەکی خراپ-

بە دژواری

ill-treat/adj

بى بەخت، شووم

ill-treat/v

پەخراپە مامەلە دەکا

ill-treatment/n

خراپ مامەلە کردن

illegal/'i:li:gl/adj

ناياسايى، ناشەرى

illegible/'i:ledʒəbl/adj

بە گران

دەخۆندىرتەو

illegitimate/'ɪlə'dʒɪtəmət/adj

بىزى- حەرامزادە، زۇل

ناياسايى، ناشەرى

illicit/'ɪlɪsɪt/adj

پى نەدراو، ياساغ

illiterate/'ɪlɪtərət/adj

نەخۆندەوار،

نەخۆندەوار

كۆلكە خۆندەوار، بى روشنبرى

illiteracy/'ɪlɪtrəsi/n

نەخۆندەواری

illness/'ɪlnəs/n

نەخۆش

illogical/'ɪlədʒɪkl/n

نامەنتىقى-

ناماقول

illuminate/'ɪlu:mɪnət/v

دەرازینىتەرە- پوون دەكاتەرە

illuminating/adj

پوناك، ئاشكرا

illumination/'ɪlu:mɪ'neɪʃn/n.

پوناك كرىتەرە

illusion/'ɪlu:ʒn/n

بىزىكەيەكىشەلەت،

كەلكە- هەلە چاو

illustrate/'ɪləstreɪt/v

بەنموونە

وینە پوون دەكاتەرە

image/'ɪmɪdʒ/n

وینە شەندىشەيى-

وینە زەنى

poetic image

وینە شەيىرى-

وینەيك لە

imagery/'ɪmɪdʒəri/n

خوارەو پىك

چوون لە زماندا

imaginable/'ɪmædʒɪnəbl/adj.

شەندىشە دەكرى، خەيال دەكرى

imaginary/'ɪmædʒɪnəri/adj.

شەندىشەيى، خەيالى

imagination/'ɪmædʒɪ'neɪʃn/n

شەندىشە، خەيال

imaginative/'ɪmædʒɪnətɪv/adj

خەيال فراوان- بىر فراوان

imagine/'ɪmædʒɪn/v

دەيىتە بەرچاو-

كەلكە دەكا- واژەن دەبا

imam/'ɪmɑ:m/n

پىشتونىزخوون، پىشەوا

imbalance/'ɪmbæləns/n

ناھەسەنگى

imbecile/'ɪmbəsi:l/adj

كەمەن- كەمەزە

imbed/v

دەچەسپىنى

imitate/'ɪmɪteɪt/v

لاساىى دەكاتەرە

imitation/'ɪmɪ'teɪʃn/n

لاساىى كرىتەرە

immaculate/'ɪmækjələt/adj

پاقلق

بى خوش/ بژىن

immaterial/'ɪmə'tɪətɪəl/adj

نايەخ-

ناگىنگ/ نا- مادی

immature/'ɪmə'tjʊə(r)/adj

كان،

فەرىك، نەگەيىو

immediate/'ɪmɪ'diət/adj

يەكسەر، نزىك،

راستەوخۇ

immediacy/'ɪmɪ'diəsi/n

نزىكى

immediately/'ɪmɪ'diətli/adv

راستەوخۇ،

يەكسەر، دەسپەجى

immense/'ɪmens/adj

زۆر گەرە، زۆر مەزن

immensely/adv.

زۆر

immensity/'ɪmensəti/n

گەرەيى-

بى كۆتايى

immerse/v

۱- مۆزل دەبى، سەرقالى ...

۲- ژۇر ئاۋ دەكا، تقوم دەكا ..

immigrant/'ɪmɪgrənt/n

كۆچبەر،

رەمەند، كۆچەر

Ii

I-i/ai/ پیتی ئۆیەم لە ئەلف پای ئینگلیزی

I/ai/pron من

ice/ais/n سەمۆن، پارچە بەفر -

ئایس کریم - دۆندرمە

iced/'aist/adj بەستو - چلوورە -

زۆر سارد - سەمۆلجەند

iceberg/'aisbs:g/n چیای بەفری -

ناوی شەختەگرتوو

ice-cold/adj سە - زۆر سارد

ice-cream/n ئایس کریم

ice-cube/n سەمۆنی شەش پالو

بووز(بۆ ئاوخواردنەوە تا سارد بێ)

ice-hockey/n یاری ھۆکی لەسەر بەفر

ice-lolly/n چلوورە

ice/v بەبەفر دانەپۆشی

ice/v کێک بە شەکر و شیر دانەپۆشی

icicle/'aisikl/n چلوورە -

شەختە سواندە

icing/'aisin/n تیکەلە شەکر و

شیر و... بۆ رازاندنەوەی کێک

icon (ikon)/'aikon/n ھەلکۆلینی

ناوی کەسێکی

پێرۆز لە دار/ھێما (لەکۆمپیوتەر)

idea/ar'diə/n ۱- مەبەست، بیرۆکە

۲- پێشنیار

get the idea تێ دەگا

ideal/ar'di:əl/adj ۱- نموونەیی

۲- خەون و ھیوا

ideally/ar'di:əli/adv ۱- بە تەواوی

۲- لە جیھانی نموونەیی و خەیاڵید

idealism/ar'di:əlizəm/n

مەزھەبی ئایدیالی

idealist/ar'di:əlɪst/n ئایدیالی

idealistic/ar'di:əlɪstɪk/adj

ئایدیالی - ناکرداری

idealize/v

بە ئایدیالی کردن -

بە ئاسمانی کردن

identical/ar'dentɪkl/adj ھەك خۆی -

کت و مە

identical twin/n جەمکی کت و مە

identify/ar'dentɪfaɪ/v ۱- دەیناسیتەو

دیار دەکا ۲- لە ناسنامەیی دەپێچیتەو

۳- ھەك یەکیان ئی دەکا، ھەك یەکیان دەبینی

۴- ھاویەشی ھەستی دەکا

identity/ar'dentɪti/n ناسنامە

identity card/n کارتی کەسێتی، شوناسنامە

ideology/'aɪdɪ'ɒlədʒi/n ئایدۆلۆژی،

باوەڕ، مەزھەب

ideological/'aɪdɪ'ɒlədʒɪkl/adj

باوەڕیی - ئایدۆلۆژی

idiom/'ɪdiəm/n ئیدیۆم - زاراو

idiomatic/'ɪdi'ɒmætɪk/adj ۱- زاراوی

ئیدیۆمی ۲- سروشتی

idiot/'ɪdiət/n کەردەن - گەمژە

idle/'aɪdl/adj ۱- بێکار - تەمبەل

۲- بە تال ۳- نەزەك

idol/'aɪdl/n ۱- بت - ئەو بەتە دەپەرستری

۲- خۆشەویستی (جەماوەر)

idolize/'aɪdəlaɪz/v تاپاردەیی پەرستن

خۆشی دەوی - دەپەرستی

idyllic/'ɪdlɪk/adj ھێمن و خۆش -

بێ گێرە و کێشە

if/ɪf/conj نەگەر

if I were you نەگەر من لە جێی تۆ دەبووم

if only خۆزیا

igloo/'ɪglu:/n خانووی بچوکی لەبەفر

دروستکراو (ئەسکیمۆ)

ignite/'ɪɡnaɪt/v ھەلەکا، ناگر ھەلەکا

ignition/'ɪɡnɪʃn/n ناگر ھەلەکردن،

پرووشکی ناگر

ignominious/'ɪɡnə'mɪniəs/adj

جەیاپەر، ئاجاڕووەر / دزیو / ئەنگ

hymn

hymn/hɪm/n

سرودی ئایینی

مەسیحیەکان بۆ ستایش و سەنا

کردنی خوا دەخوێننەوە لە کەنێسەدا

hypermarket/'haɪpəmə:kɪt/n

بازاری ناوێندی گەورە

hyphen/'haɪfən/n

هێڵی بەیەک

بەستنه‌وه‌ی دوو وشە، هێمە (ـ)

hypnosis/'hɪp'nəʊsɪs/n

نواندنی

موگناتیسی - خەواندنی موگناتیسی

hypnotic/'hɪpətɪst/adj

خەوێنەری

موگناتیسی

خەوێنەری

hypnotist/'hɪpətɪst/n

موگناتیسی

hypnotize/'hɪpnətaɪz/v

دەپخەوێنی

کرداری...

hysterics

hypochondriac/'haɪpə'kɒndrɪæk/n

نەخۆشی وەمەدار

hypocrisy/'hɪ'pɒkrəsi/n

دووڕوویی

hypocrite/'hɪpəkrɪt/n

دوو ڕوو

hypocritical/'hɪpə'krɪtɪkəl/adj

دووڕوویانە

hypothesis/'haɪ'pɒθəsɪs/n

گریمان

hysteria/'hɪ'striəriə/n

هستریا،

هەلچوون

دارمانی دەمارە،

hysterically/'hɪ'striəriəkli/adv

شیتانە

hysterics/'hɪ'sterɪks/n

نۆز، پەرکەم -

پێکەنینی ناچار

humiliation

humiliation/'hju:mi'eiʃn/n

شەرمزارى

humility/'hju:mi'liti/n

بىي قىزى

سادەبىي

humorous/'hju:mərəs/adj

گالتەچى، قۇشمەچى، پىكەنىنى

humour/'hju:mə(r)/n - v

گالتە

قۇشمەيى

دلى خۇش دەھە، بەرامبەر بە پىكەنىن دىنم

noured/'hju:məd/adj

بە ميزان

بە گىيول

mələs/adj

بىي

پ

ف

هەست

پشت و شانەکا

hunc' a /'hʌ

ek/n

كۆم

قەمبۇر

hundred/'hʌn

dʌmber

سەد

hunger/'hʌŋgə(r)/n

برىستىي

پىيويست بەخواردن بوون

نەبوونى خواردن

hunger strike/n

مانگرتن لە خواردن

hungry/'hʌŋgri/adj

برىسى

hunk/'hʌŋk/n

پارچەيەكى گەورە لە ..

hunt/'hʌnt/v

راو دەکا، دەگەپى لە

hunter/'hʌntə(r)/n

راوگەر، پاوچى

hunting/'hʌntɪŋ/n

پاوگەردن- پاوشكار

hunt/n

راوگەردن-

وگە راوگەردنى رىئوى- گەران لە ..

hurdle/'hʌdl/n - v

نەمپەر، ئاستەنگ-

رى لە غاردانى/لە سەر لەمپەر باز دەدا

hurl/'hʌ:l/v

شتى بە هيز-بەتوندى-

فەرى دەدا، شتى بە توندى دەهاوژى

hurricane/'hʌrikən/n

گەردەلوول

پاھۇز، پاھەليەسك

hurry/'hʌri/n

پەلەكەردن

in a hurry

بە پەلە- نەويست

hurry-up

پەلە دەکا، پەلەبەكە

hurried/'hʌrɪdli/adj

خەيرا

hurriedly/adv

بە خەيرا

hurt/'hɜ:t/v - adj

ئازار دەدا، ئازار

دەچىزى- بىرىنداردەکا/

بىرىنداردەكەرى/دەل بىرىندار، زامدار

hurtful/'hɜ:tfʌl/adj

ئازاردەر

ئازار بەخش، بەئازار

hurtle/'hɜ:tl/v

دەردەپەرى

بەتوندى و خەيرا بۆي دەردەچى

husband/'hʌzbənd/n

ھاوژىن، ھاوسەر، مېرد

hush/'hʌʃ/v - n

دەپارىزى- نەيىنى ئازىكىنى/

بىي دەنگى، نەيىنى

hush-hush/adj

تەوا نەيىنى

hush/hʌʃ/n

پەلەكى دانەوئە

husky/'hʌski/adj-n

دەنگ نوسا-

دەنگ وشك و زىر و تۆزوى

سەگى نەسكىمۇ- نەوى غارەبانەي ناو

بەفەر رادەكەيشن

hustle/'hʌsl/v

بە توندى رىگاي لە ناو

خەشامەت دەكاتەو- بە مل خەك بەلادەنى

hut/'hʌt/n

كووخ

hydrant/'haɪdrənt/n

بۆرى سەرشەقام

تايبەت بە كوژاندەنەوى ئاگر

Hydraulic/'haɪdrəʊlɪk/adj

ھايدروئىك-

بە ناو كار دەکا

hydroelectric/'haɪdrə'lektrɪk/adj

ناو-كارەبايى ھايدروكارەبايى(كارو)

كارەبا دروستكەر بە ھوى تەورۇمى ناو

hydrogen/'haɪdrədʒən/n

ھايدروژىن

hygiene/'haɪdʒi:n/n

پاقرى، خاوينى

hygienic/'haɪdʒi:nɪk/adj

پاقر، خاوين،

بىي ميكروپ

hospital bed

hospital bed تهخته‌ی نه‌خوش،

جینگای نه‌خوش

hospitality/hɒspɪ'tæləti/n

میوانداری، میواندوستی

host/həʊst/n - v خانه‌خوئ - خاوه‌ن مال

hostage/'hɒstɪdʒ/n بارمته

hostel/'hɒstl/n بهشی ناوخوئی قوتابیان

hostess/'həʊstəs/n خانه‌خوئ (ژن)

air میواندار (ی ناو فروک)

hostess/n

hostile/'hɒstəl/adj نه‌یار دوژمن

hostility/hɒ'stɪləti/n نه‌یاری،

دوژمنداری

hot/hɒt/adj - v گرم

hot-blooded خوئنگهرم

hotdog/'hɒtdɒg/n سه‌نده‌ویج

hotel/həʊ'tel/n هوتیل، ئوتیل

hound/haʊnd/n - v تازی، تانجی -

سه‌گی راو

پاو ده‌کا - تازاری ده‌دا - ته‌نگه‌تاوی ده‌کا

hour/'aʊə(r)/n سه‌عات، کاتژمیر

(دوسه‌عات)

hourly/'aʊəli/adv - adj هه‌موو

کاتژمیری

جاره‌ک هه‌موو کاتژمیری

house/haus/n خانو - مال

house breaker ۱- ده‌لانی خانو به‌ره

۲- مال بې، دز

house hold/'haʊshəʊld/n

خیزان - مال

house holder/'haʊshəʊldə(r)/n

خیزان - ته‌ندامانی خیزان

house-hunting/n له‌خانوو گه‌پان

housing/'haʊsmɪn/ نیشته‌جی

کردن، داسه‌کاندن

housekeeper/'haʊski:pə(r)/n

کاپان، که‌یابوو

157

humiliating

housemaid/'haʊsmɛɪd/n کارمه‌گر، خولام

housewife/'haʊswɪf/n خاتون، خانم

housework/'haʊswɜ:k/n نیشی مال

house/v نیشته‌جی ده‌بی/ده‌کپی

hover/'hɒvə(r)/v ده‌سوپته‌وه -

ده‌گه‌پی - چاوهری ده‌کا

how/haʊ/adv چۆن، کوو

however/haʊ'evə(r)/adj هه‌رچۆن

بې، هه‌رکوی بې

howl/haʊl/n - v لووروی گورگ،

په‌وینی سه‌گ، ده‌لووینی، ده‌په‌وی

hub/hʌb/n ته‌موره، چه‌قی تایه

huddle/'hʌdl/v کو‌ده‌بنه‌وه -

ده‌ست ده‌کته‌ه ملی یه‌ک

hue/hju:/n ره‌نگ/سینهر

hug/hʌg/n - v باوه‌ش، ئامیز

ده‌گه‌ریته باوه‌ش - ئامیزی پی دانه‌کا

huge/hju:dʒ/adj زل، زه‌به‌لاح، گه‌وره

hull/hʌl/n په‌یکه‌ری که‌شتی

hullo/interj چۆنی، کووی - رو‌زباش

hum/hʌm/v-n منگه‌منگ، منگه‌منگی لیوه دی

human/'hju:mən/adj - n مرؤف

humanly/'hju:mənli/adv مرؤفانه

humane/'hju:'meɪn/adj مرؤفی - مرؤفینی

humanism/'hju:mənɪzəm/n مرؤفایه‌تی

humanitarian/'hju:mæmɪ'teəriən/adj

هاریکاری مرؤفانه‌یی، چاکه‌کاری

humanity/'hju:'mænəti/n مرؤفایه‌تی - مرؤف

humanize/'hju:mənaɪz/v به‌مرؤف کردن

humble/'hʌmbl/adj ساده، بی‌فیز

humbug/'hʌmbʌg/n دو‌پوو/فیلبازی

humdrum/'hʌmdrʌm/adj چاپه‌سکه‌ر

humid/'hju:mɪd/adj شیدار

humidity/'hju:'mɪdəti/n شیداری، ته‌پی

humiliate/'hju:'mɪliət/v توشی

شه‌رمزاری ده‌کا، زه‌بوونی ده‌کا

humiliating/adj شه‌رمه‌زارکه‌ر

hook/huk/n - v	قولاپ، گرىنى دەدا، چەنگال، كەپو (لوتىكى) قولاپ (لوتىكى) ئاسا ئازاۋمچى، ئاشوبىگىچى
hooked/hukt/adj	كەپو (لوتىكى) قولاپ ئاسا
hookigan/hu:ligen/n	ئازاۋمچى، ئاشوبىگىچى
hookiganism/hu:ligenizem/n	توند و تىۋى، ئاشوب
hoop/hu:p/n	تەۋىكى كاتىزىي يان پلاستىكى
hooper/hu:pə(r)/n	پەپووسلىمانكە
hooray: hurray/interj	ئافەرىن- بىرى
hoot/n - v	دەنگى كۈندە يەقۇ، ھۇرنى ئۇتۇمبىل/ھۇرن ئى دەدا
hooter/n	ھۇرنى ئۇتۇمبىل
Hoover/hu:və(r)/n - v	ھۇرنى: گىئىسى كارەبىيى بە گىئىسى كارەبىيى خاۋىن دىكا تەۋە
hop/hop/v - n	لەسىر يەك پىن باز دەدا- باز دەدا- خىزا دەۋا
hop it!	دورر كەۋە- ۋەل بە
hopscotch/'hopskɒtʃ/n	يارى- خەت خەتەن
hope/həʊp/n - v	ھىۋا، ئومىد، تىكا
in the hope of	بە ھىۋا
hopeful/'həʊpfl/adj	بە ھىۋا، ئومىد
hopeless/'həʊpləs/adj	بى ئومىد، بى ھىۋا
hopelessly/'həʊpləsli/adv	بە بى ھىۋا
horde/hɔ:d/n	جەشامەت، ئاپۇرە
horizon/hə'raɪzn/n	ئاسق
horizontal/'hɒrɪ'zɒntl/adj	ئاسۋىي
hormone/'hɔ:məʊn/n	ھۇرمۇن
horn/hɔ:m/n	ھۇرن- زۇرنا، قۇچ

hornet/'hɔ:nt/n	زەنگەزۇرە، زەردەۋانە
hornet's nest	شانەي زەنگەزۇرە، گىلتوگۇ توندوتىز
horoscope/'hɒrəskəʊp/n	زائىنى بەخت بە ھۇي ئىستىرەۋاننى يەۋە/ نەخشەي بورچەكان
horrendous/hɒ'rendəs/adj	زۇر خراپ، ئاشىرىن، تۇقۇنەر
horrible/'hɒrəbl/adj	تۇقۇنەر، ترسىنەر، ئاخۇش، يىزار كىر
horrid/'hɒrɪd/adj	زۇر خراپ، ئاخۇش
horrific/hə'rifɪk/adj	ترسىنەر
horrify/'hɒrɪfaɪ/v	دەترسىنى، دەتۇقۇنى
horror/'hɒrə(r)/n	ترس، تۇقۇن
horror film/n	فىلىمى ترس
horse/hɔ:s/n	ئەسەپ
on horse back	لەسىر پىشتى ئەسەپ
horseman/'hɔ:smən/n	سوار، سوارچاك
horse racing/n	يارى ئەسەپ سۈرى غارغارادىي ئەسەپ
horseshoe/'hɔ:ʃu:/n	ئاقى ئەسەپ
horsewhip/'hɔ:swɪp/n	قامچى سوار- ئەسەپەۋان
horsewoman/n	ئافەرتى سوارچاك
horsy/'hɔ:si/n	خولايى ئەسەپ سۈرى
horticultural/'hɔ:tɪ,kaltʃərəl/adj	باخەۋانى، باخەۋان كارى
horticulture/'hɔ:tɪkaltʃə(r)/n	زانستى باغەۋانى- باغناسى/باخناسى
hose/həʊs/n	بۇرى ئاۋ، سۇندە
hospice/'hɒspɪs/n	نەخۇشخانەي تاييەت بەر نەخۇشخانەي كەبەر لەۋەي بەرن چاۋدىرى دىكەرن
hospitable/'hɒ'spɪtəbl/adj	مىۋاندۇست، مەرد
hospital/'hɒspɪtl/n	نەخۇشخانە

hogmanay/'hɒgməneɪ/n شەمى

سەرى سال لە ئۆسكەتلەندە

hoist/'hoɪst/v بەگوريس-كەندە

بەرز دەكاتەو وەك بەرز كەندەوى ئالا

hold/'həʊld/v - n - دەگرى- ئا و دەگرى- ئا

ئەرمەندە كەسە دەگرى- كۆيۈنەو گرى

ئەدا- گرى ئەدا، دەچەسپىنى-

وانەزنى- وەك خۇي دەمىنى

ئاهەنگ دەگىزى

لەسەر تەلەفۇن چاۋەرى ئەكا- دەدوى

hold it راۋەستە

hold/n گرتەن، دەسلەت

hold/n كۆگا: شۇنى ھەلگرتى يان

پاراستنى كەلۈپەل لە فرۇكەس كەشتىدا

hold all/n جانقاى دەستى گەورە

holder/'həʊldə(r)/n ھەلگەر

hole/'həʊl/n كۆن، ئۆرۈى بچەك

holiday/'hɒlədeɪ/n پەشۋە، مۇلەت

holiness/'həʊlɪnəs/n پەنجۈزى

hollow/'hɒləʊ/adj - v بۇش- كۆرۈ،

كەندەر، بۇش- كۆرۈ ئەكا

holly/'hɒli/n ئەودەرە بۇ ئاھەنگى

سەرى سال دەپازىنەتەو

holocaust/'hɒləkɔːst/n مۇلۇكۇست، كۆمەلگۈزى چولەكە

holster/'hɒlstə(r)/n كىلى دەمانچە،

دەمانچە ھەلگەر، شاروۋە

holy/'həʊli/adj پەقۇز، خۇا پەرسەت،

لە خواتەرس

home/'həʊm/n - adj مال، نىشتەمان،

بەخۇگەر

لانكى (شارستانىت)

homeland/'həʊmlænd/n

نىشتەمانى گەورە

homeless/'həʊmləs/adj

بەن مال و نىشتەمان: ئاۋارە، دەركراۋ

homelessness/n ئاۋارە، بىن مال و ھالى

the home office/n ۋەزارەتى ئاۋخۇي

بەرىتەنى

homewards/'həʊmwɔːdz/adv

بەرمە مال- گەپانەو بەرمە نىشتەمان

homework/'həʊmwɜːk/n

ئەركى مالمەو

home secretary/n ۋەزىرى ئاۋخۇي

بەرىتەنى

home/adj مالمەو- خىزانى، ئاۋخۇيى

home/adv لەلانگى، بېشكەى

homely/'həʊmli/adj سادە، ساكار

homicide/'hɒmɪsaɪd/n ئاۋانى كۈشتەن

homogeneous/'hɒmə'dʒɪniəs/adj

سازاۋ، گونچاۋ، چۆنەك- وەك يەكى

homosexual/'həʊm'sɛksʃʊəl/adj

نېرپازى، كارى سىنكىسى لەگەل رەگەزى

يان زاپەندى خۇي بگا

honest/'ɒnɪst/adj راستگۇ، دەستپاك

honesty/'ɒnəsti/n راستگۇ، دەستپاكى

honey/'hʌni/n ھەنگۈين- ھەنگۈين/ئازىز

honey comb/'hʌnɪkəʊm/n شادە ھەنگ

honey moon/'hʌnɪmʊn/n مانگى ھەنگۈين

honk/'hɒŋk/v دەنگى ھۇپنى ئۆتۈمبىل

بە دەنگى ھۇپنى ئۆتۈمبىل تىكەچەن-

شەپزەدەبىن

honorary/'ɒnərəri/adj لەقەبى فەخرى

honour/'ɒnə(r)/n - v ناموس، شانازى، رەز

honours/n پەرۋانامەى زانگۈيى بە

پەلى "شەرەف"

in honour of لەسەر شەرەفى ...

honourable/'ɒnərəbl/adj پىياۋ چاك،

شاپەن بە رەز

the honourable خاۋەن شەق، رەزدار

hood/'hʊd/n ۱- كۆۋى قاپۇت/ كۆۋىزەر

۲- داپۇشەر ۳- بۇنىت

hoof/'hʊf/n سەمى پى، بەشى رەقى

hijack/'haɪdʒæk/v

هېچكە دەفېزىنى

hiker/'haɪkə(r)/n

گەشتكار

گەشتكەرى ئاۋ گوند / دېۋەرە

hilarious/'hɪləriəs/adj

بەختەرەر

شادمان، كامەران، پىنكەنىناۋى

hill/'hɪl/n

گورد

hilly/'hɪli/adj

گورد زۆر - گوردایى

hilt/'hɪlt/n

دەسكى شەمشىر/خەنجەر

him/hɪm/pron

ئەو (ئىن) كە لە

ھالەتەى بەركارىن

himself/hɪm'self/reflex pron

خۇبى (ئەو)

hind/n

كارمامز / ئاسكەمى

hind/'haɪnd/adj

پاشوو/قاچى پىشتەرە

hinder/'hɪndə(r)/v

تەگەرە دروست

دەكا

كۆسپ و تەگەرە دروست دەكا

hindrance/'hɪndrəns/n

كۆسپ -

لەمپەر

hint/'hɪnt/n - v

ئامازد، ئامازدە دەكا

hinterland/'hɪntə'lænd/n

زەۋى

دورور لە روبار - ئاۋ - زەۋى دورە ئاۋ

hip/'hɪp/n - interj

ئىسكى سەمت،

سەمت - بىرى

hippie/'hɪpi/n

جۋاىز

hippopotamus/'hɪpə'pɒtəməs/n

ئەسپى ئاۋى، جۋرە گىيائەۋەرىكى

ئەفرىقى مەزنى سەرگەرەۋى قاچ كورتە.

hire/'haɪə(r)/v

بە كرى دەگرى،

بە كار دىنى

hireling/'haɪəlɪŋ/n

بە كرىگىراۋ

hire-purchase/n

كېرىن بە قىست

his/'hɪz/det

ھى ئەو (ئىن)

hiss/'hɪs/v - n

بە تۈپەيى دەۋى،

ھەسە ھەس دەكا

historian/'hɪstəriən/n

مىژوۋوۋوس

historic/'hɪstɒrɪk/adj

بەناۋانگ /

ئاسراۋ و گرىگ لە مىژوۋدا

historical/'hɪstɒrɪkl/adj

مىژوۋى،

ھەقىقى

historically/'hɪstɒrɪkli/adv

لە ھەۋانگە مىژوۋىيەۋە

history/'hɪstri/n

مىژوۋ،

پوداۋەكانى رابردوۋ

زىچىرەي پوداۋەكان

hit/'hɪt/v - n

ئى دەدا، بەر دەكەۋى، زىان دەگەيەن

مان دەگرى، لىدان، سەرگەۋىتىكى دىار

hitch/'hɪtʃ/n - v

سوۋارى پاس(ئۆتۈمبىل)

دەبى بە خۇزايى/توند دەكا، گرى دەدا،

كىشەيەكى بچوك - ئارۋشە، دىۋارى

hither/'hɪðə(r)/n

ئەۋى

hitherto/'hɪðə'tu:/adv

ھەتا ئىستە،

ھەتاھەنكە

hive/'haɪv/n

پوۋرە ھەنگ

hiya/interj

چۈنى، كۋى

ho/'həʊ/interj

ئەم - بىرى

hoard/'hɔ:d/n - v

گەنجىنە، پاشەكەۋت دەكا

hoarding/'hɔ:dɪŋ/n

تابلۇيەكى

گەرەيە لەسەر شەقام ئاگادارى لەسەر دەنوسرى

hoarse/'hɔ:s/adj

دەنگ ئوۋساۋ / گېر

دەنگى زىرو ھىۋاش

hoary/'hɔ:ri/adj

پىن زۆر كۆن

hoax/'həʊks/n

فېل، ۋازى كرىن بە..

hob/'hɒb/n

قەياغ / لىۋار

hobble/'hɒbl/v

دەشەلى

hobby/'hɒbi/n

خوليا

hock/'hɒk/n

۱- جومگەي ئاۋەرەستى لاقى ئاۋەن

۲- ئارەقى سېى ئالمانى

hockey/'hɒki/n

يارى ھۆكى

hoe/'həʊ/n

خاكېن:

ئامرازىكى باخەۋاننىيە دەسكىكى دىزى ھەيە

hog/'hɒg/n

يەكانە

her	153	highwayman
her/hɜ:(r)/pron - det	heroism/'herəʊɪzəm/n	پالەوانیتى
نەر - مى - ئەكاشى	heron/'herən/n	شىنە شاھۇ
بەركارو تەمەلوگدا	hers/hɜ:z/	ھى ئەم (مى)
herald/'herəld/n	herself/hɜ:'self/reflex pron	
سەرتىخ، مېنبەر		
مژدەدەر		
herb/hɜ:b/n	hesitate/'hezɪteɪt/v	خۆى (مى)
گىيا	hesitant/'hezɪtənt/adj	نىگىران دەبىي
herbal/'hɜ:bl/adj		نىگىران،
گىيا ناس		دوۋىل
herbalist/'hɜ:bəlist/n	hesitancy/'hezɪtənsi/n	نىگىرانى دوۋىلى
غەتار	heterodox/'hetərədɒks/adj	زەندىق
herbage/'hɜ:bɪdʒ/n	heterodoxy/'hetərədɒksi/n	زەندىقى
گىزگىيا	hew/hju:v	يەتەر - شىر - دەبىي/دەبىيەتچە
herd/hɜ:d/n	hexagon/'heksəgən/n	شەشكۆشە
پەدە/گاۋاپان/مىگەل	hexameter/'hek'sæmɪtə(r)/n	ھۆنراۋى
herdsman/'hɜ:dzmən/n		شەش پەنجە، كىشى شەش پەنجەيى
گاۋان	hey/hei/interj	ھەي، تۆ
here/hɪə(r)/adj - interj	hey day/'heɪdeɪ/n	پۇپەي خۇشى/
ئىرە		پۇزانى سەرۋەرى
hereabouts/'hɪərə'baʊts/adv	hibernate/'haɪbəneɪt/v	سېر دەبىي
لەم ئاۋەدا	hiccup/'hɪkʌp/n	ئىگىز، يەرقىچكە، ئىسكە
hereafter/'hɪər'ɑ:ftə(r)/adv	hide/hɑɪd/v - n	خۆى دەشارىتەۋە،
ئەمەۋىدا		خۆى مەلاس دەدا
hereby/'hɪə'baɪ/adv	hiding/'haɪdɪŋ/n	خۇشاردەۋە
بەمە	hiding place/'haɪdɪŋ pleɪs/n	جەشارگە
heredity/'hə'redɪti/n	hideous/'hɪdiəs/adj	ناشورن
پىشتاۋپىشتى،	hieroglyph/'haɪərəglɪf/n	رېئوسى
بۆمۈمىيى		ھىزۇگلافى
heresy/'herəsi/n	high/hɑɪ/adj- adv - n	يەز
گومپىيى/زەندىقى	high jump/n	پازدانى يەز
heretic/'hə'rɛtɪk/n	high school/n	ئامادىيى
ھەرتەقە، گومپادەبىي	highland/'haɪlənd/adj	بان
لە دىن ۋەرگەپان - گومپابوۋن	highlight/'haɪlaɪt/n - v	خالى بىنچىنەيى
heretical/'hə'retɪkl/adj		باسەكە
ھەلگەرۋە	high minded/adj	ئاكار يەز،
(لە دىن)		رەۋىشت يەز
heritage/'herɪtɪdʒ/n	high way/'haɪweɪ/n	رېكاي گىشتى
مىرات، كەلەپور	highwayman/'haɪweɪmən/n	ھەردە، رېكەر
hermetic/'hɜ:'metɪk/adj		
قايىم		
باش داخراۋ		
hermit/'hɜ:mit/n		
سۇفى - كۆشەگىر -		
بەركەنار/رەبەن		
hero/'hɪərəʊ/n		
پالەۋان (بۇتۇر)		
لە فېلىم و رۇمان		
heroic/'hə'rəʊɪk/adj		
پالەۋاننە		
heroic couplet		
شىئەرى جۈۋەتەكى -		
دوۋىيەتتى		
heroin/'herəʊɪn/n		
ھېۋىيىن		
heroine/'hɪərəʊɪn/n		
ھېۋىيىن،		
پالەۋان - مى		

hearing	152	henchman
hearing/'hæriŋ/n	بیسیت	سورمه‌لگه‌راو
hearsay/'hɜ:seɪ/n	قسه‌لۆك	په‌ریژینی ده‌وه‌ن
heart/'hɑ:t/n	دل	ژیشك، ژوشك
heartache/'hɑ:teɪk/n	دل نیشه، ژانه دل، خه‌م	گوئی ده‌داتی، گرنگی ده‌دا به
heartbeat/'hɑ:tbi:t/n	دله‌كوته، دل لیدان	پاژنه، قونپانی
heartbreaking/'hɑ:tbreɪkɪŋ/adj	دلشكاندن، جهرگه‌ی به‌سوی	كۆلك/گویره‌كه
heart broken/'hɑ:tbroukən/adj	دلشكاو، مات و مه‌لول	به‌ریزی
heartburn/'hɑ:tbɜ:n/n	دلسوتان	میراتگر (نیژ)
hearten/'hɑ:tn/v	هانی ده‌دا	میراتگر (می)
heartless/'hɑ:tləs/adj	بی دل، دله‌مق	بۆماوه/میراتی
heartily/'hɑ:ti:li/adv	به‌دلسۆزی	پشتاو‌پشت
heartily/'hɑ:ti/adj	راستگۆز	گرتی، به‌ریزوی برد
heat/'hi:t/n - v	گهرمی، گهرم ده‌كا، گهرمی ده‌به‌خشی	هیلیكۆپتەر
heat wave/'hi:t wɜ:v/n	شه‌پۆلی، ته‌ریزی گهرما	دۆژ، دۆزه‌خ
heatedly/'hi:tɪdli/adv	به‌گهرمی، به‌مه‌لچون	مه‌لۆز، چۆنی
heath/'hi:θ/n	زه‌وی په‌یار	ده‌سکی سوكانی
heathen/adj	بت په‌رست، كیوی	كه‌شتی یا به‌لمه‌م
heaven/'hevɪn/n	ئاسمان، به‌مه‌شت، خودا	كلۆ ئاسن
heavenly/'hevɪnli/adj	ئاسمانیی، ئایینی	یارمه‌تی، یارمه‌تی ده‌دا
heavily/adj	به‌قورسی، به‌گرانی	پشتگیر، یارمه‌تیده‌ر
heavy/'hevi/adj	گران، قورس	یارمه‌تیده‌ر
heavy-rain/'hevɪreɪn/n	بارانی زۆر	داماو، بی ئه‌وا
heavy-weight/'heviwɜ:t/n	کیژی قورس	هه‌م/هه‌م/n-v
Hebrew/n	جوله‌ك/زمانی عیبری	رۆخ، لیوار، ئه‌م ده‌كا، لیواری.. ده‌دۆزیتكه‌وه
heckle/'hekl/v	قسه‌ی ئاخاوتنگه‌ر	هه‌می
-دوانده‌ر- ده‌به‌ی به‌قسه‌ی به‌ریژ و دژوار		هه‌میسفیره‌/'heɪmɪsfɪə(r)/n
hectic/'hektɪk/adj	سه‌رقال- په‌پیش	نیوه‌ی گۆزی زه‌وی
		هه‌ن/hen/n
		هه‌نس/hens/adv
		هه‌نسforth/'hensfɔ:θ/adv
		هه‌نسforward/'hens'fɔ:wəd/adv
		هه‌نشمه‌ن/'hentʃmən/n
		میشك/مامر
		له‌هه‌نكه‌وه
		لیژه‌وه، له‌مه‌ودا
		له‌مه‌وداوا
		شاگردی دلسۆز

harbour

harbour/'hɑ:bə(r)/n بندر

hard/hɑ:d/adj - adv بهمیز، رقی، دژوار - سخت

hard labour کاری سخت و دژوار

hard time تنگانه

hard-hearted/'hɑ:dha:tɪd/adj دل‌رق

harden/'hɑ:dn/v سخت‌دهی، رقی، دهی

hardly/'hɑ:dlɪ/adv به زحمت، به دهگمن

hardy/'hɑ:di/adj پتو - خوگر

hare/'heə(r)/n کروی‌شکی کیوی

harm/'hɑ:m/n - v نازار، زیان - زیان دهگیمتی

harmful/'hɑ:mfʊl/adj به نازار، به زیان

harmless/'hɑ:mləs/adj بی‌زیان، بی‌نازار

harmonious/'hɑ:'məʊniəs/adj گونجاو، سازاو، هارمونی

harmonize/'hɑ:mənaɪz/v دهسازئ - دهگونجئین، هارمونی دهکا

harmony/'hɑ:məni/n گونجان - سازان

in harmony with دهسازئ لهگهل

harp/'hɑ:p/n قیساره

harsh/'hæʃ/adj وشک، رقی/زیر

harvest/'hɑ:vɪst/n - v دروینه / دروینه دهکا

harvester/'hɑ:vɪstə(r)/n دروینه کار، دروینه کار، سه‌پان - ده‌راسه

has/'hæz/n هیهتی

has to پئویسته

haste/'heɪst/n پهله، تاودان

make haste/v پهله دهکا

in a haste به‌پهله

hasten/'heɪsn/v خیرا دهکا، پهله دهکا

hastily/'heɪsɪli/adv به‌پهله

به‌خیرایی، به‌لهز

hasty/'heɪsti/adj خیرا، به‌لهز

hat/'hæt/adj شهبه، کلار

hatch/'hætʃ/n هلدنئنی/کپ‌دهی

hatchery/'hætʃəri/n کورگه

hate/'heɪt/v رقی لئده‌یئته‌وه، حمزی لئناکا

hateful/'heɪtfl/adj دژئو، رقی هه‌لگر، دل‌روش

hatred/'heɪtrɪd/n قین، رقی

have/'hæv/n همه/همپانه

have to/'hæv tə/modal پئویسته

have a baby ده‌زئ

haven't نیهتی

hawk/'hɔ:k/n باز، دال

hay/'heɪ/n کا، پووش، قه‌سەر

hay fever/n پووشه‌تا

hazard/'hæzəd/n - v سامناکی، سەر‌سو‌ه‌ه‌ئنه‌ر

haze/'heɪz/n تهم

hazel/'heɪzl/n - adj چاو هه‌نگوینی/بندقی

he/'hi:/pers pron نه‌و (نئیر)

head/'hed/n - v سەر، سەر‌وک، سەر‌کردایه‌تی‌ده‌کا

head light/'hedlaɪt/n روناکی پئشه‌وه‌ی

headline/'hedlaɪn/n شادیری پوژنامه‌ر گژار

headmaster/'hed'mɑ:stə(r)/n به‌رئوه‌به‌ر (پیاو)

headmistress/'hed'mɪstrəs/n به‌رئوه‌به‌ر (ژن)

headphones/'hedfəʊnz/n هئدفون

headquarters/'hed'kwɔ:təz/n باره‌گای

گشتی

heal/'hi:l/v چاک ده‌یئته‌وه/چاک ده‌کا‌توره

health/'helθ/n تهن‌دروستی - ساخ‌له‌می

healthy/'helθi/adj تهن‌دروستی دروست، ساخ

heap/'hi:p/n - v قو‌مه‌ت، قو‌مه‌ت، قو‌مه‌ت ده‌کا

hear/'heə(r)/v گو‌ئی ئی ده‌بی، ده‌بیستی

Hh

H-h/ertʃ/ پیتی هه شتم له تهلغای

لینگلیزی

habit/'hæbɪt/n نیت، خو، داب و نریت

habitual/hə'bitʃuəl/adj ناسایی

داب، سروشتی

habituate/hə'bitʃuət/v پادهمنی

hack-saw/'hæksɔ:/n ههره، مشاری

ناسنچ

had/hæd/v هه یبوو

hail/heɪl/n - v ته رزه - ته رزه -

ته رزه دهباری - بانگی تاکسی دهکا -

ستایشی دهکا، پیا هلدولی

hail-stone/'heɪlstɔ:n/n دهنکه ته رزه

hail-storm/'heɪlstɔ:m/n ته رزه لوله،

ته رزه باران

hair/heə(r)/n پچ، مو، دهنووی باریک

hair-breadth/n نهوئندی تله مویهک

hair-dresser/'heədresə(r)/n سهرتاش

hair-cut/'heəkʌt/n سهرتاشین

hairy/'heəri/adj قژن - پچ زؤد

half/hɑ:f/n - det (pron) نیو، نیوه

half brother/n زپیرا

half sister/n زپ خوشک

half time/n پشو، نیوه کار، نیوکات

hall/hɔ:l/n هۆل، ژوروی گشتی

hallo/interj چۆنی، کوی

halt/hɔ:lt, hɒlt/n دوهوستی،

دوهوستینی

haltingly/'hɔ:tnɡli/adv به نینگه رانی

halve/hɑ:v/v دوو کمرت دهکا

halves/'hɔ:vɪz/n نیوهمانی (شتیک)

ham/hæm/n رانه بهران - گۆشتی

رانی بهران

hammer/'hæmə(r)/n - v چه کوش

hammer and sickle چه کوچ و داس

(هیمای کۆمونیزم)

hand/hænd/n - v دهست، به دهست دایداتی

handbag/'hændbæg/n جانتای دهست

handbook/'hændbuk/n دهفتس، یارمه تیدس

handful/'hændfl/n ژماره یه کی کم

handicap/'hændikæp/n کۆسپ، کم نندام

handicapped/'hændikæpt/adj په ککمرته

handicraft/'hændikrɑ:ft/n پیشه -

دهستکرد

handiwork/'hændiwɜ:k/adj

پیشه دهستی - دهستی

handkerchief/'hæŋkətʃɪf/n دهستسپ

handle/'hændl/n - v چاره دهکا، مامه له،

دهسک

handlebar/'hændlba:(r)/n سوکانی

بایسکل

handsome/'hænsəm/adj کۆک، ریک و پیک

handwriting/'hændraɪtɪŋ/n دهستنووسی

handy/'hændi/adj دهست رهنگین

hang/hæŋ/v هه لدهواسی - دهخنکینی

hang about بی کارو کاسپی -

نهم سهر و نهوسهر دهکا

hangman/'hæŋmən/n چه لاد،

له سیداره دهر - خه لک خنکین

hangar/'hæŋə(r)/n ساباتی فرۆکه وهستان

hanger/'hæŋə(r)/n رسته ی چلک/اسنگ

hanging/'hæŋɪŋ/n هه لواسین - خنکاندن

hangings/'hæŋɪŋz/n پاره ده

haphazard/'hæp'hæzəd/adj کویژانه -

لا بهلا - ههره مکی

happen/'hæpən/v پوده دهکا/دقهومی

happening/'hæpənɪŋ/n قهرمان

happily/'hæpɪli/adv پودا، پودان

happiness/'hæpɪnəs/n خوشی، شادی

happy/'hæpi/adj کامران، شاد، که یف خوش

ground floor			
ground floor/n	زیرخان - زیرمه	guided/'gaidɪd/adj	ناراسته کراو
groundless/'graʊndləs/adj	بی بنهچه	guided composition	دارشتنی
group/gru:p/n-v	گروه، پۆلین دهکا	guided missile	ناراسته کراو
grow/grəʊ/v	گهشه دهکا	guild/gild/n	یهکیتی
grown-up/'grəʊn ʌp/n	گهییو، پینگهییو / زهلام	guillotine/'gɪləti:n/n	سیندازه / نامیری
growth/grəʊθ/n	گهشه		له سهردان / قهتاره
grumble/'grʌmbl/v - n	بۆله بۆل، بۆله بۆل دهکا	guilt/gɪlt/n	گوناھ - تاوان
guarantee/'gærən'ti:/n	گهرهنتی، متعانه	guilty/'gɪlti/adj	گوناھبار
guarantor/'gærən'tɔ:(r)/n	متعانه پیکراو، متعانه دهر	guinea/'ɡi:ni/n	جونه
guard/gɑ:d/v-n	نیشکگری، پاسهوانی / پاسهوانی دهکا	guitar/'ɡɪtə:(r)/n	گیتار
guardian/'gɑ:diən/n	پاسهوان، نیشکگر	gulf/gʌlf/n	کهنداو
guerilla/gə'rɪlə, ge'rɪlə/n	گهریلا، پيشمهههگه	gum/gʌm/n	بنیش / کهتیه
guerilla war	شهری پارتیزانی	gun/gʌn/n - v	تفهنگ / چهک
guess/ges/v - n	دهخه مئینی، دهقه بئینی	gun-boat/'ɡʌnbəʊt/n	بهله می جهنگی
	وازه نه دهبا، گومان وادهبا / خهملاندن، زهن	gun-down	بهگوله کوژاو
guest/ɡest/n	مئوان	gun-powder/'ɡʌnpaʊdə(r)/n	باروت
guidance/'ɡaɪdəns/n	رايهری، رئ	gun-smith/n	چهکساز
	نیشاندهری	gutter/'ɡʌtə(r)/n	زیراب
guide/ɡaɪd/n - v	رايهر / رایهری دهکا	guy/	۱- کس ۲- پت، گوریس
		gymnasium/dʒɪm'neɪziəm/n	وهزنگه / یانهی تهنهروستی
		gymnast/'dʒɪmnæst/n	جمناسکباز
		gymnastic/dʒɪm'næstɪk/n	جیمناستیکی
		gymnastics/dʒɪm'næstɪks/n	زانستی
			جمناستیکی
		gypsy/n	قهرهج

graph	148	ground
graph/græf, gra:f/n	گراف-مینکاری	کودی نمره
graphic/'græfik/adj	مینکاریانه	یونان
graphite/'græfait/n	گرافیت	چلیسی، چاچنۆکی
grasp/gra:sp/v	دگری	چاچنۆکانه
grass/gra:s/n	گیا، پووش	چلیس، چاچنۆک
grass-hopper/'gra:shɒpə(r)/n	کولله ی بچووک	زمانی، گه ی یونانی
grass-roots/n	رهگ، بنهرت	سهرز، کسهک
grassy/'gra:si/adj	میزگ	greengrocer/'grɪŋgrəʊsə(r)/n
grateful/'greɪtfl/adj	سوپاسگوزار	سهرزه فروش/ تهره فروش
gratification/'grætɪfɪ'keɪʃn/n	قایل کردن، تیرکردن	greenhouse/'grɪnhauz/n
gratify/'grætɪfaɪ/v	قایل دهکا، تیردهکا	خانوی شوشه
gratis/'grætɪs/adv	به خورایی/ به لاش	بو کشتوکار
gratitude/'grætɪtju:d/n	سوپاسگوزاری/ پیزانین	greet/ɡri:t/v
grave/ɡreɪv/n - adj	گۆپ، گرنگ	دهکا
gravestone/'ɡreɪvstəʊn/n	کین	greeting/'ɡri:tɪŋ/n
graveyard/'ɡreɪvjɑ:d/n	قهرستان، گۆرستان	سلاو کردن
gravitate/'grævɪteɪt/v	را دهکیشریت	grenade/'grə'neɪd/n
gravy/'ɡreɪvi/n	دهکیشی بو	نارنجۆک
graze/ɡreɪz/n	گۆشتاو	grew/ɡru:v
grease/ɡri:s/n - v	۱- دهله وهرینن ۲- دهروشینن	گه شه کردن
greasy/'ɡri:si/adj	گریس، چهر، رۆن	grey/ɡreɪ/adj
great/ɡreɪt/adj	چهری دهکا	رهماسی، خوله میشی
great-grandfather	چهر/چهررکراو	grief/ɡri:f/n
/'ɡreɪt,ɡrænfo:ðə(r)/n	مهزن، گهره	خه، پهژاره
great-grandmother	باپیره گهره	grievance/'ɡri:vns/n
/'ɡreɪt,ɡrænma:ðə(r)/n	دایپیرمه گهره	grieve/ɡri:v/v
great-granddaughter	کچی نهره	نازار دهدا، خه دهچیژی
		grievous/'ɡri:vəs/adj
		به سوئی، به نازار
		grill/ɡrɪl/n - v
		برژاو، برژین-
		تکوه که باب/ده برژینن
		mixed grill
		برژاوی تیکه
		grim/ɡrɪm/adj
		مۆن، مۆپ
		grim/ɡrɪm/v
		زهرده خه دهکا - بزهی دینن
		grind/ɡraɪnd/v
		دههاری، ددانی چیر دهکا
		grip/ɡrɪp/v - n
		دهیگری/گرتن، جانتا
		groan/ɡrəʊn/v
		دهنالینی/نالین
		grocer/'grəʊsə(r)/n
		به قال
		grocery/'grəʊsəri/n
		دوکانی به قال
		groom/ɡru:m/n
		۱- زاوا ۲- ئه سپهوان
		groove/ɡru:v/n
		کهندهک
		gross/ɡrəʊs/adj
		گرووس، دهسته ده
		grossly/adj
		به ناشکرا
		grotto/'grɒtəʊ/n
		ئه شکموت
		ground/ɡraʊnd/n
		زهوی/هاپراو

glue	147	grape-sugar
glue/glʊ:/n	گهتير، چرك	بېچقەقاز
go/gəʊ/v	دەپرا	ئىنجىل
go ahead/v	لەسەرى دەپرا - دەسدەكا	قەسەلۇك، گۆت گۆتۇك
go away/v	كۆچ دەكا	بەريۇە دەبا،
go back on/v	پەشىمان دەيىتەمە، يەلەن دەشكىنى	فەرماندەرا دەكا
go by/v	بەسەر دەچن - گۆيۇايەل دەين	حكومت، كارگىرى، مىرى
go off	دەردەپەرى	پاريزگار،
go on	لەسەرى دەپرا	كارگىر، مىر
go out	دەكۆيىتەمە	پاريزگا
go through	تەراۋ دەكا، دەپشكىن	بەركى ئوستن
go together	سەر بە ھەمان كۆمەلە	دەپيىنى دەكۆرى
go up/v	سەردەكۆى	لەش سوكى
goal/gəʊl/n	گۆل، ئامانچ	شۇخ و شەنگ، نازدار
goalkeeper/'gəʊlki:pə(r)/n	گۆلچى	مىيەرەبان، بەخشدە
goat/gəʊt/n	بۆن	پەلەكردن
god/gɒd/n	خوداۋەند، بت	پە، پۆل
God/gɒd/n	خودا، پەروەردگار	ۋەدە ۋەدە
goddess/'gɒdes, 'gɒdəs/n	خاۋان (ئەفسانە) ئەو خوداۋەندەنى رەگەزى	دەردەچىن
	مىيەنەيان دراۋەتە پال	دەردچو
gold/gəʊld/n	زىنپ	موتۇرە دەكا
goldsmith/'gəʊldsmɪθ/n	زىرىنگەر	تۆۋ/دەنەيىلە
golden/'gəʊldən/adj	زىرىن	گرام
golf/gɒlf/n	گولف	رەزەمان
good/gʊd/adj	باش، چاك	رەزەمان ناس
for good	بى گەپرا، ھەتەمەتەين	رەزەمانىي
good bye/gʊd'baɪ/interj	خوات لەگەل	گەۋرە
	كەلەپەل، شت و مەك	كۆرەزا/كچەزا
good will/gʊd'wɪl/n	نيازى پاك، نيازى چاك	باپىر
goose/gu:s/n	تاز	كچەزا
gorilla/gə'ri:lə/n	گۆرىلا	دەپىر
gory/'gɔ:ri/adj	خويناۋى، خەلتانى	باپىر دەپىر
	خوین	كۆرەزا، نەۋە
		دەپەخشى، بە خەشش
		تەرى
		شەكەرى تەرى
gosling/'gɒzliŋ/n		
gospel/'gɒspl/n		
gossip/'gɒsɪp/n		
govern/'gʌvən/v		
government/'gʌvənmənt/n		
governor/'gʌvənə(r)/n		
governorate/'gʌvənərəɪt/n		
gown/gaʊn/n		
grab/græb/v		
grace/greɪs/n		
graceful/'greɪsfʊl/adj		
gracious/'greɪʃəs/adj		
gradation/'grædɪʃən/n		
grade/greɪd/n		
gradual/'grædʒʊəl/adj		
graduate/'grædʒueɪt/v		
graduate/'grædʒʊət/n		
graft/grɑ:ft/n		
grain/greɪn/n		
gram/græm/n		
grammar/'græmə(r)/n		
grammarian/'græməriən/n		
grammatical/'græmətɪkəl/adj		
grand/grænd/adj - n		
grand-child/'græntʃaɪld/n		
grandfather/'grænfɑ:ðə(r)/n		
granddaughter/'grændɔ:tə(r)/n		
grandmother/'grænməðə(r)/n		
grandparent/'grænpɛərənt/n		
grandson/'grænsən/n		
grant/grɑ:nt/v-n		
grape/greɪp/n		
grape-sugar/n		

get	146	glow
get round/v	خوی ئی دھپارینزی	وازدینتی
get the sack/v	له کار دهری دمکن	بدهو بگره
	شاپی ددهمن، قادی ددهمن	یهکم ناوی کس
get through/v	دهگونزیت، تی دهمیری	سههوله پوبار
get together/v	کۆ دهبیتهوه	ناسوده، شاد، بهختهوه
get up/v	(له خه) ههلهدهستی	دلپلین
	واگادی، ههلهدهستیه سهرپی	دلپلینی
geyser/'gi:zə(r)/n	گیرزەر، کولینەر	نیگا، چاوی پێدادهخشینی
ghost/gəʊst/n	خێو، تارمایی	گده
giant/'dʒaɪənt/n	زه بهلاح،	دهدروشینهوه
	کهته، کهلهگهت، دیو	دروشاوه
gibber/'dʒɪbə(r)/v	وڕینه دهکا	چاویلکه، عهینهک
gibberish/'dʒɪbəriʃ/n	وڕینه	جامخانه،
giddy/'ɡɪdi/adj	سهری دوسوپی،	شوشه بهند
	گیردیمی	دهدروشینتهوه
gift/gɪft/n - v	خهلات، دیاری، دهبهخشی	به ناسودهپی
gifted/'ɡɪftɪd/adj	بههره مند	دۆلیکی - شییوکی - تەنگ
gig/ɡɪɡ/n	نمایشی موسیقی	زمان شیرین - سهرپینی
giggle/'ɡɪɡl/v - n	قاقای پیکهینینی دئ،	دهخلیسکی
	قاقای پیکهین	فرۆکه ی چارۆکه دار
gild/ɡɪld/v	ناوهریز، ناوهریز دهکا،	چه خماخه،
	روپوش زیر دهکا	بریسکه دودا
gill/ɡɪl/n	(-ئمۆز، کهوانه ی ریشه دار،	ناماژه، نیگا/
	ئهندامی ههناسه ی ماسی ۲- پێوهری شله	سهرنج، سهرنج دودا
gilt/ɡɪlt/n	ناوهریز، روپوش زیر	دهبریسکیتتهوه، بریسک
gimmick/'ɡɪmɪk/n	فینلی سرنج راکیش	جیهاننپی، سهرپاگین
gin/ɟɪn/n	مهشروبی چین - نارهقی چین	گۆی زهوی، تۆپ
ginger/'dʒɪndʒə(r)/n	ناوی	جیهانگهرایی
	زه نهجهفیل، تام زه نهجهفیل	پهست، تاریک
gipsy/n	قهرج - دۆم	شکۆداری دهکا
giraffe/ɟə'reɪf/n	زهرافه	شکۆدار، سهر بهرز
girl/ɡɜ:l/n	کچ، کیز، دۆت	شکۆمندی، سهر بهرز
gist/ɟɪst/n	پوخته، کرۆک	سهرقرازی
give/ɡɪv/v	دودا، دهبهخشی	فهرهنگۆک
give in/v	خۆی به دهستهوه دودا،	دهستکشیش، دهستهوانه
	به چۆک دادی	دهدروشینتهوه

gene	145	get
(له ریزمان)، نیرۆمن	gentleness/'dʒɛntlɪnəs/n	نیانی،
gene/'dʒi:n/n		پووخۆشی
general/'dʒenərəl/adj - n	gently/'dʒentli/adv	به پووخۆشی
جین، بۆماوه		رەسەن،
ژەنیرال،	genuine/'dʒɛnjʊn/adj	پاستگۆ
گشتی		رەگەز، جۆر
general federation	genus/'dʒi:nəs/n	geographical/'dʒi:ə'græfɪkl/adj
یەکییتی گشتی		جیوگرافیی - جیوگرافیایی
generality/'dʒenə'ræləti/n	geography/'dʒi'ɒgrəfi/n	جوگرافیا
گشتی		زەوی زانی
generalize/'dʒenərəlaɪz/v	geology/'dʒi'blədʒi/n	زەوی ناس
به گشتی کردن		ئەندازەیی
generally/'dʒenrəli/adv	geologist/'dʒi'blədʒɪst/n	ئەندازەزانی
بەگشتی		چارەسەری پزیشکی پیران/
generate/'dʒenəreɪt/v	geometrical/'dʒi:ə'metrɪkl/adj	بەسالاچوان
دروست دەکا،		میکرۆب
کارەبا دروست دەکا	geometry/'dʒi'ɒmətri/n	میکرۆبکۆژ
generation/'dʒenə'reɪʃn/n	geriatrics/n	دەرپوینت،
وەرچە، نەرە		تۆر دەرپوینت
generator/'dʒenərentə(r)/n	germ/'dʒɜ:m/n	چاووگ (شێوەی ing)
جینەرەیتەر، مولهیدە		ئامارە، جوولە،
کارەبا دروست کەر - تەزوی کارەبا بەخش	germicide/'dʒɜ:mɪsaɪd/n	نیشانە، ئامارە دەکا
generic/'dʒə'nerɪk/adj		دوستی دەکەوی،
رەگەزنی	germinate/'dʒɜ:mɪnɪt/v	تێ، دەگا، دەگاتێ، ھەیتێ، سوار دەبی،
generosity/'dʒenə'rɒsəti/n		ئامادە دەکا، دەرھەتێ بۆ رێک دەکەوی
بەخشندەیی، ھەردی، بەدنی		زۆر گەشت دەکا
generous/'dʒenərəs/adj		پیش دەکەوی
بەخشندە، مێر، پارە بەخش، بە دل		رەخنە ئێ دەگۆی
genesis/'dʒenə'sɪs/n		رێگاری دەبی،
ئافەریدەیی،		دەرپاز دەبی، لە
ئافراندن		دەچیتە ژوورەو
genetics/'dʒə'netɪks/n		دادەبەزێ، دیتە خواری
بۆماو زانی		لە سەری دەپو، بەردەوام دەبی
genial/'dʒi:niəl/adj		دەچیتە دەرەو، دەپو، ئۆغر دەکا
پووخۆش		زال دەبی، چاک دەبی، تەرە
genie/'dʒi:mi/n		لەئێ رێگار دەبی،
دینو، جنۆکە،		لەکۆل خۆی دەکاتەرە
دینو زە		
genitals/'dʒɛnɪtlz/n		
ئەندامی زاوینێ		
دەرەو		
genitive/'dʒenətɪv/n		
دراو، پانی،		
خاومنی		
genius/'dʒi:niəs/n		
بلیمەت، بەھرەمەند		
genocide/'dʒenəsəɪd/n		
رەشەکوژی، کۆمەڵکوژی		
genre/'ʒɑ:nrə/n		
ژانری ئەدەبی		
genteel/'dʒen'ti:l/adj		
بەرێز، ریزدار		

Gg

G-g/dʒi:/	پیتی حەرتەم لە ئەلبەبای
	ئینگلیزی
gab	دیاری - خەلات
gad/gæd/v	گەشت دەکا - دەچیتە
	دەرەو بۆ رابواردن و خوشی و کەیف و سەیف
gadfly/'gædflai/n	میشەمەر
gadget/'gæfʒit/n	ئامرازێکی بچوک
gag/n	دەمامک/دەمگر
gaggle/n	کۆمەڵێکی گێرە شێوێن
gaily/'geili/adv	بە شادی، بە خوشی
	بە دەست دینی، بە دەست قازانج دەکا، سوود
gain/gein/n - v	سوود بەخش
gainful/'geinfl/n	شێوەی رۆشتنی مرۆف
gait/geit/n	گالاکسی -
galaxy/'gæləksi/n	هەسارە...
	با هۆز، زریان
gale/geil/n	برینی پیست/دەمپەتی
gall/go:l/n	ئازا، جەسور
gallant/'gælənt/adj	جوامیری،
gallantry/'gæləntri/n	پیاوشتی
	گەلەری
gallery/'gæləri/n	گالۆن
gallon/'gælən/n	غارانی ئەسپ،
gallop/'gæləp/v - n	غار دەدا
	سەندارە
gallows/'gæləuz/n	قوماڕ دەکا/قوماڕ
gamble/'gæmbəl/v - n	قوماڕیان،
gambler/'gæmblə(r)/n	قوماڕچی
	قوماڕکردن
gambling/'gæmbliŋ/n	گەمە، وازی،
game/gem/n	رابواردن، پاز، فێل
	نەینی
give the game away	ئاشکاردەکا

gander/'gændə(r)/n	نێرە ی قاز
gang/gæŋ/n	چەتە
gangster/'gæŋstə(r)/n	ئەندامی چەتە/
	پیاوی چەتە
gap/gæp/n	کۆن، کەلێن/ بۆشاییە
garage/'gærə:ʒ/n	گەرەج
garbage/n	۱- گەلێش - زەل ۲- قەسە ی قۆز
garden/'gɑ:dn/n - v	باخچە، باخچەی گەشتی،
	باغەوانی دەکا
gargle/'gɑ:gl/v	غەرغەرە دەکا
garlic/'gɑ:lik/n	سیر
garment/'gɑ:mənt/n	چل
garrison/'gærɪsn/n	حامیە/پاسەوانی شار
gas/n	گاز، غاز، بەنزین
gas station/n	وێستگەی بەنزین و گاز
gasoline/n	گازۆلین، گازۆیل
gate/geit/n	دەرگای دەرەو، دەرگای
	سەرەکی(مال)
gateau/'gætəu/n	گاتۆ، شیرینی رازاوە
gather/'gæðə(r)/v	کۆدەکا تەرە،
	خەپدەکا تەرە، تی دەکا
gathering/'gæðəriŋ/n	کۆبوونەرە،
	هەشامەت، ئاپۆرە
gauge/geɪdʒ/n - v	بایئو، دەپیئو
gaunt/go:nt/adj	رەق و رەوت،
	پووتەلە - رۆیەلە، زۆر لاواز
gauze/gə:z/n	شاش
gay/geɪ/adj	نێریازی (شان)، شاد، قۆشمەچی
gaze/geɪz/v	چاوی تی دەپیری، تی پاردەمینێ
	بە دیقەت تەماشای دەکا
gear/gɪə(r)/n	گێر، کەلوپەل، ئامێر
gee/dʒi:/interj	دەریزینی خوشی و سەر سوorman
geese/gi:s/ goose/n	قاز
gel/dʒel/n	خاوی - شل
gem/dʒem/n	گەمەر
gender/'dʒendə(r)/n	رەگەز - زایەند

furtive/'fɜ:trɪv/adj

نهېنى، شاراوه

fury/'fjʊəri/n

شینگری، نغږ توپهیی

fuse/'fju:z/n - v

۱- فتنلې بومب

۲- تهقینم۲- فیوز

۴- ټاویټه دهبی، ټیکهټل دهبی، دهچنه ناو یهک

۵- فیوز، کارمیا دمکوژیتوره

fuselage/'fju:zələ:ʒ/n

پهشه سمرهکیهکانی فروکه

(بیچکه له گیز، بالهکان و کلک)

fusion/'fju:ʒn/n

چوونه ناو یهک،

ټاویټه بوون

fuss/'fʌs/n - v

۱- همر او هوزیا، ههلا،

شهر و توپهیی ۲- نیکمرانی دروست دهکا

۳- زینده پوښی دهکا

fussy/'fʌsi/adj

۱- په ورده، دڼوار

۲- زینده

futile/'fju:taɪl/adj

بین هوډه، بین ټاکام،

نمزوک

futility/'fju:ˈtɪləti/n

نمزوکی، بین ټاکامی

future/'fju:tʃə(r)/n

داهاتوو- ټایند

for the future

له ممودو

in future

له داهاتوو، له ټایند

fuzzy/'fʌzi/adj

لږ

FYI

بق زانیاریت

frustration

frustration/fra'streɪʃn/n بی‌نومیدی

fry/fraɪ/n سوردکه‌کاتوه

frying pan/n تابه

fudge/fʌdʒ/n ۱- جلهوا، شیرنه‌مه‌نی

۲- ناراسته‌وخو هندی شت دهلی

fuel/'fju:əl/n-v ۱- سوته‌مه‌نی

۲- به‌گه‌ر ده‌خا، گر ده‌گری

fugitive/'fju:dʒətɪv/n هه‌لاتوو له دادگا،

راکردوو

fulfill/fʊl'fɪl/v ۱- چن‌به‌چن ده‌کا

۲- ده‌هینینه‌ی ده‌ ۳- راده‌په‌رینه‌ی ۴- رازی ده‌بی

full/fʊl/adj ۱- پڕ- تیر

۳- جمه‌ی دی، راسته‌وخو

in full به‌ته‌واوی

in full swing له‌ لوتکه‌ی هه‌ره‌تی، چالاک‌ی

full-blown/adj ته‌راو په‌ره‌سه‌ندو،

گه‌شه‌کردوو

full-moon/n مانگی چواره‌ده

مانگ شینو‌ی بازنه‌ و هه‌رده‌گری

full stop/n خال، نو‌قه

full-time/adj -n ته‌واوی رۆژ/کۆتایی

fully/'fʊli/adv به‌ته‌واوی

fumble/'fʌmbl/v ده‌گه‌ری،

له‌ گه‌رفانی ده‌گه‌ری

fume/'fju:m/v هه‌ست یه‌ته‌په‌یی

ده‌کا، ده‌روژنی

fumes/'fjumz/n دوکه‌ل- گازی خنکینه‌ر

fun/fʌn/n رابواردن

make fun of پێی راده‌بوونی،

کالتی پێ‌ده‌کا ...

function/'fʌŋkʃn/n - v ۱- نه‌رک

۲- پوداوی گرنگ ۳- پۆست

۴- کار ده‌کا، نه‌رکی .. وایه

functional/'fʌŋkʃənl/adj کرداری،

کاریی

function key/n کللیی فه‌رمان

fund/fʌnd/n - v ۱- پارهی کۆکراوه

furthest

پۆ مه‌یه‌ستی ۲- پارهی هه‌لگیراوه‌ بانق

۳- پارهی ده‌دا، پارهی له ... خه‌رج ده‌کا

fundamental/'fʌndə'mentl/adj

بنچینه‌یی، بنه‌ره‌تی/ بونیادگیری

fundamentally/adv بنه‌ره‌تیانه،

له‌ بنه‌ره‌توه

fundamentalism

/fʌndə'mentəlizəm/n

بنه‌چه‌گیری/ بونیادگیری

رێو ره‌سمی به‌ خاك سپاردن

funeral/'fju:nərəl/n

رێو ره‌سمی به‌ خاك سپاردن

fungi/'fʌŋgi, -gai, 'fʌndʒai/n که‌پوو

fungus/'fʌŋɡəs/n قارچک

funnel/'fʌnl/n ۱- روچه‌تی، نه‌وت پانیو

۲- دوکه‌ل‌کیش

funny/'fʌni/adj ۱- پێکه‌نین هینه‌ر

۲- سه‌یر و ئاساسایی ۳- بوخوش

fur/fɜ:(r)/n فه‌رو، کولک

furious/'fjuəriəs/adj توپه‌، هاری هه‌ج -

توند، ره‌ق

furnace/'fɜ:nɪs/n فه‌رنی، ته‌نوو

furnish/'fɜ:nɪʃ/v کهلوپه‌ل له‌تاو مال داده‌نی

پێک ده‌خا

furnished/adj به‌ کهلوپه‌ل، رایه‌خراو

furnishings/n کهلوپه‌ل، مافور، رایه‌خ ..

furniture/'fɜ:nɪtʃə(r)/n کهلوپه‌ل

furrow/'fʌrəʊ/n ۱- هه‌لی ناو کینه‌گه‌

جۆگه‌-خه‌ت ۲- لۆچ، لۆچی

further/'fɜ:ðə(r)/adj-adv ۱- دوورتر

۲- زیاده‌ ۳- زیاتر

further more/adv له‌مه‌ش زیاتر،

وێرای نه‌مه‌ش

further education/n فه‌زکردنی زیده‌

فه‌زکردنی نه‌و که‌سانه‌ی خویندنیان

به‌جی هه‌شته‌

furthest/'fɜ:ðɪst/adj - adv دوورترین

freighter/'freɪtə(r)/n	كەشتى يان	frigid/'frɪdʒɪd/adj	ئافرىقىنى ساردە لە
	قىزىقەي بار ھەنگر		رۇي سىڭىسىيە/ ساردو سې
French/'frentʃ/n	فەرەنسى	frill/'frɪl/n	۱- لىۋارى كراس
frenzy/'frenzi/n	۱- ھەزىن- ھەلچون		۲- رازاۋە- ئاپتويست بەلام بەردن
	۲- شىلگىر، كىۋى و ھەلچو	fringe/'frɪndʒ/n	۱- پەرچەم- قاقۇل
frequency/'fri:kwənsi/n	۱- چەند پات		۲- دەھمەنى رازاۋە
	بوونەمە ۲- دوبارە بوونەمە ئاساسى	frisk/'frɪsk/v	۱- دەگەرى- دەپىشكى
	۲- لەرە		۲- ھەلبەت دابەز دەكا
frequent/'fri:kwənt/adj	زۆر پودەدا،	fritter/'fɪtə(r)/v	بەقچۇ دەدات
	دويات، زۆر		(كات و پارە)
frequent/v	زۆر دەچىتە چىيەك	frivolity/'frɪvəli/n	بېيودەيى، گەمەزەيى
fresh/'fref/adj	۱- سازگار، زۇلال		رەققارى ئارىك
	۲- نۆي- جىياۋاز ۳- تازە	frizzy/'frɪzi/adj	پىچ لول
	۴- ھەساۋە ۵- زۆر سارد	frock/'frɒk/n	كراس، فوستان/ رۇب
	۶- لە قوتو نەبى	frog/'frɒg/n	بۇق
freshen/'frefʃn/v	۱- پاقۇدەكا،	frogman/'frɒgmən/n	مەلەوان،
	گىيالى ۋە بەردىختەۋە		زىر دەريا كەر
	۲- توند دەيى ۳- خۇي دەشوا	from/'frəm/prop	لە
fresher: freshman/n	قوتابى قۇناغى	front/'frʌnt/n	پىشەمەي، پىش،
	يەكەم لە زانكۇ		بەرەي چەنگ- گۆرەپان
fret/'fret/v	نىگەرەن دەيى	frontal/'frʌntl/adj	لە پىشەمە
friction/'frɪkʃn/n	۱- لىكىخشانەن	frontier/'frʌntɪə(r)/n	سەنور، توخوب
	۲- ئاڭۇكى	frost/'frɒst/n	كەريۋە، زۆر سارد
Friday/'fraɪdeɪ/n	رۇژى ھەيىنى	frosting/'frɒstɪŋ/n	بەستەن، زوقم
fridge/'frɪdʒ/n	ئاۋساردەكەر، ئاۋ تەزىنەر	froth/'frɒθ/n - v	۱- بلىق، كەف
	بەفرگەر		۲- كەف و چەۋرى سەرچىشت (لە كاتى كولان)
friend/'frend/n	برادەر، لايەنگەر		۳- كەف دەكا، لىك دەكا
friendless/'frendləs/n	بىر برادەر/لەي پەو	frown/'fraʊn/n	گەزىۋون، مۇن، خۇمۇن كەردن
friendly/'frendli/n-adj	پوۋخۇش،	frozen/'frɒzən/v	بەستەن، تەزىۋ
	خۇشەيىست، رىك	fruit/'fru:t/n	۱- مېۋە ۲- بەرەمەي مېۋە
friendship/'frendʃɪp/n	ھاۋىيەتەيى،		۳- بەرەۋوم
	برادەرەيەتەيى	fruitful/'fru:tfl/adj	بەرەمەدار، ئاكامدار
fright/'fraɪt/n	ترس، تۇقەن	fruitless/'fru:tləs/adj	بىر بەر، نەزۇك،
frighten/'fraɪtn/v	دەتوقىنى		بىر ئاكام
frightening/'fraɪtnɪŋ/adj	تۇقۇنەر	frustrate/'frʌ'streɪt/v	۱- ئى ئاگەرى-
fruitful/'fru:tfl/adj	زۆر خراب،		بىر ئومىدى دەكا ۲- دادەمەركىنى
	زۆر، زۆر مەزەن- ترستەنەر	frustrated/adj	بىر ئومىد

foyer/'fɔɪeɪ/n دەرۋازى ھۆل/دېۋەخان

fraction/'frækʃn/n ۱- بەش ۲- كەرت

fracture/'fræktʃə(r)/n شىكلىنىش

fragile/'frædʒaɪl/adj بۇش، زور دەشكى، بەتەرگەپە

fragment/'frægmənt/n-v

شىكان- تەلەزم

پارچە پارچەى ... - پارچە پارچە دەپى

fragrance/'freɪgrəns/n بۇنى خۇش

fragrant/'freɪgrənt/adj بۇن، بۇنخۇش

frail/'freɪl/adj لاۋاز- رەقەلە

frailty/'freɪlti/n لاۋازى ئاكارى فېزىكى

frame/'freɪm/n ۱- چۈر چۈرە

۲- چۈرچۈرە چۈرەلىكە ۲- پەيكەر

frame/v ۱- چۈرچۈرە دانەنى

۲- دەرەپەنى ۲- تۆمە پېۋە دىلگىنى

framework/'freɪmwɜ:k/n پەيكەر

چۈرچۈرە- قالب

franc/'fræŋk/n فرەنگ

دراۋى فرەنسى- بەلجىكى و سۈرىي

franchise/'fræntʃaɪz/n

۱- مافى پەشدارى كۈرۈن لەمەنگەن

۲- بىرلىك كۇمپانىيا ۲- زىدەماف

frank/'fræŋk/adj قەسە لەۋرۈ، راشكاۋ

frankly/'fræŋkli/adv ۱- پەراشكاۋى

۲- پەراستى، پەدروستى

frantic/'fræntɪk/adj ۱- نىگەرەن- پەشىۋ

۲- ھەزىۋ- بە ھەلپە، سەرقال

fraternal/'frə'tɜːnl/n

برابى، برايانە

fratricide/'frætɪsaɪd/n براكوۋى

fraternity/'frætɪ'nɪti/n ۱- براپەتى

۲- ھاۋارى، پەيۋەندى

fraud/'frɔːd/n ۱- گۈزى، فېل

۲- گۈزىكار، فېلپاز

fraught/'frɔːt/adj ۱- پەرە- لە پېيا

دەتەقېتەۋە

لە تۈپەيى يا دەتەقېتەۋە

۲- نىگەرەن و دەمارگەر، تۈپە

fray/'freɪ/v خاۋ، پەرش و بىلۋ

freak/'friːk/n ۱- پۇداۋىكى كەسىپكى سەپىر

۲- شەپدا، خەرىك- مۇزۇل بۇخۇشى

۳- شان- ئاناسايى

freckle/'freɪkl/n خال، نىشانە، خورىكەدار

free/'friː/adj - v ۱- ئازاد

(لە دەرۋەى زىندان، قەلەس)

۲- ئازاد- سەرىخۇ ۲- دۈۈر لە، بى

۴- بە خۇرايى، بەلاش ۵- ۷۵، چۇل، بە تال

۶- ئامزۇل، سەرقال نەپى

free enterprise/n بازارى ئازاد

free speech/n مافى رادەپرىن

freedom/'friːdəm/n ئازادى، سەرىستى،

خۇرۇگەرگەردى

freefone/'friːfəʊn/n تەلەفۇنكردى

بەخۇرا

freelance/'friːləns/n كرىكارى سەرىخۇ

freelance journalist/n رۇژنامەنۋسى

سەرىخۇ

freely/adv ۱- بەئازادى

۲- بېپى نىگەرەنى- خۇھىشتى

freemason/'friːmeɪsn/n فەرەسۇن

freepost/'friːpəʊst/n پۇستى خۇرايى

freeze/'friːz/v ۱- دەپەستى، دەپەستى

۲- لەسەرە دەمى

۳- پەلەى گەرەما بەرەۋ خۇارەۋى سەر دەچىن

۴- لە ئاكاۋ لە ترسا بىرەنگ دەپى-

زمان لال دەپى ۵- ئىخ و كرى ديار دىكا

freeze/n ۱- ماۋەى بەستان

۲- دياركردى ئىخ و كرى

freezing-point/n پەلەى بەستى

freezer/'friːzə(r)/n فريزەر

freight/'freɪt/n ۱- گۈاستەۋەى بار

۲- كەلۋەل

formidable**formidable**/'fɔ:mɪdəbl/adj ترسینمرا ۱-

۲- دژوار

formula/'fɔ:mjələ/n- هاوکیشه ۱-

فورموله، پلان

formulate/'fɔ:mjʊleɪt/v پیلان دادمی، ۱-

دوردمیری، دادمیری، شوقه دهکا

forsake/'fɔ:'seɪk/n بهچی دلی، ۱- وان لیدینی**fort**/'fɔ:t/n قه ۱-**forthcoming**/'fɔ:θ'kʌmɪŋ/adj

نایندهی نزدیک

له داهاتوی نزدیک دهقومن

یارمه تی دهر، هاریکار

forthright/'fɔ:θraɪt/adj ناشکرا،

بی پیچ و پنا - راست و دروست

forthwith/'fɔ:θ'wɪθ, 'wɪð/adv

هرنست، دهرست بهچی، همنوکه

fortify/'fɔ:tɪfaɪ/v بههین دهکا،

شونسی خوی تونده دهکا

fortification/'fɔ:tɪfɪ'keɪʃn/n

بههین کردن، توند کردن

fortnight/'fɔ:tnaɪt/n دور هفته**fortnightly**/'fɔ:tnaɪtli/adv-adj

هردور هفته جاری

fortress/'fɔ:trəs/n قه ۱-**fortunate**/'fɔ:tʃənət/adj خوش بهخت،

به بهخت

fortunatelyadv خوش بهختانه**fortune**/'fɔ:tʃun/n قه دهر، بهخت -

چاره نوس، سامان

fortune-teller بهختگرمه/فالچی**forty**/'fɔ:ti/number چل**fortieth**/'fɔ:tiəθ/pron-det-adv چلیم**forum**/'fɔ:rəm/n یانهی گفتگو، کورگه**forward**/'fɔ:wəd/adv بوق پیشموره**forward-looking**adj بهرور داهاتوی،

نایندهی

forward/adj داهاتوی - ناینده -

پیشکوتوی - به ناست

forward/v دهنیری**forwarding address**/n ناوینشانی نوی**forward**/n هیرشهر**fossil**/'fɒsl/n ۱- پاشماوهی گیانه مور یا خود

روویکی بهردیور

۲- کونه خوان

foster/'fɒstə(r)/v ۱- بهخویردنی مندالی

بی مال و حال - گرتنه خوی مندالی

بی مال و حال ۲- هانده دا

foul/faul/adj ۱- پیس، ناخوش،

بونی ای دی ۲- ناخوش، بی میز

۳- باراناوی، باهوزای، رهشباو تهماوی ..

۴- (زمانیکی) پیسی همیه، جویناوی، ناشرین

۱- قاول (له یاری) ۲- تاوان

foul/n قاول دهکا**foul**/v دوزیموه**found**: find/v**found**/faund/v ۱- دانه موزینی

۲- پیگدینی ۳- له سر بیانه دهکا

foundation/faun'deɪʃn/n ۱- دامه زانندن

۲- دامو دهکا ۳- بنه ما، شنگست

۴- بناغه - بنه مای هزی

founder/'faʊndə(r)/n دامه زیندر**founder member**/n نه ندانی دامه زیندر**founder leader**/n سهروکی دامه زیندر

رابیری دامه زیندر

foundry/'faʊndri/n قالب، چوارچینه

تواننده مه، چوارچینه و هرگرتن

fountain/'faʊntən/n ۱- فواره ۲- کانی**four**/'fɔ:(r)/number چوار**on all fours** له سر چوارپل، له سر زگ**fourth**/'fɔ:θ/pron - det - adv چوارم**fourteen**/'fɔ:ti:n/number چوارده**fowl**/faul/n بالنده، مریشک**fox**/fɒks/n ریوی**fox-hunting**/n راوی ریوی - راوه ریوی

forceful/'fɔ:sfl/adj	به هیز	forfeit/'fɔ:fit/n	۱- پشیمان دهریز
forceps/'fɔ:seps/n	ماشینی دکتر گیره		سزای دودا ۲- ون دهکا، گوم دهکا، دهریزین
ford/'fɔ:d/n	تنگار	forge/v	۱- دهریزین
Fore/n	پیشوه		۲- په یوهندی .. دروست دهکا
Fore/adv	بهره پیشوه		۳- بهره پیش دهریز
forearm/'fɔ:ra:m/n	باسک، قوئل	forgery/'fɔ:dʒəri/n	ساختمه کار، تهریزچی
foreboding/'fɔ:'bəʊdɪŋ/n	شووم،		شواندن
	پیشبینی شمر (خرابه)		ساختمه کاری
forecast/'fɔ:kɑ:st/v - n	پیشبینی دهکا	forget/'fə'get/v	له بیر دهکا
	۱- پیشبینی کردن ۲- کمش و هرا - سهکا		له بیر نامینی
forecourt/'fɔ:kɔ:t/n	بهره دهرگای باله خانه		وهیری نایه تهره، فهراموش دهکا - خوی له بیر
forefinger/'fɔ:fɪŋə(r)/n	پهمنجه		دهکا
	شایه تمان	forgive/'fə'gɪv/v	لینی دهریز، دهریزه خشی
forefront/'fɔ:frʌnt/n	پیشوه، پیشمنگ		لینی خوش دهریز
foreground/'fɔ:graʊnd/n	۱- پیشوه	forgo/'fɔ:'gəʊ/v	وازدین، دهرست
	(وینه) ۲- ریزی پیشوه (شوین)		بهردار دهریز
forehead/'fɔ:hed/n	نیوجهران - ناوچهران	fork/'fɔ:k/n	۱- چمنگن، ژمتان
foreign/'fɔ:ɪn, 'fɔ:ɪn/adj	۱- بیانی		۲- دوریزان
	۲- دهرهوه ۲- سهیر	forlorn/'fɔ:'lɔ:n/adj	۱- کلزل
foreigner/'fɔ:rənə(r)/n	کسی بیانی		بی سهریزهشت ۲- چول و هول
	بیگانه	form/'fɔ:m/n	۱- شیوه ۲- شیوهی (کتیب)
foreign secretary/n	وهزیری دهرهوه		۲- فورم ۴- پول ۵- دارشتن
foremost/'fɔ:məʊst/adj	ناسراوترین،		۶- لهش سوکی ۷- توماری نیستا
	گرنگترین	form/v	۱- پیکدین
forename/'fɔ:neɪm/n	ناوی یهکم،		۲- هم شیوهیه وهرهگری
	ناوی کسی	formal/'fɔ:ml/adj	۱- میری - رسمه
forensic/'fɔ:'rensɪk/n	نورذاری		۲- زانکوی - قوتا بخانه یی
	لیکولینهوه له جهسته بق دهریزهوهی تاوان	formality/'fɔ:'mæləti/n	ری و رسم،
forerunner/'fɔ:ɪnənə(r)/n	راهبر، پیشرو		شتی هرا
foresee/'fɔ:si:/v	پیشبینی دهکا	format/'fɔ:mæt/n - v	شیوه
foresight/'fɔ:sart/n	دوریزین	formation/'fɔ:'meɪʃn/n	۱- پیکهینان
forest/'fɔ:ɪst/n	دارستان		۲- کومله یهک
forestry/'fɔ:ɪstri/n	زانستی دارستان	formative/'fɔ:mətv/adj	کاریگریکی
foretell/'fɔ:'tel/v	پیشبینی دهکا		زوری هیه
forever/'fɔ:'evə(r)/adj	همیشه	former/'fɔ:mə(r)/adj	۱- پیشرو
	هه تاهه تاین		۲- یهکم له
foreword/'fɔ:wɜ:d/n	پیشوهکی	formerly/adv	له رابردو

- foil/fɔɪl/v وادەكا فەشەل بێتني -
 ناھێنلن کارەكە تەواو بکا
- foist/foɪst/v زۆری لێدەكا كە كارى
 بكەى بەدەلت نەبى / ھەلیدەخەلەتینى
- fold/fəʊld/v - n ۱- دەچەمیتەوہ
 ۲- دەچیتە ناو یەك ۳- رادەگرى، دادەخا
 ۴- چەماوہ، قۇپاوہ
- folder/'fəʊldə(r)/n ۱- كاغەز ھەلگر
 ۲- دۆسیە
- foliage/'fəʊliɪdʒ/n گەلاكانى دار یان پوھ
- folk/fəʊk/n ۱- خەلك
 ۲- كۆمەلە كەسیكى تاییبەت لە خەلك وەك خەلكى دى.
- ۳- خەزم و كەس خوێش ۴- مەیلی
- folklore/'fəʊklɔ:(r)/n فۆلكلۆر
- follow/'fɒləʊ/v ۲- بە دواى دەكەوى
 (تا بپگرى) ۲- بە ھەمان ئاراستە دەروا
 ۳- شوین پێى ھەلەدەگرى ۴- قەبۆل دەكا
 ۵- چاودێرى دەكا، گوێى ئى دەگرى
 ۶- خۆشى دەبینى لە... ۷- رۆدەدا لە ئاكامى
 ۸- وەك نەخشەى بۆكێشراپو رۆدەدا
- as follows وەك خواروہ
- folly/'fɒli/n گەمژەیتى، گەلەوژەیتى
- fond/'fɒnd/adj ۱- شەید ۲- نەرم و
 خۆشەویست ۳- ئالودە
- fondle/'fɒndl/v دەست دەكاتە شتى
 بە نەرمى - دەیلاوینیتەوہ - ئالودەى دەبى
- food/'fu:d/n ۱- خواردن ۲- خۆراك
- food poisoning/n ژەھراوى پوونى
 خواردن-خۆراك
- fool/'fu:l/n - v گەلەو، گەمژەى، گێژى،
 شیتى
 بۆتە قەشەمەرجار - فێلى ئى دەكا
 كلاوى لە سەردەنى/دەنن
- foolish/'fu:liʃ/adj گەلەو، گەمژە، بى ئاقل،
 شیت
- foolproof/'fu:lpru:f/adj بى ھەلە، ورد
- foot/fu:t/n ۱- لاق - قاچ
 ۲- ئەوئەندەى گۆریە دەیگاتنى
 ۳- پى (قەدەم) ۴- بنى - شتى
 ۵- ژۆرەوہى سەرىن - جىگای نوستن
- footprint/'fʊtprɪnt/n شوین پى، جى پى
- footstep/'fʊtstep/n ھەنگاو - شەقاو
- footwear/'fʊtwɛə(r)/n پێلاو - پۆتین
- foot the bill/v حیساب دەدا، پارەدەدا
- football/'fʊtbɔ:l/; soccer/n فۆتبول
 ۱- یارى تۆپى پى/تۆپانى
 ۲- تۆپى یارى تۆپى پى
- footballer/'fʊtbɔ:lə(r)/n یاریكەرى
 تۆپى پى
- football pools/n یانسیبى تۆپانى
- foothold/'fʊthəʊld/n شوین پى
- footing/'fʊtɪŋ/n ۱- پى گرتن لەسەر زەوى
 خۆراگرتن لە سەر زەوى - بە پى وەستان
 ۲- ئاست و پلەو پایە
- footnote/'fʊtnəʊt/n پەراوین، دەھەمن
- footpath/'fʊtpa:θ/n رێچكە، تۆولە رى
- for/fə(r)/prep - conj ۱- بۆ
 ۲- بۆ مەبەستى ۳- پەرەو ۴- بۆ - تاییبەت بە...
 ۵- بۆ (خۆت) ۶- بە (نرخ) ۷- بە ھۆى
 ۸- بە بۆنەى ۹- بۆ/لایەنگرى ۱۰- وەك نوێنەر -
 لەجیاتى ۱۱- دەنوێنى ۱۲- بۆئەوہى
 ۱۳- سەبارەت بە ۱۴- پاش ۱۵- پەرەمەر
 ۱۶- بۆماوہى ۱۷- لە (كاتى دیارکراو)
 ۱۸- ماوہ ۱۹- وێرای ئەوہى ۲۰- ھەتاهەتایی
 ۲۱- چونکە
- forbid/'fə'bid/v ۱- ناھێلى ۲- رى نادا
- force/'fɔ:s/n ۱- ھێزى فیزیكى
 ۲- دەسەلات - کاریگەرى
 ۳- دەولەت - مەلەبەندى دەسەلات
 ۴- ھێزە - ھێزى (با) ۶- کۆمەلى پاهێنراو
- in force بەکۆمەل، بە ژمارەيەكى زۆر
- force/v ۱- زۆرى ئى دەكا - ناچارى دەكا
 ۲- خورتى ئى دەكا

flout/flaut/v	دەبوژنتەوہ ۲- (دەست) رادەوہ شینی بۆ ئاگا داداری ۳- جولەي سەرنج راکیشت ۱- کالتەي پی دەکا ۲- یاخی دەبی، رەد دەکاتەوہ ۱- نیشاو دەکا ۲- دوا دەکوئی ۳- هەلەدەقوئی گول، گول دینی، flower/'flauə(r)/n - v گول دەردەکا یەگول رازاوہ flowery/'flaʊəri/adj ئەستیرکی گول، flower-bed/n باخچەي گول گولدان flower pot/'flaʊəpɒt/n هەلامەت، پەستیو flu/flu:/n هەلامەتی تەیرو توال flu birds ۱- شەپۆل دەدا fluctuate/'flʌtʃueɪt/v ۲- زوو دەگوپی له ... بۆ زمان پاراو، پەوان fluent/'flu:ənt/adj پەوانی، زمان پاراوی fluency/'flu:ənsi/n بە پەوانی، بە زمان پاراوی fluently/adv فلوف/فلاف/n خەلت، ماددەيەکی نەرمە له بەتانی وشتی دئی دئی. fluid/'fluɪd/n شلە ۱- رینگەوت ۲- بەخت fluke/flu:k/n روناکی نیۆن، fluorescent/'flu:resnt/adj گەشاوہ، بریقەدار فلورید fluoride/'flaʊraɪd/n باران، پەفری کەمی له ئاکاو flurry/'flʌri/n ۱- لە شەرمە پووی سور دەبی flush/flʌʃ/v ۲- خوین لەروومەتی دەچی ۳- پووی سوور دەبی ۳- سیفۆن لی دەدا بۆ پاقر کردنەوہ ناو دەشت ۴- بە ئاویکی بە لیشاو ... پاقر دەکاتەوہ. ۱- پاست ۲- ئاست flush/adj ۱- پۆکەر- خونچە flush/n ۲- سور هەلگەران توپەي دەکا، fluster/'flʌstə(r)/v سەری ئی دەشیوینی- سەر خوش دەبی

flute/flut/n	فلوت
flutist/'flu:tɪst/n	فلوت لی دەر
flutter/'flʌtə(r)/v - n	۱- بەرەو سەرەوہ خوارەوہ دەجولیتەوہ/ دەشەکیتەوہ ۲- سەما دەکا له هەوا ۳- دلی ... بە توندی لی دەدا گۆرانیکی بەردەوام flux/flʌks/n ۱- دەفری ۲- بە فرۆکە دەفری fly/flaɪ/v ۳- فرۆکە لی دەخوئی ۴- بەسەر ناوچەیک دەفری ۵- بە خیرا و له ئاکاو دەردەپەری ۶- زوو تی دەپەری ۷- دەشەکیتەوہ له توپەیی دەتەقیتەوہ fly off the handle به توپەیی هاوار دەکا at fly میش fly/n زنجیری پێشەوہي پانتلۆن fly/n فرین flying/'flaɪɪŋ/n نۆفر پاس flyover: overpass/n پردی بەرز- ئاسمانی جوانو، بەچکەي ئەسپ foal/'fəʊl/n ۱- کەف foam/'fəʊm/n - v ۲- سابونی ریش تاشین ۳- ئیسفەنجی پلاستیکی ۴- کەف دەکا ۱- فیتی لی دەکا fob/fɒb/v - n ۲- له کۆل خۆی دەکاتەوہ ۳- له گیرفانی سەعاتی دادەنی خالئ جەخت، خالی گرنگ focal point/n ۱- چەق focus/'fəʊkəs/n - v ۲- ناوەندی گرنگی، جەخت کردن ۳- ئاراستە دەکا ۴- سورە لەسەر، رۆدە لەسەر تالیک، کا fodder/'fɒdə(r)/n دوژمن- ئەیار foe/'fəʊ/n کۆریەلە foetus: fetus/'fitəs/n ۱- تەم- تەمتومان fog/fɒg/n ۲- ماوہي تەم foggy/'fɒgi/adj تەماوی ۱- کانزای ئەلەمنیومی، شیر foil/'fɔɪl/n ۲- دەپەشوکی

fleet/flu:t/n	۱- کشتی گیل ۲- کاروان
flesh/flu:f/n	گوشتی مرقه ۲- کاکل
flex/fluks/n	وایه ری کاربایی ناو پلاستیک
flex/v	راهینان دهکا- دهقه چینیتیه وه
flexible/fluksəbl/adj	۱- نهم- شل ۲- توانای گونچانی مهیه
flick/flu:k/v	۱- به خیرا دهجولیتیه وه ۲- لیدانیکی هیدی- سوک- ی ئی ددها
flicker/flu:kə(r)/n	به کزی دسوتی- نهم سهر وئو سهر دهکا
flight/flu:t/n	۱- فرین ۲- گشتی ناسمانی ۳- گشتیکی ناسمانی دیارکراو
flight/n	۴- کومله پیریهیهک هه لاتن- راکردن
flimsy/flu:mzi/adj	۱- ناسک ۲- لاواژ- ۳- لاواژ- هیچ نا
flinch/flu:ntʃ/v	۱- یهرو پاشه وه دهکشیتیه وه ۲- دورور دهکویتیه وه ۳- دهسله میتیه وه
fling/flu:ŋ/v	۱- فری ددها ۲- دهه زنیته وه
fling/n	۱- هاویشتن ۲- هاویهیکی کورتی خوش رابواردن
flint/flu:nt/n	۱- بهردی بریسکه دهر، پروشکده ۲- بهردی چرخ ۳- بهرده نهستی
flip/flu:p/v	۱- زوو دهکورتی ۲- پاره بۆ ناسمان فر ددها تابزانی کتی یهکهم چار دهست پین دهکا (شیزو خه تاشن دهکا)
flippant/flu:pənt/adj	۱- دهه پوت ۲- زور بلی- زوپه وه
flipper/flu:pə(r)/n	په- پال
flipping/flu:pɪŋ/adj - adv	دار گران، نیسک گران
flirt/flu:t/v	مغازله ی دهکا، پیا هه لدها
flit/flu:t/v	۱- دهفری ۲- کز دهبی ۳- زوو ون دهبی

float/flu:t/v	۱- سهر ناو دهکوی ۲- دهوهری، له ناسمان مهله دهکا ۳- نهچه سپاو
float/n	۱- چوپ بۆ فیر کردنی مهله وانی ۲- گالیسکه
flock/flu:k/n-v	۱- مینگن- جهله ب ۲- پهوه بالنده ۳- ناپوره دهکهن، حه سامهت پیک دینن
flog/flu:g/v	۱- دهفروشی ۲- به قامچی لئی ددها
flogging/flu:gɪŋ/n	دارکاری کردن جهلده دان
flood/flu:d/v	۱- پیر ناو دهبی- لافاو دایدوگری ۲- بهسهریدا دهباری
flood/flu:d/n	لافاو
floor/flu:(r)/n	۱- زهوی ژوور ۲- پوی پنی دهریا ۳- نهۆم
floor/v	۱- ناو ژوور دهکا دانه ریزی ۲- توشی سهر سورمانی دهکا- سهری سوپ دهمیتنی
flop/flu:p/v - n	۱- هیلاک دهبی- بهزه حه مت ری دهکا ۲- بهسهر روو خماریا دیته خواری ۳- رویشتنی بهزه حه مت- له بهر هیلاکی ۴- ههولی سهر نه گرتو، سهر نه کهوتن
flora/flu:rə/n	فلورا، رووکی ناوچه ییکی تایبهت
floral/flu:rəl/adj	به گول رازاوه
florist/flu:rɪst/n	گول فروش
flounder/flu:ndə(r)/v	۱- له ناو ناو (شه په شه پ دهکا)- به گران ی دهپوا ۲- پرتیه پرت دهکا، قسه ی ریکی پی ناگری ۳- ماسی دهریا
flour/flu:(r)/n	نارد- هه ویر
flourish/flu:rɪʃ/v	۱- گه شه دهکا،

flabby

flabby/'flæbi/adj ۱- گۆشتى زۆر نەرمە

۲- نەرم- خاۋ

flag/flæg/n

۱- ئالا- بەيداخ

flag/v

۱- ماندو دەيى، خاۋ دەيى

۲- ئالا ھەلدەكا

flagrant/'fleigrənt/adj ھەيابەر، ئابرو بەر

flail/fleil/v

۱- دەھەيى، پادەھەيى

۲- دەدورۇقتەھ

flair/fleə(r)/n

۱- تواناي سروسىتى

۲- بەھرەيەكى سروسىتى

flak/flæk/n

۱- ئاگرى تەنگ و تۇپ

۲- رەخەنى توند

flake/fleik/n

پارچە بەفر- كۆي بەفر

flake/v

تفر ھەلدەدا

flamboyant/flæm'boiənt/adj

۱- زىندە ۲- شەكرى

flame/fleim/n

گورزە ئاگرى

گورزە روناكى، گر، زىندە مۇ

flaming/adj

۱- گرگرتو

۲- زۆر روناك- تريسكەدار، شەوقدار

۳- توند- تىز ۴- پىس، نەفرەت لىتىكارو

flammable/'flæməbl/adj زو گر دەگرى

flan/flæn/n

پەيكە ئان- گرئىش/كولىچە

flank/flæŋk/n

لاكلەك- ئاۋ قەد

flannel/'flænl/n

فانىلا

flap/flæp/n

قەپاغ/پۇشەر

flap/v

۱- سەرو بىنى پى دەكا

۲- نىگەرەن دەيى ۳- دەشەكىتەھ

flare/fleə(r)/v

۱- لە پر گر دەگرى

۲- گر دەگرى (لە تۈپەييا)

flash/flæʃ/n

۱- تىشەك

۲- تواناي لە ئاكا ۳- فلاش

flash/v

۱- خىرا تىشەك دەنيزى

۲- خىرا تىدەپەرى ۳- خىرا پىشانەدا

۴- نىگەيەكى تاييەتى بۇ دەنيزى

۵- بروسكە ھەۋال دەنيزى

fleece

۶- رابردووى ۋەيىر دىتەھ

۷- گەپانەۋەيەكى خىرا بۇ رابردو

flask/flæsk/n

۱- كەمۇلە،

بۇتلى مل باريك

۲- بۇتلى ئارەقى بچوكى گىرەفانى

flat/flæt/adj - n راست- دەشت- شوقە

۱- دەشت- راستايى ۲- راست- بى پاژنە

۳- بى ھەۋا ۴- خامۇش

۵- خواردنەۋى بى بلىق (چونكە كاتى بەسەر

چوۋە) ۶- لەكاركەۋتەۋە ۷- نەۋى، نزم

۸- نزمتر لە ۹- يەكلاكرەۋە

۱۰- نەگۇر، دياركرارو

flat/adv

۱- لەسەر زگ- سك- كەۋتو

۲- نزمتر لە..

۳- لە كاتى دياركرارو- بەتەۋاۋى

fall flat

بى كاريگر- سارد

flat/n

۱- نيشانەنى نزمى

۲- راستايى ۳- تايەي بى ھەۋا

flatter/'flætə(r)/v ۱- مامە ھەمەيى

ماستاۋچىيەتى دەكا ۲- لە خۇ رازى

۳- زىندە پەۋى لە ستايىشى خۇي دەكا

flattery/'flætəri/adj ۱- مامە ھەمەيى

شائازى پى دەكا

flaunt/'flo:nt/v

فلوت ژەن

flautist/'flo:tist/n

۱- تام

flavour/'fleivə(r)/n

۲- جۇرى تاييەتى...

۱- خەۋش ۲- ھەلە، كىماسى

۳- سىمەيەكى خراپ لە كە سايەتى...

flawless/'flo:ləs/adj بى خەۋش

flawed/adj بە خەۋش

۱- پەۋەكى كتان ۲- داۋى كتان

flax/flæks/n

كىچ

flea/fli:n

خال/نیشانە

fleck/'flek/n

ھەلدى- رادەكا

flee/fli:v

۱- خورى مەپ يان بۇن

fleece/fli:s/n

۲- قوماشى ۋەك خورى مەپ

۲- کۆمەلەي پرسیاری بەسەر دەبارینی	fish/v	۱- ماسی دەگری له دەریا
۴- دەوروزینی	fisherman/ ^f ɪʃməŋ/n	ماسی گر
firing squad/n تیمی گوللەباران کردن	fishing/ ^f ɪʃɪŋ/n	ماسی گرتن
firework/ ^f aɪəwɜ:k/n ناگریازی- وازی- به ناگر	fist/fɪst/n	مست
firm/ ^f ɜ:m/n کۆمپانیا	fit/fit/adj	۱- شیاو- گونجار- لەبار
firm/adj ۱- خۆگر		۲- تەندروستی چەستەیی باشە
۲- نەگۆر، چەسپاو ۲- سور، رشت	fitness/ ^f ɪtnəs/n	تەندروستی چەستەیی
first/fɜ:st/det یەكەم	fit/v	۱- دەگۆنچی
first aid/n فریاگوزاری		۲- شوێنێکی (شیاو) دەدۆزێتەوه
first class/n ۱- نایاب ۲- پلە یەك	fit/n	۲- لە جینی خۆی دادەنێ- دەسازینی
first floor/n ۱- ئەوێمی یەكەم		سازان- گونجان / فنی گرتن - گەشكە
۲- ئەوێمی خوارەوه	fit/v	۱- خوگر- گەشكە دەگری / فنی گرتن
first name/n ناوی یەكەم (ناوی مۆفەكە	fitting/ ^f ɪtɪŋ/adj	۲- نەخۆشی لە پەر/لەمناكو
باوك و دایك لە منداڵ دەنێن)	fitting/n	شیاو
first rate/adj باشترین جۆر، جۆری نایاب		كەلو پەلی ناو مال
first/adv ۱- پێش هەرشێکی تر	five/farv/number	پێنج
۲- پێش هەموو شتێ- ۳- بۆ یەكەم جار	fliver/ ^f laɪvə(r)/n	پێنجی
۴- لەبەرایی دا، لەسەر ماتا دا ۵- یەكەم لە (لیست)	fix/fiks/v	۱- دەبەستی- گری دەدا
at		۲- دەچەسپینی، دیاردەكا ۲- چاكدەكا تەوه
first		۴- ئاكامەكە پێشتر دەزانی
come first		۵- خواردن و خواردنەوه ئامادە دەكا
first and foremost یەكەم و پێش	fixed/fɪkst/adj	۱- دیاركراو
هەمووشتی		۲- چەسپاو- نەگۆز
first of all	fix/n	۱- ئارێشه، قەیران
first/n ۱- یەكەم كەس		۲- دەریزی بێهۆشكر
۲- گرنگترین پوداوە كە بۆ یەكەم جار ...	fixation/fɪk'seɪʃn/n	هەستێکی زۆر
۳- پلەي نایاب لە زانكۆ		توند و ئاڵاڵاسایی
firsthand/ ^f ɜ:sthaend/adj - adv	fixture/'fɪkstʃə(r)/n	۱- پارچەي
راستەوخۆ، یەكسەر		كەلوپەلی ناو مال
fish/fɪʃ/n ۱- ماسی ۲- گۆشتی ماسی		۲- ژوانی دیاركرای پوداویکی وەرزی
fishy/'fɪʃi/adj ۱- وهك ماسی لە	fizz/fɪz/v	بۆق دەكا، هەلدهچی
بۆن و تام ۲- جێی گومان	fizzy/'fɪzi/adj	بۆقدار
fish and chips/n ماسی و پەتاتە	fizzle out	كۆتایی باش نابن،
fish finger: fish stick/n پەتجەماسی		بێ ئومێد دەبن، خراب دەبن
fishmonger/'fɪʃmʌŋgə(r)/n	flabbergasted/ ^f læbəɡəstɪd/adj	سەرشیواو، واق و پەواو
ماسی فرۆش		

fill

- fill/fil/v ۱- پردهکاتوره، دناخنې
 ۲- نهو پوښتهى همبوو گيرا- کسى قبول کړا
 filling/filɪŋ/n ناخن، پرکړدن
 fillet/filɪt/n ۱- پيچهر
 ۲- نمرک (نمره مى گوشت)
 film/film/n ۱- فيلم ۲- فيلمى ويڼه گرتن ۳- v
 film star/n نهستيزه سنه ماسى
 filter/'fɪltə(r)/n ۱- فیلتر- د پالنيوى ۲- v
 filth/filθ/n ۱- پيسى ۲- وشمه ويڼه
 بى نه دهب ۳- قرړې
 filthy/'fɪlθi/adj ۱- پيسى ۲- بى نه دهب
 fin/fɪn/n بالى ماسى- په پرى ماسى
 final/'faɪnəl/adj - n ۱- دوا ۲- کونتاى
 ۳- يارى کونتاى
 ۴- تاقیکردنموى کونتاى- پيش دمرچون
 finalist/'faɪnəlɪst/n به شدار له يارى
 کونتاى
 finalize/'faɪnəlaɪz/v کونتاى پى دينى
 finale/'fi'naɪli/n کونتاى- دوايهش
 (پارچه موسيقي)
 finally/'faɪnəli/adv له کونتايدى
 finance/'faɪnəns/n ۱- دارايى ۲- پاره ۳- v
 ۳- حالتى دارايى- پاره دودا- خمرجى
 دمه خاته نهستوى خوى
 financial/'faɪ'nænʃl/adj دارايى
 finch/fɪntʃ/n بالنده يهکى بچوک
 دهنوک به هيز
 find/faɪnd/v - n ۱- ددوښته وړه
 (شتى ونيو) ۲- ددوښته وړه
 ۳- شتى به ريکگهوت ددوښته وړه
 finder/'faɪndə(r)/n دزور وړه
 fine/faɪn/adj ۱- جزى باش
 ۲- هينده باش ۳- تندرستى باش ۴- خوش
 ۵- ورد- نمرم ۶- ورد، هورد ۷- زور وړد
 fine/n پى بژارن، سزا
 finger/'fɪŋɡə(r)/n - v په منجهى دهست،

fire

- په منجهى لى دودا
 fingernail/'fɪŋɡənɪl/n نينوک
 finger print/'fɪŋɡəprɪnt/n
 په منجه موز
 finish/'fɪnɪʃ/v ۱- کونتاى پى دينى
 ۲- دهخوا، ده خواتمه هتا کونتاى- کونتاى
 به خواردن و خواردنه و دينى ۳- ته واده کا
 finish off/n ده کوښى
 finish with/n ۱- وازدينى له
 ۲- په يوه ندى ده پچرينى
 finish/n ۱- کونتاى (يارى)
 ۲- پوليش کردن
 finite/adj ۱- ديارويکراو- سنوودراو
 ۲- فرماى ته وړا
 Finn/adj فنلهندي
 fiord: fjord/'fi:ɔ:d/n کهنداويکى
 تهسکى دريژ (لنمرويج)
 fire/'faɪə(r)/n - v ۱- ناگر ۲- سوتان
 ۳- ناگر (دارى خهلوز سوتاو- بۇ خۇگرم
 کردنه وړه) ۴- سوږه
 ۵- گولله تهقاندن- گولله- فيشهک- هاويزان
 firearm/'faɪəɹm/n چهکى ناگرى-
 چهک کلاشينکوف
 fire brigade/n تيمى ناگر کوښنه وړه
 fire engine/n نوتوميبلى ناگر کوښنه وړه
 fire escape/n په يژهى- قادرمهى-
 خوپزگار کردن له ناگر
 fire extinguisher/n ناگر کوښنه وړه
 fire fighter: fireman/n پياوى ناگر کوښنه وړه
 fire place/'faɪəpleɪs/n ناگردان
 fire side/'faɪəsaid/n تهنيتش ناگردان
 fire station/n مهلبندى ناگر کوښاندنه وړه
 fire wood/n دارى سوتان
 fire/v ۱- گولله دهتقيني- گولله له... دمرگى
 ۲- له کار دهرى دهکا- دمردهگرى

feudal/'fju:dl/adj دهره‌بگ - دهره‌بگی

feudalism/'fju:dəlɪzəm/n

دهره‌بگ‌ایه‌تی

fever/'fi:və(r)/n ۱- تا ۲- هملچون -

توپه‌یی

few/'fju:/det - adj

کم

few and far between

دوگه‌من

few/det

ژماره‌بگی کم، همدیک

a good few/quite a few

گه‌گه

fiance/'fi'nsɛə/fiancee

دوسگر

دوسگران بۆ کچ/بۆ کۆچ

fiasco/'fi'æskəʊ/n

به‌زین

fib/fib/n - v درۆی سپی و مەسلەت -

درۆ ده‌کا

fibre/'faɪbə(r)/n

۱- ریشال ۲- چنراو

fickle/'fɪkl/adj

بی‌بار

fiction/'fɪkʃn/n

چیرۆک - رۆمان،

خه‌یالنامیز

fictional/'fɪkʃənl/adj

خه‌یانی

fiddle/'fɪdl/n

۱- کاری ناپه‌سند(دزین)

۲- که‌مان - که‌مانچه

fiddle/v ۱- خۆی مۆژل ده‌کا ۲- ساخته ده‌کا

۳- که‌مانچه دهره‌نی

fidelity/'fi'deləti/n

۱- پاکیتی - دلسۆزی

۲- وردی

fidget/'fɪdʒɪt/v

به‌بیزاری و توپه‌یی

ده‌جولێته‌وه

field/'fi:ld/n

۱- کێلگه

۲- گۆره‌پان ۳- کان ۴- بواری

fieldwork/'fi:ldwɜ:k/n

کاری بواری

(دهره‌وه)

field/v

۱- توپ ده‌گریو ده‌ماوێتی

۲- تیمیک هه‌له‌ده‌بۆری بۆ یاری کردن

fiend/'fi:nd/n

۱- شه‌یتان - نه‌هری‌مه‌ن -

تاغوت

۲- که‌سێن که به نااساسی که‌یفی به‌شتن دی

fiendish/adj

۱- شه‌یتانی - دپ

۲- پلانیکی جه‌مه‌نمی - زیره‌کانه

fierce/'fiəs/adj

۱- دپ ۲- زیانگه‌یه‌نهر

fiery/'faɪəri/adj

۱- ئاگری - وه‌ک ئاگر

۲- تپۆ

fifteen/'fɪf'ti:n/number

پازده

fifteenth/'fɪf'ti:nθ/pron, det, adv

پازده‌مه

fifth/'fɪfθ/pron, det, adv

پینجه‌مه

fifty/'fɪfti/number

په‌نجا

fifty fifty/adj په‌نجا به په‌نجا/نیوه به‌نیوه

fig/fig/n

هه‌نجیر - داری هه‌نجیر

fight/fait/v

۱- شه‌ر ده‌کا - ده‌جنگی

۲- (ئاگ) ده‌کوژنێته‌وه، له‌ دژی (تاوان)

ده‌جنگی ۲- خه‌بات ده‌کا، تی ده‌کۆشن

۴- مەملانی ده‌کا

fighter/'faɪtə(r)/n

۱- شه‌رکس، جه‌نگاوهر

۲- فپۆکه‌ی شه‌پ

fighting/'faɪtɪŋ/n

شه‌پ، جه‌نگ

fight/n

۱- شه‌پ، جه‌نگ

۲- ئاره‌زی مەملانی و شه‌پ

figurative/'figərətɪv/adj

مه‌جازی،

خوازراو

figure/'fɪgə(r)/n

۱- ژماره ۲- نرخ

۳- که‌س (جوان دیار نه‌بی)

۴- که‌س له‌ وێنه ۵- جه‌سته، به‌ژن

۶- که‌سایه‌تی، که‌سی ناسراو

۷- دایه‌گرام - حیساب

figures of speech/n

مه‌جازه‌ت، خوازراو

figure/v

۱- ده‌جێته‌ ناو

۲- ده‌خه‌ملینی، وازه‌ن ده‌بۆی

file/'faɪl/n-v

۱- فایل ۲- دۆسیه

۳- هه‌لگیرا له ۴- پارێزرا له فایل

۵- ده‌پۆلینی ۶- له فایل داده‌نی

file/v

به‌ره‌ (نێنۆک) ده‌کا،

دار ده‌بۆی - رێک ده‌خا

file/v یه‌ک له‌دروای یه‌ک، سه‌ره - سه‌ره ده‌گری

- ۵- وادەزاسى، باۋەرى وايە ۶- ئازار دەچىژى
۷- خەيال دەكا، بە خەيالى دى
۸- ھەل دەدا شتى' بدۇزىتە ھە بە دەست لىدەدا
feel/n ۱- ھەست- نەست
۲- دەست لىدان
feelers/'fi:ləz/n ۱- ھەستىار
۲- پىشنىار .
feeling/'fi:lɪŋ/n ۱- ھەست ۲- ھەست- سۆز
۳- تواناي ھەستىكرن
۴- تىگەپىشتن- لەيك گەپىشتن
feline/'fi:lɪn/adj ۱- پشلىە ئاسا
۲- فېلىبار
fell/fel/v كەوت
fell/n ۱- ئاۋچەي چىيايى
۲- پىشنى گىلانە ھەر ۲- موو- سووف
fell/v دار دەپرى
fellow/'feləu/n ۱- پىاۋى ۲- ھاپرى
۲- مرق
fellow/adj ھاپرى- ھاۋپىشە
fellowship/'feləʊʃɪp/n ۱- بىراپەتى،
ھاپرى يەتى ۲- كۆمەلەيك، كۆمەلەن
۳- پۇستىكى زانكۇيى
felt/felt/v ھەستى كىرد
felt/n لىباد
female/'fi:meɪl/adj ۱- مى/مىنىە
۲- بەرھەمدار
feminine/'femənɪn/adj ۱- مى يەتى
۲- مى ۲- رەگەز- زايەند
femininity/'femə'nɪnəti/n مى يەتى
feminism/'femənɪzəm/n فېمىنىزم
لەينگر بىزاقى- فېمىنىست
feminist/'femənɪst/n مى ياتى/ يەكسانخۋاز
fen/fen/n ۱- زىلكاۋ ۲- دراۋى چىيىنى
fence/fens/n-v سىياچ-
دىۋارى دەرەۋە/شۈرە/پەرىزىن

- شۈرەبەند- دىۋار دروست دەكا/
پەرىزىن دروست دەكا
fencing/n ھەرىشى شەپەشىر
fend/fend/v ۱- ئاگاي لەخۇدەپى
۲- داکۇكى لەخۇدەكا
fender/'fendə(r)/n-v ۱- لەمپەر/
رىنگرى ئاگرو خەلوز
پارچە كانزايەكە ۋەك رىنگرىگ بەكار دىت
۲- سەروى تايەي ئۆتۈمبىل دادەپۇشى
ferment/'fə'ment/v - n ۱- دەرەشى،
دەرەشىنى ۲- مەلچۈن ۳- ھەۋىن
ferocious/'fərəʊəs/adj كىۋى و دېندە
ferociously/adv دېندەنە
ferocity/'fərəsəti/n دېندەپىي
ferret/'ferɪt/n گىلانە ھەرىكى
دېندەي بچۈكە راۋى جورج و كەرىشكى پى
دەكرى
fertile/'fɜ:taɪl/adj ۱- بەپىت ۲- دامەنەر
fertility/'fɜ:tɪləti/n بە پىتى
fertilize/'fɜ:təlaɪz/v ۱- دەپىتىنى
۲- پەيىن دەكا
fertilization/'fɜ:təlaɪ'zeɪʃn/n پىتاندن-
پەيىن كىردن
fertilizer/'fɜ:təlaɪzə(r)/n سەماد- پەيىن
fervent/'fɜ:vənt/adj شەيدە، بەپەرىش
fervour/'fɜ:və(r)/n جەمسەت، پەرىشى
fester/'festə(r)/v (بىرەشكە) گەنى دەپى-
(رەۋەشكە) بەمازارەتەر دەپى
festival/'festɪvəl/n ۱- جەڭن، قىستىقال
۲- ئاھەنگ
festive/'festɪv/adj كەيف خۇش، شاد
festivity/'festɪvəti/n ۱- كەيف خۇشى،
شادى ۲- جەڭن
fetch/fetʃ/v ۱- دەچى و دىنى ۲- دەرەشى
fete/fet/n ئاھەنگ- بەزم
fetus: foetus/n كۆرپەلە- ئاولەمە
feud/'fju:d/n-v دۈژمەندارى/دۈژمەندارى دەكا

fatality

fatality/fə'tæləti/n قوربانی، کورژاو

fate/fet/n ۱- قەزاو قەدر ۲- چارەنووس

fateful/'feɪtl/adj ۱- گرنگ، یەکلەکرهوه

father/'fa:ðə(r)/n ۲- چارەنوسساز

father/'fa:ðə(r)/n ۱- باوک ۲- باوک

داهینه ۳- باوک: باوکی رۆچی - له قەبی دینی

۴- باوکی

fatherly/adj باوکانه

Father Christmas Santa Claus

بابانوێل

father-in-law/n خەزود

fathom/'fæθəm/n ۱- ریکخەری قولایی

قولای شەش پێ ۲- تێ گەشتن

fatigue/fə'ti:g/n ۱- هێژان - شەکتی

شەکتەتوون

faucet: tap جەنەقی، بەلە، شێره

fault/fɔ:lt/n - v ۱- کێمەسی - کەم و کورتی

۲- غەلەت، گوناھ

۳- هەلە - غەلەت دەبینێتەوه له..

faultless/'fɔ:ltləs/adj بێ عەیب،

بێ کەم و کورتی

faulty/'fɔ:lti/adj عەیبدار، بە خەوش،

خەوشدار

faux pas/'fəu 'pa: /n له دەم دەرچوو،

هەلە زمان

favour/'feɪvə(r)/n ۱- چاکە

۲- رازی بوون - قایل بوون

favour/n - v ۱- لایەنگری دەکا -

پشتگیری دەکا

۲- تەحەیز دەکا ۳- پەسەند دەکا

favourable/'feɪvərəbl/adj گونجاو -

شیاو - له بار

favourite/'feɪvərɪt/adj - n پەسەند

favouritism/'feɪvərɪtɪzəm/n

مەحسوبيەت / لایەنگرخوانی

fawn/'fəʊn/adj - n ۱- ئاسکی بچوک -

بێچووی ئاسک ۲- رەنگی قاوهیی زەردباو

feel

fax/fæks/n - v ۱- فاکس

۲- ئامیزی فاکس ۳- فاکس دەنێری

faze/'feɪz/v نێگەرانی دەکا

fear/fiə(r)/n ۱- ترس ۲- ترساو

fearful/'fiəfl/adj ۱- ترسنۆک ۲- تۆقینەر

fearless/'fiələs/adj جەسور، نەترس

fear/v ۱- دەترسی له

۲- دەترسی .. پویدا

feasible/adj پیاده دەکری/ئەنجام دەدەری

feast/'fi:st/n - v ۱- میوانداری -

جەژن میوانداری دەکا ۲- چەژنی دینی

feat/'fi:t/n کاریکی جوامێرانی

feather/'feðə(r)/n پەپ، پەرەموچکە

feature/'fi:tʃə(r)/n - v ۱- ئەدگار سیما

۲- بەشینکی دەموچاو

۳- وتاریکی رۆژنامەیی گرنگ

۴- فیلمی سەرەکی ۵- له خۆدەگری

۶- رۆژنکی گرنگ دەبینی

featureless/adj بێ کەسایەتی، بێ ئەدگار

February/'februəri/n مانگی شوبات

federal/'fedərəl/adj ۱- فیدرالی - یەکیتی

۲- فیدرالی - ئەک دەولەت

federation/'fedə'reɪʃn/n فیدرالیەت

fed up/'fed 'ʌp/adj شەکت، ماندو، بێزار

fee/'fi:/n ۱- هەق، کڕی، هەدەست

۲- ئابوونه

feeble/'fi:bl/adj ۱- لاواز، بێ تاقەت

۲- نەپازی کەر، نەقایلکەر

feed/'fi:d/v - n ۱- دەرخواردی دەدا،

ئانی دەدانی ۲- خواردنی دەدانی

۳- خواردنی - شتی تر - بەریگای - دەدانی

feed/n ۱- ژەم ۲- ئالیک

feedback/'fi:dbæk/n دەنگدانەوهی،

سەدا، زایەل..

feel/'fi:l/v ۱- هەست دەکا ۲- وایندەچی

۳- هەست بە شتی دەکا بە دەست لێدان

۴- دەرک پێدەکا

fancy/adj	ئاساسىي	far-sighted/adj	دوربين
fancy dress	جلى ئەناسىنەۋە	farce/fa:rs/n	۱- شانزگەرى گالتە جارى
fancy/v	۱- ھەزى ئېدەك، ئارەزۋىي ئىيە		۲- گالتە جارى ۲- پىكەنيناۋى
	۲- بۇخۇي كىش دەك، سەرنجى بۇلاي خۇي	fare/feə(r)/n	۱- كرئى گەشت
	رادەكىش/ (جۋانى - لەش و لارى) بەلاي خۇي		- ھەقى - كرئى سۈرۈۋونى پاس
	دەكىشى ۲- خەيال دەك - وادەنى!	fare/n	ئەس خۋاردەنى لەنۋتېل و چىشتخانە
	۴- بېردەك تەۋە، دالغەي لىدەدە، بە خەيال		پىشكەش دەكرىت
	وادەزنى!	fare/v	۱- گەشت دەك ۲- دەخوا
fane/fəin/n	پەرسىگا/پەيكەر	farewell/fə'wel/interj	خۋاھافىزى -
fanfare/fænfeə(r)/n	پارچە مۇسقىي		لەيكە جىابوۋنەۋە
	ئاساندن يان كەردەۋەي دەركايەك... ئاۋاز	farm/fɑ:m/n	كىلگە
fang/fæŋ/n	كەلبەي سەگ، ددانى	farmhouse/fɑ:mhaus/n	خانۋى جوتيار
	ژەھرىنى مار	farmyard/fɑ:mjɑ:d/n	جەۋشى كىلگە
fantasize/fæntəsaɪz/v	خەۋن دەيىنى	farm/v	دەچىنى
	خەيال دەك، ۋەزىر دەك، ۋادەيىنى	farming/fɑ:mɪŋ/n	فەلاھەتى/جوتيارى
fantastic/fæn'tæstɪk/adj	۱- مەزن -	farther/fɑ:ðə(r)/adj	دورتر
	ئاياب ۲- خەيال ئامىز - زۇر مەزنە - زۇر باشە	farthest/fɑ:ðɪst/adj	دورترىن
	۳- خەيالى - زۇر گەرە	fascinate/fæsneɪt/v	شەيدى دەيى
fantastically/fæn'tæstɪkli/adv	بەشىۋەيەكى زۇر باش/ زۇرخەيالى	fascism/fæfɪzəm/n	فاشىيەت
fantasy/fæntəsi/n	خەيال	fashion/fæʃn/n	۱- مۇدە ۲- شىۋاز
far/fa:(r)/adj	۱- دور ۲- ئەۋپەر	fashionable/fæʃnəbl/adj	مۇدەي نۇي،
far/adv	۱- لە دور		دوا مۇدە
	۲- ماۋەيەكى دىرۇز ۳- زۇر	fast/fɑ:st/adv-adj	۱- خىزا ۲- لە پىش/
as far as	۱- ھەمان دورى		كاترئىر
	۲- تارادەي - بەگۈزەي...	fast/adj	۱- نەگۈز - چەسپاۋ ۲- رەگ داکوتتاۋ
by far	بەيەرۋەد - بەزۇرى	fast/v - n	بەرۋۇز دەيى/بەرۋۇزۋىۋون
far from doing	لەجياتى	fasten/fɑ:sn/v	۱- دەگرى/توند دەك
far from it	دور لە/بە ئەۋاۋى پىچەۋانە		۲- دادەنى
go too far	لەسزورى خۇي دەردەچى	fastidious/fæ'stɪdiəs/adj	زىياد لە
	لە دەسەلاتى خۇي زىياتر بە كاردىت		پىۋىست ورد، بەۋردكارىيە
so far	ھەتا ئىستا	fat/fæt/adj - v	۱- قەلەۋ
far away/adj	۱- دور ۲- نىگايەكى لاپەلا		۲- ئەستور، پې - قەلەۋ دەيى
	۳- خەۋالو	fat/n	۱- ماددەي چەۋرى ژىر پىست/
far-fetched/adj	لە ەقل دورە		بەن/دونگ ۲- چەۋر
	زەھمەت باۋەر يكرى	fatal/fətl/adj	۱- كۈژەر - كۈشندە
far-reaching/adj	كارىگەرىكى مەزن		۲- شوم ۳- قەدەرى ۴- يەكلاكر

- ۲- بى ئومىدى ۲- دواكوتى
۴- لەكارگەتەن/دل راوستان
- faint/feint/adj-v ۱- كز
۲- لە ھۆش خۇ چو ۲- لاواز ۴- دەبۇرئەتە
- fair/feə(r)/adj-n ۱- دادور- راست
۲- راست و دروست ۲- باش- مامناوندى
۴- قۇزەرد، پىست سىپى ۵- كەشى بى باران
- fair haired قۇزەرد، قۇكان
fair/adj دادورمانە
fair/n ۱- شۇنى رابواردن ۲- پىشانگا
fairy/'feəri/adj جىنۇكىيى، پىرى، ئەفسانەيى
- faith/feɪθ/n ۱- باوەپ
۲- باوەپى- عەقىدە ۲- ئايىن
- in good faith نىت پاكى
faithful/'feɪθfl/adj ۱- دلسۇز
۲- دەقودەق، كت و مت
- faithfulness/n دلسۇزى- دەقايى
fake/feɪk/n-v ۱- نادورست- گزى/
ساخە ۲- چادو
۳- گزى دەكا، دىگۇزى- تەزۇير دەكا
۴- خۇ واپىشان دەدا، خۇى وا دەنۇنى
- falcon/'fɔ:lkən/n باز، ھەلۇ
fall/fɔ:l/v ۱- دەكەيىتە خوارە/دەكەيى
۲- بەر دەبىتەتە ۲- دەكەيىتە- رىكەوتى ...
دەكا ۴- شۇر دەبىتەتە ۵- ھەرس دىنى
۶- دەكۇزى ۷- دەدۇزى- دەبەزى
۸- توشى داوى ئەقىنى دەبى
۹- دابەش دەبى/پۇلۇن دەكرى...
- fall a part/v پارچە پارچە دەبى/دەشكى
fall/n ۱- كەوتن ۲- كەرتى باران، بەفر...
۳- ھاتنە خوارە- دابەزىن- كەم بوونە
۴- ھەرس ۵- تالگە ۶- خەزان/ھەرىن ۷- پايىز
fallacy/'fæləsi/n يىزۇكەيى ھەلە-
بەھەلەدا چوون
- fallible/'fæləbl/adj دەكرى ھەلە پكا،
ھەلەى لىدەمەشەتە
- false/'fɔ:ls/adj ۱- درۇ- نادورست
۲- دەستكر ۳- دامەزراو لەسر زانىارى ھەلە
۴- ساخە ۵- ئاپاك ۶- گومراكر
- falsify/'fɔ:lsɪfaɪ/v درۇ ھەلەمەستى،
ساخە دەكا، دىگۇزى
۱- شىپزە دەبى-
ھەنگاۋەكاشى پەرش و بلاو دەبى
۲- نىگەران دەبى- سەرى لىدەشەتە
- fame/feɪm/n ئاۋبانگى
famed-famous/adj پەناۋ بانگ- ئاسراۋ
familiar/'fæmliə(r)/adj ۱- ئاگاندار
۲- ئاشنا ۲- ئاسراۋ ۲- خۇشەويست
familiarize/'fæmliəraɪz/v دەناسىنىت،
خۇى پادىنى
- family/'fæməli/n ۱- خىزان ۲- مىندال
۳- بىنەمالە- مالىات، خانەوادە
۴- بىنەچە- رەسەن
- run in the family بۇماۋە لە
family name ئاۋى بىنەمالە/ ئازناۋ
family planning دىارىكرىنى
رادەى مىندال
- family tree/n دارى بىنەمالە-
برىسىتى، قات و قىرى
famished/'fæmɪʃt/adj زۇد برىسى،
لە برىسا مردوۋ
fan/fæn/n پانكە- باۋەشىن
fan out/v ۱- باۋەشىن دەكا
۲- ئاكر خۇش دەكا بە ۳- بلاۋدەبىتەتە
- fan/n شەيدا، لايەنگر
fanatic/'fæ'nætɪk/n دەمارگر
fanaticism/'fæ'nætɪsɪzəm/n دەمارگرىيى
fancy/'fænsi/v ۱- دلى خۇش دەكا،
خۇشەنودى دەكا ۲- ھەزى ئى دەكا

Ff

- F-f/ef/** پیتی شەشەم لە ئەلفبای ئینگلیزی
- fable/'feɪbl/n** چیرۆکی گیانە وەرمان
- ۲- ئەفسانە- پوچ- درۆ
- fabric/'fæbrɪk/n** ۱- قوماش- چنن
- ۲- دیوار و بانو ... بالەخانە
- fabulous/'fæbjələs/adj** ۱- زۆر باش
- نایاب
- ۲- ئەفسانەیی- لەرادەبەر(لە جوانیدا)
- façade/'fə'sɑ:d/n** ۱- دیواری پیشەواری
- بالەخانە ۲- پوختاری دەرەو
- face/'feɪs/n** ۱- دەم و چاو- روختار
- ۲- لایەکی، رەوکی...
- faceless/'feɪsləs/adj** بێ چاو و پو/
- بێ قییمەت
- face cloth/n** روختار پاکەرەو
- face-lift/n** کرداری جوانکردنی روختار
- face-saving/adj** روسپیتی-
- پاراستنی ئابروو
- face value/n** ۱- بەها، گورژم
- ۲- بەهای دەرەکی
- face/v** ۱- پووی دەکویتە
- ۲- پووپەپووی دەبێ... ۳- روو پووی دەبێتەو
- ۴- یەکن ناچار دەکا مامەلە دەگەن
- رەوشەکه بکات
- Let's face it** با دان پێدا بنێین
- facet/'fæsɪt/n** ۱- بەشیک لە شتی
- ۲- لایەنێکی بەردی گران بەها (پێژن)
- ۳- دەرکەوتە
- facetious/'fæ'si:ʃəs/adj** نابەجێ،
- لەجێ خۆ نەپو
- facial/'feɪʃl/adj** ۱- روختاری
- ۲- تاییبەت
- facile/'fæsaɪl/adj** ۱- سەرپێشی، هاكزایی
- ۲- باوەرپەخۆبوو
- facilitate/'fæ'sɪlɪteɪt/v** ئاسانکاری دەکا،

سانا دەکا

- facility/'fə'sɪlɪti/n** ۱- ئاسانکاری
- ۲- ئەدگاری سەربار- هۆکار
- facsimile/'fæk'sɪməli/n** کت و مە/
- وەك يەك
- fact/'fækt/n** ۱- راستی ۲- راستی یەکان
- facts and figures** زانیاری تێر و تەسەل
- The facts of life** راستی یەکانی ژيان وەك
- رەفتاری سێکسی و مەندال بوون....
- faction/'fækʃn/n** ۱- کۆمەڵێکی
- بچوکی رکا بەر
- ۲- کاری هونەری تێکەل لە خەمیاڵ و واقعی.
- ۳- مەملانیی حیزبی
- factor/'fæktə(r)/n** ۱- هۆکار
- ۲- ژمارە ی تەواو بێجگە لە ژمارە(۱)
- factory/'fæktəri/n** کارگە
- factual/'fæktʃuəl/adj** هەقیقی،
- لە سەر راستی دامەزراد
- faculty/'fæklti/n** ۱- توانست،
- توانای سەروشتی و بیستن ۲- بەش، کۆلیژ
- fad/'fæd/n** مەیل یان مۆدیلیکی کەم خایەن
- fade/'feɪd/v** ۱- رەنگی نامێنی/رەنگی
- کال دەبێ ۲- دەپوکیتەو
- ۳- هێدی هێدی بێز دەبێ
- faeces/'fi:si:z/n** پیسایی- کو
- fag/'fæg/n** ۱- جفاره- جگاره
- ۲- کاریکی بارگران
- ۳- زەحمەتکێش
- Fahrenheit/'færənhaɪt/n** فەرەهەنهایتی
- fail/'feɪl/v** ۱- سەرناکەوی
- ۲- لە تاقیکردنەو دەرناچن ۳- ناتوانی- دوا
- دەکووی لە ۴- ناتوێد دەبێ، وازدێن
- ۵- تەندروستی تێک دەچن ۶- لەکار دەکووی
- without fail** هەردەم
- failing/'feɪlɪŋ/n** خالی لاوازی، خەوش
- failing/prep** لەکاتی پوێندانی ...
- failure/'feɪljə(r)/n** ۱- سەرناکەوتن

- ۲- سنځور ۳- ناست
 exterior/ik'striəri(r)/adj - دهرهوه
 روځساري دهرهوه
 exterminate/ik'stɜːmineɪt/v
 رهشه کولې دهکا، لهنيو دها، څر دهکا
 extermination/ik'stɜːmɪneɪʃn/n
 څر کول
 external/ik'stɜːnl/adj - ۱- دهرهکي
 ۲- دهرهکي (دهرهوي ولات)
 extinct/ik'stɪŋkt/adj - ۱- دواپړاوي
 لهناوچو ۲- خاموش - دامرکاوي
 extinction/ik'stɪŋkʃn/n
 دواپړان
 extinguish/ik'stɪŋɡwɪʃ/v
 دموکړننيتنهوه
 fire extinguisher/n
 ناگر کوژنهوه
 extort/ik'stɔːt/v - چاوسور دهکاتهوه
 هرهشمو گوړهشه دهکا
 extortion/ik'stɔːʃn/n - هرهشه کول
 شت لېسهندن
 بههرهشمو گوړهشه
 extortionate/ik'stɔːʃnət/adj
 زور بهر - لهرادههر، گرانبهها
 extra/'ekstrə/adj - adv - ۱- زنده
 ۲- زياد لهپنويست
 ۳- سربار ۳- کومبارس
 extract/ik'strækt/n
 دهرهنيان/هلهکنيشان
 extract/v-n
 ۱- دهرههنيش - هلهدهکنيش
 ۲- هلهبرگرده - چهپکي
 extraction/ik'strækʃn/n
 ۱- دهرهنيان
 ۲- ددان کيشان ۳- رگم - بهچه
 extracurricular
 /'ekstrəkə'rikjələ(r)/adj
 دهرهوهي منهجه
 extradite/'ekstrədɪt/v
 تاوانبار تهسليم به ... دهکاتهوه

- extradition/'ekstrə'dɪʃn/n
 تهسليم کړنهوهي تاوانباري مهلاوړ
 extraordinary/ik'strɔːdnri/adj
 ۱- ناناسايي ۲- زور سهير
 extravagant/ik'strævəɡənt/adj
 ۱- دهست بلو
 ۲- ناواقعي - لهدهست دهرچو
 extreme/ik'stri:m/adj
 ۱- نهوپر - دور ۲- زور زور
 ۲- توندپر - ۴- په رگر
 extremity/ik'streməti/n
 نهوپر - کوتايي
 دورترين خال له...
 extremist/ik'stri:mɪst/n
 توندپر - په رگر
 extremism/ik'stremɪzəm/n
 توندپر - په رگري
 extricate/'ekstrikeɪt/v
 خوي دهرياز دهکا له ...
 extrovert/'ekstrəvɜːt/n
 کراوه، ساد
 exuberant/ɪɡ'zjuːbərent/adj
 چالاک، گورج و گول
 eye/ai/n - v
 ۱- چاو ۲- ميزي بينين
 ۳- کوني دهرزي ۴- پر نيش
 ۵- چاوديري دهکا ۶- لهشتي دهکپي
 eye ball/'aɪbo:l/n
 گلينه چاو
 eye brow/'aɪbraʊ/n
 بروي سرچاو/برو
 eye lash/'aɪlæʃ/n
 برزانگ
 eye lid/'aɪlɪd/n
 پيلو/پيسته چاو
 eyesight/'aɪsaɪt/n
 سوماي بينين/
 تواناي بينين
 eyesore/'aɪsɔː(r)/n
 ناحر/قيرمين
 eye witness/'aɪwɪtnəs/n
 بينر - بهچاو ديتو/گواهيدو
 eye/v
 تهاشا دهکا/ديقهت دهکا/دبينين

expertise

expertise/ˈɛkspɜːtɪz/

مەعرفە يەككى تاييەت -

شارەزايى، كارامەتتى

expire/ɪkˈspaɪə(r)/v

كارىگەرى ئامىنى - بەسەر دەجىن

expiry/ɪkˈspɑɪəri/n

نەمانى ماوۋە يان

نەمانى كارىگەرى (دەرمان)، بەسەرچوون

explain/ɪkˈspleɪn/v

۱- پوون دەكاتەوۋە /

شى دەكاتەوۋە - راڭە دەكا

explanation/ˌɛkspləˈneɪʃn/n

۱- شى كىردىنەوۋە / پوون كىردىنەوۋە

۲- راڭە كىردىن

explanatory/ɪkˈsplænətri/adj

تەقسىرى - پونكەرەوۋە

explicable/ɪkˈsplɪkəbl/adj

پوونكەردىنەوۋە ھەلدەگىرى

explicit/ɪkˈsplɪsɪt/adj

۱- پوون - ئاشكارا

۲- ئاشكارا - راشكارا - تەشاراۋە

explicitly/adv

بە پوون و ئاشكاراى

explode/ɪkˈspləʊd/v

دەتەقەتەوۋە /

دەتەقەتەن

exploit/ɪkˈsplɔɪt/v

۱- بەكار دىن

قۇرۇخ دەكا - يۇخۇ بەكار دىن

۲- دەداتە كار بۇ سود ۋەرىگىرى

exploit/ˈeksplɔɪt/n

۱- كىردەيەككى

پەھلەۋانى ۲- قۇرۇخە كىردىن

explore/ɪkˈsplɔː(r)/v

دەگەرەت،

دەنۇزىتەوۋە

exploration/ˌɛkspləˈreɪʃn/n

دۇزىنەوۋە

explorer/ɪkˈsplɔːrə(r)/n

دۇزەوۋە، رابەر

explosion/ɪkˈspləʊʒn/n

تەقەنەوۋە

explosive/ɪkˈspləʊsɪv/adj

۱- دەتەقەتەوۋە - دەكەرى بىتەقەتەوۋە

۲- كارىگەرى ترسانكى ھەپە

۳- تەقەنەوۋە - تەقەمەنى

export/ɪkˈspɔːt/v

دەنۇزى/دەنۇزىتە دەرەوۋە

exporter/ɪkˈspɔːtə(r)/n

نۇتەر

export/ˈɛkspɔːt/n

۱- ئارىدە دەرەوۋە

۲- شەمەككى بۇ دەرەوۋە ئىزىدراۋ

expose/ɪkˈspəʊz/v

۱- ۋادەكا دەرەكەۋى - بەرچاۋ دەكا

۲- خۇزى دەخاتە رەۋىشتىكى دۇۋار - ئالەبار

۳- ئاشكارا دەكا - پاستى لىپوۋ ھەلدەمەلى

۴- پوناككى دەگەيەنى

exposed/adj

نەشاراۋە - مەكشوف

مەترسى لىدەكەرى

exposure/ɪkˈspəʊʒə(r)/n

۱- كەۋتە بەر

۲- توش بوۋ (بەھەلەمەت)

۳- كىردارى ئاشكارا كىردىن - پوۋەھەلەمەن

۴- پىروپاگاندى رەگەياندەن ۵- ۋىتە

express/ɪkˈspres/v

۱- دەرەبەرى

۲- پاي خۇزى دەرەبەرى

express/adj

۱- خۇزى ۲- پوون و ئاشكارا

۳- بە پۇستەي خۇزى

expressly/adv

۱- بەرپوون و ئاشكاراى

۲- بۇ مەبەستى تاييەت

express/n

شەمەندەفەرى خۇزى

expression/ɪkˈspreʃn/n

۱- دەرەپىن

۲- دەرەپىنى پوخسار/دەم و چاۋ

۳- ھەست دەرەپىن

expulsion/ɪkˈspʌlʃn/n

دەرەكەردىن/قاۋدان

exquisite/ɪkˈskwɪzɪt/adj

ئاياب/ تىژ

extend/ɪkˈstend/v

۱- دىزىژ دەكا،

فراۋان دەكا ۲- دەست پى دەكا لە ... بۇ

۳- دىزىژ دەكا - رادەكشى ۴- پىشەكەشى دەكا

extension/ɪkˈstɛnʃn/n

۱- پاشكۇزى

بالەخانە ۲- دىزىژ كەردەنەوۋە ۳- تەھەۋىنى لارەكى

extensive/ɪkˈstɛnsɪv/adj

فراۋان،

بەررە

extensively/adv

بە شىۋەيەككى فراۋان

extent/ɪkˈstɛnt/n

۱- بىۋار - ماوۋە

exhaust

exhaust/ig'zɔ:st/n - v

۱- گزوز
۲- تروا دما- شتی همموی بکار دیني

۳- همموی دملی

exhausted/adj متیوژ- شکمت

exhausting/adj هیوژمر- ماندووکس

exhaustive/ig'zɔ:stɪv/adj سمرایا،

همموی گشتگی

exhibit/ig'zɪbɪt/n پیشاندراو له...

پیشانگا

exhibit/v ۱- پیشاندهدا ۲- دمردهی

exhibitor/ig'zɪbɪtə(r)/n پیشاندهمر

exhibition/'eksɪ'bɪʃn/n ۱- پیشانگا

۲- پیشاندانی گشتی

۳- کرداری پیشاندان/دیرپون

exhilarate/ig'zɪləreɪt/v

کمیف خوش/شادی دما

بهختهمری دما

exile/'eksɪl/n ۱- نعلی کراو ۲- منغا

۳- دور دهخاتمه/نعلی دما بۆ... تاراوکه

exist/ɪg'zɪst/v ۱- مېوو له والییدا-

هیه ۲- دهی

existence/ɪg'zɪstəns/n ۱- پون

۲- گوزمران

exit/'eksɪt, egzɪt/n - v ۱- دهرچه-

دیری ۲- دهرچوون

۳- دهردهی

exonerate/ɪg'zɒnəreɪt/v

کسمی له لومه- گلمی- رزگار دما

exorbitant/ɪg'zɔ:bitənt/adj

ژد گران

exotic/ɪg'zɒtɪk/adj سمیر، نااسایی

expand/ɪk'spænd/v فراوان دما،

گمورهتر دما

expansive/ɪk'spæns/n شونځی

کراوې فراوان

expansion/ɪk'spænsjən/n فراوانکردن-

فراوانکاری

expert

expansive/ɪk'spænsɪv/adj

کراو،

فراوانکراو

خوښدو، خوښود

expatriate/'eks'pætriət/n - v

تاراوکه،

ولای خزی بهی دیني

expect/ɪk'spekt/v ۱- چاومړی دما

۲- پیشبینی دما ۲- وا زمن دما

expectant/ɪk'spektənt/adj چاومړی کراو

expectation/'ekspek'teɪʃn/n

چاومړی کردن- به هیواپون

expedient/ɪk'spi:diənt/adj بسوده،

یارمتهدهره بۆ مېهستی

expedition/'ekspe'dɪʃn/n ۱- گمشتی

دوژینهوه

۲- گمشتی دريژ بۆ مېهستی تاییت

۳- دهرچوون/گمشتی کورت

expel/ɪk'spel/v ۱- زوری لیدما

(ولات) بهی پیني

۲- هوا له سیهکاني دهرما

expend/ɪk'spend/v خمرج دما

expendable/adj دهوانی/

دعری وانی لیبهینری

expenditure/ɪk'spendɪtʃə(r)/n

خمرجی

expense/ɪk'spens/n تیچوو

(له کات وپاره) ۲- خمرجی

at sb's expense لهسمر خمرجی/

لهسمر حسابی

expensive/ɪk'spensɪv/adj گرانبها

experience/ɪk'spiəriəns/n-v

۱- زانیاری- نزمون

۲- پوداوی گرنگ

۳- تاقی دماکتهوه، هست دما، دمجی

experiment/ɪk'sperɪmənt/n نزمون

experimental/ɪk'sperɪ'mentl/adj

نزمونی

expert/'ekspə:t/n پسمېژ/تاییه تمند

excessive/ik'sesrv/adj پەرگى

له سنور بەدەر، له رادە بەدەر

exchange/iks'tʃeɪndʒ/n - v

۱- ئالو گۆز ۲- مەشت و مې

۳- گۆزىنمەرى دراۋ ۴- دراۋى بىيالى

۵- سەردانى دوو سەرە (ھەردوۋلا بۆلەي يەكتى)

۶- تەلەفۇن گۆز ۷- دەگۇپى

excise/'eksairz/n باج

excitable/ik'saɪəbl/adj

زور ھەلەمچى، توپە دەبى

excite/ik'saɪt/v ۱- دەمورۇشنى

۲- كاردانمەرى لەلا دروست دەكا

excited/ik'saɪtɪd/adj

۱- خۇشال - خۇشال

excitement/ik'saɪtmənt/n

۱- ھەماس - جۇش

۲- جۇشەدەر ۲- جۇش و خۇش

exclaim/ik'skleɪm/v

لەناكاو شتى دەلى - ھوتاف دەدا

exclamation/eks'kleɪ'meɪʃn/n

۱- دەنگى، وشەيى كە

گوزارشت لە ئىشكى ناكاو دەكا

۲- سەرسوپمان

exclamation mark نىشانەى سەرسوپمان

exclude/ik'sklu:d/v ۱- ئايەلى

بىتە ژوورى

۲- بىر ياردەدا كە شتى راست نىيە - بەدوور

دەگى ۳- دەبىيورى/جىيائى دەكاتەرە

excluding/prep بىچگە

exclusion/ik'sklu:ʒn/n ۱- ھەمىشتە، ھۆردن

قەدەغەكردن - ھەلاۋىردن

exclusive/ik'sklu:siʋ/adj

۱- بۆدەستەيەكى تاييەت - ھەلېزاردە

۲- بۆ تەننىا كەسى يان كۆمەلى - پۇزنامەيى

۳- بىچگە ۴- تەننىا - تاييەت

exclusively/adv بەتەننىا - بەتاييەت

excrement: faeces/n پىيىسى - گۇ

excrete/ik'skri:t/v

گۇدەكا

excruciating/ik'skru:ʃiɪtɪŋ/adj

ژاننىكى بەسوى

excursion/ik'skɜ:ʃn/n گەشتىكى كورت -

دەرچوون

excuse/ik'skju:s/n

لېيوردن

excuse/ik'skju:z/v ۱- داۋاي لېيوردن

دەكا

۲- لېي خۇش دەبى ۳- دەبىورى

۴- پۇزۇش دەبىننىتەرە

execute/'eksɪkjʊ:t/v ۱- لەدەرى دەدا

دەيگۇزى ۲- ئەركى رادەپەرىنى

execution/eksɪ'kju:ʃn/n ۱- لەدەردان،

لە سىدەرە دان - ئەدەم ۲- راپەراندن

executioner/eksɪ'kju:ʃənə(r)/n

جەلاد - سەرىپ

executive/ɪg'zekjʊtɪv/adj

۱- راپەراندن/جىيەجىكارى

۲- تاييەت بە گەورە پىاوان ۲- پاىە بەرز

۴- دەستەى كارگىرى

exemplary/ɪg'zempləri/adj

نەمۇنە/نەمۇنەيى

exemplify/ɪg'zemplɪfaɪ/v دەنۇنى -

نەمۇنە دىنى

exempt/ɪg'zempt/adj - v ھاۋىرداۋ،

دەھاۋىردى

پوردراۋ، دەبىيورى

exercise/'eksəsaɪz/n ۱- مەشقى ۋەزىشى

۲- مەشقى لاشەيى ۳- رامىنان

۴- زنجىرە كرادىك كە ئامانچىكى تاييەتى ھەيە

۵- بەكارھىنان ۶- مەشقى سەربازى

exercise/v ۱- رامىنان/مەشق دەكا

۲- بەكار دەھىنى

exert/ɪg'zɜ:t/v ۱- بەكار دەھىنى

۲- كۆشۈش دەكا

exertion/ɪg'zɜ:ʃn/n كۆشۈش

eviction

eviction/ɪˈvɪkʃn/n چۆلکردنى دەسمى

evidence/ˈeɪdɪns/n بەلگە

evident/ˈeɪdɪnt/adj پۈۈن- ئاشكارا

evil/ˈiːvl/adj زۆر خراپ، نەگىزىس،

سىم بەرگىچەل

شەيتان/شەرىمەن

evoke/ɪˈvəʊk/v ۱- ۋەبىرى دېتەۋە

۲- دەۋرۈزىنى

evolution/ɪˈvəʊluːʃn/n

۱- گەشە، پەرمەسەندىن

۲- پىرۋسەي گەشەكردن لە... بۇ

evolve/ɪˈvɒlv/v ۱- گەشە دەستىنى،

پەرمە دەستىنى لە... بۇ

۲- ۋا لە شتى دەكا گەشە بكا

ewe/juː/n مەپ

exact/ɪɡˈzækt/adj ۱- تەۋاۋ-ۋەرد-

دروست ۲- ئىھاتو

exactly/ɪɡˈzæktli/adv ۱- بەتەۋاۋى

۲- بەۋەردى ۲- بەلنى، راستە

exactness/ɪɡˈzæktnəs/n ۋەردى

exact/v بەخۇرتى دەبا

exaggerate/ɪɡˈzædʒəreɪt/v

زىدەپۇزى دەكا، پىۋە دەنى

زىاد لە پىۋىست دەلنى

exaggeration/ɪɡˈzædʒəˈreɪʃn/n

زىدەكارى- پىۋەمان

exam/ɪɡˈzæm/n تاقى كىرەنەۋە/

ئەزمۇن

examination/ɪɡˈzæmɪˈneɪʃn/n

۱- اىنۇپىن- پىشكىن- بەۋادادچوون

۲- تاقى كىرەنەۋە

examine/ɪɡˈzæmɪn/v

۱- دەپىشكىن/تاقى دەكاتەۋە

۲- تاقى كىرەنەۋە پى دەكا

examiner/ɪɡˈzæmɪnə(r)/n

تاقى كىرەنەۋە پى كىر/ ئەزمۇنكار

excess

example/ɪɡˈzɑːmpl/n ۱- نەۋونە

۲- پىشەنگ- نەۋونە

e.g.-for example بۆنەۋونە

set a good example (to sb)

بىە نەۋونە پاش بۇ.

exasperate/ɪɡˈzæspəreɪt/v

تۈپەي دەكا، ھەراسانى دەكا

exasperating/adj تۈپەكەر

exasperation/ɪɡˈzæspəˈreɪʃn/n

تۈپەيى، بىزارى زۇر/ تۈپە كىردن

excavate/ˈɛkskəveɪt/v

۱- ھەلدەقۇلى/قۇرت لىدەدا

۲- ھەلدەقۇلى/بە دۋا پاشماۋەي

كۈن دەگەپى

excavation/ˈɛkskəˈveɪʃn/n

ھەلگۇلىن/ گەران بە دۋا شۋىنەۋار

exceed/ɪkˈsiːd/v ۱- تى دەپەرنى-

زىاد دەكا لە

۲- لە بەپى خۇى زىاتىر پى درىزى دەكا-

سەۋرى خۇى دەپەرنى

exceedingly/adv ۱- زۇر ۲- لەسەۋر پەدەر

excel/ɪkˈsel/v زۇر باشە لە

excellence/ˈɛksələns/n نایابى

excellent/ˈɛksələnt/adj نایاب،

ھەرە باش

except/ɪkˈsept/prop بىچگە لە

except/ɪkˈsept/v ناگىرتەۋە،

لە خۇناگىرى

exception/ɪkˈsepʃn/n ھەلاۋىردن،

نەگىرتەۋە، لە خۇ نەگىرتن

without exception ھەمۇ،

بى جىۋاۋى ھەمۇ

excerpt/ˈɛksɜːpt/n چەپكىك،

كۈرتەيەك، ھەلپىزادەيەك

excess/ɪkˈses/n زىدەپەۋى، بەرگىرى

in excess of زىاتىر لە

excess/ˈɛkses/adj زىدە

euphoria/ju:'fɔ:riə/n ھەستىكى توندى

ھەست بە خۇشى كىردن/بەختىمورى زىندە

Euro/juərəu/n يۈرۈ - ئىراۋى

ئەۋروپى

Eurocheque/juərəutʃek/n

چەكى ئەۋروپى

European/juərə'pi:n/adj

ئەۋروپى - كەسى ئەۋروپى

The European Community/n-

E.C-

كۆمەلگى ئەۋروپى

The European Union

يەككىلى ئەۋروپى

euthanasia/ju:θə'neiziə/n

كوشتى مېھرىبانى

evacuate/i'vækjuet/v

چۆل دىكا

evacuation/i'vækju'eɪʃn/n

چۆلكردى شوئىك لە خەلك

evade/i'veɪd/v ۱- خۇى ئا ئەدەدە -

خۇى بەرگەنار دىكرى ۲- ھەلدى ئە - خۇى

دوور دىكرى - خۇى ئەدەتە پاش

evaluate/i'væljueɪt/v ھەلدەسەنگىنى ،

دەنرخىنى

evaluation/i'væljueɪʃn/n

ھەلسەنگەندى

evangelical/i:væn'dʒelɪk/adj

ئىنجىلى

evaporate/i'væpəreɪt/v

۱- دەبىتە ھەل - بە ھەرا داندەچى

۲- لە بەر چاۋنامىنى

evasion/i'veɪʒn/n ھەلەن لە ،

خۇدزىنەۋە لە

evasive/i'veɪsɪv/adj ھەلەندە بە

شۈبھەكى ئاپاستەخۇ خۇى بەزىتەۋە لە

eve/i:v/n ۱- رۇزى يان ئىۋارەى پىش جەن

۲- داپكە ھەرا

even/i:v/n/adj ۱- تەخت ۲- ئەگۇر

۳- ۋەك يەك ۴- جوت ژمارە (داپەش بوو

بەسەر ژمارەدو)

be/get even تۇلەى لىدەمكەتەۋە

break even ۱- بىگى ئەزەمەر بىكە قازانچ

evenly/adv ۲- ۋەك يەكى بەيەكسانى

even/i:v/n/adv ۱- ھەتا ، تا

even if ھەتا ئەگەر

even so سەمەراى ئەۋەى

evening/i:vɪnɪŋ/n ئىۋارە

event/i'vent/n ۱- پوداۋ ۲- پىشپىكى

at all events ھەرچۇنئىن ، ھەرچى رو پدا

in any event لەكاتى روودانى

in the event of sth ئەگەر رویدا

eventful/i'ventfʊl/adj رووداى گرنگ ،

پچ كارەسات

eventual/i'ventʃʊəl/adj پودەدە لە

ئەنجاسى ، لە كۇتايىدا پودەدە

eventually/i'ventʃʊəlɪ/adv لە كۇتايىدا

ever/eʊ(r)/adv ۱- لە ھەر كاتىكدا

۲- لەكاتى لەكەتەكاندا ، لە تەمەتدا ۳- ھەردەم

ever after ھەتاھەتايى

ever since لەۋساۋە

ever so زۇر

evergreen/'evəgrɪn/n ھەردەم سەۋز

everlasting/'evə'lɑ:stɪŋ/adj ھەمىشەى

every/'evri/det ۱- ھەموو - ھەرىك

۲- ئەۋەى دىكرى ۳- ھەر

everybody/'evrɪbɒdi/pron ھەر كەسىك

everyday/'evrɪdeɪ/adj ھەموو پۇزى -

پۇزەنە

everything/'evrɪθɪŋ/pron ۱- ھەمو شىئى ، ھەر شىئى ۲- گرنگترىن شىئى

evict/i'vɪkt/v زۇرى لىدەمكا -

خۇى زەۋى خۇى - بەجىن بىللى

escalate/'eskəleɪt/v ۱- به میزتری دهکا

۲- مزتر-مزتر دهبی

escalator/'eskəleɪtə(r)/n

پیژدهی بزوتنر- قادرمهی کارمبایی

escapade/'eskə'peɪd, 'eskəpeɪd/n

سرکهشی

escape/'ɪskeɪp/v - adj ۱- پاددهکا

دهپو له... ۲- تن دهچن- ایئدی (کاری ایئدی)

۳- رزگاری دهبی- خوی دور دهگری

۴- لهیری دهچن- بهسهری تن دهپهپی-

تیپینی ناکری ۵- راکردو- هه لاتوو

escape/n ۱- هه لاتن- رزگار یون

۲- هزکاری هه لاتن- خو رزگار کردن

۳- هه لاتن (له خهم و کیشه)

escort/'eskɔ:t/n - v ۱- یاور-

پاسهوان ۲- هاپی

۳- یاورهی دهکا ۴- دهگهیمه- دهبا بو

Eskimo/'eskɪməʊ/n

ئیسکیمو

especial/'ɪspeʃl/adj

تایبیت- ئاناسایی

especially/'ɪspeʃəli/adv

۱- به تایبیتی

۲- به مهبهستی ۳- ژور

espionage/'espɪəndʒ/n

جاسوسی

سیخوپی

espouse/v

لاینگری دهکا- ژن دینی

essay/'eseɪ/n

وتار، بابیتیکی لهدهبی

essence/'esns/n

۱- کرک- کاکل

۲- گیان

essential/'ɪsenʃl/adj

۱- پنیوستی

سرکهکی- بنهرتی ۲- پنیوستییهکان

essentially/adv

له راستی دا-

به شیوهییکی سرکهکی

establish/'ɪstæblɪʃ/v

۱- داهمهزینتی

۲- دروست دهکا- فراههم دینی

۳- دهچسپینی- رهگ داههکوتی

۴- دیار دهکا- بریار دهکا ۵- دهسهلمینتی

establishment/'ɪstæblɪʃmənt/n

۱- داهمهزاندن ۲- دهزگا

۳- دهسه لاتنار- کاریمدهست

estate/'ɪsteɪt/n

۱- مولک- خانویهره

۲- کۆمه لکا ۳- پاشماره - میرات

estate agent- realtor;

real estate agent/n

دهلالی خانویهره

esteem/'ɪsti:m/n

رین

estimate/'estɪmət/n

۱- خهملاندن

قرساندن- هه لسهنگاندن ۲- نرخ دان بو شتی

estimate/'estɪmeɪt/v

هه لدهسهنگینی-

دهنرخینی

دهخهملینتی- دهقرسینتی

estranged/adj

۱- جیابونه ره له

(ژن/میرد) ۲- دور له- خو دورخهر

estuary/'estʃuəri/n

ناوریزگه، ریزگه

eternal/'ɪtɜ:nl/adj

۱- بن سهرهتاو

کۆتایی- نه می- هه تاهه تایی-

ژیانی پاش مردن ۲- ههمیشه دوباره

eternally/'ɪtɜ:nəli/adv

هردهم

eternity/'ɪtɜ:nəti/n

۱- هردهمی

ژیانی پاش مردن ۲- ماوه میکی لریژ

ethics/'eθɪks/n

۱- ئاکارزانی

۲- باوهپی دهیارهی لهوهی لهپوی ئاکاروه

راسته یا جهوته

ethical/'eθɪkl/adj

۱- رهوشتی- ئاکاریی

۲- دروست له روی رهوشتهوه

ethnic/'eθnɪk/adj

رهگهی- نه تهوهیی

etiquette/'etɪket/n

لهتهکیت،

شیوازی رهفتار کردن

etymology/'etɪ'mɒlədʒi/n

۱- ئیتمولۆژی، لیکۆلینهوه له رهسهنی وشه

۲- پووئکردهوهی رهسهن و میژووی وشه

euphemism/'ju:fə'mɪzəm/n

دوان - یوفیمیزم

envisage

envisage/ɪnˈvɪzɪdʒ/v

راندەمىنى

دالغەي ئېدەدا، چاۋەپى دەكا

envoy/ˈenvɔɪ/n

ئۆيىنەر، ئۆيىندار

envy/ˈenvi/v

ئۆيىمى پى دەبا

enzyme/ˈenzaim/n

ئەنزىم

تەشپىنەر، ھەزىن

epic/ˈepɪk/n

داستان، داستاننوسى

داستانىي

epidemic/ˌepɪˈdemɪk/n

پەتا، دېم

epilepsy/ˈepilepsi/n

نەخۇشى

گە شەك، خۇگرتن/ ئى

epileptic/ˌepɪˈleptɪk/adj

گەشەكە

گەشەكە گرتوو

epilogue/ˈepɪlɒɡ/n

پاشكۆز

كۆتايى - كىتەپ - شانق

episode/ˈepɪsəʊd/n

۱- پوداۋ

۲- ئەلقە - زىنجىرە

epistle/n

پەيام، مۇژدە، نامە

epitaph/ˈepɪtɑːf/n

شېۋە - شېن

سەرقەبەر

epitome/ɪˈpɪtəmi/n

نەمۇنە يەككى تەۋاۋ

كۆرتە - پوختە

epitomize/ɪˈpɪtəmaɪz/v

دەئىۋىنى

دەبىئە نەمۇنە

epoch/ˈiːpɒk/n

سەردەم - چەرخ

equal/ˈiːkwəl/adj-n-v

۱- يەكسان

۲- بە تۈتۈن ۳- ھاۋا - ھاۋاشان

۴- يەكسانە بە - دەكاتە

equally/adv

۱- بە يەكسانى

۲- ھەمان، ۈك يەك ۳- لە ھەمان كاتدا... بەلام

equality/ɪˈkwələti/n

يەكسانى

equalize/ˈiːkwəlaɪz/v

يەكسان دەپن

ۈك يەك ئى دىن

equate/ɪˈkwert/v

(دوۋىشت)

ۈك يەك دادەنى

equation/ɪˈkwertʃn/n

ھاۋسەنگ

ھاۋكىشە

equator/ɪˈkwetə(r)/n

مىلى

eruption

يەكسانى ئۆيۈن ھەردوۋ جەمسەرى

باكورو باشور

equestrian/ɪˈkwestriən/adj

سوارچالاكى/ئەسەپ سۈرى

equilibrium/ˌiːkwɪˈlɪbrɪəm/n

۱- ھاۋسەنگ ۲- ھېمىنى

equip/ɪˈkwɪp/v

۱- دەيداتى

۲- ئامادە دەكا

equipment/ɪˈkwɪpmənt/n

كەلۈپەل

پىۋىستى

equity/ˈekwəti/n

۱- بە ھاى پىشك

۲- بۆندۈ پىشكى ئاساسى ۲- بە ھاى كەلۈپەل

equivalent/ɪˈkwɪvələnt/adj - n

يەكسان/ پەرامبەر

era/ˈɪərə/n

چەرخ - سەردەم

eradicate/ɪˈrædɪkət/v

لە رەگەرە

ھەلى دەتەكىنى

eradication/ɪˈrædɪˈkeɪʃn/n

لە ئاۋ بىردن/رەگەرەلىكىشان

erase/ɪˈreɪz/v

دەسپىتەۋە

eraser: rubber/n

رەشكەرەۋە

erect/ɪˈrekt/adj

۱- قىت - راۋەستار

راگىراۋ ۲- پەپ

erect/v

دادەمەزىنى - بىنا دەكا

erode/ɪˈrəʊd/v

لەسەر خۇ لە ئۆيۈ دەچى

erotic/ɪˈrɒtɪk/adj

غەزەلى - ئەقىنى

زايەندى - سىنگىسى

err/s:(r)/v

ھەلە دەكا

errand/ˈerənd/n

گەشتىكى كورت

بۇ ئەركىك

erratic/ɪˈrætɪk/adj

تارىك

error/ˈerə(r)/n

۱- غەلەت ۲- ھەلە

erupt/ɪˈrʌpt/v

۱- ئاگر دەپپىزنى

۲- لە ئاكاۋ دەست پى دەكا

۳- لە ئاكاۋ تۈرە دەبىت

eruption/ɪˈrʌpʃn/n

ئاگر پىژان - ھەلچۈن

enrage

enrage/in'reɪdʒ/v

تورەى دەكا

enrich/in'ri:tʃ/v

دەولەتمەند دەكا

enrol/in'rəʊl/v

ئاۋىس دەكرى/ دەكا

enrolment/in'rəʊlmənt/n

تۇمار كىرىن

en route/pn'rut/adv

لە پىڭگاي بەرەو

enslave/in'sleɪv/v

كۆيەلى دەكا

ensue/in'sju:/v

پۈرەدا لە ئاكامى

ensuite/p'swi:t/v

لەگەل... پىندەمىنى

ensure/in'ʃʊə(r)/v

دلتىا دەكا

entail/in'teɪl/v

پىنۋىست دەكا، پىڭىرى دەكا

entangled/in'tæŋɡld/adj

پىۋە بوو،

توش بوو

enter/'entə(r)/v

دەچىتە ژوررى

enterprise/'entəpraɪz/n

۱- پېۋزەى

نۇىى بە جورلەت ۲- وىزان- جورلەت

۳- دەزگاي بازىرگاني بچوك ۴- كۇمپانيا

enterprising/adj

بەجورلەت لە

كاروبارى بازىرگاني

entertain/'entə'teɪn/v

۱- دىلخۇشى دەكا

۲- بەخىرەاتنى دەكا

entertainer/'entə'teɪnə(r)/n

ئەكتەرى ئاسودە كەر، كۇمىدىكار

entertainment/'entə'temmənt/n

رابوارىن، كەيف خۇشى، ئاسودەىى

enthral/in'θrɔ:l/v

سەرنجى رادەكنىشى،

بەلاى خۇى رادەكنىشى

enthusiasm/in'θju:ziæzəm/n

خەماسەت، پەرۋشى

enthusiast/in'θju:ziæst/n

بەخەماس،

بەپەرۋش

enthusiastic/in,θju:zi'æstɪk/adj

بەپەرۋش

entice/in'taɪs/v

فرىوى دەدا،

دەستەمۇى دەكا- قايلى دەكا

enticement/in'taɪsmənt/n

فرىودان

دەستەمۇ كىرىن

enticing/adj

سەرنج راكىش

entire/in'taɪə(r)/adj

تەواوى ،

entirely/adv

گىشى- ھەموى

entirely/adv

۱- بەتەواوى

entirely/adv

۲- لە ھەموى لايەكەرە، گىشى

entitle/in'taɪtl/v

دەسلەلاتى پىندەدا

entitled/adj

بە ئاۋىنىشاني،

entity/'entəti/n

لە ژىر ئاۋ نىشاني

entity/'entəti/n

قەوارە، يەكەيەكى

entrance: entry/n

سەرىخۇ

entrance: entry/n

۱- دەروازە

entrance: entry/n

۲- چۈنە ژورەۋە-۲ مافى چۈنە ژورەۋە

entrance: entry/n

۴- مافى ئەندەمىۋن- پۈە ئەندام لە

entrant/'entrənt/n

بەشدار لە، ئەندام لە

entreat/in'tri:t/v

دەپارىتەۋە لىتى

entrust/in'trust/v

مەئمانەى پى دەكا،

entrust/in'trust/v

پىشتى پى دەپەستى

entry/'entri/n

۱- كىردارى چۈنە ژورەۋە

entry/'entri/n

۲- چۈە ئاۋەۋە-۲ دەروازە- گوزەر

entry/'entri/n

۴- ماددەى تۇمار كراۋ ۵- ھاۋىەش- بەشدار

envelop/in'veləp/v

دادەپۇشى،

envelope/'envələʊp/n

بەتەواوى دايدە پۇشى

envelope/'envələʊp/n

نامە داپۇش،

envelope/'envələʊp/n

نامە گر- زەرقى نامە

enviable/'enviəbl/adj

چاۋ لىۋىۋ-

enviable/'enviəbl/adj

سەرنج راكىش- چاۋ بەر

envious/'enviəs/adj

ئىرەىى بەر،

envious/'enviəs/adj

خەسود، لەچەر

environment/in'vaɪrənmənt/n

۱- رەۋش ۲- دەروپەر- ژىنگە

environmentalist

/m,vaɪrən'mentəlɪst/n

environmentalist

ژىنگە پارىز

environmentally/adv

سەبارەت بە

environmentally/adv

ژىنگەىى

environs/in'vaɪrənz/n

(شار) دەروپەرى

environs/in'vaɪrənz/n

دەروپىشت

environs/in'vaɪrənz/n

دەروپىشت

يان واثوى خۇي

۱- پىشتىمەن ۲- پالپىشتى دەكا

۲- ھەلەيەكى لەسىر تۇمار دەكا

endow/ɪndau/v - دەكەتە دىياری -

تەرەخان دەكا

endure/ɪn'djuə(r)/v - ۱- بەرگە دەگىرى -

ئازار دەچىزى

۲- بەردەوام دەيى - دەخايەنى

enduring/adj - بەردەوام ، لە نىزۇ نەچۇ

enemy/ɛnəmi/n - ۱- دۈشمەن ۲- ئەيار

energetic/ɛnə'dʒɒtɪk/adj - چالاك

energy/ɛnədʒi/n - ۱- ھىز ۲- توانا - وزە

enervating/ɛnə'veɪtɪŋ/adj - خامۇش،

خەۋالو - ۋە روخىنەر

enfold/ɪn'fəʊld/v - دەپىچىتەۋە،

لەئامىز دەگىرى

enforce/ɪn'fɔːs/v - ۱- لەسىرى دەسەپىنى

۲- ياسا جىنەجىن دەكا ۳- ئاچارى دەكا

enfranchise/ɪn'fræntʃaɪz/v

كۈيلەيەك رىگەر دەكا، مافى دەداتىن

engage/ɪn'ɡeɪdʒ/v - ۱- ۋان دەكا پىنگىرى

پى - بكا ۲- خەرىكى دەكا، مۇلى دەكا

۳- بەشدارى دەكا

۴- ۋادەكا بەشەكان لەگەل يەك بەسازىن

engaged/adj - ۱- دەزگىران، نىشانىگراۋ

۲- مۇۋل - سەرقال ۳- گىراۋە

engagement/ɪn'ɡeɪdʒmənt/n

۱- بەلىندەن - پەيۋەست بون

۲- دەزگىرانى ۳- ژوان ۴- شەپ

engagement ring/n - ئەلقى دەزگىرانى

engine/ɛndʒɪn/n - مەكىنە

engineer/ɛndʒɪ'nɪə(r)/n - ۱- ئەندازىار

۲- بەكارامەيى كارى خۇي ئەنجام دەدا

engineering/ɛndʒɪ'nɪərɪŋ/n

ئەندازىارى

English/ɪŋɡlɪʃ/n - زىمانى ئىنگلىزى -

ئىنگلىز

Queen's/King's English

ئەر ئىنگلىزىيە لەلايەن پۇشنىيان پەسندە

engrave/ɪn'ɡreɪv/v - ھەلدەكۈلى -

نەقش دەكا

engraver/ɪn'ɡreɪvə(r)/n - ھەلدەكۈلەر -

ھونەرماندى ئەم بوارە

engraving/ɪn'ɡreɪvɪŋ/n - ھونەرى

ھەلدەكۈلەن و نەقش كەردن

ۋىنەي ھەلدەكۈلەر - نەقش كراۋ

engross/ɪn'ɡrɔːs/v - ۱- خەرىكەيى بە،

مۇۋل دەيى ۲- دادەپىزى

engulf/ɪn'ɡʌlf/v - قوت دەدا، ئوقى دەكا

enhance/ɪn'hɑːns/v - لە بەھار جۋانى

زىياد دەكا

enigma/ɪ'nɪgmə/n - مەتەل، ئىلى - ئادىياری

enigmatic/ɛnɪɡ'mætɪk/adj - شاراۋە،

ئىل

enjoy/ɪn'dʒɔɪ/v - رادەپورى -

خۇشى لە... ۋەردەگىرى

enjoyable/ɪn'dʒɔɪəbl/adj

خۇش - پەلەزەت - بەتام

enlarge/ɪn'lɑːdʒ/v - فراۋان دەكا،

گەرە دەكا، زىندە دەكا

enlighten/ɪn'laɪtn/v - روناك دەكاتەرە،

زانىياری پىن دەبەخىشىن

enlightened/adj - ھۇشيار، ئازاد، روناكپەر

enlist/ɪn'lɪst/v - ۱- دەپىتە سەريان

پەيۋەندى دەكا ۲- داۋاي يارمەتى دەكا

enmity/ɛnməti/n - دۈشمەندارى، ئەياری

enormity/ɪ'nɔːməti/n - قەبەيى

enormous/ɪ'nɔːməs/adj - قەبە، كەلەكا

enough/ɪ'naʊf/det - prep - بەس،

بەگۈزەرى پىۋىست، ئەۋەندە

enquire/ɪn'kwɪə(r)/v - دەپرسى،

دەكۈلەتەرە

emphasize/'emfəsaɪz/v دۇياتەمكەتتە،

جەخت دەكا

emphatic/'ɛmpʰætɪk/adj دۇيات،

يەككەلەنگەن

empire/'empaɪə(r)/n

۱- ئەمپراتۇرىيە

۲- كۆمەلە ئەمپىرىيەگە يەك بىنەمالە

empirical/'ɛmpɪrɪkəl/adj ئەمپىرىيە

employ/'ɛmplɔɪ/v ۱- كارىيە (...) دەكا

۲- بەكارلىق

employee/'ɛmplɔɪi/n

فەرماندە

كەركار - كارىيە

employer/'ɛmplɔɪə(r)/n خاۋەن كار

employment/'ɛmplɔɪm'nt/n كار، پىشە

unemployment/n بىي كارى

empower/'ɛmpaʊə(r)/v

دەستەلى دەكەت

empress/'ɛmpres/n

۱- ئەمپراتۇرى ئىن

۲- ئىن ئەمپراتۇر

empty/'empti/adj - v

۱- بەتال

۲- بىي واتا، بىي بەما

۳- بەتال دەكا

emulate/'ɛmjulət/v

لەيەر دەگۈرتتە،

ھەلەدەدا باشتە بكا، بەرىكەننى دەكا

emulsion/'ɛmlʌʃn/n

قوتۇ بەند،

گىراۋەي شىرى

enable/'ɛnbəl/v

دەتوانى،

ۋا لەشتى دەكا بىتوانى

enact/'ɛnækt/v

ياسا دەرەدەكا، دەتوانى

enactment/'ɛnæktm'nt/n ياسا دەرەدەن

encase/'ɛnkeɪs/v دەپۇشى - داندەپۇشى

enchant/'ɛntʃənt/v

سەرئىچ رادەكەتتى - شەيداي دەكا

enchantment/n

۱- سەرئىچ راکىنىش

زۆر دىلخۇشى ۲- جادو لىكەردن

encircle/'ɛnsaɪkl/v

بازنەي بەدەردا

endorse - ئابىلەقەي دەكا

۱- سىياجى بى دەكا

۲- ھاپنىچ - لەگەل دەتتىرى

enclosure/'ɛnkloʊʒə(r)/n

۱- جىنى سىياج كراۋ - دىۋارى بەدەردەكراۋ

۲- ھاپنىچ

encore/'ɒŋkɔː(r)/ɪnt

۱- دۇبارە

دۇبارەكەردە ۲- نەمەشى زىدە

encounter/'ɛnkəʊntə(r)/v

۱- بەرىكەت دەپىنىش

۲- پۇر بەرۋى دەپى - مەلەننى لەگەل دەكا

encourage/'ɛnkʌrɪdʒ/v

۱- ھانى دەكا

۲- يارمەتەي دەكا

encouragement/v

ھاندان

encroach/'ɛnkroʊtʃ/v

ماقە... دەخۇا -

دەپەزىنى، پىشلى دەكا

encumber/'ɛnkʌmbə(r)/v

كىشەي بۇرۇست دەكا، بارى گران دەكا

encyclopedia/'ɛnsaɪklə'pi:diə/n

ئىنسىكلۇ پىدىيا

end/end/n

۱- كۇتايى ۲- پاشماۋە

۳- دۇرۇسەرە - ھەردۇلەي شىكە ۴- مەبەست

end to end/n

پىك ۋەتان

put an end to سئور داندەنى بۇ...

at the end

ئەۋەي كۇتايى

in the end

لەكۇتايىدا

on end

بەدەردەمايى

endanger/'ɛndæŋdʒə(r)/v

دەپخاتە

مەترەسى يەۋە

endear/'ɛndɪə(r)/v

ۋاندەكا خەلەك

خۇشى بوى

خەلەكى خۇش بوى

endeavour/'ɛndevə(r)/n - v

ھەلدەن، ھەلدەدە

endemic/'ɛndemɪk/adj

بەرىلەۋ

endless/'ɛndləs/adj بىي كۇتايى، بەردەماۋ

endorse/'ɛndɔːs/v

۱- ئاۋى خۇي

elongated/'i:lɒŋɡetɪd/adj درازتر لاواز

elope/'i:ləʊp/v وهدو دهمکوی -

پهدودهمکوی

eloquence/'eləkwəns/n رهوانی -

قسرهوان

eloquent/'eləkwənt/adj پهوان

eloquently/adv به پهوایی

else/els/adv ۱- شتی (کسی) تر

۲- لیدی (جیا لهوه) ۳- کسی دی (بیجگه له)

or else نهگمر نا - نهگینا

elsewhere/'els'weə(r)/adv له جی تر

elude/'i:lud/v ۱- همدی له -

خو دهمزیتوه ۲- بهیری نایی، نایتموه یادی

elude/v رادها له/ خوی دهریاز دها

elusive/'i:lusiv/adj ۱- پاکردو له

۲- بهکین و بهین، فیلبان، واق وین

emaciated

/i'meɪsiətɪd, i'meɪfɪətɪd/adj

پووتله، لاواز

emancipate/'i:mænsɪpeɪt/v

نازادی دها - بزکاری دها

emancipation of women

بزگارکردنی

نافرت

embankment/'ɪm'bæŋkmənt/n

بهریست، لههیر

embargo/'ɪm'bɑ:gəʊ/n

ثابلقوه، گهماروی

ثابوری

embark= disembark/v

سهردهکویته

سهر کهشتی/ دادهمبزی لهکهشتی

embarrass/'ɪm'bærəs/v

شپزه دهین،

دهشلهژی، شهم دایدهمگری

embarrassment/n

۱- شپزههیی، شلهزان

۲- شپزههکر، شلهزینهر

embassy/'embəsi/n

بالیوزخانه

embed/'ɪm'bed/v

بهتوندی دهبهستریتهوه،

تیدهچهقینی

ember/'embə(e)/n ۱- پۆلو - ژلهمؤ

۲- دوازدهپۆژ بهپۆژوووون و نوژ

embezzle/'ɪm'bezl/v

پاره دهمزی لهو

emblem/'embləm/n

هینا

embody/'ɪm'bɒdi/v

۱- بهرجهسته دها،

دهنونی ۲- دهگریتهوه

embrace/'ɪm'breɪs/v

۱- لهنامیزی دهگری،

باوهشی پیداندکا ۲- دهگریتهوه

۳- بهتموسوه بهشتن قایل دهین

embroider/'ɪm'broidə(r)/v

۱- دهنهخشینی

۲- هندی شتی نادرست زیده دها...

embryo-fetus/n

کوزیله، مهلوتکه

emerald/'emərd/n

۱- بهردیکی

پهژی کسی کهسکی پهونهقدار

۲- کهسکی (سوزی) پهونهقدار

emerge/'ɪmɜ:dʒ/v

۱- لهناکای دهمدهکوی

۲- ناشکرا دهین - دهمدهکوی

emergence/'ɪmɜ:dʒəns/n

سهرهلدان - بهدیارکهوتن

emergent/'ɪmɜ:dʒənt/adj

تازه

emergency/'ɪmɜ:dʒənsi/n

فریاکهوتن

emigrate/'emigreɪt/n - v

کۆچهر -

کۆچهر، کۆچ دها

eminent/'emɪnənt/n

دیار، و گرتگ،

eminently/'emɪnəntli/adv

به پوونی

به ناشکراییی

emit/'i:mɪt/v

(لهدهم) دهمدهکا

emotion/'i:məʊʃn/n

۱- سؤز :

نهفین ۲- هملچوون

emotive/'i:məʊtɪv/adj

ویرزینهر

empathy/'empəθi/n

هاوبهشی

ویرزانی، بهرمیی

emperor/'empərə(r)/n

شهمپراتور

emphasis/'emfəsɪs/n

جهخت کردن -

دوپاتکردن

either/'aɪðə(r)/adj-pron ۱- يەك لە

دووان ۲- هەردوو

either-or ئەمە يان ئەو

eject/'ɪdʒekt/v ۱- دەرەدەركر ۲- دەماوێ

eke/'i:k/v ۱- گوزەرائی دەسوڤيێتی،

خۆی دەژيێتی

۲- پارە دەگری- کەم خەرج دەکا

elaborate/'ɪləbəreɪt/adj - v

۱- زۆر ئالۆز

۲- درژەي دەدات- فراوان دەکا

elapse/'ɪləps/v کات- رادەبۆيێتی،

بەسەر دەچن- بەسەر دەبا

elastic/'ɪləstɪk/adj ۱- جێ- لێک

رادەکشێ ۲- نەچەسپاو

elated/'ɪlətɪd/adj زۆر شاد،

زۆر کەيف خۆش، بەختەوەر

elbow/'elbəʊ/n ۱- ئانیشک ۲- قۆل

elder/'eldə(r)/adj پیرتر، بەتەمەنتر

elders/n پیرەکان، بەسالا چوکان

elderest/adj بەتەمەنترین

elect/'ɪlekt/v ۱- هەڵدەبۆيێتی ۲- بێیار دەدا

election/'ɪlektʃən/n هەڵبژاردن

elector=voter/n دەنگدەر

electric/'ɪlektɪk/adj ۱- کارەبایی

۲- گەرگرتو

The electric chair/n کورسی کارەبایی

(بۆ لە سێدارە دان)

نامیری ریش تاشین

electric razor-shaver/n

electrician/'ɪlektɪʃn/n کارەبا چی

electricity/'ɪlektɪsəti/n کارەبا

electrify/'ɪlektɪfaɪ/v ۱- کارەبای دەدات

۲- دەوورژێتی

electrocute/'ɪlektɹəkju:t/v بە کارەبا

دەکوژی

electrocution/'ɪlektɹə'kju:ʃn/n

بە کارەبا کوشتن

electrode/'ɪlektɹəʊd/n جەمسەری کارەبا

electronic/'ɪlektɹɒnɪk/adj ئەلیکترۆنی

electronic mail = e-mail ئیمیل-

نامە ناردن بە کۆمپیوتەر

elegant/'elɪgənt/adj جوانپۆش-

پێکپۆش

elegance/'elɪgəns/n جوانپۆشی-

پێکپۆشی

element/'elɪmənt/n ۱- بەشێکی گەرمک

۲- شتی لە ۳- رەگەز ۴- توخم

۵- گەرەمیدەر ۶- مۆکاری کەش و هەوا

elementary/'elɪ'mentɪ/adj

۱- بەرایی، سەرەتایی

۲- سادە، ئاسان

elementary school/n قوتابخانەي

سەرەتایی

elephant/'elɪfənt/n فیل

elevate/'elɪveɪt/v ۱- بلند دەکا

elevating/n پەرەدان بەیرو پەرەمەرە

elevation/'elɪ'veɪʃn/n ۱- پەرەزکردنەو

۲- پەرەزایی

elevator=lift/n پەرەزکەرەو- وەسەرخر

eleven/'ɪlevn/n ژمارە یازدە

elf/elf/n جنۆکوی بچوک، کورته بالا

elicit/'ɪlɪsɪt/v فەرەم دەئێتی

ئێ بەدەست دەهێتی، ئێی دەردێتی

eligible/'elɪdʒəbl/adj شیاو، شایەن

eliminate/'ɪlɪmɪnɪt/v ۱- لاندەبا-

رەش دەکا تەو ۲- دەرەدەركر لە

elite/'ɛli:t, 'ɪli:t/n هەلبژاردە

elitism/'ɛli:tɪzəm/n نەر باوەڕەيە کە

دەلی دەبێ چینی

هەلبژاردە- پۆشنییر مامەنەي تایبەتي ئەگەل

بکری.

elk/ɛlk/n مامز (ئاسکی) گەرەو

elocution/'elə'kju:ʃn/n هونەري

وتاردان، گووتار بۆيی

economy/ɪ'kɒnəmi/n

۱- ئابورى

۲- قىرچۇكى - دەست گرتىن - خىسسى

ecstasy/n

مەستى

ecstatic/ɪk'stætɪk/adj

مەست/ زۆر كەيف

خۇش

eczema/'eksɪmə/n

خوپان - ئەكزىما

eddy/'edi/n

گەردەملول، باھۇز

edge/edʒ/n - v

۱- كىنار

۲- لىۋار - دەمى - تىشى چېمىز

۳- لىۋارى بۇ دروست دىكا

۴- لەسىر خۇ دەجۇن

edgy/'edʒi/adj

ھەلچو، توپرو توند،

نىگىران

edible/'edəbl/adj

دەخۇرى، بۇ خوارىن

دەشىن

edifice/'edɪfɪs/n

بالە خانەى مەزىن،

كۆشكى خەيال

edit/'edit/v

۱- شتى ئامانە دىكا

۲- دەنۇسى ئامانە دىكا

۳- پۇرئامەدىك، گۇئارىك دەردىكا

edition/ɪ'dɪʃn/n

۱- چاپكار

۲- زىنجىرە ۲- نۇرەى چاپ

editor/'editə(r)/n

۱- ئامانەكار

۲- نۇوسەر لە پۇرئامە

editor-in-chief/n

سەرئوسەر

editorial/'edɪ'tɔrɪəl/adj

سەرئوتار

educate/'edʒukert/v

۱- دەرسى پىي دىلى

۲- مەشلى پىي دىكا ۳- رۇشنىجىرى دىكا

۴- پەرومەدى دىكا

educated/'edʒukertɪd/adj

رۇشنىجىر

education/'edʒu'keɪʃn/adj

۱- فېرىيون - فېرىكرىن ۲- پەرومەد

educational/'edʒu'keɪʃnəl/adj

۱- فېرىكارى ۲- پەرومەدى

eel/i:l/n

مارماسى

eerie/'ɪəri/adj

سەپىر تىسىنەر

effect/ɪ'fekt/n

۱- كارىگىرى - ئاكام

۲- تى گەيشتن ۲- كەلۈپەل كەسى

effective/ɪ'fektɪv/adj

۱- كارىگەر

ئەنجامەنەر ۲- بەكارىگەر

۳- كەردارى - ھەقىقى

efficient/ɪ'fɪʃnt/adj

بە توانا، كارامە،

چالاک

efficiency/ɪ'fɪʃnsi/n

چالاقى، توانا

effigy/n

پەيگەر، ھەيكل، وینەى مۇۋە

effort/'efət/n

۱- تى كۇشان، ئىرك

۲- دىۋارى

effortless/'efətɪləs/adj

ئاسان -

بىن كۇشش

egg/eg/n - v

۱- ھىلكە (جوجكە تىدا)

۲- ھىلكەى (مەرىشك)

۳- ھىلكە (تۇرى چوگ لەمى)

eggplant/'egplɑnt/n

باينجان

eggshell/'egʃel/n

قالىكى ھىلكە -

دىۋى دەروەى ھىلكە

egg somebody/v

ھانى دەدا

ego/'i:gəʊ, 'egəʊ/n

۱- شانازى

بە خۇكرىن ۲- زات - خۇ - خود

egocentric/'i:gəʊ'sentrik/adj

خۇپەرسىت، خۇ وىست

egotism/'i:gəʊɪzəm/n

خۇ پەرسىتەت،

خۇ (زات) خۇشۋىستىن، لەخۇدوان

egregious/ɪ'ɡri:dʒɪəs/adj

ئاموز -

لە پادەبەدەر

egress/n

دەرچون - پىگا بۇ دەرچون

Eid

جەزىن

eiderdown/'aɪdədaʊn/n

لىف

eight/ert/n

ھەشت

eighteen/'eɪtɪn/n

ھەژدە

eighteenth/'eɪtɪmθ/adj

ھەژدەھەم

eighth/ertθ/adj

ھەشتەم

eighty/'eɪti/n

ھەشتا

Ee

E-e/iz/ پیتی پینجهم له نعلقبای ینگلیزی

each/i:t/adj هریک

eager/'i:gə(r)/adj شهیدا، پیرۆش

eagle/'i:gl/n هلق

ear/ɪə(r)/n گوئی

an ear of wheat گوله گهم

eardrum/'i:drʌm/n پرمه‌ی گوئی

earl/ɜ:l/n خانهدان/ئیرل

earldom/n پله‌ی خانهدان له بیریتانی

early/'ɜ:li/adj-adv زو

earmark/'i:əma:k/v - n جیا‌ده‌کاتمه‌وه / جیا‌کردنه‌وه

earn/ɜ:m/v دهستی ده‌کوی- به دهست دینی

earring/'i:ərɪŋ/n گواره

earth/ɜ:θ/n ۱- زمه‌ی- گمردوون- جیهان

۲- زمه‌ین- زمه‌ی ۳- خۆل

earthy/'ɜ:θi/adj ۱- دنیایی نەك ئاسمانیی

۲- شیاو- گران (بکری)

earthquake/'ɜ:θkweɪk/n زمه‌ی له‌رزین-

بوومه له‌زه

ease/i:z/n - v ۱- سانایی- ئاسانی

۲- هسانوه- ههست به هسانوه ده‌کا

۳- ئازار- ژانی- کم ده‌کاتمه‌وه

-هیوری ده‌کاتمه‌وه

۴- واده‌کا شتی له‌سه‌رخۆی هیواش بجۆتی

ease somebody's mind دلنایی ده‌کا

ease/'i:z/n چوارچۆمه‌یکه‌ی له‌ دار

درست‌کراوه

ته‌خت‌په‌شه مه‌له‌م‌کری

east/i:st/n پۆژ مه‌لات

The east/n ولاتانی پۆژمه‌لات/ئاسیا

middle east/n روژمه‌لاتی ئاوهراس

easterly/i:stəli/adv ۱- به‌رو پۆژمه‌لات

eastern/i:stən/adj ۲- ئاسیایی/پۆژمه‌لاتی

easy/'i:zi/adj - adv ۱- ئاسان، سانا

۲- دلنیا، هواره، هسانوه

easily/adv ۱- به ئاسانی ۲- بێ گومان

easy chair/n کورسیه‌یکه‌ی گهره‌ی به

پشت و ده‌سکه

eat/i:t/v ۱- ده‌خوا- شت له‌ ناو ده‌می دانه‌نی

۲- نان ده‌خوا

eat out/v نان له‌ چیشته‌خانه ده‌خوا

eau-de-cologne/əu də kə'ləʊn/n

کۆلۆنیا

eaves/i:vz/n سوانده- ئیواری بان

eavesdrop/'i:vzdrɒp/v گوئی راگری،

گوئی رادیانی

خۆی مات ده‌کا

ebb/eb/v - n ده‌نیشته‌وه، لاوازتر ده‌بین

داکشان

ebony/'ebəni/n داری ره‌شی ره‌ق

eccentric/'ik'sentrik/adj ئاوهر، ئاوێزه،

به‌ده‌خو، سه‌یر

ecclesiastical/adj په‌یوه‌ست به‌ که‌نیه‌-

که‌نیه‌یی

echo/'ekəʊ/n-v زایه‌له، سه‌دا

۱- ده‌نگ ده‌داتمه‌وه ۲- دو‌باره ده‌کاتمه‌وه

۳- ئاوهرکه‌ پر ده‌نگ ده‌کا- ده‌نگ ده‌ده‌کاتمه‌وه

eclipse/'i:klips/n-v ۱- پۆژ گیان/

مانگ گیان ۲- له‌ده‌ست دانی گرتگی

که‌م بایه‌خ ده‌بی- پۆژ مانگ ده‌م‌کری

ecology/'i:kɒlədʒi/n زانستی ده‌رویه‌ر/

ده‌رویه‌رزانی- ژینگه‌ناسی

ecologist/'i:kɒlədʒɪst/n زانای ده‌رویه‌ر/

ده‌رویه‌ر ناس

economic/'i:kənɒmɪk/adj ئابوری

economical/adj خنیه‌یی- ده‌ست‌پێوه‌م‌کری

economics/'i:kənɒmɪks/n ئابوری زانی

economist/'i:kənɒmɪst/n ئابوریناس

economize/'i:kənəmaɪz/v پاشه‌که‌ورت

ده‌کا

dump/damp/n - v	۱- زبلدان	dutiful/'dju:trɪfl/adj	کوی پایمل
	۲- زبل فری دمد ۲- بازار پر دهکا لهشتی	duty/'dju:ti/n	۱- نمرک
	همردان ۴- باریکی گران فری دمداته سمر زهوی		۲- چالاکی - کار ۳- باج
dun/dan/adj - v	۱- رهنگی تاری	duvet/'durvei/n	لینف
	۲- زوری دهکا له داواکردنی قهر	dwarf/dwɔ:f/n - v	۱- قهرم
dunce/dans/n	گیل - نهان،		(مروقی به توانا له نهفسانه) ۲- کورته بالا
	درهنگ فییر دهبن		۳- بچوکی دهکاتوره، کمی دهکا
dung/dʌŋ/n	ریخ - قشیل	dwarfish/'dwɔ:fiʃ/adj	بچوک -
dungeon/'dandʒən/n	زیندانی ژنر		دهک قهرم
	زهیمینی	dwel/dwel/v	۱- دهمزی
dupe/dju:p/ v	هملی دهخلمهتین -		۲- جهخت دهکا لهسمر
	فیلی لیدهکا	dye/dai/v	بویه دهکا - رنگ دهکا
duplicate/'dju:plɪkət/adj - v	۱- لهبر دهگرتنهوه/ جوته	dying/daiŋ/n	مردن
	۲- دهک خوی - دهقاو دهق ۲- گهرامی، دیتنر	dynamic/dai'næmɪk/adj	چالاک،
	دوهرگرهوه		زور کاریگر
duplication/'dju:plɪsətɪ/n	دوهریوی	dynamics/dai'næmɪks/n	جوله زانی،
durable/djuərəbl/adj	خوپاگر،		زانستی داینامیک
	دریژ خایه	dynamite/'dai'nəmaɪt/n	تهقینهوه -
duration/'dju:reɪʃn/n	ماوه		به داینامیت دهتهقینهوه
duress/dju'res/n	همر شه، گهف گرتن	dynamo/'dai'nəməu/n	دینهمو - بزونه
during/'dju:ərɪŋ/prep	۱- به دریزایی	dynasty/'dɪnəsti/n	خانواده، بنه ماله
	۲- لهماوهی		زنجیره ی فرمان پهرامی یهک بنه ماله
dusk/dʌsk/n	زهرده پیر - شفق	dysentery/'dɪsəntri/n	سکچون
dusky/'dʌski/adj	تاری، نهسمیری تۆخ	dyslexia/dɪs'leksɪə/n	کیشهی
dust/dʌst/n - v	تۆز - پاقر دهکا،		خویندنهوهو نووسین
	خوق دادوهه شینین	dyspepsia/dɪs'pepsɪə/n	همرس نهکردن
dustbin/'dʌstbɪn/n	تهنکه ی زبل/زبلدان	dysphoria/n	نیگهرانی
dustman/'dʌstmən/n	زبلریژ	dyspnea/n	تهنگنهفسی، خراپ همناسه
dustpan/'dʌstpæn/n	بیروکه		دان
dusty/'dʌsti/adj	توزای	dysuria/n	خراپ میز کردن
Dutch/dʌtʃ/adj	هولندی		

dross/dross/n ماددەي يېرىمى

drought/draut/n وشكايى، نەبارىن

drove/drouv/n ۱- جەشامەتتى خەلگ
۲- مىگەل

drove/v لىيى خۇپى، ھارۋىتى

drown/draun/v ۱- لەۋزىر ئاۋ دەكمۇي
۲- دەخنىكى

drowse/drauz/v ۱- خەم دەيگىرى،

۲- ۋەنەز دەدا - باۋشكى دېئىتى ۲- تەمبەلى دەكا

drowsy/drauzi/adj ۱- خەمالوۋ،

۲- خەگىرتە ۲- نېۋە نوۋستوۋ

drudge/dradz/n كارى ناخۇش-گران

دەكا/ پەنج دەدا

drudgery/dradzəri/n ۱- پەنج

۲- كارىكى گرانى ۋەپسكىر

drug/drag/n دەرمان، بىن ھۇشكىر

drug/v بىن ھۇشى دەكا

drug addict خەگىرتە ۋە

ماددەي بىن ھۇشكىر

Druid'/druid/v قەشەي ئايىنى

كەلتى كۆن

drum/dram/n دەھۇل- تەپل

دەھۇل ئىدەدا

drum/v دەھۇل ئىدەدا

drummer'/dramə(r)/n تەپل ئىدەر،

دەھۇل كوت

drunkard'/drankəd/n سەرخۇش،

سەرخۇشى ھەمىشەيى

drunken'/drankən/adj ۱- ئەم كەسەي زۆرى خوار دېئەمە

۲- كارىگىرى زۆر خوار دېئەمە ۋە ۋەق

dry/drai/adj - ۱- ۋەشك ۲- تېئو- تېئى ۲- ۱

۲- ۋەشك (بېزاس) ۴- ۋەشكايى ۵- تال (ئارەق)

۶- ۋەشك دەجى - ۷- ۋەشك دەكا

dry-clean/n ۱- ۋەشككەرمە

پاككەرمە ۋە نەوت

dual'/dju:əl/adj دوۋانە، دوۋ

dualism/n دوۋىئى - ۋەق ۋە جەستە

duality/n دوۋىيى

dub/dʌb/v ۱- پەلى سوار دەداتە

۲- ئاۋى لېئەنئىن، ئازناۋى بۇدائەنئى

۳- دەپلەجە دەكا

dubious/'dju:biəs/adj گومانئىكراۋ،

شاراۋە، گومانئىن

duck/dʌk/n - v ۱- مراۋى، مەيىي

۲- پەلى ئاۋى ۲- يەكى زۆر ئاۋ دەكا

۳- سەرى لادەدا، خۇزى دەپرا

duct/dʌkt/n ۱- كەنال، لولەك - بۇپى

۲- پېپرە - ئاۋەپۇ - كەنال - جۇگە

۱- دەبىي بىرى (كەرى)

۲- گونجاۋ، شىۋا، دوست

۳- چاۋەپىي گەيشتن ۴- پەمۇي، لە ئاكاسى

۵- ماف ۶- تەك

duel/'dju:əl/n شىر بازى، شەپە شىر

شەپە دەمانچە

duet/'dju:et/n جۋوتە ژەنيار

duffer/'dʌfə(r)/n گىل - گەوجە

duffle-duffle چىنىنى سوقى دې

dull/dʌl/adj ۱- كىل - دەرەك تېدەكا

۲- كۆل (پىچەۋانەي تىي) ۲- شاراۋە - لىل

۴- تارى ۵- بېزارىكەر - چاپس

۶- دەخۇا، كۆل دەكا

duly/'dju:li/adj ۱- ۋەك داۋاكرائ،

لەكاتى خۇي

duma/n پەرلەمانى روسيا لە ۱۹۰۵-۱۹۱۷

dumb/dʌm/adj لال، بى دەنگ

dumbfound/dʌm'faund/v سەرى

دەسۋپىئى، بىن دەنگى دەكا، لالى دەكا

dummy/dʌmi/n ۱- ھەيكەل موقۇ

لە نىۋە جامخاۋە بۇ فرۇشتىنى جىل ۋەپرگ

۲- مەمەي لاستىك - بۈۋەك شوشە

۳- ئارەسەن - لاسايى كەرەۋە

۴- دىۋىن - ساختە

- دەچارىيە پۇر خەم
dreariness/'driəriənəs/n پەستى
dreary/ d'riəri/adj پەست
dredge/dredʒ/v قۇپ لەين دەريا يان بەندەر
پاڭز دەكاتەو بە ئامىر
dregs/dregz/n بەرماو، بىنى شت،
خەلتە، گىلىش
drench/drentʃ/v تەپ دەكا
dress/dres/n - v ۱-جىل ۲-كراس
۲-دەپنچىتەو ۴-ئامادە دەكا (خواردن)
۵-پىرچى دادەمىنى
dresser/'dresə(r)/n ۱-تاقچە
چەكمەجە ۲-برىن پىنج ۲-جىلى نواندن
dressing/'dresɪŋ/n ۱-برىن پىنجى
۲-سارغى ۲-زەڭتە
dressing-gown/n جىلى نوسىن-رۇپ
dressing-room/n ئوردى جىل گۇرپىن
dressmaker/'dresmeɪkə(r)/n جىل دور-بەرگىدور
dressmaking/n بەرگىدورپىن
dressy/'dresi/adj رىكە-كۆك
dribble/'drɪbl/v ۱-دالۇپە دالۇپە
دەچىتە خوار ۲-لىكى لەندەم دىتە دەر
۲-تۇپ وەپىش خۇى دەدا
drier/draɪə(r)/v - n وشك كىرەو
وشك دەكاتەو
ئامىرى وشك كىرەو
drift/drift/v - n ۱-رادەمانى-لەگەل دەچىن
۲-لادان لە مىلى فېرىن
۳-واتاى گىشتى ۴-قۇمەتە بەر
drifter/'drɪftə(r)/n ۱-وېل
بىن ئامانچ ۲-بەلەم
drill/drɪl/n - v ۱-دريىل-ئامىرى كىنكەر
۲-مەشقى سەربازى ۲-راھىنان
۴-ئامىرى تۇرچىن ۵-چىن

- ۶-كۆن دەكا ۷-راھىنان-مەشق دەكا
۸-تۇر دەچىن
۱-دەخواتەو ۲-قۇم
۲-خواردەو ۴-ئارق
۱-دالۇپە دەكا
۲-دەنگى ئاۋ-دالۇپە ۲-دەرىزى
۱-زۇرى ئى دەكا
بەرەو پىش خۇى دەدا
۲-ئۇتۇمبىل داۋا ۳-كەسىك بە... دەگەمىنى
۴-بەگەر دەخا ۵-مان دەگىرى
۱-ئىدەخۇپى ۲-دەماۋىلى
۲-ئىشانە ئىدەگىرى ۴-گەرمان-بەلۇتۇمبىل
۵-لىدانىكى بەمىز ۶-كۆشش ۷-پىرەو
۱-وېرەتە، قەسى قۇپ
۱-رەلقارى مىندانە دەكا ۲-قەسى قۇپ دەكا
۱-شوفىر، ئىخۇپ، لىدەر
drizzle/'drɪzl/n ۱-پىرشىنەر
۲-باراننىكى مېۋاش
۱-دەپشېنى
۲-دالۇپە دالۇپە دەبارى
گالتهجا، پىكەنەن مېنەر
dromedary/'drɒmədəri/n ۱-وشتى
دور رەگ ۲-پشت قۇپ
۱-نېرەى مەنگ ۲-بىنكار
۲-وېزەۋىز
۱-وېزەۋىز دەكا
۲-گۇرانى بۇ خۇى دەلنى
۱-كۆر دەپىتەو دەچەمىتەو
۱-دەكەئى ۲-دادەمىشنى
۲-دەسپىتەو ۴-دالۇپە دەكا
۱-دالۇپە ۲-كەرتىن ۲-سەپنەو
لەكاۋ دەمىرى
سەرخۇپ دەشكىنى
۱-وازىنى
۲-ئەۋكەسى واز لە زانكۇ... دەمىنى.
۳-ئەۋ كەسى دابى كۆمەل پەسەند ئاكات.

dozen/'dʌzn/n	دەستە - دواز دە	دەستە - دواز دە	دەستە - دواز دە
half a dozen	نېو دەستە - شەش	نېو دەستە - شەش	نېو دەستە - شەش
drab/dræb/adj	بۇر - رەنگ تۈزۈي	بۇر - رەنگ تۈزۈي	بۇر - رەنگ تۈزۈي
draft/draʃt/n - v	۱- رەشنىۋىس	۱- رەشنىۋىس	۱- رەشنىۋىس
	۲- پارەگۈپىن	۲- پارەگۈپىن	۲- پارەگۈپىن
	رەشنىۋىس نامادە دەكا/بانگ دەكا بۇ سەرىيى	رەشنىۋىس نامادە دەكا/بانگ دەكا بۇ سەرىيى	رەشنىۋىس نامادە دەكا/بانگ دەكا بۇ سەرىيى
drag/dræg/v - n	۱- رادەككىشى	۱- رادەككىشى	۱- رادەككىشى
	لەسەر سىنگ رادەككىشى	لەسەر سىنگ رادەككىشى	لەسەر سىنگ رادەككىشى
	۲- بېزىركەر - بېزىرى دەكا	۲- بېزىركەر - بېزىرى دەكا	۲- بېزىركەر - بېزىرى دەكا
	۴- دۈكەن قۇتدان	۴- دۈكەن قۇتدان	۴- دۈكەن قۇتدان
dragoman/n	۵- زانىيىرى ئى	۵- زانىيىرى ئى	۵- زانىيىرى ئى
dragon/'dræɡən/n	۶- رەگىپى رابەرى گوزار	۶- رەگىپى رابەرى گوزار	۶- رەگىپى رابەرى گوزار
dragonfly/'dræɡənflaɪ/n	نەژدىيە	نەژدىيە	نەژدىيە
	پوشكە	پوشكە	پوشكە
	بەقەنگ، پوشكەبەقەنە	بەقەنگ، پوشكەبەقەنە	بەقەنگ، پوشكەبەقەنە
drain/dreɪn/n - v	۱- ئاۋۇپۇز	۱- ئاۋۇپۇز	۱- ئاۋۇپۇز
	جۈگەي پىسايى	۲- ئاۋۇپۇز - بۇرى ئاۋ	۲- ئاۋۇپۇز - بۇرى ئاۋ
	۳- ۋىش دەپى	۴- ئاۋى پىدا دەپى	۴- ئاۋى پىدا دەپى
	۵- مەست دەپى	۵- مەست دەپى	۵- مەست دەپى
	۶- ھىزى نامىنى - لاۋىتر دەپى	۶- ھىزى نامىنى - لاۋىتر دەپى	۶- ھىزى نامىنى - لاۋىتر دەپى
drainage/'dreɪnɪdʒ/n	سىستەمى	سىستەمى	سىستەمى
	گەياندنى ئاۋ	گەياندنى ئاۋ	گەياندنى ئاۋ
drake/dreɪk/n	نېرەيى مەۋى	نېرەيى مەۋى	نېرەيى مەۋى
dram/dræm/n	۱- درەم	۲- قۇمى ئارەق	۲- قۇمى ئارەق
drama/'dræmə/n	۱- ھونەرى شائۇگەرى	۱- ھونەرى شائۇگەرى	۱- ھونەرى شائۇگەرى
	۲- شائۇگەرى، دراما	۲- شائۇگەرى، دراما	۲- شائۇگەرى، دراما
dramatic/drə'mætɪk/adj	۱- شائۇبىي	۱- شائۇبىي	۱- شائۇبىي
	درامىي	۲- سەرسۈپھىنە	۲- سەرسۈپھىنە
dramatist/'dræmətɪst/n	درامانىۋىس	درامانىۋىس	درامانىۋىس
dramatization/'dræmətaɪ'zeɪʃn/n	بۇ ئۆزىدە	بۇ ئۆزىدە	بۇ ئۆزىدە
dramatize/'dræmətaɪz/v	بە دراما كىرىد	بە دراما كىرىد	بە دراما كىرىد
	گۈپىنى چىرۈك بۇ شائۇگەرى	گۈپىنى چىرۈك بۇ شائۇگەرى	گۈپىنى چىرۈك بۇ شائۇگەرى
drape/dreɪp/v	ھەلدەۋاسى، دايدەپۇشى	ھەلدەۋاسى، دايدەپۇشى	ھەلدەۋاسى، دايدەپۇشى
draper/'dreɪp(r)/n	كوتالغۇش،	كوتالغۇش،	كوتالغۇش،

پەزىلەت

drapery/'dreɪpəri/n

۱- قوماش

قەبرىك - رستىن و چىنىن

۲- بازىرگەنى قوماش

drastic/'dræstɪk/adj

۱- توند

۲- كارىگەر و خىرا

draught/draʃt/n - adj -

۱- تەۋىمىيە

۲- دامە

draughtsman/'draʃtsmən/n

۱- ۋىنەككىشى ئەندازەپى/ دارداما

draughty/'draʃti/adj

شۈبھىيە كە تەۋىمىيە باي ئى

draw/droʊ/v - n

۱- رادەككىشى

۲- يانسىپ

۴- دەردىنى سىرچى رادەككىشى

drawback/'droʊbæk/n

خەۋش

پەردى جۈۋا

drawbridge/'droʊbrɪdʒ/n

drawer/dro:(r)/n

چەكەمە - راكىش

drawers/dro:z/n

جلى ئۆرەۋە

drawing/'dro:ɪŋ/n

۱- ھونەرى ۋىنەككىشان

۲- ۋىنە

drawing-room/'dro:ɪŋ ru:m/n

رۇۋى مەۋان - دىۋەخان

drawl/dro:l/v

لەسەرخۇ قەسەدەكا

drawn/dro:n/adj

۱- رۇخسار مەندۈنىگەران

۲- ۋەك يەكە لە ۋازى

dread/dred/n - v

ترس و تۇقۇن

دەترس - دەتۇقۇن

dreaded/adj

تۇقۇنە - ترسىنە

dreadful/'dredfl/adj

تۇقۇنە، زۇخراپ

dreadfully/adv

تۇقۇنەۋە

dream/dri:m/n - v

خەۋن/خەۋن دەپىنى

dreamy/'dri:mi/adj

خەۋالو،

blood donor	خویندهر، خویندهخش
doodle/'du:dl/v - n	ویندهی پهرت و بلاو/ بهییری پهرت و بلاو دهکا
doom/du:m/v - n	چاره نووس، هیسمایی رۆژی دواپی - لهسیری نووسراوه
doomsday/'du:mzdeɪ/n	رۆژی زیندوبونهوه، رۆژی هیساب
door/dɔ:(r)/n	دەرگا، دەررازه
doorstep/'dɔ:step/n	گریژمندی دەرگا - بهر دەرگا
dormant/'dɔ:mənt/adj	نوستوو، پالکوتو
dope/dəʊp/n	ههشیش، واریش
dormitory/'dɔ:məntri/n	ژووری نوستن/ بهشی ناوخۆ
dose/dəʊs/n - v	ژمه دهرمان/ دهرمان دهخوا
dossier/'dɔ:siɪə/n	دۆسیه، فایل
dot/dɒt/n	خال - نوخته/خال دادهنی
dote/dəʊt/v	شهیدا دهبن
double/'dʌbl/v - n - adj - adv	١- جووته ٢- دووئهنده ٣- دوو - دووگهس ٤- فیلپازدهبیته دوو ئهنده
double cross/n - v	فیل، فیل دهکا دهخاپینی
double edged/adj	دوولا - دووپوو - دووتیغ
double faced/adj	دووپوو
doubt/dəʊt/n - v	گومان - گومان دهبا
doubtful/'daʊtfl/adj	گومانلێکراو، جنی گومان
doubtless/'daʊtləs/adj - adv	گومانلێکهکراو، بیگومان
dough/dəʊ/n	ههویر
dove/dəʊv/n	کۆتر
doves & hawks	لایهنگرانی ناشتی و لایهنگرانی شهپر

dowdy/'daʊdi/adj	کۆن/بزی
down/daʊn/n - adj - adv - prep - v	پهر - تووکی - نهرم ١- بهرموخوا - خوارهوه ٢- له وهستانهوه بهرمو خوارهوه ٣- بێدهنگ بوو، وهستا ٤- قهلهندهر ٥- تاگرئو ٦- پاره یهکسهر دان ٧- هات و چۆ نهو سهره نهه سهر
downcast/'daʊnkɑ:st/adj	١- خهمناک و بێئومید ٢- چاوشچۆ
downfall/'daʊnfɔ:l/n	١- کهوتن - ههرهس ٢- هۆکاری روخانیان ههرهس
downgrade/'daʊngreɪd/n - v	له پایه - گرتگی - کهم دهکاتهوه
downhearted/'daʊn'ha:rtɪd/adj	خهمناک و دلشکار
downhill/'daʊn'hɪl/n - adv - adj	بهرهه خوارهوه/ نشیو/ نزار/ پیتشپکێ خزین
down-market/'daʊn'mɑ:kɪt/adj	ههرزان
downpour/'daʊnpə:(r)/n	رۆژنه بارانیکی لهناکاو
downright/'daʊnrɪt/adj	قهسمههپوو، تهواو، راست
downstairs	دوستانه
/'daʊn'steɪz/n-adv - adj	بهرهه نهۆمی خوارهوه - ژیرهوه
downtown/'daʊn'taʊn/adv	چهرگهێ کارو رابواردن چهقی شار - ناوهندی شار
downtrodden/'daʊntrodn/adj	زوتلمێکراو - ماف خوړاو/ هاپاو
dowry/'daʊri/n	مارهیی، نهخت، بههره
doze/dəʊz/n - v	وهههوز دههات،

- سەر سوپان
dizzy/'dizi/v - adj گىزخواردو، بەرز/ سەرگىزىكى
- do/də, du/v - n كودارى كردن
- ۱- نەمايش دەكا ۲- چارەسەر دەكا، مامەلە دەكا
۳- ئىدەنى ۴- دروست دەكات
۵- رادەپەرىنى ۶- چىن بەجى دەكات
۷- گەشە دەكا
۸- دەسائى ۹- دەگونچى ۹- بەش دەكا، بەسە
۱۰- فېل ۱۱- غەش دەكا
۱۱- كۆكاي لىرۇشتىنى شتى پىنويست
۱۲- ئامەنگ
- docile/'dəusaɪl/adj ئاسان، ھېن، كوي پايەل
- dock/dɒk/n - v ۱- ھەۋزى پاپۇز ۲- كەشتى ۳- شۇستى كەشتى بۇ بەتلىكردنى كەلۈپەل
۴- قەلەسى ئاۋانبار لە دادگا ۴- دەپرى
- docker/n كرىكارى بەندەر
- dockyard/'dɒkjɑ:d/n جىن پاپۇز چاكتىردنەر
- doctor/'dɒktə(r)/n - v ۱- ئوژدار، پىزىشك ۲- خاۋەن پروانامە دىكتۇرا
۳- چارەسەردەكا، دەرمان دەكا
۴- تەزۋىر دەكا- دەگۇپرى
- doctrine/'dɒktrin/n رىبان، بارەرى، قەرمائىشت
- document/'dɒkjumənt/n بەلگەنامە
- documentary/'dɒkju'mentri/adj - n بەلگەنامەسى
- dodge/dɒdʒ/v - n ۱- لادەدا، دورەدەكەۋىتەرە ۲- فېل
- tax-dodger/n ھەلاتو لە دانى باج
- doe/dəu/n مېنەنى مامزىان كەرونىشك
- doer/'du:(r)/n بىكەر
- dog/dɒg/v - n ۱- سەگ ۲- شۈين پىنى ون دەپن

- dogged/adj سور، پىشت، رۇز
- dogma/'dɒgmə/n باۋەرىنىكى
- dogmatic/'dɒgmætɪk/adj ئايىنى سەرەكى- وشكەباۋەرى توۋند، دۇگمايى
- dole/dəʊl/n - v يارمەتى ھەقتانە بۇ يىكاران قىرچۇكى دەكا لە دابەش كردن
- doleful/'dəʊfl/adj خەمبار، پەست
- doll/dɒl/n بۈۈكەشۈشە
- dolphin/'dɒlfɪn/n دۇلفىن
- domain/'də'meɪn/n ئاۋچەي دەسلەت، بوار، قەلەمپەرى
- dome/'dəʊm/n گومەن، گومبەت
- domestic/'də'mestɪk/n - adj ۱- خىزانىسى ۲- ئاۋخۇسى ۳- خولام دەمىكاتە
- domesticate/'də'mestɪkət/v مالى- كەرى دەكا، ۋاي ئىدەكا گىرنگى بە كاروبارى مالمەرە بدا
- domicile/'dɒmɪsaɪl/n - v شۈين، جىن، مال
- جىنەك بۇ خۇي ديار دەكا
- dominance/'dɒmɪnəns/n سەرومىرتى، دەسلەت
- dominant/'dɒmɪnənt/n - adj بەدەسلەت، سەرەكى
- dominate/'dɒmɪnət/v ۱- زال دەپن ۲- دەروانىتە سەر
- domination/'dɒmɪ'neɪʃn/n زالبون
- domineering/'dɒmɪ'miəriŋ/adj تاغوت، زۇردار، زال
- dominion/'də'mɪniən/n ۱- سەروەرى- دەسلەت ۲- ئاۋچەي دەسلەت
- domino/'dɒmɪnoʊ/n دۇمىنە
- donate/'dəʊ'neɪt/v دەپەخشى
- donation/'dəʊ'neɪʃn/n بەخشىن
- donky/'dɒŋki/n كەر، گۈندىرۇز
- donor/'dəʊnə(r)/n بەخشەر

- دریژ دەبن - دریژبونهوه
 distil/drɪ'stɪl/v دلۆپه دهكا
 distillation/drɪ'stɪləʃn/n دلۆپه كړدن
 distinct/drɪ'stɪŋkt/adj ۱- جیا- بهرچاو
 ۲- روون
 distinction/drɪ'stɪŋkʃn/n ۱- جیاوازی
 ۲- شكۆیی ۲- لهقهی شەرف
 distinctive/drɪ'stɪŋktɪv/adj جیا- ناشكز
 distinguish/drɪ'stɪŋɡwɪʃ/v ۱- جیا دهكا تهوه ۲- دهرک پین دهكا، دهنا سیتهوه
 ۳- پلهی بهرز دهكا تهوه
 distinguished/adj دیار- بهرچاو
 ناسراو، بهناویانگ
 distort/drɪ'stɔ:t/v دهشیوینن
 distorted/drɪ'stɔ:tɪd/adj شیواو
 distortion/drɪ'stɔ:ʃn/n شیواندن،
 گۆډین
 distract/drɪ'strækt/v ۱- واز دینن،
 خوشی وهردهگری ۲- سمرسام دهبن
 distracted/adj واقع وپړاو، قال، مژول
 distraught/drɪ'strɔ:t/adj خه موك
 distress/drɪ'stres/n-v-adj ۱- نیگهرانی
 ۲- تهنگانه ۳- ترس
 ۴- فریاكوتن ۵- نیگهران دهبن
 distribute/drɪ'strɪbjʊ:t/v دابهش دهكا
 distribution/drɪ'strɪ'bju:ʃn/n دابهشكردن
 district/'dɪstrɪkt/n ناوچه، ههریم، ناحیه
 distrust/dɪ's'trʌst/n-v بین باوهری،
 گومان، زهني خراب
 گومان دهیا، باوهری به نامینن
 distrustful/dɪ's'trʌstfl/adj گوماناوای،
 بهگومان
 disturb/drɪ'stɜ:b/v ۱- ټیكهدهدا، دهرپړی
 ۲- بیزار دهكا، نیگهرانی یق دروست دهكا
 disuse/dɪ's'ju:s/n-v لهكارخستن/

لهكار دهخا

disused/dɪ's'ju:zd/adj

فهراموشكراو، بهجیهیلراو

ditch/dɪtʃ/n-v

قورت/قورت لئ دهدا

ditto/n-v-adv

هممان شت، همرودها

divan/drɪ'væn/n

چوریکه له جیگا،

سهرین

dive/darv/n-v

خوی لهناو نكوم دهكا

diver/'daɪvə(r)/n

مهلوان

diverge/dar'vɜ:dʒ/v

پهل دهاوویژن،

لقی ئی دهییتهوه

divergence/dar'vɜ:dʒəns/n

جیاوازی، پهل هاویشتن

divergent/dar'vɜ:dʒənt/adj

پهلهاویشتنو، جیا

diverse/dar'vɜ:s/adj

چورهها، همهجور

diversity/dar'vɜ:səti/n

چوریتي،

جیاوازی، فرهیسی

divert/dar'vɜ:t/v

۱- ناراستی دهگوزی

۲- رادهبویزی

divide/drɪ'vaɪd/v-n

دابهش دهكا

dividened/'dɪvɪdend/n

۱- دابهشكراو

۲- پشك، پشك-بهش- لهقازانج

divine/drɪ'vaɪn/adj-n-v

۱- ناسمانیسی، خواسی

۲- نایاب ۳- جیهانی لاهوتی

۴- پیشبینی دهكا، شتی نادیار دهرکینن

divinity/drɪ'vɪnəti/n

۱- سروشتی

خواسی ۲- لاهوتیهت

divisible/drɪ'vɪzəbl/adj

دابهش دهكری

division/drɪ'vɪʒn/n

۱- دابهشكردن

۲- بې، ستور ۳- جور۴- تیپ، سهریازی

divorce/drɪ'vɔ:s/n-v

جیا برونهوه-تهلاق

تهلاق دهدا

divulge/dar'vʌldʒ/v

نهینن دهرکینن

dizziness/'dɪzɪnəs/n

گیژخواردن،

display		103	distend
display/n	۱- نیشاندان	dissection/dr'sekʃn/n	تویکاری-
	۲- ریکخشستی شت بق نیشاندان ۳- پیشاندراو		پارچه پارچه کردن
displease/dr's'pliz/v	توچه دهکا،	dissemble/dr'sembl/v	دشاریتنوه،
	بیزار دهکا		خوی دهنوین، بایی دهکا
displeasure/dr's'pleʒə(r)/adj	بیزار	disseminate/dr'seminet/v	
disposable/dr'spəʊzəbl/adj			پخش دهکا
	۱- بهره دست	dissension/dr'senʃn/n	مملانی-
	۲- فریدراو (پاش بهکارهینانی تنیا جاریک)		جیاوازی- ناکوکی، همدزی
disposal/dr'spəʊzl/n	۱- خورگار کردن له	dissent/dr'sent/n - v	بهره لستی دهکا،
	۲- ریکخستن ۳- له ژیر چاودیری، رفطار		هلمدهگ پیتنوه
dispose/dr'spəʊz/v	۱- ریک دهکا	dessenter/dr'sentə(r)/n	گومبا، هلمک پراوه
	۲- دهمروشی ۳- خورگار دهکن له	dissertation/dr'setʃən/n	دکتورانه،
disposition/dr'spə'ziʃn/n	۱- میزاز- ریکخستن		نامه ی زانستی نهکادیمی
	گنول ۲- ریکخستن	dissident/'disɪdənt/n - adj	یاخی،
dispossess/dr'spə'zes/v	ایده سستین		جیا بوزه
disprove/dr's'pru:v/v	به دردوخاتنوه	dissimilar/dr'similə(r)/n	پیک نه چو،
dispute/dr's'pu:t/n - v	مملانی		جیاواز
	۱- گفتوگو دهکا	dissipate/'disɪpeɪt/v	پرت و بلوی
	۲- بهره لستی دهکا، نکولی دهکا		دمن- لاندبا
disqualification		dissociate/dr'səʊʃieɪt/v	
/dr'skwɒlɪfɪ'keɪʃn/n			هلمدهو شینیتنوه/بایی بیری دهکا
	بیومری کردن له	dissociation/dr'səʊsi'eɪʃn/n	
	بمشاری کردن، لادان، لهکار لابردن		هلمدهو شانهوه
disqualify/dr'skwɒlɪfaɪ/v	نامیلی-	dissolve/dr'zɒlv/v - n	۱- دهنوینتیهوه
	تالیکردنهوه- پکا، بیومری دهکا		توانهوه
disregard/dr'srɪ'ga:d/n - v	قهراموش		۲- پرت و بلو دهنیتیهوه- هلمدهو شیتیهوه
	دهکا	dissonant/'dɪsənənt/adj	لیک چودا،
disreputable/dr'srepjətəbl/adj			جیاواز
	ناوژپاو	dissuade/dr'sweɪd/v	وای لیدهکا دهست
disrespect/dr'srɪ'spekt/adj			بهردار بین له، قایلی دهکا وازینین له
	بین نه دهب، نه تک	distance/'dɪstəns/n - v	ره هندن، دوری،
disrupt/dr's'rapt/v - adj	دهیوی،		ماره
	لهکار دهکا، دهنوین	distant/'dɪstənt/adj	۱- دور
dissatisfaction/dr'sætɪs'fækʃn/n			۲- سارد له رفطار کردنه
	نارازی بون، بیزار بون	distaste/dr's'teɪst/n	قین ای کردنهوه،
dissect/dr'sekt, daɪ-/v	تویکار دهکا،		قین ای بونهوه
	پارچه پارچه دهکا بق دیراسه	distend/dr's'tend/n-v	فراوان دهکا/

پاڻڙي گهره - ميڪروپ لابر - ميڪروپوڙ
disinherit/dɪsɪn'herɪt/v

له ميراث بيومر دهڪري
disintegrate/dɪsɪn'tɪgreɪt/v

هلهدهه شپتهوه
disintegration/dɪsɪn'tɪgreɪʃn/n

هلهدهه شانهوه
disinterested/dɪsɪn'trəstɪd/adj

پاك، بې مههست
disjointed/dɪs'dʒɔɪntɪd/adj

وړينه، پچپچر
dislike/dɪs'lʌk/v

قيني لويه ته، رقي ئي دهپيتهوه/كهيلي پښ تايښ
dislocate/'dɪsləkeɪt/v

لهچن دهچن، لهگهر دهچن
dislodge/dɪs'lɒdʒ/v

لهچن لادهبا، دهردهكا
disloyal/dɪs'lɔɪəl/adj

خايښ، نادلوسوز
disloyalty/dɪs'lɔɪəlti/n

خيانت، پهست، خهمناك
dismal/'dɪzməl/adj

دهكا تهوه
dismantle/dɪs'mæntl/n

لههوكاره كاني بهرگري كړدني ددهبهري
dismay/dɪs'meɪ/n - v

توقين، ترس/ دهتوقين
dismiss/dɪs'mɪs/v

دهري دهكا، قايوي دهكا
dismissal/dɪs'mɪsl/n

دهركردن، قايودان، دوورخستهوه
dismount/dɪs'maʊnt/v

له پايسكل دپته خوارئ -
disobedience/dɪsə'bi:diəns/n

دادهبهري/له نهسپ ددهبهري
disobedient/dɪsə'bi:diənt/adj

ياخي، هلهگهراوه
disobey/dɪsə'ber/v

ياخي دهبي
disorder/dɪs'ɔ:də(r)/n

۱- نارپك
۲- بئريز - ريز نهبوو
۳- ناشوب - گيره شويوني ۲- نهساغي

نارپك
disorderly/adj

بئريكخستن - نارپك
disorganization/dɪs'ɔ:gənai'zeɪʃn/n

ريكخستن تيك دهدا - نارپكي دهكا
disorganize/dɪs'ɔ:gənaɪz/v

خوي بئري
disown/dɪs'əʊn/v

دهكا له، نكولي دهكا
disparage/dɪ'spærɪdʒ/v

رهخنه دهگري، لهبههاي كهه دهكا تهوه
disparity/dɪ'spærəti/n

جياوازي -
dispassionate/dɪs'pæʃənət/adj

بئلايهن، بابتهتي
dispatch, despatch/dɪ'spætʃ/v - n

۱- دهنيئر/ ناردن
۲- خيرا جئ بهچن دهكا/ رادهپهريش - راپهراندن

۳- دهكوئي - كوشت
dispel/dɪ'spel/n

دهرهدهكا، دهسپتهوه
dispensable/dɪ'spensəri/adj

لهميشك - بيئر - ناهيئي
dispense/dɪ'spens/v

۱- دهدا
۲- دهست بهرداري دهبي

۳- دهرمان شاماده دهكا ودهفوشن
dispensary/dɪ'spensəri/n

دهرمانخانه
dispersal/dɪ'spɜ:sl/n

پهرت بوون، جياكړدنهوه
disperse/dɪ'spɜ:s/v

پهرت و بلاو، دهپيتهوه
dispirited/dɪ'sɪrɪtɪd/adj

ورهئ، لهدهست داو، خهمناك
displace/dɪs'pleɪs/v

لادهبا، لهچني
displaced/adj

خوي لاي دهدا
display/dɪ'spleɪ/v

جئي دهگريتهوه
۱- نارپك
۲- نارپك
۳- نارپك

discover/di'skʌvə(r)/v بىنە دەپ، بەدپەرەشت دەدۇزىتەۋە

discovery/di'skʌvəri/n دۇزىنەۋە

discreditable/di'skreditabl/adj رىسۋا، سوك، بەخت، غەيبىدار

discreet/adj ورىيا، زىر، دورەپەرىز/ وانگىر

discrepancy/di'skrepsnɪ/n جىياۋازى - ھەقدۇرى

discretion/di'skreʃn/n ۱ - وريايى

۲ - سەرىستى ھەلىزىردن - دياركردن

discriminate/di'skrimineɪt/v جىيادەكاتەۋە / جىياۋازى دەكا

discrimination/di'skrimi'neiʃn/n جىياكردەۋە

۱ - رەگەزخۋازى، رەگەزىسەستى

discus/'diskʌs/n پەپكەى ھاۋىشتن

discuss/di'skʌs/v كىتۇگۇ دەكا

لەبارەى - دەدۇى لە

discussion/di'skʌʃn/n كىتۇگۇ

disdain/di'sdeɪn/n - v بىزىلىۋىونەۋە،

دوۋدىلى

بىزىلىۋىونەۋە، نىگەرەن دەپىن

disease/di'zi:z/n نەخۇشى

diseased/adj نەخۇش

disembark/,dɪsm'ba:k/v پاپۇرەكە

بەتال دەكا

لەپاپۇر دىتە خۋارى/لە كەشتى دادەبەزى

disenchant/v ۱ - لە جادو - ۋەم دەريازى

دەبى ۲ - لادەبا

disenchanted/,dɪsm'tʃɑ:nɪd/adj بىنە دەپ، بىنە ھەماسەت / ساد

disengaged/adj بىنە كار، بىنە شىش

disentangle/,dɪsm'tæŋgl/v - n كىرەنەۋە، لاپىردن

لىلى و تارمايى لادەبا، دەكاتەۋە

disfavour/di'sfəvə(r)/n بىزىزى / رىق

كىتە

disfigurement/dɪs'fɪɡəmənt/n شىۋاندىن

disgrace/dɪs'greɪs/n لەدەست

دەنى ئابرو، ئابروچوون

disgraceful/dɪs'greɪsfl/adj ئابروپەر،

ھەيابەر

disgruntled/dɪs'grʌntld/adj زۇر تورە - ھەلچو، بىنە دەپ

۱ - خۇى دەگۇپى،

روخسارى دەگۇپى، دەنگى دەگۇپى:

ناۋى خۇى دەگۇپى بۇ ئەۋەى نەئاسرىتەۋە

۲ - خۇگۇپىن - پۇشاك گۇپىن

disgust/dɪs'gʌst/v قىزى ۱ - دەبىتەۋە

disgusting/dɪs'gʌstɪŋ/adj جىى قىزىلىۋىونەۋە

۱ - دەفر، سىنى

۲ - دەفرى خۋاردن، خۋاردن

خۋاردن لەسەر (ئار) قاپ (دەفر) دادەنى

dishearten/dɪs'hɑ:tən/v ورەى كەم

دەكاتەۋە، ساردى دەكاتەۋە

dishevelled/dɪ'sʃelvd/adj ئاپىك، ئاگۇك

پىچ تىكچو، شائەنەكرەۋ

dishonest/dɪs'ɒnɪst/adj ئاپاك، درۇزن

dishonour/dɪs'ɒnə(r)/n - v شورەيى،

ئابروچوون، ئەتەك

ئابروۋى دەبا، ئەتكىدەبا - ئاۋبانگى پىس دەكا

disillusion/,dɪs'lu:ʒn/v تارمايى -

لىلى لادەبا

باۋمى دەپۇخىنى

disillusionment/,dɪs'lu:ʒnmənt/n بىنە دەپ، بىنە ھەماسەت / ساد

disinclination/,dɪs'ɪnklɪ'neiʃn/n بىنە كار، بىنە شىش

خۇدزىنەۋە، لىپەلەن

disinfect/'dɪsm'fekt/v پاقۇ دەكا،

خۋىن دەكاتەۋە ..

disinfectant/,dɪsm'fektənt/n

- ۱- قایل نه‌بوون- نارازی بوون
۲- بمره‌لستی کردن
disappear/dɪsə'piə(r)/v
۱- ون ده‌بی- له‌برچاو نامینئ
disappearance/dɪsə'piərəns/n
وون بوون/ له‌برچاو نه‌مان
disappoint/dɪsə'pɔɪnt/v
ناشومئد ده‌بی
disappointment/dɪsə'pɔɪntmənt/n
ناشومئدی
disapproval/dɪsə'pru:vɪ/n
نارازی‌بوون- په‌سەند نه‌بوون
disapprove/dɪsə'pru:v/v
نارازی ده‌بی- په‌سەندی ناکا
disarm/dɪs'ɑ:m/v
له‌چەك دادەمائی- بۆمبەكه له‌كار ده‌خا
disarmament/dɪs'ɑ:məmənt/n
چەك دامالین- چەك کردن
disarray/dɪsə'reɪ/n
۱- ناشووب
۲- بئ‌نیزامی- گیانی به‌زین
disaster/dɪ'zɑ:stə(r)/n
كاره‌سات
disastrous/dɪ'zɑ:stros/adj
به‌دناكام- به‌د نه‌نجام- كاره‌سات
disband/dɪs'bænd/v
۱- مه‌لده‌وه‌شیتەوه
۲- ته‌سریخ ده‌كا- ۲- بلاوه‌ پئده‌كا
disk, disc/dɪsk/n
۱- دیسك
۲- قەوان- ۲- په‌پكه
discard/dɪs'ka:d/v
به‌لای ده‌نی،
فری‌ی ده‌دا- وازی لی‌دینئ
discern/dɪ'sɜ:n/v
چیا ده‌كا ته‌وه،
به‌روونی ده‌بینئ
discerning/dɪ'sɜ:nɪŋ/adj
بینەر، زرنك
discharge/dɪs'tʃɑ:dʒ/v
۱- به‌تال
ده‌كا ته‌وه- ۲- ده‌رشیتەوه
۲- ده‌ته‌قینئ- گولله‌ داوئ

- ۴- ده‌رده‌كا، به‌رده‌دا- ۵- قەرد ده‌دا ته‌وه
۶- كاری خۆی راده‌په‌رینئ
disciple/drɪ'saɪpl/n
شاگرد، فیرخوان،
هاوئل
discipline/'dɪsəplɪn/n
رژیم،
دا‌بین کردن، ته‌مب‌ن کردن
disclaim/dɪs'kleɪm/v
مه‌لدی له
(به‌پر‌سیاری)
وازدینئ- ده‌ست به‌ردار ده‌بی/نكولی ده‌كا
disclose/dɪs'kləʊz/v
ده‌ركینئ
disclosure/dɪs'kləʊʒə(r)/n
در‌كاندنئ نه‌ینئ- نا‌شكار‌كردن
discolour/dɪs'kʌlə(r)/v
ره‌نگی تێك ده‌دا
discomfort/dɪs'kʌmənt/n
بیزاری- نا‌په‌حه‌تی
disconcert/dɪskən'sɜ:t/v
ده‌شونینئ-
هه‌راسان ده‌كا/تێك ده‌دا
disconnect/dɪskə'nekt/v
ده‌به‌ی-
كاره‌با ده‌به‌ی- ده‌ترازی
disconsolate/dɪs'kɒnsələt/adj
خه‌م‌وك
discontent/dɪskən'tent/n
بیزاری
ده‌به‌ی‌ن/ نیگه‌رائی
discontented/adj
بیزار/ نیگه‌ران
discontinue/dɪskən'tɪnju:v-
را ده‌گرئ-
ده‌وه‌ستینئ
discord/dɪsko:d/n
۱- جیاوازی- مەملانی
۲- نارێك- نه‌شاز
discotheque/n
سه‌ماخانه/
تیاتروخانه/ناهه‌نگی سه‌ما
discount/'dɪskaʊnt/n - v
دا‌شكاندن/
دا ده‌شكینئ- رده‌ده‌كا ته‌وه
discourage/dɪs'kʌrɪdʒ/v
وره‌ی كه‌م ده‌كا/ ساردی ده‌كا ته‌وه
discourse/'dɪskɔ:s/n - v
۱- دوان، وتار،
گفت‌وگۆ- ۲- وتار، توێژنه‌وه‌ی نه‌كا دیمی
۳- ده‌دوئ له‌بارە‌ی
discourteous/dɪs'kɔ:tiəs/adj

dilute/dar'lu:t/v	تەڭكۈشەر
dilution/dar'lu:f/n	كەمدەكە، رووندەكە
dim/dim/v - adj	كەمكردن - روونكردن
dimension/dar'menʃn/n	ئىل دەكە، تارى دەكە - ئىل - لاواز
diminish/dr'mɪnɪʃ/v	۱- رەھەند ۲- ئاسۇ ۲- قەبارە
diminutive/dr'mɪnɪtɪv/adj	كەمدەكە، دەرچىتە ناوېنە/ بچوكرراو
dimple/'dɪmpl/n	ناوې بچوكرراو بۇ كەمكردن و ناز
din/dm/n	ئىونىكا/ خەمزە كردن
dine/dam/v	قارقىز - دەرنگەدەنگ
dinghy/'dɪŋi, 'dɪŋgi/n	فراقىن يان شىف دەخوا
dingy/'dɪŋdʒi/adj	بەلەمى بچوك
dining room/n	خراب، پىس، دلتەنگەر
dinner/'dɪnə(r)/n	ژورى ناخواردن
dinner-jacket/n	۱- ژەمى سەرەكى - فراقىن يان شىف ۲- خوانى ئىوارە
dip/dip/v	چاكەتىكى رەش يان
diphthong/'dɪfθɒŋ/n	سپىيە پىاو بۇ بۇئەى رەسمى لەبەرى دەكە
diocese/'daɪəsɪs/n	دەقچىنى - نەقىمى دەكە
dip/dip/v	بەچاكەى، بەمۇى
diphthong/'dɪfθɒŋ/n	مەترانىەت
diploma/dr'pləʊmə/n	۱- دەقچىنى - نەقىمى دەكە
diplomacy/dr'pləʊməsi/n	۲- بۇيە دەكە
diplomat/'dɪpləmət/n	۱- دوو پىت بۇ
diplomatic/'dɪplə'mætɪk/adj	دروستكردى دەرنگەى ۲- دوانە
	دپلوما - دپلوم
	دپلوماسىيە
	دپلومات - دپلومات
	دپلوماتسى
	ئەكەسەى لەسىياسەتى دەرەوى ولات كاردەكە
	دپلوماتىك/دپلوماتىك/adj
	دپلوماتسى

dire/'daɪə(r)/adj	۱- ترسىنەر، شوموم
direct/də'rekt, dɪ'rekt, dar'rekt/adj - adv - v	۲- زۆر پىوېست
direction/də'rekʃn, dɪ-, daɪ-/n	۱- رابەرى دەكە - پىى پىشان دەدا
	۲- بەرپە دەبا، سەرپەرشتى دەكە
	۳- فەرمان دەكە، رادەسپىرئى
	۴- راستەوخۇ ۵- بەر دەوام
director/də'rektə(r), dɪ-, daɪ-/n	۱- ئاراستەكردن
	۲- بەرپە بىردن، سەركردىيەتى، سەرپەرشتىياری
directly/də'rektli, dɪ-, daɪ-/adv	۳- فەرمايشت - راسپاردە
	۱- يەكسەر - ھەرنىستە
	۲- راستەوخۇ
director/də'rektə(r), dɪ-, daɪ-/n	۱- بەرپە بەر ۲- دەرەنەر
directorate/n	يەكەن لە ئەندامانى ئەنجومەنى كارگىزى
directory/də'rektəri, dɪ-, daɪ-/n	۱- بەرپە بەر يەتى
	۲- كارگىزى
dirt/dɜ:t/n	دېرە(تەلەفون) - تۆمارى گشتى
dirty/'dɜ:ti /adj-v	پىسى - خۇل
disability/'dɪsə'bɪləti/n	پىس، خراب، پىس دەكە
	نەشيان، بىن تەوانىي
disable/'dɪsə'bɪld/n	لەكار دەكەوى
disabled/adj	لەكار كەوتۇ، پەكەكەوتە
disadvantage/'dɪsəd'vɑ:ntɪdʒ/n	كەم و كورتى، كىماسى، زيان
disaffected/'dɪsə'fektɪd/adj	شۆرەشگىز، ياخى، تۆپە، ھەلچو
disagree/'dɪsə'gri:/v	رازى نابى، بەرەنەستى دەكە
disagreeable/'dɪsə'gri:əbl/adj	نامەقبول - ناپەسەند - نەگونجاو
disagreement/'dɪsə'gri:mənt/n	

dice/dars/n-v ۱- زاری تاوله ۲- پاژنه

۳- تاوله دهكا - قوماز دهكا

dictaphone/n تۆماركردنى نوسينهوه

dictate/dik'tet/v

۱- دەدوئى بۇ كەسپكى تىر بۇ ئەوهى

قەسكەى بنوسىتەوه

۲- دەسەپىننى - قەرمانى پىن دهكا

dictation/dik'tetʃn/n پىن نوسينهوه

dictator/dik'tetə(r)/n دىكتاتور -

حاكىمى رەھا

dictatorial/diktə'to:riəl/adj نۆزەملى -

دىكتاتورى - نۆزەدارى

dictatorship/n دىكتاتورىيەت

diction/dɪkʃn/n شىئوۋازى ئاڭاۋتن و

نووېس

dictionary/dɪkʃənri/n فەرھەنگ

die/dai/v دەمەرى

diehard/n سىياسەتەدارى توند /

پارىزگارى توندېرو

diesel/'di:zl/n بېزۆنەرى دىزل

diet/'da:ət/n - v سىستەمى

تاييەتى خوارىن

پارىز رىجىمپارىز دهكا، رىجىم دهكا

differ/'dɪfə(r)/v ۱- جىياۋاز دەپىن

۲- بەرھەلىستى دهكا

difference/'dɪfrəns/n ۱- جىياۋازى

۲- جىياۋازى لەئىۋان ۳- مەملەتنى - دۆلەتى

different/'dɪfrənt/adj جىياۋاز

differentiate/'dɪfə'renʃiət/v جىياۋازى

دهكا لە ئىۋان

difficult/'dɪfɪkəlt/adj ۱- دۆلار - گران

۲- رەق

difficulty/'dɪfɪkəlti/n گرانى - دۆلارى

ئاڭۋشى

diffidence/'dɪfɪdəns/n ۱- شەرم

۲- باۋەپ بەخۋەنبوون

diffident/'dɪfɪdənt/adj ۱- شەرم

۲- باۋەپ بەخۋەنبوون

diffuse/drɪ'fju:z/v بۆلۈر دەكاتەوه /

پەخش دەكا

diffuse/drɪ'fju:s/adj پەرت و بۆلۈر -

پەرتەۋازە

diffusion/drɪ'fju:ʒn/n بۆلۈرگەنەوه،

پەخش كىرەن

dig/dɪg/v ۱- دەكۆلۈ - كۆلۈن

۲- لەكەدارى دەكا - پەلەى دەكا

digest/dar'dʒest, dɪ-/v

۱- ھەرس دەكا - تىن دەكا ۲- كورتى دەكاتەوه

digest/'daɪdʒest/n ۱- كورتە

۲- كۆمەلە ياسايەك ۳- ھەلپۇزاردە

۴- ھەرس كىرەن

digestion/dar'dʒestʃən/n ھەرس

digit/'dɪdʒɪd/n ھەر ژمارەپەك لە (۱-۹)

پەنجەكانى دەست يان پىن

dignified/'dɪgnɪfaɪd/adj شىكۆمەند -

شىكۆدار

dignify/'dɪgnɪfaɪ/v شىكۆدارى دەكا /

رۆزى دەگىرى

dignitary/'dɪgnɪtəri/n سەرۋىكى دىنى /

رىش سىپى

dignity/'dɪgnəti/n ۱- شىكۆ - ھەيەت

۲- پۆستىكى بالا

digress/dar'dres/v لەبابەت دەر دەچىن

digression/dar'grefʃn/n لەبابەت دەرچوون

dike, dyke/dark/n ۱- قۇرت - كەنال

۲- بەرىست

dilapidated/adj كۆن و شىكاۋ/خاپور

dilate/dar'leɪt/v بەررەرە دەكا -

گەرە دەكا

dilemma/drɪ'lemə/n كىشە، كەتن -

چەلەمە

diligence/'dɪlɪgəns/n كۆشش، تىن كۆشان

diligent/'dɪlɪdʒənt/adj كۆششكەر،

devastate/dr'vestet/v ویران دهکا

devastation/dr'vestetʃn/n

ویرانکردن - خرابکردن

develop/dr'veləp/v

۱- گهشه دهکا

۲- به دهست دینن ۳- دهر دهکوی

۴- بچنا دهکا - ناوهدان دهکاتهوه

۵- وینه له فیلم دروست دهکا

developed country ولاتی پیشکوتوو

پهره سهندو

developing country ولاتی ههژار دهیهی

پهره بستی/جیهانی سن

developer/n

۱- به لندهر:

به لینی ناوهدانکردهی زهوی ددها

۲- مادهی کیمیایی گۆرانی فیلم بۆ وینه

development/dr'veləpmənt/n

۱- گهشه - پهره سهندن

۲- روداوایی نوی/پهره سهندن

۳- دۆزینه ویمکی نوی ۴- ناوهدانی

deviate/dr'veiəʃt/v

لا دهدا/رهفتاری

خوی دهگۆپی

device/dr'veis/n

۱- فیل، هۆ - هۆکار

۲- داهینان/ئامیر ۳- دروشم

devil/devl/n

نههریمه

The devil

شیمتانی نهفرهت ایگراو

devious/dr'veiəs/adj

۱- ریگی

ناپاستهوخو ۲- هۆکاری نادروست

۳- زیرهکی فیلبار

devise/dr'veiz/v

دادههینی

devoid/dr'veɔɪd/adj

بهتال، بئ له

devolution/dr'veʊlu:ʃn/n

۱- گواستنوهی دهسلات

۲- دهسلاتی نامهرکزی

devote/dr'veʊt/v

تخران دهکا

devotee/devə'ti:ʃn

پاک - بهوفا،

کارامه، بهدین - دیندار

devotion/dr'veʊʃn/n

۱- نهفینی - پاکیی

۲- پهرستن - نویژ

devour/dr'vaʊə(r)/v بهتام و خۆشی

خیرا دهخوا/لووش دهکا

devout/dr'vaʊt/adj

لهخواترس، دیندار

dew/dju:z/n

شهو، خوناو

dewy/adj

بهخوناو، نمدار

dewy-eyed

سهاده - ساویله، بئتاوان

dexterity/dek'sterəti/n

دهست سوکی،

کارامهیی

dexterous/dekstrəs/adj

دهست سوک، کارامه

dhow/n (دهو) بهلهمی چارۆکه داری عمرهیی

diabetes/darə'bi:ti:z/n نهخۆشی شهکر

diabetic/darə'betik/adj توش بو به

نهخۆشی شهکر

diabolic/farə'bɒlik/adj

شهیتانی -

دۆزهخانه

diadem/darədem/n

تاجه گولینه

diagnose/darəgnəʊz/v

نهخۆشی

دیارد دهکا

diagnosis/darəg'nəʊsis/n

دیارکردن

diagonal/dar'ægnəl/adj

لار/نیوهتیه

diagram/darəgræm/n

دایه گرام -

هینکاری

dial/darəl/v - n ۱- پهیکهیی تلهفون

۲- روخساری کاترمیر ۳- تابلوی ژماردن

۴- پهیکهیی تلهفون لیددها - بهکار دینن

dialect/darəlekt/n

زار - دایه لیکت

dialogue/darəlog/n

دایه لوگ - گفتوگۆ

diameter/dar'æmɪtə(r)/n

تیرهیی بازنه

diamond/darəmənd/n

۱- نهلماس

۲- شینوهی موغین ۳- دایمۆند - لهقومار -

diaphragm/darəfræm/n

ناوچهچک

- ماسولکهیی نیوان سی بهکان و گهده،

یارمهتی مرۆف دهدا ههناسه بدا

diarrhea/darə'riə/n

سکچون

diary/darəri/n

رۆژانه، یادداشتی رۆژانه

despise

despise/dr'spaiz/v تریزى دهكا

بهكمى تماشای دهكا

despite/dr'spaɪt/prep لهگل نهوه شدا،

ویرای نهویش

despondent/dr'spɒndənt/adj ناخویند

despot/dr'spɒt/n طاغوتی زوردار/استمدار

despotic/dr'spɒtɪk/adj زوردارى/طاغوتى

despotism/dr'spɒtɪzəm/n طاغوتیت

زوردارى

زولم - ستم

dessert/dr'zɜ:t/n شیرینی

شیرینی و میوهی دوی نانخوردن

dessert spoon/n کوچکی - ملاکی

شیرینی پین خواردن

destination/dr'stɪneɪʃn/n روگه

شوینه و یسترا، جئی مهبست

destine/v تیرخان دهكا، دیاردهكا

destiny/dr'stɛni/n قهزاقدهم/چاره نوس

قسمت - بهش

destitute/dr'stɪtju:t/adj نهادر - نهیو

destroy/dr'strɔɪ/v خاپور دهكا - دهروخینی

destroyer/dr'strɔɪə(r)/n ۱- تیکدر -

کس ۲- خاپورکمر - روخینر (پاپو)

destruction/dr'strʌkʃn/n ویرانکردن

خاپورکردن - تیکدان

destructive/dr'strʌktɪv/adj تیکدر -

خاپورکمر

desultory/dr'sʌltəri/n نامنهچی -

پن بهرنامه / هلهو شاره

detach/dr'tætʃ/v جیادهکاتهوه /

دهکاتهوه / هلهو شینیتنهوه

detached/adj ۱- جودا، سهر بهخو

جیاکراوه - لهیکه داپراو

۲- دیدی بین لایمی

detachment/n ۱- جیاکرنهوه - بین لایمی

۲- دهستک - تیپ

۱- دیریزه ۲- دهستک ۷ detail/dr'teɪl/n

۱- دهیکری - نایلی پروا detain/dr'teɪn/v

۲- دوداخ ۲- بهریستی بۆ دروست دهكا

detect/dr'tekt/v ۱- تیپینی دهكا

دهدوژیتنهوه ۲- دهتوژیتنهوه

detection/dr'tekʃn/n دۆزیننهوه - توژیننهوه

detective/dr'tektɪv/n پۆلیسی نهیانی

سیخوپ

detention/dr'tenʃn/n گلدانهوه / گرتن

دهستیه سهرگرتن

deter/dr'tɜ:(r)/v ناهیلن

detergent/dr'tɜ:dʒənt/n پاککمرهوه

deteriorate/dr'tiəriəreɪt/v

بهروه خراپتر دهچی / پیس دهی

determination/dr'tɜ:mɪneɪʃn/n

وره، دیارکردن، رشت بوون

determine/dr'tɜ:mɪn/v بریاردهوه،

سوردهی، دیاردهكا

deterrent/dr'terənt/n ریکر

detest/dr'test/v رقی لئ دهییتنهوه

همزی لئ ناکا

detonate/dr'təneɪt/v دهتهقیننهوه /

دهتهقیننهوه

detonator/dr'təneɪtə(r)/n بارود/دهری

قریننه

detour/dr'tʊə(r)/n ۱- ریگای ناراستهوخو

۲- لادانی کانی

detract/dr'trækt/v لهشهرکتهی

کمر دهکاتهوه / لهبههای کمر دهکاتهوه

detriment/dr'trɪmənt/n زیان

detrimental/dr'trɪməntl/adj

زیانبهخش

deuce/dju:s/n ۱- نههریمن ۲- دوو

۳- چل خال بۆ دوو یاریگای تینس

devalue/dr'vælju:v/v بههای دادهبهزی

ترخی کمر دهکاتهوه

deputy	نویسنده‌ری فلان دهنی
deputy	هم‌دهستنی به‌کاری فلان
deputy/depjəti/n	بریکار، نویسنده، جیگر
deputy premier	جیگری سەرۆك وەزیران
derail/dr'reil/v	شەمەندەفەر لە‌رهوتی
	خۆی دەردەچێ
derange/dr'reindʒ/v	دەشیوینێ /
	تێك دەدا، سەردەشیوینێ
	شیت دەیی، عەقڵی لە‌دهست دەدا
derelict/'derəlikt/adj	فەرامۆشکراو
deride/dr'rard/v	گالته‌ی پێ‌دهکا، پێ‌ی راندەبوونێ
derision/dr'rɪʒn/n	گالته‌پێ‌کردن
derisory/dr'raɪsəri/adj	۱- گالته‌پێ‌کەر
	۲- پوچ
derivation/'deri'veɪʃn/n	دەرڤێژتن
derivative/dr'rɪvətɪv/adj	دەرڤێژاو
derive/dr'raɪv/v	۱- داندەڤێژێ
	۲- سەرچاوە‌ ده‌کړئ
	۳- رەسەنی ده‌گه‌ڕێتەرە بۆ..
derrick/'derɪk/n	بەرزکەر‌موه، کرڤن
dervish/'dɜ:vɪʃ/n	دەرویش / واز لە دنیا
	هینەر
desalination/'di:sæli'neɪʃn/n	شیرینکردنی ئاو (به‌خۆی)
	لابردنی ریزه‌ی خۆیی ئاو
descend/dr'send/v	دێته‌ خوارێ
	رەسەنی له .. سەرچاوه‌ی گرتووه
descendant/dr'sendənt/n	
	۱- نە‌وه- توخم- ره‌گه‌ز ۲- کو‌په‌زا
descent/dr'sent/n	۱- دابه‌ژین
	۲- ره‌گه‌ز- رەسەن
describe/dr'skraɪb/v	وەسف ده‌کا،
	وێنه‌ ده‌کێشێ
description/dr'skrɪpʃn/n	وەسف/جۆر
descriptive/dr'skrɪptɪv/adj	
	وەسفی، چۆنیه‌تی، وێنه‌ی

desecrate/'desɪkreɪt/v	پیس ده‌کا،
	پیرۆزی پێشێل ده‌کا
desert/'dezət/n	بیابان
desert/dr'zɜ:t/v	به‌جێ‌دێنێ،
	چۆل ده‌کا، راندەکا
deserter/n	راک‌دوو، هه‌لاتوو له‌ سه‌ربازی
desertion/dr'zɜ:ʃn/n	چۆل‌کردن، را‌کردن
deserts/dr'zɜ:ts/n	پادا‌شت
deserve/dr'zɜ:v/v	شایانه
deservedly/adv	به‌شایانه‌وه
deserving/dr'zɜ:vɪŋ/adj	شایه‌ن
design/dr'zaɪn/n - v	۱- مە‌به‌ست
	۲- پیلان- پڕۆژه ۳- نه‌خشه ۴- ده‌یه‌وی
	۵- پیلان دانه‌تن- نه‌خشه ده‌کێشێ
designate/'deɪzɪneɪt/v	۱- دیار ده‌کا
	۲- ئاوی ئێ‌ده‌نی ۳- داندە‌هه‌ژینێ
designer/dr'zama(r)/n	نه‌خشه‌کێش
designing/dr'zaɪnɪŋ/adj - n	
	پیلان‌کێژ ۰/۰ / فیلاباز/هونەری وێنه‌کێشان
desirable/dr'zaɪərəbl/adj	
	خواراو/وێستراو
desire/dr'zaɪə(r)/n - v	وێست، مە‌به‌ست،
	ده‌خوازێ/چاوه‌ڕێته
desist/dr'zɪst/v	وا‌ز‌ده‌هێنێ
desk/desk/n	میز، جێ
desolate/'desələt/adj-n-v	۱- چۆل /
	فەرامۆشکراو، که‌لاهه
	۲- بێ‌زێ‌راو/بێ‌کەس و هاو‌ده‌م ۳- خاپور ده‌کا
desolation/'desələ'leɪʃn/n	۱- خاپور‌کردن
	۲- بێ‌ئومیدی
despair/dr'speə(r)/n - v	ئائومیدی،
	بێ‌هه‌یوایی / ئائومید ده‌بی/بێ‌هه‌یو ده‌بی
desperate/'despərət/adj	۱- ئائومید
	۲- ترسناک
despicable/dr'spɪkəbl/adj	چاوشۆ‌پ
	چه‌په‌ل/ بێ‌ژی

departure
 ˌdɪˈpɑːrtʃər

department/drɪ'pɑ:tmənt/v
هؤیبه، فەرمانگە

departure/drɪ'pɑ:tʃə(r)/n
 ۱- رویشتن - دەرچوون / کوڅ
 ۲- دەرچوون له بنکه / لادن / گوډان

depend/dr'pend/v پشتی پنی دہبہستی
dependable/dr'pendəbl/adj

dependant/dɪ'pendənt/n
کەسیکی گەورە یا بالۆ/ مندال و خێزان

dependence/dɪ'pendəns/n
پشت پستی

dependent/di'pendənt/adj
دروستگیره سەر

۱- وینہ دکیشنی
۲- وہسف دکا

deplete/di'pli:t/v کھم دوکاتوہ -
بہتال دوکاتوہ

deplorable/drɪˈplɔːrəbl/adj ریسوا
deplore/drɪˈplɔː(r)/v ریسوا، ریسوا

بيزار دھبی
ہوسٹل نو پڈا، دھکا

deploy/drɪ'plɔɪ/v

۱- هینز- سگریان- به سیر بهر گانی

۲- کھس و شتہ کان رینک دھکا
denoulate/diˈnoulət/

depopulate/ di: pɒpjʊleɪv/

ژمارهی دانیشتونانی ناوچه‌که کهم دهکا

deportation/ di: pɔ:tə'teɪʃn/

که مکربنه وهی/گواستننه وهی به زور کۆچ

deputize

deportment/di'pɔ:tment/n رفتار
depose/di'pəuz/v ۱- نه دوسه لاتی دهکا

۲- نهادگا گواهی دهد
deposit/di'pɒzɪt/v - n - باره‌نواستن

پارہ دانان
دادہنہ: دہنو فنی / غشیفتو / دہنہشتی

depositor/di'pɒzɪtə(r)/n
بارودانه‌ر له بانق

depot/'depəu/n

۲- ناوہندی - بنگہی گواستنه وه

depraved/di'preɪvd/adj /بی‌پروہشت/

depravity/di'prævəti/n - بی‌پروشتی

deprecate /de'prekət/ v ناپرازی دمرده بږی

depreciate/di'pri:jeit/v کم بهای
 کم دوکاتوره/ بهای داده‌بزی
 depreciation/di-'pi:jei-'fɪ-ʃən/n

depreciation/diˈpi:ʃi eɪʃn/n
دابه‌زیښي به‌ها

depress/di'pres/v ۱-کوشاری
دمخاته سمر ۲- ختم دمخو!

depressed/adj پەست/خەموک
depression/drɪ'preʃn/n ١- دابەزین -

۴- پست ۵- سستی / نابوری / دانه پین - خه موکی
هاتنه خواری ۲- بوش ۳- دابه زینی پانه په ستو

demand

demand/v ۱- داو دهكا

۲- پيويست دهكا ۳- پرسياړ دهكا

demanding/adj ۱- تيكوشانيكي

زوري دهوي ۲- خوازوك

demeanour/dr'mi:nə(r)/n رهفتار

demented/dr'mentɪd/adj شيت/ابن عقل

demise/dr'maɪz/n ۱- مردن ۲- نه مان

demist/di'mɪst/v دهيسرته وه

خوناو لادها

demobilization/dɪ,məbəlaɪ'zeɪʃn/n

بواردن (له پارهي سهرپاري)

demobilize/dr'məʊbəlaɪz/v

له پارهي سهرپاري دهبوردي

democracy/dr'mɒkrəsi/n

ديموكراسيه/حوكمي گهل

democrat/'deməkræt/n ديموكرات

لايتمگري حوكمي گهل

democratic/demə'krætɪk/adj

ديموكراتي

demolish/dr'mɒlɪʃ/v ويزاني دهكا

demolition/demə'liʃn/n ويزانكردن

خاپوركردن

demon/'di:mən/n شميټان/جنوکه/ديو

demonstrable/dr'mɒnstreɪbl/adj

دهكري بمرنگاي بملگه وه پيشانديري

زياتر روون بکړنه وه

demonstrate/'demənstreit/v

۱- دهردهكا، پيشان دها

۲- نيسپات دهكا، دسهلميني

۳- پروټيسټو دهكا، خوټيشاندان دهكا

demonstration/demən'streɪʃn/n

۱- پيشاندان/بملگه ۲- خوټيشاندان

demonstrative/dr'mɒnstreɪtɪv/adj

۱- ناوي نامازه، نيشانه

۲- دهرپريني ههست و نهشاردنهوي

demonstrator/'demənstreitə(r)/n

depart

۱- نمايشكار

۲- خوټيشاندن/بهشدار له خوټيشاندان

demoralize/dr'mɒrəlaɪz/v

رهوشي تيك دها

وره دهشكيني/دهروخيني

demote/di'məʊt/v پلهي دمهينته

خواري/پلهي دادمهزينتي

demur/dr'mɜ:(r)/n - v

۱- بهرهمستې دهكا ۲- ناپهزايي

demure/dr'mjʊə(r)/adj شهرمن/بهحميا

سنگين

den/den/n ۱- لانه- هيلانه

۲- ژوردي ديراسه

denial/dr'naɪəl/n ۱- رهنكردنه وه

۲- بهدروخستنه وه

denim/'denɪm/n چين/قوماشي كاوبوي

denomination/dɪ,nɒmɪ'neɪʃn/n

تايمغه/مزهېب

denote/dr'neʊt/v نيشانهي نهويه/

دهلالهتي نه وه دها

denounce/dr'naʊns/v بهراشكاوي

رهخنه دهكري

dense/dens/adj ۱- خست/چر ۲- گيل

dental/'dentl/adj دداني

dentist/'dentɪst/n ددانسانز/دكټوري ددان

dentistry/'dentɪstri/n ددانسازي

denture/'dentʃə(r)/n دداني تاخم/

ناسروشي

denude/dr'nju:d/v رووتي دهكا ته وه

denunciation/dɪ,nɑnsɪ'eɪʃn/n

ناپهزايي دهرپرين، تاوانبار كردن

deny/dr'naɪ/n ۱- نكولي دهكا

۲- بهدروي دهخا ته وه ۳- ناهيلي، بيومري دهكا

deodorant/di'əʊdərənt/n

لاهمري بوني ناخوش (ژوربال يان بن هنگل)

depart/dr'pɑ:t/v بهجن ديلي، دهرې،

كچ دهكا

degrade

degrade/di'greɪd/v ۱- کەسنى كەم دەكا

۲- ریسوای دەكا- بىن ریزی دەكا

degree/di'gri:n

۱- پەلە گەرما

۲- پەلە گۆشه ۳- بىر ۴- پەلە زانستى

dehydrate/di'hædreɪt/v

۱- وشك دەكاتەره ناوی لىدەگرى

۲- ئاو لەلەش دەگرى

dehydrated/adj

(تەرەى) وشك

deice/v

پادەمالى/ لادەبا

deify/v

دەپپەرسىتى/ دەيكاتە خۇاى خۇى

deign/dem/v

دەست بەردار دەبن/ ادەبەخشى

deity/'deɪti/n

خوداوەند/ ایت/ پەرستراو

dejected/di'dʒektɪd/adj

دلتهنگ/

ناشاد/ ناخوئەند

delay/di'lei/v

۱- دوا دەخا/ لەرمۆش دەكا

۲- دوا دەخا بۆ كاتىكى تىز ۳- گىزى دەكا

delegate/'delɪgeɪt/v-n

۱- نوئەنەر/ نۆئەرداو

۲- دەنئىرى ۳- لەجنى خۇى رادەسپىزى

delegation/'delɪgeɪʃn/n

۱- شاند- نوئەنەر ۲- نوئەنەر ایه تى کردن

delete/di'li:t/v

۱- لادەبا/ دەسپىتەوه

۲- رەش دەكاتەوه

deletion/di'li:ʃn/n

لا بردن/ رەشكردنەوه

deliberate/di'libəreɪt/adj - v

۱- ئەنقەست/ مەبەست

۲- لەسەر خۇى ۳- راوئىژ دەكا

deliberation/di'libə'reɪʃn/n

۴- بەقوئى بىردەكاتەوه/ لەگژ فكاران پادەمچى

۱- راوئىژکردن/ دان وستاندن

۲- لەسەر خۇى

delicacy/'delɪkəsi/n

۱- نىيانى،

نەرم و نىيانى ۲- پاروى خوش/ چەمرد

delicate/'delɪkət/adj

نەرم/ خۇشەمەشرەب

delicatessen/'delɪkə'tesn/n

كۆگای

فروشتنى گۆشتى ناو بەفرگەر/ خوارندى

قوتوبەند

demand

delicious/di'liʃəs/adj ۱- بە تام/ خۇش

۲- نوكتە

delight/di'laɪt/n-v

خۇش- شادى/

دانشادى دەكا

delightful/di'laɪtfl/adj

خۇش/

بەتام/ دانشادەكر

delinquency/di'ɪŋkwənsi/n

لاسارى/

تاوانى لادان

delinquent/di'ɪŋkwənt/adj

لاسار،

لادەر

delirious/di'liəriəs/adj

وېئە- وېئەكەر

delirium/di'liəriəm/n

وېئە/ قسەى قۆر

deliver/di'livə(r)/v

۱- رىزگار دەكا

۲- يارمەتى دەدا تامەندالى بىن/ رىزگارى بىن

۳- دەگەيەننى ۴- وتاردەدا

۵- بەلىنى جىن بەجىن دەكا ۶- دەپىكى

deliverance/di'livərəns/n

رىزگار بوون

delivery/di'livəri/n

۱- گەيانەندى

شت ومەك ۲- زان/ مەندال بوون

۳- وتاردان/ شىئوانى وتاردان

delta/'delta/n

۱- چوارەم پىتى

۲- ئەلفبای یۇنانى ۳- روبارى دلتا

۳- شىئە سى گۆشه يى

delude/di'lu:d/v

قىلى لىدەكا،

چەواشەى دەكا

deluge/'delju:dʒ/n-v

۱- باراننىكى زۆر/

شالاف/ لافا

۲- كۆمەلە شىئىكى زۆر لە يەك كاتدا

۳- بە لافا شتى پىن دەكا

delusion/di'lu:ʒn/n

خەيال

deluxe/də'luks/adj

نایاب

delve/delv/v

لەناو شت دەگەرئ/ لەندەقۇلى

demand/di'ma:nd/n

۱- داخوای-

داواكارى ۲- داوا

in demand/adj

۳- بە ھەرمىن- بە رواج

on demand

ھەركاتى داوا بگەى

defect/dr'fekt/n - ۷ - خېش، کیماسی، کم و کوی

defection/dr'fekʃn/n - ۲ - دهچینه پال - هملده گهرته وه

defective/dr'fektiv/adj - ۱ - خموشدار

defence/dr'fens/n - ۱ - بهرگری - پاراستن

defenceless/adj - ۱ - نه پاریزد او

defend/dr'fend/v - ۱ - بهرگری، ناتوانی بهرگری بکا

defendant/dr'fendənt/n - ۱ - دواوا لسه ستر تومارکراو

defender/dr'fendə(r)/n - ۱ - داکوکی کمر - بهرگریکار

defensive/dr'fensiv/adj - ۱ - بهرگریکار

defiance/dr'faɪəns/n - ۱ - یاخې بوون

defiant/dr'faɪənt/adj - ۱ - یاخې - بهرنگار

deficiency/dr'fɪʃnsi/n - ۱ - کمی، کمترخه کمی

deficient/dr'fɪʃnt/adj - ۱ - کم

mentally deficient - ۱ - کم عقل

deficit/n - ۷ - کم دمکا، کمکردن

defile/dr'faɪl/n - ۱ - تیک دودا، پیس دمکا

defilement/dr'faɪləmənt/n - ۱ - پیسکردن

define/dr'faɪn/v - ۱ - دپاردهکا

definite/defɪnət/adj - ۱ - دپارکراو

the definite article/n - ۲ - ناسیوا/ ناسین

definitely/'defɪnətli/adj - ۱ - بهدلیایی، بین گوماشی

definition/defɪ'nɪʃn/n - ۱ - پیناسه

definitive/dr'fɪnɪtv/adj - ۲ - دیارکردن - ۳ - روڼ و ناشکرایس

deflate/dɪ'fleɪt/v - ۱ - فوس دمکاتوره - بهتال دمکاتوره

deflation/dɪ'fleɪʃn/n - ۱ - چونوهمیهک - کمکردنموره، خالی کردنموره

deflect/dr'flekt/v - ۱ - لادودا - لمرود لادودا

deflection/dr'flektʃn/n - ۱ - لادان

deform/dr'fɔ:m/v - ۱ - دهشویشتی

deformed/adj - ۱ - شینواو، ناسروشتی، ناساسایی

deformity/dr'fɔ:məti/n - ۱ - شیواندن، کم و کورتی، چستهمی

defraud/dr'fro:d/v - ۱ - گزیری، فیل

defrost/di'fro:st/v - ۱ - لاپردنی

defrost - ۱ - بهفر له بهفرگر

deft/deft/adj - ۲ - تواندنموی خواردن بهستوو

defuse/di'fju:z/v - ۱ - کارامه، لهش سوک

deft - ۱ - هملومشاندموی بومب/ لهکارخستنی بومب

defy/dr'faɪ/v - ۲ - هیورکردنموی رهوش/ گزینی کم دمکاتوره

degenerate/dr'dʒenəreɪt/v - ۱ - بهرنگاری دهبن - یاخې دهبن

degeneration/dr'dʒenə'reɪʃn/n - ۲ - مارج دمکم ناتوانی نه کاره بکې

degeneration - ۳ - شتنی دژواو بکې

degeneration - ۱ - نشووستی دینن، خراپتر دهبن

degeneration - ۲ - تیگچون، ریزچون، لادان

- ۴- کاهنزی یاری- قوماز-
 deck/dek/v ۵- دهراننیتتهوه
 declaim/di'kleim/n وثار دودا به زمانی
 حهاماست
 declaration/dekla'reiʃn/n
 ۱- ناگاداری- بهیاننامه ۲- راگه یاندن
 declare/di'kleə(r)/v ۱- رادهگه یه نی
 ۲- زانیاری دودا لهباردی..
 declension/n ۱- پۆلین کردنی -نار- ریزمان
 ۲- لادان
 decline/di'klaɪn/v - n ۱- ردت دهکاتهوه-
 بهنه دهیانه ۲- دهپوکیتهوه، بچوکتز دهپیتهوه،
 دیتته خواری، لاواژتر دهبن ۲- ههرس، داپوخان
 ۴- باری تمندروستی تیک دهچئ
 decode/di:'kəud/v هئما نیک دوداتهوه
 هئماکان دهکاتهوه
 decoder/di:'kəud/n نامیری هئماکهروه
 decompose/di:kəm'pəuz/v بۆگن
 دهبن، دهرپژئ، شی دهکاتهوه
 décor/di:'kɔ:(r)/n دیکۆر، جوانکردن
 decorate/dekə'reɪt/v ۱- جوان دهکا-
 دهراننیتتهوه ۲- بۆیاغ دهکا
 ۲- مه‌دالیا دهه‌خشن به..
 ۱- جوانکردن
 décoration/dsekə'reiʃn/n
 ۲- مه‌دالیا - دیکۆر کردن
 decorative/dekə'reɪtɪv/adj
 رازاوه/نمخش و نیگاری..
 decorator/n سهر باله‌خانه/دیکۆرساز
 decorous/dekə'res/adj
 به‌دهب، شیاو، خۆداپۆش
 decorum/di:'kɔ:rəm/n خۆداپۆش،
 ره‌فتاری باش/دروست
 decoy/di:'kɔɪ/n تله
 decrease/di'kri:s/v - n که‌مکردن،
 که‌م دهکا
 decree/di'kri:/n - v فرمان- بریار
 فرمان دهردهکا، بریار دودا

- decrepid/di'kreɪt/adj پیر، په‌که‌موت
 decrepitude/di'kreɪtɪd/n
 ناشئ له‌بهر پیری- به‌سالآچوویی، داپوخان
 dedicate/'dedikeɪt/v ۱- تهرخان دهکا
 ۲- پیشکەش دهکا- دهکاته دیاری
 dedication/'dedi'keɪʃn/n
 تهرخانکردن،
 دیاری پیشکەشه به
 deduce/di'dju:s/v به‌دهست دینئ-
 فراههم دینئ
 deduct/di'dʌkt/v ۱- لئی دهردینئ
 ۲- لئی داده‌شکینئ
 ۱- لئ‌ده‌هئنان
 deduction/di'dʌkʃn/n
 ۲- به‌دهسته‌هئنان
 deed/di:d/n ۱- کار- کردوه
 ۲- به‌لگه‌نامه‌ی یاسایی
 deem/di:m/v واده‌هئ
 deep/di:p/adj ۱- قوول(دهریا)
 ۲- ده‌نگی نزم
 ۳- زینده‌پژئ- تاری
 deepen/'di:pən/v قوول دهکا
 deep-freeze/n به‌ستەر- به‌سته‌له‌ک
 deep-rooted/adj ره‌گ داکوتاو
 deer/diə(r)/n مامز- ئاسک
 deface/di'feɪs/v ده‌شپوینئ
 defamation/'defə'meiʃn/n ناویراندن/
 ناوپیس کردن/ له‌که‌دارکردن
 defamatory/di'fæmətri/n
 ناویران- جویندانی
 default/di'fɔɪlt/n - v که‌مته‌رخمی،
 ناماده‌نه‌بوون
 که‌مته‌رخمی ده‌کا له..
 defaulter/n که‌مته‌رخم- یاخی‌بوو
 defeat/di'fi:t/v ده‌شکینئ- به‌سهرده‌که‌موی
 دوژمن- ده‌شکینئ- ده‌به‌زینئ
 defeatism/di'fi:tɪzəm/n په‌تای به‌زین/
 گیانی شکان و به‌زین

debatable/dr'bertəbl/adj

مشت و مپ

هەلەمگرت/گومان هەلەمگرت

debate/dr'beɪt/v

مشت و مپ - رووبەر

۱- مشت و مپ دەکا

۲- دەمگۆڤی - بێ دەمکاتەر .. تاییگۆڤی

debauch/dr'bo:tʃ/v

تێک دەدا

داوین پیسی دەکا

debauchery/dr'bo:tʃəri/n

خرابەکاری

داوین پیسی، شوننی داوین پیسی

debenture/dr'bentʃə(r)/n

بۆندی قەرد

debility/dr'bɪləti/n

لاوازی/تەندروستی

خراب بوون

debit/dr'beɪt/n - v

قەرد، دەسمایە قەرد /

لەسەری حساب کرد

debonair/debə'neə(r)/adj

ئێسک سوک

خوین شەڕ

debrief/dr'brɪf/v

زانناری لیوەرگرتن

debris/dr'beɪrɪ/n

پارچە پارچە، چل و چیلو

debt/det/n

قەرد

debtor/dr'etə(r)/n

قەردار

دەسمال/ دەیه

decade/'dekeɪd/n

۱- پەکانەر،

decadence/'dekədəns/n

رۆچوون ۲- لاساری رهوشتی

decadent/'dekədənt/adj

رهوشت نزم

بێ رهوش، داپوخاو

decamp/dr'kæmp/v

هەلەتی - تەن دەتەقینن

decapitate/dr'kæpɪteɪt/v

سەری دەبڕی

لەمەنی دەدا

decarbonize/v

کاربۆن لە .. لا دەبا

decay/dr'keɪ/v

تێک دەچن

بۆگەن دەبن، دەپوکیتهەر

deceased/dr'si:zəd/adj

کۆچکردو

خوای خۆشبوو

deceit/dr'si:t/n

گرتی، فیل

deceitful/dr'si:ftl/adj

فیلان، دوربوو

deceive/dr'si:v/v

فیل دەکا، قۆبیە دەکا

December/dr'səmbə(r)/n

مانگی کانونی یەکم

decency/'di:nsi/n

رهوشت باشی

decent/'di:snt/n

رهفتاری باش

۱- بەرپز

۲- ناوەر ناوەر باش، مامناوهرندی

۳- خۆداپۆش - شیاو، گونجاو

decentralize/'di:sentrəlaɪz/v

۱- لە دەسهلاتی ناوهرندی دادەبڕی

۲- دەسهلات دان بەئەنجومەنە ناوخرییهکان -

ناوچهییەکان

deception/dr'sepʃn/n

گومراکردن -

گرتی - فیل - سەری شیاو

deceptive/dr'septɪv/adj

گومراکەر

دروژن، کەلەمەیی - خەیاالی

decibel/'desɪbel/n

یەکە پیوانی

بەرزیتی دەنگ

decide/dr'saɪd/v

۱- بپاریدەکا

بپاریدەکا تەرە ۲- یەکلادەکا تەرە

۲- وادەکا بپاریدا، ناچاری دەکا بپاریدا

decided/adj

- سورە لەسەر - موکەر

- رشنە لەسەر - یەکلاکەرەو -

روون و ئاشکرا

decidedly/adv

یەکلاکەرەو

بەبێ گومان - بەبێ دوو دلی

deciduous/dr'sɪdʒuəs/adj

گەلاکاتی لە پایزدا دەوهرن

وهریو/خەزانگرتو

decimal/'desɪml/n

دەیی

decipher/dr'sɪfə(r)/v

۱- هیمما لیکەدەتەرە ۲- تەسلیم دەکا تەرە

۱- بپاریار

۲- سووربوون - رشتی

decisive/dr'saɪsɪv/adj

دوابریار -

یەکلاکەرەو

deck/dek/n

۱- پەشت یان پەوی کەشتی

۲- نەوێم لە پاپۆپ یان پاس

۳- نامیری قەوان و کاسیت

dash

- dash/dæʃ/n - v ۱- مه‌لیه ۲- (ب) کورته‌میل ۳- هه‌ندێ له ۴- تێك ده‌دا ۵- ده‌پرژینی ۶- به‌په‌له
- dashboard/'dæʃbɔ:d/n ته‌خته‌ی پێوانه
- dashing/adj جه‌سور/ به‌جه‌رگ
- data/'deɪtə/n داته
- date/'deɪt/n ۱- دارخورما ۲- خورما ۳- میژوو، کات
- out of date کاتی به‌سه‌ر چوو
- up to date هاوچه‌رخ
- کۆپی زه‌مه‌نی خۆیه‌تی، له‌گه‌ل کات ده‌پوێ
- ۴- ژوان
- dated/'deɪtɪd/adj کۆن، دێرین
- daub/'dɔ:b/v پیس ده‌کا
- daughter/'dɔ:tə(r)/n کچ، کچی
- daughter-in-law/n بووک، ژنی کۆپ
- daunt/'daʊnt/v وهری دانه‌مرکێ، ده‌ترسێ
- nothing daunted هیچ شتی
- وهری نایه‌نه‌ته‌ خوارێ
- dauntless/'daʊntls/adj نه‌ترس، جه‌سور
- dawdle/'dɔ:dl/v کات به‌ فێرێ ده‌دا/ به‌لادا ده‌که‌وێ
- dawn/'daʊn/n-v شه‌به‌ق، به‌ری به‌یان، سه‌حه‌ر، کازیوه
- شه‌به‌ق ده‌دا، رۆژ هه‌لدێ
- day/'deɪ/n رۆژ
- daybreak/'deɪbreɪk/n به‌ره‌به‌یان، کازیوه
- daylight/'deɪlaɪt/n گه‌زنگ
- daylight saving پێشخستنی کاتژمێرێک
- له‌ هاوین بۆ سوڤ وهرگرتن له‌ رۆژ
- daytime/'deɪtaɪm/n له‌ کاتی رۆژدا
- daze/'deɪz/v گێژ ده‌بێ، وێه‌بێ
- daze/n گێژی‌بوون، وێه‌بوون، له‌خۆچوون
- in a daze/n له‌حاله‌تی توپه‌بووندا
- dazzle/'dæzl/v ئاوی چاوی ده‌با، کۆره‌نی ده‌کا

debasement

- ۱- مردوو/ له‌کارکه‌وتوو
- ۲- وه‌ك يه‌ك ۲- بێ‌هۆش - بێ‌هه‌ست
- ۴- به‌ده‌روستی له‌کاتی خۆی
- ۱- دانه‌مرکێنێ، کزه‌کا
- ۲- کپ ده‌کا ۲- ده‌مرینێ
- deadline/'dedlaɪn/n دوامۆله‌ت
- deadly/'dedli/adj بکوژ، کوژهر
- deaf/'def/n - adj که‌پ
- deaf-aid ئامێری به‌هێزکردنه‌وه‌ی گوێ
- deafen/'defn/v (گوێ) که‌پ ده‌کا
- deal/'di:l/n - v ۱- بپ ۲- دابه‌شکردنی کارتی قوماڕ ۳- مامه‌له‌ی بازرگانی ۴- مامه‌له - ئالووێل ۵- داری سه‌پی ۶- کارت دابه‌ش ده‌کا ۷- مامه‌له ... ده‌کا
- dealer/'di:lə(r)/n بازرگان
- dealings/'di:lɪŋz/n مامه‌له‌ له‌گه‌ل کردن - کڕین و فرۆشتن
- dean/'di:n/n راگه‌ر، پله‌یه‌کی به‌ری کهنیسه
- deanery/'di:nəri/n راگه‌رایه‌تی
- deanship/n راگه‌رایه‌تی
- dear/'diə(r)/adj ۱- ئازیزخۆشه‌ویست ۲- گران - گرانبه‌ها
- Oh dear یاهاوارا - په‌کووا
- dearth/'sɜ:θ/n برسپه‌تی - که‌می - ده‌گه‌می خواردن
- death/'deθ/n ۱- مردن - مه‌رگ ۲- کۆتایی
- death penalty/n سزای مه‌رگ
- death rate/n رێژه‌ی مردن
- death toll/n ژماره‌ی کوژراوان
- death warrant په‌لگه‌نامه‌ی له‌داردان
- deathly/'deθli/adj مه‌رگ ئاسا
- deathly pale ره‌نگ زه‌ردی وه‌ك مردوو
- debar/'dr'bɔ:(r)/v ئاهێلێ - بیه‌وه‌ری ده‌کا
- debase/'dr'beɪs/v به‌های که‌م ده‌کاته‌وه
- debasement/'dr'beɪsmənt/n که‌مه‌کردنه‌وه‌ی به‌ها/ پێستی - گوهرایی

Dd

- D-d/di:/ چوارەم پیتی ئەلغەبای ئینگلیزییە
 dab/dæb/v - n پاکی دەکا تەوہ
 ۱- دەست لێداننکی ھێواش
 ۲- ماسی ۲- خال- نوختە
 dabble/dæbl/v ۱- تەردەکا
 دەست و پێی لەناو ئاودا تەردەکا
 ۲- ئارەزوو دەکا/ خۆی سەرقان دەکا
 dabbler/dæblə(r)/n ئارەزووکار
 ئەک پێشەکار
 dad/dæd/n بابە (بەزمانی منداڵ)
 daddy/dædi/n بابە (بەزمانی منداڵ)
 daffodil/dæfədɪl/n نیرگز
 daft/dɑ:ft/adj ھێج و پوچ- گەلج
 dagger/dæɡə(r)/n خەنجەر
 daily/dæli/adj - adv رۆژانە
 dainty/dæinti/adj ناسک- ئازدار- نەرم
 خواردنی بەھەزەت
 dairy/dæəri/n ۱- کارگەشی شیرەمەنی-
 سپیاتی ۲- کۆگای فروشتنی سپیاتی
 dais/n سەکۆ
 daisy/dæizi/n بەیبون، گۆلی بەھار
 گۆلەکی بچوکی سپی ئاو زەرە
 dale/dæil/n دۆلێکی بچوک (لەباکووری
 ئینگلتەرە)
 dally/dæli/v ۱- پیاھەلدەن-
 وازی لەگەڵ دەکا ۲- کەساس دەبن
 تەمبەلێ دەکا...
 dam/dæm/n - v بەند
 بەند دادەن- بەرپەست دادەن
 damage/dæmɪdʒ/n - v ۱- زیان
 ۲- بێژاردنی فراوی زیان دەرگەییەن
 dame/dem/n ۱- خاتوون
 پلە- پووی- ئافەرەتی بەسالاچوو
 ۲- پەلە شەرف...
 damn/dæm/v ئەفرەت دەکا، ئەفرین دەکا

ئەفرین، ئەفرەتتەلێ ئاگر، ئاو جەمەنەم

- damnable/'dæmnəbl/adj ناشرین-
 ئەفرەت لێکراو
 damnation/dæm'neɪʃn/n ئەفرەت ئی کردن
 ئەفرەت لێکراو-
 damned/dæmɪd/n شەیتان- ئەفریمەن
 damp/dæmp/adj - v شێ- خوناو
 ۱- تەپ دەکا ۲- دادەمرگنن- کز دەکا
 damsel/n خاتوون، کچ، شوونەکردوو
 damson/'dæmzən/n پلەرخۆخ- ھەلۆزە
 dance/dɑ:ns/n - v سەما، سەما دەکا
 dancer/'dɑ:nsə(r)/n سەماکەر
 dandruff/'dændrʌf/n قریژ، قریژ
 danger/'deɪndʒə(r)/n مەترەسی
 dangerous/'deɪndʒərəs/adj ترسناک،
 خەتەرناک- گرنگ
 dangle/'dæŋɡl/v شۆردەبێتەوہ
 dank/dæŋk/adj زۆر شیندار، سەرمە
 dapper/'dæpə(r)/adj ریک و پیک،
 چالاک- بزیو
 dare/dæə(r)/v - n ۱- بەرەنگاری دەکا-
 بەرەنگاری ۲- جەسووری- دەویری
 daredevil/'deɪdeɪvl/n سەرچن-
 سەر بەکێشە/ ھەلەشە
 daring/'deəriŋ/adj - n وێران، ئازا،
 جەسوور
 dark/dɑ:k/adj شاراوہ، تاریک،
 خەموک، ئەسەر
 darken/'dɑ:kən/v تاریکی دەکا
 darkness/'dɑ:knəs/n تاریکی
 darling/'dɑ:lɪŋ/n گیانە، خۆشەویستەکم
 darn/dɑ:n/v پینە دەکا، دەدرێتەوہ
 dart/dɑ:t/n ۱- تیر- ساریخ
 ۲- بەتیز دەرچوون ۲- پەپوہستە بەدووری
 ۳- وەک تیر دەرچوون، ھەلپە دەکا

cylindrical/səəlɪndrɪkl/adj لوله‌کی

czarevitch/n کوپری قەیسەر- کوپە گەرەبی

cynic/'sɪnɪk/adj گالتەجاپ، قۇشمەچی،

قەیسەر

بیزار

czarevna/n

کچی قەیسەر

cynical/'sɪnɪkl/adj گالتەجاپی

czarina/n

ژنی قەیسەر

cynicism/'sɪnɪsɪzəm/n

ئیمپراتوری پووسی

دنیا بە ھەند ھەلنەگرتن

czarism/n

قەیسەریەت، سەیسەتمە

گومان ئی بوونی (چاکە) دەکا

دیکتاتوری

cyst/sɪst/n ئاوسان/ تورەگە

czar/n

تزار، سیزەر

current

current/'kærənt/n ۱- رموت- تەرۇم

۲- شەپۇل، ھىزۋ ۳- رۇيشتو، ئىستا،
ژمارەي كۇتايى - دواژمارە لە..

curriculum/kə'rikjələm/n

بەرنامەي خوئندن

curry/'kəri/n

كارى، بەھارات

curse/kɜ:s/n- ۲- شووم ۱- نەفرەت، جوئىن

نەفرەت دەکا - جوئىن دەکا

cursory/'kɜ:səri/adj

بروسكە ئاسا،

روالەتى، سەرىنى

curt/kɜ:t/adj

(وەلامىكى) وشك

curtail/kɜ:'teɪl/v

كورتى دەكاتەرە،

پوختى دەکا

curtain/'kɜ:tn/n

پەردە، داپۇش

curtsey/'kɜ:tsi/n - v

كېرئۇش دەبا،

كېرئۇش بىردن، خۇچەماندەنەو

curve/kɜ:v/n - v

چەماو، كەوانەيى،

بادانەو

cushion/'kʊʃn/n - v

كوشن، سەرىن

كەم دەكاتەرە، ھىورەدەكاتەرە

custard/'kʌstəd/n

كاستەر

custodian/kʌ'stəʊdiən/n

پاسەوان،

ئەمىندار

custody/'kʌstədi/n

۱- چاودىزى

۲- زىندانى كردن - خەپس كردن

custom/'kʌstəm/n

۱- داب - داب و نەرىت

۲- يازرگانى - مامەلە ۳- باجى گومرگى

customarily/adj

بەئاساسى

customary/'kʌstəməri/adj

راھاتوو، ئاساسى

customer/'kʌstəmər(r)/n

ھەمىشەكېرپار - مەعمىل

cut/kʌt/n-v

۱- بېرىن ۲- بېرىن

۳- كەمكردن - داپەزاندن ۴- لا بىردن/

ئىكردنەو

۵- شىوازى قوماش - پەپۇك

۶- پارچەگۆشت

cylinder

۱- دەبېرى - گۆشت - قسە

۲- كەمدەكاتەرە - نرخی - دادەبەرىنى

۳- لا دەبا - ھەلدەرە شىئىتەرەو

۴- فەرامۇش دەکا، نكولى دەکا

۵- دار و دروخت قەلەم دەکا -

لق و پۇپى دار دەبېرى

۶- داردەبېرى - نرخی دابەرىنى

۷- (سەر) دەبەرىنى - دادەبېرى

۸- بېنەش دەکا - مىراتى ئاداتىن

۹- قسەي دەبېرى

۱۰- پارچە پارچە دەکا - قوماشكە دەبېرى -

قىياس وەردەگىرى

۱۱- وازدەھىنى ۱۲- دەسازى - ئاسازى،

دەگونچى ۱۳- داپراو - خەمبار

۱۴- دەبېرى - ھىل ھىلىكى تر دەبېرى

۱۵- لەكار دەكەوى

cutter/'kʌtə(r)/n بېرەر، ئامىرى شت بېرىن

cute/kju:t/adj

زىرەك، جوامىر،

جوان، خۇشەويست

cutless/n كورەتەش، شىئىرى كورت

cutler/n قۇرشيار / دروستكەر / چاكەرى

شت و مەكى بېرىن

cutlery/'kʌləri/n چەقوو چەنگال/

چەقۇكارى

cutlet/'kʌtlət/n پارچەگۆشت

cutthroat/'kʌθrəʊt/adj خوئىنپىز -

كوژەر

cutting/n - adj ۱- رېرەر - راپەر - تۇئىل

۲- پارچە (رۇژنامە) ۳- پارچە (دار)

۴- وشك - بىرىندار كەر ۵- بېرىن

cycle/'saɪkl/n - v ۱- خول

۲- زىجىرە (گۇرانی) ۳- پايىسكل

پايىسكل داژواسوارى پايىسكل دەبىن

cyclist/'saɪklɪst/n پايىسكل ھاژۇ

پايىسكل سوار

cyclone/'saɪləʊn/n زىيان

cylinder/'sɪlɪndə(r)/n تولەك - قەوان

crystalgazing/n - v دیتنی بهخت،

پیشبینی دهکا

crystallization/'kristələ'zeɪʃn/n

پروسی بلوراندن

به کریستالکردن - پن گهین

crystallize/'kristələz/v

دهبلورن -

پن دهگا - به کریستال دهبن

cub/kʌb/n

به چکه شیز، ناکارامه

cube/kju:b/n

۱- شش پاو

cube root/n

۲- رگی سن جا

cubed/adj

شمشپالو بو

cubic/'kju:bɪk/n

سن جا

cubicfoot/n

قه دی سن جا

cubicle/'kju:bɪkl/n

به شینکی بچوکی

جیاکراوه له ژورینگی گهره

cuckoo/'kuku:/n

کوکو - وهتواق

cucumber/'kju:kʌmbə(r)/n

خه یار -

نارو - ناروئ

cuddle/'kʌdl/v

له نامیز دهگرئ -

له باوهش دهگرئ - باوهش پیدادهکا

cue/kju:/n

۱- ناماره یو دهست پن کردن

۲- داری بلیارد

cuff/kʌf/n - v

۱- سمرقوژ، سمردهست

۲- زلله ای ایددا، شقی ای ددها

cuisine/'kwi:zi:n/n

هونهری چیشیت لیئان

cul-de-sac/'kʌl də sæk/n

رئی گیراو -

داخراو، شقامی بهکرئ

culinary/'kʌlɪnəri/adj

په یوهست به

چیشیت لیئان

culminate/'kʌlmɪneɪt/v

دهگاته پۆیکه -

لوتکه

culmination/'kʌlmɪ'neɪʃn/n

لوتکه، پۆیکه

culprit/'kʌlprɪt/n

تاوانبار - گونا هبار

cult/kʌlt/n

سیسته می نابینی، پرستن

cultivate/'kʌltɪveɪt/v

۱- زهوی دهکین

۲- په ردهستین ۲- گه شمه دهکا

cultivation/'kʌltɪ'veɪʃn/n

زهوی کین -

جوتیاری - گه شه

cultural/'kʌltʃərəl/n

رهوشه نیری -

رؤنا کیری، شارستانی

culture/'kʌltʃə(r)/n

۱- رۆشنیری -

شارستانی ۲- په روه ده - به ختو کردن

cumbrous/'kʌmbəsəm/adj

۳- چاندنی به کتیرا

په شیز، گران، ماندوگر

cunning/'kʌnɪŋ/adj

فیلان، زوربان

cup/kʌp/n

۱- کوپ، پیاله ۲- خوارده نه

cupboard/'kʌbəd/n

دؤلاب، کھتور

cur/kɜ:(r)/n

سه گینکی بن قیمهت - بن میزاؤ

curable/'kjuərəbl/adj

چاره دی دهگرئ

curate/'kjuərət/n

قه شه

curator/'kjuə'reɪtə(r)/n

چاودیر،

پاسهوان، نه میندار

curb/kɜ:b/n - v

لغوا، لیواری شوسته،

داده مرئ / داده مرکینئ

curd/kɜ:d/n

شیری مه یو

curdle/'kɜ:dl/v

دهمهین، ده بینه کهره،

ده ترشئ

cure/'kjuə(r)/n - v

۱- چاره، چاره سهر

چاک ده بینه نه، چاک دهکاتره

۲- ده پاریزئ

curfew/'kɜ:fju:/n

۱- ماتو چو قه دهغه کردن

۲- زهنگ

curiosity/'kjuəri'ɒsəti/n

حز نه لقسان

خوتئ مهلقورتینهری، لاپره سنی

curious/'kjuəriəs/adj

۱- زانخواز

۲- سهیر ۳- لاپره سنی

curl/kɜ:l/n - v

لؤچ دهبن، پوت دهبن،

پوچ دهبن

curly/'kɜ:li/adj

لورل، لؤچ، پوت

current/'kʌrənt/n

کشمش، میوژی رومی

currency/'kʌrənsi/n

دراو، پاره

- ۶- دهرې - د پېرېتهوه
 ۷- (پې) (لېسېرېن) د ادهنې ۸- هېنېک د هکېشن
 ۹- نېشانې خاچ لېسېر سېنگې د ادهنې
 ۱۰- ناوېته د هک - تېکېل د هک ۱۱- تې د پېرې
 ۱۲- پېرېستې د هک، پېرېنگارې د هک
 crossbar/'krosba:(r)/n پېرېست
 له مېر
 cross-examination /,kros ɪg,zæmɪ'neɪʃn/n
 د اودن - قسې وېرگرتن
 cross-examine/n د پېرېوېنې
 قسې ئې وېرېدوې
 cross-eyed/'kros aɪd/adj خېل
 crossing/'krosɪŋ/n پېرېنهوه - پېرېدېان
 cross-legged/'kros legd/adj پېن لېسېر پېن دانېشتو
 cross-question/'kros kwɛstʃən/v
 ئې د پېرېسې - پېرېسېنهوې لېگېل د هک
 cross-reference/'kros 'refrəns/n
 نا ماژې بې خوېنېر بې بېشېکې تری هېمان
 کتېب
 cross-roads/'krosrəʊdz/n
 پېکېرېپېنې چېند رېگایک
 مېرېق، چوړېان
 cross-section/'kros sekʃən/n
 پانېرېگه
 هېر بېرېکېو چېند جوړېکې جېا د پېوېنې
 crossword/'kros wɜ:d/n مېتېل - هېما
 crouch/kraʊtʃ/v هېلېدوې، کړنوش د هېا
 خوې شوې د هکاتو د تا بگاتې زوې
 crow/kraʊn/n لېلېرېش - لېلېرېشکې
 crow/v د هقوېنې
 crowd/kraʊd/n حېشامېت - نا پېرېه
 قېرېبالغې
 crowd/v خېرېدېنهوه
 قېرېبالغې د روست د هکېن

- ۱- تاج ۲- تۆقېسېر
 ۳- لوتکې - پۆپکې
 تاج لېسېر د هېنې
 ناخوېش - پېکلاکېرېه
 سېرېمې - گېوهرې
 crucifixion/'kru:ʃɪ'fɪkʃən/n خاچ
 crucify/'kru:ʃaɪ/v له خاچ د هدا
 crude/kru:d/n خاو - د هسېت لېنېدوړاو
 crude-oil/'kru:ɔɪl/n نېوې خاو
 cruel/kru:əl/adj توند - تېژ - رېق
 cruelty/'kru:əlti/n توندې د لېرېقې،
 سېخې
 cruise/n گېشېتېکې دېرېاېس
 cruise/v دېت و دېچېن
 cruiser/'kru:zə(r)/n راونېر
 crumb/kram/n پارچې نان - کېک
 crumble/'krambl/v هېلېدوې شېنېتېهوه
 ورد د هک / هېرېس دېنېن
 crumple/'krambl/v د هقوېتېهوه
 پېکېدېتېهوه - دېچېتېهوه ناوېک
 crunch/kraʊtʃ/n - v د هکېرېنېنې،
 کاتېکې ناخوېش
 crusade/kru:'saɪd/n هېرېشې خاچ
 پېرېستان
 crusader/kru:'saɪdə(r)/n خاچ پېرېست
 crush/kraʃ/n - v ۱- حېشامېت
 ۲- شېدېاېسې کاتې ۳- د هشېلې - د هکوشې
 ۴- سېرکوت د هک
 crust/krast/n توپکېل - توپکېلې رېق
 crutch/kraʊtʃ/n شېقېرېه
 داری رېوېشېن، داری بېن هېنگل
 crux/kraks/n کاکلې بابېت،
 خالې گېوهرې
 cry/krai/n - v ۱- هاوړ، بانگ
 ۲- گرېان، کړوژانېهوه ۳- د هکېرېنې، د هکړوژېتېهوه
 cryptic/'kriptɪk/adj نېنېنې، شارو، لېل
 crystal/'kristl/n کړېستان، بېلوړ

creed/kri:d/n	ساويلكە
creek/kri:k/n	باوەرە، ئابىن
creep/kri:p/v	جۆگە، جۆگە، روبار
	۱- بەھىمنى دەخشی- دەجولن ۲- دەلەرزى
	۲- گەلا دەردەکا (بەسەر دیواردا یلۆدەبیتەو)
creeper/'kri:pə(r)/n	۱- خشۆك ۲- لىق دەر
creepy/'kri:pi/adj	ترسناک - تۆقینەر
cremate/krə'meɪt/v	مردوو دەسووتىن
cremation/krə'meɪʃn/n	سووتماک- سووتاندنى مردوو
creosote/'kri:əsəʊt/n	کرېزۆت
crescendo/krə'sendəʊ/adj	۱- زیاد بوونى پەلى ۲- بەرزكۆدەوئى دەنگ
crescent/'kresnt/n	مانگ- ھەيف
cress/kres/n	خوپەى ئاۋادارى بچوكى گەلاسوز
crest/krest/n	۱- پۇيتەى كەلەباب- كەلەشیر ۲- لوتكە- پۇپكە
crestfallen/'krestfɔ:lən/adj	خەمبار، دەلشكاۋ، بزنومىد
crevasse/krə'væs/n	دەزىكى قوول لە بەستەكە
crevice/'kreɪs/n	دەز، شەق
crew/kru:/n	دەستەى فېركەوان، دەرياۋان
crib/kri:b/n-v	۱- بېشكە، لانكى مىندان ۲- ۋەرگېزنى وشە بەوشە ۳- قوپپە دەكا- ئاخوپ
cricket/'kri:kɪt/n	۱- سىسركە- كلۆ ۲- يارى كرېكىت
crime/kraɪm/n	تاۋان
criminal/'krɪmɪnəl/adj	تاۋانبار
criminology/'krɪmɪ'nɒlədʒi/n	تاۋانناسى- تاۋانزانى
crimson/'krɪmzən/adj	قورمىزى، سورى تىز
cringe/krɪndʒ/v	بەيك دېتەرە، بەچۆك دى
cripple/'kripl/n - v	پەككەتوت، شەل/ پەكىدەكەتوت

crisis/'kraɪsɪs/n	قەيران، ئارىشە، تەنگۈچەلمە
crisp/kri:sp/adj	۱- خاۋ- ئاپۇش ۲- بوژاۋە ۲- بىزۆ- پەكلاكرەو
crisscross/'kris kɪs/adj	لەسەر شىۋەى ھىلى يەكپ
criterion/kraɪ'tɪərɪən/n	مەرج، بىنچىنە- پىۋانە- پىۋەر
critic/'kri:tɪk/n	رەخنەگر، كەم و كورتى دۆزەۋەر/ دىياركەر
critical/'kri:tɪkl/n	۱- رەخنەبى ۲- تەنگۈرە- ئاخۇش
criticism/'kri:tɪsɪzəm/n	رەخنە
criticize/'kri:tɪsaɪz/v	رەخنەدەگرى
croak/krəʊk/n - v	قېرەى بۆق قېرەى دى، پېشېبىنى شتى ئاخۇش دەكا
crockery/'krəkəri/n	دەفرى گىنە/ قۇزى لە قوپ دروستكراۋ
crochet/'krəʊʃeɪ/n - v	كارى چىن
crocodile/'krəkədail/n	تىمساح
crook/kru:k/n	۱- خوار- چەماۋە- گۇپال- قۇچان
crooked/'krʊkɪd/adj	۲- فېلىاز- رېگر، چەتە ۱- خوار- چەماۋە
	۲- بەدخو- ئاشەرىف- ئارىك
croon/kru:n/v	بەدەنگىكى لاۋاز- ھىدى- گۇزاشى دەلى
crop/krɒp/n	۱- دانەۋىلە
crop/v	بەرھەم دىنى ۲- لەناكاۋ روۋدەدا
	۳- قەلەم كىردن- بىرىنى كورت
	۴- دەلەۋەر- دەلەۋەر- دەلەۋەر
cross/kɪs/n - v	۱- نىشەنى (جاران X) يان (كۆ +)
	۲- خاچ ۲- تىكەلە- موقۇرەكراۋ- دوۋرەگ ۴- تۈپە ۵- دۆ- پىچەۋانە

crane/kreɪn/n ۱- گەلەك - قولپىڭ

۲- بەرزكەرەمە - كرېن

۳- مىلى بەرزكەرەمە يان درىزى دىكا تەمە

بېيىنى

cranium/'kreɪniəm/n بەشەككە

كەللەسىمە / مېشەك

crank/kræŋk/n ۱- كەرەكە ۲- ئاۋاز

نىگەرەنە - خۇش - رابواردن -

ئۇتۇمبىل ھەلدەكە، كەرەككە دىكا

cranny/'kræni/n درىز، شەق

crash/kræʃ/n ۱- بەرپەككە كەتەن /

شەق بەر شەق دىكا ۲- ئۇتۇمبىل بەرپەككە

دىكا - دوو ئۇتۇمبىل بەرپەككە دىكا

خولىكى رايئەن - شەق - چىر

crate/kreɪt/n-v سىندوقى شەق /

شەق دىكا تەمە

crater/'kreɪtə(r)/n دەمە يوركان -

دەمە ئاگرېرېن

crave/kreɪv/n بەرپەش دەمە،

شەق دەمە

craving/'kreɪvɪŋ/n شەمە - زۇرقى

كردى زايەندى

سوتان بۇ، شەق بۇ

crawl/kroʊl/n - v ۱- ھىۋاش جولان -

لەسەر سىنگ خشان

۲- كرۇل - سىنگەمەلە - جۇرىكە لە

مەلەۋانى

۱- لەسەر سىنگ دەخشىن

۲- بەھىۋاشى دەپوا

۳- دادەپۇش - خەشامەت پىك دەمەن

crayon/'kreɪən/n تەباشىرى رەنگاۋرەنگ /

رەنگاۋرەنگ

craze/kreɪz/v شەق دەمە - تىكەچى

craziness/'kreɪzɪnəs/n شەق، گەلەۋى،

گەلەۋى

crazy/'kreɪzi/adj ۱- شەق، مەنەقەل

۲- شەق - عاشق - سوتان

creak/kri:k/n - v جىرە جىرە دىكا / چىرە

creaky/'kri:ki/adj لەرزەك

cream/kri:m/n - v ۱- سەرئە - سەرئەشەك

۲- رۇن - شەق ۋەك كرەم - ماكىز

۳- رەنگى زەردى كال

سەرئە لەشەر دەگىز، كەرە لەشەر دوست دىكا

creamy/'kri:mi/adj چەمە

creas/kri:s/n - v لۇچ - لۇچى ئىندى -

لۇچ دەمە

چورچ - چورچ دەمە

create/kri'eɪt/v دەخلىقنى - دوست دىكا

creation/kri'eɪʃn/n ئاۋراندن -

داھىنان / خەلق كردن

creative/kri'eɪtɪv/adj داھىنەر

creator/kri'eɪtə(r)/n ئاۋرەندە - داھىنەر،

دوستكار (خە)

creature/'kri:tʃə(r)/n دوستكار -

گىئەلەبەر

creche/n دايەنگە، خانە مەدەلەنى بىزى،

مەتەخەنە

credence/'kri:dns/n باۋەرپىكرەن

credentials/krə'denʃlɪz/n بەلگەنامە

باۋەرپىكرەن

credibility/'kredə'bɪləti/n باۋەرپىكرەن - جى باۋەرپى

باۋەرپىكرەن

credit/'kredit/n ۱- چاكە - دان بەچاكەن

۲- ئوانى (پارەدان) - قەرد

۴- لىستى ئوانى بەشاربۇ

۱- بەراست دەۋان / باۋەرپى پىن دىكا

۲- دان - زىندەكردن

creditable/'kredɪtəbl/adj شاھەن بە

ستەش

creditor/'kredɪtə(r)/n قەرددەر

credulity/kri'dju:ləti/n زوبەرپىكرەن -

خۇشباۋەر

سادە، ساۋىلەكىسى

credulous/'kredjələs/n خۇشباۋەر،

country	80	cramp	
county/'kaunti/n	ھەرئىم پارىزىگا	چاۋى بېرپوتە...	
coup/ku:/n	ئىزدان، ھەنگاۋىكى	دەلگەرەۋە،	
	سەرگەمۇتۇر، كودەتا	چاۋىپ، چاۋچىنۇك	
couple/'kʌpl/n	جۈۋت - دوۋان	چىل، مانگا	
couple/v	دەبەستىتەۋە - جۈۋت دەپىن	گاۋان	
couplet/'kʌplət/n	دۈانە	گاۋان، مانگاگەن	
coupon/'ku:pʊn/n	كۇپۇن	تەرسىنۇك	
courage/'kʌrɪdʒ/n	ئازابەتتى	تەرسىنۇكى	
courageous/kə'reɪdʒəs/adj	ئازا	تەرسىنۇكانە	
courier/'kʊrɪə(r)/n	پەيامبەر، رابەر	لەتەرسا خۇي	
course/ko:s/n	۱- راپەر - رەۋت	پىنگدەمىنىتەۋە	
	۲- پۈر - رۈۋگە ۳- گۈزەپان ۴- كۆرسات	شەرمەن	
	۵- ئۇم ۶- رىزىلە دىۋار ۷- خۇۋل	قۇرئانگى دەريا	
court/ko:t/n	۱- داداگا ۲- گۈزەپانى تىنىس	۱- شەق (لە دىۋان)	
	۳- دەست و پىنۋەندى شا	۲- دەنگە دەنگ ۳- بۆكىسىكى توند	
	۴- ھەۋش - ھەۋشە	۴- شىكانى كەم / شىكانى بەشى	
court/v	سەرنىچ رادەككىشى - پىۋا ھەلدەدا	۵- دۋانى توند - روشكىن، قەسەپ	
courteous/'kɜ:tiəs/adj	خۇشەد	۱- شەق دەكا / دىزى ئۇ دەكا	
	خۇشگۇفتار، گۇفتارخۇش، خۇشەشەرب	۲- دەنگىكى تىز دەكا، دەنگە دەنگىكى	
courtesy/'kɜ:tsi/n	خۇشەدۋىيى -	گەۋرە لىدى	
	گۇفتارخۇشى	cracked/'krækt/adj	بىن ھۇش - بىن مانگا
courtyard/'kɜ:tjɑ:d/n	ھەۋشە	cracker/n	۱- بىسكۋىت
cousin/'kʌzn/n	ئامۇزا، كىچ و كۈپە خال		۲- ئاگەرىيى - ۋازى بەئىگەر - جۈرە يارىەكە
	كچە پەك، كۈپە پەك، پورزا	crackle/'krækl/v	تەقەتەق دەكا
cover/'kʌvə(r)/n	۱- سەرپۇش -	cradle/'kreɪdl/n	لانگە - لانگ - بېنىشكە
	سەرپاق - داپۇش	cradle/v	رادەۋمىن - دادەپۇش
	۲- پاراستىن - چاۋدىرى	craft/kra:ft/n	۱- پىشە ۲- بەلەم ۳- فېل
	۳- زەمەنەت - داپىن كرىن	craftsman/'kra:ftsmən/n	خاۋەن پىشە
	۴- چەقۇ و چەنگال		پىشەدارى كارامە
cover/v	۱- دادەپۇش ۲- دەپىر (رىگا)	crafty/'kra:fti/n	فېلپاز
	۳- نىشانە دەگىرى ۴- دەشارتەۋە	crag/kræg/n	گاۋەبەرد، كەۋر
coverage/'kʌvərɪdʒ/n		cram/kræm/v	پىردەكا
	داپۇشىنى رۈدۈۋەكان	cramp/kræmp/v	دەمارى ھەلدەستىن -
covert/'kʌvət/n	شاراۋە		قۇلىنچ دەكا
covertly/'kʌvətli/adj	بە پەنھانى،		دەمارى گۈرچ دەپىن - توند دەكا -
	بە شاراۋەيى، بەندىزى		بەيەك دېتەۋە

corrosion/'kɒrəʊʒn/n	داخوران، ژمنگ مه‌لینان	council/'kaʊnsəl/n	نه‌نجومه‌ن-دیوان
corrugated/'kɒrəgeɪtɪd/adj	شه‌پۆلی، پنج‌پوینچ	councillor/'kaʊnsələ(r)/n	نه‌ندامی
corrupt/'kɒrʌpt/adj-v	گه‌نیو- شی‌نواو-شی‌نۆنراو	counsel/'kaʊnsəl/n	نه‌نجومه‌نی شاره‌وانی
	۱- ده‌گه‌نی ۲- به‌رتیلی ده‌دا	counsellor/'kaʊnsələ(r)/n	شورا- راویژ
corruption/'kɒrʌpʃn/n	خراپه‌کاری- شی‌نۆاندن/ به‌رتیل دان	count/'kaʊnt/n - v	۱- ژماردن، ده‌ژمێری
corset/'kɔ:sɪt/n	که‌مه‌ریه‌ند		۲- ماده‌یه‌ک له ماده‌ه‌کانی تاوانیارکردن
cosh/kɒʃ/n - v	خوترمه- دار/	count-down/'kaʊntdaʊn/n	دا‌ژماردن- له‌سه‌ره‌وه به‌ره‌وه‌خواره‌وه
cosmetics/kɒz'metiks/n	جوانکاری- که‌ره‌سته‌ی ئارایش- مه‌کیاج	countenance/'kaʊntənəns/n	۱- میمنی ۲- نه‌دگار ۳- هاندان
cosmic/'kɒzmɪk/adj	گه‌ردوونی	countenance/v	هانی ده‌دا، پالپه‌شتی ده‌کا
cosmonaut/'kɒzmənɔ:t/n	رایه‌ری گه‌ردوونی- رایه‌ری که‌شتی ئاسمانی	counter/'kaʊntə(r)/n	فیشه، به‌دیلی درار له گه‌مه‌ی قوما
cosmopolitan/'kɒzmə'pɒlɪtən/adj	دوو‌ر له ئاوچه‌گه‌ری		میز
	بێ‌نیشتمانی- هاو‌نیشتمانی جیهانی		دژ- پنج‌ه‌وانه
cost/kɒst/n - v	تی‌چوون- به‌هاتی‌ده‌چن	counteract/'kaʊntər'ækt/v	به‌ره‌نگاری ده‌کا- به‌ره‌مه‌لستی ده‌کا
costliness/'kɒstlɪnəs/n	گرانی- گرانبه‌هایی	counterfeit/'kaʊntəft/adj - v	ده‌شینۆتن- ساخته‌ی ده‌کا- ساخته
costly/adj	گران، گرانبه‌ها	counterfoil/'kaʊntəfɔɪl/n	کاغەزی وەرگرتن
costume/'kɒstjʊm/n	پۆشاک، کۆستم	counterpart/'kaʊntəpɑ:t/n	هاوشان، هاوتا، دوژمن- نه‌یار
cosy/'kəʊzi/adj	گه‌رم و خۆش- فره	counter-productive	
cot/kɒt/n	چنی‌نوستلی مندان	/,kaʊntə prə'daktɪv/adj	که‌مه‌که‌ره‌وه‌ی به‌ره‌م
cottage/'kɒtɪdʒ/n	کو‌خ، خانوی	counter-revolution	
	بچوکی گوند	/,kaʊntə tevə'lʊ:ʃn/n	دژه‌شۆرش، شۆرشێ چه‌واشه
cotton/'kɒtn/n	۱- لۆکه‌ ۲- داو	countless/'kaʊntləs/adj	له‌ژماره‌نه‌هاتوو، بێ‌شومار
	۲- قوماشی لۆکه‌ ۳- لۆکه‌ی پزیشکی	country/'kʌntri/n	۱- نیشتمان
couch/'kaʊtʃ/n - v	قه‌نه‌فه- چن- ته‌خت		۲- لای- گوند ۳- زه‌وی
	(به‌هه‌ندئ وشه‌ی دیار) .. ده‌رده‌برن	country house/n	خانوی گوندی
cough/kɒf/n - v	کۆخه- کۆخه‌ده‌کا، ده‌کۆکن	countryside/'kʌntrɪsaɪd/n	گوند- لای
could/kəd/modal	توانی		

copious/'kəʊpiəs/adj زور، فره

copper/'kɒpə(r)/n ۱- کانزای مس

۲- رنگی مس ۳- پولیس

copulate/'kɒpjuleɪt/v سرچینی دهکا

جوت دهبی لهگهل

copulation/'kɒpjʊ'leɪʃn/n سرچینی،

جوت بوون

copy/'kɒpi/n لاسایی کردنهوه

لهبرگرتهوه

copy/v ۱- ماده بۆ چاپهبردهگرتهوه

۲- قۆپیه دهکا ۳- رهك خۆی دههینی

copyright/'kɒprɪaɪt/n

مافی لهچايدان و بلاؤكردهوه

coral/'kɒrəl/n شیلان، شیلانی -

مهرجان، رنگ مهرجانی

cord/'kɔ:d/n ۱- گوریس، پت، ژئ

۲- پتی بپرپه- دهنگهژئ- ژئیهکانی دهنگ

cordial/'kɔ:diəl/adj ۱- خۆش دو-

ناسایی، گهرم ۲- خواردنهوهی بینكحول

cordon/'kɔ:dn/n نیتاق- دامینهست-

چینشت لیتهر

core/'kɔ:(r)/n - v

ناوك- كاكل/

كاكل دهردینئ

co-respondent/'kəʊ rɪ'spɒndənt/n

هاوبهش لهکاری زینا

(جوت بوونی ناشهری)

cork/'kɔ:k/n ۱- مادهی قلین- تهپدۆر

۲- لهمپهری تهپدۆری

corkscrew/'kɔ:kskru:/n شوشهكهروهه

corn/'kɔ:n/n ۱- دانئیله- دان

۲- گهنهشامی ۳- پیستی رهق

corner/'kɔ:mə(r)/n ۱- گوشه

۲- ناوچه/شویئ ۳- شاردنهوهی شت بۆ گرانی

corner/v

ئابلۆقهی دهکا،

رئی ئی بهرتنگ دهکا

cornet/'kɔ:nɪt/n كههنا- ئامیری موسیقا

corollary/'kɔ:rləri/n ئاكام، نهنجام

coronary/'kɒrənri/adj - n تاجی -

تاجانه- خوینه

coronation/'kɒrə'neɪʃn/n

تاج لهسهرنان، ئاهنگی تاج لهسهرنان

coroner/'kɒrənə(r)/n فهرمانبهری

داد له هۆی مردنی

گومانیكراو دهكونیتهوه

corporal/'kɔ:pərəl/adj - n دووخت،

سهردهسته

لاشهیی، جهستهیی

corporation/'kɔ:pə'reɪʃn/n دهسته،

نهنجومهنی شارهوانی

corps/'kɔ:(r)/n چهك، دهسته

corpse/'kɔ:ps/n لاشه، كهلهش

corpulent/'kɒpjələnt/adj قهلهی، گۆشتن

corpuscle/'kɔ:psəl/n خپۆكهکانی خویئ

correct/'kə'rekt/adj - v

۱- راست- دروست ۲- شیاو- گونجاو

۱- چادهكاتوه ۲- سهركونهیی دهكا

correction/'kə'rekʃn/n راست کردنهوه

correlate/'kɒrəleɪt/v دهبهستیتتهوه

correlation/'kɒrə'leɪʃn/n هاوپهيوهندی

correspond/'kɒrə'spɒnd/v

۱- رازی دهبن- دهگونجی لهگهل

۲- به نامه پهيوهندی پین دهكا

correspondence/'kɒrə'spɒndəns/n

نامهگۆپینهوه

خویندن به نامه

correspondent/'kɒrə'spɒndənt/n

پهيامتیر

corridor/'kɒrɪdɔ:(r)/n راهو، راپه

corroborate/'kə'rɒbəreɪt/v

پالیشتی دهكا، دویاتی دهكاتوه

corrode/'kə'rəʊd/v

دادهخۆری،

ژهنگ مهلدینئ

- ۱- گونجاوى، لەبار
 ۲- ھۆكاری ئاسودەیی- ھەسانەو
 ۲- ئاودەست
 convenient/kən'vi:niənt/adj
 گونجاو- لەبار
 convent/'kɒnvənt/n
 دیر/ کۆمەلى رەبەن
 convention/kən'venʃn/n
 ۱- كۆپونەو- كۆنفرانس
 ۲- داب- ئەریت
 conventional/kən'venʃən/adj
 ئەریتی- دابی- تەقلیدی
 ئەریتگەری
 converge/kən'vɜ:dʒ/v
 لەیەك خال
 یەكدەگرەو
 conversation/'kɒnvə'seɪʃn/n
 گفتوگۇ
 converse/kən'vɜ:s/v
 دەدوئ،
 گفتوگۇ دەكا
 converse/'kɒnvɜ:s/adj
 دژ
 conversion/kən'vɜ:ʃn/n
 گۆپین-
 گۆپان (لەدین وەرگەپان)
 convert/'kɒnvɜ:t/n
 دین گۆپین
 convert/kən'vɜ:t/v
 دینیکی تر
 وەرەدەگرئ- دینیخوی دەگۆپئ
 convertible/kən'vɜ:təbl/adj
 دەگرئ بگۆپدئ
 دەتوانئ بگۆپدئ
 convex/'kɒnveks/n
 قۆز
 convey/kən'vei/v
 ۱- ھەلدەگرئ-
 دەگوازیئەو ۲- دەگەپەن
 ۲- خاوەنداریتی زەوی و زار لەکەسیکەو
 بۆکەسیکی تر دەگوازیئەو.
 conveyance/kən'veiəns/n
 ۱- گواستەو- گەپاندن ۲- بارەلگر
 ۲- بەلگەنامە گواستەو زەوی و زار
 conveyor/kən'veiə(r)/n
 گوازەر-
 گەپەنەر

- تاوانباری دەکا،
 گوناھباری دەکا
 تاوانەکی لەسەر دەچەسیئئ.
 گوناھەکی لەسەر ساخ دەکا تەو.
 convict/kɒnvikt/n
 جوگمکراو
 conviction/kən'vɪkʃn/n
 ۱- گوناھبارکردن
 ۲- رازی کردن ۲- باوەر
 convince/kən'vɪns/v
 قایلی دەکا،
 قەناعەتی پئ دئئئ
 convivial/kən'vɪviəl/adj
 قۆشمەچی،
 گالتەچی، پووخواش
 convoy/'kɒnvɔi/n
 کاروانی دەریایی،
 زەمینى یان ئاسمانى ژێر چاودێرى
 convoy/v
 یامەری دەکا، چاودێری دەکا
 convulse/kən'vʌls/v
 دەمەژئ، رادەچرئ
 قۆلنجی ھەلدەستئ، گژ دەپئ
 convulsion/kən'vʌlʃn/n
 گرئبوون،
 چوونە ناویەك
 نیکەراتی بەکی توند
 cook/kuk/v
 ئی دەنئ
 cooker/'kʊkə(r)/n
 ئی تەر/ئامێری
 چێشت لێنان
 cookery/'kʊkəri/n
 ھونەری چێشت لێنان
 cool/ku:l/adj
 سارد، ساردی، شئ
 coolness/'ku:lɪnəs/n
 ساردبوونەو، ساردی
 co-op/'kəʊp/n
 ھەرموزئ-
 کۆمەلە ھەرموزئ/ ھاوکاری
 cooperator/kəʊ'ɒpəreɪtə(r)/v
 ھاوکاری دەکا، ھەرموزئ دەکا
 cooperation/kəʊ'ɒpə'reɪʃn/n
 ھاوکاری، ھەرموزئ
 cooperative/kəʊ'ɒpə'reɪv/adj
 ھاوکار
 cop/kɒp/n - v
 پۆلیس- دەگرئ
 cope/kəʊp/v
 دەووستیئە کاری خۆی
 چارەسەری کێشەى خۆی پئ دەگرئ

continuation/kən'tɪnju'eɪʃn/n

بەردەوامى، بەردەوام بولۇش

continue/kən'tɪnju:/v

بەردەوام دەپنەلەش، بەردەوام دەپنە

continuity/kən'tɪnju:əti/n

بەردەوامى

continuous/kən'tɪnuəs/adj

بەردەوام

contorted/adj

چەمەۋە - بەيەك ھاتۇر

contour/'kɒntʊə(r)/n

ھىلى جياكەرەۋە

contra/pref

دۇ

contraband/'kɒntɹəbænd/n

ياساخ - قەدەغە - قاچاخ

contraception/'kɒntɹə'sepʃn/n

دۇمەندالبۇيۇن

contraceptive/'kɒntɹə'septɪv/adj

رۇڭرى مەندالبۇيۇن

contract/'kɒntɹækt/n

بەردەنگارى - بۇند

contract/kən'tɹækt/v

بەلگىن دەپەستى

contract/kən'tɹækt/v

قەرد ۋەردەڭرى

contract/kən'tɹækt/v

دەچىتەۋە ئاۋىيەك، بېچىكتى دەكا

contract/kən'tɹækt/v

تۈۋىشى نەخۇشى دەپنە

contract/kən'tɹækt/v

بېچىك بولۇنەۋە - چۈنەۋە ئاۋىيەك

contract/kən'tɹækt/v

گەردىۋىن

contract/kən'tɹækt/v

كۆرتكەۋە - كۆرتكەۋە (ۋىشە)

contract/kən'tɹækt/v

بەردەپچى دەداتەۋە، بەردۇي دەداتەۋە -

contract/kən'tɹækt/v

لەدۇي دەپنە

contract/kən'tɹækt/v

دۇرۇقتى، ئاڭكۆك بولۇن - ئاتەبايى

contract/kən'tɹækt/v

دۇر، ئاتەبا، ئاڭكۆك

contract/kən'tɹækt/v

كۆتەرەلتۇ - كۆتەرەلتۇ

contract/kən'tɹækt/v

دەنگ نۇمە (ئافەرت)

contract/kən'tɹækt/v

بېڭكەتەي ئامبۇرى سەير

contract/kən'tɹækt/v

بېچەۋە

contract/kən'tɹækt/v

دۇ - ۲ - كەللەپەق - عىناد

contract/kən'tɹækt/v

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

جىياۋى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

دەردەخا - جىياۋىزە لە

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

۱ - دەپەخىش

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

۲ - بەشدارى دەكا - رۇلى خۇي دەپنە

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

۳ - (بەنوسىن) بەشدارى دەكا

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

بەشدارى، بەشدار

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

بەردە، بەشدار

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

تۈيەكار،

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

پەشىمان لەدەۋە

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

تۈيە -

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

پەشىمان بولۇنەۋە لە گۇناھ

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

دادەھىنە -

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

دايدەھىنە

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

۱ - كۆتەرۇل -

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

ئاراستە

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

۲ - ئامبۇرى رۇڭخەۋە ۋەزىت كەردن

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

۱ - رۇڭى دەخا ۲ - دەست بەسەردە دەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

گەتۇگۇ مەلگەر

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

مەشت ۋە مەلدەڭرى

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

construct**construct**/kən'strakt/v **بينا دهكا****construction**/kən'strakʃn/n

۱- دروست كردن، بونيان دان ۲- بينا

۳- ليكدانه وه، شرفه كردن ۴- بستانه وه

constructive/kən'drʌktɪv/adj

پتو، چاك، سودبهخش

consul/'kɒnsəl/n **كونسول/ قونسل****consular**/'kɒnsjələ(r)/n **كونسولي/**

قونسلې، نوودي كاري قونسلېه دهكا

consulate/'kɒnsjələt/n **قونسلېه/**

پايه ي قونسلېاتي

consult/kən'sʌlt/v **راويژ دهكا****consultant**/kən'sʌltənt/n **راويژكار****consultation**/'kɒnsəl'teɪʃn/n

راويژكاري

consume/kən'sju:m/v **بهكار ديتن،**

لناو دهبا

consumer/kən'sju:mə(r)/n

بهره مخور- مشخوړ

consummate/kən'sʌmət/v - adj

تواو دهكا- تواو- بن كيماسي

consummation/'kɒnsə'meɪʃn/n

تواو كردن- نه تمامان

consumption/kən'sʌmpʃn/n

۱- بهكاره ينان ۲- سيل

contact/'kɒntækt/n

۱- دهست اي دان- په يوه ندي

۲- ناسپاو ۳- كونتاكت

contagion/kən'teɪdʒən/n

لي گرو- لي گرتنه وه

contagious/kən'teɪdʒəs/adj **گرو-ه**

نه خوشي دهكوازيتنه وه- گوازه ر

contain/kən'teɪn/v - n **تييدا- دهگرې-**

را دهگرې- له خو دهگرې

container/kən'teɪnə(r)/n **دوفر- قاپ****contaminate**/kən'tæmɪneɪt/v

پيس دهكا

continual**contamination**/kən,tæmɪ'neɪʃn/n

پيس بوون

contemplate/'kɒntəmpleɪt/n - v

۱- تن فكرين- ديقت دان/

تن دهفكري- ديقت دهدا ۲- ده يوي

contemplation/'kɒntəm'pleɪʃn/n

تن فكرين- نيته- مه بست

contemporary/kən'temprəri/adj

هاوچرخ- سهردهسي

contempt/kən'tempt/v - n

رېسوادهكا، شهرمزار دهكا

رېسوايي- شهرمزاري- ته مېن كردن

contemptible/kən'temptəbl/adj

هيچ و پوچ، بن قيمته

رېسوا، بن نابرو

contend/kən'tend/n

۱- بهر كاڼي دهكا

۲- مشت ومړ دهكا

content/'kɒntent/v

قابل دهبي-

رازي دهبي

content/n

ناوهرؤك

contented/kən'tentɪd/adj

قابل،

رازي، دلنيا

contention/kən'tenʃn/n

مشت ومړ-

ناكوكي- بانكاشه

contentment/n

قمتاعت، رازي بوون

contest/kən'test/n - v

بهر كاڼي- گمه-

وازي

۱- مشت ومړ دهكا- نكوكي دهكا

۲- پيش پيكي دهكا

context/'kɒntekst/n

دوق، چوارچينه،

دهويوهر، رهوش

continent/'kɒntinənt/n

كيشوهر

continental/'kɒntɪ'nentl/adj **كيشوهر ي****contingency**/kən'tɪndʒənsi/n

ناكاوي، له پړ

شيمانه ي روداني دهكړي

continual/kən'tɪnjuəl/adj **بهردهوام**

conservatory/kən'sɜ:vətəri/n

۱- خانووی شووشه بۆ پروەك

۲- پەیمانگای ھونەری مۇسقا

consider/kən'sɪdə(r)/v

۱- بېردەكتەۋە، تىن دەفكرى

۲- وا دادەتى، وا حساب دەكا، رەچاۋ دەكا

۳- حسابى بۇ دەكا، لە زەنى خۇى دادەتى

considerable/kən'sɪdərəbl/adj

زۇر، گەرە، رەچاۋكرەۋ

considerably/kən'sɪdərəbl/adv

بەزۇرى، زۇر

considerate/kən'sɪdərət/adj

بەھەست

consideration/kən'sɪdə'reɪʃn/n

۱- گرنگى دان ۲- بەھەست

۳- پاداشت، بژاردن

consign/kən'saɪn/v

دەنيزى

consignment/kən'saɪnmənt/n

ئارندن/ بار

consist/kən'sɪst/v

پىكىدى لە

consistency/kən'sɪstənsi/n

چېرى، يەكگرتوۋىسى

consistent/kən'sɪstənt/adj

گونجاۋ،

شياۋ

consolation/kənsə'leɪʃn/n

دلدانەۋە،

دلنەۋادى كردن

console/kən'səʊl/v

دۇدەداتەۋە،

سەرەخۇشى اى دەكا

console/'kənsəʊl/n

خيزانەى رادىۋ-

كەۋانەى تاقچكە

consolidate/kən'sɒlɪdeɪt/v

دەچەسپىنى، پالپشتى دەكا

consonant/'kɒnsənənt/n

نەبزوۋىن

consort/'kɒnɔ:t/n

ھاولف، ژن- مېرد،

مېر و پاشا

consort/kən'sɔ:t/v

ياۋەرى دەكا،

لەگىلى دەۋى

conspicuous/kən'spɪkjʊəs/adj

دىار، روون، بەرچاۋ

conspiracy/kən'spɪrəsi/n

پىلان

conspirator/kən'spɪrətə(r)/n

پىلانگىر

conspire/kən'spaɪə(r)/v

پىلان دەگىرئ،

ھاۋكارى- دوژمن- دەكا

constable/'kɒnsrəbl/n

پۇلىس،

نەقسەرى پۇلىس

constabulary/kən'stæbjələri/n

ھىزى پۇلىس

constancy/'kɒnstənsi/n

نەگۇبان-

ۋەك خۇى- ۋەقايى- ۋەقادارى

constant/'kɒnstənt/adj

نەگۇر/

بەۋەفا- بەردەۋام

constantly/'kɒnstəntli/adv

بەبەردەۋامى- ھەمىشە

constellation/'kɒnstə'leɪʃn/n

بورجى ئاسمانى/ كۇمەلنى ئەستىزە

consternation/'kɒnstə'neɪʃn/n

تۇقاندن، ترس

constipated/'kɒnstɪpeɪtɪd/adj

قەبز بوو

constipation/'kɒnstɪ'peɪʃn/n

قەبىزى

consistency/kən'sɪstjuənsi/n

ئاۋەندى ھەلبۇزاردن

مەلبەندى ھەلبۇزاردن

constitute/'kɒnstɪtju:t/v

۱- پىكدەھىنى- دروست دەكا

۲- ديار دەكا

constitution/'kɒnstɪ'tju:ʃn/n

۱- دەستورى ھكومت ۲- بونىاد

constitutional/'kɒnstɪ'tju:ʃənl/adj

دەستورى، بونىادى

constrain/kən'streɪn/v

ئاچارى دەكا

constraint/kən'streɪnt/n

ئاچار كىردن- زۇرئى كىردن

constrict/kən'strɪkt/v

تەنگەبەرى-

تەنگى دەكا، گرژى دەكا

- congestion/kən'dʒestʃən/n جەنجال داخران، قەربالغى، حەشامەت، ئاپۇرە
- congratulate/kən'grætʃuleɪt/v پىرۋىيى دىكا
- congratulation/kən'grætʃu'leɪʃn/n پىرۋىيى
- congregate/'kɒŋgrɪgeɪt/v كۆدەكەتەرە، خېدەكەتەرە
- congregation/'kɒŋgrɪ'geɪʃn/n كۆمەل، حەشامەت
- congregational/'kɒŋgrɪ'geɪʃnl/adj بەكۆمەل
- congress/'kɒŋgres/n كۆنگرىس، كۆنفرانس، ئىنجومەن
- Congress/n كۆنگرىسسى ئەمىرىكى
- conical/'kɒnɪkl/adj قوچەكى
- conjecture/kən'dʒektʃə(r)/n خەملىدەن، قىرساندەن
- conjecture/v دەخەملىنى، دەقرسىنى
- conjugal/'kɒndʒəgl/adj لەبارەى ئىن
- conjugate/'kɒndʒəgeɪt/v ومىزەدەيتى/ پەيوەندى ھاسىلەرنى/ سىكىسى
- conjugation/'kɒndʒu'geɪʃn/n رۇئانى فرمان رۇئان/ رىزەمان
- conjunction/kən'dʒʌŋkʃn/n ۱- يەككىتى ۲- پەيوەندى/ پىتى بەستەنە
- conjure/'kandʒə(r)/n جادوگرى- ۱- جادوگرە، نۇشتە دىكا
- conjure up/v بانكى دىكا، داۋاي دىكا
- conjure up/v تۈۈشى تەلىسىمى دىكا
- connect/kə'nekt/v دەبەستىتەرە
- connection/kə'nekʃn/n ۱- بەستەنە ۲- پەيوەندى/ بەستەنەۋى ئىرى
- connoisseur/'kɒnə'sɜ:(r)/n ۳- ھۇكارى گۈستەنە ۴- خىزمەتە شامەزا
- conquer/'kɒŋkə(r)/v دەبەتەرە، دەبەزىنى، دەشكىنى
- conqueror/'kɒŋkərə(r)/n بىرەرە، شكىنى، سەرگەتۈ، ۋەتەر
- conquest/'kɒŋkwɛst/n ۋەتەرى، سەرگەتۈ
- conscience/'kɒŋʃəns/n وىژدان
- conscientious/'kɒŋʃi'ɛnʃəs/adj بەوىژدان
- conscious/'kɒŋʃəs/adj وىيا، وشيار، بەئاك
- consciousness/'kɒŋʃənsnəs/n وشيارى، بەئاكىي
- conscrip/kən'skript/v دەيگرى، بۇ
- conscription/kən'skripts/n سەربازى، سەربازى پىن دىكا
- consecrate/'kɒnsɪkreɪt/v سەربازىگرى زۆرەملى
- consecrate/'kɒnsɪkreɪt/v ۱- تەرخان دەكا- پىرۋىيى دىكا
- consecutive/kən'sekjətɪv/adj لەدۋاي يەك، ئاينىدە، پاش ھاتۈر
- consent/kən'sent/n رازى بۈۈن، قايىل بۈۈن/ قايىل دەپى
- consent/v ۱- ئاكام- ئەنجام ۲- گرنگى ۳- گرنگ
- consequent/'kɒnsɪkwənt/adj لەئاكام پەيدابۈۈ، ھەلقۇۋ- سەرچاۋەگرتۈر
- consequently/'kɒnsɪkwəntli/adv لەئاكامى، بۇيە، لەئەنجام
- conservation/'kɒnsə'veɪʃn/n پاراستن
- conservative/kən'sɜ:vətɪv/adj ۱- وىيا، خۇپارىز، بەئاك ۲- پارتى پارىزگارەن

condole/kən'dəʊl/v دلى دەداقەمە

دلى دەداقەمە، سەرەخۇشى ئى دەكا

condolence/kən'dəʊləns/n

سەرەخۇش كىردى، پىرسە، تازىيە

condone/kən'dəʊn/n -

۷

لىئەبۇرى

conduct/'kɒndʌkt/n

۱- رەفتار

۲- بىرپۇرەبىردىن

۳- سىمىركىدايەتتى، رابىرايەتتى، رىئىشاندەرى

conduct/kən'dʌkt/v

۱- رەفتار دەكا

مەلىس و كەوت دەكا

۲- بىرپۇرە دەكا، رادەپىرەتتى

۳- ناراستە دەكا ۴- سىمىركىدايەتتى دەكا

conductor/kən'dʌktə(r)/n

۱- پلىت بىر ۲- سىمىركى تىپى مۇسىقا

۳- گەيەنەر- گوازەر

cone/kəʊn/n

قوچەك- شىئەقوچەكى /

گۆزە / سىنۇپەر

confectioner/kən'fekʃnə(r)/n

خەلۋاچى

confectionery/kən'fekʃənəri/n

شىرەنەمەنى- دوكانى خەلۋا

confederacy/kən'fedərəsi/n

ھاۋپەيمانى/بەشدار

confederate/kən'fedərət/adj

ھاۋپەيمانى/بەشدار

confer/kənəfɜ:(r)/v

دەپەخىشنى- رىئەددا

conference/'kɒnfərəns/n

كۇنفرانس

confess/kən'fes/n

دان دەمنى- رادەگەيەتتى

confession/kən'feʃn/n

داننان

confetti/kən'feti/n

پارچە كاغەزى

پەنگاۋرەنگ

confide/kən'fard/v

نەئىنى لا دەمىركىتتى

confidence/'kɒnfɪdəns/n

۱- باۋەپى

۲- نەئىنى ۳- باۋەپەخۇبۇون

confident/'kɒnfɪdənt/adj

دلىيا، باۋەپ

confidential/'kɒnfɪ'denʃl/adj

نەئىنى،

confine/kən'faɪn/v

۱- بىرەتەنگ دەكا

دىاردەكا ۲- زىندانى دەكا

confinement/kən'faɪnmənt/n

زىندان

confirm/kən'fɜ:m/v

۱- پالپىشت دەكا

دوپات دەكا ۲- دەچەسىپىنى

confirmation/'kɒnfə'meɪʃn/n

دوپات كىردى

confiscate/'kɒnfɪskeɪt/v

دەست

confiscation/'kɒnfɪ'skeɪʃn/n

بەسەردا دەگىرى

دەست بەسەرداگىرتى

conflict/'kɒnflikt/n

بەرىكە كەۋتتى

مەملەتتى

conflict/v

بەرىكە دەكەۋى

ناسازى، مەملەتتى دەكا ئەگەل

conform/kən'fɔ:m/v

دەسازى ئەگەل

conformity/kən'fɔ:məti/n

سازان

گونىجان

confound/kən'faʊnd/v

۱- ھەراسانى دەكا، تىك دەچىن

۲- نەفرەتتى ئى دەكا ۳- دەشكىن

confront/kən'frʌnt/v

بەرىنگارى دەپى،

روۋبەپۇۋى دەپى

confrontation/'kɒnfrʌn'teɪʃn/n

روۋبەپۇۋى دەپى

confuse/kən'fju:z/v

دەشپۇۋىنى، دەشپۇۋى

confusion/kən'fju:ʒn/n

لىئەتتىك چوون،

سەرئالۇز بوون

congeal/kən'dʒi:l/n - v

مەيىن

دەمەيىن، رەق دەپى

congenial/kən'dʒi:niəl/adj

ئىسك سووك/بەل، ھاۋگىۋىل

congested/kən'dʒestɪd/adj

قەربالغ

concave/kən'keɪv/adj قويا/روچال

conceal/kən'si:l/v دھشاريتەو،

ھەشاردەدا، مەلاس دەدا

concealment/kən'si:lmənt/n

شاردەو

concede/kən'si:d/v مەل كەچ دەكا،

واز دەھيئەت، سەردەھيئەت

conceit/kən'si:t/n لەخۇبايەت،

كەيف بەخۇھاتەن

conceited/kən'si:tɪd/adj لەخۇبايەت -

بەفیز

۱- دالغە لێ دەدا -

conceive/kən'si:v/v

رادەھيئەت ۲- سکی پە دەین

concentrate/'kɒnsntreɪt/v چەخت دەكا

چەق بەندی دەكا لەسەر، زەنی كۆدەكاتەو

concentration/'kɒnsn'treɪʃn/n

چەخت كردن، ھەشامەتی سەربازی

concept/'kɒnsɛpt/n چەمك، بێژكە

concern/kən'sɜ:n/n - v ۱- گرتن -

نێگەرانی ۲- كار - پەيوەست

۳- نێگەرانی دەین

۴- خۆش دەوی - پەيوەستی دەین

۵- دەكۆلێتەو لە

concerning/kən'sɜ:nɪŋ/n پەيوەست بە،

دەربارە

concert/'kɒnsət/n ۱- ئاھەنگی مۆسیقا

۲- سازان - گونجان

concerto/kən'tʃɜ:təʊ/n كونسیرتو

concession/kən'sɛʃn/n زێدەھاف

دەست بەردار یوون، وازھێنان

conciliation/kən'sɪli'eɪʃn/n

ناشتبوونەو - ئاشتەوایی

conciliatory/kən'sɪliətəri/adj

قایلکاری

concise/kən'saɪs/adj كورتە، پوختە

conclude/kən'klu:d/v ۱- كۆتایی

پێدینێ، (پەیمان) دەبەستێ

۲- بەدەست دینێ - بۆی دەردەكەوی -

دەكاتە

conclusion/kən'klu:ʒn/n ئاكام،

كۆتایی، كورتە، بەستنی (پەیمان)

conclusive/kən'klu:sɪv/adj

پەكلكەرەو، كۆتایی

concoct/kən'kɒkt/n - v داھێنان،

دروست كردن - دادەھيئەت

concord/'kɒŋkɔ:d/n رێكەوت - ئاشتەوایی

concrete/'kɒŋkri:t/adj - v كۆنكریت -

چیمەنتو

واقیعی - بەرجەستە - كۆنكریت دەكا

concur/kən'kɜ:(r)/v دەگونجێ لەگەڵ/

دەسازێ

concussion/kən'kʌʃn/n لەزیزن - ھەژان

۱- زیندانی دەكا -

حوكمی بەسەردا دەدا - ریسوای دەكا/

سەركۆنەي دەكا

۲- بێباردەدا بە كەك نەھاتنی

condemnation/'kɒndem'neɪʃn/n

گوناهباركردن

سەركۆنەكردن، ریسواكردن

condensation/'kɒnden'seɪʃn/n

خەستی - پەتی - چرخی - شێ

۱- كورت دەكاتەو/condense/kən'dens/v

۲- خەستی دەكاتەو

condescend/'kɒndɪ'send/n وازدەھيئەت

دەست بەرداری دەین، كێنوش دەبا

condescension/'kɒndɪ'senʃən/n

وازیان - دەست ھەلگرتن

condiment/'kɒndɪmənt/n بەھارات

۱- رەوش - بار

۲- بارودۆخ - مەرج

condition/v رادەھيئەت

conditional/kən'dɪʃənəl/adj مەرجی

complain/kəm'pleɪn/v سكال دىكا

complaint/kəm'pleɪnt/n ۱- سكال

پروتېست ۲- نەخۇش - كىماسى

complement/'kɒmplɪmənt/n

۱- تەۋاككەر

۲- گوزارە (رىزمان) تەۋاككەر

complete/kəm'pli:t/v تەۋاككەر - تەۋاك

completion/kəm'pli:ʃn/n تەۋاككەرنى

complex/'kɒmpleks/adj ئالۇز

لىكدرار - كۇمەلگە

گرئى دەروونى

complexion/kəm'plekʃn/n پىست

روخسار

complexity/kəm'pleksəti/n ئالۇزى

compliance/kəm'plaɪəns/n گۇپرايەلى

complicate/'kɒmplɪkeɪt/v ئالۇز دىكا

دۇۋاردىكا، گران دىكا

complication/'kɒmplɪ'keɪʃn/n

ئالۇزى، زىانى زىدە

compliment/'kɒmplɪmənt/n

ستايىش، پىياھەلدان

complimentary/'kɒmplɪ'mentri/adj

ستايىشكار، پىياھەلدەر، خۇپرايى

comply/kəm'plaɪ/v بەپىروەھات،

پىگىرى دىكا، گۇپرايەل دەپن

compose/kəm'pəʊz/n رەگەز، بەش

compose/v ۱- پىكىدەمىنى - پىكىدئ

۲- دادەمىنى - رىكەدخا - دەمۇنىتەۋە

۳- تايپ دىكا - چاپ دىكا

۴- تەدارەك دىكا - رىك دىكا

composed/kəm'pəʊzd/adj گۇرل

composer/kəm'pəʊzə(r)/n

ئاۋان دانەر - مۇسىقا دانەر

composition/'kɒmpə'zɪʃn/n

۱- پىكىدەمىنى ۲- داپشتن

۳- مۇنەرى دانانى مۇسىقا

۴- چاپلىدىن - چاپگەرى

composure/kəm'pəʊzə(r)/n

مىمنى - مۇگىرى

compound/'kɒmpaʊnd/n - adj - v

۱- تىكەل دىكا ۲- يەكلا دىكاتەۋە

۱- لىكدرار ۲- تىكەلە - ئاۋىتە

comprehend/'kɒmpri'hend/v

۱- تى دىكا ۲- دىگىرىتەۋە

comprehensible

/'kɒmpri'hensəbl/adj

تىگەيشتنى ئاسانە، دىك پى دىك

comprehension/'kɒmpri'hensɪn/n

دىك پى كىرن

تىگەيشتن، دىرگىرن

comprehensive/'kɒmpri'hensɪv/adj

سەرپاگىر، ھەمەلايىن، گىشتگىر

compress/kəmpres/v - n

دەخاتە سەر

پالەپەستىۋى دەخاتە سەر، دەپەستىۋى

گوشار، پالەپەستىۋ، پەستان

compression/kəm'preʃn/n

گوشار، لىكدان

comprise/kəm'praɪz/v

دىگىرىتەۋە،

پىكىدئ

compromise/'kɒmprəmaɪz/n

سازش كىرن

compulsion/kəm'pʌlʃn/n

ئاچار كىرن

compulsive/kəm'pʌlsɪv/adj

ئاچارى - زۆرەملى، خورتى

compulsory/kəm'pʌlsəri/adj

ئاچارى، زۆرەملى

computer/kəm'pjʊtə(r)/n

كۇمپيۇتەر

comrade/'kɒmreɪd/n

ھاۋىرى، ھەۋال

ياۋەر، برادر

con/kɒn/v

۱- دەۋردەكەتەۋە

۲- گزى دىكا، فېل دىكا ۳- بەدل فېردەپن

pros and cons

چاگە و خراپە

- ۱- (بیرویا) ئالوگۇر دەكا
 ۲- پەيوەندى دەكا يە
 communication/kə'mju:ni'keɪʃn/n
 ۱- ئالوگۇر كىردى زانىيارى
 ۲- پەيام ۲- گەياندىن
 communion/kə'mju:niən/n
 ۱- ھاويەشى كىردى
 ۲- گروپىكى دىنى كە ھەمان باۋەريان ھەبى
 communism/'kəmjunizəm/n
 كۆمۇنىزىم- شيوعىيەت
 communist/'kəmjunɪst/adj
 شيوعى- ئەندامى پارتى شيوعى
 community/kə'mju:nəti/n
 كۆمەنگا،
 كۆمەلە
 كۆمەلە ئىتودەولەتى- جالبە- رەۋەند
 commute/kə'mju:t/v
 دەگۇپى-
 سووك دەكا
 commuter/n
 دانىشتىۋى دەروپەر رۇئانە
 بەرەو ئاۋەندى شار دەچى
 compact/kəm'pækt/adj - n
 چىپ، پتەو /
 پەيمان/ قوتوى پۇرە
 companion/kəm'pæniən/n
 ياورم،
 ھاۋپى
 companionship/kəm'pæniənʃɪp/n
 ياورمى، ھاۋپى
 company/'kæmpəni/n
 ۱- ھاۋپى
 ياورمى ۲- كۆمەلە
 ۲- كۇمپانىا ۴- يەكە سەربازى
 comparable/'kæmpərəbl/adj
 ھاۋشپو- بەراوردىكارو
 comparative/kəm'pærətɪv/adj
 بەراورد، رۇئەبى
 compare/kəm'peə(r)/v
 بەراوردى دەكا
 comparison/kəm'pærɪsn/n
 بەراورد /
 بەراوردىكارى
 compartment/kəm'pɑ:tmənt/n

فارگۇن

فارگۇنى شەمەندەفەر، ئورۇكە

۱- قىيەلەنوما compass/'kæmpəs/n

۲- پەرگال ۲- ئاست

رەھمەت، compassion/kəm'pæʃn/n

بەزەبى، خۇشەۋىستى

compassionate/kəm'pæʃənət/adj

مىھرەبان، بەزەبى

compatibility/kəm'pæʃə'bɪləti/n

سازان، گونجان

compatible/kəm'pæʃəbl/adj

گونجاۋ، لەبار

compatriot/kəm'pætriət/n

ھاۋنىشتىمانى

compel/kəm'pel/v

ئانچارى دەكا،

زىرى ئى دەكا كە

compensate/'kɒmpensət/v

قەرەبوۋى دەكا، دەپۇتتى

compensation/'kɒmpen'seɪʃn/n

قەرەبوۋى كىردى، بىژاردى

compere/kəm'peə(r)/n

ئاھەنگىپ- يىژەر

بەرنامە پىشكەش دەكا

compete/kəm'pi:t/v

پىشپىكى دەكا

competence/'kɒmpɪtəns/n

توانست

competent/'kɒmpɪtənt/adj

بەتوانا،

بەكارامە

competition/'kɒmpə'tɪʃn/n

پىشپىكى

competitor/kəm'pɛtɪtə(r)/n

پىشپىكى كار

compile/kəm'paɪl/v

دەپۇتتى،

رىك دمخا- كۇدەكاتەرە

complacency/kəm'pleɪnsɪ/n

كەمتەرخەمى- لەخۇبازى

complacent/kəm'pleɪsnt/adj

لەخۇبازى

خۇپەسەند- كەيف بەخۇھاتو

دوست دهگړی بهسره / گل دوداتهوه، سهریازی
ناکا، داگیر دهکا

commandment/kə'mɑ:ndmənt/n

فرمان - راسپارده، وسپهت
commemorate/kə'meməreit/v

زیندووکړدنه وې یادی دهکا /
ناهنگ دهگړی بهیادی

commemorative/kə'memərətɪv/adj

یادگاری
commence/kə'mens/v

دوست پېر دهکا،
دوست دهکا

commencement/kə'mensmənt/n

دوست پېر کړدن - برابری
commend/kə'mend/v

پنیدا هاندولنې،
ستایشی دهکا

commendable/kə'mendəbl/adj

ستایش هاندوگرې - شایه نې ستایشه
commendation/kə'men'deɪʃn/n

چاکه
comment/'kɒment/n - v

لیدوان - تن بېنی
دودونې لهسر، رافه دهکا، تېبېنی دودا لهسر

commentary/'kɒməntəri/n

لیدوان - رافه کړدن
commentator/'kɒmentətə(r)/n

دوانبېژ - رافه کمر
commerce/'kɒmɜ:s/n

بازرگانی -
کړین و فروشتن

commercial/kə'mɜ:ʃl/adj

بازرگانې
commercialism/kə'mɜ:ʃəlɪzəm/n

چخت لهسر قازانچ
کاری بازرگانی

commiserate/kə'mɪzəreit/v

دلی دوداتهوه، دلنهوایی دهکا
commission/kə'mɪʃn/n - v

۱- پېر سپاردن - څارک
۲- لیژنه ی لیکولینه وه
۳- دهالې - پاره وهرگرتن

۴- فرمان - دسهالات

۱- راده سپړنې ۲- پلې... پېر دده خشنې
۳- ناماده دهکا

commissionaire/kə'mɪʃəneə(r)/n

دورگه وان
commissioner/kə'mɪʃənə(r)/n

کومیسار - موندوب
commit/kə'mɪt/v

۱- داندنې
۲- (توان) دهکا ۳- بهنرکی خوی دوزانی

۴- دودا به دادکا
committee/kə'mɪti/n

لیژنه
commodity/kə'mɒdəti/n

کهلوپهل
common/'kɒmən/n

۱- هاوېش
the common market

بازارې
لهوړپې هاوېش

۲- ناسایی - یو
common sense

ههستی گشتی
the common people

روش و رووت
خهلکی عوام - رهمهکی

House of Commons
لهنجومنی

پیرانی بهریتانی
۳- زهوی گشتی - هموان، مه شاعت

commonplace/'kɒmənpleɪs/adj

ناسایی، یې بهها
commonwealth/'kɒmənwelθ/n

کومن ویلس
په یوهندی که لانی بهریتانی

commotion/kə'məʊʃn/n

هراوړیا -
ناژاوه - گیره شویوینی

communal/'kɒmjənəl/adj

هاوېش -
هروهوینی

commune/'kɒmjʊ:n/n - v

ژیانی هاوېشی -
پیکهوه ژيانی وه که یهکی له نمرک و ماف

commune/kə'mju:n/v

دهژی لهگل،
هاوسوژه - ههسته - لهگل

communicate/kə'mju:nikeɪt/v

colonel/'kɔ:lɪn/n سەرھەنگ - كۆلۆنېل

colonial/kə'ləʊniəl/adj داگیركراو -

نیشتهجی - كۆلۆنیا

colonism/'kəʊlənɪzəm/n داگیرکاری

colonist/'kɒlənist/adj داگیركار

colonize/'kɒlənaɪz/v داگیردەكا

colony/'kɒləni/n كۆلۆنى،

داگیركراو - نیشتهجی

جالیه - پەوند - شوینی ھەنگ و میزولە

colossal/adj كەتە/مەزن - زەبەلاح

colour/'kʌlə(r)/n ڕەنگ

colour/v ۱- ڕەنگ دەكا

۲- دەگۆڕی - دەشویینی

colour blind/n ڕەنگ كۆیری

توشی نەخۆشی ڕەنگ نەدیتن بوو

coloured/'kʌləd/n ڕەنگاوڕەنگ

colouring/n ڕەنگ کردن

colourless/adj بێ ڕەنگ

colt/kəʊlt/n جوانو - چەك

column/'kɒləm/n ۱- كۆلەگە

۲- بېرپەرە - كۆشە لە پۆژنامە

fifth column/n تابوری پینجەم

coma/'kəʊmə/n لەھۆشخۆچوون؟ بورانەو

comb/kəʊm/n - v ۱- شانەى پرچ

۲- پۆپینەى كەلەشیر

شانەدەكا / دادینی - پرچ

combat/'kɒmbæt/n - v شەپ - تیکۆشان،

خەبات

شەپ دەكا، تی دەكۆشی

combatant/'kɒmbætənt/n شەپكەر

combination/'kɒmbɪ'neɪʃn/n

۱- یەكیتی

۲- ژمارەى نەینی بۆ كردنەوێ.

۳- بەستنەو

combine/kəm'baɪn/v دەبەستیتەو

كۆدەكاتهو - تیکەل دەكا

combustion/kəm'bastʃən/n

کرداری سوتان

۱- دیت - دەكات

۲- رودەدا - دەبیتهوێ ۲- سەرپەلەدا

۴- دەدۆزیتەو - دەکەوێتە نیوان

come on/v دەى بابوین

come round/v دەخولیتەو

come back/v دەگەریتەو بۆ

come down/v ھەرس، دیتە خواری

comedian/kə'mi:diən/n گالتهبان،

گالتهجی، پیکەنەنەر

نەکتەری کۆمیدی

comedy/'kɒmədi/n کۆمیدی

comer/'kʌmə(r)/n ھاتوو

comet/'kɒmɪt/n نەستیرەى رەنەقدار،

نەستیرەى کلکدار

comfort/'kʌmfət/n - v دلدانەو،

دلتەوایی، ھەوانەو

دلی دەدانەو

comfortable/'kʌmfəbl/adj ۱- ھەواو

۲- ئاسودەبەخش ۲- ئاسودە - بەختەو

comic/'kɒmɪk/adj

۱- گالتهجی - گالتهبی

۲- گۆڤاری کۆمیدی ویتەدار بۆ مندان

comical/'kɒmɪkl/adj پیکەنەنەر،

گالتهبی

comma/'kɒmə/n ویرگۆل

inverted commas ھیمای

وەرگرتنی دەقیق

command/kə'mʌnd/n - v ۱- فرمان

داخوای ۲- دەسلەت

۳- فرمان دەدا

۴- دەست دەگۆڕی بەسەر - سەرکردایەتی دەكا

commander/kə'mʌndə(r)/n

فرماندە، فرماندار

commander-in-chief/n فرماندەى

گشتی فرمانداری گشتی

commandeer/'kɒmən'diə(r)/v

coffin

coffin/'kɒfɪn/n دارەمەيت، تابوت

cog/kɒg/n دانەى تايە،

كەسنىكى كەم بەمە لە پىرۇژەيەكى مەزىن

cogency/'kɒdʒənsi/n ھىزى رازى

كردن- قايىل كردن

باومەپىن كردن

cogent/'kɒdʒənt/adj

بىيانوى باومەپىن ھىنەر- قايىلەر

cogitate/'kɒdʒɪtət/v ھىز دەمە بە قولى

بەقولى تىن دەمەكرى

cohabit/kəʊ'hæbɪt/v - n

پىنكەمە دەئىن

پىنكەمە ژىيانى دوو كەس (بەمەن ھاوسەرى

شەرىعى)

cohere/kəʊ'hɪə(r)/v

پەكەمەكرى،

پىنكەمەلىكى

coherence/kəʊ'hɪərəns/n

سازان،

پىنكەمەلىكى

cohesion/kəʊ'hi:ʒn/n

پىنكەمەلىكى

coil/kɔɪl/n - v

كۆيىل- دەپىنچى

coin/kɔɪn/n

پارەى خورە

coinage/'kɔɪnɪdʒ/n

پارەلىدان-

وشەرۇنان/وشەدەرشتن

coincide/'kɔɪn'saɪd/v

لەمەمان كاتدا

روودەدا

coincidence/kəʊ'ɪnsɪdəns/n

ھاوكات- رىكەوت

coiner/'kɔɪnə(r)/n

پارەلىدەر

coke/kəʊk/n

رەزۇوى كوك

coka/kəʊkə/n

كۆككۆز

cold/kəʊld/n - adj

سەرما، ساردى،

ھەلامەت، پەسىيو- سارد، تەزى

cold blood/'kəʊld 'blʌd/n

خوئىن سارد

coldly/adj

بەساردى

coldness/n

ساردى

cold war/'kəʊld 'wɔ:(r)/n شەرى سارد

collaborate/kə'læbəreɪt/v

ھاوكارى دەمە

collaboration/kə'læbə'reɪʃn/n

ھاوكارى كردن

collapse/kə'læps/n - v

ھەرەس، رووخان

دەمەكوى، دەپوخى، ھەرەس دىئىن

collar/'kɒlə(r)/n - v

۱- يەخە، بەرۇك

۲- كۆت

دەمەكرى- دەدئىن

colleague/'kɒli:g/n

ھاوپىشە

collect/kə'lekt/v

كۆدەمەتەرە،

بەدەست دىئىن

collected/adj

خۇى دەمەكرى- جەلمە بەرئادا

خۇگر، ھىمەن

collection/kə'lektʃn/n

۱- ھەرگرتن

۲- كۆمەلە شتى- كەسى ۲- كۆمەلە شىعر

collective/kə'lektɪv/adj

كۆمەلىسى

ھەرەمەزى

collector/kə'lektə(r)/n

باجگر،

پارەدەرگر، كۆكەرەمە

college/'kɒlɪdʒ/n

كۆلىژ

قوتابخانەى بالا

collide/kə'lɑɪd/v

بەردەمەكوى-

دەمەكوى ۋەبەر- بەرىك دەمەكوى

collier/'kɒliə(r)/n

سەگى شوانى ۋە پەن/

سەگىنىكى سەكۆتەندەپە

colliery/'kɒliəri/n

كۆرىكارى كان

collision/kə'li:ʒn/n

كانى رەزۇ، خەلۇز

colloquial/kə'ləʊkwɪəl/adj

بەرىكە كەوتن

colon/kəʊlən/n

زمانى باو-

پۇژانە- بازارپىسى

collusion/kə'lu:ʒn/n

پىلانگىتپان،

colon/kəʊlən/n

پىلانى نەئىنى

colon/kəʊlən/n

۱- دەرەش ۲- قۇلۇن

coal	65	coffee
coal/kəʊl/n	رەشور، خەلوز	كاتى خويندىنى كەلەشىر
coal-cellar/'kəʊlsɛlə(r)/n		خىل/دېندە
	رەشودان - خەلوزدان	شىنەي ئاخاوتىنى
coaltar/n	قەتەرشى رەشور	خەلگى لەندەن
coalesce/'kəʊsɪles/n - v	ئاۋىتە دەپىن -	ژورى كاپتەن -
	ئاۋىتە بون - تىكەل بون	يىخوپى فېزكە
coalition/'kəʊsɪljən/n	ھاۋبەش، ھاۋكارى	گۆرەپانى جەنگ، گۆرەپانى كەلەشىر، شەرە
coarse/kɔ:s/adj	رەق - زېر، گىز	كەلەشىر
coarseness/n	رەقى - زېرى، گىزى	سىيسىرك،
coast/kəʊst/n	كەنار، لىۋار، رۇخ	سىيسىرك
coast/v	۱- لەكەنارى دەريا مەلە دەكا	كۆكتىل -
	۲- گەشت دەكا بەبىن بەكارھىنانى ھىزىز پايىسكل	تىكەلى چەند خواردىنە دەپەك
coastal/adj	كەنارىيى	چەند بېرگەيكە لە بەرنامەيەك، ھەمەپەنگ،
coat/kəʊt/n - v	۱- چاكەت	پەنگاپەنگ
	۲- خورى - موۋى گىيانەۋەر	cocoa/'kəʊkəʊ/n
	۳- بەرگ - پۇشەرلە بەردەكا، دادەپۇشى	coconut/'kəʊkənʌt/n
coated/adj	روپۇشراۋ	cocoon/kə'ku:n/n
coatee/n	قاپوتى كورت	
coating/n	روپۇشىن	
coax/kəʊks/v	ماستاۋچىيەتى دەكا،	cod/kɒd/n
	قوزىكىشى دەكا	coddle/'kɒdl/v
cobalt/'kəʊbɔ:lt/n	كانزاي كۇبالت	code/dəʊd/n
cobber/'kɒbɔ:(r)/n	ھاۋپى	
cobble/'kɒbl/v	پىلاۋ چاك دەكاتەۋە،	code word/n
	پىنەدۆزى دەكا	
cobbler/'kɒblɔ:(r)/n	پىنەدۆز، پىنەچى،	codify/'kəʊdɪfaɪ/v
	پىلاۋچاكەر	
cobra/'kəʊbrə/n	مارى كۇبرا	
cobweb/'kɒbweb/n	مالى جالجالۇكە،	coefficient/'kəʊfɪfɪnt/n
	تۆرى جالجالۇكە	coerce/kəʊ'sɪs/v
cocaine/kəʊ'keɪn/n	كۆكايىن	
cocacola/n	كۆكاكولا	coercion/kəʊ'sɪjən/n
cock/kɒk/n	۱- كەبەك، كەلەشىر،	coexist/'kəʊɪg'zɪst/v
	نېرەي يالندە	
	۲- بالۋە - شېرە	coexistence/'kəʊɪg'zɪstəns/n
cock/v	بانگ دەدا، دەقىقنىنى	پىكەۋە زىيان/ پىكەۋە ھەبون
		coffee/'kɒfi/n
		قارە

clip/klɪp/n - v	۱- دەرىزى - بەستەر ۲- لىدان - ھەلگەر	clothing/'kləʊðɪŋ/n	پۇشاك، پۇشىن
	۱- بەدەرىزى دەبەستى ۲- دەبىرى	cloud/klaʊd/n	ھەور، تەم
clippers/'klɪpə(r)/n	قۇرپ - پىچ چاكار	cloud/v	ھەور دادەپۇش، تەم دادەگىرى
	نېنۇككەر - نېنۇكېر	cloudless/'klaʊdləs/adj	سامان،
clique/klɪk/n	تاقم / چەتە		بىن ھەور، روون
cloak/kləʊk/n	پەردە، ەمبا، پالتۇ، بىن قۇل	cloudy/'klaʊdi/adj	بە ھەور، بە تەم
cloakroom/'kləʊkru:m/n	پالتۇگە /	clover/'kləʊvə(r)/n	وئىنجە، سەمەن
	ژوورى پالتۇ ھەلواسىن / ئاودەست	clown/klaʊn/n	گالەتچى /
clock/klɒk/n	كاتىزىمىزى گەرە - دىوار		قۇشمەچى - قەشمەر
clock in/out	تۆمارى ھاتىن و	club/klʌb/n-v	۱- دار - كوتەك
	رۆيشتن لە كارگە		۲- دارى يارى گۇلف ۲- يانە
clockwise/'klɒkwaɪz/v	لەگەن مىلى		۴- ماچەى كاغەزى يارى
	كاتىزىمىزى دەسپى / دەخولیتەو		بەكوتەك لىنى دەدا، بەشدارى دەكا
clog/klɒg/v - n	۱- لەمپەر دادەمنى	cluck/klʌk/n - v	گارەگارى مەرىشك،
	بەرەست دروست دەكا، رى دەگىرى		گارەگار دەكا
	۲- قاپقاپ - كەلش	clue/klʊ:/n	بەلگە، ئامارە، كىلىلى
close/kləʊs/adj	۱- ئىزىك		ئۆزىنە ھەى تاوان
	۲- خىنكىنەر، بىن ھەوا	clump/klʌmp/n	دەستەپەك دار و گول
	۳- جىياوازى يەككى كەم ۴- ورد - سەراپاگىر	clump/v	شەقاوى گران داوى
	۵- چېرە - لە يەك ئىزىك	clumsiness/n	ھەلەشەپى، زىپۇپى
close/kləʊz/v	۱- دادەخا	clumsy/'klʌmzi/adj	بەھەلەشەپى، زىپۇ
	۲- كۇتايى پىن دىنىن	cluster/'klʌstə(r)/n	ھىشورى (تەرى)،
	۳- گىرى دەدا - لە يەك ئىزىك دەكاتەو		كۆمەلە
closedown/v	بەپەكجارى دادەخا	cluster/v	كۆدەپىتەو
close-up/n	وئىنەپەككى ئىزىكخاوە	clutch/klʌtʃ/n - v	۱- گىرتن ۲- كلاچ
closet/'kləʊzɪt/n	گەنجىنە، ژوورى بچوك		۳- دەستەھىلەك، دەگىرى
water closet(w.c)	ئاودەست	clutter/'klʌtə(r)/n - v	پەرش و بلاو
closure/'kləʊʒə(r)/n	كۇتايى،		سەرى ئى تىكەدەچى
	داخستىزىدەرگاي گىفتوگۇ، گىران	co-/pref	لەگەن - پىكەو
clot/klɒt/n	خوئىن مەيىن / لەت	co-author/n	ھاودانەر - ھاوبەشى
cloth/klɒθ/n	۱- قوماش، چىن	co-education/n	خوئىندى تىكەل -
	۲- پارچە قوماش - پەزۇك ۲- سەرجىن		كۆپ و كچ
clothe/kləʊð/v	لەبەر دەكا، دادەپۇش	coach/kəʊtʃ/n	۱- گالىسكە ۲- ئۆتۈمبىس
clothes/kləʊðz, kləʊz/n			۳- مەشھەوان - راھىنەر
	۱- جىل و پەرگ - پۇشاك	coagulate/kəʊ'ægiulət/v	دەمەيىن،
	۲- چەرچەف - سەرجىن		دەبەستى، دەتەزى

clarinet/'klærə'net/n کلارینت

clash/klæʃ/n - v ۱- بىرىك كىرىش -

خرىنگە خىرىنگە

بىرىك دىگەن - خرىنگە لىنوئى

۲- ئاقايلى - مىلانى - رازى ئاينى

۳- ھاۋكات

class/klɑ:s/n ۱- چىنى كۆمەلەيتى

۲- پۇل

classic/'klæsɪk/adj كلاسىك - دىرىن

classical/'klæsɪkl/adj ئەدەبى كۆن

classification/'klæsɪfɪ'keɪʃn/n پۇلنى كىرىن

classify/'klæsɪfaɪ/v پۇلنى دەكا

classified information زامانارى نىئىنى

class-mate/'klɑ:smet/n ھاۋپۇل

clatter/'klætə(r)/n ۱- دەنگى سىنى و

قاپ و قاچاغ ۲- ژاۋمژاۋ

۳- تەقەتەقە ئالەتى چاپكىر

clause/kləʊz/n ۱- پارستە ۲- بەند

claustrophobia/'kləʊstrə'fəʊbiə/n

ترس لە شوئى داخراو

claw/kləʊ/n - v چىنگ/ دەۋشۇنى، چىنوك

clay/kleɪ/n قوبى پاقۇن

clean/klɪn/adj - v ۱- خاۋىن

۲- شىك - كۆك - رىكىپۇش/ پاقۇدەكەتەۋە

cleaner/'kli:nə(r)/n ۱- پاقۇكەر - خولام

۲- ئامراز يان ماددى پاقۇكەر

cleaning/'kli:nɪŋ/n خاۋىنى - پاقۇنى

clear/klɪə(r)/adj - v ۱- روون - سامال

۲- روون - ئاشىكرا - بىنگرى ۲- تىن دەپەرى

۴- بىرىست لادىيا، پاقۇ دەكا

۵- بىن تالانى دەرىخا ۷- سامال دەپىن

۸- دورۇكەۋە

clearly/'klɪəli/adv بەئاشىكرا - بىراشكاۋى

clearance/'klɪərəns/n پالاۋىن، رىكىخىستىن

راگەياندىن - روون كىرىدەۋە - لاپرىن

clearing/n ئاۋچەيەكى بچوكى بىن دار لە

ئاۋرەست دارىستان

clearly/adv بىروونى/بەينى گومانى

clemency/'klemənsi/n رەھمەت،

لىپوردىن - مېرەبانى

clench/klentʃ/v ۱- توند دەيگىرى،

۲- چىپەى ددانى دى ۳- كۇتايى پى دىنى

clergyman/'klɜ:dʒɪmən/n قەشە/

پىۋى دىنى لە مەسىچىت

clerical/'klerɪkl/adj ئوسراۋ، كەھنوتى

clerk/klɜ:k/n ئوسىر، قەرىمانىر

clever/'klevə(r)/adj زىرەك

cleverness/'klevənəs/n زىرەكى

cliche/'kli:ʃeɪ/n كلىشە/دەستەۋازەى

دوپاتكراۋە

click/klɪk/n - v كلىك، كىرتەكىرت/

ھەر لە سەرىتە سازا

client/'klaɪənt/n كېرىار - ھەمىشە كېرىار

cliff/klɪf/n كەندەقۇن

climate/'klaɪmət/n ئاۋوھەۋا، سەقا

climax/'klaɪmæks/n پۇپە/لوتكە

climb/klaɪm/v سەردەكەۋى -

ھەندەكەۋى بە (چىيا)

climb/n سەركەۋىن بەسەر، ھەلگەپان بە

climber/'klaɪmə(r)/n ھەلگەپ، خۇھلەۋاس

clinch/klɪntʃ/v دەگىرى - دەپەستى

cling/klɪŋ/v پىۋەى دەئالنى، پىۋەى دەلكنى

clinic/'klɪnɪk/n دىدەنگاى پىزىشكى/

نەخۇشخانەى بچوك

clinical/'klɪnɪkl/adj سەرجىنى -

پىشكىنى نەخۇش لەسەر جىگىكا

clink/klɪŋk/n خىشەخىش، زىرىنگە زىرىنگى

پەرداخ

زىرىنگە زىرىنگى شوشە دى. گلاس لە گلاس

دەندەن

churn/tʃɜ:n/n	۲- تیره‌یه‌کی مه‌سیجی	cistern/'sɪstən/n	کۆنگای ئاو- ئاوپارێز
chute/ʃu:t/n	کردنه‌ کەر، مه‌شکه	citadel/'sɪtədəl/n	قه‌ل‌- په‌نگه
cider/'saɪdə(r)/n	ئاوێ سێوی ترشاو/سێرکه‌	citation/sai'teɪʃn/n	ئێنۆمرگرتن،
	سایده‌ر		به‌لگه‌مه‌ینانه‌وه‌ له‌ تۆمارکردن
cigar/sɪ'gɑ:(r)/n	چروت- ده‌فتەر	cite/saɪt/v	باس ده‌کا، نمونه‌ ده‌مه‌ینێته‌وه‌
cigarette/'sɪgə'ret/n	جگاره‌- جقاره‌	citizen/'sɪtɪzn/n	هاوولاتی
cinder/'sɪndə(r)/n	خۆله‌مه‌یش/ئێوه‌سۆتو	citrus/'sɪtrəs/n	گروپی ترشه‌کان -
cine-camera/'sɪni kəməra/n			ترشه‌مه‌نی
	کامیرای سینه‌ما	city/'sɪti/n	شار
cinema/'sɪnəmə/n	سینه‌ما، هونه‌ری	civic/'sɪvɪk/adj	شاری- مه‌ده‌نی
	سینه‌ما	civil/'sɪvl/adj	۱- مه‌ده‌نی- ئاوعه‌سکه‌ری
cipher/'saɪfə(r)/n	۱- هێچ نا- سفر		۲- به‌رێز- به‌شه‌ده‌ب ۲- کۆمه‌نگای مرۆڤ
	۲- کۆد- هێما	civilian/sə'vɪliən/adj	مه‌ده‌نی- ئاوحکومی
circle/'sɜ:kl/n	۱- بازنه‌ ۲- به‌شێک له‌شانۆ-	civilization/'sɪvəlaɪ'zeɪʃn/n	مه‌ده‌نیته‌، شارستانی
	به‌له‌کۆن ۳- کۆمه‌له‌که‌سیک- ئاوه‌ندی سیاسی	civilize/'sɪvəlaɪz/v	به‌ شارستانی ده‌کا
circuit/'sɜ:kit/n	۱- خول- گه‌شت	claim/kleɪm/n - v	۱- داخوازی
	۲- بازنه‌ی کاره‌بایی		۲- بانگه‌شه‌کردن ۲- بانگه‌شه‌ ده‌کا
circular/'sɜ:kjələ(r)/adj	بازنه‌یی،	clammy/'klæmi/adj	شێدار و سارد و ته‌پ
	چه‌ماوه‌یی	clamorous/'klæməərəs/adj	به‌هه‌را- واژه‌واژ
circulate/'sɜ:kjələɪt/v	بلاوه‌ده‌کاته‌وه‌،	clamour/'klæmə(r)/n - v	هه‌را/ زه‌ختی
	دابه‌شی ده‌کا، ده‌سوپێته‌وه‌		ده‌کرد له‌ سه‌ر/ غه‌لبه‌ غه‌لب ده‌کا
circulation/'sɜ:klə'leɪʃn/n		clamp/klæmp/n	ئامرازێکه‌ بۆه‌لنگرتنی
	۱- خولانه‌وه‌ی خوێن ۲- دابه‌ش کردن		دووشته‌ پێکه‌وه‌ به‌کارده‌ی
circumcise/'sɜ:kəmsaɪz/v	سونه‌ت ده‌کا	clan/klæn/n	عه‌شیره‌ت، خێل
circumcision/'sɜ:kəm'sɪʒn/n		clandestine/klæn'destɪn/adj	نه‌ه‌نی، شاره‌وه‌
	سونه‌ت کردن- پاککردنه‌وه‌		ته‌قینه‌وه‌- ته‌قه‌ته‌ق/
circumference/sə'kəmfərəns/n		clang/klæŋ/n - v	ته‌قه‌ته‌ق ده‌کا
	چێوه‌ی بازنه‌		ده‌نگدانده‌وه‌،
circumspect/'sɜ:kəmspekt/adj	هۆشیار، وریا	clank/klæŋk/n - v	خرینگه‌خرینگه‌/خرینگه‌خرینگ ده‌کا/ده‌دا/ ئێدێ
circumstance/'sɜ:kəms'tæns/n	ره‌وش، بار، باروونۆخ	clap/klæp/n - v	چه‌په‌له‌نێدان/ چه‌په‌له‌ ئێدده‌
circumstantial/'sɜ:kəms'tænʃl/adj		clarification/'klærɪfɪ'keɪʃn/n	روون کردنه‌وه‌/ تارمایی لا‌بردن
	۱- چه‌پوچه‌ ۲- په‌یوه‌سته‌ به‌ره‌وش ۲- لاوه‌کی	clarify/'klærəfaɪ/v	روون ده‌کاته‌وه‌،
circus/'sɜ:kəs/n	شیرکس- پالوانانبازی،		به‌ره‌ونه‌ق دیخێ
	گۆڕه‌پان		

chisel

chisel/'tʃi:zl/n

ئەسكەنە

قەلەمى ئاسن بۇ كۆنكرىنى دىوار

chit/tʃɪt/n

مىندان، ساوا،

پارچەگاغەز، نامەى كورت

chit-chat/'tʃɪt tʃæt/n

چەنەبازى،

گفتوگۆيەكى كورتى ئافەرمى

chivalrous/'ʃɪvəlɹəs/adj

جوامىز،

سوارچاك، خانەدان

chivalry/'ʃɪvəlri/n

سىستەمى

سوارچاكى، جوامىزى

chlorine/'klɔ:ri:n/n

كلۆر

chloroform/'klɒrəfɔ:m/n

كلۆرۇفۇرم -

سېكرە

chock/tʃɒk/n

چۆلىكى دارىيە لەۋزىر

بەرمىل دادەنرى، ئامىلى بىجولۇتە، پاگرە

chock-full/tʃɒk 'fʊl/adj

پۈر - قەرمىلىغ

chock-a-block/tʃɒk ə 'blɒk/adj

پۈر - تۈندەستراۋ

chocolate/'tʃɒklət/n

چوكلىت ۲ - كاكاۋ

choice/'tʃɔ:ɪs/n

ھەلبۇرەد، ھەلبۇرەدن -

باشترىن جۈر - ئاياب

choir/'kwaɪə(r)/n

كۆرسى كەنىسە /

دەستەى گۆرۈنى

choke/tʃəʊk/n - v

خىنكان / دەخىنكى

cholera/'kɒləɹə/n

كولېرا - رشانەوھ

choose/'tʃu:z/v

ھەلدەبۇزىر

chop/tʃɒp/n

۱ - لىدان ۲ - گۆشت - دەم

chop/v

پارچە پارچە دەكا / دەبىر

chopper/'tʃɒpə(r)/n

۱ - تەۋر ۲ -

ھەلى كۆپىتىر

choral/'kɔ:ɹəl/adj

كۆپان /

گۆرۈنى بەكۆمەن / سۈردى ئايىنى

chord/'kɔ:d/n

پەت، گوريس - كىنر / ئى

ئىنى ئامرازى مۇسىقا

chore/tʃɔ:(r)/n

كارى رۇتۇنە / رۇتېن

سۈكە ئىش

chorus/'kɔ:ɹəs/n

۱ - كۆرس - بەكۆمەن

۲ - دەستەۋازيەكە لە گۆرانىدا بەرىكۆپىكى

دەۋىرتەۋە ۲ - كۆمەلى سەماكەر

chorus-girl/n

كچى سەماكەرى ئاۋ كۆرس

choose-chose-chosen/v

ھەلدەبۇزىر

ھەلى بۇرەد - ھەلبۇزىرەدراۋ

Christ/'kraɪst/n

عيسى پىغەمبەرى

كۆپى مەرىمەن

christen/'krɪsn/v

بە مەسىھى دەكا

Christian/'krɪstʃən/n

دىان - ئەسرانى -

فەلە

Christianity/'krɪsti'ænəti/n

مەسىھىيەت - ئەسرانىيەت (ئايىنى مەسىھى)

Christmas Eve

جەننى لەدايك بوون -

رۇتەك پىش جەننى لەدايك بوون

Father Christmas

بابائۇنىل

chrome/'krəʊm/n

كرۇم - زەرە

chromium/'krəʊmiəm/n

كانزاي كرۇم

chromosome/'krəʊməsəʊm/n

كرۇمۇسۇم

chronic/'krɒnɪk/adj

درىزخايەن / كوشندە

chronicle/'krɒnɪkl/n

تۇمارى روداۋەكان

بەپىنى پرودانىيان

chronological/'krɒnə'lɒdʒɪkl/adj

يەك لەداۋى يەك

رىكخراۋ بەپىنى كات

chronology/'krɒnəlɒdʒi/n

كرۇنۇلۇزى

زانستى تۇماركرىنى روداۋە مېتروپىيەكان

chubby/'tʃʌbi/adj

رۈمەت پۇر / خې

chuck/tʃʌk/v

فېرې دەدا، دەرەكا، دەقۇقېنى

chuck up/v

ۋازدەۋىنى لە

chuckle/'tʃʌkl/n

پىكەنىنىكى شارۋە /

پىكەنىنىكى بەھىمنى

chum/'tʃʌm/n

برادەر، ھاۋىي

chunk/'tʃʌŋk/n

پارچەيەكى گەۋرە، پاروۋ

church/'tʃɜ:tʃ/n

۱ - كەنىسە

chauvinism

chauvinism/'ʃəʊvɪnɪzəm/n شۇڭىنچىلىق
دەمارگىرىيە نەتەۋىيى - تىرەگەرى

cheap/tʃi:p/adj ۱- ھەزىن ۲- كەم -
بىن قىممەت

cheat/tʃi:t/n فېلىڭ، چادوكەر/چادو

cheat/v فېل دەكا - چادو دەكا

check/tʃek/n ۱- چاۋدىرى ۲- ۋەستاندن
۲- قوماش ۴- چەك

check/v كۆتۈرۈل دەكا، دەرەستىن - ناھىلى

cheak up پىشكىنىنى پىزىشكى سەراپا

cheek/tʃi:k/n ۱- رۈمەت ۲- نەگىرىسى

cheeky/'tʃi:ki/adj ۱- نەگىرىسى - بىن شەرم

cheer/tʃiə(r)/n ۱- ھوتاف لىدان

۲- بارى تەندروستى - مېراۋ

۱- ھوتاف لىدەدا - ھاۋار دەكا

cheer/v ۲- ھان دەدا

cheerful/'tʃiəfl/adj ئاسۋەدە - كەيف خۇش،

بەختيار

cheerio/'tʃiəriəʊ/interj بەھىۋاي دىدار

(لەخۋاردنەۋە) بە تەندروستىت

cheery/'tʃiəri/adj شاد - كامەران -

بەختەۋەر

cheese/tʃi:z/n قابە پەنى، پەنىر

cheeseparing/adj كەم/ بىن قىممەت،

قرچۇك

chef/'ʃef/n سەرقى چىشتىلەنەران/ سەركار

chemical/'kemɪkl/adj كىمىيۋى

chemist/'kemɪst/n ۱- كىمىيگەر -

زانائى كىمىيى ۲- دەرمانساز - سەيدەلانى

chemistry/'kemɪstri/n زانئى كىمىيە

cheque/'tʃek/n چەك - شىك (پارە)

cherish/'tʃerɪʃ/v بەنەرمى چاۋدىرى دەكا

رېزى لىدەنى

cherry/'tʃeri/n گىلاس

chess/'tʃes/n شەترەنج

chess-board/n تابلۋى شەترەنج

chirp

chest/tʃest/v ۱- سەندۇق ۲- سىنگ

chestnut/'tʃesnʌt/n كەستانە -

رەنگ كەستانى

chew/'tʃu:v/ دەجۈي

chewing gum/n بىنىشت جۈين

chic/'ʃi:k/adj رىك پۇش، جۈنپۇش - كۆك

chicken/'tʃɪkɪn/n ۱- مېرىشك

۲- گۇشتى مېرىشك

chickenpox/'tʃɪkɪnpɒks/n سۈرىكە

chide/'tʃaɪd/v سەركۈنەنى دەكا

chief/'tʃi:f/n - adj ۱- سەركۈنە

۲- بەرپۇدەبەر، سەركى

child/'tʃaɪld/n مىندال

childhood/'tʃaɪldhʊd/n مىندالىتى

childish/'tʃaɪldɪʃ/adj مىندالانە - مىندالى

chill/'tʃɪl/n - v ۱- ساردى

۲- نەخۇشى - لەرز، ساردەك تەۋە،

سەرمەي دەپن

chilly/'tʃɪli/adj سارد، ساردوسى،

سەرمابردە

chime/'tʃaɪm/n - v دەنگى زەنگ،

زەنگى كاتىزىرەكە لىدەدا

chimney/'tʃɪmni/n دۈكەنكىش،

بۇرى دۈكەن

chin/'tʃɪn/n چەنە، چەناگە

chin up/v بەرگە بىگەر

china/'tʃaɪnə/n چىن - چىنى

Chinese/adj چىنى - زمانى چىنى

chink/'tʃɪŋk/n ۱- كۈنچىكى - كەلچىكى

بچۈك ۲- زىنگانەۋە، دەرزىنگىتەۋە

chip/'tʃɪp/n ۱- پارچەدار - شەپانى

۲- قاش، تۈپكۈن ۲- قىشە ۴- كەل - شكاۋ

chip/v دەشكىتىن

chiropodist/'kɪrɒpədɪst/n پىسپۇر لە

چارەسەرى پىنەكان

chirp/'tʃɪp/n - v شەقشەقە،

دەنگىكى بەزى بالندەيە

chance		chauffeur
chance/tʃɑ:ns/n	۱- ریزگوت	تایبه تسمندی / همدگار
I met him by chance.	بهریزگوت نوم دیت	قسهی روت - مه تل
	۲- دهره تل	رهری دار
he got ...	دهره تی بو ریزگوت	۱- تو ممت
	۳- شیمانه	۲- چاودیری - بهرپرسیاری - ۳- هیرش
you stand a good		۴- نرخ - ۵- بارگهی کاره بایی
شیمانه ی به ده سته یانی نوم پیشه ت زوره		۱- تاوانباری دهکا
I'll come along by chance	سهرت لیده دم بین ژوان - بهریزگوت	۲- راید سپیری - ۳- هیرش دهکا
chancellor/'tʃɑ:nsələ(r)/n	۱- سه رزگی فخری زانکو	۴- داوای نرخن دهکا - ۵- پردهکا
Chancellor of the Exchequer		کاریزما
۲- سه رزک وزیران - راونیکار له نلمانیا /		charisma/kə'rizmə/n
وزیری دارایی له بهریتانیا		charitable/'tʃærətəbl/adj
change/tʃeɪndʒ/n	۱- گۆبان - گۆپین	خیرومند - خیرخواز
	۲- پارو - ورده - دهگۆپی	charity/'tʃærəti/n
I must change	دهبین جلم بگۆم	چاکه - خیر
change able/adj	دهکری بگۆپی	charlatan/'ʃɑ:lətən/n
channel/'tʃænl/n	۱- دهری بند	قۆلچ - ساخته کار
	۲- قه ناتن ته له فریون	۱- هیزی راکیشان - سرنج
۳- قه ناتن ئاو - جوگه - زیراب - سۆلین		۲- جادو - ۳- تهلیسم
chant/tʃɑ:nt/n - v	سرود، سرودی دینی	charm/v
	سرود دهلی	۱- کهیف خۆش دهکا
chaos/'keɪs/n	ناژاو، نیکه رانی	۲- سرنجی راکیشی
chap/tʃæp/n - v	پیاو - کوپ - شوق دهبا	charming/'tʃɑ:mɪŋ/adj
chapel/'tʃæpl/n	که نیسه ی بچوک،	دلپزین - گه لک جوان
	نویژگا، پرستگا	۱- نه خشه - ۲- هیلکاری
chaperon/n	که نیزهک / خنه	charter/'tʃɑ:tə(r)/n
chaplain/'tʃæplɪn/n	قه شه	۱- به لگه نامه -
chapter/'tʃæptə(r)/n	بهش - زنجیره یه که	دهستور - ۲- بهند - قوتتات
char/tʃɑ:(r)/n	۱- خهلوز - ره ژو	chary/'tʃæri/adj
	۲- کاری پاقرکردنه	رز - سوور، وریا
charwoman/n	پاقرکه ره وه - کاره که	chase/tʃeɪs/v - n
character/'kærəktə(r)/n	۱- که سیتی	راوی دهش - راو - راوانان
	۲- ناوانگی - ۳- کاراکتره - نیشانه - هیمه	۱- کونیکی دریزی
characteristic		قول له زهوی - ۲- که لین
/,kærəktə'rɪstɪk/adj - n		۲- جیاوانی که گوره له نیوان
		chassis/'ʃæsi/n
		شاسی فۆتومبیل
		chaste/tʃeɪst/adj
		پاک - پاقر
		chastise/tʃæ'staɪz/v
		تعمینی دهکا
		chastity/'tʃæstəti/n
		پاقری - پاکیزه یی
		chat/tʃæt/n
		مشتومر - چمه کاردن
		chatter/'tʃætə(r)/n
		۱- مشتومر -
		چمه بازی - ۲- وتی پپوچ
		۳- چیهی ددان - دانه چیه
		chauffeur/'ʃəʊfə(r)/n
		شوفیر

censure/'senʃə(r)/v بەزمانىكى توندو
رەسمىيە يەككى بلىن تۇرغۇزى

census/'sensəs/n سەنسىمىرى

cent/sent/n ۱- پارەى وردەى ئەمىرىكى
۲- سەد

the interest rate is only.... رىزەى
قازانچ تەننا شەش لە سەدە.

centenary/'sen'tinəri/adj-n سەدىسانى

centigrade/'sentigreɪd/adj

پەلى سەدى بۇ پىئوانەى گەرمى

centimetre/'sentimɪtə(r)/n سەنتىمەتر

central/'sentrəl/adj ئاۋرەندى-مەلبەندى،

ئاۋرەپراست/سەرەكى

this hotel has central heating

ئەم ئوتىكە گەرمىگەرەۋەى ئاۋرەندى ھەيە

centre/'sentə(r)/n مەلبەندى، ئاۋرەندى،

ئاۋرەپراست، چەق، تەۋەر

the visiting actress was..attraction

ئەكتەرى مىۋان جىگەى سەنچى ئامادەۋان بۇر

place in centre ئەناۋەندى دانا

be concentrated on, in جەخت

لەسەر دەكا/گەرنكى تەنپا پە... دەدا

century/'sentʃəri/n سەدە

۱- سەد سال ۲- سەد خال لەيارى كرىكىت

ceramic/sə'remɪk/adj سىرامىك

ھونەرى گىلكارى

سىرامىك- گىلن- قوپى

cereal/'sɪəriəl/n ۱- دانەۋىلە ۲- تىشت

cerebral/'serəbrəl/adj دوماغى/

پەيۋەست بە مېشك

ceremonial/'seri'məuniəl/adj

ئاهەنگى دىنى، رەسمى- تەدارەك

ceremony/'serəməni/n تەدارەك

please do not بىن زەھمەت ۋاز لە

رەسمىيات بىنە

Master of ceremonies M.C ئاھەنگچى

certain/'sɜːtn/adj ۱- دلىيا

He is certain to come. ھاتنى مەۋگەرە

Are you certain?

دەرىبارەى ئەۋرەستىيەى لاتە، دلىياى؟

۲- ھەندى

certain p. have told ... ھەندى كەس

دۇيان لەبارەى مەۋە ھەلبەستبۇر

certainly/'sɜːtnli/adv بەدلىياى

certainty/'sɜːnti/n دلىياى

certificate/sə'tɪfɪkət/n باۋەرنامە

گەۋەى نامە- مۇلەت

birth certificate بېۋانەى لەدايەكېۋن

marriage certificate مەرەنامە،

بەندى ھاۋسەرىتى

chafe/tʃeɪf/vi - vt دەخۇرىتى- دەسپىتەۋە

chaff/tʃɑːf/n پۇش، كا

chagrin/'ʃægrɪn/n خەمۇكى

chain/tʃeɪn/n ۱- زنجىر ۲- زنجىرەى

chain reaction كاردانەۋەى زنجىرەى

chain/v بەزنجىر دەپپەستىتەۋە

chair/tʃeə(r)/n ۱- كورسى

۲- كورسى سەرۋىكايەتى، ئوستازىت لە زانكۇ

سەرۋىكايەتى دەكا، پەرىۋەى دەبا

chairman/'tʃeəmən/n سەرۋىك دانىشتن

chalk/tʃɔːk/n تەباشىر

challenge/'tʃælɪndʒ/n - v

بەرەنگارى- بەرەنگارى دەكا

chamber/'tʃembə(r)/n

۱- ژورى ئوستن ۲- ئەنجۈمەن

chamber of commerce ژورى بازىرگانى

chamber pot ئاۋدەست

chameleon/kə'mɪliən/n ھەرىا، بىن بار

chamois/'ʃæmwɑːz/n پزەنەكىۋى

champion/'tʃæmpiən/n داكۇكى كەر،

پالەۋان

champion/v داكۇكى دەكا

I hope you will... ھىۋادارىن

تۇ پىشتىگىرى دۇزى ئىمە بەكى

دایینکردنی خواردن- پیداکړ- دایین کړ

catering/n خزمه‌تکاری نامه‌نگ

caterpillar/'kætəpɪlə(r)/n کرم‌وڅک

کرم‌وڅک په پوله

cathedral/kə'thi:drəl/n کاتدرایی

Catholic/'kæθlɪk/adj کاسولیکي

cattle/'kætl/n ټاڼمل- رده‌شولخ

Caucasian

/kə:'keɪziən, kə:'keɪzn/n - adj

قهرقازی

cauldron/'kɔ:ldrən/n مه‌نجه‌ل- قازان

cauliflower/'kɒlɪflaʊə(r)/n قهرناپیت

cause/'kɔ:z/n ۱- هڅ- ښکړ

۲- هڅ ۳- دڅڼ- مه‌سه‌له

cause/v ده‌پښته هڅی

caustic/'kɔ:stɪk/adj ۱- سوت‌نښه‌ر- ۲- توند

caution/'kɔ:ʃn/n ۱- ټا‌گادار په‌کې مه‌رن

۲- ټا‌گاداری

caution/v ټا‌گادار دمه‌کاتوه

cautionary/'kɔ:ʃənəri/adj

وړیا‌کړه‌وه- ټا‌گادار‌کړه‌وه

cautious/'kɔ:ʃəs/adj وړیا- ټا‌گادار

cautiously/adv به‌وړیا‌یی

cavalry/'kævlrɪ/n ۱- هیڼی زږن‌پوښ

۲- هیڼی سواره

cave/keɪv/n نه‌شکه‌وت

cave in/n ۱- هر‌رس دین- دېږخی

۲- له‌پې واز دین- له

cavern/'kævn/n نه‌شکه‌وتی قوول

پې نه‌شکه‌وت

caviare/'kæviɑ:(r)/n کافیار

cavity/'kævəti/n ۱- بوشای- ۲- کون

cease/si:s/v راده‌وه‌ستن- کو‌تایس دی

ceaseless/'si:sləs/adj به‌ر‌دوام

ceaselessly/adv به‌به‌ر‌دوامی

cease fire ټا‌گریه‌س/ شه‌را‌گرتن

cede/si:d/v ده‌ست به‌ر‌دار ده‌پن له

ceiling/'si:lɪŋ/n

۱- بلمیچ

۲- دوا ټاست/ پو‌په‌ی څرخ

celebrate/'selibreɪt/v

۱- ټا‌هنگ دم‌گڼی

۲- ټا‌هنگی ټایپنی دم‌گڼی

celebration/'selɪ'breɪʃn/n

ټا‌هنگ سازدان

celebrated/'seləbrə'tɪd/adj ټاسراو

celebrity/sə'lebrəti/n که‌سی‌کی ټاسراو

celestial/sə'lestɪəl/adj ټاسمانی- فله‌کې

celery/'seləri/n که‌رموز

celibacy/'selɪbəsi/n ره‌پنې

celibate/'selɪbət/adj ره‌پن‌اېن ژن

cell/sel/n ۱- زیندان- ۲- خانه

۳- به‌ش- له‌ پاتری کاره‌پایی

۴- شانه (رڼ‌خ‌راوی سیاسی)

cellar/'selə(r)/n ژږزه‌مین

cello/'tʃeləʊ/n چلو

violin cello که‌له‌که‌مان/ ټامیری موسیقا

cellophane/'seləfeɪn/n کاغه‌زی

سیلو‌فاین

cellular/'seljələ(r)/adj

خانه‌یی

cellular phone تله‌فونی خانه‌یی

celluloid/'seljuloɪd/n سلولید

(ماده‌ده‌کې روونی ره‌قه)

cellulose/'seljələʊs/n سیلولوز

Celtic/'keltɪk, 'seltɪk/n - adj کلتی:

خه‌ل‌ک‌ن‌ک‌ن له‌و‌ن‌ل‌ز- سکوت‌لاند- دهر‌یان

cement/si'ment/n ۱- چیمه‌نتو

۲- ماده‌ده‌کې بډ پ‌ک‌ر‌دنه‌وه‌ی ددان

۳- جوړ‌ن‌کې له‌سمغ

cement/v به‌چیمه‌نتو دانه‌پو‌شی-

کو‌ن‌گریټ ده‌کا- په‌پوه‌ندی به‌پ‌ز ده‌کا

cemetery/'seməntri/n کو‌پرستان

censor/'sensə(r)/n چاو‌دیز، ره‌خنه‌گر

censorship/'sensəʃɪp/n چاو‌دیزی

censorious/sen'sɔ:riəs/adj زږر به

لو‌مه و گل‌پنې

casino/kə'siməu/n گازیفۆ

cask/kɑːsk/n بەرمیلی لەدار دروست کراو

casserole/'kæsərəul/n ۱- کاسەرۆل

۲- دەفۆنکی گەرە بۆ کاسەرۆل

cassette/kə'set/n کاسیت

cassette-recorder/n تۆمارکەر/ریکۆردەر

cast/kɑːst/n ئەکتەرەکان لە فلم یان شانۆ

cast/v ۱- ئەکتەری هەڵدەبژێری بۆ

۲- دروست دەکا بە قالب ۲- فری دەدا

cast light on رووناکی دەخاتە سەر

cast a shadow تارمایی دروست دەکا

cast at your دەنگەدا

فری: دادەکەن- لادەبا

castaway/'kɑːstəweɪ/n رزگارێو

castiron/n ئاسنی سەبە

castiron/adj لە ئاسنی سەبە(جۆش)

دروستکراو

cast-off کراسی بێکەلک

caste/kɑːst/n ۱- چینی کۆمەڵایەتی/هندی

۲- سیستەمی چینی کۆمەڵایەتی

castle/'kɑːsl/n قەڵا

castrate/kə'streɪt/v دەیکەسێنی

castration/kə'streɪfɪn/n خەساندن

casual/'kæʒuəl/adj ۱- خەسارە-

بێ مەبەس ۲- جلی ئارەسمی ۲- کورت

casually/'kæʒuəli/adv بەبێ گرتگیدان/

بەشێوەیەک ئارەسمی

casualty/'kæʒuəlti/n ۱- زیان- هەنگاقتی

۲- زیانی گیانی- قوربانی

cat/kæt/n ۱- پشیلە ۲- شیر و پلنگ

catalogue/'kætəlɒg/n ۱- کەتەلۆگ- نەخشە ۲- زنجیرە

catalogue/v لعلیستە دادەن

catapult/'kætəpalt/n دارلاستیک

catapult/v ۱- (بەرد) بەدارلاستیک داوی

۲- شتی بەهێز فری دەدا

cataract/'kætərækt/n ۱- تەنگە

۲- ئاوی شین ئەچاو/ نەخۆشی

catarrh/kə'tɑː(r)/n ۱- پەسیو/ هەلامەت

۲- چلەم- بەلفەم

catastrophe/kə'tæstrəfi/n کارەسات

catastrophic/'kætə'strofɪk/adj جەرگێز

catch/kætʃ/v ۱- دەگرێتەرە ۲- دەگیرێ

۳- لەسەر.. دەگیرێ ۴- سواری.. دەبین

۵- پێڕادەگا- گۆی ئی دەبین- تێ دەگا

۷- پێو دەبین- پێو دەلکێ

۸- تووشی نەخۆشی دەبین

catch fire ئاگر هەلەدا

catch sb red handed لەسەری دەگیرێ

catch sight/glimpse بەرچاوی دەکەوێ

catch the sun روژ دەمیا- بەرژ دەسوێ

catch on ۱- تێ دەگا

۲- بەهەرمین دەبین

catch sb out تووشی دەکا

catch up with sb- ۱- دەیکاتی

۲- دەگاتە ئاستی

catch up on sth پەدەست دینیتەرە

be get caught up تووش دەبین

catch/n ۱- کرداری گرتنی شتی

۲- ریزی مەسی راو کراو ۳- بەستەر

۴- خەوشی شاراو

catch phrase وەتی باو

catchy/'kætʃi/adj زوو وەبیر دینتەرە

categorical/'kætə'gɒrɪk/adj

پەکاکەرەرە

categorically/adv بە پەکاکەرەرەیی

category/'kætəgɒri/n هاوگروپ/ هاوئۆل

categorize/'kætəgəraɪz/v پۆلین دەکا

cater/'kætə(r)/v ۱- بارپۆی دەکا

۲- لە ئاھەنگ پێویستەکان پێشکەش دەکا

caterer/'kætərə(r)/n ئاھەنگەر- پەنداری

carol

- carol/'kærəl/n ۱- سرودی دینی -
گورانی ستایش
- carouse/kə'rauz/v زور دخواستو و شاده
- carousal/kə'rauzl/n ۱- میزی جولبری
جاننا له فروکه خانه
- ۲- ناههنگی بهژاو و ژاوی خوار دنده و
- carp/kɑ:p/n-v ماسی گه وړه له دهریا دهری
- carp/v پمخنه دهگری، عیبی لی ده بیننه و
- carpenter/'kɑ:pəntə(r)/n دار تاش
- carpentry/'kɑ:pəntri/n دار تاشی
- carpet/'kɑ:pɪt/n ۱- مافور
۲- کومبار
- carpet/v به کومبار داده پوښی
- carriage/'kæriɪdʒ/n ۱- پهیتون- گالیسکه
۲- فارگزن- ۳- کرئی گواستنو و
- carriageway/'kæriɪdʒweɪ/n په کی له دوو ریځای سهر کی
- carrier/'kæriə(r)/n ۱- کومپانیای گواستنو و
۲- باره لگری سربازی
۳- هملگری نه خوښی
۴- جانتای پیوېستی بهکان
- carrion/'kæriən/n گوشتی بوگن/مردو و
- carrot/'kærət/n ۱- گیزمر- ۲- پاداشت
- carry/'kæri/v ۱- هملدهگری به دوستی
۲- به خو هملدهگری- ۳- دهگوانته و
۴- (نه خوښی) دهگوانته و
۵- رهزامندی لاسر دهگری
۶- (دمنگی) دهگاته
- carry weight سمنگی خوی همیه/
کاریگری خوی همیه
- carry on بهردوام دین
- carry sth on بهشداري دهکا له
- carry sth out ۱- نه تمام ددا
۲- نمایش دهکا
- carry all_ hold all- پي هملدهستن
- carry cot سهرینی مندالی چوک

- cart/kɑ:t/n گالیسکی دوستی
- cart/v بهگالیسکه دهگوانته و
- cartilage/'kɑ:tilɪdʒ/n کپکپاگه
- carton/'kɑ:tn/n قوتوی مقبا
- cartoon/kɑ:'tu:n/n ۱- کارتون
۲- فلمی کارتونی
- cartoonist/n وینهی کاریکاتیری
- cartridge/'kɑ:trɪdʒ/n هونرمندی فلمی کارتونی
- ۱- حیردان
- ۲- قوتوی تایبه تی داخړو- فلمی کامیرا-
- carve/kɑ:v/v ۱- هملدهکولن
۲- پارچه پارچه دهکا
- carving/n هملکولندراو
- cascade/kæ'skeɪd/n ۱- تالگه
۲- دهک تالگه
- cascade/kæ'skeɪd/v دهک تالگه دینه خوار و
- case/keɪs/n ۱- رهوش- بار
۲- رهوشی دروست
۳- حالتی نه خوښی
۴- تاوان ۵- داوای دادگا ۶- راستی و نه گهر
- in any case ۱- هرچی رویدا
۲- هرچونیک بڼ
- in case لهباری
- in case of sth لهباری رودانی
- in that case لهباری وادا
- case history بهرواری حالتی
نه خوښی په کی
- case-study لیکولینه و له پهره سندنډی...
- case/n ۱- قوتو- جاننا
۲- جانتای دوستی
- cash/kæʃ/n پاره/پاره یی په کسر
- cash/v چمکیک خوردهکاته و/دهگوانته و
- cash desk میزی پاره دان
- cash machine کارتای پاره دهره نمان
- cash card کارتای پاره دهره نمان
- cashier/kæ'ʃɪə(r)/n پاره گونپوه/ ژمیریار
- cashmere/'kæʃmɪə(r)/n کهشمیر

car boot sale	بازار سىندوقى ئۆتمىيىل	۲،۲۰۱	ژمارى ئاساسى
car park	گەرچ	care/keə(r)/v	۱- گرنكى پىن دەدا
car phone	تەلەفونى ئۆتمىيىل		۲- ئارەزىيى ئىيە- دەپەيى ۲- جەزى ئىيە
caramel/'kærəmel/n	۱- شەكرى سوتائ		ئىيىدۇم: گرنكى نىيە، كى گونى پىندەدا؟
	۲- شىرىنى لە شەكرى كولائ دروستكارائ	who cares?	كى گرنكى دەدا- چاودىرى دەكا
carat/'kærət/n	قىرات: يەكەي پىئانى	caring	گرنكى بە خەلك دەدا
	پاكىتى زىپ	care/n	۱- گرنكى- چاودىرى
caravan/'kærəvæn/n	۱- كەرەفانە		۲- چاودىرى- بەرپرسىارى ۲- نىگەرائى
	۲- كاروان	care of sb	ئىيىدۇم: كورتى C/O لەسەر
caraway/'kærəwei/n	تۇيى كاراوى		نامە دىئوسرى بەواتائ لە رىنگائ
carbohydrate/'kai:bəu'haɪdeɪt/n	كاربۇھىدرات	take care	ئاكات لەخۇت بى
carbon/'kai:bən/n	كاربۇن/ رەژو	take of yourself	ئاكات لەخۇ بى
carbon copy	۱- دانەي كاربۇنى/ ئارەسەن	take of sb/sth	شىتەك رىك دەخا
	۲- دانەي رەسەن	carefree/'keəfri:/adj	بىن باك/ئاسودە
carbon dioxide/'kai:bə daɪ'ɒksaɪd/n	دووم ئوكسىد كاربۇن	career/kə'riə(r)/n	۱- پىشە
carbon monoxide			۲- ژيانى پىشەيى
/kai:bə mən'ɒksaɪd/n	يەكەم ئوكسىد كاربۇن	careful/'keəfl/adj	۱- بەئاگا- وريا
			۲- دروست
carbon paper	كاغەزى كاربۇن	carefully/adv	بە وريايى- بەئاگايى
carburettor/'kai:bə'retə(r)/n	كاربۇرەتور	carefulness/n	ئاگايى- وريايى
		careless/'keələs/n	كەمتەرخەم- بىن ئاگا
		carelessly/adv	بەبىن خەمى- بە كەمتەرخەمى
		carelessness/'keələsnəs/n	كەمتەرخەمى
carcass/'kai:kəs/n	لاشەي گيانەمەر/كەلەش	caress/kə'res/n	راموسان- وروژاندن
	جەستەي مردوى گيانەمەر	caress/v	دەوروزىنى
card/kɑ:d/n	۱- كاغەزى ئەستور كە بە		دەست بەسەردا دەھىنىن
	ئاسانى ئاچەمىتەو ۲- كارتى ژانىياري	caretaker/'keətəɪkə(r)/n	چاودىرىكەر- پاسەوان
	۳- كارتى زەماوەند و..		بار- بارگە
	۴- كارتى يارى كاغەز- قومار	cargo/'kɑ:gəu/n	ناوچەي دەرياي كاريبيى
	۵- يارى كاغەز- قومار	Caribbean/n	كاريبيى
card board/'kɑ:dbɔ:d/n	كاغەزى مقبا	Caribbean/adj	كارىكاتىر
cardiac/'kai:diæk/adj	دلىيى-	caricature/'kæri:kətʃuə(r)/n	مىخەك/قەرنەفل
	پەيوەستە بە دل	carnation/'kɑ:'neɪʃn/n	ئاهەنگ
cardigan/'kɑ:diɡən/n	چاگىت	carnival/'kɑ:mɪvl/n	
cardinal/'kɑ:dmɪl/adj	كاردينال	carnivore/'kɑ:mɪvɔ:(r)/n	گيانەمەرى گۆشتخۇر، مۇقۇخۇر
	قەشە لە كەنىسەي كاسۇلىكى رۇمانى		
cardinal/'kɑ:dmɪl/n			

cannon/'kænən/n ۱- توپى بەردماۋىژ

۲- توپى ئوئى- گوللەماۋىژ

canoe/kə'nu:/n بەلەمىكى تەسكى چوگە ۳

دوگەس ھەلەگىرى

canoe/v چوۋە ئاۋ روبا، بەلەم لى دەخوئى

canon/'kænən/n ۱- قەشە لە كاتدرائىيە

۲- ياساى كەنىسە

canopy/'kænəpi/n سەرپۇش- قەپاغ

قوماش

canteen/kæn'ti:n/n ھانوت-

چىشتخانەى ئاۋ دامەزراۋىك

canvas/'kænvəs/n ۱- قوماشى خىۋەت

۱- چارۋىكى بەلەم

۲- قوماش يان تابلۇى روى

canvass/'kænvəs/v ۱- دىنگ كۆدەك تەرە

۲- راي خەلەك ۋەردەگىرى

canyon/'kænjən/n دۆلىكى قول/دەرەبەند

cap/kæp/n ۱- كىلۋى پىاۋان

۲- كىلۋى ۳- پۇشەر- سەر

cap/v ۱- لوتكەى دانەپۇشنى ۲- سەردەكەۋى

capability/keɪpə'bɪləti/n توانست-

توانا

capable/'keɪpəbl/adj ۱- بەتوانا

۲- توانى ئەۋەى ھەيە كە...

capably/'keɪpəbli/adv بەتواناىى-

بەكارامەىى

capacity/kə'pæsəti/n ۱- چىگرتن-

۲- فراۋانى ۲- توانا- قودرەت

۳- تواناى عەقلى ۴- پەلەۋ پاىە

cape/keɪp/n رۇپ/ شال

cape/n پارچەزەۋى ئاۋ ئاۋ

capital/'kæptɪl/n ۱- پايتەخت

۲- پىتى گەۋرە

۳- يەكەم پىتى بەراىى ئاۋ...

capital پەيۋەست بە سزاي مەرگ

capital/'kæptɪl/adj سەرمایە

cap- investment سەرمایە خستەن ئىش

capitalism/'kæpɪtəlɪzəm/n

سەرمایەدارى

capitalize/'kæpɪtəlaɪz/v قۇرۇخ دەكا

بۇ بەرۋەندى خۇى بەكار دىئىن

capitulate/kə'pɪtʃʊlənt/v

خۇى دەدا بەدەستەۋە

capitulation/kə'pɪtʃʊ'leɪʃn/n

خۇىەدەستەۋەدان

Capricorn/'kæprɪkɔ:n/n بورجى گىسك

ئەۋەى لە بورجى گىسك بىن

capsize/kæp'saɪz/v (بەلەم) ۋەردەگەرى

capsule/'kæpsʊl/n ۱- كەپسول- دەرمان

۲- ژوۋرى سەركرداىەتى دەستەى فۇزكەۋان

لەكەشتى ئاسمانى

captain/'kæptɪn/n ۱- كەشتىەۋان-

فۇزكەۋان ۲- ئەقىب- سەرتىپ

۳- سەۋكى تىپ

captain/v سەركرداىەتى دەكا

captain/n رۈنكردەۋە- لىدوان

captivate/'kæptɪveɪt/v سەرنج رادەكېشى

captivating/adj سەرنج راگېش

captive/'kæptɪv/adj دىل- زىندانى-

بەندى

لە قەقەزئراۋ- لەقەقەزكراۋ

hold sb captive ئىدىۋم: زىندانى دەكا/

ۋەك دىلىك لاي خۇى دەپەئىلىتەۋە

take sb. captive كەسنى دەگىرى ۋ

زىندانى دەكا

captivity/kæp'tɪvəti/n دىلىتى

captor/'kæptə(r)/n دىلگىر

capture/'kæptʃə(r)/v ۱- دەگىرى

۲- دەستى يەسەردا دەگىرى

۳- سەردەكەۋى لەدەرىپىنى...

۴- دىل دەگىرى- دىلى دەكا

capture/n ماۋەى دىلىتى

car/kɑ:(r)/n ۱- ئۇتۇمىل- خۇبۇ

۲- فارگۇنى- شەمەندەفەر-

calm			۲- رڼ دېدا ۲- ډمگرئ
calm/kɑ:m/adj	۱- هيمن		۴- دوان له باره ي رڼتاري کسنيک- شتيک
	۲- کړو ته پ ۲- بڼيا		۵- له گڼل فرماني تاييېت به (هست).
calm/n	هيمن	can/kæn/n	۱- تنهکه ۲- قوتو
calm/v	هيمني ډمکاتهوه	can/v	له قوتو د ادهن
calmly/'kɑ:mlɪ/adv	به هيمني	canal/kə'næl/n	نوکند- کنال
calmness/'kɑ:mns/n	هيمني	canary/kə'neəri/n	کناري
Calor gas/'kælə gæs/n	گازي بۇتان	cancel/'kænsəl/v	۱- هډه وه شينيتنهوه
calorie/'kæləri/n	۱- يه کي پيواني وزه		۲- راده گرئ
	۲- يه کي که بڼ پيواني گرمي	cancellation/'kænsəlɪʃn/n	هډه شاندنهوه
calves/n	گولکه کان	Cancer/'kænsə(r)/n	بودجي شيرپه نجه
came/keɪm/v	هات	cancer/'kænsə(r)/n	شيرپه نجه
camel/'kæml/n	۱- وشتړ	candid/'kændɪd/adj	راشکاو-
	۲- نامرازنگي قاوه يي کال		راست و دروست
cameo/n	بهردي گران بهه، نه قشي سمر	candidly/'kændɪdli/adv	به راشکاو ي
	بهردي گران بهه ها	candidate/'kændɪdət/n	۱- پالڼوړاو
camera/'kæməɾə/n	کاميرا		۲- نه زمونډر
cameraman/'kæmrəmən/n	وڼمگر	candidacy/'kændɪdəsi/n	پالوتن
camorra/n	چهرده/ رڼگر/ گوزان	candle/'kændl/n	مؤم- چرا
camouflage/'kæməflə:ʒ/n	فيل کردن بۇ نه ناسينهوه	candlelight/'kændl laɪt/n	روناکي مؤم
camouflage/v	خوي وا ډمگوزي بۇ	candlestick/'kændlstɪk/n	مؤمدان
	نډه ي نه ناسرنيتهوه/ فيل ډمکا	candour/'kændə(r)/n	راشکاو ي،
camp/kæmp/n	سهرپانگه/ خيوه تگه		راستگوزي
camp/v	داده مه زړئ- خيوه ت داهن	candy/'kændi/n	په قلاوه- شيريني
go camp	داده مه زړئ- خيوه ت داهن	cane/keɪn/n	۱- جه يزه ران- قاميش
camper/n	۱- خيوه تگر		۲- گوزيال- داري روښتن
	۲- سهرپانگه دانه ر ۲- کهره فان	cane/v	به دار لي ي ددها
camping/n	به سهرپدن و نوستن له خيوه ت	canine/'keɪnɪn/adj	وډک سگ-
	- دهره وي مال-		په يوه ست به سگ
camp-site/n	هوارگه		د دان تيڅ وډک سگ
campaign/kæm'peɪn/n	۱- پلان	canister/'kænɪstə(r)/n	باول/ باولي
	۲- هيرش- هلمه ت	cannabis/'kænbɪs/n	جه شيش- ترياک
campaign/v	هيرش ډمکا- هلمه ت ډمبا	cannibal/'kænbɪl/n	مروغخوړ
campaigner/kæm'peɪnə(r)/n	داواکار- هلمه ت بر	cannibalism/'kænbəlaɪzəm/n	مروغخوړي
campus/'kæmpəs/n	سنوري زانکو		
can/kæn/modal	۱- ده تواني		

Cc

دژمباران

- C-c/si:/ سښ يېم پيټي نهلفبای دینګلیزی به
 cab/kæb/n ۱- تاکسی ۲- شونځی شوفیر له...
 cabaret/'kæbəreɪ/n یانہی شعوانہ تیاترؤخانہ
 cabbage/'kæbrɪdʒ/n کلهرم، کلهم
 cabin/'kæbɪn/n ۱- ژوری نوسټ له پاپوږ ۲- ژوری دانیشټ له فوږکه ۳- کوڅ
 cabinet/'kæbɪnət/n ۱- دؤلاب ۲- نهنجومنی وزیران
 cable/'keɪbl/n ۱- کنډری بهیږی ۲- گوریس ۳- کبیل- تهل ۴- ټلگرام- برویسکهنیر
 cable car ۱- پخشی تلهفزیونی به کبیل
 cable television ۱- پخشی تلهفزیونی به کبیل
 cackle/'kækl/n ۱- قیرقیر مریشک پاش ۲- پیکنننیکي گهوری بیزارکر
 cackle/'kækl/v قیرقیر دهکا / پیکنننیکي گهوری بیزارکر دهکا
 cad/n بهدخو
 cadet/kə'det/n ۱- قوتابی له نکادیمیای سربازی ۲- کوپی بچوکی مال
 cadge/kædʒ/v دپارټهوه، سوال دهکا
 caesarian نهشتهرگمری قهپسری
 café/'kæfeɪ/n چیشخانہی بچوک، قاهوخانہ
 cafeteria/'kæfə'tɪəriə/n کافتریا
 caffeine/'kæfiːn/n ماددوی کافین
 cage/keɪdʒ/n قهقز
 caged/'keɪdʒd/adj له قهقزکراو
 cagey/'keɪdʒi/adj نایموی زانیاری بدا- وریا
 cagoule/kə'guːl/n چاکیتی به کلوی
- cajole/v ریایی دهکا، ماستار چیهتی دهکا
 cake/keɪk/n ۱- کیک ۲- ټیکلهیهک
 cake/v لههندی خواردنې تر سور دکریتوه
 calamity/kəl'æməti/n شتن یماددهیکی خهست دادمپوشن
 calamity/kəl'æməti/n به ۲- کارهسات
 calcium/'kælsiəm/n کالسیوم
 calculate/'kælkjuleɪt/v ۱- دژمیری ۲- چاوهری شتن دهکا
 calculating/adj فیلباز- فیلاوی
 calculation/'kælkju'leɪʃn/n ۱- کرداری ژمیری ۲- پلان
 calculator/'kælkjuleɪtə(r)/n ۱- ژمیری ژمیری ۲- رومیز
 calendar/'kælɪndə(r)/n ۱- سالنامه ۲- کاره گرنگهکانی سالنه
 calf/kɑːf/n ۱- گولک- گویرمه ۲- بیچوی قیل
 calf/n بهلک
 calibre/'kælibə(r)/n ۱- ناور دایهتری تیوب- ۲- تفنگ
 call/kɔːl/n ۱- بانگ- هاوار ۲- تلهفون ۳- سهرداننکی بچوک ۴- داوا ۵- پیوستی
 call/v ۱- بانگ دهکا- هاوار دهکا ۲- تلهفون دهکا ۳- ناوی دهنې ۴- بانگهښ دهکا ۵- چاپ دهکا- رادهگهښ ۶- سهرداننکی کورت دهکا ۷- رادهوهستن له
 call for sb کؤدهکاتهوه
 call for sth شتن داوا دهکا
 call sth off هلهدهوشیننیهوه
 call sb. out کهن داوا دهکا
 call sb. up ۱- تلهفون بز کهن دهکا ۲- پهپوهندی به.. بکه
 caller/n تلهفون کر، داواکار
 callous/'kæləs/adj دلرېق/لرېق
 callow/adj ناشی، بی نزمون

bye	50	Byzantine
۱۴- به-زید-به(پیشه) ۱۵- به-کۆمهل- دوا-	bypass/'bapɑ:s/n	لاپئ
رۆژ له دواى رۆژ ۱۶- گرتن	bypass/v	دوردهکهوێتموه له
bye/bai/n	by product/'baɪ prɒdʌkt/n	۱- شتیکی دروست بوو
by-bidder/n		لهکاتی دروست کردنی شتیکی تردا
۱- مهزاتکهه ۲- زیادکهه له مهزات		۲- شتیک له نههجامی شتیکی تر روودهدا
by-blow/n	bystander/'baɪstændə(r)/n	سهیرکهه- تهماشاکهه
۱- لێدانێکی ناراستهوخۆ ۲- بیژی- زۆل	byte/baɪt/n	بایت: یهکهى زانیاری
by-child/n		له کۆمپیوتەر
by-election/'baɪ ɪlekʃn/n	byway/'baɪweɪ/n	لاپئ- ناگرنگ
ههلبژاردنی کهسێ پاش دهست	byword/'baɪwɜ:d/n	نمونه- باو
لهکارکێشانهوه یان مردنی نههتامیک	Byzantine/'baɪzəntaɪn/n	ئهمپراتۆریهتی بۆمانی
bygone/adj		پۆژهه لاتى- بیژهنتى
بهسهههچوو، کۆن، کهلاوه		
bulaw/n		
یاسای ناوخۆ		
byname/n		
۱- ناوی لاوهکی- دووهه ۲- نازناو		

bushy	49	by
bushy/'bʊʃi/adj	چر	بىچگە لە
business/'biznəs/n	۱- كىرىن و فروشتن	۱- قەساب-
	۲- پىشە ۳- بىزاقى بازىرگىنى	گۆشتلەش ۲- خويندېرئۇ
	۴- پېرژەى بازىرگىنى ۵- كارا- رەوش- روداو	خوين دەپئىن- كۆمەلكوزى دەكا
	ئىدىيۇم: دەست دەكا بەكارەكە	butchery/'bʊtʃəri/n
go out of business	كارەكەى كۆتايى	خوين رشتن
	پىن دىنى / قەلۇش دەپىن	butler/'bʊtlə(r)/n
have no business to do	ماهى نىيە	سەركار
business like/adj	كردارى / پىك- بەكارىگەر	۱- قۇنداغى تەنگ
	چوست	۲- قونكە جگاره ۳- پاشۇل- قون
business man/n	۱- خاۋەن كار	butt/n
	۲- كارامە لەكاروبارى دارايى	جىنگاى پىكەن
business studies/n	دىراسەى كاروبارى	butt/v
	بازىرگىنى	كەللەى ئى دەدا
busk/bask/v	گۆرانى يان مۇسىقا دەچرى بى	قەسەى دەپرى- خۇى ھەلدە قورتىنى
	پارە پەيدا كىردن	butter/'bʊtə(r)/n
	گۆرانى بىيىنى يان	كەرە
busker/'bʊskə(r)/n	مۇسىقاژەنى سەرچادە	butter/v
	۱- پەيكەرى سەر و	كەرە پەسەر ئاندا دەكا
bust/bast/n	شانەكان و سىنگ ۲- سىنگى ئافرەت	butter milk/'bʊtəmlɪk/n
	دەشكىنى	دۇ
bust/v	شكاو	butterfly/'bʊtəflaɪ/n
bust/adj	ئىدىيۇم: ئابوت دەپىن	پەپولە
go bust	شەرىكى تود	butterfly/v
bust-up/n	۱- دى و دەپوا بە مژولى	ھەست بەدەمارگىرى دەكا
bustle/'bʊsl/v	۲- جەمەى دى- پەرە لە	۱- قوون- پاشۇل-
	جەمە گورج و گۆلى	سمت- پاشۇل
bustle/n	۱- سەرقال ۲- پەر لەچالاكى	۱- قۇچە ۲- دوگمە
busy/'bɪzi/adj	۲- قەرەبالغە ۴- مژول	button hole/'bʊtnhəʊl/n
get busy	ئىدىيۇم: دەست دەكا بە ئىش	۱- كون
busy ... /v	خۇى پىۋە خەرىك دەكا	۲- گولى بەرسىنگ(بەزۇك)
busily/adv	بەسەرقالى	button hole/v
busy body/n	خۇتىيەلقورتىن	۱- وى لىكە گۆت بۇ راگىرى
but/bat/conj	۱- بەلام ۲- لەگەل ئەۋەشدا	buy/baɪ/v
	۲- لەدواى لىپوردنى	دەكپى
	۴- پۇ دەپرىنى سەرسۇرمان ...	buy/n
but then	ئىدىيۇم: ھەرچەندە	كردارى كرىن
		۱- كوپار
		۲- بەرپىسى كرىنى شت
		۱- گىزەگىز دەكا ۲- پەرە لە
		۳- زەنگ ئى دەدا بۇيانك كردنى ...
		۱- گىزەگىزى مېش ھەنگىن
		۲- غەربەغەرب- پەلمەلم
		buzzer/bʌzə(r)/n
		زەنگ
		by/baɪ/adv
		۱- تىن دەپەرى ۲- نىزىك
		by/prep
		۱- زۇر نىزىك ۲- تىن پەرى
		۳- پىش ۴- لەماۋى ۵- لەلايەن- بەھۇى
		۶- لەرىنگاى ۷- بە ۸- بەرىكەوت- بەھۇى
		۹- بەپىنى ۱۰- جاران- دابەش ۱۱- بە(رەبەن)
		۱۲- بە(مەن) ۱۳- بەرىزەى

banged

banged up/adj

گیراو، داخراو

bungalow/'bʌŋgələʊ/n

خانوی یه

قات- نهوم

bungle/'bʌŋgl/v

شتنکی خراپ دهکا

bunk/bʌŋk/n

۱- تهختی یهستراو بهدیوار

۲- دوو جئی لهسهریهک

do a bunk

نیدیدوم: هلدئی

bunker/'bʌŋkə(r)/n

۱- جینگای قایمی

ژنژدهمین

۲- جئیهکی زیخاوی لهیاری گؤلف

bunny/'bʌni/n

کرویشک

buoy/bɔɪ/n

شتی سهرئاوکوتو

buoy/v

۱- هانی دودا

۲- بهرزدهکاتهوه

buoyant/'bɔɪənt/adj

۱- سهرئاو دهکومئ

۲- ناسوده- سهرکوتوو- بوژاوه

۴- بهرزبؤوه

buoyancy/'bɔɪənsi/n

سهرئاوکهر-

سهرئاوخر- بوژانهوه

burden/'bɜːdn/n

۱- بار۲- بهرپرسیاریتی

burden/v

باری خوی/انهو گران دهکا

bureau/'bjʊərəʊ/n

۱- میژنی نوستن

۲- سینک چهکمهجه- نوسینگه

۴- نوسینگهی (گهشتوگوزاری)

bureaucracy/'bjʊə'rokresi/n

۱- سیستهمی بیروکراسی ۲- بیروکراسیهت

bureaucrat/'bjʊə'kræt/n

کهمی بیروکراتی

bureaucratic/'bjʊə'krætik/adj

بیروکرات

burger/'bɜːgə(r)/n

۱- هامبرگر

۲- وهک هامبرگر

burglar/'bɜːglə(r)/n

دز

burglary/'bɜːgləri/n

دزین

burglar alarm

زهنگی وریاکهروه له

دژئی دز

burgle/'bɜːgl/v

دهدزی

burial/'beriəl/n

ناشتن

burly/'bɜːli/adj

۱- لاشهیهکی گرانو بهمین

bush

۲- کهته، زهبله

burn/bɜːm/v

۱- دهسوئین

۲- بهناگر دهسوئین

۳- کونئی یان نیشانی به ناگر له... بکهی

۴- سوتان- ناگرتن بهربوو ۵- بهشتن دهسوئین

۶- دهبریفیتهوه- روناکی دهبهشتن

۷- لهگهرما ناردهقی ایدهتکی- پلهی گهرمای

بهرز دهییتهوه

burnt/adj

فریز: خاپور بوو بهناگر

burn sth out

تهواو دهسوئین

burn up

بهناگر یان شتنکی گهرم دهسوئین

burn sth up

شتن بهناگر دهسوئین

burn/n

سوتان

burp/bɜːp/v

قربنکی لهدهم دئ-

هیلنجی دینن

burp/n

قرب- هیلنج

burrow/'bʌrəʊ/n

کون- قورت

burrow/v

۱- قورتی ایدهدا

۲- لهشتن دهگهری

bursar/'bɜːsə(r)/n

ژمیزار/خزندهدار

bursary/'bɜːsəri/n

بهخشینی پارهی

دیراسهت

burst/bɜːst/n

۱- دهنگدهاتهوه- دهتهقیتهوه

۲- لهپر دهتهقی

نیدیدوم: شهیدایه بۆ کردنی...

فریز: دهبرئی...

burst into

لهپرمهی گریان/ناگری گرتا

burst into out of

لهپر... گۆزی

burst out

۱- لهپر دهستی بهپیکهئین دهکا-

لهپر پیندهکهنئ

۲- لهناکاو شتن به ههستیکی توندهوه دهلئ

burst/n

۱- تهقیتهوه- دهنگدهاتهوه ۲- جوش

bury/'beri/v

۱- دهشاریتهوه

۲- مردوو دهشاریتهوه

۳- شتن لهقورتی دهشاریتهوه

۴- سهرقال- مژول

bus/bʌs/n

پاس

bush/bʊʃ/n

۱- دهوهن ۲- جهنگل

فریز: ۱- دادەن		ئەستوری ھەيە	
۲- شتى بگەي بە بەشیک لە شتیکیتر		دەبوختن	
build on sth	دەیکاتە بناغەیکە بۆ..	رێگا راست دەکا	
build sth on sth	شتی لەسەر شتی	بولدوژەر	
build up	بێنا دەکا	bullet/bulit/n	گولە- فیشەک
build sth up	زیاد دەکا	bullet proof/bulitpru:f/adj	گولەبەند
	۱- مەزن دەکا	bulletin/bulətin/n	۱- پەيام ۲- بڵاوکراوە
	۲- پەیتا پەیتا زیاد دەکا	bullion/bulian/n	دەرشتەي زێر یان زیو
build/n	بونیاد	bull's eye/bulz ai/n	۱- چاوی گا- نیشانە ۲- نیشانەشکێن
builder/bildə(r)/n	بەنا	bully/buli/n	۱- ئەو کەسەي ھێزی ھۆی بەکار دینن لەدژی لاوازان
built	خاوەن بونیادیکی دیارکراو	bully/v	لاوازان دەتۆقینن
build up	۱- زیادکردنی شتی لەماوھیکە ۲- ماوھەي خۆئامادەکردن	فریز: کەسێ ناچار دەکا کە... بکا	
built in/adj	۱- چەسپاوە ۲- بەشیک لە شتیکیتر دروست دەکا	bum/bam/n	کۆم- قوون
built up/adj	داپۆشراوە بە بەلەخانە	bum/n	۱- ئاوارە ۲- تەمبەل و بێ کەکە خوشی
building/bildm/n	۱- بەلەخانە ۲- بێنا- ئاوەدانکردنەوە	bump/bamp/v	۱- پێدادان- پێکەوتن ۲- شتی بەشتی بگەوێ ۳- خواروخێج رۆیشتن ۴- ھێدە
building site	شوێنی بەلەخانە- بێنا	bump in to sb	فریز: یەکێ بە رێکەوت بێینن
building society/n	کۆمەلەي	bump sb- off	دەکوژی
	پاشەکەوتی پارە	bump/n	۱- گورزی توندی لەپەر ۲- ئەستوریو- ھەلاوساوە ۳- گەردۆلکە- تاسە
bulb/balb/n	۱- لەمپای کارەبایی ۲- سەمک	bumpy/bampi/adj	۱- بەتاسە ۲- سەخت
bulge/bald3/n	ھەلاوسان- دەرکەوتن	bumper/bampə(r)/n	رێگر
bulge/v	۱- ھەلاوسانی ۲- پەرە لە ۲- پەر- ھەلاوساوە	bumper/adj	زۆر زۆر (بەرھەم)
bulging/bald3m/adj	۱- دەرپەرپو ۲- پەر- ھەلاوساوە	bun/ban/n	۱- کێکی بچوکی خەری شەیرین ۲- تۆپەلە- قیت- خەر
bulk/balk/n	۱- قەبارە ۲- لاشەیکەي ۳- زۆر گەورە ۳- بەشی سەرەکی	bunch/bantʃ/n	۱- چەپکە ۲- پەرچ ۲- کۆمەلەي
in bulk	ئیدیۆم: بەکۆ	bunch/v	کۆدەبنەو- کۆمەلەي پێکدینن
bulky/balki/adj	قەبە	bundle/bandi/n	دەستەک- چەپکێ
bull/bul/n	۱- گا ۲- نێرەي فیل و حوت	bundle/v	۱- پێکەو دەبەستن ۲- پانی پیوھ دەنن
bullfight/bulfait/n	شەپێ گا- مەملانی لەگەڵ گا	bung/baŋ/n	گەر/ سەرھەپەدۆر
bullfighter/n	ئەو کەسەي شەپێ گا دەکا	bung/v	فەڕێ دەدا، فەرماوشتی دەکا
bullfighting/n	شەپێ گا		
bulldog/buldog/n	بولدۆگ:		
	سەگێکی بەھێز، پێیەکانی کورت، سەرنێکی گەورە ملیکی کورت و		

- browse/braʊz/v ۱- كات بەسەر دەپا
۲- پەرى كىتىپ وگۇزار ھەلەدەتەۋە/
۳- چاپىدا دەخشىنى ۴- دەلەۋەرىنى
browse/n ۱- چاپىياخشاندن- پەپەلەلەنەۋە
۲- لەۋەرگا
bruise/bru:z/n شىن و مۇر بوون
لە ئەنجامى لىدان
bruise/v ۱- شىن و مۇر دەپن
۲- شىن و مۇرى ئى دەردەكەۋى
brunette/bru:'net/n ئافرىتىكى
سېسى پىچ
قاۋەپى تارىك
brush/braʃ/n ۱- فلچە ۲- پاقۇزكەنەۋە
بە فلچە ۳- دەمەقالى يەكى كورت
brush/v ۱- بە فلچە پاقۇز دەكەتەۋە
۲- بە ئاستەم بەيەكى بىكەۋى
brush sb/sth aside ۱- قەرامۇشى دەكا
۲- بەلا دەنى
brush sth away/off بەدەست يان بە
فلچە شىنى لادەپا
brush sth up/ br- up on sth بۇ بەيىر
ھىنانەۋە/ ئوئى كەندەۋە زانىپارى
brush off/n رەدكەنەۋە
brusque/bru:sk/adj وشك
brusquely/bru:skli/adv بە وشكى
brussels sprout/n گىپى بىرۇكسل
brutal/bru:tl/adj دېندە- ھۇقانى
brutality/bru:'tæləti/n ھۇقانىيەت-
دېندەپى
brutally/adv بە دېندەپى
brute/bru:t/n ۱- گىپانەۋەرىكى دېندە/كەتە
۲- پىپاۋى توند و دېندە
brute/adj توندپەۋە، كۆيىر
bubble/'bʌbl/n بلىق- كوتك/ ۋەھم
bubble/v ۱- بلىق دەكا ۲- فۋارە دەگىرى
۳- فىلى دەكا
bubbly/'bʌbli/adj ۱- پىر بلىق
۲- چالاک-گورج وگۇل

bubble gum/n

بىنىشىنى بلىقدار

buck/bʌk/n

دۇلارى ئەمىرىكى

buck/n

نېرەى مامز-ئاسك- يان كەرويشك

buck/v

بازداۋى

buck sb up

كەسىن كەيف خۇش بىكى

bucket/'bʌkɪt/n

۱- سەتل- پەقرەج

۲- ماددەى ناۋ سەتل

buckle/'bʌkl/n

ئاغزۋنە/ ئاۋزۋون

buckle/v

۱- بە ئاغزۋنە دەپەستى

۲- دەچەمىتەۋە لەپەر گەرمى- ھىز

bud/ bʌd /n

خونچە- بشكۆز

budding/'bʌdɪŋ/adj

تازە

Buddhism/'bʌdɪzəm/n

بوزىتە

Buddhist/'bʌdɪst/n

بوزى

Buddhist/adj

پەرسىنگاى بوزى

buddy/'bʌdi/n

ھاۋى- پىپاۋ

budge/dʌdʒ/v

۱- دەجۈلن- دەجۈلنن

۲- زاي بگۇپى- دەگۇپى

budget/'bʌdʒɪt/n

۱- بودجە

۲- بودجەى حكومت

budget/v

بودجە دادەنى-

پلان دادەنى بۇخەرچكەندى

budgie/'bʌdʒi/n

بالندە/ ئوتى ئوسترالى

buff/bʌf/n

۱- پىستىس گامىش

۲- رەنگى زەردى پرتەقالى

buffalo/'bʌfələʊ/n

گامىش

buffer/'bʌfə(r)/n

۱- كەمكەرەۋە

۲- رىگىرى ئازار

buffet/'bʌfɪt/n

۱- مېز- گازىنۇ- خوان

buffet/v

لە دوو لاۋە لىبىرى

bug/bʌg/n

۱- زىندەۋەرى بچوك

۲- ئەخۇشى ۳- پىشكە

۴- گرىنگىدانى لەناكاۋ بە ۵- ھەلە

۶- مايكرو فۇنى زۇر بچوك- شاراۋە

bug/v

۱- مايكرو فۇن بچوك دەشارىتەۋە

۲- بىزار- نىگەرەن دەكا

build/bɪld/v

۱- دروست دەكا

۲- بىنا دەكا ۳- پەرەدەدا

the Br. Isles بهریتانیای گهروو څیرلنده و
هموو دورگه کانی که څرنگه له لیواره کان-

دورگه کانی بهریتانیا-

Briton/'britn/n

کسی بهریتانی

brittle/'britl/adj

خاو- رقه به لام

ناسان دهشکې، بوش-پوچ

broach/broʊtʃ/v له بابه تیڅی دژور ددوی

broad/bro:d/adj ۱- پیرین ۲- زږد روون

۳- پمېن دیرږداند ۴- پرفره- گشتی

نیدیدم: له روژی روانک- پرجاو- ناشکرا

broaden/'bro:dn/v

فراوان دهکا

پرفره دهکا

broadly/adv ۱- به خنده پمکی گوره

۲- په گشتی

broad bean/n

فاسولایای سموز-

فاسولایای تپ

broad minded/adj

۱- پمخش دهکا

۲- ددوی له TV

broadcast/n

پمخش کراو

broadcaster/n

بیژمر/ پمخشکار

broccoli/'brɒkəli/n جوړیڼکه له قمرته پید

brochure/'brəʊʃə(r)/n نامیلکه،

لیکوانینه پوی کورت

broil: Grill

سورکردنه پوه- برژاندن

break= broke

شکاندی

broke/broʊk/adj

پن پاره- موفلیس-

ناپهوت

broken: break

broken/'brɒkən/adj ۱- له کارکوتو

۲- پچرپچر- پچراو ۳- نه پاریزراو- شکینراو

۴- ټیکشکاو- پین سرپور

broken-down/adj له بارځی زږد خراب

broken hearted/adj دلشکاو

broken-home/n پرتوازه

broken-marriage/n ژنپنانی هلوه شاهو

(ته لاقدان)

broker: stock-broker/n

۱- ده لال

bronchitis/brɒŋ'kɪtɪs/n

هوکړدنې سیمه کان/ ناوسانی سیمه کان

bronze/brɒnz/n

۱- کانزای برۅنزی

۲- رنګی برۅنزی ۳- مه دالیای برۅنزی

bronze/adj

رنگ برۅنزی-

مه دالیای برۅنزی

brooch/broʊtʃ/n

پروش بۅ جوانکاری

brood/bro:d/n

هه رځه کانی-

پنچوه کانی یه دایک

brood/v

۱- له سمره ڼکه کورک ده بن-

داده نیش ۲- زیاد تیده فکری

broody/'bru:di/adj

۱- مڼکه کور

۲- کورک پور

۳- ژن پنی خوښه مندالی پین

brook/bro:k/n

چوگه- چوگه له

broom/bro:m/n

گهسک- گیسک

broom-stick/'bru:mstɪk/n

دهسکی

گیسک

broth/broθ/n

شورپای سوک-

گوشتاوی مریشک

brothel/'broθl/n

قاچه پخانه

brother/'brʌðə(r)/n

۱- پرا ۲- ربه بن-

پرا دینی

brotherly/'brʌðəli/n

پرایانه

brother-in-law

۱- پرا ژن-

پرا میږد(خزماتی) ۲- میږدی خوشک

brought: bring

هینای

brow/brau/n

۱- برۅ ۲- نیوچوران

۳- لوتکه ی گرد

brown/braun/adj ۱- رنګی خو ل پان دار

۲- نه سمر

brown/n

رنګی قاوه پی پان نه سمر

brown/v

نه سمر ده بن- شتی نه سمر دهکا

brownish/adj

قاوه پی پاو

brown-paper/n

کاغزی قاوه پی

Brownie/'braʊni/n

کچوله/ بهلی

نه داند له ریک خراوی رابه ران/ کیکی به بندق

brief/bri:f/adj	کورت - خیرا
	نیددیوم: به کورتی
briefly/'bri:flɪ/adv	۱- بؤ ماوه یه کی
	کورت - به خیرا ۲ - به کورتی
brief/n	فهرماشت - ناگادار کردنموره دهرباره ی
brief/v	زانباری یان فرمان دهرباره ی
	شتن رادمگه یه شتن
briefing/n	زانباری پیدراو
briefcase/'bri:fkeɪs/n	جانقاي دهست
briefs/bri:fs/n	دهرپئی کورت
	(بؤ پیای و ژن)
brigade/bri'geɪd/n	لیوا -
	یه که یه کی سهریازی له سوپادا - تیپ
brigadier/'brɪdʒə'dɪə(r)/n	عمید -
	راگر - له سوپادا
bright/braɪt/adj	۱- رۆژ له دهر - گهشاوره
	۲- بههین، رهنکاره رنگ ۳- زیرهک
	۴- دلخۆشکەر، دهم به خهنده ۵- ناسوده
brighten/'braɪtn/v	روناک دهکاتهوه -
	ناسوده دهکا - دهریقتهوه
brightly/adv	به پهنکاره رنگ
brilliant/'brɪljənt/adj	۱- بریقهدار
	۲- زۆر زیرهک ۳- زۆر باش
brilliance/'brɪljəns/n	بریقهداری روناکی -
	دهروشانهوه
brilliantly/adv	به دهرهوشاوه یی - به زیرهکی
brim/brɪm/n	۱- لیواری پیاله
	۲- رۆخی - لیواری کلاو (له ژیرموره)
brim/v	پپر دهکا
	فریز: لهسهری دهرپژئ
bring/brɪŋ/v	۱- دههینن ۲- دههینته هوی
	۳- وادهکا کسین بئ بؤ
	۴- زۆری ئی دهکا - ناچار ی دهکا
bring about	فریز: دههینته هوی رودانی
bring sth back	دهگه پرنهینتهوه
bring sth back	۱- دهگه پرنهینتهوه -
	بگه پرنهینتهوه ۲- دههیننهینتهوه یاد

bring sb back sth	لهگه خۆی شتی
	دههینن بؤ
bring sb/sth down	دههینته هوی کسین
	بدۆزینن یان پله و پایه ی خۆی له دهست بدا
bring sth down	دینهینته خوارئ/
	ناسنی نزم دهکا
bring sth forward	۱- دههیننهینته پینش
	۲- پینشینیاری شتن دهکا بؤ گفتوگو
bring sb in	کسین دیار دهکا که
	کارئکی تایبهت بکا
bring sth in	شتن پینشکەش دهکا
bring sth off	خۆی ناماده دهکا کارئکی
	دروار بکا
bring sth on	دههینته هوی
bring sth out	دهر دین - بهرهم دینن
bring sb round	بههۆش خۆی دههیننهینتهوه
bring sb round	قهناعت پئ دینن -
	قایل دهکا
bring sth round to sth	دههینن له باره ی،
	ناراسته دهکا
bring sb up	به خنۆ دهکا
bring sth up	۱- دهرپینتهوه ۲- دهخاته روو
brink/brɪŋk/n	لیوار
	نیددیوم: خهریک بی شتی بکه ی، لهسهر لیواری
brisk/brɪsk/adj	۱- خیرا - مژول
	۲- باوه بهخۆ ۳- گورج وگۆل
briskly/adv	به هیعمهت - به گورج و گۆلی
briskness/n	گورج و گۆلی
bristle/'brɪsl/n	۱- پرچی کورتی مۆز - زیر
	۲- موی زبری فلجه ی ددان
bristle/v	۱- مووی له پقا (قرسا) قیت دههینتهوه
	۲- خۆ و پیشان بده ی که توپه ی
Brit/brit/n	مروقی بهریتانی
Britain/'brɪtn/n	بهریتانیا
British/'brɪtɪʃ/adj	بهریتانی
the British/n	بهریتانیهکان - ئینگلیزمکان
Britisher/'brɪtɪʃə(r)/n	خه لکی بهریتانیا

breakthrough	دۆزىنە يان	breed/n	وچە- جۆر
breakthrough	پەرسەندىنىكى گرگ	breeder/brɪdɜ(r)/n	بەخىڭمىرى
break up/breɪkʌp/n	۱- ھەرس- داپوخان ۲- ھەلۋەشاندەنە		گيانەمەر و رەك، پەرورەيار
breast/brest/n	۱- مەم ۲- سىنگ ۳- بەشى پىشەنە لە باندە	breeding/n	۱- كىرەرى بەرەم ھىنانى گيانەمەر و رەكى تازە/وچە نانەمە ۲- رەقتارى چاك- خاھەدانانە
breast-feed/v	بە مەمكى شىرى دەداتى	breeding-ground/n	۱- شۈينى پىنگەياندىن/ گەشەسەندىن
breast-stroke/n	سىنگەمەلە		۲- شۈينى لەدايك بۈونى گيانەمەرى كۆيى
breath/breθ/n	۱- ھەناسە ۲- ھەناسە دەدا	breeze/bri:z/n	سۈرە/باي ھىدى/ سۈك/شەمال
a breath- of fresh air	ئىدىيۇم: شەمال- باي دەرەمە- كە پاقرە	breezy/'bri:zi/adj	۱- رۆزىكى كە ھەندى (با) ھەين ۲- ئاسودە
get your breath..	پاش راھىنان دەھەسەنەمەر بۇ ئەمەلى ھەناسە ئاساسى	brevery/'brevəti/n	كورت و پوخت
hold your breath	ھەناسەت بگرە	brew/bru:v	۱- بىرە دروست دەكا ۲- گەرم دەكا ۲- ھەلمى ئى ھەندەستى
be out of breath	ھاكەھاك دەكا- خىرا ھەناسە دەدا		ئىدىيۇم: تەشەنە دەكا- سەر دەرەكا
say sth, speak breath	دەچرىنىتى	brewery/'buəri/n	كارگەي بىرە
take your breath..	لەخۇشيا- ھەناسەي بېرىن	bribe/braɪb/n	بەرتىل
with bated breath	ھەناسەي لەخۇ بېرە- ئەلى ئىۋە نائىن	bribe/v	بەرتىل دەدا
breath test	تېستى ھەناسە/ بۇ پىۋانى رادەي ئارەق..	bribery/'braɪbəri/n	بەرتىل دان
breathalyse/'beɪθəlaɪz/v	ھەناسەي تاقى دەكاتەمە..	bric-a- brac/'brɪk ə bræk/n	وردەمالە
breathe/bti:ð/v	ھەناسە دەدا	brick/brɪk/n	كەرىۋىچ
not breathe a word	ئىدىيۇم: چەندەركىنى	bricklayer/'brɪkleɪə(r)/n	وھستە- بەنا
breathing/'bri:ðɪŋ/n	ھەناسەدان (ئاپىڭ و گران)	brick-work/n	لە كەرىۋىچ دروست كراۋ كەرىۋىچكارى
breather/'bri:ðə(r)/n	جەسانەمەيەكى كورت	bridal/'braɪdl/adj	پەيۋەست بە (بۈك) و (زەماۋەند)
breathless/'breθləs/adj	۱- ھاكەھاك پىكەرت ۲- ھەناسەبېراۋ	bride/braɪd/n	بۈك
breathlessly/adv	بە ھەناسەبېرىڭ	bridegroom/'braɪdgru:m/n	زاۋا
breathtaking/'breθteɪkɪŋ/adj	جۈان و سەرنج راكىنىش	bridesmaid/'braɪdzmeɪd/n	بەربۈك
breed/bri:d/v	۱- بۈن- ئۆزۈۋون ۲- پەرورەمەي دەكا ۳- دەپىتە ھۆي	bridge/brɪdʒ/n	۱- پەردە ۲- بۇرجى پاپۇپ پەردە دروست دەكات
		bridge/v	ئىدىيۇم: كەلپىن دەرگى- دۈكەس ئاشت دەكاتەمە.
		bridge/n	يارى بىرىچ
		bridle/'braɪdl/n	لغاۋ

brass

brass/brɑ:s/n

۱- مەسى زەررە

۲- كۆمەلنى ئامبىرى مۇسقى مىس

brassiere/'bræsəri/n

ستيان - مەمەكان

brat/bræt/n

مىندالىكى چەتوون

bravado/brə'vɑ:dəu/n

خۇمەلىكىشان،

لاف لىدان

brave/breiv/adj

ئازا - مەرد

brave/v

ئازايانە روويەرو دەيتەو

bravely/adv

ئازايانە

bravery/'breivəri/n

ئازايى

bravo/'brɑ:vəu/interj

برافو، ئافەرىن

brawl/brɔ:l/n

ئارمىز او - شەرقەسە

brawl/v

ئارمىز او دەكا

breach/bri:tʃ/n

۱- پىششىل كىردن

۲- تىكچوونى پەيوەندى ۲- دەلاق - كون

breach/bri:tʃ/v

۱- رىككەوتن پىششىل دەكا

۲- كون لە... دەكا

bread/bred/n

نان

bread-crumbs/'bredkrəmz/n

وردەنان - پارچەنان

breadth/bredθ/n

۱- پانى ۲- فرە

فرەوانى

breadwinner/'bredwɪnə(r)/n

نان پەياكەر

break/breik/v

۱- دەشكىنى

۲- لەكار دەكمەي ۳- (پەيمان) دەشكىنى

۴- (قەسە) دەپرى ۵- ژمارەي پىئوانەي

دەشكىنى - ژمارەيەكى نوئى تۇمار دەكا

۶- ماوەيىن دەجەسىتەو

۷- مەلدى - رۇژ دەيتەو.

۸- كۇتايى پىن دىنى - رادەي بۇ دادەنى

۹- مەلدەكا ۱۰- لوول دەپى و دەكمەي.

۱۱- پەخش دەكرى - بلاق دەكرىتەو

۱۲- دەنگى كېر دەپى

breakaway/'breikəweɪ/v

فرىز:

۱- لە دەستى دەردەچى - دەرياز دەپى

break

۲- واز لە پارتىكى سياسى دەهينى -

جىادەيتەو لە...

breakdown/'breikdaʊn/v

۱- پەكى دەكمەي

۲- قەشەل دىنى ۳- مەرس دىنى

break sth down

شى دەيتەو

break in

۱- بەزۇر خۇي دەكا بەزۇر

بۇ دىزىن - دەدى ۲- قەسەي پىن دەپرى

break-into sth

۱- دەدىن

۲- لەناكاى شتىن دەكا

break off

لە (قەسەكرەن) دەوستى

break-sth off

شتىن دەشكىنى بۇ...

break-sth off

لەپ - پەيوەندى - دەپچىنى

break- out

مەلدەكەرسىن

break- out of sth

لە زىندان رادەكا

break up

۱- تەواو دەپى

۲- پشوو دەست پىن دەكا

break-up (with sb)

پەيوەندى دەپچىنى

لەگەل...

break-(sth) up

تىكەدەشكىن

break-sth up

لە يەكەيان جىادەكا تەو

break- with sth

خۇي دادەپرى لە/

دور دەكرى لە

break/n

۱- شكان / شوئى شكانى شت

۲- پچران ۳- كرانهو - كۇپان

۴- حسەنەو - دەرفەت

break of day

بەرەبەيان - كازىو

breakage/'breɪkɪdʒ/n

شتى شكاو

breakdown/n

۱- پەك كەوتن - لەكار كەوتن

۲- قەشەل و مەرس ۳- مەرس

۴- لىستى مەمەلەيەنە

breakfast/'breɪkfəst/n

تىشت/

نانى بەياني

bed and breakfast

ئىدىيۇم:

نوستن و نانى بەياني

break in/n

چوونە ژورەو بۇ دىزىن - پىرىن

bowler	41	brashness
bowler/ˈbəʊlə(r)/n	كللوى رەشى خېر	زىڭاي بىرل /
bowling/n	يارى بۆلىنىڭ	ئوسىنى چاپى بۇ كۆيۈرۈن
bowls/ˈbəʊlz/n	يارى بۆلۈن	۱- مۇخ- دەماغ ۲- زىرەكى
box/bɒks/n	۱- سىندوقى لاكىشە- چوارگۈشە	۲- كەسىپكى زىرەك ۴- كەسى پىلان دانەر
	۲- سىندوقى ۳- چوارگۈشە يان لاكىشە يەككى	گەوجە- كەم - brainless/ˈbreɪnləs/adj
	بەتال ۴- كۆشكى ۵- تەلار ۶- تەلەفون	بىنەققى
box/v	لەناو سىندوق دادەنى	brainy/adj
box number/n	ژمارە ي پۇستە	زىرەك
box office/n	شونى پلىت فرۇشتن	brainchild/ˈbreɪntʃaɪld/n
box/v	بۆكسەن- مشتەكۆلەن دەكا	دامىنان
boxer/bɒksə(r)/n	مشتەوان- بۆكسەوان	brainstorm/ˈbreɪnstɔ:m/n
boxing/bɒksɪŋ/n	بۆكسىن	۱- نۆرە شىئى يەككى كاتى
boxer shorts/n	شورتى پىياوان	۲- بىرۈكە يەككى جوانى لەناكاو
Boxing Day/ˈbɒksɪŋ deɪ/n	رۆژى دىواي لەدايك بوون ۱۲/۲۶	brainwash/ˈbreɪnwɒʃ/v
		دەماغى دەشوا
boy/bɔɪ/n	كۆپ	brainwashing/ˈbreɪnwɒʃɪŋ/n
the boys	كۆمەلى بىراندەرى كۆپ	دەماغ شوشتن
boyhood/n	مىندالىي، كۆپىتى	brainwave/ˈbreɪnweɪv/n
boyish/adj	مىندالانە	بىرۈكە يەككى
boyfriend/ˈbɔɪfrend/n	دۇستى كۆپ	شەپۈلى بلىمەتى
Boy scout/n	لەندام لە دىدەوانى	braise/ˈbreɪz/v
boycott/ˈbɔɪkɒt/v	پەيۋەندى لەگەل دەپرى	لەسەرخۇ گۆشت ائەندەنى بە
boycott/ˈbɔɪkɒt/n	پەيۋەندى لەگەل بېرىن	brake/ˈbreɪk/n
bra/brɑː/n	ستيان	۱- بىرىك- رەستىنەر
brace/breɪs/n	چوارچىۋە بۇ	۲- شىتى شىتىكى تر مىۋاش بكا
	راستكردىنەۋى ددان	brake/v
braces/n	پانتۇل بەستەر- ھەلگىر	بىرىك دەكا
brace/v	۱- خۇي كۆدەكەتەرە	bramble/ˈbræmbl/n
	۲- خۇي ئامانە دەكا بۇ شىتىكى دژۋار	پوشى دەپ
bracing/adj	فېنىكەر	bran.../n
bracelet/ˈbreɪslət/n	پازنەي دەست	پەلك/ كەپەك
bracket/ˈbrækt/n	۱- كەۋانە ۲- كۆتەلە	branch/brɑːntʃ/n
	۲- كۆمەلىك	۱- شالۋ- چىل
bracket/v	۱- لەنىۋان دىۋ كەۋانە دادەنى	۲- لىقى (زىڭخارا) ۲- بەش
	۲- يەك دەكا	فرىز: لىقى ئى دەپىتەرە
brag/bræg/v	بەخۇ دەنازى، پىن ھەلدەلىن	branch out
braid/breɪd/n	۱- شىرىت- كەزى ۲- كەزى	فراۋان دەكا
		brand/brænd/n
		۱- نىشانە
		۲- جۇرى تايىبەت
		brand/v
		۱- داغ دەكا
		۲- ئابپورى دەبا- بەخراپ باسى دەكا
		brand-new/adj
		تەۋاۋ نۆي
		brandish/ˈbrændɪʃ/v
		شىتى يادەدا-
		رادەۋەشىنىن
		brandy/ˈbrændi/n
		بىراندى
		brash/bræʃ/adj
		نۇر باۋەر بەخۇ
		brashness/ˈbræʃnəs/n
		گۈپەشەيى -
		باۋەر بەخۇيى

botch		bowl	
botch/bɒtʃ/v	تیکه‌دا (چونکه بى بهرەيه)	bowl	دەسمايە
both/bəʊθ/det	ھەردوو	bounce back	فرۆز:
both/adv	ھەردوو پیکمەو		دەگەر پێتەو سەر خالى پێشوی
bother/'bɒðə(r)/v	۱- بێزار دەکا	bounce/n	هەلقۆز تەمە
	ھەراساشی دەکا ۲ - نیگەرانی دەکا	bound/baund/adj	پێگرە
	۳- خۆی ماندوو دەکا - زۆر لەخۆی دەکا	bound/adj	ئیدییۆم: زۆر نزیكە لە
bother/n	ھەراسانی - دژواری - ئارێشە	bound/v	بەبازدان غار دەدا، ھەلدەقۆز تەمە
bother/interj	بۆ دەری پێنی بێزاری	bound/n	بازدان
	یان ھەراسانی	bound: bind/v	گرێی دا، بەرگی کرد
bothered/adj	نیگەرانی	boundary/'baundri/n	۱- سنور -
	ئیدییۆم: نایەوئ شتی بکات		تخوب - نیوان ولاتان ۲ - سنور
I am not bothered	لای من وەك یەكە	bound-less/'baundləs/adj	بى سنور
bottle/'bɒtl/n	۱- شوشە - بوتل	bounds/baundz/n	ئەو سنورەى نابى
	۲- شوشە يەك (لە شير)		بەبەزیندئ
bottle/v	پڕدەکا (بوتل)	out of bounds	ئیدییۆم: یاساغ
bottled/adj	پڕ - شوشە ی پڕ	bouquet/bu'keɪ/n	چەپکێ گول
bottle bank/n	سندوقى بۆ بوتل	bourgeois/'buəʒwɑ:/n	بۆرژوازی
bottleneck/n	پێیەمکی تەسك / ملى شوشە	bourgeoisie/'buəʒwɑ:'zi:/n	جینی ناوهند - بۆرژوا
	ملى بوتل		۱- ماوە يەكی کورتی چالاکی
bottom/'bɒtəm/n	۱- خوارەوێ	bout/baut/n	۲- ماوەى نەخۆشی
	۲- بئکە ۳- پاشەوێ ۴- ھەرەبنەو	boutique/bu:'ti:k/n	بوتیک
	۵- بن ۶- کۆم - پشەتەو ۷- ناو پستێر	bow/bau/v	۱- دچەمپیتەو ۲- قایل دەبێ
at the bottom	ئیدییۆم: لە ژێرەو		فرۆز: دەست ھەلدەگرێ لە...
	ئەگەرێ سەرەکی شتیك	bow/bau/n	چەمانەو - کڕنۆش
get to bottom	ئەگەرێ سەرەکی شتیك	bow/n	۱- گرێ ۲- کەوان
	دەدقۆز تەمە		۳- کەوانەى کەمانچە
bottom/adj	خوارەو	bow-tie/n	بۆینباغی بەگرێ
bottomless/adj	زۆر قوول، بى سنور	bow/n	بەشی پێشەوێ پاپۆ
	بى بن	bowel/'bauəl/n	ریخۆلەکان
bough/bau/n	شا لقی دار	bowl/bəʊl/n	۱- دەفرى خېرى قوول
bought/bɔ:t/v	کڕی		۲- قاپ - دەفرى لە
boulder/'bəʊldə(r)/n	گاڤەبەرد		۳- دەفرى پلاستیکى بەرین
boulevard/'bu:ləvɑ:d/n	شەقامى		تۆپ داوئ
	بەداروێار	bowl/n	فرۆز: ۱- یەكێ بەزەوێ دا دەدا
bounce/baʊns/v	۱- لێدان - کەوتن بە		۲- سرنجی یەكێ رادەكێشنى
	۲- یاز داوئ بە بەردەوامى - ھەلدەقۆز تەمە		
	۳- دەگەر پێتەو - چەك - لەبەر نەموونی		

book/buk/n ۱- پەرتوك ۲- پەراو- دەفتەر

۳- دەفتەرى پۈلۈ- تۆمار

by the book بەدروستى بەپىي ياسا

book-case/'bukkeis/n كىتەپخانى،

كىتەپخانى مال/تاقچە

book-keeping/n حساب راگرتن

book-maker/n ئەو كەسەى كارى وى

فرۇشتىنى كارتى گىرەۋە لە..

book-mark/'bukma:k/n نىشانە

book-seller/'buksele(r)/n

book-shop/'bukʃop/n پەرتوك فرۇش

كىتەپ فرۇش

book-stall/'buksto:l/n كۆشكى كىتەپ

فرۇشتن

book-worm/'bukwɜ:m/n كرمى كىتەپ:

ئەو كەسەى خۇشى لە خۇيىندەۋەى كىتەپ

ۋەردەگىرى

book/buk/v ۱- دەگىرى ۲- ئاۋى ئەو كەسە

لە دەفتەر دەنۇسى كە ھەلە دەكا

فرىزى: شوين دەگىرى لە ھوتىل.

book-sb.. in پىشى ۋەخت ژورى

دەگىرى بۇ كەسى لە ھوتىل

booking/'bukiŋ/n شوين گرتن

book-office/n شوينى فرۇشتىنى پلىت

bookie/'buki/n فرۇشەرى پلىتى گىرەۋ

booklet/'buklət/n نامىلكە

boom/bu:m/n قۇناغى كەشەكردن

boom/v كەشە دەكا

boom/v ھاۋە ھاۋ- زىمەزىمە- تەقەتەق

boomerang/'bu:məraŋ/n بومەرانگ،

پارچە دارىكى چەمارەپە

boon/bu:n/n نىعمەت

boost/bu:st/v زىدە دەكا

boost/n زىدە

boot/bu:t/n ۱- پۈت ۲- سىندۇقى ئۆتۈمبىل

شۈۋىنى ئىدەدا

boot/v كۆشك

booth/bu:θ/n

booty/'bu:ti/n

border/'bɔ:də(r)/n ۱- سىنور ۲- ئىۋار-

border/v ۱- ھاۋسىنورە ۲- پىن دەچن

border-line/n ھىلى جىياكەرەۋە، سىنور

bore/bɔ:(r)/v يەككى مەندى و بىزار بەكى

bore/n ۱- كەسىكى بىزاركەر

۲- شتى بىزاركەر، دارگران، پەزاقورس

bored/bɔ:d/adj بىزار- ھەست بە

bore-dom/'bɔ:dəm/n بىزارى دەكا

boring/'bɔ:rɪŋ/adj بىزارى ۋەپسى

boring/'bɔ:rɪŋ/adj بىزاركەر-

born/bɔ:n/v ناخۇشى ۋەپسكەر

born/bɔ:n/v لەدايك دەپى

born/adj تۈنەيەكى سىروشتى ھەپە-

born/adj بەھرەدار

born/adj لەدايك بوو

born again/adj دوپارە لەدايك بوو

bought/'bɔ:t/adj باۋەپىكى بەمىز و ئۆي بە ئاينىك دىنى

borough/'bɔ:rə/n ئاۋچە يان شارى

borrow/'bɔ:rəu/v ئۆتۈنۈمىدار

۱- دەخۋازى- كىتەپ

۲- شتى- ۋەك ھى خۇي پى بەكار دىنى

borrower/'bɔ:rəuə(r)/n ۋەرگى، خۋازەر

bosom/'buzəm/n سىنگ، سىنە، ھەك

in the bosom ئىدىيۇم: لە ئامىزى

bosom-friend/n ھاۋپىي گىيانى بەگىيانى

boss/bɒs/n فەرمان دەر، سىرۋك، بەپىۋەبەر

boss/v فەرمان دەدا

bossy/bɒsi/adj بە زەپىرۋەنگ،

حزى لە سىرۋكايەتى

bossily/adv سىرۋكە، بە زەپىرۋەنگى

bossiness/n فەرمان دەرگىدن

botany/'bɒtəni/n رۈۋەك زانى-

botanical/bə'tænɪkəl/adj رۈۋەك ناسى

botanist/'bɒtənɪst/n رۈۋەك ناسى

botanist/'bɒtənɪst/n رۈۋەك ناسى

38

bogged		booby trap	
bogged down/adj	۱- چەقیو- لەقوڭکەوتو ۲- چەقیو	bombard/bɒmˈbɑ:d/v	بۆردومان دەکا
boggy/'bɒgi/adj	زەلکاوایی	bombardment/n	بۆمبارانکردن
boggle/'bɒgl/v	سەر سۆر دەمینئ واقی وپدەمینئ	bomber/bɒmə(r)/n	۱- بۆمباهاویژ-فڕۆکە ۲- بۆمباهاویژیان تەقینەر
bogus/'bəʊgəs/adj	ناردەسەن، ساختە	bombshel/'bɒmfɛl/n	هەواڵیکئی چاوەپوان نەکراو
boil/boil/v	۱- بڵق دەکا ۲- دەکولینئ ۲- لێدەنئ، ئاوی گەرم ۴- زۆر توپە دەبئ	bon appetit/n	بەخۆشی عافیەت بئ
boil over	۱- هەلدمەچئ ۲- توپە دەبئ	bona fide/'bəʊnə ˈfaɪdi/adj	حەقیقی- رەسەن
boil/n	کولان	bond/bɒnd/n	۱- پەیوەندی- بەستەمەر ۲- بۆند- بەلگەنامە
come to boil	دەست بە کولان دەکا	bone/bəʊn/n	۱- ئێسک ۲- ئەو ماددەیە کە ئێسکی ئی پێکەاتوئ
boiling/adj	زۆر گەرم	make no bones	ناشێوئ- نیگەرمان نابئ
boiling point/n	پلەی کولان	bone/v	ئێسک دەردینئ لە...
boil/n	کولک، قوونێر	bone-dry/adj	زۆر وشک
boiler/'bɔɪlə(r)/n	۱- ئاوگەرمکەر (لەمالان) ۲- هەلم دروستکەر	bone-marrow/n	مۆخی ئێسک
boisterous/'boɪstərəs/adj	بە قیزەقیزئ- هەرا	bonfire/'bɒnfɑɪə(r)/n	ئاگرزیکئی گەورە بۆ سوختاندنی زێل
boisterously/adv	بە قیزەقیزئ	Bonfire-Night/n	شەوی ئاگر هەلکردن لە ۱۱/۵
bold/bəʊld/adj	۱- بە جورئەت- ئازا ۲- روون ۳- پیتی گەورە یان رەش	bonnet/'bɒnɪt/n	۱- بۆنێت ۲- کلاو
boldly/adj	ئازایانە	bonus/'bəʊnəs/n	۱- سەرمووچە ۲- پاداشت
boldness/n	نەترسان- ئازایی، وێران	bony/'bəʊni/adj	زۆرلاوان، ئێسک و پروسک ئێسک و پنیست
bollard/'bɒlə:d/n	بۆلارد- عامودی جیاکەرەوه	boo/bu:/interj	۱- دەنگی ئاڕەزایی ۲- دەنگ بۆ ترساندنی
bolster/'bɒlstə(r)/v	پشتگیر و هانی دەکا	boo/bu:/v	هاوار دەکا
bolt/bəʊlt/n	۱- بزماری- کلۆم	boob/bu:b/n	هەلەئ دەبەنگانە
bolt/v	۱- تونددەکا بەبزماری- بورغی ۲- دەرگا دادەخا	boob/v	هەلەئ دەبەنگانە دەکا
bolt/n	۱- لەمگاوی هەلەئ ۲- بەخێرا دەخوا	booby prize	پاداشتیکی دەدریشتە ئەو کەسە کە نوا کەس دەبئ لە بەرپەرەکانئ...
bolt/adv	راست و رەوان	booby trap/n	تەلەئ ساختە (ترسناک)
bomb/bɒm/n	۱- بۆمبا ۲- بۆمبای ئاوکی ۳- پارەئ زۆر	booby trap/v	توشی تەلەئ ساختە دەبئ بە تەلەئ ساختەوه دەبئ
bomb/n	بە بۆمبا هێرش دەکا- بۆمباران دەکا		
bomb along...	فریزئ:		
	زۆر بەخێرا بەدریزایی... دەجولێتەوه		
bombdisposal/n	لەکارخستنی بۆمب		

blow			
blow up	۱- دهنه قیته وه	board/bɔ:d/n	۱- تهختی دار
	۲- به توندی هله دهکا ۳- نه توره ییا دهنه قیته وه		۲- تهختی تینس
blow sth up	۱- وا بکه ی به قیته وه		۳- تهختی یاری- وهك شه ترهنج
	۲- شتی به ههوا یان گاز پر بکه ی		۴- لهنجومهن- دهسته ۵- ژمی هوتیل
blow/n	کرداری فنگ کردن	on board	لهسهر پشتی کهشتی-
blow-dry/v	پرچی به فیر وشك دهکاته وه		لهناو فرۆکه
blow/n	۱- لیدان- شق	board/bɔ:d/v	سواری فرۆکه دهبن
	۲- بئو میندی بکه ی له پر		فریژ: بهدار داده پوشتن
come to blow	دهست دهکا به شهر و	boarder/'bɔ:də(r)/n	۱- کرئچی
	کیشمه کیش		۲- قوتابی بهشی ناوخو- قوتابخانه ی ناوخو
blue/blu:adj	۱- شین ۲- خه مگین	boarding card/n	کارتی سواری بوونی فرۆکه
	۳- سیکسی- زایه مندی	boarding house/n	بهشی ناوخو
blue-collar/adj	کاری دهستی	boarding school/n	قوتابخانه ی ناوخو
blue/n	۱- شینی ئاسمان	board room/'bɔ:drum/n	مؤلی-
	۲- موسیقای خه مگینی کورت- وهك جان		ژووری لهنجومهنی بهزیو بهران
	۳- حاله تی دلته نگی- خه مۆکی	boast/bəʊst/v	۱- شانازی دهکا-
out of the blue	ئیدیۆم/لهناکاو		خوی هله دهکیشن ۲- شانازی دهکا به
blueberry/'blu:bəri/n	ترئی وریج	boast/n	۱- شانازی- خۆه لکیشان
blueprint/'blu:print/n	پلان		۲- جیبی شانازی
bluff/blʌf/v	تهفره ددها	boastful/bəʊstfʊl/adj	خۆه لکیش
bluff/blʌf/n	تهفره دان	boat/bəʊt/n	بهلم
bluish/'blu:ʃ/adj	شینباو- به رهوشینی	bob/bɒb/v	نهم سهر و شهوسهر دهکا:
blunder/'blʌndə(r)/n	ههله ی زل		دهههترته وه
blunder/v	ههله ی گهوره دهکا	bob up/v	لهناکاو پهیدا دهبن
blunt/blʌnt/adj	۱- قسه له پروو-	bobby/'bɒbi/n	پولیس
	بریندار کهر ۲- کۆل		نیشانه ی باش و خراپی
blunt/v	شتن له تیژتی بو به هیزی کهم بکاته وه	bodily/'bɒdli/adj	لاشیمی
bluntly/adv	بهناشکرای بریندار کهر-	bodily/adv	لهروی لاشه وه
	بهراشکاوی	body/'bɒdi/n	۱- لاشه ی مرۆ
	راشکاوی بریندار کهر		۲- لاشه ییجگه له لاق و باسک و سهر
blur/bla:(r)/n	لێل		۳- چهسته ی مردوو- کهلهش
blur/v	لێل دهکا		۴- بهشی سهرهکی(شت)
blurt/bla:t/v	ویژنه		۵- دهسته ۶- شت
blush/blaʃ/v	له شهرما رهنگی سۆز دهبی	body building/n	لهش جوانی
blush/blaʃ/n	روسقو بوون	body language/n	زمانی چهسته
boa/'bəʊə/n	ماری گهوره	body odour/n	بوئی ئارهقه ی لهش
boar/bɔ:(r)/n	۱- بهرازی نیژ	bodyguard/'bɒdiga:d/n	پاسهوان
	۲- بهرازی کیوی	bog/bɒg/n	زۆلکاو

blister		
blister/blɪstə(r)/n	پوفکە - بلیق	چاوشو سۆر بۆر - bloodshot/ˈblʌdʃɒt/adj
	پوفکەى ئىدىي	خوین تىن چاوشو
blister/v		وهرىشى خوین - bloodsport/n
blistering/adj	۱- زۆر توند ۲- زۆر توپە	نیشانەى هەبوونی - bloodstained/adj
blitz/blɪtʃ/n	۱- ھیرىشى ئاسمانى لەناکاو	خوین لەسەر... - پەلە خوین
	۲- کۆششیکى مەزنى لەناکاو	bloodstream/ˈblʌdstri:m/n
blizzard/ˈblɪzəd/n	باھۆزى بەفرى	جۆگەلەى خوین - بۆرى خوین
bloated/ˈbləʊtəd/adj	پوفدراو - ئاوساو	گواستەنەوى خوین - blood transfusion/n
blob/ɒlɒb/n	بارستایەكى بچوک لە شەلى	دەفرى خوین - بۆرى خوین - blood vessel/n
	تیر (وەك بۆیە) - بلیق	بىن خوین - زەرد - bloodless/ˈblʌdləs/adj
block/ɒk/n	بۆك (بۆكى رۆژمەلاتى)، بەرە	blood thirsty/ˈblʌdθɜ:sti/adj
block/ɒk/n	۱- بۆكى چیمەنتۆ - خشت	تینوى خوین
	۲- كۆمەلگا ۳- كۆمەلە خانووك لە شارێك	۱- خویناوى
	كە لە ھەر چوار لاوە شەقامیان لە دەورە بىن	۲- خوین گرتو - داپۆشراو بەخوین
	۴- بەرەست	bloody/ˈblʌdi/adj
block letter	پیتی گەورە	نەفرەتى
	۱- (رئ) دەگرئ ۲- ئىخاگەرئ بىن	سەرگراڤ - bloody minded/adj
block/v		كەللەرق
	۳- پەردەپۆش دەكا - تاهیلئ بېیئرئ	bloom/blaʊm/adj
	بەریست دادەھنى.	گولئ گەشاو - bloom/v
blockage/ˈblɒkɪdʒ/n	لەمپەر	دەگەشیتەو - خونچە دەكا
blockade/ˈblɒkəɪd/n	ئابلقە - گەمارۆ	blossom/ˈblɒsəm/n
blockade/v	ئابلقە دەدا / گەمارۆ دەسەپپینئ	گول / چەپكە گول - blossom/v
blockade buster	پەرتوكن يان قلمئ كە	گەلا - گەلا دەردەكا
	سەرگەوتنئكى بەرچاوى ھەبئ	blossom out/n
bloke/blaʊk/n	پیاو - كەس	باش پەردەسینئ - دەبیتە
blond/blɒnd/n-adj	پرچ زەرد - قزگاڤ	۱- پەلەى پيس ۲- پەلەى
blonde/blɒnd/adj	پرچ زەرد - قزگاڤ	شەرمەزارى
	(بۆ ئن)	۱- پيس دەكا ۲- پاقل دەكا بە
blood/blaʊd/n	خوین	۳- دادەپۆشئ - دەشاریتەو - لا دەبا
	ئیدیدۆم: لە خوینئ - لە سروشتئ.	blotting paper/n
bloodbath/n	خوین رشتن	كاغەزئ نەرم
bloodcurdling/adj	تۆقینەر و ترسینەر	blotch/ˈblɒtʃ/n
blood donor/n	خویندەر - خوینبەخش	نیشانە - پەلە
blood group/n	كۆمەلەى خوین	داپۆشراو بە... - blotched - blotchy/adj
blood pressure/n	پالەپەستۆى خوین (زەخت)	blouse/blaʊz/n
		بلوز
bloodshed/ˈblʌdʃed/n	خوین رشتن	blow/blaʊ/v
		۱- (با) ھەلدەكا
		۲- ھەوا (لە دەم) دەردەكا ۳- بلیق دروست دەكا
		۴- (بە با) فیکە ئىدەدا ۵- دەرفەتئ لە دەست دەدا
		۶- خەرج دەكا ۷- پەكو ۸- فیوز دەسووتئ.
		۹- فنگ دەكا - لوتئ بە دەستەسەر پاك دەكاتەو.
		دەكوژنئیتەو - blow sth out
		رادەبئ - تەواو دەبئ - blow over

blasphemous/'blæsfəməs/adj	بین دین/ کافر	bleeper/bleɪpə(r)/n	فیکه‌ی وریاکمر
blast/bla:st/n	۱- تەقینەوه ۲- هەوایەکی لەپەری توند ۳- فوولای-دان- هۆبن	blemish/'blemɪʃ/n	شورەیی- کەمیی
blast/v	کونیک- تۆنێن بە تەقینەوه دەکا	blemish/v	شتن پیس دەکا- لەنێوی دەبا
blast off/v	هەندەستی- دەفڕ- بنکه جی-دەهێن	blend/blend/v	۱- تێکەل دەکا ۲- دەسازنی لەگەل
blast/interj	وشە ی سویند لەکاتی توپیسی دەگۆتێ	blend/blend/n	فریز: دەسازن چوئە هە یەکن/ لەیەک دەچن تێکەل- ناویته
blasted/adj	زۆر بیزارکەر	bless/bles/v	داوای هاوکاری و پاراستنی خو دەکا بۆکەسیک
blasted off/n	دەرچوونی... لە بنکه‌دا	bless you!	ئیدییۆم: خۆشەخت- بەبەخت. خو رحمت پێ بکا
blatant/'blɛtənt/adj	پوون و ناشکرانزیکە	blessed/'blesɪd/adj	۱- پیرۆز ۲- موبارەک- بەبەخت
blatantly/adv	بەرپوونی، بەهات و هاوار		۳- خۆش- بۆ دەرپیرینی تۆرەیی
blaze/beɪz/v - adj	۱- گڕدەرگرت- بەگڕ ۲- شەوق دەداتەوه	blessing/'blesɪŋ/n	۱- پیرۆزی- نیعمەت ۲- رازی‌بوون- ۳- رەزامەندی
blazer/'bleɪzə(r)/n	چاکەتی دروشم‌دار	blind/blamɪd/adj	۱- کوێر- نابینا ۲- نایەوێ تێ بگا- ۳- بێ‌بیرکردنەوه- ۴- پەنھان
bleach/bleɪtʃ/v	سپیی دەکا تەوه	the blind/n	نابینا، کوێر
bleach/n	ماددەیه‌کی کیمیاییه‌ی بۆ سپیی کردنەوه‌ی شت بەکاردێ/ مس	blindly/'blaɪndli/adj	کوێرانە
bleak/blink/adj	۱- رەش- نادیار- ۲- دلگەر ۳- سارد و ناخۆش	blindness/n	کوێری
bleakly/adj	بە رەش‌بینی	blind date	یەکمە ژوان لەنێوان پیاو و ژن (کوێ و کچ)
bleakness/n	رەوشی ناخۆش- نادیار	bland spot	۱- بابەتێ تێ نەکا ۲- گۆشە‌ی نەبێنراو
bleary/bleəri/adj	چاو سۆزبووه له ماندوو بوونا	blind/v	۱- کوێری دەکا ۲- گوێپرای دەکا
blearily/adv	بەچاوی ماندوویی‌یه‌وه	blind/n	پەردە
bleat/bleɪt/v	۱- دەنگی مەڕ و بزێن دەکا- بارەباپ دەکا ۲- بە دەنگی نوساو دەدوێ	blinders = blinkers/n	سەر کەللە
bleat/n	بارەباپ	blink/blink/v	۱- چاو دەتروکێنن ۲- روناکی لەناکاو دێ و دەچن
bleed/bleɪd/v	خوینی لەبەر دەچن	blink/n	تروکاندن
bleeding/bleɪdɪŋ/n	خوین لەبەرچوون- خوین بەریوون	blinkers/'blɪŋkəz/n	سەر کەللە
bleep/bleɪp/n	فیکه‌ی نامیری ئەلەکترونی	blip/blɪp/n	۱- بیپ ۲- خاڵێکی بچوکی روناکی لەسەر شاشە
bleep/v	۱- فیکه‌ی ئی دێ ۲- سەرئێج راکێشانی یەکیک بەهۆی فیکه‌وه	bliss/blɪs/n	ناسودەیی
	ناگاداری	blissful/blɪsfl/adj	ناسودە
		blissfully/asdv	بە ناسودەیی

bit	34	blasphemy
bit/n	بچوكترين يەكەى زانىارى پارىزراو	۱- چراكوزلانهوه
bitch/bitʃ/n	لەيادەومرى كۆمپيۇتەر	(لەكاتى شەپ) ۲- لەھوش خۇ چوون
bitchy/'bitʃi/adj	۱- دىنلە سەگ	۱- رەش ۲- رەشپىست
bite/baɪt/v	۲- سۆزلى- بىن ئەتك	لەنوسىن و چاپدا
bite/n	قەسەبەر(ئافەرىتى	فرىز: بۇ ماوەيەك لەھوش خۇ دەچن
bite/baɪt/v	۱- دەگەزى ۲- گەزەى- مار-	blacklist/'blæklist/n
bite/n	۳- بەرايى كاريگەرى دەردەكەوى	blacklist/v
bitter/'bitə(r)/adj	۱- پاروو ۲- شوپىنى گەزە	blackmail/'blækmeɪl/n
bitter/n	۳- ھەندى خوارىن- پاروھنان	خاوە،
bitterly/adv	۱- بىن ئومىد بوو	چاوسورکردنەو
bitterness/'bitənəs/n	۲- دژوار ۳- رقى و كينە	ئىپتىزاز كۆردن / خاوە وەرگرتن
bitter/n	۴- زۇر سارد ۵- تال	blackmailer/n
bitterly/adv	جۆرئەكە لە يىرە	ئەو كەسەى بە
bitterness/'bitənəs/n	بەپەژارەو- بەداخەو	چاى سۆزكردنەو پارە لە خەلك وەردەكرى
bizarre/bɪ'zɑ:(r)/adj	تالى- دژوارى	blacksmith/'blæksmɪθ/n
black/blæk/adj	بىن ئومىدى	bladder/'blædə(r)/n
black/blæk/adj	ناوەز- سەير	blade/bleɪd/n
black/blæk/adj	۱- رەنگى رەش	۱- تىغى چەقۇيان شىر
black/blæk/adj	۲- رەشپىستەكان ۳- چاپە- قاوہى رەش	۲- پەپرى كۆمپيۇتەر
black/blæk/adj	۴- بىن ئومىد ۵- بەزمەساتى خەماوى	۳- گەلەى دىزىزۇ لاوازى فرىز
black and white	۶- زۇر تۈپە	blame/blæm/v
black and white	ئىدىيۇم:	۱- لۆمەى دەكا-
black and white	رەش و سىپى- بىن رەنگ	سەرزەنشتى دەكا ۲- ناھەقى ناگرى
black and white	رەش دەكا(دەم و چاپ)	blame/n
black and white	۲- پىس دەكا(ناو)	لېڧىرسراو سەبارەت بەشتىكى خراب
black and white	رەشى- تارىكى	لۆمە
black and white	تەختەپەش	blameless/adj
black and white	blackcurrant/'blæk'kʌrənt/n	پاك- بىن تاوان
black and white	كەشمىشى رەش	bland/blænd/adj
black and white	بەرچاوپەش بوو	۱- بىن رەنگ- ھەيىن
black and white	شىن و مۇز بوو	۲- كەم تام- تام كەم ۳- ئاسايى
black and white	blackhead/'blækhed/n	blandly/adv
black and white	زىپەكە	بەھىمنى
black and white	جادوى رەش	blank/blæŋk/adj
black and white	(بۇ خراپەكارى)	۱- بۇش ۲- وىشك
black and white	بازاپى رەش	blank/n
		بۇشايى
		blankly/adj
		بەچاويكى كەم
		blank cheque/n
		چەكى سىپى واژۇكرائ
		blanket/'blæŋkɪt/n
		۱- بەتانى
		۲- گەشتگىر
		blanket/v
		تەواو دادەپۇشنى
		blare/bleə(r)/v
		دەنگ دەداتەو
		blare/n
		زىپەكە- دەنگى گەورە
		blasphemy/'blæsfəmi/n
		بىن رىزىي كۆردن
		بەرامبەر خوا- كەر

bigoted/'bigətid/adj	دەمارگىر	۲- بەكارهېڭىنانى شتى زىندوو بۇ لەئناوېردىنى	
bike/baɪk/n	پايسىكل و ماتوپ	شتىدى زىندوو	
bikini/bɪ'ki:ni/n	مايۇنى ئافرىقاتان	زىندوهرزانى -	
bilingual/baɪ'liŋgwəl/adj		ژيانزانى	
	۱- دوززمانە	زىندوهرزان -	
	۲- بتوانى بە دوو زمان قسە بکەى	زىندوهرناس	
bill/bɪl/n	۱- پسولەى پارەى (كارەيا، ئاو، تەلەفۇن...هتد)	كەيزەران	
	۲- پارەى كاغەز	۱- بالندە-۲ كچ	
	۳- پلانى ياسايەكى نوئى	بالندەى گۆشتخۇر	
	۴- پزۇگرامى خۇشى	بالندەناسى	
bill/v	رادەگەيەنى	biro/'baɪrəʊ/n	قلەم جاف
bill/n	دەنوك	birth/bɜ:θ/n	۱- لەدايك بوون
billiards/'bɪliədʒ/n	مليارد		۲- رەسەن- زۇد-۲ بەرايى
billion/'bɪljən/n	بليۇن- مليار	give birth/v	مندانى دەيىن
billow/'bɪləʊ/v	شەپۇل دەدا	birth certificate	بەلگەنامەى لەدايكبوون
bin/bɪn/n	۱- دەفرى زېل	birth control/n	كۆتۈرلۈكرەنى مندانل بوون
	۲- دەفرى پاراستنى ئان وھەوير	birth marker/n	نیشانە
binary system/n	سىستەمى دوانەيى	birthplace/'bɜ:θpleɪs/n	
bind/baɪnd/v	۱- دەبەستىقەتە- كرىئ دەدا		۱- شويىنى لەدايكبوون ۲- زۇد
	۲- ئاچار دەكا كە-۲ بەرگ تىن دەكرى	birthrate/bɜ:θ reɪt/n	رۇزەى لەدايكبوون
bind/n	دۇزار- دىگىر	birthday/'bɜ:θdeɪ/n	جەئنى لەدايكبوون
binder/n	بەرگىكرەن- بەرگ تىن گىرتن	biscuit/'bɪskɪt/n	بىسكوت- بىسكىت
binding/baɪndɪŋ/n	۱- بەرگى كىتىب	bisexual/adj	دوو پەگەن/ تىرەمەوك
	۲- دەھمەن- پەراويز	bishop/'bɪʃəp/n	بىشۇپ
binge/bɪndʒ/n	ماوەى خواردن و		گەورەى قەشان
	خواردنەوى زۇد -بىن تام-	bit/bɪt/n	۱- پارچەيەك ۲- زۇر
bingo/'bɪŋgəʊ/n	بىنگو، يارى قومار		۲- ھەندى ۴- ماوەيەكى كەم
binoculars/bɪ'nɒkjələʒ/n	دوورين	bit by bit	لەسەرخۇ- پەيتا پەيتا
biochemistry/baɪəʊ'kɛmɪstri/n	كىمىيائى ژيانى	a bit much	بىزاركەر
		a bit of	ھەندى لە
biodegradable		bits and pieces	شتىبچوكى جۇرى جياواز
/baɪəʊdɪ'greɪdəbl/adj	دەكرى بۇگەن بى	to do your bit	بەشى خۇت لە يارمەتى...
biography/baɪ'ɒgrəfi/n	بايۇگرافى -	not a bit	ھەرگىز
	ژياننامە	to bits	بۇ پارچەى بچوك
biographer/baɪ'ɒgrəfə(r)/n	نوسەرى ژياننامە	bitty/'bɪti/adj	پەرش و بلاو- نەبەستراو
biological/baɪə'lɒdʒɪkl/adj	۱- يەيەست بە ژيانزانى	bit/n	لغاو

at best	له باشتړين خالدا	bewilderment/bi'wɪldəmənt/n	شلښه ژان، سهرسامبون
at its best	له باشتړين حالتدا	bewitch/bi'wɪtʃ/v	شهيداي دهكا،
be for the best	گرنگ نيمه ناخبري خبرين		سهرنجي راده کښښ
do try his best	هرچي له تواناي بڼ	beyond/bi'jɒnd/prep	۱- له پښت- دوورتر له ۲- له دهرهوهي دهسه لات- شيان
look his best	جوانترين و سهرنج		۲- بېجگه
	پاکښترين شپوه دهردهکوي	beyond	له پښتهوهي
make the best	هول ددها سود له رهوشي	bias/'baɪəs/n	۱- نادانگه ۲- لايه نگرتن
	خراپ رهبريگري	bias/v	لايه نگرني لايه دهکا- بڼ لايه ن ذيه
bet/bet/v	گروهو دهکا	bib/bɪb/n	بهرکوشي مندالان
	نيديدوم: گروهو دهکهم که- دلتنيام که	bible/'baɪbl/n	په رتوکي پيرژد
you bet	بڼ گومان	biblical/'bɪblikl/adj	تهوراتي-
bet/n	۱- گروهو ۲- پرا		په پوهوست به په رتوکي پيرژد
betray/bi'treɪ/v	۱- خيانت دهکا-	bibliography/'bɪbli'ɒɡrəfi/n	۱- ببيلوگرافي ۲- ليسته ي ناوي کتبيان
	غدر دهکا ۲- نه نښي ناشکرا دهکا		له سهر بابه نتيکي تاييهت
	۲- نابروي دهيا	bicentenary/'baɪsən'tɪnəri/n	بیرهوهي دووسده سال په سهرچوون
betrayal/bi'treɪəl/n	خيانت- ناپاکي	biceps/'baɪsɛps/n	ماسولکهي دووشهره
better/betə(r)/adj	۱- باشتړ ۲- باشتړ بوو	bicker/'baɪkə(r)/v	له سهر شتيکي
better/'betə(r)/adv	به شپوهيهکي باشتړ		ناگرنگ به شپي دي
	زږدتر	bicycle/'baɪsɪkl/n	پايسکل
be better off	۱- باشتړه بڼ شو	bid/bɪd/n	۱- کهم و زږر دهکا (له مهزات) ۲- سه لاو دهکا
	۲- گوزهران باشتړ	bidder/bɪdə(r)/n	مهزاتکسر
you had better	وا پښويسته- وچاکه	bid/n	۱- همولدان بڼ دهسته پښانسي... ۲- پيشکه ش ۳- ټيندر
better/n	باشتړ- پايه برتر	bidet/'bi:deɪ/n	سهرشوپکي چوک بڼ
get the better	نيديدوم: دهبه زږتن		شوشتنی پاشوک/ سهرشوپکي خوشوشتن
between/bɪ'twi:n/prep	۱- له نيوان	bier/n	۱- دارمه ميت- دارجه نازه- داره بازه ۲- ترم- ترمه لگر
	دوو شت	big/big/adj	۱- گهوره ۲- گرنگ ۳- گهړه (برا)
	۲- له نيوان شوي نتيک بڼ شوي نتيکي تر دووباره	bigamy/'bɪɡəmi/n	تاواني همبوني
	۳- به سسته وهي دوو شت.		(دووپياو) يان دووون له يه کاتدا
	۴- له نيوان (دوو شتي ناديار)	bigamist/'bɪɡəmist/n	دوو ژني ههيه،
	۵- له نيوان دوان يه که هلبزږي ۶- له نيوان		لاوي دوو ژنان/ دوو ميړدي ههيه
	۷- ههره يکهو به شي خوي- له ناوه پراست.		
beverage/'bevərɪdʒ/n	خواردنهوه		
beware/bɪ'weə(r)/v	ناگاداريه، ورپابه		
bewilder/bɪ'wɪldə(r)/v	دهشلښي		
bewildered/adj	شلښه ژاو		
bewildering/bɪ'wɪldərɪŋ/adj	سهرسام		

bedding	30	believe	
bedding/n	چەرچەف، سەرین، نوین	تازە، شاگرد	
bee/bi:/n	میشەمەنگوین- ھەنگ	سەرەتا - دەسپیک	
beehive/'bi:hav/n	شانەى ھەنگ	گولزار	
beech/bi:tʃ/n	دارى زان، سپىندار		
beef/bi:f/n	گۆشتى چیل- مانگا	۱- ئىرىسى پىندەبا چونكە شاينى ئومىيە	
beef burger/'bi:fbɜ:gə(r)/n	گۆشتى چىلى قىممەكراو	۲- بەناپەدلى شتى بەدى بە يەكنى	
beep/bi:p/n	دەنگى بەرز و كورت- ھۆپن	behalf/br'hɑ:f/n	لەجياتى
beep/v	دەنگى بەرز و كورت دەكا- ھۆپن لىدەدا	behave/br'hæv/v	۱- ھەلس و كەوت
beer/biə(r)/n	۱- بىرە ۲- گلاسك بىرە		دەكات ۲- جوان رەفتار دەكا
beet/bi:t/n	چەوندەر- شەكرى چەوندەرى	behaviour/br'hævjə(r)/n	رەفتار و ھەلس و كەوت
beetle/'bi:tl/n	قائوچە		۱- لە پشت شتىك
beetroot/'bi:tru:t/n	رەگى چەوندەر		۲- دواكەوتە لە، لەپاشە- ئاستى نزمترە
befall/br'fɔ:l/v	تووشى دەپى- لىنى روودەدا		۳- لەپشت(سەرگەوتنى كەسيك) ۴- ھۆ
before/br'fɔ:(r)/prep	۱- لەپيش	behind/adv	۱- پشتەووى(شتىك)
	۲- لەپيش ۳- ئامادە لەپيش ۴- لەبەردەم		۲- لەپشت ئەر شوينەى كە... ۳- گىرۆ
before/conj	۱- پيش ئومى	behind/n	كۆم- سمت- قون
	۲- باشتر لەوى	beige/berʒ/adj - n	رەنگى قاووى كال
before/adv	پيشتر	being/'bi:ŋ/n	۱- ھالەتى بوون ۲- زىندو
before hand/br'fɔ:hænd/adv	پيشتر	belated/br'leɪtɪd/adj	گىرۆبوو- درەنگ وەخت
befriend/br'frend/v	دەك برادرى		درەنگ زانين
	مامەلە دەكا لەگەل..	belatedly/adv	۱- ئاھ ھەلدەكيشى
beg/beg/v	۱- دەرۆزە دەكا- سوال دەكا	belch/beltʃ/v	جەسەت ھەلدەكيشى ۲- دوكەلى ئى بەرز
	۲- دەپارىتەو		دەپتەرە، دوكەل- ئاگر- دەردەكا
I beg your pardon	۱- داواى لى بوردن دەكا	belch/n	جەسەت
	۲- داواى دويارەبونەو دەكا چونكە لەقسەكە نەگەپشتو.	belie/br'laɪ/v	درو دەكا
beggar/'bega(r)/n	دەرۆزەكە/ سولكەر- خوازۆك	belief/br'li:f/n	۱- باوەر، بۆچوون
beget/v	۱- دەزى ۲- لەدەيك دەپى- دەپى		۲- باوەر، ئيمان ۳- بىروباوەر
begin/br'gɪn/v	۱- دەست پىن دەكا	believe/br'li:v/v	۱- ھەست دەكا
	۲- دەست پىن دەكا- بۆ يەكەمجار		شتى راستە ۲- وا دەزانى- زەنى واىە
	۳- دەست پىن دەكا- ئاوم بە- دەست پىن دەكا		۳- باوەر و واىە
To begin with	ئىدەيم:	believe it or not	باوەر يەكەين يان نا ھەر راستە
	۱- ھۆى يەكەم ۲- لەبەرايى		فرىز: ئيمان بە بوونى شتى(خو)
		believe in sb	باوەر و بەراستى... ھەيە، ئومى پىن خوشترە

bean	29	twin bedded
bean/bi:n/n	۱- فاسولیا ۲- تۆۋ	۱- تریپت ۲- رزم
bear/bear(r)/n	۱- دېڭ - ھورچ	۲- شوینی مات وچۇ پۇلیس
bear/v	۱- پالیشتی دىكا ۲- شتى ھەلەدەگىرى	پیتۇلى جوانى
	۳- بەرگە دەگىرى ۴- رقى ئى دەپیتەۋە	جوان
	۵- دەپىن (مىدال) ۶- دەگىرى	بەجوانى -
	۷- يادەداتەۋە ۸- نېشانە ھەلەدەگىرى	بە کارامەيى
	۹- ھەست دەردەدەپرى	۱- جوانى
bear the brunt	ئىدىيۇم: دەچىڭى	۲- ئافرىتى جوان ۳- نمونەى جوان
bear in mind	لەپەرچاۋ دەگىرى	شوینی جوان
bear witness	گەۋامى دەدا	سەۋرى ئاۋىيى
bear sb/sth out	فرىڭ:	قوندوس
	راستى - دروستى شت دەسەلمىنى	چونكە
bear with	ئارام دەگىرى	بەھۇي
bearable/'bearəbl/adj	بەرگە دەگىرى	بەر ئەمەر
beard/biəd/n	رەڭ - ریش	ھەردەم ئامانەيە ھەمانەكانى ئەۋ چى بەجى بكا
bearded/adj	بە رەڭ - ریشدار	بە پەنجە ئامانەى بۇ دىكا
bearer/'bearə(r)/n	ھەلگەر	نزیكتر بیتەۋە
bearing/'beariŋ/n	۱- پەيۋەست	دەپیتە
	۲- قىبەلەنوما	۱- سەرجى - تەخت
lost his bearings	ئىدىيۇم:	۲- بنى ئاۋ ۳- شوینی گول
	رەئى ئى ۋن دەپى	نوستن و تیشت
beast/bi:st/n	۱- گىيانەۋەرى دېندە	(جۆزىكە لە ھوتىل)
	۲- كەسىكى دېندە	سەرجى لەگەل دىكا،
beastly/adj	گىڭ و ھۆن - ئاخۇش	لەگەلى دەخەۋى/ دەنۋى
beat/bi:t/v	۱- پەتۈندى لىۋى دەدا	چەرچەف
	۲- بە خىرا تىكەل دىكا	ژوۋرى نوستن
	۳- بە رىكۈپىكى ئى دەدا - دل - ۴- دەپەزىنى	تەنیشت تەختى
beat about the bush	ئاراستەۋخۇ	نوستن
	لەبارەى دەۋى	bed-sitter/'bed'sitə(r)/n
beat time to	لەگەل نەغمەى مۇسقىا -	ژوۋرى نوستن و دانىشتن
	دەجۈلنىن	bedspread/'bedsted/n
beat off	فرىڭ: بەرپەرچى دەداتەۋە.	چەرچەف -
beat sb to sth	پیش دىكەرى	داپۇشەرى سەرجى نوستن
beat sb up	بە شولاۋ لە يەكە دەدا،	كاسى نوستن
	شاۋ لى دەدا	bed/bed/v
beating/bi:tiŋ/n	۱- دۇپان	دەشارىتەۋە، دەچىنى
	۲- ئىدان ۋەك سزا	رادەكشیت
		bed down/v
		ژوۋرى دوو كەسى -
		twin bedded/n
		جىنى دوو كەسى

basin		beam
basin/'beɪsɪn/n	۱- تاقور	battered/n کۆن بۇ، پەككەتو، مېكەك
	۲- جام- كاسە ۳- جەۋزى رۇبار	batter/n شەككەت (ئاردا ھېلەكە شىر)
basis/'beɪsɪs/n	۱- بىناغە	battery/'bætri/n ۱- باتېرى
	۲- بىنچىنە ۲- خالى بىرلىرى	۲- قەغەسى ھېلەكە
bask/bɑːsk/v	خۇ دەۋاتە بىر ھەتۋ، لەبىر خۇر پالەكەۋى	battle/'bætl/n ۱- جەنگ ۲- مەملەن، تېكۇشان
basket/'bɑːskɪt/n	سەبەتە - زەمبىلە	battle/v دەجەنگى
basketball/'bɑːskɪtbɔːl/n	يارى باسكە	battlefield/'bætlfiːd/n گۈرەپانى جەنگ
bass/'beɪs/n	۱- ئەۋىترىن دەنگى ئىرىنە	battleship/'bætlʃɪp/n مەزەترىن جۈرى
	۲- ئەۋىترىن بەش لە مۇسىقا	پاپۇبى جەنگى
	۳- گەرەترىن ئامبىرى كەمان	۱- رىئى دەگىرى ۲- قەشى پى
	۴- گىتارى كارەبايى	دەكا
bass/adj	دەنگ نىزم	bawl/v ھارار دەكا
bassoon/bə'suːn/n	ئامبىرىكى	bay/ber/n كەندار
	مۇسىقىيە، دوزەلە	bay/n بەشىكى بالەخانە
bastard/'bɑːstəd/n	۱- بىزى- زۇل	bay window/n پەنجەرە بىرچاۋ، دەركەۋو
	۲- ھەرامزادە	bay/v دەۋەپى
bat/bæt/n	شەمشەكۈزىرە	bayonet/'beɪənət/n قامە سەر تەنگ
bat/n	رەنگ	bazaar/bə'zɑː(r)/n ۱- بازار
off your own bat	ئىدىۋم: لە خۆتەرە	۲- قازانچى بازار بۇ كارى خىر- چاكە
bat/v	نۆرە خۇى لە لىدانى تۇپ..	be/biː/v ۱- بۇ بەردەۋامى- رىزەمان
not bat an eyelid	ئاترۇكەننى	۲- بۇ دىرۇست كەردى نادىار- رىزەمان
batch/bætʃ/n	بېرەك، كۆمەلىكە	۳- شىنى رويىدا ۴- شىنى دەگىرى رۇو بەۋا نەدا
bath/bɑːθ/n	۱- گەرماۋ- شۇرگە	be/v ۱- فرەمانى بۇۋى ۲- سەردان دەكا
	۲- خۇشۇشتىن ۳- مەلەۋانگە	to-be داھاتوۋ- ئاينىدە
bath/v	۱- مەندال دەشۋا ۲- خۇى دەشۋا	beach/biːtʃ/n كەنار، بۇج
bathroom/'bɑːθruːm/n	۱- زورى	beacon/'biːkən/n ئاگىرى سەرگە- بۇرچ
	خۇشۇشتىن ۲- تەۋالەت- بانىۋ	مەنارە/ منارە
bathe/beɪð/v	۱- مەلەۋانى دەكا	bead/biːd/n ۱- مۇرۇ
	۲- خۇى دەشۋا	۲- مەۋانگە مۇرۇ ۳- دىۋەنە
bathed/adj	زىرناۋ كەۋتوۋ	beak/biːk/n ئۈك، دەنۈك
bathing/n	مەلەۋان لە دەرىا	beaker/'biːkə(r)/n ۱- دەقەر
baton/'bætn/n	۱- دارى دەستى سەۋكى	۲- كەۋنە- گلاس
	تېپى مۇسىقا ۲- گۈزە- خوتەرە	beam/biːm/n ۱- كارىتە ۲- تىشك
	۳- گوللە پلاستىكى	۳- زەردەخەنە
battalion/bə'tæliən/n	بەتالىۋن	beam/v ۱- تىرىسكە گەرمايى دەدا
batter/'bætə(r)/v	چەند جار بەتۈندى	۲- زەردەخەنە دەكا ۳- پەخش دەكا
	ئىي دەدا	

barbarism/'bɑ:bəriʒəm/n مۇلقانىيەت

baroness/'bærənəs, 'bærə'nes/n

barbarous/'bɑ:bərəs/adj ۱- مۇلقانىيە

بارونە/ ئىن

۲- ئامەدەنى - ئاشارستانى

baroque/bə'ru:k/n

بارۇك

barbecue/'bɑ:bikju:/n - v

barracks/'bærəks/n

سەربازىگە

۱- گۆشت بېزىن لە

barrage/'bærɑ:ʒ/n

۱- تۇپپارنى

ھەۋاي كراۋەدا ۲- ئاھەنگى... لە ھەۋاي

بەردھام ۲- يەك لەسەر يەك

كراۋەدا- دەرۋە- گۆشت دەپىزىنىيەت

barrel/'bærəl/n

۱- بەرمىل ۲- ئولەي

barbed wire/n

تەل دې/ تەل دې

تەنگ

barber/'bɑ:bə(r)/n

سەرتاشى

barren/'bærən/n ۱- وشك، قاق ۲- بېيەر

bard/n مۇزىنتان، شاعىر، مۇنراۋەننوس

barricade/'bærɪ'keɪd/n-v

بەست- رى

bare/beə(r)/adj ۱- رووت

barrier/'bæriə(r)/n

۱- بەريەست

۲- رووت و قوت ۲- بەتال ۴- پىۋىست

۲- رىنگر

barely/'beəli/adv بەخورتى- تۈزقانى

barring/'bærɪŋ/prep

۱- بىجگە

bare back/'beəbæk/adj

پشت رووت- بىن كورتان- زىن

۲- لەكاتى رۈنەدانى

barefoot/'beəfʊt/adj

پىنەتى -

barrister/'bærɪstə(r)/n

پارىزەرى دادگا بەرزەگان

پىنپوت/ قاچ پوت/ لاق پوت

barrow/'bærəʊ/n

۱- گالىيسكى يەك قايە

bargain/'bɑ:gən/n ۱- سەۋداگەرى -

۲- گالىيسكى دەستى

قايىل بوون ۲- ھەرزان باۋ

bargain/v

سەۋدا ئەمەلە

barter/'bɑ:tə(r)/v

ئالوگۇر ئەمكا

مەمەلە ئەمكا

فرىز: چاۋەرى ئەمكا/ خۇي ئامادە ئەمكا

barter/n

ئالوگۇر كىردن

bargaining/'bɑ:gənɪŋ/n

گەنگەشە كىردن لەسەر/ مەمەلە

base/beɪs/n

۱- بىنكە ۲- بىنما ۲- بىناغە

barge/bɑ:dʒ/n

دۈببە/ بىلەمىكى

base/v

۱- دامەرزەۋە ۲- دەۋى

تەسكى دىۋى بىن راست بۇ گۈستەنەۋەي

baseball/'beɪsbɔ:l/n

بەيس بۇل

كەلۈپەل بەكارى.

basement/'beɪsmənt/n

زىزەمىن

bargee/n

سەندەل لىخۇپ

bases/'beɪsɪz/n

بەنەماكان

bark/bɑ:k/n

پەلكى دار

bash/bæʃ/v

بە توند لىدەدا

bark/v

۱- دەۋەرى ۲- دەقېزىنى بەسەر

bash/bæʃ/v

بە توند لىدەدا

bark/n

۱- دەۋەرى ۲- دەقېزىنى بەسەر

bash/n

لەيدانىكى توند

barley/'bɑ:li/n

۱- جۇ ۲- دانەرىلەي جۇ

bashful/'bæʃfl/adj

شەرمەن

barn/bɑ:m/n

گەنجىنەي دانەۋىلە/

basic/'beɪsɪk/adj

۱- بىنەرىتى - سەرىكى

barometer/bə'romɪtə(r)/n

۱- بارۇمىتەر - پەستانتىۋ

basically/'beɪsɪkli/adv

لەجەۋەردا،

۲- شىن كە رەۋىشى شىنك ديارەدا

basics/'beɪsɪks/n

پىۋىستىيەكان

۱- بارۇن ۲- قوتب

basil/'beɪzl/n

رەبجان

۱- بارۇمىتەر - پەستانتىۋ

basically/'beɪsɪkli/adv

لەجەۋەردا،

۲- شىن كە رەۋىشى شىنك ديارەدا

basics/'beɪsɪks/n

پىۋىستىيەكان

۱- بارۇن ۲- قوتب

basil/'beɪzl/n

رەبجان

ball point

ball point pen/n

قلم جاف

ballad/'bæləd/n

بالد (گورانی یان

هوانیکی درختی نوسراو به زمانیکی ساده)

ballerina/'bælə'rina/n

نافره تیکی

سهماکری بالی

ballet/'bælet/n

۱- سهما ی بالی

۲- نمایش کردنی بالی

ballet dancer/n

سهماکری بالی

balloon/bə'lu:n/n

۱- بالون

میزدان ۲- بالون

ballot/'bælət/n

دهنگدانی نهینی

ballot/v

داوا لهکسین بگی دهنگ

به نهینی بدات

bamboo/'bæm'bu:/n

همیزمران- لومند

ban/bæn/v

۱- قهدهغه دمکا به یاسا

۲- بپرهمسی کسین قهدهغه دمکا له

ban/n

قهدهغهکردن

banal/bə'na:l/adj

ناپرسنه، پوچ

banana/bə'na:nə/n

موز

band/bænd/n

۱- شریک ۲- هینلی رنگ

۲- باند- دوسته ۴- تیپی موسیقا

۵- شهپول

bandage/'bændidʒ/n

پنچان

bandage/v

دهپنچن

bandit/'bændit/n

چهرده- رنکر

bang/bæŋ/v

دهنگی بمرزی ئی بمرزدهکاتوه

۲- بمریکوت بهشتن بگموی

فریز: دهنگیکی گهوری ئی بمرزدهبیتوه.

bang/bæŋ/n

۱- دهنگی تهقینهوه

۲- بؤکسینکی توند

bang/bæŋ/n

تهق تهق

bang/adv

به دروستی

نیدیدوم: ئیستا تا کیری

banger/'bæŋə(r)/n

۱- لهله

۲- نؤتؤمبیلینکی کؤن ۳- تهقهمنی

bangle/'bæŋgl/n

بازنه

banish/'bæniʃ/v

قاوی دهدا-

دووری دهخاتوه، شاربهدهری دمکا

banister/'bænistə(r)/n

بانستیر، کاریته

banjo/'bændʒəu/n

بانجو- زوپنا

bank/bæŋk/n

۱- بانق ۲- بانقی خوین

banker/'bæŋkə(r)/n

بهپروهبر-

قهرمانبر

خاوون پاییهکی گرنگ له بانق

banking/n

کاری بانقی/ بانککاری

bank holiday/n

پشوری رهسمی- گشتی

bank statement/n

هاته و دهرهاتی بانق

bank/n

۱- لیوار- قهراغ

۲- لیژ ۳- کلهکهبوو

bankrupt/'bæŋkrəpt/adj

موفلیس،

قهلووش

bankrupt/v

موفلیسی دمکات

banner/'bænə(r)/n

نالا

banquet/'bæŋkwit/n

ناهنگی سهرخوان

baptism/'bæptizəm/n

رئی و رهسمی به دیان کردن، پاکیزهیی

baptize/bæp'taiz/v

رئی و رهسمی به دیان کردن

نمایش دمکا

Baptist/'bæptist/n - adj

پاکیزهکر، تعمیدکر

bar/ba:(r)/n

۱- بار- مهخانه

۲- میزی نارهق خواردهوه ۳- تولی کانزا

۴- قالب ۵- بهریمست- لهمپر ۶- برپ

behind bars

نیدیدوم: له زندان

barmaid/'ba:meid/n

مهگیتری ناهرهت

barman/'ba:mən/n

مهگیتری پیاو

bar/ba:(r)/v

۱- رادهخا ۲- دهگری

۳- قهدهغهدمکا

bar/prep

بئجکه

barbarian/ba:'beəriən/n

هؤلی-

دپنده، ناشارستانی

barbaric/ba:'bærik/adj

هؤقاینی-

دپنده

- ۳- رابردو
 ئىدىيۇم: بەرەو پىتەشەو و بەرەو دواو.
 bacon/'beikən/n ھەندى پارچەى گۆشتى
 لاواى پىشتى بەران/ سۈيۈرگراو
 bacteria/bæk'tɪəriə/n بەكتىريا
 bad/bæd/adj ۱- بەد، خراپ، باش نا
 ۲- بىن بەھا ۳- بىن بەھا ۴- ئاكارامە
 ۵- تىكچوو- گەنيو ۶- بەنازار ۷- بەد
 ۸- زەرەرمەند ۹- دىوار- ئالەبار
 not bad ئىدىيۇم: خراپ نىيە
 too bad زۆر خراپ
 baddy/'bædi/n كارەكتەرى خراپ لە فىلىم
 bad language/n وشەى پىيس، زمان پىيس
 bad tempered/adj ھەلچوو- زۆرتوپە، تېۋىز
 badage/bædʒ/n دروشم/ئىشائەنەكە
 لە بەرۈك دەدرى
 badger/'bædʒə(r)/n قوربەشە
 badly/adv ۱- بەخرابى ۲- بەتۈندى ۳- زۆر
 badly off/adj ھەزار- ئەدار
 badminton/'bædmɪtən/n يارى تۈپى
 پىراموچ
 baffle/'bæfl/v سەرسام دەكات/ رى دەگرى
 baffled/'bæfld/adj پەشىو- پەشۈكاو
 baffling/adj تىگەيشتنى دىوارە
 bag/bæg/n ۱- جزدان- جانتا ۲- كىس
 ۳- بەلبوو ۴- ئىنكى ئاشىرىن
 bag/v دەست دەگرى بەسەر
 baggage/'bægrɪdʒ/n كەلو پەل گەشت
 baggy/'bægi/adj فرە، خاۋ، شۈپ
 bagpipes/bægpɪps/n زوپنا-
 ئامبىرى مۇسقىا
 bags/n زۆر لە
 bail/beil/n ۱- دەستەبەرى دراوى
 ۲- دەستەبەركردن- بەردان
 ئىدىيۇم: ۱- كەسنى بە پارە بەردەدرى(كەفالت)
 ۲- كەسنى پزگاردەك لەرموشىكى دىواردا
 bailiff/'beilɪf/n ماشمورى دادى
- bait/beit/n ۱- ھەيىرە گۆشت
 ۲- دەسخەپۇكردن
 bake/beik/v ۱- نان دەكات ۲- دەپزىنىت
 baking/n نانكردن
 baker/beikə(r)/n نانكەر
 bakery/'beikəri/n فېنى
 balance/'bæləns/n-v ۱- تەرازو دەكات-
 ھاوسەنگ دەكات ۲- ھاوسەنگ
 ۳- ھاويەھا ۴- بەراورد دەكا
 balanced/adj ۱- ھاوسەنگ ۲- تەواوکار
 balance/n ۱- ھاوسەنگى ۲- ھاوسەنگى
 ۳- تەرازو- قەپان ۴- رەسىد، پەپارەى بانق
 ۵- دەستمايە: پارەى نەدراو
 keep/ lose balance ھاوسەنگى
 دەپارزى/ لەدەست دەدا
 catch off ھاوسەنگى خۇى لەدەست دەدا
 on balance رەچاۋكردنى ھەموولايەك
 balance of payments/n تەرازوۋى
 دراۋەكان
 balance of power/n ۱- ھاوسەنگى
 ھىزەكان ۲- پىۋىستى دەنگى پارتەبچۈكەكان
 بۇھاوسەنگى پارتەمەزەنەكان.
 balance sheet/n تۇمارى ھاوسەنگى
 balcony/'bælkəni/n ۱- بەلەكۇنە
 ۲- بالکۇن لە شانق
 bald/bɔ:ld/adj ۱- سەرىتاۋە
 ۲- سادە- ساكار
 balding/'bɔ:ldɪŋ/adj سەرى بىن موو
 bale/beil/n دەستە/ گورزە/ پالە
 ball/bɔ:l/n ۱- خەپ- تۈپ ۲- خەپ
 on the ball ئىدىيۇم: وريا- بەناگا
 ball-bearing/n ھەلگىرى بۇلبەلەين
 ball-game/n ۱- يارى تۈپان- تۈپى پى
 ۲- باسكە ۳- رەوش
 ball-point/n قەلەم جاف
 ball/bɔ:l/n ۱- ئاھەنگى مەزنى ھەلپەركى(سەما)
 ball room/n ھۇلن ھەلپەركى

Bb

- B-b/bi:/ پیتی دووم له شلفای نینگلیزیدا
 B-road/n رینگای لاوهکی
 baa/ba:/n باعای مهر و کاوپ
 babble/"bæbl/v ۱- بهخیرا دهنوی
 ۲- بولمبول دهکا ۲- خورای ناو دینن
 babble/"bæbl/n ۱- چهند دهنگی تیکه لاو و
 غلبه غلب ۲- بلقه بلقی ناو
 babe/berb/n ۱- ساوا ۲- جوانی
 baby/"berbi/n ۱- ساوا
 ۲- بالنده و گیانه وهری بچوک ۳- خنجیلانه
 ۴- یار
 babish/adj مندالانه
 babyhood/n مندالیتی، تممنی زاروکیهتی
 babysit/"berbisit/v چاودیزی مندال دهکات
 babysitter/"berbisitə(r)/n بهخیرا وهری
 مندال- دایهن
 bachelor/"bætʃələ(r)/n
 ۱- ژنی نهیلانوه، بیژن- پهبن
 ۲- دهرچووی زانکۆ- ههنگری بهکانوریزوس
 back/bæk/n ۱- پشت ۲- پاشهوه
 ۳- پشتهوه
 back bone/"bækbəʊn/n
 ۱- نیسکی پشت ۲- بربره ی پشت
 back stroke/"bækstrəʊk/n پشتهممه
 back/bæk/adj ۱- له پشتهوه ۲- دواخراو
 back bench کورسی پشتهوه له
 پهرلهمانی بیریتانی
 backer/"bækə(r)/n ۱- نهندام پهرلهمان
 که پایه ییکی گرنگی
 نیه له پارتیکی سیاسیدا ۲- لایهنگر
 backhand/"bækhænd/n لیداشی تۆپ
 له تیئس
 به پشتهدوست/ پشتهدوست
 backlog/"bæklɒg/n لهسریهک کهرتوو،
 کهلهکهبوو

backside/"bæksaɪd/n

کۆم- قوون-

پشتهوه

backstage/"bæk'steɪdʒ/n

پشت پهرده

backwater/"bækwɔ:tə(r)/n

کارتی نهکراو- چهسپاو

backyard/"bæk'ja:d/n

جهرشی پشتهوه

back/adv ۱- گهراوهه بۆ ۲- دور- دواوه

۳- دور له ۴- له بهرامبهه- لهوساوه

back and forth نیدیوم: هات و چۆ

backdate/"bæk'deɪt/v کاری پین دهکا له

میژووی پیشووهوه

backfire/"bæk'faɪə(r)/v

ناکامیکی

چاوه پین نهکراو

بهدهست دینن

backlash/"bæk'læʃ/n

کاردا نهوه ییکی

توند له دزی..

back/bæk/v ۱- بهرهو دواوه دهکشینهوه

۲- دهکویته دواوه ۳- پشتگیری دهکا

۴- گرهو دهکات

back away نیدیوم: پاشگهز دهبیتهوه.

backdown/v دهست ههله دهگری

چی تر سورنابن لهسهر..

back out/v بریار دهدا که نهوه نهکا که

بهلیننی دابوو بیکا

back up/"bækʌp/v پشتگیری دهکات

back sth up/v دانیهکی تر له بهر

دهگریتهوه

backer/n پارده دهر- کۆمهکهر

backing/n کۆمهک، بییشه

backup/n ۱- پشتگیری ۲- دانیهی جیگرهوه

background/"bækgraʊnd/n

۱- پیشینهی کۆمه لایهتی دهووبهر

۲- پیشینه ۳- پشتهوهی

۴- دورره چاو- نابهر چاو

backward/"bækwəd/adj

۱- بهرهو پاشهوه ۲- دواکهوتوو

backwards/"bækwədʒ/adv

۱- بهرهو دواوه

۲- بهسهر او گپیی، سهر او قون، سهر او خون

autopsy/ˈɔːtɒpsi/n	تویکاری لاشه
	چمسته شەقشەق کردن به نیازی لیکۆلینهوه
autumn/ˈɔːtəm/n	پاییز
autumnal/ɔːˈtʌmənəl/adj	پاییزی
auxiliary/ɔːgˈzɪliəri/n	یارمه تیدەر
auxiliary verb/n	فرمانی یارمه تیدەر
avail/əˈveɪl/n	ئیدیۆم: بئ هوده
without avail	بئ سەرکەوتن- بئ ناکام
available/əˈveɪləbl/adj	۱- بون- زۆری ۲- ئاماده ۲- هه بون
availability/əˈveɪləˈbɪləti/n	بوونی و زۆری
avalanche/ˈævələʃn/n	ههره سی به فر
	پرمانی به فر
avantgarde/adj	پیشهر، پیشمەنگ
avenge/əˈvendʒ/v	تۆله دهستینی
avenue/ˈævənjuː/n	۱- شەقامینکی به دار ۲- رێگه
average/ˈævərɪdʒ/n	۱- رێژه- ئاوهند ۲- رێژه
average/adj	۱- ئاوهند ۲- ئاسایی
average/v	رێژه- به دهست دینی
	دهگاته رێژهی...
averse/əˈvɜːs/adj	دژ، پینچهوانه
aversion/əˈvɜːʃn/n	۱- رق ئی بوونهوه ۲- رق ئی بۆوه
avert/əˈvɜːt/v	دوردهخاتهوه- لادهبات
aviary/ˈeɪvɪəri/n	قههس- بالندگا
aviation/ˌeɪvɪˈeɪʃn/n	فرین/ فروقهوانی
avid/ˈævɪd/adj	شهیدا- تینوو
avocado/ˌævəˈkɑːdəʊ/n	نهفۆکادز-
	میوه وهك ههرمییه
avoid/əˈvɔɪd/v	۱- لادهبات ۲- خۆ دوردهخاتهوه
avoidable/əˈvɔɪdəbl/adj	ناپنویست-
	دهشێ خۆی ئی دوریگری
avoidance/əˈvɔɪdəns/n	دورخستنهوه

await/əˈweɪt/v	۱- چاوهڕێ دهکا
	۲- چاوهڕوانی دهکات- ئاگادار دهکۆنهوه
awake/əˈweɪk/v	۱- به ئاگا دی
	۲- دهوڕۆژینی
awake/adj	وشیار- به ئاگا
awaken/əˈweɪkən/v	۱- به ئاگادینی
	۲- دهوڕۆژینی ۲- ئاگادار دهکاتهوه.
awakening/n	۱- ههلسان لهخهون- بهرای
	۲- به ئاگامان
award/əˈwɔːd/v	۱- دهبهخشی
	۲- دهبرێتی- تهعوین
award/n	خهلات
aware/əˈweə(r)/adj	۱- وشیار ۲- ئاگادار
awareness/n	مهعریفه- وشیار
awash/əˈwɒʃ/adj	نقومی ئاو، ژیر ئاو کهوتو
away/əˈweɪ/adv	۱- شوینی تر-
	ئاراسته ی تر ۲- له دوروهوه ۲- ئاماده نه بوو
	۴- داهاتوو ۵- له شوینی دلتیا ۶- له گۆرپه پانی
	دی ۷- تا به تهواوی ون دهبن ۸- به بهردهوامی
awe/ɔː/n	ههستی رێژه بههوی ترس یان
	شهیدا- رههیهت
awesome/ɔːsəm/adj	ترسینەر
awful/ˈɔːfl/adj	۱- زۆرخراپ ۲- تۆقینەر
	۳- زۆر مەزن ۴- زۆر ناخۆش
awkward/ˈɔːkwəd/adj	۱- نهگونجار-
	دژوار ۲- چهتوون
	۳- به شێو- به شۆکاو ۴- به بێ کارامه
awkwardly/adv	به شێوهیهکی په شێوی،
	بئ کارامهیی
awry/əˈraɪ/adv	له غهلهت، گومرا
awry/əˈraɪ/adj	شیاو، نایک
axe/æks/n	۱- تهوڕ
	۲- ناهیلن، کهم بکۆرتهوه
axe/v	ناهیلن، لادهبا، کۆتایی پێ دینی
axis/ˈæksɪs/n	۱- چهق ۲- چهسپیو (تهوڕ)
axle/æksl/n	ئاكسل
aye/ai/inte	به ئی

attractively

- ۱- سەرنىچ راكىش ۲- كۆك- جوان
 attractively/adv سەرنىچ راكىشانە
 attractiveness/n سەرنىچ راكىشى
 attribute/ə'tribju:t/v دەگەرپىنئەتەۋە بۇ
 attribute/n ئەدگار- سەروسىما
 aubergine/'əubəʒi:n/n باينجان
 auburn/'ɔ:bən/adj پىرچى قارۋىيى سورىپ
 auction/'ɔ:kʃn/n مەزاتى ئاشكارا، ھىراج
 auction/v بە مەزاتى ئاشكارا دەفروشرى
 auctioneer/'ɔ:kʃə'nɪə(r)/n دەلان-
 مەزاتچى
 audible/'ɔ:diəbl/adj بېسىراۋ
 audibly/adv بەبېسىراۋى
 audience/'ɔ:diəns/n ۱- جەماۋەر
 ۲- چاۋپىن كەۋتەن (دېدارى) رەسمى
 audiovisual/'ɔ:diəu'vɪʒuəl/adj
 بەكارھىنئانى دەنگ و ۋىنە
 audition/'ɔ:diʃn/n نەمايشكردىنىكى
 ئەزمونى بۇ گۇرانبېيۇ و ئەكتەر
 auditorium/'ɔ:di'tɔ:riəm/n
 ۱- بەشىكى شانۇ ۲- ھۆلى نەمايش كردن
 ۳- ھۆلى ۋانەۋتەۋە
 augur/'ɔ:gə(r)/v ئىدىيۇم: پېشېبىنى دەكرى
 August/'ɔ:gəst/n مانگى ئاب
 aunt/ɑ:nt/n پەك- پۇر، خالۇن و مامۇن
 au pair/əu 'peə(r)/n كارەكەر- ئەلە
 aura/'ɔ:ɪə/n پىرىنگ، ئەدگار
 aural/'ɔ:rəl/adj پەيۋەستە بەگوى...
 auspices/'ɔ:spɪsɪz/n ئىدىيۇم: لەئىزىر
 چاۋدېرى
 auspicious/'ɔ:spɪʃəs/adj بەختەۋەر-
 كامەران، مۇۋەھىن
 austere/ə'striə(r)/adj ۱- بەقنىيات-
 توندوتىۋ ۲- سادە و ساكار
 austere/adv قنىيات- سادەيى
 authentic/'ɔ:θentɪk/adj رەسەن- راستى
 authenticity/'ɔ:θen'tɪsəti/n راستىتى

autonomy

- دائىر
 author/'ɔ:θə(r)/n
 authorship/n دائان/ كىدارى نووسىن
 authoritarian/'ɔ:θɒrɪ'teəriən/adj
 سەركوتكەر
 authoritative/'ɔ:θɒrətətɪv/adj
 ۱- دەسەلاتدار- كارپەدەست ۲- جىنى باۋەر
 authority/'ɔ:θɒrəti/n
 ۱- دام و دەزگای دەسەلات
 ۲- دەسەلات ۳- دەسەلات بەخۇدان
 ۴- دەسەلاتدار
 ۵- كەسى خۇدان مەرىفەتى تايىت
 authorize/'ɔ:θəraɪz/v سەرىشكى دەكات
 authorization/'ɔ:θəraɪ'zeɪʃn/n
 سەرىشك كردن
 autistic/'ɔ:tɪstɪk/adj گۇشەگىر
 autobiography/'ɔ:təbaɪ'ɒgrəfi/n
 ژىاننامە
 autobiographical
 /'ɔ:təbaɪ'græfɪkəl/adj
 پەيۋەست بە ژىاننامە
 autograph/'ɔ:təgrə:f/n ۱- ۋاۋى كەسىكى
 ئاۋدار(ئىمزا)
 autograph/v ۱- ۋاۋى لەسەر شىتى دەكا
 automate/'ɔ:təmeɪt/v دەكەۋتە كار
 بەھۋى ئامبىرئەكەر
 automatic/'ɔ:tə'mætɪk/adj
 ۱- خۇكار ۲- خۇەشىتى
 ۳- لەخۇۋە- چەكى ئۇتۇماتىكى
 automatically/'ɔ:tə'mætɪkli/adj
 لەخۇۋە
 automation/n بەكارھىنئانى ئامبىر
 لەبىرىتى مۇۋە
 automobile/'ɔ:təməbi:l/n ئۇتۇمۇبىل
 autonomous/'ɔ:tnəməs/adj
 ئۇتۇنۇمىدار- سەرىخۇيى- خۇيى
 autonomy/'ɔ:tnəmi/n ئۇتۇنۇمى-
 خۇدموختارى

astronomy/ə'strɒnəmi/n	گەردوئناسی - فەلەکناسی	attachment/n	۱- چوونە پال- گونجان
astronomer/ə'strɒnəm(ə)r/n	گەردوئ ناس	۲- شەیدابوون- زۆرخۆش ویستن	
astronomical/æ'strɒnəmɪkəl/adj	۱- فەلەکی ۲- زۆرگەورە	attack/ə'tæk/n	۱- ھێرش
astute/ə'stu:t/adj	زۆر زیرەك/ بیر تیژ	۲- ھێرشی قەسەکردن ۳- نۆرە	
asylum/ə'saɪləm/n	۱- پەناھەری	۴- ھەولدان بۆ گۆل تۆمارکردن	
	۲- نەخۆشخانەى نەخۆشى عەقلى	attack/v	۱- ھێرش دەكا- بە چەك
at/ət/prep	۱- لە ۲- ڕووكە	۲- ھێرش دەكا- بە قەسە	
ate/et/v	خواردی	۴- گۆل دەكا	
atheism/'eɪθiizəm/n	باوەڕ بەخوای	attacker/ə'tækə(r)/n	ھێرش بەر
atheist/'eɪθiɪst/n	نەبوون، بێ دینی	attain/ə'teɪn/v	بە دەست دێنن
athlete/'æθli:t/n	بێ باوەڕ، بێ دین	attainable/adj	دەكرێ بە دەست بێ
athletic/æθ'letɪk/adj	وەرزشوان	attainment/n	۱- بە دەست ھێنان
athletic/æθ'letɪk/adj	۱- وەرزشی	۲- کارامەیی- دەسكەوت	
athletics/æθ'letɪks/n	۲- چەلەنگ	attempt/ə'tempt/v	ھەول دەدا
	یارمەتكانی غاردان	attempt/n	۱- ھەولدان
atishoo/ə'tɪʃu:/interj	و بازدان	۲- ھەولدان بۆ كوشتن	
atlas/'ætɫəs/n	نەپشوو	attend/ə'tend/n	۱- ئامادە دەبێ- دەچێ بۆ
atmosphere/'ætməsfiə(r)/n	نەتەس	۲- گرنگی پێ دەدا	
	۱- بەرگی ھەوا ۲- ھەوا ۳- نەتەسفیە	attendance/ə'tendəns/n	۱- ئامادەبوون
atmospheric/ætməs'ferɪk/adj	ھەوایی	۲- ژمارەى ئامادەبووان	
atom/'ætəm/n	نەتۆم- گەردیله	attendant/ə'tendənt/n	۱- سەرچەرشتكار
atomic/ə'tɒmɪk/adj	نەتۆمیی	۲- یاورەر	
atomic bomb/n	بۆمبای نەتۆمى	attendant/adj	یاوەر
atomic energy/n	ھێزی نەتۆمى	attention/ə'tenʃn/n	۱- ئاگاھداری- گرنگی
atrocious/ə'trəʊʃəs/adj	دڕەندە- ھۆقانیی	۲- چاودیری ۳- شوینی ئامادەباشی..	
	پەق	attention/interj	ئاگاھداریە!
atrocious/ə'trəʊʃəs/adj	دڕەندە- ھۆقانیی	attentive/ə'tentɪv/adj	ئاگاھدار- وریا
atrocious/ə'trəʊʃəs/adj	دڕەندە- ھۆقانیی		چاودیر
atrocious/ə'trəʊʃəs/adj	دڕەندە- ھۆقانیی	attentively/adv	بە وریایی
atrocious/ə'trəʊʃəs/adj	دڕەندە- ھۆقانیی	attic/'ætɪk/n	كەپر- سابات/ ھەورەبان
atrocious/ə'trəʊʃəs/adj	دڕەندە- ھۆقانیی	attitude/'ætɪtju:d/n	ھەلوئەست
atrocious/ə'trəʊʃəs/adj	دڕەندە- ھۆقانیی	attorney/ə'tɜ:ni/n	پاریزەر
atrocious/ə'trəʊʃəs/adj	دڕەندە- ھۆقانیی	attract/ə'trækt/v	۱- سەرنج رادەكێشێ
atrocious/ə'trəʊʃəs/adj	دڕەندە- ھۆقانیی	۲- رادەكێشێ	
attach/ə'tætʃ/v	۱- توند دەكات:لەیهك	attraction/ə'trækʃn/n	۱- راكێشەران
	دەبەستێتەو ۲- دەچیتە پال		راكێشەراو ۲- شتی سەرنج راكێش
	۳- گرنگی دەدا بە	attractive/ə'træktɪv/adj	
attached/adj	شەبەدا- بە دەست		

assembly/ə'sembli/n ۱- كۆيۈنەۋە

۲- ئىنجىمەن ۳- پىنكەۋەنەن

assembly-line ھىلى مىزۇۋ ماشىنەكان
لە كارگە

assent/ə'sent/n رازى بون: قايل بون

assent/ə'sɜ:t/v رازى دەپن- قايل دەپن

assert/ə'sɜ:t/v ۱- دىيات دەكاتەۋە

۲- دەسەپىنى

assertion/ə'sɜ:ʃn/n ۱- دىياتكردىتەۋە

سەپاندن

۲- توندى و ئاشكرادەرىپىن- چەخت كردن

assertive/ə'sɜ:tɪv/adj چەخت و توند

assertively/adv بەتوندى

assertiveness/ə'sɜ:tɪvnəs/n سەپاندن،

سەلماندن

assess/ə'ses/v ۱- دەنرختىنى

۲- بىر ياردەدا لەسەر..

assessment/ə'sesmənt/n ھەلسەنگاندن

asset/ə'set/n ۱- سودمەند ۲- سامان

assign/ə'sam/v تەرخان دەكا

assign/v دىياردەكا

assignment/ə'sammənt/n ئىرك، پىشە

assimilate/ə'sɪməleɪt/n ۱- تىكەن دەپن

۲- تىن دەكا ۳- دەتوتىتەرە

assimilate/n ۱- تىگەپىشتن و تىكەن بون

۲- تۈندەۋە

assist/ə'sɪst/v ھاۋكارى دەكا

assistance/ə'sɪstəns/n ھاۋكارى

assistant/ə'sɪstənt/n ۱- ھاۋكار

۲- قۇشيار ۳- ھارىكار- يارمەتيدەر

associate/ə'səʊʃjəl/adj پەلەيكى كەم

ھاۋپىشە، ئىندام- ھاۋكار

associate/ə'səʊʃjəl/v ۱- دەپسەستىتەۋە

۲- تىكەن دەپن ۳- لايەنگىرى دەكا

association/ə'səʊsɪ'eɪʃn/n

۱- پىنكەۋەپى ۲- پەيۋەندى- كۆمەلە

۳- پەستىنى ھەزى

assorted/ə'sɔ:tɪd/adj جۇراۋجۇر

assortment/ə'sɔ:tmənt/n

ھەمەپەنگ، پەنگاۋپەنگ

assume/ə'sju:m/v ۱- ۋادادەنى

۲- ئارۋىكى دىۋ لەخۋى دەنى- ئازناۋ

۳- پەلەيكە ۋەردەگىرى

assumption/ə'sʌmpʃn/n ۱- گرىمان

۲- پايدەۋەرگىرتن

assurance/ə'ʃʊərəns/n ۱- دىنپايسى

۲- بەلىن

assure/ə'ʃʊə(r)/n ۱- دىنپادەكا

۲- داپىن دەكا

assured/adj دىنپا

asterisk/'æstərɪsk/n نىشانەنى ئەستىرە

asthma/'æsmə/n تەنگەنەفەسى،

پىشى تەنگ بون

asthmatic/'æsmætɪk/n توش بۈۋ بە

نەخۋشى تەنگەنەفەسى

astonish/ə'stɒnɪʃ/v سەرسام دەكا

astonished/ə'stɒnɪʃt/adj مەندەھۇش،

سەرسام

astonishing/ə'stɒnɪʃɪŋ/adj

سەرسۈپھىنەر

astonishingly/adv تاپادەپكى

سەرسۈپھىنەر

astonishment/ə'stɒnɪʃmənt/n

سەرسۈپمان

astound/ə'staʊnd/v سەرسام دەپن

دەنۋقنىن

astounding/adj سەرسۈپھىنەر

astray/ə'streɪ/adj ۋىژ- گومرا،

لەپىدەرچۈۋ

astride/ə'straɪd/adj قاچ لەپەكتەردەۋە

astrology/ə'strɒlədʒi/n ئەستىرەناسى

astrologer/ə'strɒlədʒə(r)/n

ئەستىرەناس

astronaut/'æstrɒnɔ:t/n

ئاسمانەۋان- فەلەك ناس

articulated/adj	لەيەك گریڤدراو	Asia/n	ئاسیا
artificial/ɑ:ti'fiʃl/adj	دەستکرد	Asian/'eɪʃn, eɪʒn/n	ئاسیایی
artificially/ɑ:ti'fiʃəli/adv	بەدەستکرد	aside/ə'saɪd/adv	۱- لەولاو- بەتەنیا ۲- لەولاو داناو- جیاکردۆتەو
artificial-insemination/n	پیتاندنی	aside/n	بەتەنیا لەگەڵ جەماوەر قەسەکردن
artificial-intelligence/n	زیرەکی	aside from	بێجگە
	دەستکرد (کۆمپیوتەر)	ask/æsk/v	۱- پرسیار دەکا ۲- داوا دەکا
artillery/ɑ:ti'ləri/n	تۆپ- کەلوپەلی تۆپ	۳- داواى نرخى... دەکا ۴- داواى رێدان دەکا	۵- داوت دەکا
artist/ɑ:tɪst/n	هونەرمەند	ئیدیۆم: لەکێشە دەگەڕێ- فەرتەنەچی.	
artistic/ɑ:'tɪstɪk/adj	۱- هونەری	if you ask me	ئەگەر پای مەنت دەوێ
	۲- بەهرەى هونەرى ھەيە	ask after sb	لەبارەى..... دەپرسی
artistically/ɑ:'tɪstɪkli/adv	هونەرییانە	askew/ə'skju:adv - adj	لادان نەك
artistry/ɑ:tɪstri/n	کارامەى هونەرى		راستەپێ، لای- گومرا/ بەپەناو پێچ
as/əz/conj	۱- لەکا تێکدا ۲- وەك- بەقەدەر	asleep/ə'sli:p/adj	نوستوو، خەوتوو
	۲- وەك- ۱- چونکە	As level	ئەزمونیکی تاییبەتە لە بەریتانیا و
as if....	وەك، وەك بلی		وێلێ بۆ ئەو کەسانەى ئەمەنیان ئێزیکە ھەژدە
as it were	ئەگەر راست بێ بلی		سالانە.
as of....	لە (لە بەرایی)	aspect/'æspekt/n	روو، روخسار
as to	سەبارەت بە...	asphalt/'æsfælt/n	قېچ
asbestos/æs'bestəs/n	ئەسیستۆس-	asphyxiate/əs'fɪksɪeɪt/v	دەخەنکێ-
	مادەى دژەسوتان		ھەناسەپکێ دەپێ
ascend/ə'send/v	سەر دەکەوێ	asphyxiation/əs'fɪksɪ'eɪʃn/n	خەنکان
ascending/adj	بەرز بۆو	aspic/'æspɪk/n	ولولە: جەلی
Ascension Day	رۆژی بەرزبونەوى عەسیا	aspiration/æspə'reɪʃn/n	ئاوات
ascent/ə'sent/n	۱- بەرزبونەو	aspire/ə'spaɪə(r)/v	دەخوازێ
	۲- پایەك بەرمو سەرەو	aspirin/'æsprɪn/n	ئەسپیرین
ascertain/æ'sə'teɪn/v	دەنیا دەکا تەو	ass/æs/n	۱- کەر- ۲- گێل- جاشک
	بەدەست دێنێ	assailant/ə'seɪlənt/n	ھێرش بەر
ascribe/ə'skraɪb/v	دەداتە پال	assassin/ə'sæsn/n	غافلکۆژ
ash/æʃ/n	سورەچنار لە دارستانی	assassinate/ə'sæsmɪt/v	غافلکۆژی دەکا- تیرۆری دەکا
	بەریتانیا ھەيە	assassination/ə'sæsnɪ'eɪʃn/n	تیرۆرکردن، غافلکۆژی
ash/n	۱- خۆلەمیش- سوتەن	assault/ə'sɔ:lt/n	ھێرشى ئەپەر
ashes/'æʃɪz/n	۲- خۆلەمیش:	assault/ə'sɔ:lt/v	ھێرش دەکا
	پاشماوێ بەدەنى سوتاوێ مردو	assemble/ə'sembl/v	۱- کۆدەبیتەو
ashtray/'æʃtreɪ/n	تەپلەى جگەرە		۲- پێکۆھ دەنێ
ashamed/ə'ʃeɪmd/adj	شەرم لەخۆکەرەو		
ashore/ə'ʃɔ:(r)/n	لەسەر رۆخ- کەنار، کەنار		

argument/'ɑ:gjʊmənt/n	۲- بیان ددهینیتوره
argumentative/'ɑ:gjʊ'mentətɪv/adj	۱- وتویر- تاریشه ۲- بیانو
arid/'ærid/adj	زور وشک- قاقیر
Aries/'eəri:z/n	بودجی کاور- کەسێک
arise/'aɪrɪz/v	لهو بورجه بن
aristocracy/'æri'stokrəsi/n	سرمه‌لنده‌دا، دهرمه‌کەوئ
aristocrat/'æristəkɹæt/n	چینی خانه‌دانان
aristocratic/'æristə'krætɪk/adj	خانه‌دان- نهریستوکراتی
arithmetic/'æriθmə'tɪk/n	نهریستوکراتی
arm/ɑ:m/n	زانستی ژمیریاری
arm in arm	۱- باسک- دهست ۲- قۆل
cross four arms	۳- دهسک
armband/'ɑ:mbænd/n	نییدیۆم: دهست له‌ناو دهست
armful/'ɑ:mfʊl/n	دهست له‌سەر سینگ
armhole/'ɑ:mhəʊl/n	۱- باندیج
armpit/'ɑ:mpɪt/n	۲- چوپی مەلەوانی
arm/v	پەر به‌دهست- مشتیک
armament/'ɑ:məmənt/n	قۆل- بن هەنگل
armchair/'ɑ:mtʃeə(r)/n	بن هەنگل/بن کەوش
armed/'ɑ:md/adj	خۆ پر چهک دهکا بۆ شەر
armistice/'ɑ:mɪstɪs/n	ته‌قه‌مه‌نی
armour/'ɑ:mə(r)/n - adj	که‌لوپه‌ی سەریازی
army/'ɑ:mi/n	کورسی ده‌سکدار
aroma/'əʊmə/n	چه‌کدار
	ئاگره‌یس
	زینپۆش
	جلیکی زه‌یی
	۱- چهک، نه‌وه‌ی له‌ جهنگ
	به‌کار دئ ۲- هیمای بنه‌ماله
	سوپا
	بۆن

around/ə'raʊnd/adv	۱- لیرمو له‌وئ
around/prep	۲- به‌ره‌ودا بجوئ ۲- له‌ هه‌موو لاوه- بارنه
arouse/ə'raʊz/v	۴- هه‌یه ۵- هه‌یج نا
arousal/ə'raʊzl/n	۱- له‌زۆر لاوه ۲- له‌ دور
arrange/ə'reɪndʒ/v	۳- نزیك ۴- نزیكە‌ی
arrangement/ə'reɪndʒmənt/n	ده‌وڕۆژینی
array/ə'reɪ/n	وڕۆژاندن
arrears/ə'reɪəz/n	۱- رێك ده‌خا
arrest/ə'rest/v	۲- خۆی بۆ ئاماده‌ ده‌کا
arrest/n	۱- ته‌داره‌ك- ته‌كییر ۲- رێكه‌وتن ۳- رێكخستن
arrival/ə'raɪvl/n	ده‌سته، نه‌مایشی جوان
arrive/ə'raɪv/v	قه‌رزنی نه‌دراو
arrogant/'ærəgənt/adj	ده‌گرئ
arrogance/'ærəgəns/n	گرتن
arrogantly/adv	كه‌یشتن، كه‌یشتو
arrow/'æɹəʊ/n	۱- ده‌كات ۲- دئ
arsenic/'ɑ:snɪk/n	به‌فیز،
arson/'ɑ:sn/n	خۆزلكه‌ر، لوته‌رز
art/ɑ:t/n	فیز
artery/'ɑ:təri/n	به‌فیزی
artful/'ɑ:tful/adj	۱- تیر ۲- هیمای تیر
arthritis/'ɑ:θraɪtɪs/n	زه‌رنیخ/جۆرێكه‌ له‌ ژه‌هر
article/'ɑ:tɪkl/n	تاوانی سوتاندنی
	بیه‌نایه‌یه‌ك به‌ نه‌نقه‌ست
	۱- هونه‌ر- كاری هونه‌ری
	۲- كاری به‌هره‌داری ۳- هونه‌ره‌كان و ئاداب
	۴- ئاداب
	خوێنپه‌ر
	زۆرزان
	ئاوسانی‌جو كه‌كان
	۱- شتیك له‌ كۆمه‌لیك
	۲- وتار ۳- ئامرازێ ناسین و نه‌ناسین
	۴- به‌ند له‌ یاسا
	ره‌وان- پوون
	به‌ ره‌وانی ده‌دوئ

approve/ə'pru:v/v	۱- پشی قابل دهبی ۲- رازی دهبی لهسه
approving/adj	قایلی
approvingly/adv	قایل یوانه
approximate/ə'prɒksɪmət/adj	نیوه دروست
approximately/adv	نزیکه
approximation/n	نزیکه
apricot/'eɪpɪkɒt/n	قهیسی
April/'eɪprəl/n	مانگی نیسان
April-fool/n	قوربانی درۆی نیسان
	ئهو کسهی به درۆی نیسان تیدهکوی
April-fool's day/n	درۆی درۆی نیسان
apron/'eɪprən/n	به رکوشه - بهرانیل، به رسینگ
apt/æpt/adj	۱- گونجاو، شیاو
apt to do...	۲- مهیلی کردنی شتیک
aptly/adv	به شیوهیهکی گونجاو
aptitude/'æptɪtju:d/n	توانای سروشتی (به هره)
aquarium/ə'kwɛəriəm/n	۱- جهوزی شوشه ماسی ۲- پیشانگای ماسی و زینده وهرانی ناوی له باخچهی نازه لان
Aquarius/ə'kwɛəriəs/n	بورجی ناوه لگر - په قره ج - سه تل
aquatic/ə'kwætɪk/adj	۱- ناوی - روک ۲- ناوی ناو ناو - وهرش
Arab/'æɾəb/n - adj	عه ره ب - ولاتی عهره بی
Arabic/'æɾəbɪk/n	۱- زمانی عهره بی ۲- زمانی قورناتی پیوژ
arable/'æɾəbl/adj	کشتوکانی
arbitrary/'ɑ:bitrəri/adj	له خۆپای، بن بنه مایی
arbitrarily/adv	له خۆپا
arbitrate/'ɑ:bitreit/v	ناویژی دهکا

arbitration/ˌɑ:bi'treɪʃn/n	ناویژی کردن
arc/ɑ:k/n	كهوانه، كهوان
arcade/ɑ:'kerd/n	راپهوی فره
	دوكانی كهوانهیی
arch/ɑ:tʃ/n	۱- بونیادی كهوانهیی ۲- كهوانه
	۳- كهوانه ی پئ - ناوی
arch/v	كهوانه دروست دهكا
archeology/ˌɑ:ki'blədʒi/n	شوینه وارناتی
archaeological/ˌɑ:kiə'lɒdʒɪkl/adj	شوینه واری
archeologist/ˌɑ:ki'blədʒɪst/n	شوینه وارناس
archaic/adj	كۆن - لهكار كهوتو - بئ كهك
archbishop/ˌɑ:tʃ'bɪʃəp/n	مهتران
archer/'ɑ:tʃə(r)/n	تیرهاوێژ
archery/'ɑ:tʃəri/n	وهرشی هاویشتنی
	تیر به تیروكهوان
architect/ˌɑ:kɪtekt/n	۱- ئەندازیار
	بێناسازی ۲- هونەری بێناسازی
archives/'ɑ:kɑ:vz/n	ئەرشیف
archway/ˌɑ:tʃweɪ/n	رێگای كهوانه دار
Arctic/ˌɑ:ktɪk/adj	۱- په یوهست به جه مسهری باکوری ۲- زۆر سارد
the arctic/n	ناوچهی دهور جه مسهری سارد
the arctic circle/n	بازنه ی جه مسهری باکور هێلی ۶۶-۲۰
ardent/'ɑ:dnt/adj	رژد - به حماس
arduous/ˌɑ:dʒu:s/adj	دژوار
area/'eəriə/n	۱- به شیک له شارێک - ولاتیک ۲- رووبەر ۳- ناوچه ۴- بوار - لایه
arena/ə'ri:mə/n	۱- گۆره پانی وهرشی ۲- بوار
arguable/'ɑ:gjuəbl/adj	۱- گفتوگۆ مه لدهگری شیمانه ی راستی ئەدهگری ۲- به تاریشه
arguably/adv	دهبی - رهنگه
argue/'ɑ:gju:v	۱- وتوێژ دهکا

apparently/adv	۱- وەك دەلەلین ۲- وایپێدەچین	۲- چەخت دەکا لەسەر ۳- چەسپی لەسەر ۴- بەکار دێ
appeal/ə'pi:l/v	۱- تەکا دەکا ۲- سەرئێج رادەگێشتن ۳- کاری لێ دەکا ۴- پێدا دەچێتەوە	۵- بەسەری دەچەسپین ۶- دادەنێ پراکتیکی- کرداری
appeal/n	۱- تەکا کردن- داوا کردن ۲- ئاویژ کردن ۳- تێهەلچۆنەو ۴- سەرئێج راکێش کردن	۱- دادەمەزێنین ۲- بێبار لەسەر... دەدا
appealing/adj	۱- سەرئێج راکێش ۲- پێویست- ئەدا	۱- ژوان ۲- کار- پێشە ۳- دامەزراندن
appear/ə'piə(r)/v	۱- وادەبێنێ ۲- دەر دەکەوێ ۳- چاپ دەکری ۴- دەر دێخێ ۵- پێدەچێ	هەلە دەسەنگێنین هەلەسەنگاندن
appearance/ə'piərəns/n	۱- گەشت ۲- دەرکەوتن ۲- دەرکەوتن- سەرەلەدان- بەرایی ۴- روخسار	appreciable/ə'pri:ʃəbl/adj ۱- هەلەسەنگاندراو ۲- گرینگ، بەرچاو
appendicitis/ə'pendə'saɪtɪs/n	هەوکردنی رێخۆڵەکوێرە	appreciate/ə'pri:ʃiənt/v ۱- بەهەای دەزانی ۲- دەرک پێ دەکا ۳- سوپاسگوزاری دەبێ ۴- هەلە دەسەنگێنین
appendix/ə'pendɪks/n	۱- پەلەرێخۆڵە ۲- پاشکۆ	appreciation/ə'pri:ʃi'eiʃn/n ۱- رێژ ۲- سوپاسگوزار ۱- تێگەشتن و خوشی
appetite/æ'pɪtaɪt/n	۱- تەوس(خواردن) ۲- ئارەزو(زایەند)	۲- چاکە ۳- دەرک کردن ۴- بەرزبوونەوی بەها apprehension/æprɪ'hensɪn/n نیگەرانی و ترس
appetizing/æ'pɪtaɪzɪŋ/adj	سەرئێج راکێش- حەزبۆلێن	apprehensive/æprɪ'hensɪv/adj نیگەران
applaud/ə'plɔ:d/v	۱- چەپەلە لێ دەدا ۲- ستایشی دەکا چەپەلەلێدان	apprentice/ə'prentɪs/n شاگرد
applause/ə'plɔ:z/n	چەپەلەلێدان	apprenticeship/ə'prentɪʃɪp/n ماوەی شاگردی
apple/æpl/n	سێو	approach/ə'prəʊtʃ/v ۱- نزیک دەبێتەوە ۲- قسە دەکا ۳- مامەلە لەگەڵ... دەکا ۴- دەگاتە
appliance/ə'plaɪəns/n	ئامێر	approach/n ۱- لە نزیکی ۲- گەنگەشە کردن ۳- رینگ ۴- هۆکار
applicable/ə'plɪkəbl, 'æplɪkəbl/adj	پەيوەست	approachable/adj ۱- سادە و روخۆش ۲- بە ئاسانی پێی بگەیی
applicant/æ'plɪkənt/n	داواکار	appropriate/ə'prəʊprɪət/adj گونجاو
application/æ'plɪ'keɪʃn/n	۱- داخوازنامە ۲- پراکتیزەکردن ۳- تێکۆشان	appropriately/adv بە گونجایی
apply/ə'plai/v	۱- داوا دەکا	approval/ə'pru:vəl/n قایل بوون- رازی بوون

antibiotic/æntibaɪ'ɒtɪk/n

ماددەيەكى كىمىيەيە بەكار دىيى بۇ
لە ئاوپرەنى بەكتىيا

anticipate/æn'tɪsɪpeɪt/v

پىششىقنى دىكتات

anticipation/n

۱- چاۋەرۋانى

۲- حالەتى چاۋەرۋانكردنى رودانى
شتىك

anticlimax/ænti'klamæks/n

۱- نوخته گۆپان ۲- داپمان- پوخان

anticlockwise/æntiklɒkwaɪz/adv

پىچەرۋانى جولەي مىلى سەعات

antics/æntɪk/n

ئىمتىك

antidote/æntɪdaʊt/n

۱- دژمەنز ۲- دژ

antipathy/æn'tɪpəθi/n

رقى لى بوۋنەۋە، پەۋىنەۋە ئى

antiperspirant/æntɪ'ps:spərənt/n

لاپەرى ئارەقە

antique/æn'tɪk/adj

دېرىن- شتى كۆن

antiquity/æn'tɪkwəti/n

۱- لە زەمەنى دېرىن

۲- شۈينەۋار ۳- تەمەن دىزىنى

anti-semitism/æntɪ'semətɪzəm/n

دژە- سامى

antiseptic/æntɪ'septɪk/n

پاككەرەۋە

antiseptic/æntɪ'septɪk/adj

كەرتىمى پاككەرەۋە

antisocial/æntɪ'səʊʃl/adj

۱- دورەپەرىز ۲- زەرەمەند ۳- بى خولق

antler/æntlə(r)/n

قۇچى جامز،

قۇچى ئاسك

anus/'eɪnəs/n

كۆم، قوون

anxiety/æŋ'zaɪəti/n

نىگەرانى، خەم

anxious/æŋkʃəs/adj

۱- نىگەران- پەشۋو

۲- نىگەرانى ھىتەر ۳- پەرش

anxiously/adv

بە نىگەرانى

any/əni/det

۱- ھەر ۲- ھەرەكى ۳- ھەرگىز

anybody/əni'bɒdi/pron

۱- ھەرگەسى ۲- ھەرگەسى

۳- ھەرگەسى- كورى ھەرگەسى

any how/əni'haʊ/adv

۱- ھەرچۇنى بىن

۲- ھەرچۇنىك ۳- ھەرچ نەبى

۴- بابگەر ئىنەۋە ۵- ھەرچۇن رىكەوت

any one/əniwʌn/pron

ھەرگەسى

any place/əni'pleɪs/adv

ھەر شۇنى

anything/əniθɪŋ/pron

۱- ھەر شتىن

۲- ھەر شتىن بىن

anywhere/əniweə(r)/adv

۱- ھەر شۇنى ۲- لەمەر شۇنىن

apart/ə'pɑ:t/adv

۱- بە تەنبا

۲- لەيەك دور ۳- وروخاش

apart from/prep

۱- بىنچىگە

۲- ھەرۋەھا

apartheid/ə'pɑ:thaɪt/n

رەگەز پەرسىتى

apartment/ə'pɑ:tmənt/n

۱- بالەخانە

۲- ژورور

apathy/æpəθi/n

گۈنەدان، بى باك

apathetic/æpə'θetɪk/adj

گۈنەدەر

ape/ɛɪp/n

مەيىمون

ape/v

لاسايسى دىكتاتەۋە

apiece/ə'pi:s/adv

بۇ ھەرەكەت

apologetic/ə'pɒlə'dʒetɪk/adj

پۇزنىشى

apologetically/adv

پۇزنىشەنە

apologize/ə'pɒlədʒaɪz/v

پۇزنىش

دەھنىتەۋە

apology/ə'pɒlədʒi/n

پۇزنىش

apostle/ə'pɒsl/n

جەۋارى (يەك لەۋ دوازە)

كەسەي عىسىي پىغەمبەر ﷺ ھەلىبىزارد بۇ

بالاۋر دىتەۋەي فەرمايشتەكانى)

apostrophe/ə'pɒstrəfi/n

ھىنماي (')

appal/ə'pɒl/v

دەتۋقنى

appalling/adj

تۇقنىنەر

appallingly/adv

تۇقنىنەرەنە

apparatus/ə'pærɪtəs/n

ئامىر

apparent/ə'pærənt/adj

۱- ئاشكرا

۲- دۈون

Anglosaxon	ئەنگلوساكسونى	annual/'ænjuəl/adj	۱- سالانە
angry/'æŋgri/n	توپە		۲- لە ماوەى سالىکدا
angrily/'æŋgrəli/adv	بە توپەيى		۳- گۆفارى سالانە - سالانە
anguish/'æŋgwɪʃ/n	جەسەت، ئازارى بەسوى	anonymity/'æno'niməti/n	ئەناسراوى
anguished/adj	بەئىش، بەسوى	anonymous/'ə'nɒniməs/adj	ئەناسراو
angular/'æŋgjələ(r)/adj	گۆشەتەش، ئىسکدار - لاواز	anonymously/adv	بە شىوہ يەكى ئەناسراوى
animal/'æniml/n	۱- بونەوہ	anorak/'ænəræk/n	قابوت و کلاو
	۲- گیانەوہ ۳- ولاغ		۱- يەكىدى
animated/adj	۱- گورج و گۆل	another/'ə'nʌðə(r)/det	۲- شتى جياواز
	۲- وینەى جولۇ	answer/'ɑ:nsə(r)/v	۱- وەلامى پرسىار
animation/'æni'meɪʃn/n	۱- گورج و گۆلى ۲- وینەى جولۇ		دەداتەوہ ۲- وەلام دەداتەوہ
ankle/'æŋkl/n	گۆزىنگ	answer sb back	بەبى شەرمى وەلام
annex/'æŋks/v	دەلگىنى		دەداتەوہ
annexation/'ænek'seɪʃn/n	لەگەندى	answer for ...	۱- لە ئەستى دەگىرى
annexe/'æneks/n	پاشکۇ		۲- پىشتىگىرى دەکا
annihilate/'ə'naɪlət/v	لەناوى دەبا، قېرى دەکا	answerable/'ɑ:nsərəbl/adj	بەرسىس
annihilation/'ə'naɪləɪʃn/n	قەلاچۇکردى، قېکردى	answer/n	۱- وەلام ۲- چارەسەر
anniversary/'æni'vɜ:səri/n	سالگەردى		۳- وەلامى پرسىار
annotate/v	۱- دەقەك راقە دەکا	answerphone/'ɑ:nsə'fəʊn/n	ئامبىرىكە وەلامى تەلەفون دەداتەوہ
	۲- تى بىننىيەكان تۆمار دەکا		پەيامەكان تۆمار دەكات.
annotated/adj	پاشكۇ روونکردنەوہ	ant/ænt/n	مىرولە
announce/'ə'naʊns/v	بۇكراو	antagonism/'æntə'gɒnɪzəm/n	دوژمەندارى - ئاكوژمى
	۱- بە ئاشكرا رادەگەيەنى	antagonize/'æntə'gɒnaɪz/v	توپە دەکا، بىزار دەکا
	۲- شتى بەدەنگى بەرز دەلى	Antarctic/'æntɑ:'ktɪk/adj	پەيوەستە بە جەمسەرى باشورى
announcement/'ə'naʊnsmənt/n	راگەياندن	the antarctic/n	جەمسەرى باشورى
announcer/n	بىزەر	antelope/'æntələʊp/n	مامز - كەلەكئوى
annoy/'ə'noɪ/v	بىزارى دەکا	antenatal/'ænti'neɪtl/adj	پىش بوون / بەر لەدايك بون
annoyance/'ə'noɪəns/n	۱- ھەست بە بىزارى كردن	antenna/'æntənə/n	قۇچى ھەست
	۲- بىزاركەر	anthem/'ænthəm/n	سرود
annoyed/adj	توپە، بىزاركراو	anthology/'ænthə'lɒdʒi/n	ھەلىژر دەي پەخشانى و ھۆزنى، دىوان
annoying/adj	توپەكەر	anthropology/'ænthrə'pɒlədʒi/n	مروفتاسى

amount/ə'maʊnt/n	۱- بر سه رجهم	analyst/'ænalɪst/n	شیکار
amount/v	۱- دهگاته هه مان دهگه بنی	anarchy/'ænakɪ/n	گیره شیونین، ناژاوه
amp/æmp/n	نهمین	anarchic/ə'na:kɪk/adj	گیره شیونین
ample/'æmpl/adj	۱- تهوا- تهسل	anarchist/'ænakɪst/n	گیره شیونین
	۲- فره	anatomy/ə'nætəmi/n	۱- زانستی
amply/'æmpli/adv	به تهسل		بونیا دی مرۆ ۲- بونیا دی شتی زیندوو
amplify/'æmplɪfaɪ/v	۱- دهنگ گه ره	anatomical/'ænə'tɒmɪk/adj	لاشهیی
	دهکا ۲- دیزه ی دوداتی	ancestor/'ænsɛstə(r)/n	باپی، پیشینان
amplification/'æmplɪfɪ'keɪʃn/n	تیزوته سلی	ancestry/'ænsɛstri/n	نژاد
amplifier/n	دهنگامر-	anchor/'æŋkə(r)/n	لنگه رگه ی که شتی
	دهستی یان قاچی ده بریتوه	anchor/v	۱- لنگه ر دهگه ی ۲- توند دهکا
amputate/'æmpjuteɪt/v		ancient/'eɪnfənt/adj	۱- کۆن، دیزین
amputation/'æmpju'teɪʃn/n	برینه ره		۲- کۆن ۲- به سالاجور
amuse/ə'mju:z/v	۱- به پیکه نین دین	and/ænd/conj	۱- وه ۲- ههروما
	۲- ئاسوده ی دهکات		۳- ههروا ۴- به هوی ۵- دو باره بوونهوه
amused/adj	۱- ئاسوده ۲- دلخۆشکمر		۶- بۆ جهخت کردنی جیاوازی
amusement/ə'mju:zmənt/n	۱- خۆشی		۷- له جیاتنی (to) له پاش هه ندی فرماندا
	۲- راباردن	anecdote/'ænikdəʊt/n	چیزکی کورت
amusing/adj	دلخۆشکمر	anew/ə'nju:adv	سه ره نو، جارێکی تر
anaemia/ə'ni:miə/n	که م خونی	angel/'eɪndʒəl/n	۱- فرشته
anaemic/ə'ni:mɪk/adj	توشبوو به		۲- نهرم- پوخۆش
	که م خونی	angelic/'æŋdʒɪk/adj	فرشته یی
anaesthetic/'ænəs'tetɪk/n	هنگ	angelically/adv	فرشته ییانه
anaesthetist/ə'ni:θetɪst/n	نوزداری	anger/'æŋgə(r)/n	توپه یی
	هنگ که (سړکس)	anger/v	توپه دهکا
anaesthetize/ə'ni:θetaɪz/v	به ندی دهکات، سړی دهکا	angle/'æŋgl/n	۱- گۆشه ۲- لا
	پنجهوو به	angle/v	بگاته نارمانج- ئاراسته ی دهکا
analogous/ə'næləgəs/adj	پنجهوو، پتور	angle/v	زۆرکردن له خهک- خاوه وه ردهگه ی
analogy/ə'nælədʒi/n	نیدبۆم: پنجهوو	angler/n	ماسیگر
by analogy	به رینگای... به پتور	angling/'æŋɡlɪŋ/n	ماسیگرتن
	شی دهکاتهوه،	Anglican/'æŋɡlɪkən/n	نمگلیکانی
analyse/'ænəlaɪz/v	شرۆقه دهکا	Anglo/'æŋɡləʊ/n	نینگلیزی
analysis/ə'næləsis/n	۱- شی کردنه ره	Anglo-saxon/'æŋɡləʊ'sæksn/n	۱- کهسی به ره سه ن نینگلیزی
	۲- نه نجامی شی کردنه وه		۲- نهو که سانه ی له پینش و لاتگیری نۆرمانی
			زیاون ۳- زمانی نینگلیزی پینش نزیکه ی
			سالی ۱۱۵۰.

alto/'æltəʊ/n
 (له‌ئاستي ده‌ريا) ۲- به‌ري
 ئالتۆ: نزم‌ترين
 ده‌نگۆي گۆزاني

altogether/'ɔ:lto'geðə(r)/adv
 ۱- به‌ته‌واوي ۲- تېڭا ۳- به‌گشتي
 aluminium/'æljə'mɪniəm, 'ælə-/n
 كانزاي ئەلەمىنيۇم

always/'ɔ:lweiz/adv
 ۱- ھەمىشە
 ۲- لەكۆنمە ۲- ھەتا ھەتايى
 ۴- ديسان و ديسان. ۵- ھەردەم

am/əm/v
 كاري رانەبەردوي (بوون)
 amalgamate/'æmælɡəmeɪt/v
 تېڭەل دەين، دەبنە يەك، ئاويتەبوون- ئىڭدان،
 amalgamation/'æmælɡə'meɪʃn/n
 تېڭەل دەين، دەبنە يەك، يەكبوون
 amass/'æməs/v
 لەسەر يەك داندەن،
 كەلەكە دەين

amateur/'æmətə(r)/n
 ۱- بۆ خۇشى-
 ئاكارامەيى ۲- نەشارەزايى
 amateur/adj
 ۱- كاري بۆ خۇشى بكا،
 ئاشارەزا،

amateurish/'æmətəriʃ/adj
 ۲- كاري مېن‌شارەزايى ئەنجام يەرنى- مېن‌بەھرە
 amaze/'æmeɪz/v
 كەسەن سەرسام بەكى،
 مەندەھۇش بەكى

amazed/adj
 سەرسام بوو
 amazement/'æmeɪzmənt/n
 سەرسامى
 amazing/'æmeɪzɪŋ/adj
 سەرسموھىن
 amazingly/adv
 سەرسموھىنەرانە
 ambassador/'æm'bæsədə(r)/n
 باليۇز- بالويۇز

amber/'æmbə(r)/n
 زاخ: ماددەيەكى
 رەنگ زەردى قاۋەيمىيە بەكاردى بۆ
 دروستكردنى گەنجىنە و جوانكارى.
 ۲- رەنگ قاۋەيمىيە

amber/adj
 زاخى
 ambiguity/'æmbrɪ'ɡju:əti/n
 لىلى

ambiguous/'æm'bigjuəs/adj
 لىن
 ambiguously/'æm'bigjuəsli/adv

به‌نادياري
 ۱- به‌ريخواري
 ۲- پەروش
 ambitious/'æm'bɪʃəs/adj
 ۱- به‌ئاوات
 ۲- ئاواتى زەحمەت يېتەدى

ambivalent/'æm'bɪvələnt/adj
 ھەست ئاتەبايى، ھەقدى، ئاكۆك
 ambivalence/'æm'bɪvələns/n
 ھەستى
 ئاتەبايى، ھەقدى

ambulance/'æmbjələns/n
 ئۆتۈمبىلى
 فرىاگوزاري
 ambush/'æmbuʃ/n - v
 بۆسە-
 بۆسە داندەن

amen/'ɑ:men/interj
 ئامېن
 amenable/'æmɪnəbl/adj
 ئامادەيە
 قايىل مېن يان ئاراستە بەكى
 amend/'ə'mend/v
 ھەموار دەكا
 amendment/'ə'mendmənt/n

۱- ھەموار كەردن، ۲- كەردارى ھەموار كەردن
 amenity/'ə'mɪnəti/n
 ھەمەرى خۇش
 American/'æmerɪkən/n
 ئەمەرىكى
 American Football
 ئۆپى پىزى ئەمەرىكى
 amiable/'eɪmiəbl/adj
 رووخۇشى
 amiably/'eɪmiəbli/adv
 بەرىز
 amicable/'æmɪkəbl/adj
 مېن‌كېشە-

ئاشتىيانە، نەرم، دۇستانە
 amid/'ə'mɪd/prep
 لەنئوان
 amiss/'ə'mɪs/adj
 ھەلە / نەشايو
 ammunition/'æmjʊ'nɪʃn/n

۱- تەقەممەنى ۲- زانىياري يەكارهاتوو لەدرى...
 ۱- بەخشىنى
 amnesty/'æmnəsti/n
 دەرلەت، ۲- ئىبوردن ۳- وازەينانى خەلك لە
 چەكى ناياسايى

among/'ə'mʌŋ/prep
 ۱- لەئامو مەراست
 ۲- لەنئوان (دووكەس زياتى)

allergic

- allergic/ə'li:dʒɪk/adj حساسیت
۱- هستوموری
هیه. ۲- توش بو بهموی هستوموری-
حساسیت
alleviate/ə'li:vieɪt/v نارامی دهکاتوره
هیوری دهکاتوره
alleviation/ə'li:vɪ'eɪʃn/n نارام کردنوره
هیورکردنوره
alley/æli/n کوآن- پیژموری بهرتنگ
alliance/ə'laɪəns/n هاوپهیمانی-
هاوپهیمانی
allied//adj هاوپهیمان
alligator/'æliɡətə(r)/n تیمساح
ئهمریکی
allocate/'æləkert/v تهرخان دهکرتی-
دابهش دهکرتی
allocation/ælə'keɪʃn/n تهرخانکردن،
پشک
allot/ə'lot/v تهرخان دهکا- بهش دهکا
allotment/n پارچه زموی بۆ چاندنی
سوزموات/ دابهشکردنی پشکهکان
allow/ə'lau/v ۱- ریی دهکا ۲- دهرفتی دهکا
پشک ۳- دهیهلئیت- دهیهخشی ۴- تهرخان دهکا
allowance/ə'laʊəns/n ۱- پشک
۲- یارمعتی
allude/ə'lud/v ئامازه دهکا
allusion/ə'lu:ʒn/n ئامازه
ally/ə'laɪ/n ۱- دهولتیی هاوپهیمان
۲- هاوپهیمان، لایهنگر
allied/ə'laid/adj وئیکچوو، هاوپهیمان
almighty/ɔ:l'maɪti/adj ۱- توانادار
۲- موزن
almond/'ɑ:mənd/n بادهم- باوی
almost/'ɔ:lməʊst/adv نزیکی
alone/ə'ləʊn/adj تنهیا، به تنهیا
along/ə'lɒŋ/prep ۱- بهدریژی
۲- به تنهیش ۲- بهنزیک

11

altitude

- along/adv ۱- بۆ پیشموره ۲- لهگهن
all along همر له بهراییی
along with لهگهن
alongside/ə'lɒŋ'saɪd/adv ۱- ته نیش
۲- لهگهن
aloof/ə'lu:f/adj ۱- خۆدورگر ۲- گوشهگیر
aloud/ə'laʊd/adv بهدهنگی بهرز
alphabet/'ælfəbet/n ئهلف با
alphabetical/'ælfə'betɪkl/adj ئهلف بایی
alphabetically/'ælfə'betɪkli/adv
به پئیی ئهلف بئ
alpine/'ælpain/adj لوتکهی چیا/ ئهلفا
سرپۆیکه
already/ɔ:l'redi/adv ۱- پیشتر
۲- ئاوا زوو
Alsatian/æl'seɪʃn/n سگی پۆلیسی
also/'ɔ:lsəʊ/adv همرهها، لهمه زیاتر
not only- but ئیدیوم: نهک- بهلام
altar/'ɔ:ltə(r)/n میزی پیوزله
کهنیسه یان پهراستگا
alter/'ɔ:ltə(r)/v دهیگۆپی، دهگۆپی
alternation/ɔ:ltə'reɪʃn/n گۆپان،
هموارکردن
alternate/adj ۱- ئۆیهکار- یهک لهدوای یهک
۲- یهک له دوو
alternately/adv بهنۆزه
alternate/'ɔ:ltəneɪt/v بهدوای دئ
alternation/ɔ:ltə'neɪʃn/n دواپهدوای
یهک هاتن
alternative/ɔ:l'tɜ:nətɪv/adj بهدیل-
لهجیاتی
alternative/ɔ:l'tɜ:nətɪv/n یهکی تر
alternatively/adv لهجیاتی ئهوه
although/ɔ:lðəʊ/conj ۱- ههرچهنده
۲- بهلام
altitude/'æltɪtju:d/n ۱- بهرز

aircraft carrier/n	هەنگری فېرۆكە	alien/'eiliən/adj	۱- بیانی ۲- سەیر
airless/'eələs/adj	تەنگ/بېمەوا	alienate/'eiliənert/v	۱- خۆی
airy/'eəri/adj	هەوادار		دوور دەخاتەرە ۲- گۆشەگیر دەیی
aisle/aɪl/n	ناوڕەو، نیوھەڕی	alienation/'eiliə'neiʃn/n	گۆشەگیری
ajar/'ə'dʒɑ:(r)/adj	هەندئێ کراوە،		نامۆبون
	نیوھە کراوە	Alienation movement	بزافی تەغریبی
akin/'ə'kin/adj	نزیك- پینکچوو- خزم	alight/'ə'lart/adj	هەلگیرساو
a la carte/'ɑ: lɑ: 'kɑ:t/adj	بەپیشی	alight/v	دادەبەزێ لە... دیتەخواری
	داواکراو	align/'ə'lain/v	۱- رێك دەخا (سەر)
alarm/'ə'lɑ:m/n	۱- هەستکردن لە		۲- لایەنگری دەکا
	ناکاوی بەتەرس ۲- ناگادارکردن ۳- زەنگی	alignment/'ə'laimmənt/n	۱- سەر
	وریاکەر ۴- کاتژمێری وریاکەر		۲- لایەنگیری
alarm/v	دەتۆقینێ	alike/'ə'lark/adj	پینکچوو
alarmed/'ə'lɑ:md/adj	ترسێنۆک، نیکەران	alike/adv	بە هەمان رێگا
larming/'ə'lɑ:miŋ/adj	ترسینەر، تۆقینەر	alimony/'æliməni/n	پارەیی بەخێوکردن،
alarminingly/adv	ترسینەرانه		بژێوی شەڕی (بۆ ئافەرەتی تەلاق دراو)
alarm clock/n	کاتژمێری وریاکار	alive/'ə'lɑ:v/adj	۱- زیندوو ۲- پڕژیا
alas/'ə'læs/interj	بەداخووە- ئەفسوس	all/'ɔ:l/det	۱- هەموو ۲- سەرپا
album/'ælbəm/n	۱- قەوان ۲- ئەلبوم		۳- هەریەک ۴- ئەوێ کە هەبێ
alcohol/'ælkəhəl/n	۱- کحول ۲- ئاروق	in all	سەرچەم
alcoholism/'ælkəhəlizəm/n	خوگرێتن	not all that	زۆر نا
	بەئاروق خواردنەو	not at all	شایانی نییە، چ نییە
alcove/'ælkəʊv/n	دەلاقە	all	۱- بە تەواوی ۲- بۆ هەر لایەک
ale/eɪl/n	جۆرێکە لە بیرە	all along	لەسەرەتەر
alert/'ə'lɜ:t/adj	۱- وریاکەر	all right	۱- باش ۲- سەلامەت ۳- باشە
	۲- وریاکردنەو لەبارەیی ترسیکی چاوەڕێکراو	all the better	ئەمە باشترە
on alert	لەسەرپێ- ئەنئامەدەباشی	all the harder	ئەمە گرانتەر
alert/v	ناگاداردەکاوە	the all clear//n	نیشانەی سەلامەتی
A level/'eɪ levl/n	ئەزمونی دانانەندی	all-in/adj	تیکرا
	گشتی بۆ وەرگیران لە زانکۆکانی بەریتانیا	all-rounder/n	بەهرەدار
algae/'ældʒi:/n	قەوزە	Allah/'ælə/n	خودا- الله
algebra/'ældʒibrə/n	زانستی جەبر	allay/'ə'lei/v	هێوکردنەکاوە
alias/'eiliəs/n	نازناو- ناسراو بە	allege/'ə'ledʒ/v	بانگەشە دەکا
alibi/'æləbaɪ/n	سەرغرازکردن-	allegation/'ælə'geɪʃn/n	بانگەشەکردن
	بەریکردن (لەسەر بێجینەیی ئامادەنبوون لەکاتی	alleged/adj	بانگەشەکراو
	روودانی تاوانێک).	allegedly/'ə'ledʒɪdli/adv	وەک دەلێن
alien/'eiliən/n	۱- نامۆیی ۲- سەیرۆسەمەرە	allegiance/'ə'li:dʒəns/n	ئەمەدکاری
		allergy/'æləgəri/n	هەستەرەری-

agitate/ˈædʒɪteɪt/v دههژنن - دهوژنن

agitated/adj په شوکاو - نیکمران

agitation/ˈædʒɪteɪʃn/n په شوکاوی - نیکمرانی، ووزان

agnostic/ægˈnɒstɪk/n نازانکارای

ago/əˈɡəʊ/adv لمر ابر دوو - له ممو پېش

agonize/ˈægənaɪz/v نازار دهچیزئ

agonized/adj نه شکسته دراو - نازارارای

agonizing/adj په نازار - په سوئ

agony/ˈægəni/n نیش، نازاری به چیر

agree/əɡriː/v ۱- قایل دهی - کون

۲- رازی دهی ۲- رازی دهی نه سمر (له گډل)

۴- رازی دهی به ۵- وک بهک دهی

agreeable/əˈɡriːəbl/adj ۱- نمر

- په سمند ۲- رازی

agreeably/əˈɡriːəbli/adj به شپوهیه کی

خوشی

agreement/əˈɡriːmənt/n ۱- ریکه وتن

۲- رازی بوون

agriculture/ˈæɡrɪkʌltʃə(r)/n چاندن، کشتوکال

agricultural/æɡrɪˈkʌltʃərəl/adj کشتوکالی

ah/ɑː/interj ها

aha/ɑːˈhɑː/interj ها نه وته - ئی تیکه پشتم

ahead/əˈhed/adv ۱- له پېش ۲- له پېش

۲- له داهاتوو ۴- له پېشموهیه - زیرمکتره

۵- له پېشموهیه

aid/ɛɪd/n ۱- یارمته - هاوکاری

۲- یارمته یدر ۲- نازوڅه پیتاک

aid/v یارمته ددا

aide/ɛɪd/n هاریکار

Aids/ɛɪdz/n نایدن

ailing/n نه سځ، شپواو، تمندروستی تیکجو

ailment/ˈeɪmənt/n نه خوځشی - نه سځی

aim/ɛɪm/n ۱- نازانج، مېهست

aimless/ˈeɪmləs/adj

aimlessly/adv

aim/ɛɪm/v

air/ɛə(r)/n

in the open air

on the air

airbase/ˈeəbeɪs/n

air conditioned/adj

air conditioning/n

airfield/ˈeəfiːld/n

air force/n

air hostess/n

air line/ˈeəlaɪn/n

airliner/ˈeəlaɪnə(r)/n

airmail/ˈeəmeɪl/n

airplane/ˈeəpleɪn/n

airport/ˈeəpɔːt/n

air raid/n

air space/ˈeəspeɪs/n

airtight/ˈeəraɪt/n

air traffic controller

air/ɛə(r)/v

airing cupboard/n

airborne/ˈeəboːn/adj

aircraft/ˈeəkraːft/n

۲- نازانج

بن نازانج -

سمرایشپواو

گومر - بسمرایشپواو

۱- ده پوهی ۲- نازانج دهکا

۳- نیشانه دهگري

۱- هوا (با) ۲- هوا ۳- فرقه

۴- موزک - هست

له دهشته موه - له دهر موه

پهرش دهکا

بنکې فرقه خانه ی

سربازی

هواگونچاو /

هوا ته ژن

هواکوپ

فرقه خانه ی چوک

چمکی ناسمانی - میزی ناسمانی

میوان به خیره یی

ناو فرقه

میلی ناسمانی

فرقه کی

سواری گهره

پوښته ی ناسمانی

فرقه

فرقه خانه

هیرشی ناسمانی

ناسمانی ولات

کونډ

چاو دیری بزافی

ناسمانی

۱- وشک دهکا تهره -

دهداته بهر هوا ۲- هواکوپکی دهکا

۳- رادهردهبری

دولابی هواکوپنی

جلوبهرگ

ناسمانی - هوایی

فرقه

affectionate

affectionate/ə'fekənət/adj شویندار،
خوشدوستوار

affectionately/adv به سۆزی،
به خوشدوستی

affiliate/ə'filiənt/v دهچینه پال،

affiliated/adj لکیندراو، پاشکۆ

affiliation/ə'fili'eɪʃn/n ئەندامبون،
په یوهست بوون

affinity/ə'finəti/n ۱-مهیل-له ییک نزیکی
(خزمایهتی) ۲- پیکچون

affirm/ə'fɜ:m/v ۱- جهخت دهکا
۲- دسه له منین

affirm/n جهخت کردن- سه له مندن

affirmation/æ'fɜ:meɪʃn/n بعتی
- سه له مندراو- رسته ی خه بهری

afflict/ə'flɪkt/v بازار دهچینژی

affliction/ə'flɪkʃn/n بازار دهر

affluent/æ'fluənt/adj زهنگین، دهوله مهند

affluence/æ'fluəns/n نهمعت

afford/ə'fɔ:d/v ۱- بهرگه دهگری- پی- دهگری
۲- ده توانی

affront/ə'frʌnt/n رسوا- مهتک

afloat/ə'fləʊt/adj ۱- سه رئاوکه وتوو
۲- کار بهر دهوامی

afoot/ə'fʊt/adj ئاماده کراو

afraid/ə'freɪd/adj ۱- ترسنوک
۲- نیکه ران

afresh/ə'freʃ/adv جارێکی تر، دووباره

African-American/n هاوڵاتی نهمریکی
به ره سه نه فریقی

Afro-caribbean ۱- کاریبی به ره سه نه

فریقی ۲- که سنیک له ره سه نه ی کاریبی- نه فریقی

after/ɑ:ftə(r)/prep ۱- له پاش
۲- رۆژ له دوا ی رۆژ ۳- نه پشت

۴- له پاش ۵- به یوی ۶- دهگه پێ له دوا
۷- نه یسه به

after/conj له پاش- له پاشان

after-effect/n ئاکامیکی خراپ/ ئومیدبهر

aftermath/ɑ:ftəməθ/n پاشماوه-
شویندراو/ کاریگه ری

afternoon/ɑ:ftə'nu:m/n پاش نیوه یۆ

aftershave/ɑ:ftə'serv/n کۆلۆنیای دوا ی
پیش تاشین

afterwards/ɑ:ftəwədʒ/adv له پاشان

again/ə'geɪn, ə'gen/adv ۱- جارێکی تر
۲- سه ره له نوێ ۳- وێه ی نه مه

against/ə'geɪnst, ə'genst/prep ۱- له قه ده ۲- پیکه وانه ۳- دژ ۴- دژ ۵- جیاوازی

age/eɪdʒ/n ۱- ته مه ن ۲- ماوه ی ژیا ن
۳- پیرایی ۴- سه ره ده م ۵- بۆ ماوه یه کی درێژ

underage/n نابالغ- نابالغ

age-group هاوته مه ن

age/eɪdʒ/v پیر ده بن، به سه لا ده چن

aged/'eɪdʒɪd/adj به ته مه ن، دان عومر

the aged/n پیر ده کان

agency/'eɪdʒənsi/n ۱- ئاژانس

۲- حه که مه ت

agenda/ə'dʒendə/n ته ژیندا- کارنامه

agent/'eɪdʒənt/n ۱- بهرکار

۲- جاسوس

aggravate/'ægrəveɪt/v ۱- خراپ تر ده بێت

۲- تو به ده کا

aggravation/æ'grə'veɪʃn/n گه ژبوون
- تونده بوون

on aggregate ئه یه یۆم: سه ره جه م

aggression/ə'ɡresʃn/n ۱- دوژمنکاری

۲- گیانی دوژمنکاری

aggressor/ə'ɡresə(r)/n ده ستدیه ژیکار-
دوژمنکار

aggressive/ə'ɡresɪv/adj ۱- دوژمنکارانه

۲- جه به ره زه

aggressively/adv به تونده ی

aggrieved/ə'ɡri:vɪd/adj په شنیو- تو به

agile/'ædʒaɪl/adj گورج وگۆل

agility/ə'dʒɪləti/n چالاک- بزاون

adoration

adoration/ˈædə'reɪʃn/n عشق/پەرستن

شەپیدا بون

adorn/ə'dɔ:n/v

دەپراز ئۆزىنى تەمىنە

adrenalin/ə'drenəlɪn/n

ئەدرېنالىن

adrift/ə'drɪft/adj بەرەلە // توندى ئەكرەۋ

adult/ədʌlt/n

بالەق - گەيىو

adultery/ə'dʌltəri/n

زىنا

advance/əd'vɑ:ns/v ۱- بەرەۋ پېشى دەچىن

۲- پېشى دەكەۋى

advanced/əd'vɑ:nsɪd/adj ۱- پېشىكەۋتوۋ

۲- پەرەسەندى

advance/əd'vɑ:ns/n

۱- پېشىرەۋى

۲- پېشىكەۋتن ۲- پېشىمەكى (پارەدانى پېشى

ۋەخت).

in advance پېشىرەۋى پېشى ۋەخت، لە پېشىمەكى

advantage/əd'vɑ:ntɪdʒ/n ۱- ئەدگار

۲- سود

ئىدىيۇم: سود دەپىنەن ئە... // دەرفەت ۋەردەگىرى

۲- قۇرۇق دەكا - دەپخاپىنى

advantageous/əd'vɑ:ntɪdʒəs/adj

سودەبەخش

advent/əd'vent/n

۱- ھاتىن

۲- چۈر ھەفتەى بەر لە سەرى سالى زايىنى

adventure/əd'ventʃə(r)/n سەرکەشى

adventurous/adj

۱- سەرکەشى

۲- پىر سەرکەشى

adverb/əd'vɜ:b/n

ئاۋەلفەرمان

adverbial/əd'vɜ:biəl/adj

ئاۋەلفەرمان

ئاسا

adversary/əd'vɜ:səri/n

دوۋمەن،

بەرامبەر، ھەقەرە

adverse/əd'vɜ:s, əd'vɜ:s/adj

پىچەۋانە - ئۇ

adversely/adv بەنەياری - بە شىۋەمەكى

خراپ

adversity/əd'vɜ:səti/n

تەنگاۋى -

تەنگانە، مېچنەت

affection

advert/əd'vɜ:t/n راگەياندىن - ئاگادارى

advertise/əd'vetəɪz/n رادەگەيەنى

(لەتەلەفرىۋىن)، بەھەرمەن دەكا

advertising/n پىرپاگەندەى راگەياندىن

advice/əd'vaɪs/n ئامۇزگارى - پائۇز،

شەرەت

advisable/əd'vaɪzəbl/adj باش - راست،

ماقۇۋل

advise/əd'vaɪz/v ۱- ئامۇزگارى دەكا

۲- پىنى رادەگەيەنى

adviser/əd'vaɪzə(r)/n پائۇزكار،

شەرەتكار

advisory/əd'vaɪzəri/n پائۇزگارى

advocate/əd'vɒkət/v پەرەدانى دەكات -

تەزكەي دەكا

advocate/əd'vɒkət/n لايمەنگر - پىشتەگر -

پارۋىزەرى بەرگىرى

aerial/ə'ɛəriəl/n

بايى ۋەك رادىۋ

aerial/ə'ɛəriəl/adj

۱- ھەۋايى

۲- لە ئاسمان ۋەرگىراۋ

aerobics/ə'ɛrəʊbɪks/n مەشقى ۋەرنەشى

aerodynamics/ə'ɛrəʊdaɪ'næmɪks/n

زانستى داينامىكى، ھەۋايى - جۇلەۋەى

شەت لە ھەۋا

aeroplane/ə'ɛrəpleɪn/n فېۋكە // بالەفېر

aerosol/ə'ɛrəsɒl/n ئېرۇسۇل، ھەۋادەر

-بەخاخە-

aesthetic/ɪs'θetɪk/adj جوانى // جوانى

afar/ə'faɪ(r)/adv لە دورەۋە

affair/ə'feə(r)/n ۱- رەۋش - رۇداۋ

۲- كارۋار ۲- تاييەت

affect/ə'fekt/n ۱- كار دەكات لە

۲- زيان دەدات لە ۲- تۈپەدەكا

affected/ə'fektɪd/adj درۋستكار،

ئاسروشتى

affectation/ə'fek'teɪʃn/n خۇ ۋا

پېشاندىن، خۇ ئۈندىن

affection/ə'fekʃn/n خۇشەۋىستى

additive

- additive/'ædətɪv/n مادهدی زیدهکراو
- address/ə'dres/n ۱- ناونیشان ۲- وتار
- address/ə'dres/v ۱- دهنننننن ۲- وتاردهدا
- ۳- ناراسته دهکا ۴- ناراسته‌ی دهکا به پاییک
- ۵- دهگه پیتنه‌وه بۆ
- adept/ə'dept/adj کارامه، شارهزا
- adequate/'ædɪkwət/adj ۱- به‌شی
- پنننننن ۲- هینده باشی
- adequacy/'ædɪkwəsi/n به‌س-
- به‌پنننن پننننن
- adequately//adv به‌تیرنننن به‌لام نهک به‌باشی
- adhere/əd'hɪə(r)/v ۱- پنننننن دهکنن
- ۲- پنننننن دهکا
- adherent/əd'hɪərənt/n لایمگرن
- adherence/əd'hɪərəns/n پنننننننن کردن
- adhesive/əd'hɪ:sɪv, əd'hɪzɪv/adj پننننننن- چرکدار
- ad hoc/æd hɒk/adj بۆمبه‌ستننننن دیار
- adjacent/ə'dʒeɪsnt/adj هاونسن، هاوننننن
- له‌یکه نرننک
- adjective/'ædʒɪktɪv/n ناونولناو
- adjectival/ædʒek'taɪvəl/adj ناونولناو
- ناسا
- adjoining/ə'dʒɔɪnɪŋ/adj پنننننن لکاو/
- نرننک
- adjourn/ə'dʒɔ:n/v دواده‌خا/ راده‌گرنن
- adjournment/n دواخستن/ پارگرتن
- adjudicate/ə'dʒu:dɪkeɪt/v په‌کلا
- ده‌کاته‌ره- ده‌ییرنننننه‌وه
- adjudicator/n بیریاردنننننننننننن لا کهره‌وه
- adjust/ə'dʒʌst/v ۱- هه‌مواری ده‌کا،
- رنننننن ده‌خا ۲- رادنننننن لگه‌کن...
- adjustable/adj هه‌موار ده‌گرنن
- adjustment/n هه‌موارکردن- راهاتن
- ad lib//adj سه‌ره‌پننننن
- ad lib...//adv به‌سه‌ره‌پنننننننننننن

adore

- administer/əd'mɪnɪstə(r)/v ۱- به‌پننننن
- ده‌بات ۲- ده‌دا(ده‌ره‌مان)
- administration/əd,mɪnɪ'streɪʃn/n
- ۱- به‌پنننننننننننن
- ۲- ده‌سته‌ی به‌پنننننننننننن
- ۳- حکومه‌ت
- administrative/əd'mɪnɪstrətɪv/adj کارگنننن
- administrator/əd'mɪnɪstreɪtə(r)/n به‌پننننننن، بیریکار، کارگننن
- admirable/'ædmərəbl/adj په‌سندن
- admirably/'ædmərəbli/adv
- به‌په‌سندننن، به‌شایه‌ننن
- admiral/'ædmərəl/n نه‌دمیرال
- admiration/ædmə'reɪʃn/n به‌دننننن
- admire/əd'maɪə(r)/v په‌دنننننن
- admirer/n په‌سندنکار/په‌سندنننن
- admiring/adj په‌سندن
- admiringly/adv به‌په‌سندننن
- admission/əd'mɪʃn/n ۱- رننننننن
- ۲- ده‌رگانه ۳- دان نان ۴- وه‌رگرتن
- admit/əd'mɪt/v ۱- دان ده‌ننن
- ۲- رنننننننننننن ده‌دا بپننه‌ ژورنن
- admittance/əd'mɪtns/n رووخسه‌تنن
- چوونه ژووره‌وه
- adolescence/ædə'lesns/n ته‌مه‌نن
- هه‌ره‌زه‌کاری
- adolescent/ædə'lesnt/adj هه‌ره‌زه‌کار
- adopt/ə'dɒpt/v ۱- به‌کوپنننننننننننن
- به‌منداننننننننننننن
- ۲- به‌کارده‌هینننن
- adopted/adj به‌کوپنننن
- adoption/ə'dɒpʃn/n به‌کوپنننن
- adorable/ə'dɔ:rəbl/adj ژورننننننن
- خۆشه‌وېست، شه‌یداکه‌ر
- adore/ə'dɔ:(r)/v ۱- ده‌ییره‌ستنن
- ۲- شه‌یدا ده‌ییرنن

acquiesce	5	additional
acquiesce/ækwi'esns/n	قابیل بوون	۱-چالاکى، جولان
acquire/ə'kwairə(r)/v	فهرامهه دینى، بدهست دینى.	۲-چالاکى
acquisition/ækwi'ziʃn/n	۱-پیدا کردن	نکته- زارقه کهر
	۲-کردارى بدهست هیئان	نکته-رى ژن
acquit/ə'kwit/v	۱-بىن تاوان دهر دینى	کردارى- راستى
	۲-بەگوتیهی نهوهی بوی دیار کراوه ههلس و کهوت دهکا	له راستى دا
acquittal/ə'kwɪtl/n	بهردان، بىن تاوان دهر دینى	acupuncture/ækjupʌŋktʃə(r)/n
acrid/ækrɪd/adj	تام تیر، بون تیر، تال	چاره سه به دهرزى
acrobat/ækrəbæt/n	۱-پالمان	۱-تیر-توند
	۲-کردارى نهکروبات له کومپيوتەر	۲-ترسناک ۲-زور- بىرتیر-زیرک
acrobatic/ækrə'bætɪk/adj	پالمانى	acutely/adv
acrobatics/n	هونهرى پالمانبازى	تا رانه يهكى زور
acronym/ækrənɪm/n	پیتى يه کهمى	acute angle
	چهند وشه يهک، (جوریکه له پۇنانى وشه)	گۆشه ي تیر
across/ə'krɒs/n	۱-له مېهر بۆ نهوهر	ad/æd/n
	۲-نهوهر. ۲-بهدرژى	adherent/ədə'ment/n
act/ækt/v	۱-دهکا	سه ره پى، پشت، زور
	۲-بەگوتیهی بۆ داندراو ههلسو کهوت دهکا	adamantly/adv
	۳-دهنوینى	به زردى
act/n	۱-کار ۲-پهرده-له شانزگهرى	adapt/ə'dæpt/v
	۳-بهش ۴-ياسا ۵-نواندن	۱-خۆ دهگووینى
acting/æktɪŋ/n	بېنراو له کاتى کردنى	۲-گووینان-همه موارد ۲-ئاماده دهکا
	کارىکى ناپێکدا، ههلسان به کارىک بۆ ماوه يهکى کورت، نواندن	adaptable/ə'dæptəbl/adj
action/ækfɪn/n	۱-چالاکى ۲-رهفاتر	نهرم، سازاو
	۳-رووداو(له شانز) ۴-کارىگهرى ۵-شهر	adaptation/ədæp'teɪʃn/n
	۶-ئاماره ي دهستپێکردن (له سینه ما)	۱-وهرگراو
in action	له کاتى کاردا-چالاکى دا	۲-رهوش گووینان
into action	به گهرخستن	۱-سازکهر
out of action	له کار کهوتو	۲-سه يار، فره سه ره پلاک
take action	شتى دهکا	۱-زیاد دهکا ۲-کۆده کاتهوه
activate/æktɪveɪt/n	به گهر دهخا	addition/ə'dɪʃn/n
active/æktɪv/adj	۱-چالاک، ۲-کارىگهر	زیاد/ زنده
	۳-شيوه ي دیار(له زیمان)	add up
		پن دهچى راست بىن
		add up to..
		دهکاته
		adder/ədə(r)/n
		مارى بچوکى زه هردار
		addict/ədɪkt/n
		خو دهگرتى به
		addicted/ə'dɪktɪd/adj
		خو گرتو به
		addiction/ə'dɪkʃn/n
		خوگرتن
		addictive/ə'dɪktɪv/adj
		به رهو
		addition/ə'dɪʃn/n
		خوگرتن بردن
		۱-کۆکردنهوه، خسته سه ره ۲-زیاد- زنده
		in addition to
		نیدیهو: وى پراى نه مه
		additional/ə'dɪʃənəl/adj
		زنده

accomplished

accomplished/ə'kʌmplɪʃt/adj کارامه،

بەھرەدار

accomplishment/ə'kʌmplɪʃmənt/n

۱- راپەراندنى شتىك بە سىركەوتىسى

۲- بەھرە-كارامەتى

accord/ə'kɔ:d/n

رىككەوتىن

in accord

بە تەبائىي

by your accord

خۇھىشتى

accord/ə'kɔ:d/v

۱- دەپەخىش

۲- دەسازى-دەكونچىن

accordance/ə'kɔ:dns/n

بەپىيىسى

۱- بەس پىيىسى كە...۲۰۰- بۆيە

according to/ə'kɔ:dɪŋ tə/prep

۱- بەگۈيرەي ۲- بەپىيىسى

accordion/ə'kɔ:dɪən/n

ئۇكۇردىيۇن

account/ə'kaʊnt/n

۱- راپۇرت

۲- ھىسابى بانك ۳- ژۇمىريارى ۴- ھىساب

by all accounts

بە تەواۋى دەنگ

on account of

بەھۇيى

on no account

بۇ ھەر ھۇيى بىن،

ھەرچى بىتىن

take account of

لە ھەزرى خۇي دانەنى

for account

۱- شى دەكاتەرە

۲- دەگەپەنىتە

accountable/ə'kaʊntəbl/adj

۱- بەرپەرس ۲- راھە كىردن و شىرۇفە كىردن

ھەلدەگىرى

accountability/n

بەرپەرسىياري / راھەكار

accountant/ə'kaʊntənt/n

ژۇمىريار

accountancy/ə'kaʊntənsi/n

زانىستى

ژۇمىرياري / ژۇمىر ساري

accumulate/ə'kju:mjələit/v

۱- كۆدەكاتەرە، خېرەكاتەرە

۲- لەسەر يەك دەگەئى

accumulation/ə'kju:mjələifn/n

لەسەرىكە كەوتىن، كەلەكەبۇون

accuracy/ækjərəsi/n

وردى، پىكى

accurate/ækjərət/adj

ورد، دروست

accusation/ækju'zeifn/n

تۆمەتبار كىردن

accuse/ə'kju:z/v

تۆمەتبارى دەكا

accused/adj

تۆمەتبار، گوناھبار كراۋ

accusing/adj

گوناھبارى، گومانكارى

accustomed/ə'kʌstəmd/adj

۱- راھاتۇر

۲- ئاساسى

ace/eis/n

۱- لە كۇتكان-ئاس-يەك،

۲- لەتىنىس: يەكەم لىدان كە بەرامبەر ناتوانى

لىيىداتەرە. ۲- گەردىلە يەك ۴- ئاياب

ache/eik/n

ئىش، ئازار- ئازارى بەردەوام

ھەست بە ئىشنىكى بەردەوام

achieve/ə'tʃi:v/v

۱- بەدەست دىنى

۲- رادەپەرىنى

achievement/n

۱- دەستكەوت

۲- كىردارى تەواۋى كىردىنى كارىك سىركەوتوانە.

acid/æsid/n

ترشى

acid/æsid/adj

۱- ترش ۲- ترشاندن، تىز

acidity/ə'sɪdɪti/n

ترشىتى

acknowledge/ək'nɒlɪdʒ/v

۱- دان پى

دەنى. ۲- دەپناسىن ۲- بىلى بەدەستىم

گەيشتەرە. ۴- سوباسى دەكا

acknowledgement (-edgment)/n

۱- داننان بە پۇز. ۲- گەيشتنى (نامە)

۳- سوباسگوزارى

acme/n

لوتكە/ پۇيكە

acne/ækni/n

زىپكەي لاۋىتى

acorn/ɛikɔ:n/n

بەر، ئاۋكى بەر

acoustic/ə'ku:stɪk/n

۱- دەنگىي

۲- ئامبىرى مۇسىقى بىن كارەبا

acoustics/ə'ku:stɪks/n

۱- سىماكانى

بىيىست. ۲- دەنگ زانى- بىيىست

acquaintance/ə'kweɪntəns/n

۱- ئاسىياري ۲- ھەبۇنى ھەندى زانىياري

لەبارەي كەسىك

acquainted/adj

۱- ئاگاڧار، ئاشنا

۲- ئامبىنى كەسىك

acquiesce/ækwi'es/v

قايىل دەپىن

(بىن مىشت ۋەپى).

abundant	3	accomplish
abundant/ə'bʌdənt/n	زۆر	رازى بوون
abundantly/adv	بەشىۋەيەكى زۆر، فرە	۱- دەرۋازە
abuse/ə'bjʊz/v	۱- خراپ بەكار دېنى.	۲- دەرۋەتى بەكارهينان، ماقى بەكارهينان،
	۲- جوين دەدا. ۳- خراپ مامەلە لەگەل-	رئەدان، كەشە
	كەسپك دەكا.	۱- بە ئاسانى
abuse/ə'bjʊs/n	۱- خراپ بەكارهينان.	كەشتەن بە.. ۲- بە ئاسانى بەكارهينان
	۲- جوين ۳- ئاپپوۋېردن.	۳- كراۋە (مرۆ)
abuse/v	جوين دەدا	accessibility/æk'sesə'bɪləti/n
abusive/ə'bjʊsɪv/adj	ئاپپوۋېر،	بەئاسانى كەشتەن
	سووك، زمان پيس	accession/æk'seɪʃn/n
abysmal/ə'bizməɪ/adj	زۆرۈقل/بى بن/	۱- كرادارى دەسلەت
	دۇژ	گرتەندەست ۲- زىدە بوون ۲- پازى بوون
academic/ækə'demɪk/adj	ئەكادىمى،	accessory/æk'sesəri/n
	تىۋىزى، فىكىرى	۱- پاشكۇ
academy/ə'kædəmi/n	ئەكادىمىيە/	۲- ھاۋكار- يارمەتيدەر
	ئەكادىمىيائى	accident/'æksɪdənt/n
accelerate/æk'seləreɪt/v	خېراتر دەكات،	روداۋ/ رىكەوت
	خېراتر تاۋدەدات	by accident
accelerator/æk'seləreɪtə(r)/n	پاى	بە رىكەوت
	بەغزىن، خېراكەر	accidental/æk'sɪdəntl/adv
accent/'æksent, 'æksənt/n	۱- زار.	رىكەوتلى - بىن بەرنامە
	۲- شىۋەزار، ۳- نىشانەنى نووسىن	acclaim/ə'kleɪm/v
	۴- جەخت، گرتىدەن	پيا ھەلەملى،
accentuate/æk'sentʃueɪt/v	۱- روونى	ستائىش دەكا
	دەكاتەۋە. ۲- بەرچاۋى دەكا	acclimatize/ə'klaɪmətaɪz/v
accept/æk'sept/v	۱- قەبۇل دەكا -	لەگەل
	قايىل دەمىن، ۲- رازى دەمىن	كەش و ھەۋايەكى نوئى رادىئى
	۳- دان دەمىن، پى دەدا	acclimatization/ə'klaɪmətaɪ'zeɪʃn/n
	۴- دان دەمىن كە- شتى- ئاگۇپى	راھاتن، گونجان لەگەل پەۋش و سەقا
	۵- پەرەست دەزانى	accommodate/ə'kɒmədeɪt/v
acceptable/æk'septəbl/adj	۱- پەسەند	۱- دەگىزى، ۲- دادەنەشنى
	كراۋ. ۲- بەجىن، گونجاۋ	۳- پىنى دەدا، جەز لەخىر دەكا
acceptability/æk'septə'bɪləti/n	پەلە	accommodation/ə'kɒmə'deɪʃn/n
	پەسەندى	ھەۋارگە، شوئىن
acceptably/æk'septə'bɪli/adv		accompaniment/ə'kʌpənɪmənt/n
	بەشىۋەيەكى ماقوول	۱- سازان، ۲- كۇپالى مۇسىقى
acceptance/æk'septəns/n	قايىل بوون،	۱- ياورمى
		دەكا. ۲- لە ھەمان كاتدا ھەيىت ۲- ھاۋپىچ
		۴- مۇسىقا بۇ گۇرۇشى تىزلىدەدات
		accomplice/ə'kʌmplɪs/n
		بەشدار لە
		تاروان ھاۋكارى يەككە دەكا لە تاۋان
		accomplish/ə'kʌmplɪʃ/v
		جىيەجىن
		دەكا، رادەپەرىنى

abort

abort/ə'bo:t/v ۱- لەبارى دەبات
(مەندالەكەى ئاى سكى لەبار دەبات)

۲- شتى كۇتايى پىن دىئىن پىش شەوى تەواى
بكات.

abortion/ə'bo:ʃn/n لەبارىردن،
لەبارچوون، بەرھايشتن

abortive/ə'bo:tiv/adj سەرنەكەوتوو،
سەرنەگرتوو

abound/ə'baund/v ۱- دادەگرى
۲- زۆر دەبىن

about/ə'baʊt/adv ۱- بەرمو ۲- نزىكەى
۳- لە ھەموو لايەك- لىرمو لەوى

۶- لە شۇيىن بى- ۵- (پاش ھەندى كرادار بەكار
دى) بى شەوى ھىچ شتىك ئەنجام بىدا.

۷- واتى ئىدىيوى: خىرىك بى شتى ئەنجام بىدات.
۱- لەبارەى.

about/ə'baʊt/adj ۲- دەربارەى ۳- پەيوەندى بە
۱- لەسەر

above/ə'baʊv/adv - prep ۲- پىشوو ۳- زياترە- بەز
لە ھەمووى گرنگىر

above all ۱- روشنىر
خوئىنەر ۲- چەتون ۳- زىر

abrasive/ə'breɪsɪv/adj شان بە شان، لەگەل
۱- كورتى دەكاتەو

۲- بىيورى دەكا/ مەجرىمى دەكا
پوختە

abridgement/ə'brɪdʒmənt/n ۱- ھەمووى ولات،
ھەندىران، تاپاۋگە

abroad/ə'brɔ:d/adv لەپەر، چاۋەرى
نەكرا، روشكىن/ ترسناك

abrupt/ə'brʌpt/adj لەناكار، لەپەر
لەناكاوى، روشكىنى

abruptly/adv دومەل- كىم
ھەلدى و خۇى بە

abruptness/n نەيىنى گورم دەكا
لەوى نەبون،

abscess/æbses/n ئەمەل- كىم
ئامادەنەبون، بورانەو

abscond/æb'skɒnd/v ھەلدى و خۇى بە
نەيىنى گورم دەكا

absence/æbsəns/n لەوى نەبون،
ئامادەنەبون، بورانەو

abundance

absent/æbsənt/adj ۱- ئامادە نەبوو
۲- بىر پەرەتەوازە، بى ئاكا

absentee/æbsən'ti:/n ئامادەنەبوو،
لىرنەنەبوو

absolute/æbsəlu:t/adj ۱- ھەموو،
رەھا ۲- رەھا

absolutely/æbsəlu:tli/adv ۱- سەرلەبەرى (ھەمووى). ۲- بەتەواى.
موتلەقىيەت- رەھاييەت لە دەسلەت

absolutism/æbsəlu:tɪzəm/n ۱- بە بى ئاوان
دەرختى كەسەك لە ۲- لە گوناھى دەبورى

absolve/əb'zɒlv/v ۱- دەمى ۲- تى دەكا
۳- دەگرى ۴- سەرنج رادەكىشى.

absorb/əb'sɔ:b/v مۆژ، سەرقال
مۆر

absorbed/adj تەواو سەرنج راکىشى،
ئەقل بەر

absorbent/əb'sɔ:bənt/adj ۱- شتى ئاكات
كە پىش خۇشە، خۇ بىيور دەكا/ خۇ دور

absorbing/adj دەگرى
۲- دەنگ ئادا بە باش و بە خراپ بە ئا و ئا.

abstain/əb'steɪn/v دەنگ نەدان
خۇگرتن،

abstention/ə'bsteɪnʃn/n خۇ بىيور كىردن
۱- ھەبوون تەنھا

abstinence/əb'stɪnəns/n ۱- ھەبوون تەنھا
دەك بىرۆكە نەك بوونى لاشەمى

abstract/æb'strækt/n ۲- ئەبىستىكرات (پروت) ۳- تەجرىدى
گالتەجاپ،

absurd/əb'sɜ:d/adj ئاماقول، بى ھودە
پروپوچى/ بىيودەمى

absurdity/n بەشپەمەكى ئاماقول،
بە پەپوچى

absurdly/adv رىزەمەكى
زۆرى شتىك

abundance/ə'bʌnsəns/n بە پەپوچى
زۆرى شتىك

abundantly/adv زۆرى شتىك

abundant/n زۆرى شتىك

Aa

بېن به شا

۲- واز له کورسې دسهلات دههيتي.

abdomen/'æbdəmən/n ورگ، هورگ/

زگ، سک

abdominal/'æb'dɒmɪnəl/adj ورگي،

پهيوهند به ورگهوه/سكهوه ههيه

abduct/'æb'dʌkt/v ههلمدگري (نافرمت)،

دهرفيني

abhor/'æb'hɔ:(r)/v ۱-رقى لي دههيتوه

۲-قيزي ديهتوه

abide/'ə'baid/v ۱-دهي

۲-پاهند دهين، پيگري پي دهکا

۳-پووهپووي دههيتوه، بهرگه دهگري

ability/'ə'bɪləti/n توانا، توانست

ablaze/'ə'bleɪz/adj گپرگتوو

able/'eɪbl/adj دهتوان، بهتوانا

ablutions/'ə'blu:ʃnz/n دهستنويز شوشن

دهستنويز ههنگرتن

ably/'eɪbli/adv به کارامهبي

abnormal/'æb'nɔ:ml/adj ناوازه،

ناسروشتي

aboard/'ə'bɔ:d/adv لهتاو شههمندهفر

و پاس و فرکه و لهسر پاپړهکه.

abode/'ə'bəʊd/n مال، شويني

نيشتهجن بوون

abolish/'ə'bɒlɪʃ/v کارى پي ناکات،

ههليدههشينيتوه

abolition/'æbə'liʃn/n ههلوهشاندنوه

A-bomb/n-v قونبهلهي نهتومي

به قونبهلهي نهتومي لي دهکا

abominable/'ə'bɒmɪnəbl/adj زور خراپ

/ قيزهون

abominate/v ۱-بيزي لي دههيتوه

۲-قيزي ديهتوه ۳-تريزي دهکا

Aboriginal/'æbə'rɪdʒənəl/adj بهرايى -

دانيشتوانى رهسمنى کون

A-a/et/ پيتي يکهکه له تلف باي لينگليزي دا

۱- بهرترين پله (له نهزموون بى نمونه).

رينگاي سرهکي

۲- نامرازي نهناسين لهپيش وشهى دهست

پيگرو به دهنگي نهبزوين.

۳- نامرازي نهناسين (کاتى تو له باره شتيک

بهشيوههکي گشتي دهديو).

۴- نامرازي نهناسين (بهکاردي لهپيش ناويکي

نهناسراو لهلايهن قسهکهروه).

۵- بهکاردي بى سر بهکومهليک بوون.

۶- لهگل ههندي دهستهواژه بهکاردي که

دهلالهتي نيشانهي-چهندياهتي دههخشن.

۷- بهکاردي لهگل ترخ و ريژه و ماوه:

ههريکي

aback/'ə'bæk/adv بى دواوه، بى پاشوه

abandon/'ə'bændən/v وازي لي دههيتي،

دهست بهرداري دهين، دهست ههلمدگري لهشتي

abashed/'ə'bæʃt/adj پهشوگاو، تهريق

بؤوه، شههزار- شپرههزوو

abattoir/'æbatwa:(r)/n قهسابخانه،

کوشتارگه

abbess/'æbes/n سرؤکي پاکيزهکان

(بى نافرمت) رهبن(بى پياو)

abbey/'æbi/n دير، کليسه

abbot/'æbət/n سرؤکي رهبنهکانى دير

abbreviate/'ə'bri:vɪət/v ۱-کورت

دهکاتهوهچهن پيتي له وشو گري بهکارديني

۲- کورت دهکاتهوه، چې دهکاتهوه، چېرؤکيک له

چهندي ديرتيک کورت دهکاتهوه،

abbreviation/'ə'bri:vi'eɪʃn/n کورت

کردنوه- کورته

ABC/'eɪ bi: 'si:/n تلف باي لينگليزي

له نئى تا زيډ/ بنهما سرهکيهکان

abdicate/'æbdɪkət/v ۱- نايهوي

سوپاسنامه

سوپاس بۆ خوای گهواره که لهم کاره بچوکه مدا پشتیوانی کردم و
توانیم که به ماوهیه کی کورت نهم فخرهنگه ناماده بکهم.
له پاشان پیم خوشه سوپاسی نهم بهرپزانه بکهم که هه ریه کی به جوړی
یارمه تی داوم:

- سه رهتا سوپاسی ماموستا (مخلص یونس مصطفی) ده کهم که نه رکی
چاپکردنی گرتنه نه ستۆ.

- سوپاسی کاک (جومعه صدیق) ده کهم که له چاپکردنی کۆمپیوتهردا زۆر
پتوه هیلاک بوو.

- سوپاسی کاک (نهوزاد محمد علی کۆیی) ده کهم که تایتلی بهرگه که ی بۆ
نوسیم.

- زۆر سوپاسی ماموستا (عماد) و (نافع) ده کهم که سه رهتا پروژه که یان
گرتنه نه ستۆ.

- زۆر سوپاسی ماموستا (ئازاد) ده کهم که له واتای زۆر وشه دا زۆر
یارمه تی دام.

- ههروهها زۆر سوپاسی ماموستا (فوناد) ده کهم که نهویش یارمه تی دام.
له کۆتاییدا سوپاس و ریز و خوشه و یستیم بۆ نهو دهست و چاوانه ی که
هه ر وشه یه کی ئینگلیزی نهم فخرهنگه قهرزاری دهست و چاوی (وی) ن.

کورنگراوه کانی نه م فله ره نکه

Abbreviations

adj	adjective	ئاوه لئاو
adv	adverb	ئاوه لفرمان
conj	conjunction	ئامرازی په یوه ندی
det	determiner	دیار خه
interj	interjection	تیپی سه رسو پرمان
n	noun	ناو
pref	prefix	پیشگر
prep	preposition	پریپوزیشن
pron	pronoun	جیناو
sb	somebody	که سیک
sth	something	شتیک
v	verb	فرمان-کردار

obvious: ئاشكرا	،	various: جۆرلەر
mere: تەنیا	،	previous: پېشوو
	،	here: ئىيرە

/au/ - ۵

cloud: ھور	،	council: ئەنجومەن
counter: دژ	،	countable: ژمىردار
cow: چىل-مانگا	،	flower: گۈل

/ou/ - /ئۆۈ/ - ۶

old: پىر	،	gold: زىر	،	cold: سارد
coat: قاپوت	،	goat: بىزى	،	goal: گول
snow: بېغىر	،	low: نىزم	،	throw: فرى دەدا
go: دەپوا	،	no: نە	،	local: ئاوخۇ
ghost: تارمايى	،	both: ھەردو	،	poet: شاعىر
	،	soul: روھ	،	although: ھەرچەندە

/uə/ - /ئوۋە/ - ۷

poor: ھەژار	،	pure: تەواۋ
newer: نوۋىتەر	،	jewel: زىروزيو
individual: تەك	،	gradually: پەيتا پەيتا
endure: بەرگە دەگىرى	،	doer: بىكەر

/eə/ - /يە/ - ۸

dare: جورئەت	،	hare: كەرويشكى كىۋى
bear: ورج	،	swear: سوۋىندەخسا
chair: كورسى	،	hair: پىچ
there: ئەۋى	،	where: لە كۋى
prayer: نوۋىزكەر	،	heir: مىرات وەرگەر

بىزۈڭ دەنگە كان

Diphthongs

ئەمانە لە كۆيۈنەۋەي دۈۋ تاكە دەنگ دروست دەين و ژمارەيان ھەشتە.

۱- /ei/ - /ئىي/ :

day	:	رۇژ	،	clay	:	قوپ
faith	:	باۋەر	،	bay	:	كەندۈي بچووك
aim	:	ئامانچ	،	main	:	سەرەكى
prey	:	ئىچىر	،	obey	:	گۈي ئايەل
create	:	دەخولقۇنى	،	grey	:	خۇلەمىشى
break	:	دەشكىنى	،	great	:	مەزن
baby	:	دۇست-زارۇك	،	crazy	:	شىت
hesitation	:	ئىگەرانى	،	lady	:	خانم
nation	:	ئەتەۋە	،	location	:	شۈين
gate	:	دەرۋازە	،	male	:	ئىر
				pale	:	رەنگ زەرد

۲- /ai/ - /ئاي/ :

eye	:	چار	،	mine	:	ھى من
shy	:	شەرم	،	bye	:	باي باي
night	:	شەۋ	،	sky	:	ئاسمان
fight	:	شەپ دەكا	،	knight	:	سوار
ice	:	بەستى	،	island	:	دۈپگە
				iron	:	ئاسن

۳- /ɔɪ/ - /ئۆي/ :

toil : رەنج ، voice : دەنگ ، boy : كوپ ، toy : يارى

۴- /iə/ - /ئىيە/ :

near	:	ئىزىك	،	dear	:	ئازىز
engineer	:	ئەندازىار	،	hear	:	گۈي ئى دەيى
beer	:	بىرە	،	deer	:	ئاسك-مامز

famous	: ناسراو	،	dangerous	: به ترس
important	: گرنگ	،	command	: فرمان
comfortable	: خوش	،	northwards:	به رهو باکور
			admirable	: جیگای په سند

۱۲- /3:/ ئی ئی

girl	: کچ	،	thirsty	: تینوو
urge	: هاندی ده دا	،	bird	: بالنده
person	: کس	،	perfect	: کامل
world	: جیهان	،	word	: وشه
journey	: گهشت	،	purpose	: مه بهست
work	: کار	،	early	: زوو

— ۱۳ - / ð / - / ʒ / ئەم دەنگە لە ھەردوو پیتی (th) و دروست دەبی وەك:

نەرم: smooth ھەناسەدەدات: breathe

ئەمە: this لەگەل: with

۱۴ - / ʒ / - / ɪ /

سەرئەج

۱. ھەموو (y) لەسەرەتای وشەدا بە / ʒ / گۆ دەگرێ

بەلێ: yes یارد: yard خومرە: yeast

۲. ھەندێ جار پیتی (u) لەسەرەتای وشەو ئاوەراست دا بەم دەنگە گۆ

دەگرێ:

یەكە: unit زانکۆ: university یەكیتی: union

بەکارھێنەر: user سودبەخش: useful بەکارھێنان: use

جوانی: beauty یەك - پاك: pure چارەسەر: cure

۱۵ - / v / - / ʌ /

پاشکۆی ئۆتۆمبیل van ، دەگۆپێ vary ، دۆل valley

دروینەوہ harvest ، نیوہ halve ، زۆر very ، شەرعیت validity

رهوینی سهگ : bark ، باخچه : park

۳- نهگەر (r) كهوته نښان دوو بزوين نهوا دهخویندریتتهوه

رزگارکردن : liberation ، ژمنیرال : general

بهلام نهگەر (r) كهوته نښان دوو بزوين له كوټایی وشدا نهوا

ناخویندریتتهوه

رووت : bare ، نهمپراتوریهت : empire

۱۰- /w/ - /w/

نهم دهنگه له دوو پیت دروست دهبی

۱. پیتی (w) وهك جیهان : world شهر : war

۲. (qu) هیمن : quiet شازن : queen

سدرنج

پیتی (w) لهم حاله تانه بی دهنگه و ناخویندریتتهوه:

۱/ نهگەر پیتی (r) له دواي (w) هات: دانهر : wright

۲/ نهو وشانهی ههرسی پیتی (who) له دواي يهك تیدابی:

کی who کی whose

۳/ نهو وشانهی به (ow) یان (ew) كوټایی هات بی:

نزم : low نوی : new

۱. لههردوو وشه ی وهلام answer و شیر sword ناخویندریتتهوه.

۱۱- /z/ - /z/ نهم دهنگه لهم حاله تانه پهیدا دهبی

۱. پیتی (s) بکهوینته نښان دوو بزوين بهتایبهتی له :

چاپ: version بینین: vision تهلهفریون: television

۲. (easure): پیوانه: measure خوشی: pleasure

۳. isu: کاتی بی نیش حهوانهوه: leisure سووخور: userer

۴. ge: مهسان: massage سوږاو: roudge گهراج: garage

۱۲- /ŋ/ /نگ/ پهنجه finger برسی hungry

شت thing بال wing

ئەگەر لە سەرەتای ووشە بى ۋ لە دواى خۆى بزوین بى ئەوا بە سووکی دەخویندريتهوه:

دواکەوت : late ، روون : clear ، روناکى : light
پىتى (L) لەم وشانە ناخویندريتهوه:

دارخورما : palm ، گۆلک : calf ، نيوە : half
هيمن : calm ، رۇيشتن : walk ، تەباشير : chalk
گفتوگۆ : talk

لە کوردیدا ئەگەر ئەم دوو دەنگە تێکەل بکرین ئەوا واتای وشە دەگۆڕین بەلام لە ئینگلیزیدا واتاکە ناگۆڕن

هەلە هەلە پەلە پەلە گەل گەل
mine : مین ، May / م / ئایار : mine
مانگ : moon

fine : غەرامە - باش : fine
سەرئەچ : /n/ - /ن/ شەو : night ، غەرامە - باش : fine

۱- ئەگەر پىتى (n) لە کۆتایی وشە بى ۋ لە پىش خۆى پىتى (m) هەبى ئەوا (n) گۆ ناكریت. پایز : autumn ، گۆشە لەرۆژنامە : column

۲- ئەگەر (nk) لەگەل يەك بێن ئەوا دەنگىكى تر دروست دەبى كە بە لووت گۆ دەكرى /ŋ/ وەك : سوپاس : thank ، بێردەكاتەوه : think

۳- ئەگەر (ing) پێكهوه بێن ئەوا دەنگى /ŋ/ دروست دەبى
گوستیلە : ring ، هینان : bring

۴- /r/ - /ر/ وشە : dry ، شۆفیر : driver
سەرئەچ

۱- ئەگەر پىتى (r) لە سەرەتای وشە بى دەخویندريتهوه بەلام ئەگەر لە کۆتایی ووشە بى ناخویندريتهوه

نەرىت : ritual ، رىئورەسم : rite
دایک : mother ، باوک : father

۲- ئەگەر لە پاش (r) نەبزوین هات ئەوا (r) گۆ ناكرى

gnat : دهنكى ددان : gnash ، هاندكولى : gnaw ، ميشووله : gnat
 ۴- /dʒ/ - /ج/ نهم دهنكه لهم حاله تانه پهيدا دهبيت :

1. (j) major : راند - سهرمكى
2. (ge) general : ژهنيرال - گشتى
3. (gy) gymnastic : جيمناستيك
4. (di) soldier : سهرباز
5. (du) individual : پهره ورده : تاك ، education
6. (dge) judge : قازى

۵- /z/ - /ز/

zebra : حماسهت : zeal ، كمرى كينوى

سدرنج

- (۱) نهگمر پيتى (s) بكهويته نيوان دوو بزوين Vowel نهوا به /z/ گو
 دهكرى ، زيندان : prison ، سهرؤك : president
- (۲) نهگمر پيتى (s) له دواى بزوينه كان بى نهوا به /z/ گو دهكرى
 هاوار دهكات : cries ، كوردهكان : boys
- (۳) بيچكه له دهنكى /dʒ/ ، /ʒ/ ، /z/ نهوا نهگمر پيتى (s) له دواى كونسټونته
 دهنكدارهكان بى به /z/ دهخويندريتهوه :

راگرهكان : deans ، جيگاكاني نووستن : beds

- ۶- /l/ - /ل/ نهم دهنكه دوو جوړى هيه. له نينگليزيدا واتا ناگوپن به لام له
 كورديدا واتا دهگوپن چونكه دهبنه دوو فونيم /ل/ لامى قهلو /L/ heavy
 نهو دهنكه نهو كاته دروست دهبي نهگمر :

- ۱- دوو (ل) له دواى يهك بيت / كوشتن : kill ، توپ : ball
- ۲- نهگمر كهوته كوټايى وشه / شهر : battle ، بوتل : bottle
- ۳- نهگمر له دواى (ل) نه بزوين هات / فلم : film ، پير : old

لامى سووك / light / l/

قاوش : ward ، شەپ : (war) war 8-

8- /u/ - /o/

پالەدا :	push	،	رادەكېشى :	pull
پې :	full	،	پېويستە :	should
پى :	foot	،	باش :	good
كتىپ :	book	،	دار :	wood
گورگ :	wolf	،	ئافرەت :	woman

9- /u:/ - /o/

نوى :	new	،	خۆراك :	food
مانگ :	moon	،	داخازىكەر :	suitor
حوزەيران :	June	،	سوتەمەنى :	fuel
پىئالو :	shoe	،	سوپ :	soup
خۇى دىكوژى :	suicide			

10- /a/ ئەم : ئەم دىنگە بەرامبەر "فتحة" ى غەرەبىيە ئەم وشانەدا ھەيە :

مەبلەغى :	sum	،	ھەندى :	some
ھەنگوین :	honey	،	بۇژ :	sun
كوپ :	son	،	كۆتر :	dove
خۆشەويستى :	love	،	زمان :	tongue
خونچە :	bud	،	جووتە :	couple
ئامۇزا :	cousin	،	مام :	uncle
پارە :	money	،	يانە :	club
بودجە-مىزانىيە :	budget			

11- /ə/ - /e/ : ئە ژمارە (۱۰) لاوازترە ، ئەو وشانەى كۆتاييان بە (ar)

يان (er) ھاتىيە ئەم دىنگەيان ھەيە.

دىكتور :	doctor	،	باب :	father
ئاموند :	center	،	خانە :	cellar
ئەكتەر :	actor	،	پىاوى پۇلىس :	police man

- مهیبوو : had ، بهرنگاری : challenge
 - /a:/ - /ʌ/ دريژ : نهم دهنگه بهزوري لهم حاله تانه بهرچاو دهكهوي
 1- (ar) dark : تاريك ، bark : وهپيني سهگ
 بهلام لهم وشانه دا (ar) دهنگي /o:/ ده دات:

- گهرم : warm ، قاوش : ward ، شهپ : war
 2- (ass) ass : جاشك ، class : پؤل
 3- (ask) ask : پرسيار دهكا ، task : نهرك
 4- (ast) fast : خيرا ، past : رابردوو
 5- (aft) after : له پاش ، draft : شه پؤل ، رهوت
 6- (ath) path : ريگا ، bath : گهرماو

مهروهه له وانهش دا ههيه

- پاسهوان : guard ، پلك : aunt
 دل : heart ، فهرمانبهر : clerk
 شايي : dance ، دهرهت : chance
 گهراج : garage

- 6- /o/ - /ʊ/ كورت گهرم hot دريژ long
 بهداخوه : sorry ، شانز : odd ، سهعات : watch
 دهشوا : wash ، نوخته : spot ، قوري : pot

7- /o:/ - /ʊ/ دريژ

- 1- (or) lord : خوا ، هيژ : force ، ميننا : port
 2- (au) daughter: كچ ، مهله : fault ، دهووستي : pause
 3- (all) hall : هوئل ، ديوار : wall ، خپ-توپ : ball
 4- (oor) door : دهرگا ، زوكاو : moor
 5- (aw) dawn: بهرهبهيان ، ياسا : law
 6- (alk) talk : گفتوگۆ ، تهباشير : chalk
 7- (ought) bought : كپري ، پيري كردهوه : thought

هەندى ئە سىماكانى بزوئە يەك دەنگەكان

/i:/ - /i:/ لەم حالەتەنى خوارووە هەيە

1- (ee) see: دەبینى ، sheep : پەز

meet: چاوى پى دەكەوى

2- (ea) sea: دەريا ، meat : گۆشت

3- (ie) belief : باوەر ، niece : خوشگەزا

4- (ei) ceiling : بنمىچ ، receive : وەرەگري

perceive : تى دەگا

5- (e) he : ئەو - ئەر ، she : ئەو - مە

we : ئێمە

6- e - e mete : سەنور ، compete : مونا فەسە دەگا

- ٢ /i:/ - /i:/

guilty : تاوانبار ، pretty : جوان

fit : دەسازى ، busy : مژۆل

foreigner : بيانى ، city : شار

rapidly : خيرا ، minute : خولەك

in : لە

- ٣ /e/ - /e:/ ئەم لەم وشانەدا هەيە

head : سەر ، dead : مردوو

net : تۆپ ، hell : دۆزەخ

heaven : ئاسمان ، pleasure : خوش

deaf : كەپ ، breakfast : تیشە

friend : برادەر ، death : مردن

- ٤ /a/ - /a:/ ئەم لەم وشانەدا هەيە

latter : ئەوەى دوایى ، fat : قەلەم

cat : پشیلە ، hat : کلاو

بزوینه‌گانی زمانی ئینگلیزی

English Vowels

بزوینه‌گان دوو جۆرن:

یه‌کهم: pure vowels بزوینه یه‌ک ده‌نگی‌یه‌گان ئەمانه ژماره‌یان دوازدەیه . ئەوه‌ی گرنه‌گه لێره جه‌ختی له‌سه‌ر بکری کورتی و درێژی ده‌نگه‌گانه چونکه ئەم دیاردەیه ده‌بیته هه‌ی دروست بوونی دوو ده‌نگ له ئاکام دوو وشه‌ش دروست ده‌بی.

بۆ نمونه‌وه ژۆر پێورسته جیاوازی له‌ نیوان /i/ , /i:/ , /u/ , /u:/ , /ɒ/ , /ɔ:/ , /æ/ , /a:/ , /e/ , /ɜ:/ بکری.

/i/

/i:/

sin	: گونا	seen	: بینراو
sit	: دانەنیشی	seat	: شوینی دانیشتن - کورسی
bit	: هه‌ندی	beat	: لێدان
did	: کردی	deed	: کرده‌وه

/u/

/u:/

full	: پڕ	fool	: شیت - گیل
pull	: راکێشی	pool	: هه‌وز

/o/

/o:/

spot	: نوخته	sport	: وه‌رز
pot	: قوری	port	: به‌ندهر
shot	: شۆت	short	: کورت

/a/

/a:/

bad	: خراپ	bard	: شاعیر
pat	: له‌پشت دان به‌ هیواش	part	: به‌ش
had	: هه‌یبوو	hard	: گران
cat	: پشيله	cart	: عه‌ربه‌بانه

جودا له زمانى بهریتانی دزمانن. له رووموه، گوکردنى وشهكان له زاریکموه بۇ زاریکی تر جودایه، بهلام ئینگلیزی له رووی نووسینهوه زمانیکى پهکگرتووی ههیه.

ئینگلیزمکان ههر لهوای داگیرکردنى عیراق و کوردستان، زمانى ئینگلیزیان هینایه ناو بهرومرده و خوئندن، جا بۇ شهوى خوئنهتر تا رادهیهك بهسمر ناستهنگى گوکردن زان بى، شهوا له چهند لاپههیهکدا بهگورتى له ههر چل و جوار دهنگى زمانى ئینگلیزیمان کۆلپوهتهوهو بهشیویهکی ناسان چۆنیهتى گوکردنى ههیهك له دهنگانهمان خستۆته ڤوو.

ههروهها سهبارت به ناستهنگى کردارمکانیش، شهوا به کورتى زۆربهى شهو کرداره نارێسایانهمان له سى ستون خستۆته ڤوو:

ستونى پهکهم: چاووگ. چاووگ له ئینگلیزیدا لهوای کردارى model و to و ههروهها لهگهه چێناوى گو له رانهبردووی ساده و کردار لهبواری داخوازیدا بهکارى.

ستوونى دووهه: رابردووی کردار. شهوه تهنها له رابردووی ساده بهکارى. ستونى سێهه: له حالهتى رابردو و رانهبردووی شهوا و پێکهاشهى ناديار و ههندى حالهتى ناوه/ناو-ناسا بهکارى.

سهبارت به کردارمکانى تر، شهوا کردارى رێسایین به زیادکردنى (ed) یان (d) دهینه رابردو، به (-en) یان ههر به زیادکردنى (d) و (ed) دهینه تهسرى سێهه.

وهك له بهرایى وتم، ههرههنگ زیاتر کارى چهند كهسیه، بهلام كه شهوه نهبوو، شهوا من خۆم بهش له بارگرانیهم به شهستو گرت و شه ههرههنگه بهجووكم ناماده كرد و هیوادارم بهم کارهم خزمهتیکى بهجووکی شهى کوردی و کتێبخانهى کوردیهم کردب.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشہ کی

لہ میژبوو لہ بہرنامہم بوو کہ فہرہہنگیکی ٹینگلیزی-کوردی بنووسم، بہلام
بہ حوکمی ئەوہی کاری فہرہہنگ نووسی کاریکی گران و دژوارہ و زیاتر کاریکی
چہند کەسییہ ئەک تاکہ کەسی، بۆیہ ہەر ئەو ہرۆزمیہم دواہمخست. لہ ناکام
ببینیم ہیچ کەس و لای ئەو بیروکەمی ئەہینایہ دی، بۆیہ بہ فہرم زانی ہەرچونی
بی فہرہہنگیک نامادہ بکەم.

بۆچی فہرہہنگی ئۆکسفۆرد؟

زۆر فہرہہنگی دی ہەن، بہلام ئەوہی ئۆکسفۆرد ماویہکی زۆرہ لہ جیہان
بہگشتی و لہ عیراق و ولاتی من بہتایہتی فہرہہنگیکی ناسراوہ و جی
متمانہیہ، بۆیہ بہپیویستم زانی بہم ناوہ بی. ئەمہ و چەندہا فہرہہنگ بہناوی
ئۆکسفۆرد ہەن، وەک:

Oxford Advanced Learner's dictionary of current English.
Oxford-Word Power.
Modern Oxford.
A Concise Oxford Dictionary.
Oxford-Pocket Dictionary.

لەگەل چەندانی تر.

ئەم فہرہہنگەمی ئیمہ ہیچ کام لەوانہ بہ تەنیا نیہ، بەئکو سودمان لہ
ہەموویان و مرگرتووہ، تاک تاکەش ہەندئ وشەمان لہ Webster و Longman
و مرگرتووہ.

لەرۆژگاری ئەمپروماندا زمانی ٹینگلیزی بۆتہ زمانیکی جیہانی و لہ ہەموو
بیوارہ زیندووہمکانی ئەمپرودا بالادەستہ.

ہەروہا شیوہ زارەمکانی ٹینگلیزی لیرہ و لەوئ کیشە زۆری ناوتەوہ بہ
تایبەتی زاری ئەمریکی کە لہ زۆر رووموہ لہ زمانی ٹینگلیزی-بەریتانی جودایہ
بہجۆری بہحوکمی بالادەستی ئەمریکا، ئەمریکیہکان زمانی خۆیان بہ زمانیکی

ناۋى كىتەپ : فەرھەنگى ئۇكسفۇرد

سەلام ناوخۇش

كۇمپيوتەرو دىزايىن : ئامانچ مىراودەلى

نوۋسىنى فۇنەتيك : ئامانچ مىراودەلى

دىزايىنى بەرگ :

نۇرەو سالى چاپ : چاپى پىنجەم - ۲۰۰۶

تىراژ : ۳۰۰۰ دانە

چاپخانى :

ژمارى سپاردن : ۱۸۶ سالى ۲۰۰۲

ماقۇلە چاپ دانەۋەى پارىژراۋە بۇ نوۋسەر

Oxford

**English – Kurdish
Dictionary**

Salam Nawkhosh

**6th Edition
Kurdistan - 2006**

climb : بۆمبا ، bomb : به سەر (دان) کهوتن
 December : پهنجهی گهره ، thumb : کانونی یه کهم
 September : نهیلول
 death : مردوو ، dead : /d/ - ۲

سهرنج

۱/ پیتی (d) له وشانه (dge) تیدایی ، ناخویندریتهوه وه
 knowledge : پرد ، bridge : زانیاری
 ۲/ پیتی (d) له وشانه ناخویندریتهوه :
 handsome : دهسته سهر ، handkerchief : کۆک

/g/ - /g/ - ۲

gate : خواهره ، god : خوا ، God : دهره وه

سهرنج

۱. ههرهوه پیتی (ge) به سهر دهنگ دهخویندریتهوه

به دهست دینی /g/ /g/ get
 پرد /dʒ/ /ج/ bridge
 گهره /ʒ/ /ژ/ garage

۲. ههرهوه جار له حاله تانه دهنگی /g/ پهیدایهوه :

- a. (exh) exhibit : پیشاندهدا ، exhibition : پیشانگا
- b. (exa) exact : دروست ، exam : نهزموون
- c. (exi) exist : بوون
- d. (exe) exert : ههول - تی کۆشان

۳- نهگهر ههرهوه پیتی (ght) له دوا یه که بیّن شهوا پیتی (g) و (h)
 ناخویندریتهوه :

دهنگی نهسپ : neigh ، شمر : night ، سوار : knight

۴- نهگهر ههرهوه پیتی (ign) له دوا یه که بیّن شهوا (g) ناخویندریتهوه :

سهردهم : reign ، نیمز : sign ، بیانی : foreign

۵- نهگهر (gn) له دوا یه که هاتن له بهر یه وشهده شهوا (g) ناخویندریتهوه :

۳- (stio) پیشنهاد : suggestion ، پرسپار : question
 ۸- /θ/ - (ث) ئەم دەنگە تەنھا لە هەندێ وشەدا لە (th) دروست دەبێت،
 وەك :

بیر : thought ، هەناسە : breath ، رینگا : path
 ۹- /h/ - /h/ ئەم دەنگە تەنھا لە پیتی (h) دروست دەبێت:
 ئێرە : here ، نیوہ : half ، کازو : hat
 خانوو : house

تکبیلی: (h) لە کۆتایی وشەو لەم حالاتانەى خوارەویدا گۆ ناکرێت:

1. (h + o) honour	شەرف
2. (ght) thought	بیر
3. (gh) high	بەرز
4. (whi) which	کامە
5. (who) who	کێ
6. (wha) whale	نەهەنگ
7. (whe) where	کۆی

هەروەها لەم وشانەش پیتی (h) گۆ ناکرێ

شوان : shepherd ، تارمایی : ghost
 میراتگر : heir ، برازا : nephew

دووەم:

نەبزوینە ئاوازدارەکان The Voiced Consonants
 کتیب : book
 ۱- /b/ - /p/

سەرئێخ

۱/ ئەگەر هەردوو پیتی (bt) لە دواى یەك یێن ئەوا (b) گۆ ناکرێ:

گومان : doubt ، قەردار : debtor ، قەرد : debt

۲/ ئەگەر (mb) لە وشە یەكی یەك بڕگەدا لە کۆتایی وشە هاتن ئەوا (b) گۆ ناکرێ، بەلام ئەگەر لە بڕگە یەك زیاتر هاتن ئەوا (b) گۆ دەگرێ:

گۆپ : tomb ، شانە : comb

ئىش - ئان : ache قوتابخانه : school كيميا : chemistry

۳- /t/ - /t/

تەن : ton تەخمىنەن : toiler

ئاواز : tune تىپ : team

۴- /s/ - /s/

(۱) ئەگەر پىتى (s) لەپاش دەنگە كېەكان بېجگە لە خۇي و /s/ و /tʃ/ بى ئەوا

بە /s/ - /s/ گۇ دەگرى

باوەر : beliefs كىتەپخانا : books

(۲) ئەگەر لەدواي پىتى (c) ھەرسى پىتى (y, e, i) ھاتن ئەوا پىتى (s) بە

/s/ گۇ دەگرى ۋەك

ناۋەند : center ، پايىسكل : bicycle ، شار : city

۵- /ʃ/ - /ʃ/ دەنگى /ش/ لەم پىتانهى خوارەۋە دروست دەپىت:

۱ (sh) پەز : sheep پاپۇر : ship

۲ (tio) رەگەزنامە : nationality نەتەرە : nation

۳ (ssio) رى دان : permission پەيام : mission

۴ (su) دۇز، مەسەلە : issue شەكر : sugar

۵ (cia) رەسمى : official كۆمەلەيتى : social

۶ (cious) زگ رەش : malicious دانيار-بەخشندە : gracious

۷ (ch) ئامپىر : machine رىك و پىك-كۆك : chic

۶- /f/ - /f/ دەنگى /ف/ لەم پىتانهى خوارەۋە دروست دەپىت:

۱ (f) پى : foot شىت - گىل : fool

face : روخسار

۲ (ph) تەلەفون : phone وىنەگا : photo

۳ (gh) زېر : rough كۇخە : cough

۷- /tʃ/ - /tʃ/ دەنگى /چ/ بەم شىۋەى خوارەۋە دروست دەپىت:

۱- (ch) سىنگ : chest ، قەساب : butcher

۲- (tu) وىنە : picture ، سامان : fortune

بەشى يەككەم

The Sounds of English

دەنگەكانى زمانى ئىنگلىزى

زمانى ئىنگلىزى (۲۶) پىتى ھەيە كە ناسراون بە (abcd) بەلام (۴۴) دەنگى ھەيە. (۲۴) لەم دەنگانە پىتيا نەگوتى نەبزوئىن Consonant. پارزە لەم دەنگانە دەنگدارن - ئاوازدارن Voiced ، ئۆيەكى تىرىش كپن - بىئەنگەن Voiceless. بىيىست دەنگ لە چل و چوار دەنگە كە ناسراون بە بزوئىن Vowel. دوازە لەم دەنگانە لە يەك دەنگ Pure Vowel پىكەتوون ھەشتەكە يتر ناسراون بە دوانە diphthong - لە دوو تاكە دەنگ پىكە دىن.

ھەندى سىماي دەنگەكان

يەككەم: نەبزوئىنەكان Consonants

۱- دەنگە كپەكان Voiceless Consonants

۱- /p/ /p/

قەلەم پەندان : pen ، زانستى سىياسەت: politics

ئەھرام - قوچەك : pyramid

۲- /k/ - /k/

۱. ھەموو پىتەكى (k) و (q) بە /k/ دەخوئندىرئەو ۋەك

شاژن : queen ، شا : king

۲. پىتى (c) بە /k/ دەخوئندىرئەو ئەگەر لە پاش خۆي (y,e,i) نەھات.

بەلام ئەگەر لە پاش (c) ئەو سى پىتە ھاتن ئەوا (c) بە /s/ - /s/

دەخوئندىرئەو.

كارت : card كامېرا : camera ئۆتۆمبىل : car

سەريازگا : camp

۳. ھەردو پىتى (ch) لەم وشانە بە /k/ دەخوئندىرئەو: